

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TARİH PROGRAMI

**Dr. MAZHAR OSMAN'IN *İSTANBUL SERİRİYATI*
DERGİSİNDE TIP EĞİTİMİ VE SAĞLIK POLİTİKALARINDA
MODERNLEŞME VE DEĞİŞİM SÜREÇLERİ**

DOKTORA TEZİ

KEVSER TOPKAR

İSTANBUL, 2023

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TARİH PROGRAMI**

**Dr. MAZHAR OSMAN'IN *İSTANBUL SERİRİYATI*
DERGİSİNDE TIP EĞİTİMİ VE SAĞLIK POLİTİKALARINDA
MODERNLEŞME VE DEĞİŞİM SÜREÇLERİ**

DOKTORA TEZİ

**KEVSER TOPKAR
(181121008)**

**Danışman
(Prof. Dr. Zekeriyya KURŞUN)**

İSTANBUL, 2023

FATİH
SULTAN
MEHMET
VAKIF ÜNİVERSİTESİ

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
TEZ ONAY FORMU

.01.2023

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tarih Anabilim Dalı Tarih doktora programı öğrencisi 181121008 numaralı **Kevser TOPKAR**'ın hazırladığı "**İstanbul Seririyatı (1919-1951) Dergilerinde Tıp Eğitimi ve Sağlık Politikalarındaki Modernleşme ve Değişim Süreçleri**" konulu Doktora tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 19.01.2023 Perşembe günü saat 14.00'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **Kabulüne Oy Çokluğu/Oy Birliği** ile karar verilmiştir.

Tez adı değişikliği yapılması halinde: Tez adının **Dr. Marhan Osman'ın**
İstanbul Seririyatı Dergisinde Tıp Eğitimi ve Sağlık
şeklinde değiştirilmesi uygundur.
politikalarında Modernleşme ve Değişim Süreçleri

Jüri Üyesi

Karar

1.	(Danışman) Prof. Dr. Zekeriya KURŞUN	Kabul
2.	Prof. Dr. Mustafa KAÇAR	Kabulüne
3.	Doç. Dr. Mustafa GÖLEÇ	Kabul
4.	Doç. Dr. İbrahim TOPÇU	Kabulüne
5.	Prof. Dr. Vahdettin ENGİN	Kabulüne
6.	(İkinci Danışman)*	

*2. Danışman varsa doldurulması gerekmektedir.

ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Kevser Topkar

ÖZET

Dr. MAZHAR OSMAN'IN *İSTANBUL SERİRİYATI* DERGİSİNDE TIP EĞİTİMİ VE SAĞLIK POLİTİKALARINDA MODERNLEŞME VE DEĞİŞİM SÜREÇLERİ

Kevser Topkar

Bu çalışmada 1919-1951 tarihleri arasında 32 yıl, kesintisiz, aylık olarak yayınlanan *İstanbul Seririyatı* dergisi, tıp eğitimi ve sağlık politikalarındaki modernleşme çerçevesinde incelendi. Mazhar Osman editörlüğünde çıkarılan dergide, aylık tıp makalelerinin bulunduğu fasikülün yanında, *İlâve* başlığı ile ikinci fasikül de bulunmaktadır. *İstanbul Seririyatı* dergisi sosyal ve siyasi konulu makalelerin yer aldığı *İlâveler* ile ayda iki adet dergi olarak düzenli yayınlanmıştır.

Derginin editörü Mazhar Osman çevresinde toplanan hekimler, Osmanlıdan Cumhuriyete geçiş, I. Dünya Savaşı, Cumhuriyetin kurulması, inkılâplar, II. Dünya Savaşı dönemlerinde hastalık ve tedavilerine dair ülkemizde yaşanan gelişme ve değişimleri, tıp eğitiminin geçirdiği aşamaları, sağlık politikalarındaki yenilikleri, sosyal ve siyasi hadiseleri değerlendirmişlerdir.

Tıbbi konulardaki makale başlıkları, çalışmanın bir parçası olarak hazırlanan dergi fihristi, tıbbi gelişmelerin tarihi süreci ile ilgilenecek hekimlerimizin bilgisine/ilgisine sunulmaktadır.

Özellikle *İlâve Kısımlarda* yayınlanan, eğitim, sağlık politikaları, siyasi ve sosyal hadiselerle dair makalelerde zikredilen hususlardaki 32 yıllık gelişimi, hatta geçmişe yönelik değerlendirme ve eleştirileri ile yarım asırlık süreci kesintisiz takip edebilmek mümkündür.

Mazhar Osman'ın biyografisine de katkı sağlanacak bu çalışmada genel olarak tıp eğitimi tarihimize değinilmektedir. Derginin yayın sürecinde vefat eden tüm hekimlerimizin biyografileri, bazıları için özel sayılar hazırlanarak yer almaktadır. Bu biyografilerle Cumhuriyet dönemi politikalarının oluşumuna katkı sağlayan hekimlerimize de kısaca değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *İstanbul Seririyatı*, Mazhar Osman, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane, Bimârhane, Hilâl-i Ahmer, Hilâl-i Ahdar

ABSTRACT

MODERNIZATION AND CHANGE PROCESSES IN MEDICAL EDUCATION AND HEALTH POLICIES IN Dr. MAZHAR OSMAN'S *ISTANBUL SERIRIYATI* JOURNAL

Kevser Topkar

In this study, the Istanbul Journal of Surgery, published for a period of 32 years between 1919-1951, was examined within the framework of modernization in medical education and health policies. The journal, published under the editorship of Mazhar Osman, has a second fascicle under the name of "Annex" in addition to the fascicle containing monthly medical articles. The Journal of *Istanbul Seririyatı* was published regularly as a supplement magazine with articles on social and political issues and two magazines per month.

Physicians gathered around Mazhar Osman, editor of the magazine;

They evaluated the developments and changes in our country regarding the transition from the Ottoman Empire to the Republic, the First World War, the establishment of the Republic, the reforms, and the treatment and treatment of the Second World War, the stages of medical education, the innovations in health policies, social and political events.

The article titles on medical subjects are presented to the information and attention of our physicians who will deal with the historical process of medical developments with the Journal Directory that I prepared as part of the study.

It has been possible to follow the half-century period without interruption, especially with the 32-year development in the issues mentioned in the articles on education, health policies, political and social events published in the journal "Annex", even with past evaluations and criticisms.

In this study, which will contribute to the biography of Mazhar Osman, our history of medical education is also mentioned. Biographies of all our physicians who died during the publication of the journal and special issues were prepared for some of our physicians. With these biographies, our physicians who contribute to the formation of Republican period policies will be briefly mentioned.

Keywords: *Istanbul Seririyat*, Mazhar Osman, School of Medicine, Bimârthane, Red-Crescent, Green-Crescent

ÖNSÖZ

Bu tez, 1919 senesinin Mayıs ayında yayın hayatına başlayıp kesintisiz olarak 1951 Ağustosuna kadar aylık olarak yayınlanan tıbbi süreli yayın *İstanbul Seririyatı* dergisinin tıp eğitimi ve sağlık politikaları bağlamında incelemesini amaçlamaktadır. Dergi, Mazhar Osman (Uzman) önderliğinde, çevresindeki hekimlerle birlikte psikiyatri ağırlıklı tıp dergisi olarak tasarlanmıştır. Derginin sahibi ve başyazarı olan Mazhar Osman, Türkiye'de psikiyatrinin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Bu alanda yeterli bilimsel çalışmalar yapılmamıştır. Bu konu görülen bu eksikliğe binaen seçilmiştir. Dergi teorik ve pratik tıp bilgilerini ve uygulamalarını sunmasının yanında tıp dışı pek çok konuyu da ele almaktadır. Bu tez, genel fihristin hazırlanması dışında söz konusu derginin paramedikal (tıp dışı) sayfalarına ve Mazhar Osman ile çevresine odaklanmaktadır.

Tez beş bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır.

"Birinci Bölümde", Osmanlı'da geleneksel tıp eğitimden modern tıp eğitimine geçiş süreçleri incelenmiştir. Batıda gelişen yeni tıbbın kaynaklarının neler olduğu konusyla birlikte bunların Osmanlı'ya ihracı süreci anlatılmıştır. Mekteb-i Tıbbiye-i Şahaneden yetişen hekimlerin Türk modernleşmesine katkıları ve sağlık alanında modernleşme üzerinde durulmuştur.

Mazhar Osman'ın biyografisinin yer aldığı "İkinci Bölüm"de daha önce yayınlanan Mazhar Osman biyografi ve çalışmalarının yanında onun baş eseri olan *İstanbul Seririyatı* dergilerindeki makalelerinden yararlanılmıştır. Kendi anlatımıyla; yaptığı çalışmalar, eserleri, konferansları, gezileri, eğitim, sağlık ve siyaset alanlarında yaptığı eleştirileri, girdiği tartışmaları bu kısımda yer almıştır.

"Üçüncü Bölüm"de Mazhar Osman'ın *İstanbul Seririyatı* dergisi incelenmiştir. Derginin yayın amacı, ihtiva ettiği konular, dergiyi yayına hazırlayanlar ve makalesi yayınlanan yazarlar, bu tezin inceleme konusu olan ilâve kısım (paramedikal sayfalar) ve bu kısımda yer alan makaleler, vefat ilânları ve nekroloji yazıları, Mazhar Osman'ın seyahat ve kongrelerine dair yazılar, tıp cemiyetleri ve psikiyatri kongrelerinin toplantı tutanakları ele alınmıştır.

"Dördüncü Bölüm"de *İstanbul Seririyatı* makalelerinde yer alan, tıp eğitimi ve eğitim dili tartışmalarına yer verilmiştir. Mazhar Osman tarafından tıp fakültesinde liyakate dayalı olmadığı iddia edilen hoca atama metotları, yabancı hocalar, tıp eğitimi ve tıp eğitim dili ve tıp ıstılahı konularıyla bu husustaki tartışmalar incelenmiştir.

İstanbul Seririyatı'nda sağlık politikalarının yer aldığı "Beşinci Bölüm"de, alkol ve uyuşturucu madde kullanımıyla ilgili kanuni düzenlemeler, nüfus politikaları, hekimlerin özlük hakları, taşradaki hekimler, ecnebi hekimler ve bunların çalışmalarına ait düzenlemeler, hıfzıssıhha politikaları, ecza mamulleri ve bunların Türkiye'ye girişleriyle ilgili hukuki düzenlemeler ile psikiyatristlerin yargı kararlarındaki rolleri incelenmiştir.

Çalışmada, derginin 1919-1951 yılları arasındaki sayıların yıl bilgileri, cilt, sayı, sayfa numaraları, yazar adları ve makale başlıklarından meydana gelen fihristi yer almaktadır. Ancak bu bölüm sahife sayısı ve tezin diğer bölümler ile ilişkisi dikkate alınarak ek olarak verilmiştir. Ayrıca ekler kısmına tezimiz ilgilendiren transkriptler de ilave edilmiştir.

Bu vesileyle tezin hazırlanması sırasında büyük destek ve yardımlarını gördüğüm değerli danışman hocam Zekeriyya KURŞUN'a minnettarım. Ayrıca halen çalışmakta olduğum Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin rektörü değerli hocam Cevdet ERDÖL'e de tezimle ilgili kanaat ve görüşlerini benimle paylaştığından ötürü müteşekkirim. Diğer taraftan yazım aşamasındaki katkılarıyla Zehra PARLAK ve Resul KÖSE'ye, tavsiye ve hatırlatmalarıyla Ahmet Zeki İZGÖER'e ve transkripsiyonlara verdiği destekle Ebrar ÇETİNDİL'e teşekkürlerimi sunarım.

Ocak, 2023

Kevser TOPKAR

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar	XI
KISALTMALAR	XII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. OSMANLIDA MODERN TIP EĞİTİMİNE GEÇİŞ	6
1.1. TERSANE TIBBİYESİ	7
1.2. MEKTEB-İ TIBBİYE-İ ŞAHANE	11
1.2.1. Tıphane-i Âmire	11
1.2.2. Cerrahhane-i Mamûre	12
1.2.3. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane.....	12
1.2.4. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahanede Türkçe Tıp Eğitimi Çalışmaları.....	16
1.2.5. Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye.....	17
1.2.6. Demirkapı Tıbbiyesi (1865-1903).....	19
1.2.7. Haydarpaşa Mekteb-i Tıbbiyesi.....	20
1.3. MEKTEB-İ TIBBİYE-İ ŞAHANE'DEN YETİŞENLER VE TÜRK MODERNLEŞMESİ.....	21
1.3.1. Modernleşme.....	21
1.3.2. Osmanlıda Batılılaşma Süreci	22
1.3.3. İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Diğer Tıbbiyeli Önderler.....	23
1.3.4. Sağlıkta Modernleşme.....	25
İKİNCİ BÖLÜM	
2. MODERN BİR HEKİM OLARAK MAZHAR OSMAN VE ÇEVRESİ	29
2.1. AİLESİ VE EĞİTİM HAYATI	30
2.1.1. Ailesi	30
2.1.2. Eğitim Hayatı	31
2.1.3. Mazhar Osman'ın İlk Dönem Çalışma Hayatı ve Tecrübeleri.....	32
2.2. TOPTAŞI BİMARHANESİ VE SONRASI	35
2.2.1. Mazhar Osman'ın Toptaş Bimarhanesindeki Başhekimlik Dönemleri.....	35
2.2.2. Toptaş Bimarhanesinin Bakırköy Reşadiye Kışlasına Taşınması....	38
2.2.3. Öğretim Üyesi Olarak İstanbul Üniversitesi Yılları	39
2.2.4. Mazhar Osman'ın Son Günleri	41
2.3. MODERN BİR HEKİM OLARAK PSİKİYATRİYE KATKILARI.....	41
2.4. ÇEVRESİ, ŞAHSİYETİ, FİKİRLERİ VE ESERLERİ	43
2.4.1. Eşi ve Çocukları	47

2.4.2. Eserleri	48
2.4.2.1. <i>Yayınladığı Dergiler</i>	49
2.4.2.2. <i>Yayınladığı Kitaplar</i>	50
2.4.2.3. <i>Eserlerinin İstanbul Seririyatı'ndaki Tanıtımlarından Örnekler</i>	51
2.4.2.4. <i>1939 Yılına Kadar Muhtelif Dergilerdeki Makaleleri</i>	53
2.4.3. Mazhar Osman'ın Mensup Olduğu Dernekler	61
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. MAZHAR OSMAN'IN <i>İSTANBUL SERİRİYATI</i> DERGİSİ	63
3.1. OSMANLIDAN CUMHURİYETİ TIP DERGİCİLİĞİ	63
3.1.1. Osmanlı Devleti'nde Tıbbi Süreli Yayınlar Nasıl Başladı?	65
3.1.2. Arap Harfleriyle Türkçe Basılan Tıbbi Süreli Yayınlar (1840-1928)	68
3.2. <i>İSTANBUL SERİRİYATI</i> DERGİSİ	71
3.2.1. Yayın Amacı	71
3.2.2. Konuları	73
3.2.3. Şekli	74
3.2.4. Yazarları	81
3.2.5. Derginin Bulunduğu Kütüphaneler	86
3.2.6. Eksik Sayılar	89
3.3. <i>İSTANBUL SERİRİYAT</i> NDA PARAMEDİKAL SAYFALAR	90
3.3.1. Paramedikal Sayfaların Yayın Amacı	90
3.3.2. Paramedikal Sayfalarda Vefat İlanları	96
3.3.3. Paramedikal Sayfalarda Tanıtılan Tıbbî Yayınlar	116
3.3.4. Paramedikal Sayfalarda Gezi Notları	141
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
4. <i>İSTANBUL SERİRİYAT</i> NDA TIP EĞİTİMİ VE EĞİTİM DİLİ TARTIŞMALARI	152
4.1. TIP FAKÜLTESİNE ÖĞRETİM ÜYESİ ATAMA TARTIŞMALARI	153
4.1.1. Atama Tartışmalarında İttihat ve Terakki Merkez Teşkilâtının Tutumu	155
4.1.2. Tıp Fakültesinde Islahat	158
4.1.3. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine Yapılan Atamalar	164
4.1.4. "Ecnebi Hoca" Tartışmaları	166
4.2. TIP EĞİTİMİNDE DİL TARTIŞMALARI	169
4.2.1. Tıp Fakültesinde Tedrisat	171
4.2.2. Tıp İstılahı Tartışmaları	172
BEŞİNCİ BÖLÜM	
5. <i>İSTANBUL SERİRİYAT</i> NDA SAĞLIK POLİTİKALARI	175
5.1. ALKOL VE UYUŞTURUCU MADDELERİN KULLANIMI	176
5.2. NÜFUS POLİTİKALARI	182
5.3. HEKİMLERİN ÇALIŞMA ŞARTLARI	188
5.3.1. Hekimlerin Özlük Hakları ve Asistanlık	188
5.3.2. Taşradaki Hekimlerin Durumu	197
5.3.3. Ecnebi Hekimler	208

5.4. HİFSİZZİHHA POLİTİKALARI	211
5.5. ECZA MAMULLERİNİN TÜRKİYE'YE GİRİŞİ HAKKINDAKİ DÜZENLEMELER.....	218
5.6. PSİKİYATRİSTLERİN YARGI KARARLARINDAKİ ROLÜ	233
SONUÇ	237
KAYNAKÇA	241
EKLER	253

TABLÖLAR

Tablo 1: Almanya'ya gönderilen öğrenciler / 46

Tablo 2: 1939 yılına kadar çeşitli dergilerde yayınlanan Mazhar Osman makaleleri / 61

Tablo 3: Arap harfleriyle Türkçe basılan tıbbi süreli yayınlar / 71

Tablo 4: *İstanbul Seririyatı* dergisinin bulunduğu kütüphaneler / 89

Tablo 5: *İstanbul Seririyatı* dergisinin ulaşılamayan sayıları / 89

Tablo 6: *İstanbul Seririyatı*'nda vefat ilânları / 116

Tablo 7: Paramedikal sayfalardaki tıbbi yayınlar / 141

KISALTMALAR

<i>a.g.e.</i>	adı geçen eser
<i>a.g.m.</i>	adı geçen makale
<i>a.g.t.</i>	adı geçen tez
AÜ	Ankara Üniversitesi
BEO	Bâbîâli Evrak Odası
BOA	Başkanlık Osmanlı Arşivi
c.	cilt
C. BH	Cevdet Bahriye
cm	santimetre
Çev:	Çeviren
D.	Doğumu
Der:	Derleyen
<i>DİA</i>	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Doç.	Doçent
Dr.	Doktor
Ed:	Editör
FSMVÜ	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
H.	Hicri
Haz:	Hazırlayan
İÜ	İstanbul Üniversitesi
m	metre
m ²	metre kare
MÖ	Milâttan Önce
Nakl:	Nakleden
no:	numara
Ord. Prof	Ordinaryüs Profesör
Org.	Orgeneral
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırmaları Merkezi
Ö.	Ölümü
R.	Rumi
SBÜ	Sağlık Bilimleri Üniversitesi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TTK	Türk Tarih Kurumu
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
Y. A. HUS	Yıldız Hususi Evrakı
Y. MTV	Yıldız Mütenevvi Maruzat

GİRİŞ

19. yüzyılda Osmanlı Devletinde yaşanan modernleşmelerden biri de tıp alanında gerçekleşmiştir. Geleneksel tıp uygulamaları ve usta çırak yöntemiyle süren tıp eğitimi yerine, modern tıp eğitime geçilmiştir. Bu bağlamda çeşitli tarihlerde eğitim kurumları açılmasına teşebbüs edildiyse de modern tıp eğitim tarihimiz 1827 yılında Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin açılmasıyla başlatılmalıdır.

Türk modernleşmesinin öncülerinden kabul edilen Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den yetişen doktorlarımız hasta tedavi etmek ve yeni doktorlar yetiştirmek vazifesi ile yetinmemişler, aynı zamanda tıp alanında dünyadaki gelişmeleri de takip ederek bilgiyi ülkemize transfer etmişlerdir. Doktorlarımızın insan hayatını doğrudan ilgilendiren bir alanın uzmanı olarak, sosyal ve siyasi alanlarda ürettikleri düşünceleri daima toplumda rağbet görmüştür. Bilgi ve tecrübelerinin transfer aracı olarak basını etkin kullanan hekimlerimiz, kimi zaman Türk modernleşmesinin sosyal mühendisliğini de üstlenmişlerdir. Türkiye'de hem genel ve hem de tıp dergiciliği çalışmalarının ilk önderleri olmuşlar ve en önemlisi tıp dergiciliği geleneğini oluşturmuşlardır. Bu çalışmada merkeze alınan *İstanbul Seririyatı* bunlardan biridir.

Teorik Çerçeve, Sorunsal, Yöntem

1919 senesi Mayıs ayında yayınlanmaya başlayan ve kesintisiz olarak 1951 Ağustos ayına kadar Mazhar Osman editörlüğünde aylık yayınlanan *İstanbul Seririyatı* dergisi, hastalıkların tanı ve tedavi metotları alanında kaydedilen gelişme/değişmelerin yanında sosyal olaylar, tıp eğitimi ve sağlık politikalarını da inceleme konusu yapmıştır.

Mazhar Osman (Uzman)'ın, sağlık alanında dünyada meydana gelen gelişmeleri, özellikle psikiyatri alanındaki teori ve uygulamaları, sağlık camiasına aktararak tıbbın gelişmesine katkı sağlamak için yayınına başladığı *İstanbul Seririyatı* dergisinin entelektüel hayatımıza bundan çok daha fazla etkisi olmuştur. Derginin yayına başladığı yıllar I. Dünya Savaşı'nın henüz bittiği ve dünya üzerinde bıraktığı tahribatın gün yüzüne çıktığı dönemin başlangıcıdır. Aynı zamanda bu tarihler Osmanlı Devleti'nin küllerinden Türkiye'nin doğmasının hazırlandığı yıllardır. 1914-1918 yılları arasında cereyan eden

savaş süresince modern tıbbın (*tıbb-ı cedid*) Osmanlıya giriş kapısı olan Avrupa sınırları sıcak çatışma alanları durumundaydı. Sadece Osmanlı Devleti değil neredeyse tüm dünyayı doğrudan veya dolaylı, olumsuz etkilerine maruz bırakan savaş, cephelerde askerlerle birlikte zorlukla yetişmiş ve sayıları zaten yetersiz olan hekimleri de yok etmekteydi. İnsanlık büyük bir drama şahit olurken asker ve sivil kayıpları yanında geride kalanlar yaşam mücadelelerini, kıt kaynaklarla büyük meşakkatler altında sürdürmekteydi. Derginin yayınlanmaya başlandığı 1919 senesi böyle bir sürecin hemen sonrasındı. Türkiye için ise biten bir savaştan ziyade başlayan bir Kurtuluş Savaşı vardı. Batılı devletlerin işgaline uğrayan Anadolu ve çevresi, askeri tıbbiyenin cephelerde bıraktığı şehitleriyle, bütün bu ihtiyaçlara cevap vermekten çok uzaktı. Hızlı bir şekilde hekim yetiştirilmesi gerekiyordu. Memleket işgalden kurtarılırken bir yandan da yaralı askerler tedavi edilmeli, sivil halka sağlık hizmeti verilmeliydi. Batıda gelişen ve Osmanlıya Avrupalı hekimler aracılığıyla ve Batı dilleriyle yazılmış kaynaklar vasıtasıyla öğretilen yeni tıp bilimi, savaşın devam ettiği dört yıllık kesintiden sonra tekrar aktarılmaya devam etmeliydi.

İstanbul Seririyatı dergisi böyle bir zorluğun ürünü olarak ortaya çıkmış, tıp alanında özel bir iletişim aracıdır. Profesyonel bir basın aracı olmamasına rağmen uzun yıllar devam edebilen istikrarlı yazma ve tecrübeleri aktarma, bilgiyi paylaşma gayreti, dönemin hekimleri için hayati öneme sahip tıp dersleri özelliğindedir. Bu sebeple derginin ilk yıllarında *dâhilî, haricî, aynî, üznî, nisaî, ruhî* ve laboratuvar uzmanlarının tecrübelerinin paylaşıldığı makaleler kesintisiz olarak yayınlanmıştır. *İstanbul Seririyatı*'nın psikiyatri dergisi haline dönüşmesi ise bu zaruri ihtiyaç bir nebze giderildikten sonraki senelerde olmuştur.

Batıda yayınlanan makaleler çoğunlukla tercüme edilerek, bazen de yayınlandığı Batı dili ile dergi nüshalarında yer almışlardır. Böylelikle Batı tıbbında meydana gelen yeni bilgiler ülkemizdeki hekimlere aktarılmıştır. Savaşlarla geçen dört senelik zaman sürecinde Türkiye'nin hekimlerinin de yayınlanacak tecrübeleri birikmiştir. Bunları neşredecekleri basın organları yok denecek kadar azdır. Bu yüzden *İstanbul Seririyatı* dergisi başlangıçta aylık değil, on beş günde bir yayınlanmak üzere planlanmıştır. Ancak kâğıt bulmak büyük bir sorun olduğu için aylık yayımlanmaya devam edecektir.

I. Dünya Savaşı bütün olumsuzluklarının yanında tıp alanında birtakım gelişmelere de yol açmıştır. Avrupa'da savaşın sebebiyet verdiği tıbbi vakaların bolluğu, tıbbın

dallarının ihtisaslaşması için imkân sağlamış ve artan salgın hastalıklara karşı tedavilerin geliştirilmesine yaramıştır. Kuşkusuz bu bilgi birikiminin değişik vasıtalar ile Türkiye'ye transfer edilmesi Türk tıbbının ve sağlık politikalarının gelişmesini sağlamıştır. Bu da tıp üzerinden Türk modernleşmesini okumayı zaruri hale getirmiştir. Osmanlının son dönemini, Cumhuriyetin kuruluşunu, modernleşme faaliyetlerini ve II. Dünya Savaşı öncesi ve sonrası sağlık ve siyasette yaşanan tartışmaları, bizzat siyasetin içinde vazife almış hekimleri de kapsayan bir yelpazede değerlendirmek gerekmektedir. Nitekim Türk modernleşme tarihine bakıldığında karşımıza bugüne kadar yeterli düzeyde tartışılmamış hekim-siyaset ilişkisi çıkmaktadır. Bunun için öncelikle hekimlerin ürettikleri veya transfer ettikleri bilgilerin ele alınması gerekmektedir. Zira üretilen bilgilerin bir bölümü eski Türkçe metinlerde kalmıştır. Diğer bir bölümü ise değişen dil ve terminoloji sebebiyle eskimiştir. Oysa tıp üzerinden bir modernleşme okuması yapabilmek için zihniyeti belirleyen söz konusu metinlerin günümüzde kullanılabilir hale getirilmesi bir zorunluluktur. Diğer taraftan bu tür yayınların yeni araştırmacılar tarafından erişiminin zorluğu da bu ihtiyacı daha da artırmaktadır.

Bu tez yukarıdaki teorik çerçeveden hareketle şu sorulara cevap arayacaktır:

1. Modern Tıp Eğitimi ile Tıp Dergiciliği arasında bir bağ var mıdır, tıp dergileri bilgi transferinde nasıl bir rol oynamış ve bunun Tıp eğitime ve Türk modernleşmesine katkıları ne olmuştur?

2. Özel olarak incelenen *İstanbul Seririyatı* dergisi tıp bilimi transferi dışında başta yayıncısı ve çevresindeki hekimlerin biyografilerine nasıl bir katkı sunmaktadır?

3. Derginin yayıncısı Mazhar Osman'ın tıp alanında gözlemler yaptığı seyahat yazıları, Türk tıp çevresine ve kamuoyuna modern dünyayı nasıl yansıtmaktadır?

4. Mazhar Osman ve çevresinin Türk siyaseti ve özellikle sağlık politikalarındaki etkileri irdelenirken, derginin tıp eğitiminde ve Türk entelektüel hayatında bir yerinin olup olmadığı sorgulanacaktır.

5. Derginin Osmanlıdan Cumhuriyete geçişte Türk modernleşmesine yaklaşımı nasıl olmuştur?

6. Türkiye'de gelişen tıp eğitimi ve uygulamalarının gelişme serüveninde *İstanbul Seririyatı*'nın bir etkisi var mıdır ve ne ölçüdedir?

İstanbul Seririyatı dergilerinin incelenmesinde, İmparatorluktan Cumhuriyete geçiş sürecinde Batı tarzı tıp eğitiminin rolüne dair yapılan tartışmalara Mazhar Osman başta olmak üzere tıp camiası açısından bakmak imkânı doğacaktır. Çalışmanın ana hipotezi Osmanlıdan Cumhuriyete geçiş sürecinde yaşanan değişim ve modernleşmede tıp ve tıp eğitimcileri ile hekimlerin nasıl bir katkılarının olduğunun sorgulanmasıdır. Bulunacak cevaplar Türk modernleşmesini, daha maddeci bir bakış açısıyla sergileyen tıpçılar üzerinden farklı bir şekilde anlaşılmasına katkı verecektir.

Araştırmamız, Yakınçağ ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi alanına girdiğinden bu sahalardaki yöntemler kullanılmıştır. Çalışma, veri toplama ve analiz-değerlendirme metoduyla sürdürölmüştür. Kalitatif ve nitel araştırma yöntemleri esas alınmıştır. Yazım sırasında word ve exel programlarından istifade edilmiştir. Dipnot vb. yöntemler, FSMVÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün belirlediğı kurallara göre uygulanmıştır

Çalışma alanı ağırlıklı olarak *İstanbul Seririyatı* dergisinin 1928 yılına kadar çıkan eski Türkçe ve daha sonra çıkan yeni Türkçe metinleri üzerinden yapılmıştır. Ana kaynak olarak dergi kullanılırken, Türkiye’de bugüne kadar birikmiş olan tıp tarihi literatüründen de istifade edilmiştir. Eski Türkçe ile yayımlanan kısımların hiç kullanılmamış olması ve özellikle Osmanlıca’yı kullanmakta zorluk yaşıyan tıp tarihçilerinin de yararlanabilmeleri için daha detaylı bir incelemenin sunulması bu çalışmanın amaçlarından biridir.

İstanbul Seririyatı nüshalarının tamamının derlenmesi için yapılan ön çalışmada dergi nüshalarının farklı kütüphanelerde mevcut olduğu tespit edilmiş ve tamamı toplanmıştır. Ayrıca yayınlandığı dönemin uzunluğu göz önünde bulundurularak Osmanlı dönemine ait süreçlerin Osmanlı arşiv belgeleri ile değerlendirilmesi için arşiv taramaları yapılmıştır. Dergi editörü Mazhar Osman’ın neredeyse tüm meslek hayatını kapsayan *İstanbul Seririyatı* yazarlığı süreci Osmanlı Arşivi, Cumhuriyet Arşivi ve tıp tarihi kaynaklarına müracaat edilerek araştırılmıştır.

Osmanlıcadan yapılan transkriptlerde Ekrem Kadri Unat vd. hazırlamış olduğu *Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü* ile diğer tıbbi terimler sözlüklerden istifade edilerek doğru olarak aktarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca harf devriminden hemen sonra yayınlanan sayılarda aynı kelimenin farklı yazılımları, imlâları fihrist bölümünün en önemli sorununu oluşturmuştur. Çalışmada genel olarak yazıldığı orijinal şekli ile aktarma metodu kullanılsa da 1928 Aralık ayını takip eden sayılarda bariz olarak görölen yazım sorunları ve sehven olduğu çok belirgin olanlar düzeltilerek aktarılmıştır. 1929 ve takip eden birkaç sene

sürecinde harf inkılâbı sonrası değişimin sadece harflerde olmayıp, kelimelerin Türkçeleştirilmesi saikiyle nasıl değişime uğradığı ve kısa bir süre sonra bundan vazgeçilme aşamalarını tezimizden de takip etmek mümkündür.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. OSMANLIDA MODERN TIP EĞİTİMİNE GEÇİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski olan hekimlik mesleği, farklı coğrafyalarda geliştirilen metotlarla, birbirleriyle etkileşerek günümüze kadar gelmiştir. "İlmin vatani yoktur, her âlimin vatani vardır" sözü bilginin evrenselliğini ifade etmektedir.¹

Bu tanıma rağmen tıp biliminde, tarihi süreçlere, eğitim ve uygulanış tarzına göre farklı adlandırmalar yoluna gidilmiştir. Mısır tıbbı, Yunan tıbbı, İslâm tıbbı, Batı tıbbı, vb. tanımlamalarla uygulandıkları çağların yanında bölgelere göre farklılık gösteren eğitim ve tedavi metotları hakkında da kanaat sahibi olmak mümkündür.

Osmanlı tıbbı İslâm ve Selçuklu tıbbının bir devamıdır. İslâm ve Selçuklu tıbbı başlangıçta Yunan tıbbı yani Hipokrat (MÖ 460 (?) - 375 (?) tan, daha sonraları ise Razi, (251/865- 313/925) İbn Sina (Ö. 428/1037) gibi şarklı âlimlerinden etkilenerek gelişmiştir. O devirlerde ilimde Şark-Garp ayırımı kesin hatları ile ayrılmamış olmakla birlikte Şark önde ve lider durumdaydı. Rönesans, Batı lehine bu ayırımı derinleştirmiştir.²

9. ve 10. yüzyıllarda en yüksek dönemini yaşayan İslâm tıbbı, "Bağdat Tıp Okulu" metot anlayışına dayalı gelişme göstermiştir. Bu anlayış; bilinenden bilinmeyene gitmek, olaylardan sebeplerine ulaşmak ve hakikat olarak yapılan tecrübelerden ispat edilmiş olanı kabul etmektir. 13. yüzyılda Roger Bacon (1220-1292) ile Avrupa'da da bu anlayış benimsenmiştir.

İslâm tıbbının dünyaya tesir eden bu gelişmesi 15. ve 16. yüzyıllarda Osmanlılarla devam etmiştir.³

Osmanlı Devleti, Anadolu Selçuklu coğrafyası dâhilinde kurulmuş ve askeri teşkilâtı, idari yapısı, eğitim ve sağlık müesseseleri gibi birçok alanda kendinden önceki Selçuklu sisteminden etkilenmiştir. Aynı zamanda diğer Türk-İslâm devletlerinin ve Bizans ekolünün de tesiri altında kalmıştır. Osmanlı tıbbı ve sağlık sistemi kuruluşunun ilk yıllarında Selçuklu etkisi ile şekillenmiştir. Anadolu Selçuklu Devletinden kalan darüşşifalar ve Türk-İslâm geleneğine göre yetişmiş hekimler Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde de halka ve orduya sağlık hizmeti vermeye devam etmişlerdir. Osmanlı Devleti, müesseseleriyle büyüüp geliştikçe her alanda kendisine özgü yeni örnekler

¹ Ali Haydar Bayat, *Tıp Tarihi*, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları, İstanbul 2010, s. 14.

² Bedii N. Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garplılaşma Cereyanları", *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. XIX, sayı 2, İstanbul 1956, s. 168-183.

³ Ayten Altıntaş - Hüsrev Hatemi, *Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları*, CSA Global Publishing, İstanbul 2006, s. 35.

göstermesini bilmiş ve çağdaşı olan devletlerin birçoğunda olmayan kendine özgü sağlık ve eğitim kurumları oluşturmuştur.

Osmanlıların Anadolu'da yaptırdıkları ilk hastane özelliğini taşıyan müessese, Yıldırım Beyazıt'ın (1389-1402) Bursa'da yaptırdığı Bursa Yıldırım Dârüşşifâsıdır. Osmanlı'nın yükselme döneminde sağlık eğitimi gelişerek yaygınlaşmıştır. Avrupa'nın ilk cüzamhanesi 15. yüzyılda Sultan II. Murad devrinde yaptırılan Edirne Cüzamhanesidir. Fatih Sultan Mehmed'in 1453'te İstanbul'u fethinden sonra yaptırdığı külliye'nin içerisinde yer alan Fatih Dârüşşifâsı, zamanın büyük sağlık müesseselerindendir.⁴ Akıl hastalarının tedavi edilebileceği bile düşünülmezken, Edirne'de İkinci Beyazıt tarafından yaptırılan dârüşşifâda akıl hastalıkları müzikle tedavi edilmeye çalışılmıştır.⁵ II. Beyazıt döneminde saray hekimliği müesseseseleşerek "hekimbaşılık" kurumu vücuda getirilmiştir.

Osmanlıda tıp eğitimi ülkenin çeşitli yerlerinde bulunan bu dârüşşifâlarda usta-çırak ilişkisi ile verilmekteydi. Manisa Dârüşşifâsında iki hafta ders verildiği ve Fatih Dârüşşifâsında müderris bulunduğu bilinmektedir. Osmanlı Devleti'nde hekim yetiştiren ilk tıp kurumu Kanuni Sultan Süleyman'ın Süleymaniye Külliyesi (1556) idi.

Hekim olmak için dârüşşifâlar dışında üstat hekimlerin evlerinde özel dersler alınarak yetişmek de mümkündü. Cerrahlık tıp dalı dışında gelişmiş olup yetenekli kişilerin birbirlerine öğretmesi veya babadan oğula aktararak gelişmekteydi. Önceleri az sayıda olan dış ülkelerden gelen hekimler tarafından da tıp eğitimi aktarılmaktaydı.⁶

Osmanlı döneminin en köklü şifahanelerinden olan Atik Valide Külliyesi (yapım tarihi 1570-1579) II. Selim'in başkadını ve III. Murad'ın annesi Nurbanu Sultan tarafından Mimar Sinan'a inşa ettirilmiştir. Vakfiyesinde, her türlü hastanın tedavisi için yapılmış bir hayır kurumu olduğu yazmaktadır. 1873 yılında Süleymaniye Bimarhanesinin Toptaşı'na taşınmasına kadar bu külliye sağlık, eğitim, ibadet gibi fonksiyonlarının yanında misafirhane, aşhane, kışla ve askeri depo olarak da kullanılmıştır.⁷

1.1. TERSANE TIBBİYESİ

Batıda 14. yüzyılda İtalya'da başlayan Rönesans 15. ve 16. yüzyılda bilim alanında Avrupa'da yaygınlaşmaya başlamıştı. Tıp alanındaki reform hareketleri kapsamında Pareselsus'un (1493-1541) eski tıbbi reddetmesi ve madensel ilaçları tedaviye sokması,

⁴ Türkiye'de akademik anlamda ilk sağlık kurumu İstanbul'un fethinden on yedi sene sonra (1470) kurulan Fatih Darüşşifası'dır. Bu akademinin başkanlığına, zamanın meşhur hekimlerinden Hekim Kutbeddin seçilerek Tebriz'den getirilmiştir. (A. Süheyl Ünver, "Türkiye'de İkinci Tıp Akademilerinin Kuruluşu (1278-1862)", *Poliklinik*, sayı 88, İstanbul 1940, s. 2; Mazhar Osman, "Tıp Tarihimiz", *Sıhhat Almanakı*, Kader Matbaası, İstanbul 1933, s. 52-56.

⁵ Aysegül Demirhan Erdemir, *Tıp Tarihi*, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul 2014, s. 113-114'den nakl: Hakan Bacanlı-Efdal As, *Türk Tıp Tarihinin En Uzun Süreli Bilimsel Yayını, Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye'den Gülhane Tıp Dergisi'ne (1872-2017) Tarihçe - Dizin*, SBÜ Yayınları Ankara 2018, s. 9.

⁶ Bayat, a.g.e., s. 30.

⁷ Fatih Artvinli, *Delilik, Siyaset ve Toplum, Toptaşı Bimarhanesi (1873-1927)*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul 2017, s. 68-69.

Vesalius'un anatomide yaptığı reformlar tıptaki gelişmelere hız kazandırdı.⁸ Osmanlı tıbbı Batı'daki bu gelişmelerin gerisinde kaldı. Çözüm olarak Batı Dünyası'ndan hekimler getirerek hem hekim sayısını artırmak hem de eğitim müesseselerine bu hekimler tarafından nitelik kazandırmak istenildi. 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlıda sağlık alanında Batı tıbbına dönüşüm başladı.

19. yüzyılda salgın hastalıkların artması ve yeni hastalıkların tanımlanması ile sağlık sistemi ve sağlık eğitimi sorunlarına çözüm bulmak için Avrupa'dan getirilen hekimlerin sayıları artırılarak yeni tıp mektepleri kuruldu. Ayrıca hekim yetiştirmek için Avrupa'ya öğrenci gönderilme yoluna gidildi. Bu gençler Avrupa'da tıp eğitimlerini tamamlayıp ülkeye geri döndüklerinde, öğrenmiş oldukları yeni tıbbı burada uygulamaya başladılar.

Latince ve İtalyanca tıp kaynaklarından Batıdaki gelişmeleri takip edebilen Şânizâde Ataullah (Ö. 1826) ve Mustafa Behçet (1774-1834) gibi Osmanlı aydın hekimleri, yeni tıbbın (tıbb-ı cedid) tıp eğitimindeki ilk savunucuları oldular.⁹

Paracelsus ve takipçileri tarafından Batıda 16. yüzyıldan itibaren başlayan yeni tıbbi yaklaşımlar (tıbb-ı cedid / tıbb-ı kimyevî), mikrobiyoloji, fizyoloji, anatomi, kimyevi ilaçlar gibi alanlarda ilerleme sağlamıştı.¹⁰ Batıdaki bu gelişmeler doğrultusunda, III. Selim zamanında (1789-1807) Süleymaniye Dârüşşifâsı'nda tıp eğitimi devam ederken, "Nizam-ı Cedid" adı verilen reform hareketleri kapsamında İstanbul Tersanesinde 1805 senesinde ilk modern tıp mektebi açılmıştır.¹¹ Modern tıbbiyenin eğitim hastanesi (spitalya), Kasımpaşa'da Tersane-i Âmire'de "Aynalıkavak Sarayı" yakınında ve sarayın harabeleri üzerine inşa edilmiştir.¹² Bahriye nazırının Babıali'ye yazdığı 19 Şubat 1805 (H. 18 Zilkade 1219) tarihli bir yazı ile Tersane-i Âmire'deki bu spitalyada hekimlerle cerrahların yetiştirilmesi için bir hekimbaşı ile bir cerrahbaşı ve bunlara yardım edecek birer hekimle

⁸ Batı tıbbındaki gelişmeleri Şark âlemi de takip etmiştir. Paracelsus'un Iatrochimie'ye (hastalıklara ve tıbbi rahatsızlıklara kimyasal çözümler üreten, kökleri simyaya dayanan bilim dalı) ait eserini XVII. yüzyılın başlarında hekimbaşılardan Halepli Salih bin Nasrullah (Ö. 1669) Arapçaya çevirerek *Tıbb-ı Cedid-i Kimyâî* adını vermiştir. Sonraki asırda Hekimbaşı Gevrekzade Hafız Hasan Efendi (Ö. 1801) bu eseri Arapçadan Türkçeye çevirmiştir. Türk hekimlerinin kimya ile alâkası zayıflamış ve bir asır sonra kurulan Tıbbiyede kimya öğrenimi başlamıştır. (Bedii N. Şehsuvaroğlu, "Tıbbiyede Kimya Öğretimi", *Tıp Fakültesi Mecmuası*, sayı 36, İstanbul 1973, s. 953.

⁹ Altıntaş - Hatemi, *a.g.e.*, s. 35; Nimet Taşkıran, "Osmanlı Devletinin İlk Zamanlarında Başka Ülkelerden Çağrılan ve Kendiliğinden Sığınan Hekimlerin Durumu ve Türkiye'den Hekim İstenmesine Dair Bir Arşiv Belgesi", *Haseki Tıp Bülteni*, c. XIII, sayı 2, İstanbul 1975, s. 103-110; Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garplılaşma Cereyanları", s. 168-191; Ayşegül Demirhan, "Türkiye'de Modern Tıbbın Gelişimi", *Tıp Fakültesi Mecmuası*, sayı 42, İstanbul 1979, s. 229-304.

¹⁰ Ekmeleddin İhsanoğlu, "Osmanlı İmparatorluğunda Bilim Teknoloji ve Sanayide Modernleşme", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, yıl 1, sayı 2, Haziran 1998, s. 1-22; Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garplılaşma Cereyanları", s. 168-183.

¹¹ Ali İhsan Gencer, "İstanbul Tersanesinde Açılan İlk Tıp Mektebi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, sayı 31, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1977, s. 301; BOA, Maliyeden Müdevver Defterler, no: 8886, s. 324'ten nakl: Aslan Terzioğlu, "İstanbul Tıp Fakültesi Tarihçesi", <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/683345>, s. 306.

¹² Terzioğlu, *aynı yer*.

cerrahın tayininin gereğinden bahsedilmektedir. Kurulacak olan tıp mektebinde hekimlik ile cerrahlık tahsil edecek öğrencilerin lisan bilenler arasından seçilmesi öngörülmektedir.¹³

Osmanlının ilk modern tıp mektebi Tersane Tıbbiyesi'nin kurulması için Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi görevlendirilmiştir.¹⁴ Mustafa Behçet Efendi, Rum öğrenciler için de Kuruçeşme'de bir Tıp Okulu açmıştır.¹⁵

Tersane Tıbbiyesi, Bahriye Nazırı Seyyid Ali Efendi tarafından hazırlanan bir "takrir"le tıp ve cerrahlık alanında eğitim ve tedavi faaliyetlerinde bulunmak üzere kurulmuştur. Padişah III. Selim'in onayından sonra tıp ve cerrahlık ilimleri ve uygulamalarına dair bir nizamname hazırlanarak maliye defterlerine kaydı yapıp yürürlüğe girmiştir.¹⁶

Nizamnamenin ilk maddesi; tıp ve cerrahlık ilimlerinin tedris yoluyla öğrenilmesi, bunun yaygınlaştırılması ve talebelerin Devlet-i Aliyye tebaasından olması gerekliliğidir. İkinci madde eğitim süreçlerini tamamlayan talebelerin donanma ile sefere çıkma zorunluluğudur. Tıp tahsili yapacak talebelerin seçiminde adalet ilkesi ön planda tutulmuş, hatırlı kişilerin çocuklarının mektebe kayıtlarının yapılmaması, yapılmış olanların da derhal silinmesi nizamnamede madde olarak yer almıştır. Eğitimlerini tamamlayan öğrencilerin dört sene devlette mecburi hizmet yapmaları zorunlu hale getirilmiştir. Nizamnamede yazılmış olan bir başka husus, tıp öğrencilerinin İstanbul'da bulunan eczanelerde uygulama yaparak İtalyanca öğrenmelerinin istenmesidir.

Avrupa devletlerinin tıp tahsilini kendi dillerinde yaptıklarını, bizde ise tıp öğrencilerinin çoğunun eczanelerde çalıştıklarından dolayı İtalyanca bildiklerinin ve bu lisanla yazılmış tıp ve cerrahlık ilmine dair kitapların teminlerinin kolay olacağı için eğitim dilinin İtalyanca olması da bu nizamname ile karara bağlanmıştır. Nizamnamede ayrıca Fransızcanın yavaş yavaş öğrenilmeye başlanması ve zamanla İtalyancanın yerini alması da söz konusu edilmekteydi.¹⁷

Tersane Tıbbiyesinin açıldığı yıllarda özellikle iki mühim şahsiyet Şânizâde Atullah Efendi (Ö. 1826) ve Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi (1774-1834) Tersane Tıp Mektebi'nin nizamnamesi dâhilinde çalışmalarına bir müddet devam etmişlerdir. III. Selim dönemi yenilikçi hareketlerin (Nizam-ı Cedid) aleyhinde olan zümrenin çoğalması neticesinde patlak veren "Kabakçı İsyanı" (25 Mayıs 1807) diğer Nizam-ı Cedid müesseseleriyle birlikte Tersanede açılan Tıp Mektebini de etkilemiştir. Bahriye Nazırı Seyyid Ali Efendi görevden alınmış, III. Selim hal' edilmiştir.¹⁸ III. Selim'in tahttan

¹³ BOA, C. BH, 27/1252. Bkz. Ek A: Arşiv Belgeleri, no: 1.

¹⁴ Aslan Terzioğlu 11 Ağustos 1805 (15 Cemâziyelevvel 1220) tarihli bir arşiv belgesine göre, Tersane-i Âmire'de cerrah ve tabip yetiştirilmek üzere tesis edilen modern tıbbiye mahiyetindeki bu Spitalya'da hekimbaşı Mosaraki Efendi ve Cerrahbaşı Arbili Efendi'nin 250'şer kuruş, 7 öğrencinin 40'ar kuruş, 4 hademenin 30'ar kuruş aylıkla istihdam edildiklerini söylemektedir. (aynı yer)

¹⁵ Adnan Ataç, *Gülhane Askeri Tıp Akademisi 100. Yılında (1898-1998)*, Ankara 1999, s. 33.

¹⁶ Gencer, *a.g.m.*, s. 302-304.

¹⁷ Gencer, *a.g.m.*, s. 306-307.

¹⁸ Gencer, *a.g.m.*, s. 308.

indirilmesinden sonra da bu mektep faaliyetlerine devam etmiştir.¹⁹ Kuruçeşme'deki okul Mora'daki Rum isyanları sebebiyle kapatılmıştır. Deniz Kuvvetleri'ne asker yetiştirmek için kurulan okul ile Eğitim Hastanesi (Spitalya) 1822'de çıkan yangında tamamen yanmıştır.²⁰

Yangından sonra bir süre ara verilen tıp eğitimi, Sultan II. Mahmud döneminde yeniden başlatılmıştır. 14 Mart 1827 tarihinde Sultan II. Mahmud'un emriyle, Mustafa Behçet Efendi'nin üçüncü hekimbaşılığı döneminde "Tıphane-i Âmire" ve "Cerrahhane" açılmıştır.²¹

Mustafa Behçet Efendi'nin önderliğinde 1827 yılında açılan "Tıphane-i Âmire"nin sürekli kendini yenileyerek ara vermeden günümüze kadar tıp eğitimi yaptığı ve bugünkü tıp eğitiminin de nüvesini oluşturduğu varsayılmaktadır.²²

İlk modern tıp eğitiminin uygulandığı bu dönemlerde tıp eğitimine imza atan, farklı alanlarda değerli hizmetleri bulunan iki Osmanlı âlimi; Şânizâde Ataullah Efendi²³ ve Mustafa Behçet Efendi²⁴ Osmanlıda modern tıbbın kurucuları sayılabilir. Tıp tarihimizde önemli yeri olan Şânizâde Ataullah Efendi medreseden yetişme tıp hekimi olmasının yanında bir süreliğine gittiği yurt dışında (İtalya'da) batı tıbbına da vâkıf olmuştur. Çeviri yoluyla batı tıp kitaplarını Osmanlı hekimlerine tanıtmıştır. Tıp konusundaki en önemli kitabı *Hamse-i Şânizâde*'dir. Beş ciltten oluşan bu kitap; Anatomi, Fizyoloji, Hastalıklar,

¹⁹ Bacanlı - As, *a.g.e.*, s. 11.

²⁰ Aslan Terzioğlu 25 Mayıs 1807'de Sultan III. Selim'in tahttan indirilişine sebep olan "Kabakçı Vak'ası" ve onu takip eden 14/15 Kasım 1808'deki "Alemdar Mustafa Paşa Vak'ası"na rağmen Tersane-i Âmire'deki bu Spitalya ve Tabibhane'nin faaliyetinin devam ettiğini, Temmuz 1822 (Zilkade 1237)'de binalar yandığı için eğitime ara verildiğini yazmaktadır. Terzioğlu, *a.g.m.*, s. 308.

²¹ Ekmeleddin İhsanoğlu, *Suriye'de Modern Osmanlı Sağlık Müesseseleri, Hastaneler ve Şam Tıp Fakültesi*, TTK, Ankara 1999, s. 28-29.

²² Altıntaş - Hatemi, *a.g.e.*, s. 36.

²³ Şânizâde Ataullah Efendi: 1771 tarihinde İstanbul'da Şânizâdelerin Ortaköy'deki yalısında doğmuştur. Fıkıh âlimi olan babası Medine kadılığı esnasında vefat etmiştir. Büyük dedesi Ahmed zamanında "Tarakçı" olan ailenin adı, kelimenin Farsça karşılığı olan "Şâni" şekline dönüşmüştür. İlmiye sınıfına mensup olan Şânizâde Ataullah Efendi, Halıcıoğlu Mühendishanesi ve Süleymaniye Tıp Medresesinde eğitim görmüştür. Arapça, Farsça, Latince, İtalyanca, Fransızca, Rumca lisanlarını bilen Şânizâde Ataullah Efendi 1808-1821 tarihlerinde tarih yazıcılığı yapmıştır. Bektaşî Cemiyet-i İlmiyesine mensup olduğu için Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra Bektaşilikle suçlanmıştır. Mustafa Behçet Efendi'nin kendisini rakip olarak görmesi ve başka kişilerin de uğraşmaları neticesinde vakanüvislikten azledilmiştir. Yerine Sahaflar Şeyhizâde Mehmed Esad Efendi görevlendirilmiştir. 1826'da sürgüne gönderildiği arpalığı Tire'de vefat etmiştir. (Ziya Yılmaz, "Şânizâde Mehmed Ataullah Efendi", *DİA*, c. XXXVIII, İstanbul 2010, s. 334-336; Bedii N. Şehsuvaroğlu, *Hekim Şânizâde Ataullah Efendi ve Modern Türk Tababeti*, Ankara 1952, s. 2)

²⁴ Mustafa Behçet Efendi (1774-1834): İstanbul'da doğmuştur. Babası Mehmed Emin Sükuti Efendi Divan-ı Hümayun kâtiplerindendir. Medrese eğitimi görmüştür. Latince ve İtalyancayı Divan-ı Hümayun kâtiplerinden Yahya Naci Efendi'den öğrenmiştir. Tıp ilmi ile uğraşmıştır. Eyüp Sultan Mahkemesi Kadılığı ve Çorlu Medresesi Müderrisliği yapmıştır. 1817'de Haremeyn (Mekke-Medine) Evkâf Müfettişi olarak iki sene çalışmıştır. Mütercim Asım Efendi'nin vefatından sonra 1819'da II. Mahmud tarafından vakanüvisliğe getirilmiştir. (Nil Sarı, "Behçet Mustafa Efendi", *DİA*, c. V, İstanbul 1992, s. 345; Feridun Nafiz Uzluk, "Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin Bilinmeyen Bir Eseri", *Toplu Makaleler*, c. I, Ankara 2017, s. 1188.

İlaçlar ve Cerrahi başlıklarındadır.²⁵ Modern anlamda düzenlenmiş ilk anatomi kitabı Şânizâde Ataullah Efendi'ye aittir. Eserlerini Türkçe olarak hazırlamıştır. Ayrıca tıp terimlerini Türkçeleştirmiştir. Tıp dilinin Türkçeleştirilmesi çalışmalarının ilk adımını atmıştır denilebilir. Eserleri sadece çeviri olmayıp kendi tecrübe ve bilgilerini de kitaplarına ilâve etmiştir.²⁶

Mustafa Behçet Efendi de, Şânizâde Ataullah Efendi ile aynı dönem bilim adamlarındandır. Eğitiminin bir dönemini İtalya'da geçirmiştir. Üç farklı dönemde hekimbaşılık yapmıştır. Kendisi gibi hekim olan kardeşi Abdülhak Molla (1786-1854) da hekimbaşı olmuştur. Batı dillerinde çeviri ve telif eserleri bulunan Mustafa Behçet Efendi Batılı anlamda tıp okulunun kurulması için önayak olmuştur. 14 Mart 1827 senesinde Şehzadebaşı'nda "Tıphane-i Âmire" adlı tıp eğitimi veren okulu açmıştır. Ordunun hekim ihtiyacını karşılamak üzere kurulan bu okulla birlikte Tersane tıp mektebi deneyiminden sonra medrese tipi eğitimden batı tipi tıp eğitimine geçilmiştir.

Mustafa Behçet Efendi'nin *Fizyoloji Risalesi*, *Çiçek Aşısı Risalesi*, *Frengi Risalesi*, *Kolera Risalesi*, Buffon'dan *Tabiat Tarihi* çevirisi eserleri mevcuttur.²⁷

1.2. MEKTEB-İ TIBBİYE-İ ŞAHANE

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane modern tıp eğitiminin başladığı tıp okulu olarak bilinse de öncesinde geçirdiği merhaleler bulunmaktadır. Modern tıp eğitimine geçişin adresi olarak Mekteb-i Şahane tüm tıp mektepleri için kullanılmaktadır. Oysa öncesinde Tersane Tıbbiyesi ve daha sonra Tıphane-i Âmire ve ayrıca Türkçe cerrahlık eğitimi verilen Cerrahhane mevcuttu. Bu kurumlar gelişerek ilerlemiş ve nihayetinde Haydarpaşa Tıbbiyesi de denilen Mekteb-i Tıbbiye-i Şahanede tek çatı altında toplanabilmişlerdir.²⁸

1.2.1. Tıphane-i Âmire

Tıphane ve Cerrahhane-i Âmire, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra oluşturulan Asâkir-i Mansure-i Muhammediye adlı yeni ordunun hekim ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuştur. Sultan II. Mahmud yeni ordunun hasta askerlerinin tedavisi için hekimbaşı ile görüşülmesini istemiştir. 1826 senesi Aralık ayında şimdiki İÜ Merkez Kampüsü'nün bulunduğu Beyazıt'ta "Serasker Kapısı" binasında yapılan bu görüşmeye,

²⁵ Altıntaş - Hatemi, *a.g.e.*, s. 36.

²⁶ Ahmed Acıduman vd., "Şânizâde Ataullah Mehmed Efendi ve Mir'atü'l-Ebdân fî Teşrîh-i A'zâi'l-İnsan", *Türkiye Klinikleri*, c. XVII, sayı 2, İstanbul 2009, s. 71-86.

²⁷ Sevim Tekeli, *Bilim Tarihine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ankara Kasım 2001, s. 367-369.

²⁸ Bu çalışmanın tamamlandığı sırada Ahmet Zeki İzgöer, Haluk Perk, *Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (1903-1933)*, başlığıyla bir eser yayınlanmıştır. (Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları: 33, İstanbul 2022). Eser Haluk Perk Koleksiyonundaki Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin fotoğraflarını içermektedir. Ayrıca aynı eserde, Elif Gültekin Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin korolonojik bir tarihçesini giriş olarak yazmıştır. Bkz: XI-XXIII.

Sadrazam Benderli Mehmed Selim Sırrı Paşa, Serasker Hüseyin Paşa, Defterdar Mehmed Tahir Efendi, Masarîfât Nazırı Saib Efendi ve Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi katıldılar. Alınan karar doğrultusunda yeni bir tıbbiye binası inşa edilene kadar sadrazamın uygun gördüğü Şehzadebaşı'nda büyük bir konağın birinci katında Tıphane, onun üstünde de Cerrahhane eğitime başladı.²⁹ Eğitim süresi ortaokul ve lise hariç (idadi), Tıphane beş, Cerrahhane üç yıldır.³⁰ Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi ve kardeşi Abdülhak Molla ile Osman Saib Efendi bu mekteplerin ilk Türk hocalarıdır. Tıp ilmi haricinde Osmanlı grameri hocası Ahmet Hilmi, Hüsn-i Hat hocası Vasfî ve Ulûm-ı Arabî hocası Hüseyin Hüsnü Efendiler mektebin kuruluşunda muallim olarak tayin edilmişlerdir. Tabip İstefanaki ve Bogos Efendiler ise mektebin gayrimüslim hocaları olarak kuruluşunda yer almışlardır. Tıphane-i Âmire'de eğitim dili Fransızca olarak planlanmış ve Fransızca hazırlık sınıfı konulmuştur.³¹ Tıp bilimleri ilk yıllarda tamamen Fransızca değildi.³² Tıphane-i Âmire'nin birinci sınıfında Kimya dersi vardı. Daha sonraki senelerde bu ders ileri düzeyde verilmeye başlanmıştır.³³

1.2.2. Cerrahhane-i Mamûre

Mustafa Behçet Efendi Tıphane-i Âmire'yi hekim ve cerrah yetiştirmek için açtırmış olsa da ordunun acil cerrah ihtiyacını karşılamak için tıp eğitiminden daha kısa olmak üzere bir cerrahlık eğitimi başlatmıştır. 20 öğrenci ile eğitime başlayan Cerrahhane'nin başına Mehmed Necatî Efendi tayin edilmiştir. Cerrahhane sınıfında öğrencilere kurşun çıkarmak, damar bağlamak, kemik kesmek, kırık çıkık tedavisi gibi acil cerrahi müdahale eğitimi verilmekteydi. Mezun olanlar orduya tayin edilmekteydi.³⁴

1.2.3. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane

Artan öğrenci sayısı ile birlikte ihtiyaca cevap veremeyen konaktan Tıphane ve Cerrahhane ayrı ayrı birkaç yere taşındıktan sonra, 1838'de her ikisi de Galatasaray'nda Enderun Ağaları Mektebi'ne (şimdiki Galatasaray Lisesi) taşınmıştır. "Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane" adı ile eğitime devam edilmiştir. Bu mektebin muallim-i evvel sıfatı ile

²⁹ Altıntaş - Hatemi, *a.g.e.*, s. 57; Süheyl Ünver, "İstanbul Tıp Fakültesi (1827-1934), 107 Yılda Geçirdiği Çığırılar", *Dirim*, sene 1935, c. X, sayı 1-2'den ayrı basım, s. 1-6.

³⁰ Tıp mektebine öğrenci seçimi "her vilâyetten 5'er çocuğun getirilmesiyle 2 çocuğun ikişer sene Türkçe tıp kitaplarından küçük cerrahlık, 2'şer çocuğun beş sene Türkçe tıp kitaplarından cerrahlık ve hekimlik, 1 çocuğun on sene Fransızca tıp kitaplarından tababet öğrenerek *hekim* adıyla mezun olduktan sonra bunların hekimlik yapmak üzere kendi vilâyetlerine geri gönderilmeleri" ile gerçekleşiyordu. (Feridun Nafiz Uzlu, "Bir Sertifika", *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, c. VI, sayı 21-22, İstanbul 1943, s. 1-8)

³¹ Rıza Tahsin, *Tıp Fakültesi Tarihçesi (Mir'at-ı Mekteb-i Tıbbiye)*, Yayına Haz: Aykut Kazancıgil, Özel Yayınlar, c. I-II, İstanbul 1991, s. 3-5.

³² Süheyl, "İstanbul Tıp Fakültesi 1827-1934", s. 1.

³³ Emre Dölen, "1970'li Yıllarda Mekteb-i Tıbbiye Laboratuvarlarında Yapılan Analiz ve İncelemeler", *II. Tıp Kongresi, İstanbul 20-21 Eylül 1990, Kongreye Sunulan Bildiriler*, TTK, Ankara 1999, s. 71-81.

³⁴ Nuran Yıldırım, *İstanbul'un Sağlık Tarihi*, İstanbul 2010, s. 258.

müfredatını hazırlayan hekim Charles Ambroisse Bernard (1808-1844)'dır.³⁵ Bernard Avusturya Hükümeti tarafından Osmanlı Devleti namına çalışmak üzere ülkemize gönderilmiştir. Galatasaray Tıbbiyesinin açılışından bir yıl önce Sultan II. Mahmud Paris Elçisi Ahmet Fethi Paşa Viyana'da iken, Prens Metternich'den, tıbbiyesinin kuruluşunda çalışmak üzere Avusturyalı iki hekimle bir eczacının araştırılıp bulunmasını rica etmiştir. Viyana'daki Askeri Tıp ve Cerrahi Akademisi Josephinum'dan mezun iki genç askeri hekim Dr. Jakob Neuner ve Dr. Charles Ambroisse Bernard bu vazife için seçilerek gönderilmiştir.³⁶ Fransız İhtilâlinde sonraki dönemde Avrupa'da geçerli bir dil olan Fransızca, Galatasaray'daki bu Tıbbiyede öğretim dili olarak alınmış, fakat Fransızca eğitim için Fransa'dan değil de Viyana'dan hocalar getirilmiştir. Bunun nedeni, 7 Kasım 1785'de Viyana'da öğretime açılan Askeri Tıp ve Cerrahi Akademisi Josephinum'un Avrupa'daki en ünlü Askeri Tıp Okulu olmasıdır.³⁷

Emrâz-ı Dâhiliye ve Seririyat-ı Dâhiliye ve Hariciye Nazırı ve Muallimi unvanı ile³⁸ Bernard yönetimindeki bu okulda tıp eğitime yenilikler getirilmiştir. Eğitim süresi 4 yıl hazırlık ve 4 yıl tıp eğitimi olarak yeniden düzenlenmiştir. Temel tıp bilimleri geliştirilmiş, zengin bir kütüphane oluşturulmuş, otopsi ve diseksiyon yapılmaya başlanmıştır.³⁹

Sultan II. Mahmud (1808-1839) Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin Otlukçu Kışlasından Galatasaray'na nakli münasebetiyle tıbbiyesinin açılışında irad ettiği nutkunda⁴⁰

³⁵ Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garplılaşıma Cereyanları", s. 168-183. Osmanlı Devleti tarafından dönemin Avusturya Başvekili Prens Metternich'e tıp mektebinde hocalık yapmak üzere iki hekim göndermesi talebinde bulunulmuştur. Bunun üzerine 30 yaşındaki Bernard ve 32 yaşındaki Neuner tarafından Türkiye'ye gönderilmiştir. Bu iki hekim diplomalarına rağmen yaşları genç ve tecrübesiz oldukları gerekçesiyle yeterli olmadıkları takdirde değiştirilmeleri şartıyla Sultan II. Mahmud tarafından vazifeye kabul edilmişlerdir (H. Öztürk - C. Karasu, "Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'nin Kurucusu Charles Ambroisse Bernard'ın Eserleri ve Osmanlıya Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme", *Adli Tıp Bülteni*, c. IXX, sayı 3, İstanbul 2014, s. 125-134).

³⁶ Terzioğlu, *a.g.m.*, s. 309-310.

³⁷ Terzioğlu, *a.g.m.*, s. 316.

³⁸ Besim Ömer, *Nevsâl-i Afîyet*, Haz: Ahmet Zeki İzgöer, SBÜ Yayınları, c. I, İstanbul 2020, s. 53.

³⁹ Ataç, *a.g.e.*, s. 34.

⁴⁰ Nutk-ı Hümayun: "İşbu ebniye-i âliye-i Mekteb-i Tıbbiye olmak üzere teşkil ve tertip ederek Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane tesmiye ettim ve burada bekâ-i sıhhat-i beşeriye hizmet-i azizesinde muvâzafat olunacağından bu mektebi sair mekteblere tercih ve tekaddüm eyledim. Bunda Fransızca fenn-i tıbbî tahsil edeceksiniz. Bu makamda şimdi sizin için bir sual vârid olduğunu ve bu sual dahi bizim lisanımızda ve bizim kitaplarımızda fenn-i tıb yok mudur ki ecnebi lisanı üzere okumaklığı ihtiyar edelim kavbinden ibaret bulunduğunu bilirim ve burasını tasdik ile beraber yine sizin tarafınızdan mevki'-i cevabda olarak şimdilik mevcut olan müşkilât ve mehâzîri beyan ile şu halin dahi karîben izaalesini me'mûl ve temenni ederim. Vakıa fenn-i tıbbî dair bizlerde pek çok kitap mevcut olup iptida Avrupalılar dahi tababeti bu kitapların tercüme ve talimi ile ahz-ı telâkki eylediler. Lâkin işbu kitapların esasî Arapça yazılmış ve bir zamandan beri ulema-yı İslâmiye taraflarından mütalaasına ve tederrüs ve tadrîsine râğbet ve itina olunmadığından ve refte refte istilahât-ı fennî lâyıkiyle bilen adamlar dahi azaldığı cihetle bu kitaplar metrûk hükmünde kalmış olduğundan onların mütalaasıyla uğraşıp fenn-i tıbbî asıl lisanımız olan Türkçeye nakletmek şimdi birçok tekellüfât ihtiyârına hem de uzun zamanlara muhtaçtır. Avrupalılar ise bu fennî kütüb-i Arabiyeden lisanlarına naklettikten sonra yüz seneden ziyadedir bunda tefennün ve terakki ile uğraşmakta olduklarından zavâbıt ve kavâ'id-i tahliyesini teshîl eylemişler ve muahharan biraz şeyler dahi bulup kendi kitaplarına ilâve eylemişlerdir. Şimdi anlara nispetle Arapça tıp kitapları bazı mertebe nâkıs gibi görünür.

tıp eğitiminin yenilenmesini ve eğitimin evvelâ Fransızca yapılması gerekliliğini ifade etmiştir. Padişah nutkunda, zaruretten hâsıl olan bu durumun, bir an evvel giderilerek tıp eğitim dilinde Türkçeye geçilmesinin önemine işaret etmiştir.⁴¹

II. Mahmud mektebin açılışından kısa bir süre sonra vefat etmiştir. Yeni padişah Sultan Abdülmecid (1839-1861) modern tıp eğitimine aynı hassasiyet ile devam ettirmiştir. Tıp okuluna 1941'e kadar sadece Müslüman öğrenciler kabul edilmiştir. Bu tarihten itibaren nüfuslarıyla orantılı olmak kaydıyla gayrimüslim öğrenci kabulüne de başlanmıştır. 1842-43 öğretim yılında 341 öğrencinin 38'i Hıristiyan, 303'ü Müslüman idi.⁴²

1843'de ilk olarak 67 asker hekim mezun veren Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane, Sultan Abdülmecid'in bizzat katıldığı diploma merasimiyle dünyaca ün kazanacak Osmanlı hekimlerini asker hastanelerine atamaktaydılar. 1848'de okulun yöneticisi Viyanalı bir hekim olan Sigmund Spitzer (1813-1894) dört başarılı son sınıf öğrencisini Viyana Askeri Tıp Akademisi Josephinum'a doktora imtihanına göndermiştir. Bu sınavda başarılı olan öğrenciler Viyana Tıp Fakültesi Tıp Doktoru unvanı almışlardır.⁴³ Bu

Maamafih işbu noktasının yekdiğerinden ikmalini göze alsak dahi vehle-i ûlâda Türkçeye nakil mümkün olmayıp lâ-ekal on sene kadar lisan-ı Arabinin ve sonra hiç olmazsa beş-altı sene dahi fenn-i tıbbın tahsili ile uğraşmağa tevakkuf eder. Bizim ise gerek asâkir-i şahane ve gerek Memâlik-i Mahrûse'miz için etıbbâ-yı hâzıra yetiştirip hidemât-ı lâzımede istihdam ve diğer taraftan dahi fenn-i tıbbi kâmilten lisanımıza kütüb-i lâzimesini tedvîne sa'y ü ikdam eylemeliyiz. Sizlere Fransızca okutmaktan benim muradım Fransızca lisanı tahsil ettirmek değildir. Ancak fenn-i tıbbi öğretip refte refte kendi lisanımıza almaktır ve ondan sonra Memâlik-i Mahrûse-i Şahane'min her bir tarafına Türkçe olarak neşreylemektir. Bu adamı [Dr. Bernard'ı kastederek] sizin için mahsus celb ettim. Kendisi gayet müsait bir adamdır. Avrupa'nın birinci derecedeki hukemâsındandır. İşte bu adamdan vesair hocalarınızdan ilm-i tıb tahsiline çalışın ve tadrîcen Türkçeyi alıp lisanımız üzere tedâvülüne sa'y eyleyin. Zira etıbbâ sıfatıyla memâlik-i ecnebiyeden bir takım mechul-i ahvâl eşhasın gelmesinden ve şuraya buraya sokulmasından hoşnut ve memnun değilim. İnşallahu teâlâ ikmâl-i fenne şehadetname aldıktan sonra rüteb-i azîmeye nail olacağınız muhakkak olduktan başka mektepte bulunduğunuz müddetçe dahi kâffe-i havâyicinizi mükemmel surette tertib eyledim ve et'imenizde sıcaklık kebaba ve soğukluk çileğe kadar vardır. Sairleri dahi bu kıyas iledir ve alâmet-i imtiyaziyeniz olmak üzere yaptırmış olduğum nişanlarınızı dahi bu hafta göndereceğim. Hemen sizler murad-ı şahanem veçhile sa'y ü gayret edin, talep sizden ve vermek bendendir. Cenab-ı Hak feyz ve muvaffakiyet ihsan eyleye, âmin. (Rıza Tahsin, a.g.e., s. 10-11)

⁴¹ Galatasarayında II. Mahmud'un irad ettiği nutk-ı hümayunun doğruluğu tartışılmıştır. 14 Mayıs tarihli *Takvim-i Vekâyi*'de bu nutuktan özet olarak bahsedildiği, daha sonra aynı gazetede 1872'de *Mir'at-ı Mekteb-i Tıbbiye*'de yayınlanan metnin bulunduğu ve bunun uydurulmuş olduğu iddia edilmiştir. (Arslan Terzioğlu, "II. Mahmud'un Son Hastalığı ile İlgili Raporlar ve Galatasaray Tıbbiyesinin 17 Şubat 1839'da Açılışı", *Tarih ve Toplum*, sayı 83, İstanbul Kasım 1990, s. 38-43) İkna edici vesikalara dayanmayan bu eleştiri ispatlanamamıştır; söz konusu nutkun doğruluğunu sorgulayan bir diğer çalışma: için bkz. Mustafa Kaçar, Ekmeleddin İhsanoğlu, "Aynı Münasebetle İki Nutuk, Sultan II. Mahmut'un Mekteb-i Tıbbiye Ziyaretinde İrad Ettiği Nutkun Hangisi Doğrudur?", *Tarih ve Toplum*, sayı: 83, Kasım 1991, İstanbul, s. 44-48.

⁴² Yıldırım, a.g.e., s. 261.

⁴³ Avusturyalı genç ve tecrübesiz hekimlerden Bernard'ın 30, Riegler'in 27 ve Spitzer'in 26 yaşlarında oldukları halde Tıbbiye'de hocalık yapmaları ve mezunların Viyana'ya götürüp orada imtihana sokarak icazet almaları tenkitlere sebep olmuştur. Bu durum adeta İstanbul Tıbbiyesinin Viyana Askeri Tıbbiyesinin vesayeti altında olduğu izlenimini vermiştir. (Rıza Tahsin, a.g.e., s. 25)

başarıdan sonra okul bir fermanla "Darülfünun-ı Tıbbiye-i Şahane" olarak fakülte seviyesine çıkarılmıştır.⁴⁴

Diplomalar Türkçe ve Fransızca olarak düzenlenmektedir. Türkçe diplomalarda mektebin adı; "Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane", Fransızca ise; " École Impériale de Médecine Faculté de Medecine de Constantinople" olarak kullanılmıştır. Bulunduğu yere atfen "Galatasaray Tıp Okulu" daha sonraları ise Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane", askeri tıp mektebi olması sebebiyle "Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye" adları ile de anılmıştır. Okulun adında kullanılan "Adli" kelimesi mektebin kurucusu II. Mahmud'a atıfta bulunmaktadır. Mektep bünyesinde iki yıl eğitim veren eczacı sınıfı da mevcuttu.⁴⁵ Diğer tarafından ülkede batı tarzında ilk nebatat bahçesi Mekteb-i Adliye-i Şahanede kurulmuştur.⁴⁶

1843 senesinde Mekteb-i Tıbbiyede ebelik eğitimine başlanmış olup 1845'de doktorların diploma törenleri esnasında 10'u müslim, 26'sı gayrimüslim olmak üzere 36 ebeye diplomaları verilmiştir.⁴⁷

1847'de ahşap bir bina olan Galatasaray'nda çıkan yangın, okulu tamamen harabeye çevirmiştir. Bunun üzerine Taksim civarında Mecidiye mevkiinde yeni bir tıbbiye binası inşasına karar verilmiştir. Bina tamamlanana kadar tıbbiye Hasköy'de bulunan Humbarahane Kışlasına taşınmıştır.⁴⁸ Bu yangın on yıllık emeği yok etmiştir. Botanik bahçesi ile müzeler (zooloji, tabiat tarihi, anatomi, bandaj) tamamen yanmıştır. Yangında büyük emeklerle oluşturulan kütüphane de kül olmuştur.⁴⁹ Ayrıca mektebin kayıt ve evrakları kısmen tahrip olmuştur. Bu sebeple 1838 senesine kadar ne kadar hekim yetiştiğine dair net bir bilgi bulunmamaktadır.⁵⁰

Hasköy Humbarahane Kışlası, onarılarak tıp eğitimi için uygun bir hale getirilmiştir. Bu kışla "Mühendishane-i Berrî-i Hümayun" eğitim müessesesi olarak planlanmış, büyük bir yapıydı. Tıbbiye 400 öğrencisi ile bu binaya taşınırken bina tıp eğitimine uygun hale getirilmiştir.⁵¹ Humbarahanede tıp eğitimi eskiye nazaran gerilemiştir. Kütüphanenin, müze, laboratuvar ve botanik bahçesinin bulunmaması kliniklerin darlığı, salonların yetersizliği eğitimin gerilemesine sebep olarak gösterilmekteydi. Eğitimin iyileştirilmesi için 1857 yılında *Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin İdare-i Dâhiliyesine Dair Kanunname* düzenlenerek yürürlüğe girdi. Eğitim faaliyetlerinin düzenlenme yetkisi Meclis-i Tıbbiyeye verildi.

Humbarahane Kışlası 1865'teki kolera salgınında salgın hastanesi haline getirilerek tıp okulu Hasköy'deki "Gergeroğlu Konağı"na, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane İdadisi

⁴⁴ Ataç, *a.g.e.*, s. 34.

⁴⁵ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 260.

⁴⁶ Rengin Dramur, "Demirkapı Mekteb-i Tıbbiyesinin Nebatat Bahçesi", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, c. V, İstanbul 1993, s. 182.

⁴⁷ Rıza Tahsin, *a.g.e.*, s. 23

⁴⁸ Rıza Tahsin, *a.g.e.*, s. 28.

⁴⁹ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 262.

⁵⁰ Besim Ömer, *a.g.e.*, c. I, s. 51.

⁵¹ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 43.

Gülhane'deki Kırmızı Kışlaya taşındı. Salgın bittiğinde 1866'da Tıbbiye (Harbiye sınıfları) Sirkeci Demirkapı'da bulunan "Taşkışla"ya taşındı.⁵² İdadi Kırmızı Kışlada kaldı.⁵³

1.2.4. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'de Türkçe Tıp Eğitimi Çalışmaları

Tıbbiye sadece fiziki mekan problemi ile karşılaşmamış yukarıda verilen taşınmalar sırasında aynı zamanda eğitim dili meselesi de gündeme gelmiştir. Nitekim 14 Mayıs 1839'da Otlukçu Kışlası'ndan Galatasaray Sultanisine taşınan Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'de modern tıp eğitiminin, Türkçe ihtiyacını karşılayacak eğitimci kadrosunun bulunmaması sebebiyle eğitim dili Fransızca olarak başlamıştı. Fransızca yapılan tıp eğitimi Müslüman öğrencilerden ziyade gayrimüslimlerin tıbbiyeden mezun olmaları sonucunu doğurmuştu. Ayrıca Türk öğrenciler Fransızca öğrenmekte zorlandıklarından dolayı tıbbiye yeterli sayıda mezun veremiyordu. 1827-1867 yılları arasındaki kırk senede sayıları 300'e ulaşan hekim mezun olabilmisti ve bunların önemli bir bölümü gayrimüslim ve Fransızca bilen mezunlardı.⁵⁴

Öğretim görevlisi kadrosunda, başlangıçtan on sene geçtikten sonra 1849'da sadece bir Türk hekim hoca bulunmaktaydı; küçük cerrahi hocası Mehmed Efendi. Sultan Abdülmecid'e sunulan bir istida ile "Cemiyet-i Şahane-i Tıbbiye-i Osmaniye" adıyla açılması talep edilen ve padişah beratı ile 2 Haziran 1856'da aylık 50 altın tahsisi ile açılışına müsaade edilen cemiyetin 39 kurucu üyesi arasında Türk bulunmamaktaydı.⁵⁵

15 Haziran 1853'te Cemaleddin Mehmed Efendi Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Nazırlığına getirildi. O, ülkede yeterli sayıda Türk hekimin yetişmemesinin sebebinin Fransızca eğitim olduğuna inanıyordu. Bu durumu değiştirmek için yetenekli öğrencilerden mümtaz sınıf oluşturarak tıp kitaplarını Türkçeye çevirebilecek bir kadro kurdu.

1857'de açılan mümtaz sınıfta Takvimhane-i Âmire Musahhihi Lütü Efendi hoca, Arif ve Şevki efendiler müzakereci olarak tayin edildi. 1859 yılında Tıbbiye Nazırlığına getirilen Hayrullah Efendi bu sınıfı lağvetti.⁵⁶

Eğitim dilinin Fransızca olmasını savunanlar eğitim kaynakları ve yabancı hocaların lisanlarının Fransızca olması, tıbbi gelişmelerin takip edilebilmesi için Batı dillerine vakıf olunması gerekliliğini savunmaktaydılar. Türk dilinin tıp eğitimi için

⁵² Yıldırım, *a.g.e.*, s. 263.

⁵³ Besim Ömer, *a.g.e.*, c. I, s. 55.

⁵⁴ Ataç, *a.g.e.*, s. 34.

⁵⁵ "Yabancı ve gayrimüslim hekimler tarafından kurulmuş olan Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane'ye Türk hekimlerinin girmesi fiilen engellendiğinden Meşrutiyetin ilânıyla birlikte her çevreden hekim kendi cemiyetlerini kurma girişiminde bulunmuşlardır. Hastanelerinde çalışan sivil hekimlerin özlük haklarını savunmak için 1908 yılında "Etübbâ-i Mülkiye-i Osmaniye İttihadiyesi" yine 1908'de askeri hekimler tarafından "Etübbâ-i Askeriyeyi Osmaniye İttihadiyesi" kurulmuştur." (Eyüp Talha Kocacık - Emre Dölen, "Osmanlı ve Cumhuriyet Türkiye'si'nde Eczacı Kalfalarının Örgütlenme Girişimleri (1912-1946)", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, sayı 20, İstanbul 2019, s. 75-102)

⁵⁶ Sefa Saygılı, *"Türk Kızılâynın Kurucularından: Kırmızı Dr. Aziz Bey"*, Ankara 2011, s. 69-65.

yetersiz olduğunu söyleyen ve bunu basın yoluyla ifade eden bir grup hoca, eğitim ve sağlık alanında yetkili kişi ve kurumların desteğini almaktaydılar. Buna karşı mümtaz sınıfın öğrencilerinden Kırımlı Aziz Bey'in önderliğinde bir grup tıp öğrencisi tıp eğitiminin Türkçe yapılması için büyük çaba sarf etmişlerdir.⁵⁷ Kırımlı Aziz İdris, Hüseyin Remzi, Mehmed Nedim, İbrahim Lütfi, Hüseyin Halim, Bekir Ali, Vahid İbrahim vd. modern tıbbın Türkçe ifade edilebileceğini savunmaya devam ettiler. Dâhiliye kliniği muallim muavini Dr. Ahmet Ali Efendi'ye bu fikirlerini açan öğrenciler onun da desteği ile Türkçe bir gazete çıkarmak, Türkçe tıp eğitiminin gerekliliğine yönetimi ikna etmek, yabancı dildeki tıp yayınlarını Türkçeye çevirmek için aralarında anlaştılar. 1862 senesinde bir tüzük hazırladılar. Toplantılarını Mekteb-i Tıbbiye Matbaası Müdürü Hacı Arif Efendi'nin Beşir Ağa Medresesi'nde bir müddet gizli olarak yaptılar.⁵⁸

Dönemin Tıbbiye Nazırı Salih Efendi bu guruba destek vermiştir. 1865 senesinde Salih Efendi Tıbbiyyenin başına getirilmiştir. Aynı yıl İstanbul'da çıkan kolera salgınında çok sayıda doktor ihtiyacı hâsıl olmuştur. Savaşlar sebebiyle askeri doktorlar cepheye sevk edildiklerinden Anadolu'da da doktor ihtiyacı artmıştır. Bu şartlarda hekim yetiştirilmesini hızlandırmak için Salih Efendi Sadareti sivil tıp mektebi kurulması ve Türkçe tıp eğitimi yapılması hususunda ikna etmiştir. 1866'da Kırımlı Aziz Efendi'nin başkanlık ettiği bu grup tıbbiyeden mezun olmuşlardır. Tıbbiye Nazırı Hoca Salih Efendi bu gençlerin kurduğu cemiyetin gizli kalmasını uygun görmediğinden Sultan Abdülaziz'in iradesini alarak 1866'da "Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye"yi resmen kurmuştur.⁵⁹

1866'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane bünyesinde kurulan Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmanî, lûgat-ı tıbbî hazırlamak, *Vekâyi'-i Tıbbiye*⁶⁰ yayınlamak gibi faaliyetleri için padişah tarafından bütçe tahsis edilmiştir. Kurucuları: Kırımlı Aziz, Vahid, Hüseyin Remzi, Hüseyin Sabri, Emin, Servet, Nedim Beyler ile Hoca Salih Efendi, Ahmet Ali ve İbrahim Lütfi Paşalardır. Cemiyetin çalışmaları düzenli toplantılar şeklinde Mekteb-i Tıbbiye bünyesinde gerçekleştirilmiş ve bir nizamname hazırlanmıştır. Üç sene süren çalışmalar neticesinde *Lûgat-ı Tıbbî* tamamlanmıştır. Batı dillerinden pek çok tıp kitabının tercümesine dair çalışmalar hızlandırılmış ve cemiyet tarafından denetlenmiştir.⁶¹

1.2.5. Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye

1867'de Askeri Tıbbiyyenin bünyesinde "Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye" adıyla Kırımlı Aziz Bey yönetiminde açılmıştır. Sivil tıp mektebinin açılma amacı, ülke çapında

⁵⁷ Ataç, *a.g.e.*, s.34.

⁵⁸ Unat, *a.g.e.*, s.34.

⁵⁹ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 46.

⁶⁰ *Vekâyi'-i Tıbbiye* dergisi ile Fransızca *Gazette Médicale de Constantinople* Mekteb Matbasında basılarak yayınlanmaya başlamıştır. İki dergide de tıbbî gözlemler, halk sağlığına dair makaleler, Avrupa'da sağlık alanında neşredilen kitap ve makalelerin özetleri yer almaktaydı. (Yıldırım, *a.g.e.*, s. 263)

⁶¹ Rıza Tahsin, *a.g.e.*, s. 36; Ünver, "Türkiye'de İkinci Tıp Akademilerinin Kuruluşu (1278-1862)", s. 8.

görevlendirilecek hekimlerin yetiştirilmesidir.⁶² Bu okulun eğitim süresi 8 yıl, eğitim dili Türkçedir. Sivil Tıbbiyede Türkçe tıp eğitimi başarılı olunca 1870'ten itibaren Askeri Tıp Okulunda da Türkçe eğitime geçilmiştir.⁶³ Tıbbiye-i Askeriyeden yılda 5-6 hekim mezun olurken, Türkçe eğitim yapan sivil tıbbiyeden çok sayıda hekim mezun olmuştur.

Türkçe eğitim yapılmasından menfaatleri sarsılacak olan nüfuzu yüksek, iyi Türkçe bilmeyen yabancı hocalar bu eğitimin karşısında durmuşlarsa da sonuçları ortada olan uygulama için milliyetçi cephe baskın çıkmıştır. Dr. Ahmet Ali Efendi'nin desteğiyle 28 Eylül 1870 (H. 3 Recep 1287 - R. 16 Eylül 1286) tarihinde Darüşşura kararıyla ile Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriyede tamamen Türkçe tıp eğitimine başlanmıştır.⁶⁴ Aynı yıl tıp okulunu bitirenlere, göreve başlamadan önce iki sene Haydarpasha Asker Hastanesinde staj yapma zorunluluğu getirilmiştir.⁶⁵

Diğer taraftan 1872 senesinde Osmanlıda genel sağlık hizmetlerinin yürütülmesi için "Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye Nezareti" kurulmuş ve *İdare-i Umumiye-i Tıbbiye Nizamnamesi* yayınlanmıştır. Bu nizamname Sağlık Bakanlığının kuruluşunun temellerinden sayılmaktadır.

⁶² Konuyla ilgili sadrazamlık tezkeresi şöyledir: "Padişah hazretlerinin yüksek himayeleriyle taşralar için hekimler yetiştirmek üzere Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye adıyla bir dersane kurulmasının lüzumu hakkında Mekteb-i Fünun-ı Tıbbiye-i Şahane Nezareti'nin tezkeresiyle ilişik tasarı üzerine yüce meclisten kaleme alınan kararname etraflica görüşülmek üzere özel nâzırlar komisyonuna arz edildi. Muhtevassından da anlaşılacağı üzere faydalı tıp ilimlerinin eğitiminin kolaylaştırılması ile eğitim usullerine önem verilmesi son derece gerekli olup Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin askeri hekim yetiştirmesi sebebiyle sivil halk için zorunlu olarak ecnebi hekimlerden istifade edilmektedir. Ne var ki, bunların yetenek ve maharetleri genellikle halkın sıhhatini koruyacak derecede bulunmadığından Allah'ın lutfettiği bu büyük devletin genişliği ölçüsünde şehir ve kasabalarda birer ikişer tabibe ihtiyaç duyulduğu ve halkın da bunlara memnuniyetle değişik derecelerde maaş vermeyi kabul ettiği halde, pek çok yerde doktor bulunmamaktadır. Bundan başka ecnebilerden tayin edilen doktorlar da ara sıra askeri idareye alındıklarından taşralarda doktor sayısı çok azalmaktadır. Pek çok şehir ve kasabaları olan böyle muazzam bir devletin şehirlerinde doktorların çok yetersiz oluşu ve sanat dalında yetiştirilen talebelerin azlığı memleket ve milletin varlığının teminatı olan padişah hazretlerinin yüce himmetine nispetle asla uygun görülmeyeceğinden böyle bir Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'nin kurulması uygun olacaktır. Sunulan tasarrufların temel esasları göz önünde bulundurularak bu gibi mektepler için kolayca şimdiki Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane öğrencilerinin sayısını artırmakla amaca ulaşılabilirse de, bu yolla sayı ne kadar artırılsa masraflar da birlikte artacak ve bunu devlet bütçesi kaldıramayacaktır. Ayrıca Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye alınan öğrencilerin mezun olduklarında askeri hizmete atanarak bu yolla ilerleyecekleri amacıyla okula girdiklerinden sivil alanda kullanılmak istenenler askeri alandaki rütbe ilerlemesini göz önünde tutarak bu hizmeti istemeyeceklerinden belediye hekimleri için ayrı bir dersane açılması, günün şartlarına göre masrafı kırmak için bu öğrencilerin geceleri okulda kalmayıp diğer okullar gibi maaşsız olarak gündüzleri devam etmeleri, ayrıca askeri hekimlikteki rütbe ilerlemesine karşılık olarak bunlara bazı ayrıcalıkların tanınması uygun olacaktır. İdaresi Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye bırakılmak ve çıkacak doktorların görevlendirme şekli sonradan kararlaştırılmak üzere bu okulun derhal kurulmasıyla arz edilen tasarı hükümlerinin tatbik mevkiine konulması ve ihtiyaç duyulan öğrencilerin alınmasının süratle yerine getirilmesi gereği". (Aydın, Erdem. "19. Yüzyılda Osmanlı Sağlık Teşkilatlanması", OTAM, c. XV, sayı 15, Ankara Temmuz 2004, s. 185-207)

⁶³ Süheyl Ünver eğitim dili tarihi hakkında şunları söyler: "*Tıbbiyede Fransızca öğretim 1838'den 1844'e kadar sürmüştür. Fransızca öğretim yıllarında Türkçe bilgi sözleri de gösterilmiştir. 1864'e gelindiğinde okutma dili Fransızcadan Türkçeye çevrilmiştir.*" (Süheyl Ünver, "İstanbul Tıp Fakültesi (1827-1934)", s. 4.

⁶⁴ Unat, a.g.e., s. 34.

⁶⁵ Ataç, a.g.e., s. 34.

1874 senesinde Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye, Askeri Tıbbiyeden ayrılarak Ahırkapı'da kendisi için hazırlanan derslane ve kliniklerden oluşan yeni binasına taşınmıştır. 1894 senesinde Menemenli Mustafa Paşa Konağı satın alınarak hastane ve klinikler şeklinde yeni ilâvelerle ihtiyaca cevap verecek büyüklükte tam teşekküllü bir tıp eğitimi müessesesi haline getirilerek Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'ye tahsis edilmiştir.⁶⁶

Serasker Rıza Paşa 3 Ağustos Sultan II. Abdülhamid'e yazdığı 1893 tarihli arzıda "Mekteb-ı Tıbbiye binasının darlığı ve harap olmaya başlamasından dolayı Haydarpaşa Hastanesi etrafında uygun bir yere yeni bina yapılmasının uygun olacağı hakkında görüşlerini bildirmiştir.⁶⁷ Aynı belgede mevcut Demirkapı Tıbbiyesinin genişletilerek ihtiyaca cevap verebilmesi için ilâveler yapılmasının mümkün olmakla birlikte, bölgenin havasının basık, Rumeli Şimendifer hattına yakınlığı sebebiyle gürültülü olmasından ötürü başka bir yerde yeni bir mektep inşa edilmesinin gerekliliğini ifade etmiştir. Rıza Paşa'nın tavsiyesi, Haydarpaşa bölgesidir. Haydarpaşa Hastanesi'nin geniş bir alanda bulunması, ilâvelerle büyütülmesinin mümkün olduğu ve müstakil bir tıbbiye binasının yapılmasının uygun olacağı görüşündedir.

Padişah bu görüşü benimsemiştir. Bazı iddialara göre siyasi olaylara karışan tıbbiye öğrencilerinin Topkapı'dan uzak bir yere gönderilmek istenmesi de bu kararda etkili olmuştur.⁶⁸ 1894 yılında Selimiye Kışlası ile Haydarpaşa Hastanesi arasındaki bölgede 80 dönüm arazi tahsis edilerek dönemin ünlü mimarları Alexandre Vallauray ve Raimondo D'Aronco'nun bölge mimarisine uygun olarak mimari çizim yapmalarına karar verilmiştir.⁶⁹

1.2.6. Demirkapı Tıbbiyesi (1865-1903)

Sirkeci Garı yakınında Askeri Kışla olarak yapılan bina, tıbbiye taşındığında 1. Kolordu'nun elbise ve mühimmat deposu olarak hizmet vermektedir. Binaya dâhiliye ve cerrahi klinikleri iki ayrı bina olarak ilâve edilmişti. Diğer klinikler de yeni bina ilâveleri ile tamamlanmıştır (Kulak, Burun, Boğaz, Deri, Frengi, Doğumhane ve Çocuk, Aş, Kimyahane, Mikrobiyoloji, Ameliyathane). Binaların çevresinde geniş bir botanik bahçesi oluşturularak tıbbi bitkilerin üretimi yapılmaktaydı. Binada, dört yıl idadi (lise), altı yıl tıp eğitimi olmak üzere on sene eğitim verilmekteydi. 1903 tarihinde Sultan Abdülhamid tarafından yaptırılan Haydarpaşa Tıbbiyesine taşınana kadar Askeri Tıp Okulu burada eğitim görmüştür.

⁶⁶ Tahsin, *a.g.e.*, s. 39.

⁶⁷ BOA, Y. MTV, 80/138. Bkz. Ek I: Arşiv Belgeleri, no: 2.

⁶⁸ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 47; Osman Şevki Uludağ, "Tıbbiyenin Haydarpaşa'ya Nakli", *Tıp Dünyası*, c. IV, sayı 156, İstanbul 1941, s. 4650-4655.

⁶⁹ Ahmet Zeki İzgöer - Kevser Topkar, *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane*, SBÜ Yayınları, İkinci Baskı, İstanbul 2018, s. 18.

1.2.7. Haydarpaşa Mekteb-i Tıbbiyesi

1903'ten 1933'e kadar tıp eğitimi Haydarpaşa'daki binada yapılmıştır. 1903'e kadar iki ayrı binada tıp eğitimi verilmekteydi. Askeri tıbbiye 1827'den itibaren devam etmekteydi. O tarihte Demirkapı Tıbbiyesinde eğitim görülmekteydi. Sivil tıp okulu Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye ise 1867'den beri eğitim için kullanılıyordu. O tarihte sivil tıp eğitimi Kadırga'daki binasında yapılmıyordu. Haydarpaşa'daki bina tıp fakültesi olarak tasarlanarak yapılmış tıbbiye binasıdır. 6 Kasım 1903'te açılış merasimi yapılan binaya askeri tıbbiye taşınarak eğitime başlamıştır. 1908'de Osmanlı Devleti idari yönetiminin Meşrutiyete geçmesiyle yeni yapılan düzenlemelerle Kadırga'daki sivil tıp mektebi bu binaya taşınmıştır. 1909'dan itibaren her iki tıp eğitimi bu binada toplanarak "Darülfünun-ı Osmanî Tıp Fakültesi" adıyla eğitim verilmiştir.⁷⁰

1912-1922 tarihleri arasındaki dönem Osmanlı Devleti'nin savaflara girdiği ve cephelelerde askerlerinin yanında hekimlerini de şehit verdiği acı dolu yıllardır. Her savaşta askeri tıbbiyenin mensubu hekimler, hocalar hatta öğrenciler cephelelere gönderilmiş, çoğunluğu ise geri dönmemiştir. Ekim 1912'de Balkan Savaşları başlamış ve seferberlik ilan edilmiştir. Tıp eğitimine ara verilerek son sınıf öğrencileri ve bütün hocalar cephelelere atanmıştır. Mart 1913'e kadar altı ay fakültede eğitim verilememiştir. Haydarpaşa Tıbbiye binası hastaneye çevrilerek cepheden sevk edilen yaralı askerler burada tedavi edilmiştir. 1914'te başlayan I. Dünya Savaşı'nda asker öğrenciler altı aylık askeri eğitime alınmış ve tıp fakültesi eğitimine bir sene ara vermiştir. 3, 4 ve 5. sınıf öğrencileri askeri birliklerde görevlendirilmiştir. Tıbbiye bu savaşta salgın hastalıklarla da mücadele etmiştir. 20 tıp öğrencisi veremden, çok sayıda ölüm de tifüs ve koleradan olmuştur.⁷¹

1918'de İstanbul İngilizler tarafından işgal edildiğinde bina İngilizlerin denetimine geçmiştir. Milli Mücadele'ye tıbbiyeliler büyük destek vermiş ve işgalci İngilizlere karşı direnmişlerdir.

Cumhuriyetin ilanından sonra 1924'te *Tevhid-i Tedrisat Kanunu* yürürlüğe girmiş ve tıp eğitiminde reform gündeme gelmiştir. 1932 senesinde Cenevre Üniversitesi Pedagoji Profesörü Albert Malche ülkemize davet edilmiştir. Tıp fakültesi ve hastanelerde tıp eğitimini inceledikten sonra bir rapor hazırlamıştır. Malche'in raporu doğrultusunda Maarif Vekâleti tarafından "İstanbul Üniversitesi" adıyla yeni bir müessese kurulmuştur. 31 Temmuz 1933'te yürürlüğe giren "İstanbul Darülfünununun ilgasına ve Maarif Vekâletince yeni bir üniversite kurulmasına dair 2252 sayılı kanun" gereği Darülfünunun hocaları açığa alınmıştır. 1 Ağustos 1933'te İÜ Tıp Fakültesi de dâhil olmak üzere bütün fakültelere hocalar atanmak suretiyle yeniden kurulmuştur. Aynı tarihte Haydarpaşa Tıbbiye binası boşaltılarak Beyazıt'a taşınmıştır.⁷²

⁷⁰ Bina, 80-140 m boyundadır. Orta avluyu çerçeveleyen dikdörtgen şeklindeki bina 24.000 m² inşaat alanına sahiptir. Üst katlar yatakhane, alt katlar dersane ve idari birim olarak yapılanmıştır. Zamanla bina yakınlarına klinikler eklenerek genişletilmiştir. (Altıntaş-Hatemi, *a.g.e.*, s. 94-96)

⁷¹ Ayten Altıntaş, "Hastaneden Fakülteye Cerrahpaşa -44. Yıl Anısına-", *V. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri*, İstanbul 2011, s. 48.

⁷² Altıntaş, *a.g.e.*, s. 50; Bedizel Zülfikar Aydın, *Tıbbiye'nin Haydarpaşa'dan İstanbul'a Nakline Dair*, Editörler: E. Kahya, S. Şar, A. Ataç vd., AÜ Basımevi, Ankara 1999, s. 25-35.

1.3. MEKTEB-İ TIBBİYE-İ ŞAHANEDEN YETİŞENLER VE TÜRK MODERNLEŞMESİ

1.3.1. Modernleşme

Modernleşme; Doğu-Batı ayırımı olmaksızın bütün toplumlar için geçerli bir hareket ve süreçtir. Bu süreçte farklı toplumlar birbirlerinden ihtiyaçlarına uygun sosyal ve kültürel kurumsal yapıları transfer etmişlerdir. Modernleşme ve çağdaşlaşma, batılılaşma kavramından farklı olarak teknik, rasyonellik gibi direkt olarak manevi bir değer ifade etmeyen, nötr ve maddi gelişmelere yönelik bir anlam taşımaktadır. Osmanlı-Türk modernleşmesi sürecinde modernleşme ve yenilikçi hareketler Genç Osman, IV. Murad ve Köprülüler devrinde başlamış olup Batı taklidi bir düşünce değildir. İmparatorluğun meselelerine kendi iç dinamiği çerçevesinde çözümler bulma düşüncesini taşımıştır. Bu dönemde kaleme alınan, ıslahatı konu alan ve aralarında *Koçi Bey Risalesi* gibi oldukça ün kazanan eserlerde Batı'nın taklidi anlamında bir ifadeye rastlanmaz. Gerilemeye eski dönemlerdeki kuralların uygulanmasıyla çözüm bulunması önerilir. Osmanlıdan Cumhuriyete uzanan ve etkileri günümüze kadar gelen modernleşme hareketleri ise batılılaşma (garplasma) olarak tanımlanmakta ve genel olarak Batı ülkeleri dışında kalan toplumlarda, özellikle de Osmanlı Devleti ile Türkiye Cumhuriyeti'nde Batı'daki gelişmişlik seviyesine ulaşabilmek için gerçekleştirilen siyasi, sosyal ve kültürel hareketleri ifade etmek üzere kullanılmaktadır. Batılılaşmaya karşı çıkan kitle ile seçkinler arasında dindarlık-dinsizlik, ilericilik-gericilik olarak gördükleri bir çatışma ortaya çıkmıştır. Bu çatışma Osmanlı ve daha sonra Cumhuriyet dönemi Türk toplumunun uzun süre temel zihniyet problemi olma özelliğini taşımıştır. Batılılaşma yanlısı seçkinlerin Batı'nın üstünlüğüne sebep olarak "ilim ve fûnûn"u görmeleri Osman-ı Türk düşüncesinde biyolojik materyalizmin ağırlık kazanması sonucunu doğurmuştur.⁷³

Batılılaşma anlamında modernleşme özellikle askeri alanda Batı sistemini ülkemizde uygulamak şeklinde başlamış, yabancı uzmanlar ve eğitim müesseseleri ile Osmanlıya taşınmıştır. Sultan II. Mahmud'un yenileşme hareketlerinin bir parçası olarak kurulan tıp mektebi, biyolojik materyalizmin ülkemize taşınmasında etkili bir yöntem olarak vücuda gelmesinden itibaren Osmanlının ve yeni Türkiye'nin modernleşmesine öncülük etmiştir. Askeri Tıbbiye olarak kurulan ve batı tıbbını Osmanlıya taşıyan Tıbbiye Mektebi, geçmişten günümüze Türkiye'nin modernleşmesinde fikren ve fiilen yer almıştır. Askeri Tıbbiye Mektebinin memleketimize ettiği hizmetler askerlik sahasına ve orduya münhasır kalmamış, nerede ihtiyaç varsa orayı doldurmuştur. Özellikle yüksek kabiliyetli devlet adamı yetiştirmekte Askeri Tıbbiye öncülük etmiştir. Osmanlı hariciyesi diplomasi dili olan Fransızca'yı iyi kullanabilen hekimlerden yurt dışı temsilciliklerinde istifade etmiştir. Tanzimat devrinin meşhur sadrazamı Fuat Paşa Osmanlı son asrının zekâsı, bilgisi, ileri görüşlülüğü ve dürüstlüğü ile tanınmış Askeri tıbbiyeden yetişme bir devlet adamıdır.

⁷³ M. Şükrü Hanioglu, "Batılılaşma", *DİA*, c. V, İstanbul 1992, s. 148-152.

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise, devrin meşhur hekim ve siyasetçilerinden Dr. Refik Saydam sağlık sistemini Batıdaki gelişmelere uygun olarak modernize etmiştir. Aynı zamanda bugünkü sağlık sistemini kuran şahıs odur. Türkiye Cumhuriyeti'nde başvekillikte bulunmuş olan Refik Saydam kurumsal modernleşmede büyük hizmetleri olan bir devlet adamıdır. Diğer taraftan Askeri Tıbbiye İstanbul'a Cemil Topuzlu, Fahreddin Kerim Gökay ve Lütfi Kırdar olmak üzere üç şehremini vermiştir. Yine 1920 meclisi Dr. Rıza Nur'u Maarif Vekili olarak seçmiştir.

Hekimlerin memlekete ettiği hizmetleri İsmet İnönü başvekilliği zamanında şu sözlerle ifade etmiştir: *"Doktorlarımızı memleketin ilerlemek, inkişaf etmek, asrın istediği kuvvetli bir devlet olmak için milletin çok zamandan beri açtığı mücadelenin başında gelen rehber olarak tanıyoruz"*.⁷⁴

Nasıl Hipokrat dünya çapında bir Rönesans'a örnek olmuşsa, Osmanlı İmparatorluğunda da tıp alanındaki batılılaşma akımının başarılı sonuçlar vermesi, bu akımın ülke geneline ve her alana uygulanmasına yol açmıştır.⁷⁵

1.3.2. Osmanlıda Batılılaşma Süreci

Tanzimat Fermanı'na giden sürecin 1622 yılına kadar uzandığı söylenebilir. Genç Osman'ın yapmak istediği yenilik hamleleri hayatına mâl olmuştur. 18. yüzyılın başında III. Ahmet (1703-1730) saltanatında on üç sene sadrazamlık yapmış olan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa devletin ilk resmi matbaasını açtırarak, kitap tercüme ettirip bastırmıştır. İlim, sanat ve endüstri alanında batı dünyasından esinlenen yenilikler sadrazamı canından ve padişahı tahtından etmiştir. III. Mustafa'nın batı dillerinden tercüme ettirdiği tıp ve astronomi alanında eserler haricinde, III. Selim'e kadar yenilik hareketleri askeri saha ile sınırlı kalmıştır. III. Selim, 1789'dan 1807'ye kadar devam eden saltanatı boyunca, Osmanlıda pek çok alanda Nizam-ı Cedid adı verilen reformlarını uygulamaya koymuştur.⁷⁶ O dönemde ülke içte ve dışta birçok sorun ile karşı karşıya kalmıştır. Klasik ıslahat yöntemleri ile bu sorunların üstesinden gelmek mümkün olamamıştır. Avrupa ülkeleri hızlı bir atılım içine girmişler, her alanda Osmanlılara üstünlük sağlamışlardır. Avrupalıların yöntemlerini kullanarak devletin yeniden güçlenmesini sağlamak Osmanlı devlet adamlarının zihinlerinde yer etmekteydi. III. Selim Avrupa'ya karşı koyabilmek için en iyi yolun onların silâhlarını ve yöntemlerini kullanmak olduğu inancındaydı. Sadece askerlikte değil, bilim, teknoloji ve toplumsal hayatta da reformlar yapmak gerekmektedir.⁷⁷

İçteki sorunlar ve Avrupa'dan geri kalmışlığın yanında, Fransız Devrimi'nin etkisi

⁷⁴ Osman Şevki Uludağ, "Askeri Tıbbiye Mektebinin 100. Yıldönümü", *Dirim*, c. IV, sayı 8, İstanbul 1939, s. 311-316.

⁷⁵ Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garphlaşma Cereyanları", s.168-192.

⁷⁶ Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garphlaşma Cereyanları", s. 168-183.

⁷⁷ Vahdettin Engin, "Türk Modernleşmesinin İlk Safhaları", *Türk Modernleşmesi*, Ed: Arif Kolay, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2013, s. 11-22.

ile Batı'da oluşan milliyetçi akımlar Osmanlı topraklarından Balkanlar'da etkili olmaya başlamıştır. Fransa'da daha sonra batı tarzı eğitim alacak olan tıbbiye öğrencileri arasında da popüler olacak düşünce akımları başlamıştır. Ayrıca devrimden sonra güç kazanan Fransa ve İngiltere, Osmanlı için tehdit olan Avusturya ve Rusya'ya karşı denge siyasetinin gereği olarak dış siyasetin faal bir unsuru haline gelmiştir.

III. Selim Osmanlı İmparatorluğu için dışarıdaki tehlikelerden ziyade içerideki bozuklukları tehdit olarak gördüğünden, Nizam-ı Cedid adı altında yeni bir ordu kurdu muştur. Fransız askeri sistemine göre düzenlenen bu yeni ordunun hekim ihtiyacını gidermek için modern bir tıp mektebi kurmak gerekmektedir. Modern Türk Tıbbiyesi kurma kararlılığında olan III. Selim yenilikçi düşünce ve teşebbüslerinden dolayı önce saltanatından sonra da canından olmuştur.⁷⁸

III. Selim'den sonra tahta geçen IV. Mustafa'nın tahttan indirilmesinden sonra devletin kargaşa dolu günlerinde tahta çıkan II. Mahmud, saltanatının ilk yıllarını devletin otoritesini sağlamaya çalışmakla geçirdi. Saltanatının on sekizinci yılında 16 Haziran 1826'da Yeniçeri Ocaklarını imha etti. Tarihe Vekâyi'-i Hayriye diye geçen bu hadiseden sonra II. Mahmud düşündüğü yenilikleri hızla hayata geçirdi. Bu yeniliklerden biri de Türkiye'nin modernleşmesinde büyük tesiri olacak Batı tarzı tıp eğitim müessesesinin yani Askeri Tıbbiyyenin kurulmasıdır. Askeri Tıbbiye içinde şekillenen "İttihat ve Terakki Cemiyeti" daha sonra Osmanlı'yı yöneten, İmparatorluktan Cumhuriyete geçiren ve Batı tarzı modernleşmeyi Türkiye'ye taşıyan kadroların nüvesi olmuştur.

1.3.3. İttihat ve Terakki Cemiyeti

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde meydana gelen siyasal düşünce değişiklikleri modern Türkiye'nin doğuşunda etkili olmuştur. Askeri Tıbbiyede çıkan yeni fikirler uzun vadede sivil çevrelerde çıkan fikirlere göre daha büyük bir canlılık göstermiştir.⁷⁹

İttihat ve Terakki Cemiyeti Askeri Tıbbiyede kurulmuştur. Sultan II. Abdülhamid'e karşı tıp öğrencileri arasında yaygın olan muhalefet, Demirkapı Tıbbiyesinde örgütlenmiştir.⁸⁰ Mekteb-i Tıbbiye'deki bu siyasal örgütlenme 1889 yılında İbrahim Temo ve İshak Sukuti'nin planlamasını yaptığı "İttihad-ı Osmanî Cemiyeti" adı altında şekillenmiştir.

Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti Osmanlı İmparatorluğunda II. Abdülhamid'e karşı mücadele eden ilk siyasi örgüt değildir. Cemiyetin tarihi kökleri Yeni Osmanlılar hareketine dayanıyordu. Yeni Osmanlıları İttihat ve Terakki Cemiyetine bağlayan köprüyü

⁷⁸ Şehsuvaroğlu, Şehsuvaroğlu, "Osmanlı Tababetinde Garplılaşma Cereyanları", s. 168-183.

⁷⁹ Şerif Mardin, *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri (1895-1908)*, İletişim yayınları, İstanbul 2007, s. 29.

⁸⁰ Yıldırım, a.g.e., s. 44

ise Jön Türkler oluşturmuştu. Bir fikir merkezi olarak Mülkiye’de yabancı hocalar ve yerli takipçileri tarafından öğrencilere benimsetilen "pozitivist" dünya görüşü "realizm" adı verilen iktisadi hareketin benimsenmesini de beraberinde getirmiştir. Siyasi masonluk hareketini Osmanlıya taşıyan bu grup, Avrupa’da ilk Jön Türk yayınlarını çıkaran Ali Şefkati Bey’in *İstiklâl*’i ile (1895’te yayınlanan üçüncü sayısıyl), İttihat ve Terakki ile doğrudan bağlantılı hale gelmiştir.⁸¹

Abdullah Cevdet, Mehmed Reşid ve Hikmet Emin’in katılması ile kuruluşu gerçekleşen cemiyet, beş sene boyunca toplantı yapmaktan ileri gitmeyen faaliyetlerde bulunmuştur. İbrahim Temo’nun Kahire’de bulunan Ahmet Verdani ve Fransa’da bulunan Ahmet Rıza ile irtibat kurmasıyla birlikte yurt dışına açılmıştır. Beş senenin sonunda "Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti" adı altında muhalif faaliyetlere başlamıştır.⁸² Örgütlenmenin ana fikri pozitif bilimlerin toplumsal olaylara uygulanması arzusudur.

Batılı fikir akımlarının tesiri ile biyolojik materyalizme yönelen bu doktor adayı öğrenciler İslâm dininin toplumsal içeriğinden de yararlanmak istiyorlardı. Tıp talebesinin halkın nabzını elinde tutma vazifesi olduğunu ve siyasete ilgisiz kalmalarının mümkün olmadığı görüşüne sahiptiler. Batı düşüncelerinin yanı sıra Rusya’da ortaya çıkan popülizmin tartışılmaya başlanmasıyla mevcut yönetime karşı örgütlenmeye hazır bir tıbbiyeliler grubu ortaya çıkmıştır.⁸³

İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin kurucularının hepsinin zihin dünyası biyolojik bilimler, anatomi, fizyoloji gibi derslerle şekilleniyordu. Hayat ve sıhate dair düşünceleri dini izahlarla değil biyolojik dengenin bir sonucu olarak belirginleşiyordu. Tıbbiye öğrencilerinin okudukları patoloji kitapları fikirlerinde derin etkiler uyandırıyor. Bu düşünceler milliyetçilik kavramının da etkisi ile mülkiyeden farklı olarak Askeri Tıbbiye öğrencileri üzerinde "ihtilâl"ci fikirlere dönüşüyordu.⁸⁴

İbrahim Temo’ya göre İttihat ve Terakki’nin kurulmasının sebeplerinden biri Askeri Tıbbiyedeki sıkı disiplin ve denetimdi. Tıbbiyenin Avrupa’daki benzerlerine göre alet, edavat ve laboratuvar donanımlarının geri olması talebeler arasında eleştiri konusuydu. Örgütlenme sebeplerinden biri de genel olarak Askeri Tıbbiyeye giren öğrencilerin fakir kesimin çocuklarından olması ve mektep içinde azınlık olan beyzade takımının ayrıcalıklı muamele görmesiydi. Taşralı ve İstanbullu şeklinde ayrışan gruplar arasında arbedeler yaşanıyor. Taşralı grup liderleri daha sonra "İttihat ve Terakki"yi kuracak olanlardı. "İttihat ve Terakki Cemiyeti" mensupları "Jön Türkler"’in hürriyet fikirlerinden daha ziyade İmparatorluğun dağılmasını önleme amacı etrafında toplanmışlardı.

Dr. Abdullah Cevdet başyazarlığını yaptığı *İçtihat* dergisinde İslâm medeniyetinin hâlâ etkisini koruduğu bölgelerde mevcut geri kalmışlığa dikkati çekerek laiklik ve

⁸¹ Mardin, *a.g.e.*, s. 33-34.

⁸² M. Şükrü Hanioğlu, *Bir Siyasal Düşünür Olarak Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi*, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1981, s. 24-25.

⁸³ Hanioğlu, *a.g.e.*, s. 22-23.

⁸⁴ Mardin, *a.g.e.*, s. 61.

cumhuriyete vurgu yapıyordu. Artık sorun şeriatı uymamak değil "ahlâk-ı umumiye" olarak tanımlanıyordu.

Bacon'ın gözlem metodunu benimseyen Batı tıbbının Fransa'dan alınıp Osmanlıda uygulanması sonucu tıbbiyede yetişenlerin materyalist düşüncelere sahip olması Osmanlı yöneticilerini endişelendirmiştir. II. Abdülhamid'in Fransa örneğine göre eğitim yapan bu okulu Almanya'daki tıp okullarına benzer bir şekilde yapılandırması bu endişeden kaynaklanmaktadır. Mekteb-i Tıbbiye'nin, dini toplumsal gelişmenin önündeki en büyük engel olarak gören ve toplum değerlerine karşı çıkan bir aydın tipi oluşturması tesadüfen ortaya bir sonuç olmasa gerekir. Bu okuldan yetişen Beşir Fuat, Abdullah Cevdet, Rıza Tevfik gibi kişiler başlangıçta çok dindar olmalarına rağmen eğitimden kısa bir süre sonra biyolojik materyalizmi benimsemişlerdir. Bu benimseme yine dinden referanslar ile izah edilmeye çalışılmıştır. Dr. Abdullah Cevdet toplumsal ilerlemeyi sağlayacak yolun biyolojik materyalizm olduğunu savunurken İslâm dininden ve onun toplumsal içeriğinden yararlanılması gerektiğini, bu destek olmaksızın dönüşümün sağlanamayacağını savunmaktadır.⁸⁵ Abdullah Cevdet'e benzer bir şekilde Ahmet Rıza da *Meşveret*'te İslâm'ın toplumsal içeriğindeki olumlu yönlerini bularak işlemeye çalışmıştır. Biyolojik materyalizmi savunurlarken bile dinden referans gösterme ihtiyacı içinde olan İttihat ve Terakki Cemiyeti mensupları Tanrı'nın dünyayı Newton'un "princeipia"sına uygun olarak yarattığını, insanlığın bunu yeni keşfettiğini savunmaktaydılar. Hatta daha da ileri giderek İslâm'ın aslında biyolojik materyalizm olduğunu iddia etmekteydiler.⁸⁶

Zamanla Hukuk Mektebi öğrencileri arasında yaygınlaşan cemiyet 1908 Mayıs'ında Makedonya'da gizli faaliyetlerini sonlandırıp açığa çıkma kararı almıştır. 20 Temmuz'da Manastırlı müslümanlar meşrutiyet istediklerini söyleyerek ayaklandılar. Askeri depoları ele geçirdiler. 23 Temmuz'da İttihat ve Terakki Cemiyeti Makedonya'da meşrutiyet ilan etti. 24 Temmuz'da sadrazam Makedonya'ya çektiği telgrafta Padişah'ın halkın isteğine uyarak meşrutî idareyi geri getirdiğini bildiriyordu. Bu gelişme İttihat ve Terakki Cemiyeti mensuplarını ülke genelinde güçlendirerek yetkili kişiler mevkiine getirmişti. Buna rağmen Meşrutiyet akabinde Kâmil Paşa tarafından kurulan hükümette İttihatçılar yer almadı.

1.3.4. Sağlıkta Modernleşme

Osmanlıda sağlık modernleşmesinde 19. yüzyıl salgın hastalıkları, belirleyici bir rol oynamıştır. Avrupa'da şiddetli etkisini gösteren kolera Osmanlıyı da tesiri altına almıştır. Bilhassa İstanbul kolera salgınıyla büyük mücadeleler vermek durumunda kalmıştır.⁸⁷ 1831'de birinci kolera pandemisi esnasında İstanbul'da ilk karantina teşkilâtı kurulmuştur. Doğu Akdeniz'deki veba salgını dolayısıyla 1835'te Çanakkale'de ikinci defa karantina

⁸⁵ Hanioglu, *a.g.e.*, s. 129.

⁸⁶ Hanioglu, *a.g.e.*, s. 136.

⁸⁷ Mesut Ayar, "Osmanlı Sağlık Modernleşmesinde 1893-94 ve 1895 İstanbul Kolera Salgınlarının Etkisi", *Türk Modernleşmesi*, Ed: Arif Kolay, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2013, s. 119-123.

uygulanması yapılmıştır. 1837’de karantina usulüne şer’an cevaz veren fetva yayınlandıktan sonra 1838’de Karantina Teşkilâtının resmen kuruluşu ilan edilmiştir.⁸⁸

1840’larda kurulan Karantina Teşkilâtı, Doğu’dan Batı’ya bulaşıcı hastalıkların geçmesini önlemek amacıyla Batılı devletlerin inisiyatifi ile oluşturulmuştur. Osmanlıda ilk sağlık teşkilâtlanması diyebileceğimiz bu yapı uluslararası nitelikte olup ülke içi hizmet üretme kaygısı dolaylı yollardandır.⁸⁹

Tanzimat sonrasında pek çok alanda olduğu gibi sağlık alanında da teşkilâtlanma yoluna gidilmiştir. Ülke çapındaki sağlık personeli ve ehliyet durumları kayıt altına alınarak ilk teşkilâtlanma denilecek çalışma yapılmıştır. 1861 tarihinde *Tababet-i Belediye İcrasına Dair Nizamname* ile yasal bir dayanağa bağlanmıştır.⁹⁰

19. yüzyıl kolera salgını Avrupa’da büyük sağlık uyanışını hayata geçirmiştir. Cenazelerin şehir dışına defni, şehrin sokaklarının genişletilmesi, çöplerin düzenli toplanması, hastane başta olmak üzere toplu alanların dezenfekte edilmesi, havalandırma sistemleri, kanalizasyon tesisatı kurulması gibi salgını önlemeye yönelik tedbirler alınmıştır.

Osmanlıda 1893-1895 yılları arasında İstanbul’da yaşanan büyük kolera salgınında Avrupa’daki düzenlemeler Avrupalı uzmanlar tarafından ülkemize getirtilmiştir. Şehirdeki salgınla mücadele için Hıfzıssıhha-i Umumî Komisyonu (Tedâbîr-i Sıhhiye Komisyonu) kurulmuştur.⁹¹ Bu komisyon daha sonra kurulacak olan "Şehremini Sağlık Komisyonu"nın temelini oluşturmuştur.

Salgının başlamasından hemen sonra Fransa’da dünya çapında önemli mikrobiyoloji alanında çalışmaları olan Pasteur Osmanlı ülkesine davet edilmiştir. Pasteur gelememişse de yardımcısı Dr. Chantemesse’i göndermiştir.⁹² Avrupa’dan getirtilen diğer doktorlarla Chantemesse İstanbul’un modernleşmesinde yeni bir çığır açmışlardır. Hıfzıssıhha konusunda halkı aydınlatmak, devlet yetkililerini bilgilendirmek, alt yapının kurularak kanalizasyon, çöp vb. işlerin düzenlenmesi hususunda Türk hekimlerle birlikte belediye hizmetlerinin temelini atmışlardır.

Salgın sebebiyle Mekteb-i Tıbbiye hekim ihtiyacına binaen uzun süredir tartışılan askeri tıp eğitiminde Türkçeye geçişi temin ederek mezun hekim sayısını artırmıştır. Bu hekimler halkı salgın hastalıklardan nasıl korunacakları hususunda eğitip aydınlatma görevini de üstlenmişlerdir.

Tıp eğitiminin batılılaşması sürecinden itibaren tedricen sağlık sistemi de batıdaki uygulamalara göre şekillenmeye başlamıştır. Özellikle şehir yönetimi uzun yıllar hekim yöneticiler eliyle sağlanmıştır. Belediye sağlık işlerinin tarihçesine bakıldığında bu

⁸⁸ Şehsuvaroğlu, *a.g.m.* s.168-192.

⁸⁹ Aydın, *a.g.m.*, s. 185-207. Ayrıca bkz. *Düstur*, "Tababet-i Belediye İcrasına Dair Nizamname", Tertip I, c. II, İstanbul 1861, s. 814-816.

⁹⁰ Aydın, *a.g.m.*, s.185-207.

⁹¹ BOA, Y.A.HUS, 279/82. Bkz. Ek I: Arşiv Belgeleri, no: 3.

⁹² Ayar, *a.g.m.*, s. 119-123.

aşamaları görmek mümkündür.

Belediye bünyesinde yapılan sağlık teşkilâtlanmalarının ilklerinden biri gece nöbetçi doktor bulundurulması zorunluluğudur. 1842’de hekimler arasında gece nöbeti tahsis edilerek gece acil durumlar için Beyazıt’ta Simkeşhane karşısında poliklinik açıp Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane öğretmenleri, tabip ve cerrahlarının burada nöbet tutmaları kararlaştırılmıştır. 1861’de *Beledî İspençiyarlık Sanatının İcrasına Dair Nizamname* ve *Tababet-i Belediye Nizamnamesi* ile belediye sağlık işleri düzenlenmiştir. Daha sonra bu işler genel sağlık uygulamalarından sorumlu Meclis-i Umûr-ı Tıbbiye-i Mülkiye”den tamamen ayrılarak belediyeye geçmiştir.

1881 tarihinde kurulan "Meclis-i Sıhhiye-i Umumiye"nin Dâhiliye Nezareti bünyesinde çalışması karara bağlanmış ve memleketin genel sağlığına dair alınacak tedbir ve uygulamalar hususunda hükümete yol gösterici olmuştur. İthal ve imal edilen her türlü ilaç ve gıda maddelerinden dolayı çıkacak ihtilaflar bu mecliste çözüme kavuşturulmaya başlanmıştır.

1891’de Şehremaneti’nde belediye binasında Belediye Başkanı (Şehremini) başkanlığında kurulan "Hıfzıssıhha Komisyonu" Cuma ve Pazar hariç her gün çalışırdı. Şehrin sıhhi ve beledi işleri ile meşgul olurdu. İstanbul’da 11 belediye şubesinde teşkilâtı bulunan bu komisyon, başkan, müfettiş-i umumi ve onun başkanlığında diğer müfettişler, her belediye dairesinde birer Heyet-i Sıhhiyeden oluşmaktaydı. Belediyede bakteriyolog, Bendler ve Kâğıthane’nin sağlık işleriyle ilgilenmek üzere görevlendirilmiş ve umumi işleri icra etmek amacıyla istihdam edilmiş hekimler bulunmaktaydı. Başkanları genellikle hekimlerden oluşan belediye yönetimi halkın sağlığını korumak vazifesini de üstlenmişti.

II. Meşrutiyet’ten sonra belediye sağlık işleriyle uğraşmak üzere İstanbul Belediyesine bağlı olarak "Müessesât-ı Hayriye Müdüriyeti" kurulmuştur. Bu müdüriyet 1909 Eylül’ünde Dâhiliye Nezaretince kabul edilerek Ekim ayında çalışmaya başlamıştır. İlk müdürü Hekimbaşızade Dr. Muhittin Bey’dir.

Kolera salgınında bu müesseselere ilâve olarak "Şehremaneti Fevkalâde Sıhhiye Komisyonu" ve "Müessesât-ı Hayriye-i Sıhhiye Komisyonu" kurulmuştur. "Şehremaneti Sıhhiye Müdüriyeti" adını alan bu kuruluş bugünkü "Belediye Sağlık İşleri Müdürlüğü"dür.

İmparatorluk döneminde ikinci derecede bir devlet kurumu olarak vazife gören Sağlık İşleri İdaresi, Millî Hükümet kurulduktan sonra 3 Mayıs 1920’de "Sıhhat ve İctimai Muavenat Vekâleti" olarak yapılanmıştır. Milli Hükümetin ön planda en örgütlü teşkilât yapısını oluşturmuştur. Türkler Avrupa’da ilk olarak Sosyal Yardım Bakanlığı kuran birkaç millet arasına girmiştir. Bu çalışmaları Büyük Millet Meclisi İkinci Başkanlığını yapan Dr. Adnan Adıvar ve Hariciye Vekili Yusuf Kemal Tengirşek organize etmişlerdir. Dr. Adnan Adıvar Millî Mücadele’nin teşkilâtçı isimleri arasında yer alan, umumi hıfzıssıhha ve sosyal yardımlar hususunda büyük hizmetleri olan tıbbiye

mensuplarındandır.⁹³

Millî Mücadele ve Cumhuriyetin kurulmasında aktif rol oynayan hekimlerimiz modern sağlık teşkilâtını kurduktan sonra bütün teşkilâtları aynı modellerden (Batılı müesseseler) istifade ederek oluşturmuşlardır. Bu yapılanmanın öncü kurumu sağlık teşkilâtı ve uygulayıcıları da hekimler olmuştur.

Millî Mücadele zaferle sonuçlandıktan sonra Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti uzun ve dikkatli bir çalışma döneminden sonra 1925'te bütün ülkede uygulanmak üzere bir program hazırlayarak çalışmaya başlamıştır. Bu programının başlıkları şunlardır:

1. Devlet Sıhhiye Teşkilâtını genişletmek
2. Fazla miktarda doktor yetiştirmek (Yatılı Tıp Talebe Yurdu bu maksatla açılmıştır.)
3. Numune hastaneleri açmak
4. Ebe yetiştirmek
5. Küçük sıhhat memuru yetiştirmek
6. Çocuk Bakım ve Doğumevleri açmak
7. Veremle savaşmak
8. Sıtmayla savaşmak
9. Frengi ile mücadele etmek
10. Trahom ile mücadele etmek
11. Kuduz hastalığı ile mücadele etmek
12. Sağlık ve Sosyal Yardım Teşkilâtını köylere kadar götürmek
13. Sıhhi ve içtimai kanunlar yapmak
14. "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi"nin teşkili (1933)
15. Devlet teşkilâtına milletimizin hayat ve sağlığına etki edecek esaslar telkin edecek olan "Türk Hıfzıssıhha Mektebi"nin kurulması (1936)

Sıhhiye Umum müdürleri sırasıyla şöyledir:

Dr. Besim Ömer, Dr. Esat Paşa, Dr. Adnan Adıvar, Dr. Abdullah Cevdet, Dr. Arifi Paşa, Dr. Abdullah Cevdet (ikinci defa), Arif Paşa.⁹⁴

⁹³ Yusuf Tunca, "Cumhuriyetten Önce Anadolu Türklerinde Devlet Sağlık Teşkilâtı", *Sağlık Çalışmalarında 40 Yıl (1922-1962)*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayını, no: 303, Ogun Kardeşler Basımevi, Ankara 1964, s. 3-14.

⁹⁴ Tunca, *a.g.e.*, s. 11-15.

İKİNCİ BÖLÜM

2. MODERN BİR HEKİM OLARAK MAZHAR OSMAN VE ÇEVRESİ

Osmanlı tıp çevrelerinin en önemli simalarından biri olan Mazhar Osman'ın hayatına dair kendisinin anlattığı otobiyografisi, vefatından sonra Mazhar Osman çalışmaları için referans metin oluşturmuştur. Hayat hikâyesini, asistanı Dr. Ercüment Baktır'a (*Tıbbiye* gazetesi, 1947) anlatmıştır. Makalede, kendini anlatırken ortaya koyduğu samimiyet başka bir anlatımla yakalanamayacak kadar içten ve sadedir. Bu bölümde Ercüment Baktır'ın makalesinden geniş bir şekilde istifade edilmiştir. Diğer taraftan hakkında pek çok biyografiler kaleme alınmış ve hayatı farklı yönleriyle aydınlatılmıştır.⁹⁵ Ayrıca renkli hayatı bir romana da konu olmuştur.⁹⁶

⁹⁵ Mazhar Osman'ın biyografisi hakkında bkz. Şahap Erkoç - Olcay Yazıcı, *Mazhar Osman ve Dönemi (Mecnunları, Mekânları, Dostları)*, İstanbul 2006; Sait Naderî, *Mazhar Osman ve Türkiye'de Nöroşirürjinin Doğuşu*, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir 2004; Rüya Kılıç, *Deliler ve Doktorları -Osmanlıdan Cumhuriyet'e Deliler ve Doktorları-*, İstanbul 2014; Sefa Saygılı, *Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman (Uzman)*, İstanbul 1998; *Yeşilay Dergisi*, "Kendi Dilinden Mazhar Osman Uzman (1884-1951)", sayı 650, İstanbul 1985; Liz Behmoaras, *Mazhar Osman -Kapalı Kutudaki Fırtına-*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2001; Aykut Kazancıgil, "Bilim Tarihçilerimiz, Mazhar Osman Uzman", *Bilim Tarihi Dergisi*, c. I, sayı 10, İstanbul 1992; Rıdvan Cebiroğlu, "Mazhar Osman Hoca ve Açık Kapı Sistemi", *Tıp Dünyası Dergisi*, c. XXXIV, sayı 8, İstanbul Ağustos 1961; Rahmi Duman, *Mazhar Osman Uzman (1884-1951)*, İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Enstitüsü Yayını, no: 2, İstanbul 1972; Hasan Hüseyin Koşar, *Osmanlıdan Cumhuriyete Bir Doktor Portresi: Hekim, Hoca ve Yazar Olarak Mazhar Osman*, Kırklareli Üniversitesi SBÜ Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli 2016; Cihat Atasev, "Mazhar Osman Uzman'ı Anarken", *Mazhar Osman Uzman (1884-1951) -20. Ölüm Yıldönümü Anma Kitabı-*, Der: Süheyl Ünver, İstanbul 1972; Artvinli, a.g.e.; 1327 Sene-i Maliyesine Mahsus Musavver Nevsâl-i Osmanî, "Meşâhîr-i Etibbâımız", İstanbul 1329; A. Süheyl Ünver, "Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman -Üçüncü Mıntika Etibbâ Odası Tarafından Hazırlanan Saygı Töreni-", *Türk Tıp Cemiyeti (Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane) 1856*, İstanbul 1956; İlhami Tez, *Mazhar Osman*, İstanbul 1965; Ekrem Kadri Unat, "Osmanlı Devletinde Tıp Cemiyetleri", *Osmanlı İlmî ve Meslekî Cemiyetleri*, Haz: Ekmeleddin İhsanoğlu, İstanbul 1987; Yıldırım, a.g.e.; İhsan Şükrü Aksel, "Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman Uzman", *Tıp Dünyası*, c. XXIV, İstanbul 1951; Ercüment Baktır, "Prof. Mazhar Osman'la Konuştum", *İstanbul Klinik Dersleri Aylık Tıp Dergisi*, Mazhar Osman Uzman Özel Sayısı, c. V, sayı 25, İstanbul 1951; Behçet Tahsin Kamay, "Merhum Mazhar Osman Uzman", *AÜ Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. V, sayı 3-4, Ankara 1951; Üveys Maskar, "Mazhar Osman Uzman", *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. XIV, İstanbul 1951; Faruk Bayülkem, "Ord. Prof. Mazhar Osman Uzman: Ölümünün 10. Yıldönümü Dolayısıyla", *Mediko-Sosyal Sağlık Dergisi*, c. I, sayı 1, İstanbul 1961; Ayhan Songar, "Mazhar Osman Uzman", *Klinik Symposium Dergisi*, c. II, İstanbul 1962; Rıdvan Cebiroğlu, "14. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Akıl Hastalıkları ve Mazhar Osman", *Nöro-Psikiyatri Arşivi*, c. II, İstanbul 1965; BOA, BEO, 3618/271332. Bkz. Ek I: Arşiv Belgeleri, no: 4.

⁹⁶ Behmoaras, a.g.e., s. 16.

2.1. AİLESİ VE EĞİTİM HAYATI

2.1.1. Ailesi

1884 senesinde Osmanlı Devleti sınırları içinde bulunan Meriç nehri üzerinde kurulu Sofulu'da (şimdiki adı Dedeoğlu) dünyaya gelmiştir. Ailenin dördüncü çocuğudur. Kendinden evvel dünyaya gelen üç kardeşi difteriden vefat etmiştir. Kendisinden sonra Fatma Pakize, Cazibe Hasna, Ayşe Bedra adlarında üç kız kardeşi dünyaya gelmiştir. Babası Mehmed Hurşit Ağa'nın oğlu Osman Zühtü Efendi, annesi Çerkez Süleyman Bey'in kızı Atiye Hamide Hanım'dır. Doğduğunda babası Yusuf Mazhar adını vermiştir. Daha sonraları babasının adı olan Osman adı eklenerek Mazhar Osman olarak anılmaya başlanmıştır.

Osman Zühtü Efendi Sofulu'da Ziraat Bankasında memur olarak çalışmaktadır. Mazhar Osman henüz okula başlamadan Osman Zühtü Efendi Kırklareli'nde (Kırkkilise) yeni açılan Ziraat Bankası şubesine tayin olmuştur. Mazhar Osman'dan sonra dünyaya gelen kızları Fatma Pakize ve eşi ile birlikte Kırklareli'ne göç etmiş ve Mazhar Osman ilköğrenimini burada tamamlamıştır. Göç ettikleri Kırklareli'nde bir kızları daha dünyaya gelmiştir. Ailenin üçüncü çocuğu Cazibe Hasna'nın doğumundan sonra annesi Atiye Hamide Hanım rahatsızlanmıştır. Mazhar Osman on yaşına geldiğinde babası Osman Zühtü Efendi terfi ederek Ziraat Bankası İstanbul Şubesine tayin olmuştur. Rüştüyü Kırklareli'nde okuyan Mazhar Osman'ı babası Üsküdar İdadisine yatılı olarak kaydettirmiştir. Kırklareli Rüştüyesi'nde (Kırkkilise Rüştüyesi) parlak bir öğrenci olduğundan Paşakapısı'nda bulunan Üsküdar Mülki İdadisi'ne ikinci sınıftan kaydedilmiştir.⁹⁷

Üsküdar'da dünyaya gelen üçüncü kardeşi Ayşe Bedra'dan sonra annesinin hastalığı ilerlemiş, Mazhar Osman on üç yaşında ve küçük kardeşi henüz yürümeye başlamışken, annesi vefat etmiştir. Mazhar Osman, annesinin vefatından sonra, evlenmeyerek kendilerine bakan babasına maddi ve manevi yardım etmiş, kardeşlerine hem ağabeylik hem de babalık yapmış, büyüüp yetişmelerine, evlenmelerine destek olmuştur.⁹⁸ Mazhar Osman hayatında derin izler bırakmış olan annesi ve babası hakkında şu ifadeleri kullanmaktadır.

"On üç yaşında Bülbülderesi'ne⁹⁹ gömdüğüm anamın aşkını ölünceye kadar lekesiz, en büyük sevgi olarak taşıdım. Hayatımın bütün manevi kuvvetlerini o sevgi kaynağından aldım. Allah'ı, dini, milleti, insanları sevmeyi o mukaddes kadın bana tanıttı.

⁹⁷ Aynı yer.

⁹⁸ Erkoç - Yazıcı, a.g.e.

⁹⁹ Mazhar Osman'ın annesinin Bülbülderesi Mezarlığı'na gömülmesi bazı soruları hatıra getirmektedir. Bilindiği gibi söz konusu mezarlık Osmanlı Devletinde daha ziyade Avdeti diye bilinen tebaaya tahsis edilmiş olmakla birlikte burada Avdeti olmayanların da kabri bulunmaktadır. Elimizde Mazhar Osman'ın Avdeti olduğuna dair başka bir kayıt olmadığından annesinin Bülbülderesi Mezarlığı'na gömülmüş olması, onun nesebinin tespiti için delil olarak kullanılamaz.

Bütün varlığımı ona borçluyum. Babam da bana en kıymetli mirası hediye etti: Sıhhat ve namus. Ben ne kazandımsa ne isem onlara aittir, onlara borçluyum. Bıraktıkları fukaralık bile bana en büyük şeref ve iftihar vesilesi oldu. Ben onları daima takdis ederim."¹⁰⁰

2.1.2. Eğitim Hayatı

Babasının Sofulu'dan tayini üzerine ilköğrenimini Kırklareli'nde tamamlayan Mazhar Osman, ailesinin İstanbul'a yerleşmesi üzerine orta öğrenimini Üsküdar Mülki İdadisinde üstün başarı ile bitirmiştir.¹⁰¹ Ardından Mekteb-i Mülkiye'ye girmek istemiştir. Fakat yaşı küçük olduğundan imtihana alınmamıştır. Bu hadise kendisini derinden etkilemiştir.

Mazhar Osman bir yıl daha bekleyerek yüksek tahsilini ertelemek istememiş ve mühendislik mektebine gitmeyi hayal etmiştir. Ancak o dönemde fabrikalar imtiyaz sahibi yabancıların elinde olduğundan bu fikrinden de vazgeçmiştir. Hükümet ya da belediye memuru olmak istemediği için tek seçeneği tıp mektebi olmuştur. Dolayısıyla istemeyerek de olsa tıp mektebine gitmeye karar vermiştir.

O zamanlar tıbbiye, askeri idadî mezunlarını almakta ve sivil mektep mezunlarına zorluk çıkarmakta idi. 340 kişi imtihana girmiş ve sivil öğrencilerden sadece iki kişi; Bartınlı Hasan Tahsin ve Mazhar Osman mektebe kabul edilmiştir. Öğrencilik hayatını derslerine çok çalışarak ve hocalarını dikkatle dinleyerek geçiren Mazhar Osman, 1904 senesinde parlak bir başarı göstererek tıbbiyeden dördüncülükle mezun olmuştur.¹⁰²

Mazhar Osman Gülhane Seririyatında asistanlığa başladığında nisâiye alanında uzman olmak arzusundaydı. Ne yazık ki tercih ettiği bu bölüme giremedi. "Hayatta ikinci yeisim" dediği (birincisi yaşı küçük olduğu için giremediği Mülkiye Mektebi idi) bu hayal kırıklığı ile mecburen dâhiliyeye yöneldi. Zoeros Paşa'nın servisinde dâhiliye mütehasşısı olarak yetişti. Gülhane'ye gelince Asabiye ve Akliye'yi seçti. Arkadaşları bunu "zekâ intiharı" olarak görse de Mazhar Osman düşüncesinden vazgeçmedi. Akliye ve Asabiye bölümü tamamen boştu. Ne teşhis ne tedavisi vardı. Çok çalışıp kendisinin oluşturması gerekiyordu. Bu boş alana bizzat kendisi talip oldu.¹⁰³

¹⁰⁰ *Yeşilay Dergisi*, "Kendi Dilinden Mazhar Osman Uzman (1884-1951)", s. 17-18.

¹⁰¹ Üsküdar Mülki İdadî diplomasında üstün başarıyla mezun olduğuna dair bir belgede: "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye Maarif-i Umumiye Nezaret-i Celilesi Osman Zühdü Efendi'nin mahdumu Mazhar Efendi bâlâda beyan olunan ulûm ve fûnûnu Üsküdar Mekteb-i İdadî-i Mülkîsi'nde bi't-tahsil her sene-i tedrîsiye nihayetinde komisyon-ı mahsusları marifetiyle icra kılınan imtihanlarda her fennin hizasında gösterilen derecâtta ibrâz-ı liyakat ve derecât-ı mezkûrenin mecmû'una nazaran alıyyü'l-a'lâ mertebesinde ihrâz-ı muvaffakiyet etmiş olmakla işbu şehâdetnâme yedine ita kılındı. Efendi-i mûmâileyh Maarif-i Umumiye nizâmnamesinde muharrer imtiyazâta kesb-i salâhiyet eylemiştir." şeklinde geçmektedir. (Koşar, *a.g.t.*, s. 194)

¹⁰² Baktır, *a.g.m.*, s. 42-44.

¹⁰³ Kazancıgil, *a.g.m.*, s. 26-30.

2.1.3 Mazhar Osman'ın İlk Dönem Çalışma Hayatı ve Tecrübeleri

Mektepten çıktığı sene mecburi görev yeri için kurada Hicaz'ı çekmişti. Fakülte idaresi Mazhar Osman'ın Hicaz'a gitmesine müsaade etmedi. Makedonya vilâyetlerinde çete faaliyetleri artmıştı. Çetecilerin çoğunda delilik belirtileri bulunuyordu. Akliye ve asabiye hekimine ihtiyaç olduğundan Mazhar Osman'ı Manastır'a gönderdiler.

Manastır dönüşü fakültede açılan muallim muavinliği (doçentlik) imtihanına girerek kazandı. Raşit Tahsin Bey'in (Tuğsavul) yanında Emrâz-ı Asabiye ve Dimağiye Mühassısı olarak Emrâz-ı Asabiye Muallim Muavinliği görevine atandı (1906-1908).¹⁰⁴

Dönemin siyasi atmosferi cinnet, ihtilâl-i şuur gibi akıl hastalıklarına dair ifadelerin kullanılmasına elverişli değildi. Bu sebeple yazmış olduğu *Tababet-i Ruhiye* adlı kitabını iki cilt olarak hazırlasa da yayınlatabilemedi. Meşrutiyet ilan edildiğinde kitabın ilk cildini neşretti. İkinci cildini matbaaya bırakıp eline geçen cüz'i miktar para ile Almanya'ya gitti. Dönüşte doğduğu şehir olan Dedeağaç'a uğradı. Burada İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin düzenlediği bir konferansta kendi hayat hikâyesinden bir kesiti şu cümlelerle anlattı:

*"Askeri Tıbbiyeden beş sene evvel çıktım. Gülhane'de asistanlık, doçentlik ettim. Tıbbiyede muallim muavinliği imtihanı geçirdim. Dört senedir de talebeye ders veriyorum."*¹⁰⁵

Mazhar Osman 1909-1911 yılları arasında iki defa Almanya'ya gitmiştir. "Emrâz-ı Asabiye Muallim Muavini" unvanıyla 1909'daki gidişinde masraflarını kendisi ödemiştir.¹⁰⁶ Almanya'da çalışacağı yeri Gülhane Tatbikat Mektebi'nden hocası Deycke temin etmiştir. Kraepelin'in Münih'deki Deutsche Forschungsanstalt für Psychiatrie Kliniği'ne giderek bir sömestr çalıştı. Aynı klinikte Alzheimer de çalışmalarını yapıyordu. Mazhar Osman Alzheimer ile bu dönemde nöropatoloji çalışmıştır.¹⁰⁷ Bu çalışmaları esnasında Kraepelin'in deskriptif-organik psikiyatri ekolünü benimseyerek¹⁰⁸ 1909'da Almanya'nın önemli tıp dergilerinden *Deutsche Medizinische Wochenschrift*'de ilk makalesini yayınlamıştır.¹⁰⁹ Mazhar Osman Almanya'da bulunduğu sırada İstanbul'da Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane ile Tıbbiye-i Mülkiye birleştirilmiş ve Darulfünun'da Tıp Fakültesi kurulmuştu. Mazhar Osman'a yeni oluşturulan Darulfünun Tıbbiyesi kadrosunda yer vermemişlerdi. Maaşı kesilmiş ve Yemen'e tayin edilmişti. Parası Münih'de çalışmalarına devam etmek için yeterli olmayınca 1909'da İstanbul'a döndü. Gülhane

¹⁰⁴ Nuran Yıldırım, "Usman Mazhar Osman (1884-1951)", *DİA*, c. XIII, İstanbul 2012, s. 189-191.

¹⁰⁵ Mazhar Osman Uzman, *Konferanslarım*, Kader Basımevi, İstanbul 1942, s. 108.

¹⁰⁶ BOA, BEO, 3618/271332.

¹⁰⁷ Naderî, *a.g.e.*, s. 5.

¹⁰⁸ Yıldırım, *a.g.m.*, s. 189.

¹⁰⁹ Mazhar Osman bu ilk makalesinde Şark'ta ruh hastalıklarının etiyolojisinde morfin, kokain ve atropinin rolünü inceleme konusu yapmıştır. (Naderî, *a.g.e.*, s. 8)

Seririyatı Müdürü Prof. Wieting¹¹⁰ Mazhar Osman'ın Hicaz'a gitmemesi için direndi. Israrları netice verdi. Mazhar Osman Gülhane Hastanesi'nde Emrâz-ı Dâhiliye Fahri Asistanı olarak çalışmaya başladı.

Trablus Harbi'nden evvel Mazhar Osman kısa bir dönem tekrar Almanya'ya gitti. Bu defa Berlin'de Sharitee Kliniği'nde Prof. Ziechen ve Openheim¹¹¹ ile birlikte bir müddet çalıştı.¹¹²

Sivil Tıp Mektebi Haydarpaşa'ya taşındıktan sonra Tıp Fakültesinde kargaşa dolu bir dönem başlamıştı. Fakültede yeni düzenlemeler yapılıyordu. Bu düzenlemeler esnasında Wieting Paşa Gülhane'yi Askeri Tıbbi Mektebi olarak tesis etti. Mazhar Osman'ı Akliye ve Asabiye Elektroterapi hocası olarak yanına aldı. Burada hocalık yaptığı dönemde, Almanya'da öğrendiği modern psikiyatri bilgilerini kullanmak için fırsat buldu. Nöroşirürji uygulamaları yaptı. Türkiye'de ilk makalelerini yine bu dönemde nöropsikiyatri ve nöroşirürji alanında yazdı.

Wieting Paşa 1908'den beri "Gülhane Müsamere-i Tıbbi" adı altında bilimsel toplantılar düzenlemekteydi. Buradaki konferanslar *Tababet-i Hâzıra* (Modern Hekimlik) adlı dergide yayınlanmaktaydı. Mazhar Osman bu müsamerelerin ilk toplantılarına önce kâtip, sonradan tartışmalara aktif katılımcı olarak iştirak etmiştir. Bu müsamere vb. oluşumları Toptaşı, Şişli, Bakırköy çalışmaları dönemlerinde kendi başkanlığında geniş katılımcılarla organize etmiştir.¹¹³

Mazhar Osman'ın çalışmaları basın da ilgisi çekmekteydi. Adına şiirler yazılıyor, karikatürler çiziliyor ve yayınlanıyordu. Bir dönem Galatasaray Mekteb-i Sultanisi'nde okul hekimi olarak vazife yaptı. O senelerde hekimler çalışırken aynı zamanda özel hastalarına da bakabiliyorlardı. Mazhar Osman özel hastalarına Divanyolu'nda Ahmet Nüzhet Eczanesi'nde bakmaktaydı.¹¹⁴

Gülhane döneminde Balkan Savaşları başlamıştı. Mazhar Osman askeri hekim olarak Lüleburgaz Fırkası Birinci Seyyar Hastanesi'nde çalışmış ve Çatalca muharebelerine de katılmıştır.

1913'de Askeri Sıhhiye Reisi Süleyman Numan Paşa asabiye ve dâhiliye derslerini Gülhane'den kaldırdı. Bu dönemde askerlikten istifa ederek ayrıldı. I. Dünya Savaşı'ndan

¹¹⁰ Julius Wieting (1868-1922): Tıp eğitimini düzenlemek üzere Türkiye'ye gelmiştir. 1902'de Gülhane'de Rieder Paşa'nın muavini olarak çalışmıştır. 1907-1914 tarihlerinde Gülhane müdürü olarak görev yapmıştır. I. Dünya Savaşı sebebiyle ülkesine dönmüş ve 1922'de Bremerhaven'de vefat etmiştir. (Naderî, *a.g.e.*, s. 8)

¹¹¹ Openheim (1858-1914): 19. yüzyıl Alman nörolojisinin öncülerindendir. Beyin tümörlerinin teşhisi üzerinde çalışırken tanı koyduğu bir olguda R. Köhler tarafından yapılan ilk başarılı tümörün rezeksiyonuna katkıda bulunmuştur. Fedor Krause (1857-1937) ile birlikte başarılı ilk pineal tümör rezeksiyonunu yayınlamıştır. (Naderî, *a.g.e.*, s. 11)

¹¹² Kazancıgil, *a.g.m.*, s. 27.

¹¹³ Naderî, *a.g.e.*, s. 12-13.

¹¹⁴ Yıldırım, *a.g.m.*, s. 190.

önce Haseki Hastanesi yanında yeni açılan Akıl Hastalıkları Müşahedehanesine başhekim olarak atandı. Burası 100 hasta için planlanmıştı. 1914 senesi yazında Haseki Mecânî'nin Müşahedehanesinde 250 hasta tedavi görmekteydi. Şehremaneti, Dâhiliye Nezareti'ne gönderdiği resmi yazıda yan tarafta bulunan medrese binasının da hastaneye katılmasını talep etmişti. Yazıda hastaların kucak kucağa yattıkları, mecnunların, katillerin, hastaların, iç içe bulundukları bildirilmekte idi.¹¹⁵

Mazhar Osman hastanede başhekim olarak çalışırken I. Dünya Savaşı başladığından yeniden askere çağrılır.¹¹⁶ Askerliğe geri döndüğünde Haydarpaşa Asker Hastanesinde Akliye ve Asabiye mütehassısı olarak görevlendirilir.

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti, bütün sağlık kuruluşlarını cephelerden getirilen yaralı askerler için kullanmak zorunda kalmıştır. Bu dönemde yabancılara ait sağlık kuruluşlarına el konulmuştur. Şehremaneti, Şişli Fransız Hastanesinin (La Paix Hastanesi)¹¹⁷ devredilmesini ve Haseki'deki mecânî'nin buraya nakledilmesini talep etmiştir.¹¹⁸ Şişli Fransız Hastanesi'ne devlet tarafından el konurken bu hastanenin başhekimliği görevi de Mazhar Osman'a verilmiştir. 1915'de Haseki'deki akıl hastaları buraya nakledilmiştir.

Mazhar Osman La Paix'de çalışmaya başladıktan hemen sonra bu kuruma imtihanla asistan almış ve burada kendi kadrosunu oluşturmuştur. İhsan Şükrü (Aksel), Şükrü Hazım (Tiner), Ahmet Şükrü (Emet), Talha Münir, Necati Kemal (Kip) bu cümledendir. Mazhar Osman, aynı dönemde Tıp Fakültesinde nöroloji bölümünde fahri hocalık da yapmaktadır. Mazhar Osman hastanede hastabakıcılar dâhil bütün personelin akıl hastalarına nasıl davranılması gerektiği hususunda eğitilmesini sağlamış, burasını genç asistanları için bir eğitim müessesesi haline getirmiştir. Görev yaptığı dönemde La Paix'nin Fransız rahibelerine ve devraldığı bütün ekibe saygılı davranmış, vazifelerinin başında kalmalarını temin etmiştir. Fransızlar Mazhar Osman'ın bu alicenap davranışından

¹¹⁵ Artvinli, *a.g.e.*, s. 188.

¹¹⁶ Kazancıgil, *a.g.m.*, s. 27.

¹¹⁷ Şişli La Paix Hastanesi: Kırım Savaşı'ndan sonra (1856) Fransız Saint Vincent rahiplerine padişah fermanı ile bağışlanmıştır. Hastane akıl hastaları ve düşkünler için bakımevine dönüştürülerek rahibeler tarafından işletilmiştir. Fransız hastaların meccanen bakıldığı bu müessesede Müslüman hastalar ücret mukabilinde tedavi görebiliyorlardı. Akıl hastalıklarının tedavisinde üne sahip olan La Paix'de dünyaca ünlü ve Türkiye'de de akıl hastalıkları alanında büyük katkıları olan Mongeri, Castro, Apospolides gibi isimler başhekimlik yapmışlardır. I. Dünya Savaşı'nda Fransızlar Osmanlılarla aynı ittifak içinde bulunmadıklarından savaş döneminde 1914'te hastaneye el konularak başhekimliğine Mazhar Osman getirilmiştir. Mazhar Osman burayı bir eğitim merkezi haline sokmuş, Şişli Müsamereleri adıyla toplantılar düzenleyerek akıl hastalıkları hususunda konferanslar vermiştir. Meslektaşlarının büyük teveccühünü alan bu toplantılar, hekimler dışındaki Osmanlı aydın sınıfının da ilgisini çekmiştir. Toplantılara Şair Abdülhak Hâmid, Edebiyatçı Hüseyin Rahmi, Gazeteci Mahmud Sadık, Şair Süleyman Nazif, Dr. Cenap Şahabeddin gibi ünlü isimler katılmıştır. Konferanslar, halkın da anlayacağı şekilde umuma hitap eden eğitici, öğretici, ilgi çekici özelliği ile zamanın yayın organlarında büyük ilgi uyandırmıştır. (Şahap Erkoç, "İlk Türkçe Nöropsikiyatri Dergisi: Şişli Müsamereleri Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müsamereleri", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 10, İstanbul 2001, s. 119-137.

¹¹⁸ Artvinli, *a.g.e.*, s. 188.

çok etkilenmişler ve dostluklarını savaştan sonra da devam ettirmişlerdir. I. Dünya Savaşı bitince Şişli Hastanesi eski sahipleri olan Fransızlara devredilmiştir. Buradaki vazifesi sona ermesine rağmen yönetimin talebiyle Mazhar Osman fahri başhekimlik görevine bir süre daha devam etmiştir.

2.2. TOPTAŞI BİMARHANESİ VE SONRASI

2.2.1. Mazhar Osman'ın Toptaşı Bimarhanesindeki Başhekimlik Dönemleri

1920'de Mazhar Osman'ın başhekimliğini yaptığı Şişli La Paix Hastanesi eski sahipleri Fransızlara devredildikten sonra, Avni Mahmud Bey'in başhekimlik yaptığı Toptaşı Bimarhanesi başhekimliğine Mazhar Osman getirilmiştir. Bu görevlendirmede, Abdullah Cevdet Bey'in "Sıhhiye Umum Müdürlüğü"ne getirilmesi¹¹⁹, kendisinin Şişli'deki tecrübesi ve Almanya'da yaptığı psikiyatri ihtisası etkili olmuştur. O dönemde Zeynep Kâmil Hastanesi Toptaşı'na bağlı olduğu için aynı zamanda Zeynep Kâmil Hastanesi'nin de başhekimliğini yürütmüştür.¹²⁰

Mazhar Osman başhekimliğe atanmasının akabinde, Şişli'deki hastalarını asistan ekibi ile birlikte Toptaşı'na nakletmiştir. Toptaşı'nda bu ilk dönem, 1922'ye kadar devam etmiştir.¹²¹

Mazhar Osman ve ekibi Toptaşı'nda zorlu bir süreçle karşı karşıya kalmıştır. Taşınan yere hastane demek mümkün değildir. Hastalar bakımsız, perişan, etraf pislik içinde, bütçe kısıtlı, sarf malzemesi, yiyecek içecek, battaniye, yorgan hiçbir şey yoktur. Şişli hastanesi özel statülü bir hastane olup ücretli hasta kabul ettiği için zengin akıl hastaları burada tedavi olmayı tercih etmekteydi. Bu sebeple hastanenin malî durumu iyi idi. Toptaşı ise parasız hastaların tedavi edildiği bir müessese olup devlet tarafından gönderilen cüz'i ödenekle ayakta durmaya çalışmaktadır.¹²² Hükümetin bütçe ayıramadığı bu hastaneye Mazhar Osman'ın gayretleri ile İstanbul halkı sahip çıkmıştır. Varlıklı kişilerden toplanan yardımlarla hastane yenilenmiştir. Hastalar açlık ve bakımsızlıktan dolayı perişan bir durumda iken İstanbul'un cömert esnafı buraya yiyecek giyecek göndermiştir.

Toptaşı'nda da Şişli'de olduğu gibi Mazhar Osman'ın talimatıyla hastabakıcılara (güllâbiciler) özel kıyafetler giydirilmiştir. Bunlar hasta bakımını öğrenmek için hekimlerin nezaretinde eğitilmişlerdir. Hastalara kötü davranan personel cezalandırılmıştır. Mecnunların uyuz ve bitleri giderilmiş, sarılık, verem ve diğer bulaşıcı hastalıkları tedavi edilmiştir. Laboratuvarlar açılarak kısa zamanda modern bir hastane haline getirilmiştir.¹²³

¹¹⁹ Yıldırım, *a.g.m.*, s. 190.

¹²⁰ Artvinli, *a.g.e.*, s. 232-233.

¹²¹ Naderî, *a.g.e.*, s. 16-17.

¹²² Artvinli, *a.g.e.*, s. 239.

¹²³ Mazhar Osman, *Tababeti Ruhiye*, Kader Basımevi, İstanbul 1941, s. 64-65.

Mazhar Osman'ın editörlüğünde yayına hazırlanan *Sıhhat Almanakı*'nda Mazhar Osman bu dönemden bahsederken genç asistanlarının gayretlerinden şu şekilde övgüyle söz etmiştir:

*"Fen muhabbeti, sanat aşkı, gençlik kanı bir haftada o cehennem zindanını nurlandırmış, o gün Toptaşı'nın yüzü gülmüştü. Dışarısı bile birinci defa beyaz badanalanmış, içerisi tertemiz olmuş, bittten uyuzdan eser kalmamıştı. Bugün her biri üstat derecesine yükselen o mini mini gençler meşhur Toptaşı'nın tarihinde hayır ile anılacaktır: Şükrü Hazım, Ahmet Şükrü, İhsan Şükrü, Talha Münir, Kemal Osman daha sonra Necati Kemal, Fahreddin Kerim, Abdülkadir Cahit, Hakkı Ubeydullah, İsmail Ziya, Fahri Celal..."*¹²⁴

Toptaşı Bimarhanesinin bu hızlı iyileşme süreci yerli ve yabancı hekimler tarafından ilgiyle izlenmekteydi. Psikiyatrinin adeta kalbi olan bu müessesenin yönetiminde söz sahibi olmak, bu alanda çalışan az sayıda hekim için özel öneme sahipti. Bu dönemin üç psikiyatristi; Raşit Tahsin, Avni Mahmud ve Mazhar Osman arasında bazen aleni hale gelen gizli bir rekabet mevcuttu. Toptaşı'nın yönetiminde olmak liderlik için belirleyici bir pozisyondu. Bu sebeple Mazhar Osman'ın Toptaşı'na getirilmesiyle, önceki başhekim Avni Mahmud Bey yeniden başhekim olma mücadelesi içine girmiştir. Aylar süren gerginlik, Mazhar Osman'ın istifası ve Toptaşı'nın eski yönetime devredilmesiyle sonuçlandı.¹²⁵ Avni Mahmud Bey'e Toptaşı'nın başhekimliğinin yeniden verilmesinde Sıhhiye Umum Müdürlüğü'ne getirilen "Arifi Paşa"nın bürokratik etkisi vardır. Mazhar Osman'ın istifasının diğer bir nedeni de buradaki hastaları Darülaceze'ye taşımak talebinin reddedilmiş olmasıdır. Basında geniş yer alan bu çekişme *İstanbul Seririyatı* dergisinde teferruatı ile anlatılmıştır.¹²⁶ Hastane yönetimi aleyhinde ortaya atılan iddialar, neticelenemeyen teftişler Mazhar Osman'ın istifası ile sonuçlanmıştır.

Bu dönem, Mazhar Osman incelemelerinde, hakkında çok konuşulan bir süreç olmuştur. I. Dünya Savaşı'ndan sonra on dört ay Toptaşı'nın başhekimliğini yapan Mazhar Osman'ın hastaların diri diri gömüldüğü bimarhaneyi modern bir akıl hastanesine nasıl dönüştürdüğü, buna rağmen Mazhar Osman'ın istifa etmek zorunda bırakılması döneminde ve sonrasında eleştirilmiş, tartışılmış, seminer ve makalelere konu olmuştur.¹²⁷ İstifasının ardından asistanları olan yedi genç hekim; Şükrü Hazım, Abdülkadir Cahit, İhsan Şükrü (Aksel), Ahmet Şükrü (Emet), İsmail Ziya, Fahreddin Kerim (Gökay), Necati Kemal istifa ederek Mazhar Osman'ın yönlendirmesiyle Avrupa'nın en tanınmış kliniklerinde ihtisas yapmışlardır.¹²⁸

¹²⁴ Naderî, *a.g.e.*, s. 18.

¹²⁵ Artvinli, *a.g.e.*, s. 231-233.

¹²⁶ Mazhar Osman, "Toptaşı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul 1337, s. 121.

¹²⁷ Faruk Bayülkem, *Bakırköy'de 50 Yıl -İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi-*, İstanbul 1977, s. 37-39.

¹²⁸ Cebiroğlu, "Mazhar Osman Hoca ve Açık Kapı Sistemi", s. 141.

Mazhar Osman bu olayı daha sonraları şöyle anlatmaktadır:

"Müdüriyet bu işi düzeltmek için işin başına beni çağırды. Maddi bir yardımda hiç bulunamazdı. Tanıdığım hamiyetli Türk tacirlerine, zenginlerine müracaat ettim, yardım istedim. Bakkallara şahsımı kefil göstererek yiyecek temin ettim. Kalıpsız fesli hastabakıcıları modern bir kıyafete soktuk. On gün sonra bütün ecnebi doktorları davet ettim. En ziyade şaşıran o muhterem Fransa Delegatesi Binbaşı Kosteduat oldu. Çamaşır ve yatakları para ile bulmuşsunuzdur, lâkin bu hastabakıcılar nereden geldi dedi. Ben de o gördüğünüz adamlar Türk, çok kabiliyetlidirler. Yeter ki başta adam olsun dedim. O zamanın hekimleri; Lütfi Akif, Ali Muhlis, Fahreddin Kerim, İsmail Hakkı, Şükrü Hazım, Ahmet Şükrü, Talha Münir, Abdülkadir Cahit, Kemal Osman, Necati Kemal, Behçet Kamay, İsmail Ziya, Cevdet Zekai..."

"Biz orada ne bahtiyardık. Kurduğumuz yuvada ne şevkle çalışıyorduk. Birbirimize ne kadar hürmet ediyorduk."

Mazhar Osman Toptaşı başhekimliğinden alınarak müstakil bir Akıl ve Sinir Hastanesi haline getirilen Zeynep Kâmil Hastanesi başhekimliğine atanmıştır. Mazhar Osman bu duruma tepki olarak istifa etmiştir. Ekibi de toptan istifa etmişler ve bu istifalarını bir protesto şeklinde yapmışlardır. Mazhar Osman'ın anlatımıyla bu protestonun oluşum şekli şöyledir:

"Ahmet Şükrü ve İhsan Şükrü Sıhhiye Müdür-i Umumiyesi'ne giderek, biz bu haksızlığa tahammül edemeyiz diye diplomalarını müdürün yüzüne attılar. Hükümete itaatsizlik diye suale çekilen Şükrü Hazımlar, Necati Kemaller, Kemal Osmanlar, Cahitler, mütehassıslık da memurluk da sizin olsun diye vazifelerinden ayrıldılar. Hayatın güçlüğüne aldirmayarak haksızlığa boyun eğmediler."¹²⁹

Bu dönem kısa sürmüş, 1923'te Cumhuriyet Hükümeti Toptaşı başhekimliğine yeniden Mazhar Osman'ı görevlendirmiştir. Yurt dışına giden asistanları Mazhar Osman'ın başhekim olmasıyla yurda dönmüşlerdir. Bimarhane bu gençlerin gelmesiyle "enstitü" halini almıştır. *Sıhhat Almanakı*'nda Mazhar Osman bu dönemi şöyle anlatmaktadır:

"...Lâkin bu rücu memleketin hayrına oldu. Açıkta kalan gençlerin çoğu (Şükrü Hazım, Ahmet Şükrü, İhsan Şükrü, Fahreddin Kerim, Abdülkadir Cahit, Necati Kemal, Hüseyin Kenan, İsmail Ziya) Almanya'ya, daha sonra Cevat Zekai, Fahri Celal, İzzettin Şadan, Osman Cevdet, Talat, Ekrem Fransa'ya gittiler. Asabiye ve akliyenin muhtelif şubelerinde bu suretle cidden mütehassıs gençler yetişti".¹³⁰

İstanbul Seriryatı dergisinde Toptaşı Bimarhanesinde Mazhar Osman ve ekibinin yaptığı iyileştirme ve yeniliklerden sonra ülke içinde ve yurt dışında hayret ve takdir uyandıran süreç hakkında makaleler yer almaktadır. Bu makalelere Toptaşı'nın Mazhar

¹²⁹ Naderî, a.g.e., s. 21-22.

¹³⁰ Naderî, a.g.e., s. 22.

Osman'dan evveli ve sonrası açıklıkla anlatılmaktadır. Başhekimliğe getirilme süreçleri, önceki başhekim Avni Bey'in tekrar başhekimliği almak için verdiği mücadele ve bu sürecin değerlendirmeleri yer almaktadır. 1337 Kânûnevvel (Aralık 1921) tarihinde Dr. Hüseyin Kenan Bey'in yazdığı "Hakikate mi Klişeye mi Hürmet Etmeliyiz? Teceddüde mi İrticaa mı İhtiyacımız Var?" başlıklı makalesi, yine aynı sayıda Dr. Şükrü Hazım Bey'in "Mazhar Osman ve Avni Bey Meselesi mi Bir Mesele-i Fennî mi?" başlıklı makalesi, Dr. Cevdet Nasuhi Bey'in 1338 Kânûnısanî (Ocak 1922)'de yazdığı "Yıkılan Bir Mektep" başlıklı makalesi Mazhar Osman Bey'in Toptaşı dönemini anlatmaktadır.¹³¹

2.2.2. Toptaşı Bimarhanesinin Bakırköy Reşadiye Kışlasına Taşınması

Toptaşı Bimarhanesinin artan hasta sayısına yeterli olmaması ve genişletmek için çevrede uygun arazinin bulunmaması sebebiyle taşınması gündemdeydi. İlk başhekimlik döneminde Mazhar Osman hastalarını Darülacezeye taşıma çabalarından bir netice alamayınca yeni arayışlara girmişti. Mazhar Osman'ın bimarhaneyi taşıma talebine, Sıhhiye Müdürü Burhaneddin Bey ve Merkez Kumandanı Atıf Bey Bakırköy'de boş vaziyette duran Reşadiye Kışlası'nı önerdiler. Sıhhat Vekili Tevfik Rüştü Bey'in desteği ile 15 Ekim 1924'te "İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesi" kuruldu. Reşadiye Kışlası bu hastaneye tahsis edildi. 1924'te Toptaşı Bimarhanesi kısım kısım Bakırköy'e taşınmaya başlandı. Olağanüstü gayret sarf edilerek sessiz sedasız hastalar naklediliyordu. Bakırköy'e taşınma devam ederken modern bir akıl hastanesinin temelleri de atılıyordu. Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*'nda yazdığı makalesinde taşınma süreci hakkında şu bilgileri vermektedir:

*"Gazetecilerin çeşm-i tecessüsünden gizli, bir delinin bimarhaneye nakli halk arasında namütenahi heyecanlar uyandırmak âdet iken kimsenin haberi olmadan sessiz gürültüsüz ta Üsküdar'ın göbeğinden Bakırköyü'ne kadar binlerce delileri nakil ne tatlı bir sürprizdi. İlk sabah postası ile onar kişi yahut kapalı otomobillerde arabalı vapuruyla hepsini taşıdık. Diğer taraftan da burada inşaat için pek mahdut bütçemizle geceli gündüzlü çalıştık. Hastalarımız ustalık etti, duvarcılık etti, müstahdemimiz rençberlik etti, doktorlarımız ırgat başı gibi çalıştı."*¹³²

Toptaşı Bimarhanesinin taşınma işlemi 15 Haziran 1927'de tamamlandı. Bina Üsküdar Miskinler Tekkesinde bulunan cüzam hastalarının tedavisine tahsis edildi.¹³³

Bakırköy Reşadiye Kışlasının yapımına I. Dünya Savaşı'ndan önce başlanmıştı. 19 Temmuz 1914'te Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın açılışını yaptığı kışla, 1919 yılına kadar Osmanlı süvari birlikleri tarafından kullanılmıştı. İstanbul'un işgalinde Fransız ordusunun

¹³¹ Söz konusu üç makale için bkz. Ek B.

¹³² Mazhar Osman, "Toptaşı'ndan Taşınma", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, İstanbul 1927, s. 363-371.

¹³³ Yıldırım, *a.g.e.*, s. 211.

askerlerinin çoğu Müslüman (Fas, Tunus, Cezayir, Madagaskar) olan Jiffar birlikleri tarafından kullanılmıştı. Savaş şartlarında bakımsız kalan kışla akıl hastanesi olarak kullanıma tahsis edildiğinde, yıkık bir harabe halindeydi.¹³⁴ Mazhar Osman Toptaşı'nda dar alana sıkıştırılmış akıl hastalarını rehabilite etmek için bu geniş ve bakıma muhtaç kışlayı fırsat olarak gördü. Mevcut binalar onarıldı. Yeni ilâve pavyonlar yapıldı. Hastaları kabiliyetlerine göre sınıflandırarak tarım ve tamirat işlerinde çalıştırdı. Teknik işler haricinde dışarıdan işçi çalıştırmadan kısa zamanda bu bakımsız kışlayı kendi imkânlarıyla ıslah etti. Genç hekimlerin bu süreçteki fedakârane gayretlerini:

*"Harabeden ibaret bu müesseseyi karınca gibi çalışma sayesinde özel bir mamûre haline getiren genç hekimlerin gayretlerini saygı ile anmak bir borçtur"*¹³⁵ ifadesi ile her fırsatta takdir ve teşvik etmiştir.

Mazhar Osman, Bakırköy'de Altıncı Türk Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti'nin konferansında yaptığı konuşmasında ülkede kısa süre içinde gerçekleştirilen akıl ve ruh sağlığı tedavisindeki gelişmelerden bahsetmiştir.¹³⁶

Mazhar Osman Bakırköy Akıl ve Sinir Hastanesinin dünü ve bugününü özetlediği yazısında, hastaneyi geliştirmek için hükümetten taleplerde bulunmuştur. Şahsi gayretleri etrafındakileri de etkilemiştir. Doktorlar da dâhil olmak üzere bütün kadro hastalarla birlikte bu geniş arazide çalışmaktadırlar. Ruh ve sinir haslıklarının tedavisinde, toprakla uğraşmak bir metod olarak kullanılmaktadır. Çalışmanın, üretmenin verdiği motivasyonla hastalar bir nevi rehabilite edilmektedir. Bin dönümlük hastane arazisinde üzüm bağları, meyve bahçeleri, buğday ekimi... yapılmıştır. İlerideki yıllarda bu araziden elde edilen mahsul tonlarla ifade edilen miktarlara ulaşarak hastaneye gelir kaynağı olmuştur.¹³⁷

2.2.3. Öğretim Üyesi Olarak İstanbul Üniversitesi Yılları

Mazhar Osman Cumhuriyetin bu ilk yıllarında Ankara Hükümetinin iyi niyetli, azimli, fedakârane çalışmalarından, başta *İstanbul Seririyatı* dergisinde olmak üzere her fırsatta övgüyle bahsetmektedir. Üniversite inkılâbını ve daima muhalefet ettiği Haydarpaşa Tıbbiyesinin kapatılarak Beyazıt'a taşınmasından duyduğu memnuniyet şöyle ifade etmektedir:

"Bu ayın 31'inde eski Tıp Fakültesi, Darülfünun lağvoluyor, 1 Ağustos'ta Cumhuriyet Hükümeti yeni bir üniversite açıyor. Kadrosu büsbütün yenidir. Tıp Fakültesinin eski hocalarından birçoğunun yaşı altmışından yukarı olduğu için tekaüde sevk ediliyor. Bir kısmında da üniversiteden ziyade kaleminden ve görgüsünden istifade

¹³⁴ Artvinli, a.g.e., s. 267.

¹³⁵ Bayülkem, a.g.e., s. 37.

¹³⁶ Metnin transkripsiyonu için bkz. Ek C.

¹³⁷ Yıldırım, a.g.e., s. 211.

*düşünülerek garp müdevvenâtının mühimlerini lisanımıza nakledecek bir encümene tayinleri mukarrer. Bir kısmı da mevcut veya yeni açılacak hastanelerde mütehassıs olarak istihdam edilecek. Üniversiteye ecnebi hocalar getirilmesi pek muhtemeldir."*¹³⁸

Tıp eğitimini ıslah etmek için yapılan inceleme ve çalışmalar neticesinde 1933'te Haydarpaşa Tıbbiyesi lağvedildi. Ankara'ya taşınan Harbiye Nezareti'nin yerine "İstanbul Üniversitesi" kuruldu. Tıp Fakültesi Beyazıt'a taşındı. Bütün hocaların görevlerine son verildi. Yeni hoca atamaları liyakat durumları gözetilerek yapıldı. Yurt dışından bilhassa Almanya'dan hocalar getirildi.¹³⁹

Mazhar Osman, Haydarpaşa'nın kapatılması, hocaların atanma usullerinin değiştirilmesi ve yeni fakülte kurulması süreçlerini desteklemiştir. İÜ kurulduğunda Ord. Prof. olarak Psikiyatri Kliniğine atanmıştır. 1934'te soyadı kanunu çıkınca Usman soyadını almıştır. (Daha sonraları Usman soyadı Uzman olarak kullanılmaya başlanmıştır.)

1933-1951 seneleri arasında her sene iki ay Avrupa'da kalarak psikiyatri kongrelerine katılmış, Batı'daki gelişmeleri takip etmiştir. Mazhar Osman Uzman Üniversite'ye geçtikten sonra 1941 yılına kadar Bakırköy Başhekimliğini sürdürmüştür.

Başhekimlikten ayrılma sebebi Maarif Bakanlığının aldığı bir kararla hocaların çalışmasının engellenmesidir. 1940 yılında Sağlık Bakanlığı'nın Bakırköy'e mali denetim için gönderdiği müfettişlerin harcama kalemlerindeki kayıtların usulüne uygun olmayışı sebebiyle hazırladıkları rapor Mazhar Osman'ı ziyadesiyle incitmiştir. Bakırköy gibi bir müesseseyi prosödürlere takılmadan kendine özgü yöntemlerle kısa zamanda tamamlamış olması göze batmış, başarısını çekemeyen kişilerin şikâyetleri Bakanlık nezdinde tesirli olmuştur.¹⁴⁰

Mazhar Osman, Başhekimliği bıraktıktan sonra Bakırköy'deki Üniversite Psikiyatri Kliniğindeki hocalık vazifesine devam etmiştir. Yerine Rüştü Recep Duyar (30 Kasım 1940) başhekim olarak görevlendirilmiştir. Bakırköy'ün daha sonraki başhekimleri Mazhar Osman'ın yetiştirdiği asistanlarından Ahmet Şükrü Emet (25 Ağustos 1943) ve Fahri Celal Göktulga (27 Mart 1945 - 20 Haziran 1960)'dır. Fahri Celal Göktulga ile Mazhar Osman'ın ekibinden Dr. Hami Dilek (1898-1969)¹⁴¹ arasında yaşanan hadiseler, Hami Dilek'in hastaneden ayrılması ile sonuçlanmıştır. Bu esnada yönetim ile tartışmalar yaşanmıştır. Mazhar Osman yeni başhekime birçok konuyu içeren uzun bir mektup yazmıştır. Bu

¹³⁸ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 7, İstanbul 1933, s. 181-182.

¹³⁹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 6, İstanbul 1933, s. 171-179.

¹⁴⁰ Duman, *a.g.e.*, s. 910.

¹⁴¹ Hami Dilek (1898-1969): Türkiye'de nöroşirürjinin kurucusu olarak kabul edilir. 1919'da tıbbiyeden mezun olmuştur. Askeri Tıbbiyede genel cerrahi ihtisası yapmıştır. 1932'de İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesine atanmıştır. Mazhar Osman tarafından yurt dışına gönderilen Türkiye'nin ikinci nöroşirürjiyenidir. Nöroşirürjide kurumsallaşmayı sağlamıştır. Bkz. Naderi, *a.g.e.*, s. 24.

mektupta kendi dönemi, yeni dönemdeki hadiseler, Hami Dilek ve Cahit Tuner'le (1892-1983)¹⁴² ilgili bazı olaylara değinerek şunları söylemiştir:

*"Siz gençsiniz, birbirinizle darılır kavga eder barışırsınız. Lâkin beni daima saygıyla anmak ve sözle, kalemle incitmemek sizin en tabii ve insani borcunuzdur sanırım. Vâkıa ben bir şey değilim. Lâkin çok şey yapmaya çalışmış, çabalamış, yorulmuş, üzüntülere katlanmış idealist büyüğünüzüm. Küçük kardeş! Zemin ve zamanı müsait bulsaydım sizin görmekte olduğunuz ve bizim fedakârlığımızla hâsıl olmuş mecburi yardımları görseydin, belki Bakırköy'ü daha iyi bulurdunuz. Memlekete daha yarar, ilmen fennen yükselmiş bir adam olurduk, olmadık. Ondan bahtım utansın. Pompei'nin Silla'ya verdiği cevap; tulû eden güneş, gurûb edenden parlak olur. Biz gurûba yaklaştık. Siz en parlak zamanınızdasınız. Allah ikbâl versin ve muvaffakiyetinizi artırsın. Bize gelince; hiçbir vakit güneş olmadık. Gelip geçici bir fecr-i kâzib! Rahat bırakınız ki sessizce gurûb edelim."*¹⁴³

2.2.4. Mazhar Osman'ın Son Günleri

Mazhar Osman 1948'de hafif bir felç geçirmiştir. Bu tarihten sonra sağlığı bozulmuştur. 1949'da prostattan ameliyat olmuştur. Diyabet ve hipertansiyonu vardır. Beden sağlığı zayıflasa da akıl sağlığından hiçbir şey kaybetmemiştir. Son zamanına kadar hocalık vazifesini yerine getirmiştir. *İstanbul Seririyatı*'ndaki yazılarına vefatına kadar devam etmiştir. 31 Ağustos 1951 tarihinde Ortaköy Şifa Yurdu'nda vefat etmiştir.¹⁴⁴ Vefatından sonra ailesi şahsi kütüphanesini, Mazhar Osman adına kurdurdukları "İstanbul Üniversitesi Psikiyatri Kliniği Kütüphanesi"ne bağışlamışlardır.¹⁴⁵ Onun kurmuş olduğu Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi günümüzde "Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi" adıyla faaliyet göstermektedir.

2.3. MODERN BİR HEKİM OLARAK PSİKİYATRİYE KATKILARI

Psikiyatrinin henüz önemli tıp dallarından sayılmadığı bir dönemde ihtisasını yapmak için bu dalı seçen Mazhar Osman Türkiye'de nöroşirürjinin kurulmasına doğrudan destek vermiştir.¹⁴⁶ Almanya'ya yaptığı seyahatlerinde Berlin ve Münih'de; Alzheimer, Spielmeyer, Spatz, Jacops, Cerletti gibi ünlü hekimlerle çalışmıştır. Almanya'da nöroloji

¹⁴² Abdülkadir Cahit Tuner (1892-1983): Mazhar Osman'ın birinci Toptaşı dönemi sonrası Foerster'in yanında nöroşirürji ihtisası yapmıştır. Ülkemizin ilk nöroşirürjiyenidir. Bkz. Naderî, *a.g.e.*, s. 19.

¹⁴³ Naderî, *a.g.e.*, s. 24-25.

¹⁴⁴ Aynı yer.

¹⁴⁵ Gaye Şahinbaş Erginöz, "Mazhar Osman Uzman (1884-1951) -Türkiye'de Modern Psikiyatrinin Kurucusu-", *Nobel Meducus* 16, c. VI, sayı 1, 2010, s. 90-96.

¹⁴⁶ Naderî, *a.g.e.*, s. 35.

ve psikiyatri alanlarında çalıştığı bu kliniklerden sertifikalar alarak yurda dönmüştür. Çalıştığı hastanelerde asistanlarına da bu eğitimleri vermiştir.

Asistanlığının ilk yıllarında Gülhane’de nöropsikiyatrinin yanında nöroşirürji ile de ilgilenmiştir. Bu dönemde beyin, omurilik ve travmatik olgulara genel cerrahlar müdahale etmekteydiler. Bu operasyonların Wieting Paşa (1868-1922)¹⁴⁷ ve Haydar İbrahim (Aydar) (1881-1954)¹⁴⁸ tarafından yapıldığı söylenebilir.

Şişli’de çalıştığı dönemlerde "Şişli Müsamereleri" adı altında düzenlediği toplantılar ülkemizde ilk nöro bilimleri çalışmalarındır. Bu toplantılara sadece hekimler değil dönemin aydınları da katılmaktaydılar. Mazhar Osman’ın ününün artmasında, tanınmasında "Şişli Müsamereleri" önemli bir yer tutar. Müsamerelerde sunulan vakalar Mazhar Osman tarafından çıkartılan, ülkemizde ilk nöropsikiyatri dergisi olarak kabul edilen *Şişli Müsamereleri* dergisinde de yayınlanmıştır.

Nöropsikiyatri alanındaki bu yayınlar *İstanbul Seririyatı* dergilerinde de neşredilmiştir. Osmanlıca olarak yayınlanan makaleleri Prof. Dr. Sait Naderi *Mazhar Osman ve Türkiye’de Nöroşirürjinin Doğuşu* adlı eserinde transkript ederek psikiyatri tarihi çalışmalarına büyük katkı sağlamıştır.

İstanbul Seririyatı’nda yayınlanan ilk makale; "*Teşennüci Felçlerde Hubûl-i Halfiyenin Kat’ı Ameliyesi*" başlıklı makaledir. Wieting Paşa tarafından gerçekleştirilen ameliyatta uygulanan teknikleri anlatan Mazhar Osman, bu yazıda Foerster’in son makalesinden alıntılar da yapmıştır.

"*Asap Cerhaları*" (Sinir Yaraları) başlıklı makale, dergide yedi sayıda devamlı şekilde yayınlanmıştır. Sinir yaralanmalarını teferruatıyla anlattığı bu yazılarda, tedavi şekilleri, cerrahi prensipler, patolojik sonuçlar gibi hususlarda bilgi vermektedir. Bu makalelerde, Mazhar Osman, Foerster de dâhil olmak üzere pek çok yabancı hekimden söz etmektedir.

Ülkemizde henüz gelişmemiş olan bu alanda doğru bir başlangıç yapmak için Mazhar Osman bütün imkânlarını seferber etmiştir. 10 Mayıs 1922’de nöroşirürjideki gelişmeleri öğrenip ülkemizde uygulanmasını sağlamak için Abdülkadir Cahit Tuner’i o zaman Almanya topraklarında bulunan Breslau’ya, Prof. Foerster’in yanına göndermiştir.

¹⁴⁷ Julius Wieting: Osmanlı Hükümetinin talebi ile 1902’de Almanya tarafından hoca ve hekim olarak İstanbul’a gönderilmiştir. Robert Rieder’in kurucusu olduğu Gülhane Askeri Tıp Akademisine onun muavini olarak gelmiştir. Cerrahi ve ortopedi dersleri vermiştir. Aynı zamanda imparatorluğun Alman Büyükelçiliği doktoruydu. 1907-1914 arasında Gülhane Hastanesi Müdürlüğünde bulunan Wieting Paşa bu dönemde birçok operasyon yapmıştır. I. Dünya Savaşı sebebiyle ülkesine dönmüş, 1922’de Bremerhaven’de vefat etmiştir. (Naderi, a.g.e., s. 8)

¹⁴⁸ Haydar İbrahim Aydar (1881-1954): Ziya Nuri Birgi’nin asistanıdır. Tıbbiyenin yetiştirdiği ilk Kulak Burun Boğaz uzmanlarındandır. *İstanbul Seririyatı*’nda Kulak Burun Boğaz alanında makaleleri yayınlanmıştır. Trigeminal nevralji ve parasellar girişim gibi bazı nöroşirürjikal girişimler de yapmıştır. (Naderi, a.g.e., s. 36)

Abdülkadir Cahit Tuner 1920’de Mazhar Osman tarafından Toptaşı Bimarhanesine kabul edilen asistanlarındandı.

Tuner’in yurda dönmesiyle nöroşirürjide yeni bir dönem başlamış oluyordu (1923-1926). Tuner ilk spinal tümörü olgusunu opere ederek hastanın tamamen iyileşmesini sağlamış ve vakayı Türk Tıp Cemiyeti’ne Mazhar Osman ile birlikte sunmuştur.

Dr. Tuner 1926’da hastaneden ayrıldıktan sonra bu vakalara yine cerrahlar müdahale etmeye devam etmiştir.

Mazhar Osman nöroşirürjinin önemini *İstanbul Seririyatı* dergilerinde anlatmaya devam etmiştir. 1929 yılında dergide "Sinir Hastalıkları Cerrahisi" başlıklı yazısında nöroşirürjinin önemine bir kez daha değinmiştir. Bu yazıdan sadece o günlerdeki nöroşirürjinin durumunu değil, dönemin ünlü nöroşirürjiyenleri olan Vincent, Krause, Foerster, De Mantel gibi hekimleri çok yakından takip ettiği de görülmektedir.

Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı*’nda yazdığı yazılarında nörolojik muayenin önemine değinerek operasyon zamanlaması ve uygulamalarının ehemmiyetine dikkati çekmiştir.

Bakırköy döneminde Mazhar Osman nöroşirürjiyen ihtiyacını kararlı bir şekilde dile getirerek herkesin kabul etmesini sağlamıştır. Asistanlarından ve *İstanbul Seririyatı* yazarlarından İhsan Şükrü Aksel’in tavsiyesi doğrultusunda cerrah olan Dr. Hami Dilek’i (1898-1989) Bakırköy’e almıştır. Mazhar Osman bundan sonra Hami Dilek’in nöroşirürji alanında eğitim almasını ve kendisini bu alanda geliştirmesini temin etmek için ne gerekiyorsa yapmıştır. Hami Dilek Bakırköy’de önce cerrah olarak çalışmış, 1934’de Mazhar Osman tarafından Fransa’ya Covis Vincent (1879-1947)’in yanına nöroşirürji eğitimi almak için gönderilmiştir.

1936’da Bakırköy’e geri dönem Dr. Hami Dilek bu hastanede 6. Serviste nöroşirürji vakaları yapmaya başlamıştır. Mazhar Osman bu çalışmalarda daima yer almış, ortak makaleler yayınlamışlar ve Hami Dilek ile yurt dışı kongrelere katılmışlardır.

1945’de Mazhar Osman Maarif Bakanlığı tarafından alınan kararla hocaların çalışmasına getirilen engelden dolayı Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi başhekimliğinden ayrılmıştır. Daha sonra yerine geçen yeni başhekim Dr. Fahri Celal Göktulga ile anlaşamayan Hami Dilek de istifa etmiştir.¹⁴⁹

Temelleri Mazhar Osman tarafından atılan nöroşirürji bundan sonra da ülkemizde gelişmeye devam etmiştir.

2.4. ÇEVRESİ, ŞAHSİYETİ, FİKİRLERİ VE ESERLERİ

¹⁴⁹ Naderi, s. 35-59.

Ruh ve akıl hastalıkları hekimi olarak Mazhar Osman yaşadığı dönemde ve vefatından sonra yaptıklarıyla, bıraktığı birbirinden değerli eserleriyle kendisinden bahsedilen ülkemizin ve dünyanın ünlü duayen psikiyatristidir.

Türkiye’de ilk nöroşirürji kliniğini kurarak, ihtisasını başlatan kişidir. Tıp derneklerinin çoğunun hem kurucusu hem de aktif çalışanı olarak hekimlerin sivil örgütlenmelerine öncülük etmiştir.

Uluslararası psikiyatri kongrelerine özel davetli, konuşmacı olarak iştirak etmiş, yurt dışına sık sık giderek hastanelerde incelemelerde bulunmuş, Türkiye’de olmayan tıbbi tedavi metotlarını öğrenerek hastalarına uygulamıştır. Gençlere bildiklerini aktarmak, ülkede uzman yetiştirmek için olağanüstü gayret sarf etmiştir. Onlarca genç öğrencisi, asistanı psikiyatri alanında ünlerek "Mazhar Osman" ekolünü kurmuştur. Bugün ülkemizde akliye ve asabiye hekim ve mütehassıslarının hemen hepsi onun talebesi veya talebelerinin yetiştirdiği hekimlerdir.

Sık sık gittiği Almanya’da dönemin ünlü Alman psikiyatristi Kraepelin’in kliniğinde çalışmış, Ziehen ve Kraepelin’in öğrencisi olmuştur. Alzheimer ve Spielmeier’in patoloji laboratuvarında dünyaca ünlü tedavi metotlarına imza atan Spaatz Carletti gibi bilim insanları ile birlikte çalışmıştır.¹⁵⁰

Psikiyatride Alman ekolünü benimsemiştir. Başhekimliğini yaptığı Toptaşı Bimarhanesini hastane olamayacak kadar bakımsız ve ihmal edilmiş bir halde bulup dünyanın ünlü psikiyatristlerinin örnek gösterdiği bir akıl hastanesi haline getirmiştir. Mekân hastaların ihtiyaçlarına yeterli olmadığından Bakırköy’de eski kışla harabelerinin üzerine modern bir Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi kurarak Toptaşı’nı hastalarıyla beraber Bakırköy’e nakletmiştir.

İlmi eserlerinin yanında gazeteci kimliğiyle önplana çıkmıştır. Gazete ve dergilerde düzenli yazılar yazmıştır. Radyo yayınları, konferansları, dernek toplantılarında yaptığı konuşmalar tıp camiası kadar edebiyat, siyaset çevreleri ve halk tarafından da ilgiyle takip edilmiştir. Konuşmasındaki akıcılık, açıklık ve nüktedanlık her sınıf insan tarafından zevkle dinlenmesini, okunmasını, anlaşılmasını sağlamıştır. Halka açık yaptığı bu konferanslarda, halk arasında "cin çarpması" olarak tanımlanan akıl hastalıklarının diğer hastalıklar gibi olduğunu, tedavi olunabileceğini anlatmıştır.

Sözünü sakınmadan söylemesi, özellikle ülkemizde tıp eğitime ve fakülte hocalarına getirdiği sert eleştiriler, kişilerle girdiği polemikler ilgiyle takip edilmiştir. Haydarpaşa Mekteb-i Tıbbiyesi’nin eski hocalarını liyakatsizlik ve öğrencilerine ilgisizlikle itham etmiş, bu kavgası 1933 üniversite reformuna kadar devam etmiştir. Yeni üniversitenin yapılanması, tıp eğitim dili, batı dillerindeki tıp eserlerin Türkçeye tercümeleri, öğrencilerin yurt dışı eğitimleri, üniversitelerde liyakata dayalı hoca atamaları, yabancı hocaların istihdamı vb. hususlardaki düzenlemelerde Mazhar Osman’ın mücadele

¹⁵⁰ Erkoç - Yazıcı, a.g.e.

ve yönlendirmeleri belirleyici olmuştur. Bu yönüyle sadece tıp eğitiminde değil, üniversitelerde de liyakatın gözetilmesi için mücadele etmiştir. Bu mücadelesi yeni tıp fakültesi kurulmasından sonra da bitmemiş, son nefesine kadar fakülte hocalarının liyakatli kişiler arasından seçilmesi ve tıp öğrencilerinin asistanlık eğitimlerinin donanımlı hastanelerde tecrübeli hekimler tarafından verilmesinin önündeki engellerin kaldırılması için siyasi kanallara baskı yapmıştır. Siyasete girmemiş, hiçbir siyasi partiye mensup olmamıştır. Zihni meşguliyetini mesleğine ve tıp alanında yanlış gördüğü her ne varsa düzeltmeye adanmıştır.

Mazhar Osman kendisini şöyle tanımlamaktadır:

"Hayatımın hususiyeti çalışma oldu. Çalışmaksızın geçen ömrün çok sıkıntılı ve usandırıcı olacağına kaniyim. İlerlemeye, faydalı olmaya daima çalıştım. Başardığım azsa suçun pek azı bendedir. İnsanı muhit yapar, fevkalbeşer yaratılanlar müstesna. Ben de herkes gibi adi bir insandım; şaşırmadım, her zaman doğru yolda cesur adımlarla yürüdüm. İyi bir vatandaş, iyi bir aile babası ve nihayet iyi bir insan sayılırsam, hakkımdır. Bu da bana yeter."

*"Çok mesut yaşadım. Hayatta herkes gibi heyecanlar, ıstıraplar elbette ben de çektim. Hamdolsun kaderim hepsini yendi, yenemediğime de tahammül etmeyi öğretti."*¹⁵¹

1909 senesinde Almanya dönüşü uğradığı, doğduğu şehir Dedeoğlu'da verdiği konferansta siyasetle ilgilenmediğini ve ileride de hiçbir zaman siyasetle ilgilenmeyeceğini, herhangi bir fırkaya mensup olmayacağını açıklıkla ifade etmiştir. O zaman verdiği sözden ömrünün sonuna kadar dönmemiş, hiçbir siyasi partiden mebus adayı olmamıştır.¹⁵²

Mazhar Osman'ın zihninde hekimlerin yeri ayrıcalıklıdır. Her meslekten üstün gördüğü hekimlik mesleğini ve hekimleri sağlık alanının yanında, sosyal ve siyasal hayatın düzenlenmesinde, halkın aydınlatılmasında öncüler olarak görmüştür. Alkol, esrar ve sigarayla ömrünün sonuna kadar mücadele etmiştir. Bu alışkanlıkların topluma salgın hastalıklar ve savaşlardan daha fazla zarar verdiğini her vesile ile anlatmıştır. Ülkemizde sağlık politikalarının geliştirilmesinde, hekimlerin özlük haklarının iyileştirilmesinde, asistan eğitiminin hastanelerde etkin olarak verilmesinde yol gösterici ve müessir olmuştur.

Mazhar Osman, ülkemizde mevcut psikiyatri bilim dalının alt şubelerini oluşturmuştur. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başlarında tıp biliminde meydana gelen ihtisaslaşma psikiyatri dalında da etkili olmuştur. Ülkemizde sinir bilimi (nörobilimi) kendi içinde dallara ayrılmıştır. İlk psikiyatrist olmamasına rağmen ülkemizde bu dalların öncülüğünü Mazhar Osman yapmıştır. Hocalığı esnasında birçok psikiyatrist ve nörolog yetiştiren Mazhar Osman nöroşirürji alanındaki boşluğu fark ederek öğrencilerini

¹⁵¹ Kazancıgil, a.g.m., s. 26-30.

¹⁵² Uzman, a.g.e., s. 107.

nöroşirürji eğitimi almaları için yurt dışına göndermiştir.¹⁵³ Toptaşı Bimarhanesinin başhekimliğinden ayrılmak zorunda kaldığında asistanlarından Şükrü Hazım, Ahmet Şükrü, İhsan Şükrü, Fahreddin Kerim, Abdülkadir Cahit, Necati Kemal, Hüseyin Kenan, İsmail Ziya'yı Almanya'ya; daha sonra Cevat Zekai, Fahri Celal, İzzettin Şadan, Osman Cevdet, Talat, Ekrem'i Fransa'ya göndermiştir.¹⁵⁴ Bu hekimler öğrendikleri yeni bilgileri ülkemizde uygulayarak pek çok genç hekimin yetişmesine ve nöroşirürji bilim dalının yerleşmesine öncülük etmişlerdir.

Almanya'ya gönderdiği öğrencilerinin hangi kliniklerde ve hangi alanlarda eğitim gördüklerine dair bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Ad	Şehir	Otör	Alan
Abdülkadir Cahit (Tuner)	Breslau	Foerster	Nöroşirürji
Şükrü Hazım (Tiner)	Hamburg	Nonne	Nöroloji
Ahmet Şükrü (Emed)	Münih	Plaut	Nöropsikiyatri
Fahreddin Kerim (Gökay)	Münih Viyana	Kraepelin Wagner von Jauregg	Klinik Deneysel Psikiyatri Nöropsikiyatri
İhsan Şükrü (Aksel)	Münih Hamburg	Spielmeyer Jacop ve Weygant	Nöropatoloji Nöropatoloji

Tablo 1: Almanya'ya gönderilen öğrenciler

Yukarıda adı geçen öğrencilerle ilgili bazı bilgiler şöyledir:

Mazhar Osman'ın Toptaşı Bimarhanesinde asistanı olan Cahit Tuner, hocasının başhekimlikten istifa etmek zorunda bırakıldığı dönemde Mazhar Osman'ın destekleriyle yurt dışına giderek, bir zamanlar Almanya'da kendisinin de çalışmış olduğu Dr. Foerster'in kliniğinde nöroşirürji alanında çalışmıştır. Cahit Tuner 1922'de gittiği Breslau'da Dr. Otfried Foerster'in kliniğinde Cumhuriyetin ilanından sonra Mazhar Osman'ın tekrar Toptaşı'nın başhekimisi olarak görevlendirilmesine kadar çalışmıştır. Mazhar Osman ikinci defa Toptaşı Bimarhanesinin başhekimisi olarak göreve başladığında yurt dışına gönderdiği asistanlarını geri çağırmıştır. Cahit Tuner Dr. Foerster'den aldığı nöroşirürji alanında aldığı belge ile yurda dönmüştür. Bu belge ülkemizde nöroşirürji alanında sahip olunan ilk fellowship belgesidir. Toptaşı ile aynı zamanda Zeynep Kâmil Hastanesinin de başhekimliğini yapan Mazhar Osman, Dr. Turner'e bu hastanede Cerrahi-i Asab Kliniğini kurması için sertifika vermiştir. Bu sertifika ile kurduğu klinikte ameliyathaneyi sıcak ve soğuk su düzenekleri ile antisepti ilkelerinin uygulanabildiği nöroşirürji ameliyathanesi şekline getirerek ilk nöroşirürjikal operasyonları gerçekleştirmiştir.¹⁵⁵

¹⁵³ Naderî, a.g.e., s. 17.

¹⁵⁴ Naderî, a.g.e., s. 21-22.

¹⁵⁵ Dursun Kırbaş, "Cerrahi Nörolojide Bir İlk", *Türk Nöroloji Dergisi*, c. XIX, sayı 1, 2013, s. 8-10.

Şükrü Hazım Tiner, Mazhar Osman ekibindendir. Toptaşı'nda başhekimlik yaptığında asistanı olarak çalışmaktaydı. Başhekimlikten ayrıldıktan sonra Almanya'ya gönderilmiştir. 1927-1930 yıllarında Bakırköy'de görev yapmıştır.¹⁵⁶

Ahmet Şükrü Emed (1898-1970) Mazhar Osman'ın ekibindendir. Toptaşı Bimarhanesi başhekimliğinden ayrıldıktan sonra Mazhar Osman tarafından Almanya'ya Prof. Nissen'in kliniğine gönderilmiştir. Nöropsikiyatri alanında Prof. Nissen ile ortak çalışmalar yapmıştır. 1943-1945 yıllarında Bakırköy'de başhekimlikte bulunmuştur.

Fahreddin Kerim Gökay (1900-1987), nöroloji profesörüdür.. Birinci Toptaşı döneminde Münih ve Viyana'da çalışan Fahreddin Kerim Gökay üniversite reformundan sonra Nöroloji bölümünde göreve başlamıştır. İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

İhsan Şükrü Aksel (1899-1987), İstanbul'da doğmuştur. 1920'de Mekteb-i Tıbbiye-i Şahaneden mezun olmuştur. Psikiyatriye özel ilgisi olduğundan Mazhar Osman'ın yanına stajyer olarak girmiştir. 1922-1924 yılları arasında Almanya'da, kısa bir süre de Fransa'da bulunmuştur. Türk nöropsikiyatrisinin en büyük değerlerinden biridir. Mazhar Osman'ın vefatından sonra (1951) İÜ Ord. Profesörlüğüne getirilmiştir. 1953'de İstanbul Tıp Fakültesi Dekanlığına seçilmiştir.¹⁵⁷

2.4.1. Eşi ve Çocukları

İlk eşi Nedime Hanım'dır. 1920 yılında evlendiği Nedime Hanım'dan 1922'de ayrılmıştır. Nedime Hanım'dan çocuğu bulunmamaktadır. Nedime Hanım'dan ayrıldığı aynı yılda (1922) kendisinden yaşça bir hayli küçük olan Saadet Hanım ile ikinci evliliğini yapmıştır.¹⁵⁸ Bu evliliğinden beş çocuğu olmuştur. Evliliğin birinci senesinde dünyaya gelen oğluna Lütfü Lahut (D. 1923) adını koymuştur. Oğlunu Allah'ın bir lütfü olarak görmüştür. Lütfü Lahut'un doğumundan iki ay sonra Cumhuriyet ilan edilmiştir. İkinci çocuğu Huri Tuğba (D. 1924) ise Lozan Antlaşması'nın uygulanmaya konulduğu 7 Ağustos 1924 tarihinde dünyaya gelmiştir. Daha sonra dünyaya gelen kızı Meral İrem (D. 1926), oğulları Zeyn Nasut (D. 1927) ve Azmi Cülmüt (D. 1930)'la geniş bir ailenin reisi olmuştur.

Geç yaşta baba olan Mazhar Osman çocuklarına aşırı düşkündür. Çocuklarına küçük yaşlarında iken Alman dadı tutarak Alman dili eğitimi aldırırken eşi Saadet Hanım'a da Fransız bir hocadan keman ve Fransızca dersleri aldırıştır. Çocuklarıyla birlikte eşinin

¹⁵⁶ Naderî, *a.g.e.*, s. 16.

¹⁵⁷ Selma Otuk Bozalan, *Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi ve Türk Psikiyatri Tarihindeki Yeri*, İÜ SBE Deontoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989, s. 22.

¹⁵⁸ Erginöz, *a.g.m.*, s. 90-96.

eğitimine de özen gösteren.¹⁵⁹ ve aile hayatına büyük önem veren Mazhar Osman çocuklarının iyi eğitim almaları için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştır. Otobiyoğrafisinde onlardan şöyle bahsetmektedir:

Evlâtlarım, Lahut'um, Tuğba'm, İrem'im, Nasut'um, Cülmüt'um ve onların anneleri Saadet'im... Hayatımın yıldızları. Hayat sahamın ufuklarında her biriniz doğdukça ben dünyayı daha güzel, yaşamayı daha zevkli buldum. Sizin yükünüzü taşımak bana ne tatlı geldi. Bir gün dünyayı, hayatı terk etmeye mecbur olacağım. Şüphesiz bu hoş bir şey değil, lâkin herkes gibi ona ben şimdiden hazırım. Sadece sizden ayrılmak hepsinden güç olacak.

Evlâtlarım hayatımda size her zaman söylediğim baba nasihatini bir daha tekrarlıyorum:

Şöhreti, serveti, huzuru şeref ve haysiyetinizle değişmeyin. İkbal için kimseye boyun eğmeyin. Namuslu ve hür olmanın zevki ölçüsüzdür. Hayatta korkaklar ezilir. Kendinizi ezdirmeyin. Namuslu, hür, cesur ve azimkâr olun. Hele gülünç olmayın, iğrenç olmayın. Kimse size acımaya lüzum görmesin. Kimsenin merhametine muhtaç olmayınız. Milletimizi vatanımızı ve bütün insanları seviniz ve şefkatli olunuz. Hayatınızı koruyunuz. Hayat pek kıymetli bir veditir. Fakat icabında onu yalnız şeref ve haysiyetimiz için seve seve feda ediniz, feda etmekte tereddüt etmeyiniz. İşte evlatlarım size babanızın bir nasihati, ebediyen sizde kalacak bir yadigâr¹⁶⁰...

40'lı yaşlarında baba olan Mazhar Osman çocukları için hem baba hem değerli bir rehberdir. Kendi hayat tecrübeleri ve dünya görüşü çocuklarının eğitiminde müessir olmuştur. Kendisi gibi doktor olan büyük oğlu Lahut Uzman, *İstanbul Seririyatı* dergilerinde genellikle Mazhar Osman'ın yazdığı "ilâve kısmın" ilk sayfalarında (Ayın Akisleri, Canlı Ay) yayınlanan makaleleri ile babasını gururlandırmıştır.

2.4.2. Eserleri

Türkiye'de modern psikiyatrinin kurucusu olarak kabul edilen Mazhar Osman hayatını hastalarına ve eserlerine adanmıştır. Son nefesine kadar yazmaya devam eden, hastalarına ve öğrencileriyle alâkasını sürdüren büyük üstat ardında yüzlerce makale, onlarca kitap, yetiştirdiği öğrencileriyle ihtisas alanlarına ayrılarak günümüze kadar gelişerek uzanan psikiyatri bilimini miras olarak bırakmıştır. En muhteşem eseri olan *İstanbul Seririyatı* dergisini onun hayat serüveninin en önemli şahidi olarak tanımlasak abartmış olmayız. Hayatının önemli olaylarını, tüm çalışmalarını, katıldığı kongreleri, gezilerini, dostluklarını ve düşmanlıklarını, sevinç ve kederlerini, birlikte yürüdüğü meslektaşlarını, ahiret yurduna uğurladığı hekim arkadaşlarını... her ay aynı şevk, heyecan

¹⁵⁹ Behmoaras, a.g.e., s. 270.

¹⁶⁰ Erkoç - Yazıcı, a.g.e.

ve hüznle derginin sayfalarına taşımıştır. Bu sebeple denilebilir ki en kapsamlı otobiyografisi *İstanbul Seririyatı* sayfalarında mevcuttur.

İstanbul Seririyatı dergisinde, Mazhar Osman'ın psikiyatri alanında yazdığı tıbbi makaleleri, Şişli Müsamerelerinde her hafta düzenli yaptığı konferansları, bizzat kurucusu olduğu veya üye olarak çalışmalarına destek verdiği dernekleri tarih ve yer bilgileriyle toplantı tutanakları 32 yıllık serüveninde takip edebilmekteyiz. Mazhar Osman ayrıca yayımlandığı eserlerini de dergide tanıtmakta, baskı adetleri, matbaa bilgileri, fiyatı, muhteviyatı hakkında bilgiler vermektedir. *İstanbul Seririyatı* dergilerinden derlediğimiz bilgiler çerçevesinde Mazhar Osman'ın çıkartılmasına bizzat önayak olduğu dergileri, yayınladığı kitapları, üye olduğu cemiyetleri tespit edebilmek mümkündür.

2.4.2.1. Yayınladığı Dergiler

Şişli Müsamereleri: Mazhar Osman'ın yayınladığı ilk bilimsel dergidir. 11 sayı yayınlanan bu dergi 1916-1918 yılları arasında çıkmıştır. Dergide toplam 58 makale bulunmaktadır.

Sıhhi Sayfalar: 1924-1925 yıllarında iki cilt olarak Osmanlıca yayınlanmıştır. 1930 yılında Latin harfleri ile bir yıl daha neşredilmiştir.

İstanbul Seririyatı: 1919-1951 yılları arasında kesintisiz olarak aylık yayınlanan bir dergidir. Mazhar Osman, Almanya'da yayınlanan *Klinische Wochenschrift*'ten esinlenerek bu dergiyi çıkartmıştır. Dergi Ekim 1928'e kadar Osmanlıca, bu tarihten sonra Latin alfabesi ile yayınlanmıştır. Derginin sahibi kendisi, mesul müdürü Nureddin Ramih'dir. Yayın kurulunda Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel, Mim Kemal, Eyüp Sabri, Sami Dilek, Abdülkadir Cahit Tuner bulunmaktadır. (Dr. Hami Dilek derginin yazı kuruluna 1930'lu yılların ortalarında alınmıştır.) Bu isimler dışında da derginin yüzlerce yazarı bulunmaktadır. Dergide dönemin ünlü psikiyatristlerinin makaleleri Türkçeye tercüme edilerek yayınlanmıştır.¹⁶¹

Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı* dergisinin Mart 1931 tarihli sayısında kendi yayınladığı dergilerden şu şekilde bahsetmiştir:

"...1334'de (1918) Şükrü Kâmil'le bilâhare Nureddin Ramih'le Tababet-i Hâzıra ve Tababet-i Seririyat diye iki mecmua neşretmiştik. Tababet-i Hâzıra iki sene, Tababet-i Seririyat yedi-sekiz nüsha intişar edebildi. Ondan sonra uzun bir fasıla... İstanbul Seririyatı göründü; on iki sene muntazaman intişar etti. Birçok istidatların inkişafına, birçok zamirde kalmış arzuların infilâkına sebep oldu. Bugün resmi ve gayriresmi on beş, on altı çeşit tıbbi mecmua görünce doğrusu bu feyiz ve berekete seviniyoruz. Her birinde kendimiz için kendi kendimize bir hisse-i iftihar ayırıyoruz..."

¹⁶¹ Naderi, a.g.e., s. 25.

Wieting Paşa Gülhane yönetiminde bulunduğu dönemde 1908'den itibaren "Gülhane Müsamere-i Tıbbiye" adıyla bilimsel toplantılar düzenlemiştir. Toplantıların başkanlığını Gülhane'de Kulak Burun Boğaz hocası olarak çalışmakta olan Ziya Nuri Birgi (1872-1936) yapmaktaydı. Gülhane hocaları tarafından bu toplantılarda yapılan konuşmalar *Tababet-i Hâzıra* adıyla çıkarılan dergide yayınlanmıştır. Mazhar Osman derginin ilk sayılarında toplantı kâtibi, sonraları aktif katılımcı olarak bulunmaktaydı.¹⁶² *İstanbul Seririyatı* dergisinin 1931 Mart ayı sayısında iki sene yayınladığından bahsettiği dergi çalışması budur. Mazhar Osman'ın asistanlık yıllarında Wieting Paşa'nın Gülhane'de yapmış olduğu tıbbi müsamerelerin daha sonra yapacak olduğu ünlü "Şişli Müsamereleri" için ilham kaynağı olduğunu düşünmek mümkündür.

2.4.2.2. Yayınladığı Kitaplar

Kronolojik olarak şunlardır:

1909- *Tababet-i Ruhiye*, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1910- *Spiritizma Aleyhinde*, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1910- *Sıcak Çarpması ve Donma*, Almancadan çeviri, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1910- *Tababet-i Ruhiye*, ikinci cilt, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1911- *Cinnet-i Meşâhîr*, *Guy de Maupassant*'dan çeviri, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1914- *Ameli ve Muhtasar Emrâz-ı Asabiye*, Çeviri, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1914- *Bîmarhânelerin İdaresi Hakkında Nesâyih*, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1915- *Sihhi Hitabeler*, birinci baskı, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı

1921- *Torlakyan Davası*, Orhaniye Matbaası

1925- *Keyif Veren Zehirler*, Kader Matbaası

1925- *Zâtü'd-Dimâğî-i İstîlâî, Uyku Hastalığı Salgını*, Kader Matbaası

1925- *İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi Senelik Mesaisi*, Kader Matbaası

1926- *Sinir Hastalıkları*, Kader Matbaası

1928- *Akıl Hastalıkları*, Kader Matbaası

1933- *Sihhat Almanâğı*, Kader Matbaası

1935- *Öjenik, İğdiş, Kısır*, Kader Matbaası

¹⁶² Naderî, a.g.e.,s. 12.

1938- *Cumhuriyetin 15 Yılında Bakırköy Akıl Hastanesi'nin 10. Yılı*, Kader Matbaası

1941- *Lepra ile Mücadele*, Kader Matbaası

1942- *Konferanslarım: Medikal Paramedikal*, Kader Matbaası

1951- *Heroinciler*, Kader Matbaası

Bu eserlerin çoğunun zaman içerisinde birkaç baskıları daha olmuştur.

2.4.2.3. Eserlerinin *İstanbul Seririyatı*'ndaki Tanıtımlarından Örnekler

İstanbul Seririyatı dergilerinin *İlâve Kısım* bölümlerinde ilk sayıdan itibaren yeni yayınlanan tıbbi eserlerin tanıtımı yapılmaktadır. Yayın hayatına başlayan tıbbi süreli yayınlar, tıp fakültesi hocalarının tıp eğitiminde kullandıkları ders kitapları, Avrupa'da yayınlanıp ün kazanmış tıp alanındaki eserlerin çevirileri, özellikle psikiyatri alanında yeni yayınlar dergide tanıtılmıştır. Eserlerin ad ve yazar adlarının yanında yazarın diğer çalışmaları, tanıtılan kitabın kısa özeti de yer almaktadır.

Tanıtım yazılarından anladığımız kadarıyla Mazhar Osman kendisine tanıtılması için gönderilen kitap ve dergileri *İlâve Kısım*'da bazen uzun olmakla beraber çoğunlukla yazar adı, unvanı ve kitap adı şeklinde tanıtılmaktadır. Bu çalışmada yeni tanıtılan kitaplar tespit edilerek listelenmiştir. *İstanbul Seririyatı* dergilerinin incelenmesine ayrılan üçüncü bölümde paramedikal sayfalar anlatılırken bu liste tablo haline getirilerek sunulmuştur.

Aşağıda, dergide kitapların nasıl tanıtıldığı seçilmiş örneklerle gösterilmeye çalışılmıştır:

"Keyif Veren Zehirler"

Üniversitelerde Mazhar Osman'ın tütün, alkol, uyuşturucu bağımlılığı ve mücadele metotları ile ilgili verdiği konferanslardan derlenerek bu kitap oluşturulmuştur. Kitaptan alıntılar:

"...Bir dakikalık gaflet bir hayat pahasına felâketler doğurur... Bir arkadaşın tattırdığı zehire yakasını kaptırır, artık o iptila arkasından sürüklenir, sıhhatini, şerefini, mesleğini, işini kaybeder. Şerefle, saadetle yaşamaya, etrafına feyizler saçmaya hazırlanmışken kendisi cemiyete hayat da kendisine yük olur.

Aç kalana kimse bir dilim ekmek vermezken, tütün içmeyene herkes sigara paketini uzatır."¹⁶³

"Öjenik, İğdiş, Kısır"

¹⁶³ *İstanbul Seririyatı*, sene 19, no: 3, Mart 1937, s. 20.

"Öjenik (Kısır ve İğdiş Yapma Meselesi) Mazhar Osman tarafından hazırlanan üniversitelerde verilen konferans metnidir. Almanya'da mecburi, diğer memleketlerde ihtiyari yapılan bu ameliyat neslin iyileştirilmesini hedeflemektedir."¹⁶⁴

"Sıhhat Almanacağı"

İstanbul Seririyatı dergisi on beşinci senesine girmiştir. Bu vesile ile Mazhar Osman okurlarına derginin yeni yayın politikası hakkında bilgi veriyor. Günlük tıp tarihini yayınlamaya başlayacakları müjdesini veriyor. Bunun Cumhuriyetin onuncu yılına Türk hekimlerinin armağanı olarak sunuyorlar. Otuz dört sene evvel Besim Ömer'in çıkardığı *Nevsâl-i Afiyet* almanakı gibi bir sıhhat almanakı neşreceklerini açıklıyor.

Yayınlanacak almanakta hekimlerin halka yönelik yazıları, sağlık kurumlarının tarihçeleri, Türk tıbbına hizmet etmiş ve hayatta olmayan hekimlerimizin fotoğrafları, Türkiye dışında icatları olan yabancı hekimlerin icatları konulu makaleler ve fotoğraflar, halk sağlığına dair makaleler, hekimliğe dair küçük hikâyeler... açık bir Türkçe ile yazılacaktır. Almanak için çalışmalar tamamlanmış ve eser basılmaya başlanmıştır.¹⁶⁵

Nisan sayısında yetmiş yaşını idrak eden tıbbiye'nin değerli hocası Besim Ömer Paşa özel sayısı hazırlanmaktadır. Besim Ömer Paşa'nın tüm arkadaşlarından yazı ve fotoğraf talep edilmektedir.¹⁶⁶

Besim Ömer Paşa'nın biyografisi. Bu çalışmayı yapmaktaki maksadını Mazhar Osman ülkemizde insana verilen değer'in gösterilmediğini, yaş ve meslek yıldönümlerinin Avrupa'da zevkle kutlandığı, aile biyografilerinin oluşturulduğu, bizde iki kuşak öncesine dair dahi çoğu zaman bilgiye ulaşamadığı, bu geleneği oluşturmak için vefat eden her meslektaşın ardından kısa da olsa hayat hikâyelerini kaleme aldığını ve bu almanakın hazırlanma maksadının da bu hatırlamaya katkı sağlayacağını söyler.¹⁶⁷

Almanak hazırlanmıştır. Bin sayfayı geçen yazı ve resim gönderilmiş. Yayımlananlar alfabetik sıra ile sayfa yettiğince yayımlanmıştır. Önümüzdeki ay çıkacaktır.¹⁶⁸

Sıhhat Almanacağı bitmiştir. Bin sayfayı geçkin bir cilt olarak birinci sınıf kâğıda basılmıştır. Fiyatı üç liradan satılacaktır.¹⁶⁹

Üç yüze yakın hekimin makalesi bulunan Sıhhat Almanığında, İbn-i Sina'dan günümüze kadar uzanan tıp tarihimizin hekim ve müesseselerini fotoğraflarla anlatmaktadır. Almanak'ın son bölümünde hekimlere ait hikâye ve fıkralar bulunmaktadır.

¹⁶⁴ *İstanbul Seririyatı*, sene 19, no: 2, Şubat 1937, s. 17.

¹⁶⁵ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 1, Kânûnısanı 1933, s. 147.

¹⁶⁶ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 2, Şubat 1933, s. 151.

¹⁶⁷ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 4, Nisan 1933, s. 161.

¹⁶⁸ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 5, Mayıs 1933, s. 167.

¹⁶⁹ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 6, Haziran 1933, s. 171.

Cumhuriyetin onuncu yılına hekimlerin bir hediyesi olarak hazırlanmış olan Almananın maliyeti üç bin lirayı geçmiştir. Bin iki yüz sayfalık bir cilt olarak birinci sınıf kâğıda basılarak üç liraya satışa sunulmuştur.¹⁷⁰

Sıhhat Almanası yayınlanması sebebi ile Mazhar Osman Başvekilimizden (Başbakan), Sıhhat Vekilinden (Sağlık Bakanı), Hariciye Vekilinden (Dışişleri Bakanı), Halk Fırkası Başkâtibi'nden, mebuslardan, doktorlardan, edip ve mütefekkirlerden övgüler almıştır. Abdülhak Hâmid Bey'in Sıhhat Almanası yayını sebebiyle Mazhar Osman'a yazmış olduğu mektup iltifatlarla doludur.¹⁷¹

"Çok sevgili Üstat, büyük sahib-i himmet!

Bu defaki hediyenizle beni bir ilim ve istifade bahr-ı muhitinin derununa sevk ettiniz. Bu kitap hakikaten mütebahhirâne bir eser olduğu için böyle tavsif ediyorum. Zâtıalınız gibi âlî-kadr zevat başkalarının da kadir ve kıymetlerini bilirler. Hatta daha ileriye giderek sıfru'l-yed olanların da bir yed-i iktidara malik olmalarını isterler. Sizi yalnız edip değil, hem de hâmi-i üdebâsınız ki bunu bendeniz pekâlâ bilirim ve sonra siz yalnız büyük ve hakîm bir tabip değil hem de hâmi-i etıbbâsınız ki bunu bu eserimizde herkes görüp bilecektir. Kudret size hazakat vermiş, siz de onlara liyakat veriyordunuz. Siz büyük bir üstad-ı tababet olduğunuz gibi tab'an da hakîm bir fen-şinâsî-i tabiat olduğunuzdan halkımıza hem sıhhat hem de ahlâk dersi vermiş oluyorsunuz. Benim gibi bütün heyet-i içtimaiyemiz sizinle ve sizin bu eserinizle daima iftihar edeceklerdir. Sağ ve var olarsınız efendim."

Abdülhak Hâmid (Maçka Palas)¹⁷²

2.4.2.4. 1939 Yılına Kadar Muhtelif Dergilerdeki Makaleleri

İstanbul Seririyatı dergisinin 1939 yılı 8. sayısında Mazhar Osman'ın yayınladığı makaleler hakkında bilgiler yer almaktadır.¹⁷³ Makalelerin yayınlandığı dergiler şunlardır: *Tababet-i Hâzıra*, *Medrese-i Tıbbiye Tensikâtı*, *Şişli Emrâz-ı Akliye Asabiye Müesseseleri*, *Sıhhi Sahifeler* ve *İstanbul Seririyatı*

Tababet-i Hâzıra'daki Makaleleri							
1	1324	Şubat	Şarkta Emrâz-ı Cümle-i Asabiye	Sene	1	no:	2
2	1324	Şubat	Şarkta Emrâz-ı Cümle-i Asabiye	Sene	1	no:	3

¹⁷⁰ *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 7, Temmuz 1933, s. 181.

¹⁷¹ *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 1, İkinci Kânûn 1934, s. 1-2.

¹⁷² *İstanbul Seririyatı*, sene 18, Kânûniyevvel 1933, s. 220-221.

¹⁷³ Mazhar Osman, "Dr. İhsan Şükrü Aksel'in Nutku", *İstanbul Seririyatı*, yıl XXI, sayı 8, İstanbul 1939, s. 169-175; Mazhar Osman, "Mazhar Osman Makaleleri", *İstanbul Seririyatı*, sayı 8, İstanbul 1939, s. 169-175.

3	1324	Şubat	Şarkta Emrâz-ı Cümle-i Asabiye	Sene	1	no:	1
4	1325	Mart	Gülhane Müsamere-i Fenniyesi	Sene	1	no:	3
5	1325	Mart	Gülhane Müsamere-i Fenniyesi	Sene	1	no:	4
6	1325	Mayıs	Gülhane Müsamere-i Fenniyesi	Sene	1	no:	5
7	1325	Haziran	Mekteplere Dair Mütalâat-ı Sıhhiye	Sene	1	no:	7
8	1325	Haziran	Mekteplere Dair Mütalâat-ı Sıhhiye	Sene	1	no:	8
9	1326	Nisan	Mekteplere Dair Mütalâat-ı Sıhhiye	Sene	2	no:	3
10	1326	Mayıs	Tababet-i Askeriye	Sene	2	no:	5
11	1326	Mayıs	Tababet-i Askeriye	Sene	2	no:	6
12	1326	Haziran	Vakt-i Harpte Hizmet-i Askeriye	Sene	2	no:	7
13	1326	Şubat	Gülhane Seririyatı Hastanesi	Sene	2	no:	23
14	1326	Nisan	Fakülte Yyerini Değiştiremez	Sene	2	no:	3
15	1326	Nisan	Feci Şevkî-i Teşennüciye İltibâs Eden Bir İsteri Vakası	Sene	2	no:	4
16	1326	Mayıs	Hezeyan-ı Mürte'îş, Zatürrie-i Ayyaşın	Sene	2	no:	5
17	1326	Haziran	İyonla Tedavi	Sene	2	no:	7
18	1326	Temmuz	İyonla Tedavi	Sene	2	no:	9
19	1326	Temmuz	İyonla Tedavi	Sene	2	no:	10
20	1326	Ağustos	İyonla Tedavi	Sene	2	no:	11
21	1326	Eylül	İyonla Tedavi	Sene	2	no:	14
22	1326	Teşrin 1	Asya Kolerası	Sene	2	No:	15
23	1326	Teşrin 1	Asya Kolerası	Sene	2	no:	16
24	1326	Teşrin 1	Asya Kolerası	Sene	2	no:	17
25	1326	Teşrin 2	Asya Kolerası	Sene	2	no:	18
26	1326	Teşrin 2	Asya Kolerası	Sene	2	no:	19
27	1325	Teşrin 1	Asya Kolerası (son)	Sene	1	no:	18
28	1325	Kânun 1	Tababet-i Ruhiyeye Dair	Sene	1	no:	20
29	1325	Kânun 2	Bimarhaneler	Sene	1	no:	21
30	1325	Mart	Tababet-i Ruhiye Teşrih-i Marazîsi	Sene	2	no:	1
31	1325	Mart	Karantina Dairesi İçin Etıbbâ	Sene	2	no:	2
32	1326	Mayıs	Dimağdaki Evrâm	Sene	2	no:	6
33	1326	Haziran	Frengi Teşhis-i Maslîsi	Sene	2	no:	8

34	1336	Haziran	Felc-i Tıflının Virüsü Hakkında	Sene	2	no:	8
35	1326	Ağustos	Sıcak Çarpması	Sene	2	no:	12
36	1326	Teşrin 1	Bimarhaneler	Sene	2	no:	16
37	1326	Teşrin 1	Frenginin Yeni İlacı Erlih-606 Müstahzarı	Sene	2	no:	17
38	1326	Kânun 2	Frenginin Erlih Müstahzarı ile Tedavisi, Devanın Tatbiki	Sene	2	no:	20
39	1326	Kânun 2	Muafiyet ve Tedavi Bi'l-Misl Meselelerinde Esas	Sene	2	no:	22
40	1326	Kânun 1	Muafiyet ve Tedavi Bi'l-Misl Meselelerinde Esasları	Sene	2	no:	20
41	1326	Şubat	İdrarın Tahlil-i Serirîsi	Sene	2	no:	24
42	1326	Teşrin 1	Cinnet-i Meşâhîr	Sene	2	no:	16

Medrese-i Tıbbiye Tensikâtı							
43	1339-1340		Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi	Sayfa	3		
44			Bizdeki Bimarhanelerin Tarihi	Sayfa	81		
45			Sinir ve Akliye Hastalıkları İçin Ne Gibi Müesseselere İhtiyaç Var?	Sayfa	92		
46			Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Kongresi	Sayfa	286		
47			Cümle-i Asabiye Frengilerinin Yeni Tedavileri	Sayfa	294		

Zatü'd-Dimağ-ı İstîlâî. Şişli Emrâz-ı Akliye Asabiye Müesseseleri'ndeki Yazıları							
48	1332	Teşrin 2	Şişli Müesseselerinin İlk İçtimalı	Sayfa	31	no:	2
49	1333	Mart	Atehi Kablelmiat ile Daülbaşış Arasındaki Münasebet	Sayfa	3	no:	4
50	1333	Mart	Harp Nevrozları	Sayfa	25	no:	6
51	1333	Kânun 1	Babinsiye Nazaran İsterya	Sayfa	3	no:	8
52	1333	Şubat	Harpte Görülen Vekayiler	Sayfa	3	no:	9
53	1334	Kânun 1	Suwrift-Ellis Usulü ile Cümle-i Asabiye Frengilerini Tedavi	Sayfa	2	no:	2
54	1334	Kânun 1	Nutk-ı İftitâhî	Sayfa	2	no:	2

Şihhi Sahifeler'deki Makaleleri							
55	1930	Şubat	Nüfus Bereketi Arifiyesinde Cumhuriyetin Halkın	Sayfa	33	no:	2

			Sıhhatine Hizmeti				
56	1930	Mayıs	Nüfus Bereketi Arifiyesinde Cumhuriyetin Halkın Sıhhatine Hizmeti	Sayfa	146	no:	5
57	1930	Mart	Cumhuriyetin Halkın Sıhhatine Hizmeti: Yalova Kaplıcaları ve Plajları	Sayfa	84	no:	3
58	1930	Nisan	Sinir Zaafı (Neurasthenie)	Sayfa	119	no:	4
59	1930	Haziran	Sinir Zaafı (Neurasthenie)	Sayfa	179	no:	6
60	1930	Kânun 2	Sinir Zaafı (Neurasthenie)	Sayfa	27	no:	1
61	1930	Teşrin 2	Sıhhat Sergisi	Sayfa	294	no:	11

<i>İstanbul Seririyatı'ndaki Makaleleri</i>							
62	1336	Mayıs	1. Froehlich Hastalığı	Sene	2	no:	13
63	1336	Haziran	2. Froehlich Hastalığı	Sene	2	no:	14
64	1336	Temmuz	3. Froehlich Hastalığı	Sene	2	no:	15
65	1336	Ağustos	4. Froehlich Hastalığı (Teşhis)	Sene	2	no:	16
66	1335	Kânun 1	1. Asap Cerhaları	Sene	1	no:	8
67	1335	Kânun 2	2. Asap Cerhaları (A'razı)	Sene	1	no:	9
68	1335	Şubat	3. Asap Cerhaları (Tenebbü'ât-ı Serirîsi)	Sene	1	no:	10
69	1336	Mart	4. Asap Cerhaları (Teşhis ve Enzârı)	Sene	1	no:	11
70	1336	Nisan	5. Asap Cerhaları	Sene	1	no:	12
71	1336	Mayıs	6. Asap Cerhaları	Sene	2	no:	13
72	1336	Haziran	7. Asap Cerhaları (son)	Sene	2	no:	14
73	1336	Teşrin 1	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	2	no:	18
74	1336	Teşrin 2	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	1
75	1336	Kânun 1	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	2
76	1337	Kânun 2	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	3
77	1337	Şubat	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	4
78	1337	Mart	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	5
79	1337	Nisan	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	6
80	1337	Mayıs	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	7
81	1337	Temmuz	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	9
82	1337	Ağustos	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	10
83	1337	Teşrin 1	Frengi Hakkında Yeni Malumat	Sene	3	no:	13

84	1337	Nisan	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	6
85	1337	Mayıs	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	7
86	1337	Haziran	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	8
87	1337	Temmuz	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	9
88	1337	Ağustos	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	10
89	1337	Eylül	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	11
90	1337	Teşrin 1	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	12
91	1337	Teşrin 2	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	13
92	1337	Kânun 1	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	14
93	1338	Kânun 2	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	15
94	1338	Şubat	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	16
95	1338	Mart	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	17
96	1338	Nisan	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	3	no:	18
97	1338	Mayıs	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	1
98	1338	Haziran	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	2
99	1338	Temmuz	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	3
100	1338	Ağustos	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	4
101	1338	Eylül	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	5
102	1338	Teşrin 1	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	6
103	1338	Teşrin 2	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	7
104	1338	Kânun 1	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	8
105	1339	Kânun 2	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	9
106	1339	Şubat	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	10
107	1339	Nisan	Zatü'd-Dimağî-i İstilâi (Uyku Hastalığı Salgını)	Sene	4	no:	12
108	1337	Mart	İstilahat-ı Tıbbiye	Sene	2	no:	5
109	1337	Nisan	Tıp Fakültesinde Ecnebi Muallim	Sene	2	no:	6
110	1337	Mayıs	Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âli-i Sıhhîsi	Sene		no:	7
111	1337	Eylül	Hekimlerimizde Mütalaa ve Tetkik Merakı	Sene	3	no:	11
112	1337	Teşrin 1	Kliniklerimiz ve Polikliniklerimiz	Sene	3	no:	12
113	1337	Teşrin 1	Torlakyan Davası	Sene	3	no:	13
114	1338	Mayıs	Steniach Ameliyesi	Sene	4	no:	1
115	1338	Kânun 1	Mâyi-i Dimağ-ı Şevkide Emolizin Teamülü (Alkol	Sene	4	no:	8

			Muayenesi)				
116	1339	Mart	Ecnebi Diplomalari ve Fakültemiz	Sene	4	no:	11
117	1339	Temmuz	Hekim Hakkı	Sene	5	no:	15
118	1339	Ağustos	Sulhtan Sonra	Sene	5	no:	16
119	1339	Eylül	Felc-i Umumide Teşrih-i Marazî Tagayyürâtı	Sene	5	no:	17
120	1339	Eylül	Etıbbâ Memuriyet Hayatı	Sene	5	no:	17
121	1339	Eylül	Siyasî Hekimlerimiz	Sene	5	no:	17
122	1339	Kânun 1	Ecnebi Doktorlar	Sene	5	no:	2
123	1340	Kânun 2	Hekimlikte Mecburi Hizmet	Sene	5	no:	3
124	1340	Şubat	Doktorlardan Mebuslarımıza Açık Mektup	Sene	5	no:	4
125	1340	Mart	Sıhhiye Bütçesi, Yeniliğe Doğru	Sene	5	no:	5
126	1340	Haziran	Ecnebi Müstahzarları ve <i>Eczacı</i> Gazetesi	Sene	6	no:	8
127	1340	Temmuz	Sıhhiye Bütçesi, Yeniliğe Doğru	Sene	6	no:	9
128	1340	Ağustos	Ecnebi Müstahzarlarına İhtiyacımız	Sene	6	no:	10
129	1340	Teşrin 2	Fakültenin Nakli	Sene	6	no:	13
130	1340	Kânun 1	Fakültenin Yeni Şekli	Sene	6	no:	14
131	1341	Kânun 2	Cümle-i Asabiye Frengilerinin Yeni Tedavileri	Sene	6	no:	15
132	1341	Kânun 2	Hekimlerin Kazanç Vergisi	Sene	6	no:	15
133	1341	Mart	Fakülte: Şitâiyeden Sayfiyeye	Sene	6	no:	17
134	1341	Nisan	Sinir Hastalıkları ve Hizmet-i Askeriye	Sene	6	no:	18
135	1341	Nisan	Hastalarımız	Sene	6	no:	18
136	1341	Temmuz	Hekimlerimizin Aleyhine Açılan Dava	Sene	7	no:	3
137	1341	Teşrin 1	İlk Kongre	Sene	7	no:	6
138	1926	Kânun 2	Aybaşı Delilikleri	Sene	7	no:	9
139	1926	Şubat	Hekimlerin Kazanç Vergisi	Sene	7	no:	10
140	1926	Mart	Krepelin	Sene	7	no:	11
141	1927	Kânun 2	<i>İstanbul Seririyatı</i> 'na Yeni Hayat	Sene		no:	9
142	1927	Temmuz	İşkât-ı Cenin Anketi Münasebetiyle	Sene	9	no:	3
143	1927	Eylül	Okumak ve Yazmak Merakı	Sene	9	no:	5
144	1927	Teşrin 2	Fikr-i Sabit ve İntihar	Sene	9	no:	7
145	1927	Teşrin 2	Milli Türk Tıp Kongresi	Sene	9	no:	7
146	1927	Teşrin 2	İçmeler	Sene	9	no:	7

147	1927	Kânun 1	Oğlunu, Kızını, Hemşiresini	Sene	9	no:	8
148	1927	Kânun 1	Pramedikal Meselelerimiz	Sene	9	no:	8
149	1928	Mart	Morg Raporu	Sene	9	no:	11
150	1928	Mayıs	Muaşeret-i Tıbbiye	Sene	10	no:	1
151	1929	Eylül	Sinir Hastalıkları Cerrahisi	Sene	11	no:	5
152	1929	Teşrin 1	Mâyi-i Dimağ-ı Şevkide Yeni Bir Teamül	Sene	11	no:	6
153	1929	Teşrin 2	Banisterin ile Harmin	Sene	11	no:	7
154	1930	Temmuz	Mücrim Mecnun Tipleri	Sene	12	no:	3
155	1930	Ağustos	Mâyi-i Dimağ-ı Şevkide Naciye-Mazhar Osman Teammülü	Sene	12	no:	4
156	1931	Kânun 2	Muntazam Bir Dâhiliye Servisi	Sene	12	no:	9
157	1930	Haziran	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	2
158	1930	Temmuz	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	3
159	1930	Teşrin 2	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	7
160	1930	Kânûn 1	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	8
161	1931	Şubat	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	10
162	1931	Teşrin 2	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	12	no:	7
163	1932	Kânun 2	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	1
164	1932	Şubat	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	2
165	1932	Mart	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	3
166	1932	Nisan	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	4
167	1932	Mayıs	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	5
168	1932	Temmuz	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	7
169	1932	Ağustos	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	8
170	1932	Eylül	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	9
171	1932	Teşrin 2	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	11
172	1932	Kânun 1	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	14	no:	12
173	1933	Şubat	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	15	no:	2
174	1933	Eylül	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	15	no:	9
175	1934	Kânun 2	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	16	no:	1
176	1934	Mart	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	16	no:	3
177	1934	Nisan	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri	Sene	16	no:	4

178	1937	Kânun 2	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri	Sene	19	no:	1
179	1938	Mart	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri	Sene	20	no:	3
180	1938	Nisan	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri	Sene	20	no:	4
181	1931	Şubat	Tıp Fakültesinin Başına Gelenler	Sene	12	no:	10
182	1931	Nisan	Kebed, Hadbe, Basalda A'râzını Gösteren Bir İntâna Dair Görülmemiş Bir Vaka	Sene	12	no:	12
183	1931	Mayıs	Zonalı Felc-i Vechî	Sene	12	no:	1
184	1931	Teşrin 1	Kızıl Aşısından Sonra Ansefalit	Sene	12	no:	6
185	1931	Kânun 1	Heroin Tiryakileri	Sene	12	no:	8
186	1931	Kânun 1	Verbrechertypen Unter Geisteskranken	Sene	12	no:	8
187	1932	Haziran	Dişten Kapılan Bir İntân Vesilesi ile Paralysis Labio Glosso Larynge	Sene	14	no:	6
188	1932	Temmuz	Ein Fail von Glosso - Pharyn-Hues Paralyse Infolge der Infektion Oder Vergiftung vom Zabne Aus	Sene	14	no:	7
189	1932	Ağustos	Mâyi-i Dimaği-i Şevkîde Yeni Frengi Teammüllerimizden Naciye-Mazhar Osman İyot Teamülü	Sene	14	no:	8
190	1933	Nisan	Sinirlilerde Çocuk Düşürme	Sene	15	no:	4
191	1933	Nisan	Besim Ömer Paşa'ya İthaf	Sene	15	no:	5
192	1933	Temmuz	Seriri Olarak Felci Umumî Arazı Veren (Reeklinghausen) Hastalığı	Sene	15	no:	7
193	1933	Eylül	Sar'anın İlacı (Prominal)	Sene	15	no:	9
194	1933	Teşrin 1	Verbrecher-Typen Unter Geisteskranken	Sene	15	no:	10
195	1933	Teşrin 1	Prominal Ein Neus Medikament Gegen Epilepsi	Sene	15	no:	10
196	1933	Teşrin 2	Felci Umuminin Son Tedavisinde Aldığımız Neticeler	Sene	15	no:	11
197	1934	Kânun 2	Harem Ağaları	Sene	16	no:	1
198	1934	Şubat	Heroin İptilâsı	Sene	16	no:	2
199	1934	Şubat	Akıl Hastalıkları ve Sebepleri	Sene	16	no:	2
200	1934	Şubat	Liselerin Islâhı, Üniversite Açılırken	Sene	16	no:	2
201	1934	Mayıs	Onların Hazım Borularında Bulduklarımız	Sene	16	no:	5
202	1934	Temmuz	Hekimliğin Mucizeleri	Sene	16	no:	7
203	1935	Nisan	Hellevorden - Spatz'in Pallidum Hastalığı	Sene	17	no:	4

204	1936	Haziran	İğdiş ve Kısır Etme	Sene	17	no:	6
205	1935	Teşrin 1	Felcî Umumîde Frengiden Gayrı Tali Sebeplerin Kıymeti	Sene	17	no:	10
206	1936	Teşrin 1	Amnesie Antero et Retrograde Post Traumatique	Sene	18	no:	10
207	1936	Teşrin 2	Ansefalit Letarjik Tıbbî Adli Cephesinden	Sene	18	no:	11
208	1937	Şubat	Kâbil Tıp Fakültesi	Sene	19	no:	2
209	1937	Mart	Üniversitede Umumî Konferans	Sene	19	no:	3
210	1937	Nisan	Tıbbiyeliler Bayramında Söylenenler	Sene	19	no:	4
211	1937	Eylül	Tabesde Ataksinin Husulünde Ruhî Traumanın Tesiri	Sene	19	no:	9
212	1937	Teşrin 2	Ruh Tıbbının İctimaiyatta Rolü	Sene	19	no:	11
213	1937	Teşrin 2	Comment Nous Luttons Contre L'epidemie d'Heoine	Sene	19	no:	11
214	1938	Kânun 2	Encephalite Post-Vaccin Antiscarlatineux	Sene	20	no:	1
215	1938	Şubat	L'enfant d'Une Paralytique	Sene	20	no:	2
216	1938	Mayıs	Cezayir'de Toplanan Sinir Hekimleri Konferansı	Sene	20	no:	5
217	1938	Haziran	L'apces de Fixation Dans Le Traitement des Psychoses	Sene	20	no:	6
218	1938	Temmuz	Had Psikozlarda Apse Döfiksasyonu	Sene	20	no:	7
219	1938	Ağustos	Propos De l'Etiologie Des Meningites	Sene	20	no:	8
220	1939	Şubat	Öjenik, İyi Nesil Yetiştirme	Sene	21	no:	2
221	1939	Nisan	Tıbbiyeliler Bayramında Söylenenler	Sene	21	no:	4
222	1939	Haziran	Rapport Medical Sur La Toxicomanie Sur Tout Par La Cannabis En Turquie Effetsphysiologique et Psychiques de l'Intoxication	Sene	21	no:	6

Tablo 2: 1939 yılına kadar çeşitli dergilerde yayınlanan Mazhar Osman makaleleri

2.4.3. Mazhar Osman'ın Mensup Olduğu Dernekler

- * Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti
- * İstanbul Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti

* Kadıköy Etıbbâ Teavün Cemiyeti¹⁷⁴

* Türk Nöropsikiyatri Cemiyeti. Cemiyetin kurucusudur. Otuz üç sene (1918-1951) bu cemiyette faaliyet gösterdi.

* Hilâl-i Ahdar (Yeşilay) Cemiyeti. 1920'de onun tarafından kuruldu. Tütün, alkol ve uyuşturucu maddelerle mücadele etmek maksadıyla kurulan dernekte ömrünün sonuna kadar çalıştı.

* Türk Tıp Cemiyeti. Bu cemiyetin yedi sene (1925-1932) başkanlığını yaptı.

* Sağlık Şurası. Bu cemiyette üyelikte bulundu.

* İstanbul Hastane Hekimleri Cemiyeti¹⁷⁵

* Alman Nöroloji Derneği. Derneğin fahri üyeliğini yaptı.

* Fransız Nöroloji Derneği. Bu dernekte yabancı üye olarak yer aldı.

* New York Nöroloji Derneği. Bu cemiyette üyelikte bulundu.

* Fransız Lisanı ile Konuşan Memleketler Akıl ve Sinir Hastalıkları Cemiyeti. Daimi üyelikte bulunmuştur.

* Tıbbi Gazeteler Derneği. Mazhar Osman 1947 yılında Cafer Tayyar Kankat ve Fahrettin Kerim Gökay ve dönemin diğer tıbbi dergi editörleri ile birlikte Tıbbi Gazeteler Derneğini kurmuştur.

¹⁷⁴ İstanbul Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti ile Kadıköy Etıbbâ Teavün Cemiyeti birleşerek İstanbul Etıbbâ Muhâdenet ve Teavün Cemiyeti adını almıştır. Mazhar Osman bu cemiyetin de azalarındandır. (Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 8, İstanbul 1928, s. 509)

¹⁷⁵ Mazhar Osman başkanlığında kurulan bu cemiyet hakkında yapılan açıklama şöyledir: "İstanbul Hastane Hekimleri Cemiyeti: Mazhar Osman başkanlığında yeni kurulan cemiyet hükümet tarafından onaylanmıştır. Beyoğlu Saksı Çıkmaz sokağında ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. Osman Şerafeddin Bey umumi kâtipliğe seçilmiştir." (Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 8, İstanbul 1928, s. 509)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MAZHAR OSMAN'IN İSTANBUL SERİRİYATI DERGİSİ

3.1. OSMANLIDAN CUMHURİYETE TIP DERGİCİLİĞİ

Osmanlı Devletinin son dönemi askeri ve siyasi hayatı ile Cumhuriyetin kurulması ve sağlık politikalarının oluşturulması sürecinde etkin bir rol oynayan hekimler, basın tarihimizin de öncüleridirler.¹⁷⁶ Osmanlı basınında ilk "tıbbi süreli" yayın 1849'da çıkartılan *Vekâyi'-i Tıbbiye*'dir. Bu ve daha sonra çıkan tıp dergileri sadece tıp alanına değil, Osmanlı modernleşmesine de önemli katkılar sağlamışlardır.¹⁷⁷

Süreli yayıncılığın tanımında genel kabul gören çerçeve "*düzenli ya da düzensiz aralıklarla, ortak bir ad altında, kesintisiz olarak tek bir konuyu vermeyen, sürekli çıkan, kural olarak tamamlanma amacı gütmeyen planlanan, genellikle aynı dış biçimi koruyarak sürüp giden yayınlar*"dır.¹⁷⁸

Osmanlıda süreli yayınların farklı adlarla tanımlandığını görülmektedir. Süreli yayınlara gazete, risale, dergi, mecmua, jurnal, mevkûte, ve cerîde gibi isimler verilmiştir. Yayın periyoduna bakılmaksızın aylık bir dergiye gazete denilebildiği gibi aynı yayından dergi diye de bahsedilmektedir. Süreli yayınlara verilen bu isimler farklı dillerden alınmıştır. Fransızca ve İtalyanca "jurnal" kelimesi Latince kökenli olup "diurnalist" kelimesinden üretilmiş ve dilimize geçmiştir. Venedikliler bu yayınlara "gazetta", Romalılar ise halka duyurmak için yaptıkları yayınlardan ötürü "acta diurna" adını vermişlerdir.¹⁷⁹ Dilimize Arapçadan geçen "cerîde" kelimesi gazete ve dergi karşılığı olarak kullanılmaktadır. İlk süreli yayınlar *Takvim-i Vekâyi'*, *Ceride-i Havadis*, *Tercüman-ı Ahval* ve *Tasvir-i Efkâr* gazete olarak bilinmektedir.¹⁸⁰ İslâm âleminin ilk millî gazetesi *Vekâyi'-i*

¹⁷⁶ İlideniz Kurtulan, "Toplum ve Hekim", *Tarihte Türk Tıp Basını*, Türk Tabipler Birliği, c. VI, sayı 33, Haziran 1984, s. 57-60.

¹⁷⁷ Aslı Yapar Gönenç, "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı 29, İstanbul 2007, s. 64-68.

¹⁷⁸ Jale Baysal, *Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar Araçlar Yöntemler*, İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, no: 2933, İstanbul 1982, s. 73.

¹⁷⁹ Hasan Duman, *İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu: 1828-1928*, IRCICA Yayını, c. I, İstanbul 1986, s. 910.

¹⁸⁰ Kenan Demir, "Osmanlıda Dergiciliğin Doğuşu ve Gelişimi (1849-1923)", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı 9, Iğdır 2016, s. 73-79.

Mısriye'dir.¹⁸¹ Dolayısıyla bu isimlendirme tıp dergiciliğinde de kendini korumuştur. Daha sonraları "seririyat" da bu isimlere ilâve olunmuştur.

Cumhuriyet döneminde genel olarak süreli yayıncılık, özellikle de tıp süreli yayıncılığı gelişme kaydetmiştir. Dünyada yayınlanmış ikinci önemli nöroşirürji tıbbi süreli yayını *The Journal of Turkish Neurosurgery* Türkiye'de hazırlanmıştır.¹⁸²

1960'lı yıllarda batı ile kıyaslandığında ülkemizde tıp yayınlarının sayısı azdı. Süreli yayınların gerekliliği olan güncel tıbbi gelişmeleri içeren bilgileri üretmek, yurt içi ve yurt dışında yayınlamak hususunda zaman içinde büyük gelişme gösterilmiştir. Türk Tıp Cemiyeti, Türk Tıp Akademisi, Hacettepe Çocuk Hastanesi dergileri, tıp fakültelerinin süreli yayınları, *Istanbul Contribution to Clinical Science*, *Dirim*, dernek ve fakültelerin çıkardığı diş hekimliği dergileri, sağlık eğitimi yapan fakültelerin dergileri bu çerçevede sayılabilir.

İlk hakemli dergi, tıbbi süreli yayın olan *Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi*'dir.¹⁸³ 1980'li yıllarda gelişme kaydeden uzmanlaşma, yeni çalışmaların yayınlandığı yeni yayınları da beraberinde getirmiştir. 1990'dan sonra ilaç firmaları, ürünlerini tanıtmak ve reklamlarını yapmak maksadı ile çok sayıda dergi yayınlamıştır. 1996 yılında Türk Tabipler Birliği'nin hazırladığı *Türkiye Tıp Dergileri Kataloğu*'nda 240 adet tıbbi dergi kataloglanmıştır. Bu çalışmaya göre, geçen on yıllar değerlendirildiğinde son otuz yılda her sene yayınlanan tıbbi dergi sayısı iki katına çıkmıştır.¹⁸⁴

1980'de teknolojik gelişmelere paralel olarak gelişim gösteren yayıncılık kütüphanelere "CD-ROM"ların girmesiyle hızla yaygınlaşmıştır. 1983'de, Amerikan Kimya Kurumu'nun internet üzerinden dergilerin tam erişimini sağlaması ile elektronik süreli yayıncılık devri başlamıştır.

Dünya'da basılan ve elektronik olarak yayınlanan süreli yayın sayısı 2003 verilerine göre yaklaşık 180.000'dir. Türkiye'de ve dünyada sayıları günden güne artan yüz binlerle ifade edilen süreli yayın mevcuttur. Bu yayınlarda tıbbi dergiler büyük bir yer tutmaktadır.¹⁸⁵

¹⁸¹ Nimet Taşkıran, "Belgelerle İlk Türk Tıp Dergisi Vekâyi'-i Tıbbiye 1849", *Haseki Tıp Bülteni*, c. VI, sayı 2, İstanbul 1968, s. 106.

¹⁸² Yücel Kanpolat, "Yayıncılık", *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 3. Ulusal Sempozyumu 8-9 Nisan 2005*, Ankara 2006, s. 6.

¹⁸³ Altan Onat, "Türk Tıp Yayınları, Akademik Terfiler ve Yerli Dergilerde Kalite: Gözden Geçiri ve Bir Öneri", *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 3. Ulusal Sempozyumu 8-9 Nisan 2005*, Ankara 2006, s. 9.

¹⁸⁴ Onat, *a.g.m.*, s. 10.

¹⁸⁵ Huriye Çolaklar, "Türkiye'de Tıp Kütüphanelerinde Elektronik Süreli Yayın Hizmetleri Yönetimi", İÜ SBE Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2008, s. 54.

3.1.1. Osmanlı Devletinde Tıbbi Süreli Yayınlar Nasıl Başladı?

Tıbbi süreli yayınlar; tıp alanındaki gelişmeleri hekimlere ve sağlık çalışanlarına aktararak bilgilerini geliştirmek, yeni tedavi ve ilaçlarla ilgili gelişmeleri paylaşmak, halkı sağlık alanında bilinçlendirmek ve hekimler arasında mesleki iletişimi sağlamak amacıyla belirli periyotlarla yayınlanan dergilerdir.

Osmanlı Devletinin sağlık sistemini Batı'daki gelişmeleri dikkate alarak düzenlemeye çalıştığı süreçte dönemin hekimbaşısı olan Abdülhak Molla (1786-1854) tıbbi süreli yayınların ülkemizde çıkarılmasının gerekliliğine dair 1848 Aralık ayında Sadarete yazdığı tezkiresinde Avrupa'da bulunan tıp fakülteleri yeni bilgileri meslektaşları ile paylaşmak için yayınladıkları dergileri uzak ve yakın ülkelere göndererek yeni bilgileri yaygınlaştırdıklarını, aynı metodun ülkemizde de uygulanması halinde İstanbul'daki Tıp Mektebi'nde yapılmakta olan ameliyatlar ve deneylerle, tedavide kullanılan ilaçların bilgilerini diğer meslektaşlarıyla paylaşmaları mümkün olabileceğine dikkat çekmektedir. Bu maksatla *Vekâyi'-i Tıbbiye* adı altında aylık bir sağlık dergisi yayınlanacaktır. Dergi, iki sayfa (daha sonra dört sayfa çıkartılması öngörülmektedir) olacaktır. Abdülhak Molla, bu derginin çıkartılma maksadını ifade etmek için kaleme aldığı tezkirede şu hususlara değinmiştir:

1-Tıp ilminde ilerlemek için Tıbbiyedeki hocaların bilgi ve becerilerini geliştirip artırmaları gerekmektedir. Bunun için de her yeni gelişmeden süratle haberdar olunmalıdır.

2-Başta Paris ve Londra olmak üzere Avrupa'nın büyük ve gelişmiş kentlerindeki tıp fakültelerinde yeni düşünceler, ilmi keşifler yapılmakta ve dergiler vasıtasıyla bu bilgiler yaygınlaştırılmaktadır.

3-Bir yerde araştırılıp çözülen yeni tıbbi meselelerin diğer hekimlere de duyurulması sayesinde tıp bilimini okutan okullar aynı zamanda ve düzeyde ilerleme sağlayabilmektedir.

4-Yayınlanacak tıp dergisi ile Avrupa'da olduğu gibi ülkedeki tıp alanında uygulanan yeni metotların dünya ile paylaşılması mümkün olacaktır.

5-Tıbbi gelişmeler, ilaç terkipleri hususunda geliştirilen yeni metotlar, yeni cerrahi aletlerin dünyaya tanıtımı dergi yoluyla yapılabilecektir.

6-Yayınlanacak dergide ayrıca Avrupa'dan getirilen kimyevi maddelerin ilaç haline getirilme metotları hakkında verilecek bilgi eczacıların ve hekimlerin ilaç hazırlamalarında kolaylık sağlayacaktır.

7-Salgın hastalıklar ve hijyen, mevsimsel ve bölgesel hastalıklardan sakınma ve tedavi yöntemleri hususlarında halk, dergi vasıtası ile bilinçlendirilecektir.

8-Dergi politika meselelerine karışmayacak, sadece tıbbi ilimler ve halk sağlığı ile ilgilenecektir.

Abdülhak Molla tezkiresinde derginin çıkarılmasının uygun görüldüğü takdirde

Padişah'a arz edeceğini yazmaktadır.¹⁸⁶ Nitekim dönemin hekimbaşının bu talebi uygun görülerek Osmanlı Devletinde ilk tıbbi süreli yayın olarak *Vekâyi'-i Tıbbiye* dergisi yayınlanmaya başlamıştır.

Vekâyi'-i Tıbbiye "Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane"nin yayın organı olarak 1849 yılı Nisan ayında yayın hayatına başlamıştır. İki sene ve on ay süre (34 sayı) ile yayınlanan makaleler Tıbbiye hocaları tarafından yazılmış ve imzasız olarak yayınlanmıştır. Dönemin hekimbaşısı ve Tıbbiye'nin hocası olan Abdülhak Molla derginin yayınlanmasını koordine etmiştir. Dergi taş basma tekniği ile basılmış ve talik yazı ile yazılmıştır. Ayda bir çıkan dergi, dört sayfadan oluşmaktadır. 25 x 36 cm boyutlarındadır. Yayınlandığı tarihte 600 abonesi bulunmaktaydı.¹⁸⁷ *Vekâyi'-i Tıbbiye*'nin Fransızca nüshası olduğu kabul edilen *Gazette Medical de Constantinople* dergisi de eş zamanlı olarak İstanbul'da basılmıştır.¹⁸⁸

İlk süreli tıbbi yayın *Vekâyi'-i Tıbbiye*'den sonra uzun soluklu dergi olarak *Mecmua-i Fünun* görülmektedir. Münif Paşa'nın başkanlığında 1862 senesinde oluşturulan "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye"nin yayın organı olan *Mecmua-i Fünun* Avrupa'da yayınlanan *Revue des Deux Mondes* dergisinin makalelerinde konu edilen hususlara yer vermiştir. Dergide pozitif ilimlerin yanında sağlık, tarih, coğrafya, ekonomi gibi alanda da yazılar yayınlanmıştır.¹⁸⁹ Müstakil bir tıp dergisi olmamakla birlikte sağlık alanındaki makalelere de yer verilmiştir.

Türk tıp basınında yayınlanan ikinci müstakil tıp dergisi olan *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye* yayınlanmaya başladığı 1871'den günümüze kadar kesintisiz devam etmiştir. Türk tıp basın tarihinin en uzun ömürlü süreli yayını olma özelliğine sahip bu dergi, 1871-1921 yılları arasında *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye*, 1921-1931 yılları arasında *Askeri Tıp Mecmuası*, 1931-1949 yılları arasında *Askeri Sıhhiye Mecmuası*, 1949-1956 yılları arasında *Askeri Sıhhiye Dergisi* ve daha sonra *GATA Bülteni* olarak yayınlanmıştır. Günümüzde *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Dergisi* adıyla yayınlanmaya devam etmektedir.¹⁹⁰

1910-1914 yılları arasında neşredilen *Osmanlı Seririyatı Mecmuası*, tıp dilinin Türkçeleştirilmesi maksadı ile kurulup yabancı tıbbi eserlerin Osmanlıcaya çevrilmesi hususunda çalışmalar yapan *Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye*'nin yarı resmi organı olarak cemiyet mensupları tarafından yayınlanmıştır.¹⁹¹ Kolağası Dr. Tevfik Salim (Sağlam) Bey'in öncülüğünde yayınlanan dergide dönemin hekimleri sağlıkla ilgili makaleler

¹⁸⁶ Sadeleştirilmiş metnin yayınlanmış hali için bkz. Taşkıran, *a.g.m.*, s. 106.

¹⁸⁷ Demir, *a.g.m.*, s. 73-79.

¹⁸⁸ Kurtulan, *a.g.m.*, s. 57-60.

¹⁸⁹ Demir, *a.g.m.*, s. 73-79.

¹⁹⁰ Bacanlı-As, *a.g.e.*, s. 1-4.

¹⁹¹ Tevfik Remzi - Aykut Kazancıgil, "Cerrahpaşa Tıp Bülteni ve Türkiye'de Tıp Mecmuaları Hakkında", *Cerrahpaşa Tıp Bülteni*, sayı 1, İstanbul 1967, s. 60-63.

yazmışlardır. Dr. Refik Münir Bey yayın aşamasını organize etmiştir. Yayın kurulunda: Dr. Asaf Derviş, Dr. Süleyman Numan, Dr. Orhan Abdi, Dr. Ziya Nuri (Birgi), Dr. Hamdi Suat (Aknar), Dr. Tevfik Salim (Sağlam), Dr. Refik Münir (Keskindil), Dr. Haydar İbrahim (Aydar), Dr. Süreyya Ali (Kayacan) Beyler bulunmaktadır.¹⁹²

Tıbbi süreli yayınlar genellikle tıp ilminde meydana gelen gelişmelerin aktarıldığı, tıbbi bilgilendirme mahiyetinde olan ana bölüm ve halkın anlayabileceği dille hazırlanan ilâve bölüm şeklinde, iki kısımdan oluşmaktadır. Halka yönelik bölümler derginin ikinci kısmı gibi olup tıbbi makalelerden sonra yer alır. Bunun örnekleri aşağıda verilmiştir.

Tababet-i Seririye; Tababet-i Seririye Ahali Kısım,

İstanbul Seririyatı; İlâve Kısım,

İstanbul Emrâz-ı Cildiye ve Efrenciye Cemiyeti Mecmuası; Halka Mahsus Sıhhi Sütunlar,

Tababet-i Hâzıra; Kısım-ı Sıhhî.

Osmanlıca yayınlanan süreli tıbbi yayınlar üzerinde bazı bibliyografik çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca bu dergilerden derlenen bazı yazılar da yeni harflere aktararak yayınlanmıştır.¹⁹³ Yapılan çalışmalarda rastlanan ortak sorun, dergi koleksiyonlarındaki eksikliklerdir. 1928'deki Harf İnkılâbı'ndan geriye doğru gidildikçe, daha eski tarihli dergilerde eksik nüshaların temini güçleşmektedir. Büyük bölümü Türkiye kütüphanelerinin kataloglarında ve özel koleksiyonlarda yer alan tıbbi süreli yayınlar ise halen çalışma yapacak araştırmacıların ilgisini beklemektedir.

Türkiye'de 1849-1928 yılları arasında Eczacılık, Diş Hekimliği ve Veterinerlik hariç olmak üzere 48 adet süreli tıp dergisi yayınlanmıştır. *Vekâyi'-i Tıbbiye* ve *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye* dergilerinden sonra üçüncü tıp dergisi *Sıhhat-nümâ*, dördüncü dergi *Mir'atü'l-Ebdân*'dır. Türk tıp basın tarihinde yer alan önemli süreli yayınlar 1899'da yayınlanan *Nevsâl-i Afîyet*, 1900'de yayınlanan *Hamidiye Etfal Hastahane-i Âlisinin İstatistik Mecmua-yı Tıbbiyesi*, 1884'de yayınlanan *Sıhhat*, 1909'da yayınlanan *Tababet-i Hâzıra*, 1910'da yayınlanan *Osmanlı Seririyatı*, 1916'da yayınlanan *Darülfünun Tıp Fakültesi Mecmuası*, 1919'da yayınlanan *İstanbul Seririyatı*, 1923'de yayınlanan *Türk Tıp Mecmuası*, 1924'de yayınlanan *Hastane*, 1927'de yayınlanan *Tıp Dünyası* ve 1928'de

¹⁹² Cem Hakan Başaran, "Osmanlı Seririyatı Mecmuası/Revue Medikale Ottomane (1910-1914)", *Kebikeç*, sayı 47, İstanbul 2019, s. 274-275.

¹⁹³ Duman, a.g.e.; Aykut Kazancıgil - V. Solak, *Türk Bilim Tarihi Bibliyografyası (1850-1981)*, İstanbul 1981; Gülten Dinç, *Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme*, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Deontoloji Anabilim Dalı ve Tıp Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989; aynı mlf., "Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme I", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 5, İstanbul 1993; Bedii N. Şehsuvaroğlu, *Basın Tarihimizde Sıhhi Mevkateler*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, İstanbul 1962; İbrahim Başağaoğlu - Nil Sarı, "1900-1955 Yılları Arasında Türkiye'de Yayınlanan Sağlıkla İlgili Süreli Yayınlar", *Sendrom*, yıl 6, sayı 12, İstanbul 1994.

yayınlanan *Türk Mecmuası* önemli tıbbi süreli yayınlardandır.¹⁹⁴

İstanbul dışında yayınlanan ilk süreli tıbbi yayın 1910 yılında Trabzon'da neşredilen *Hekim* dergisidir.¹⁹⁵ 1867'de *Tuhfetü't-Tıp* adıyla on beş günde bir yayınlanan tıp dergisi önemli yayınlar arasındadır. On beş sayı çıkmıştır. Dergide hastalıklar ve tedavi metotları anlatılmıştır.¹⁹⁶

Gülten Dinç'in yüksek lisans tezi olan "Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınların İncelenmesi ve İstanbul Kütüphaneleri Tıbbi Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu (1849-1928)" adlı çalışması tekrar gözden geçirilerek yayınlanmıştır¹⁹⁷. Bu çalışmada süreli yayınların isimleri, yayın tarihleri, yayın süreleri, basıldığı matbaalar, makale sayıları bazı görselleri ile birlikte yer almaktadır. Ayrıca, 1849-1928 yılları arasında Arap harfleri ile Türkçe basılmış tıbbi süreli yayınların tarihçeleri, yayınlayan kişi, kurum, yayın suresi, matbaa isimleri, dergi boyutları, sayfa ve sütun sayıları gibi derginin fiziki özellikleri ile içerik bilgileri incelenmiştir.

Tıp bilimindeki gelişmelerin yaygınlaştırılmasında, tıbbi süreli yayınların rolü büyüktür. Özellikle Batı'da gelişmekte olan tıbbın, güncel bilgilerine hızlıca ulaşabilmek için süreli yayınlar vasıta olarak kullanılmıştır. Tıp tarihi kaynakları arasında birinci derecede önemli yere sahip olan tıp dergileri, sadece bu gelişmeleri değil, tıp alanında meydana gelen değişiklik ve yenilikleri günümüze taşımaktadır. Halk sağlığı, tıp eğitimi, fakülte ve hastane binaları, sağlık politikaları, hekim atamaları, sağlık alanında yayınlanan kitap, dergi, gazete ve broşürler gibi hususlarda da tıbbi süreli yayınlardan istifade etmek mümkündür.

Tıbbi süreli yayınlarda, Türkiye'de ve dünyada meydana gelen savaş, afet, salgın hastalık gibi geniş etkili, büyük hadiselerle dair tarihi verilere de yer verilmektedir. Bu dergiler, Osmanlı siyasi hayatının ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve siyasi düzenlemeleri, halk sağlığı politikaları hakkında da tarihi vesikalar sunmaktadır.

3.1.2. Arap Harfleriyle Türkçe Basılan Tıbbi Süreli Yayınlar (1840-1928)

Aşağıda Arap harfleriyle Türkçe basılan tıbbi süreli yayınların alfabetik olarak adları, başlangıç ve bitiş tarihleri verilmiştir.

Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
<i>Afiyet</i>	26 Teşrinievvel 1329 (1913)	24 Kânûnıssânî 1330 (1915)
<i>Anadolu Tıp Mecmuası</i>	1 Kânûnıevvel 1337 (1921)	15 Haziran 1338 (1922)

¹⁹⁴ Dinç, a.g.t., s. 6-8.

¹⁹⁵ Aynı yer.

¹⁹⁶ Demir, a.g.m., s. 73-79.

¹⁹⁷ Gülten Dinç, "Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme II", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 6, İstanbul 1993, s. 96-131.

<i>Askeri Tıp Mecmuası</i> (<i>Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye</i>)	1881	Günümüze kadar devam etmiştir.
<i>Ceride-i Emâkinü's-Sıhha</i> (<i>Gazette Des Hôpitaux</i>)	13 Nisan 1887	Nisan 1897
<i>Darülfünun Tıp Fakültesi Mecmuası</i>	Mart 1332 (1916)	Teşrinisâni 1928
<i>Doktor Sesi</i>	1927	1933
<i>Genç Tabip</i>	20 Nisan 1327-1911	
<i>Hamidiye Etfal Hastahane-i Âlisi</i> <i>İstatistik Mecmua-i Tıbbiyesi</i>	1318 (1900)	1325 (1907)
<i>Hastahane</i>	1340 (1924)	1936
<i>Hayat Hazinesi</i>	1339 (1923)	-
<i>Hayat ve Sıhhat</i>	1 Nisan 1921	-
<i>Hekim</i> (İstanbul)	1 Kânûnisani 1338 (1922)	31 Temmuz 1339 (1923)
<i>Hekim</i> (Trabzon)	1 Kânûnisani 1325 (1910)	15 Kânûmevvel 1327 (1911)
<i>Hekim Dünyası</i>	1928	-
<i>Hıfzıssıhha</i> (<i>Revue D'hygiene Populaire</i>)	23 Nisan 1324	11 Kânûmevvel 1324 (1908)
<i>Hilâl-i Ahdar</i>	2 Şubat 1341 (1925)	Halen <i>Yeşilay</i> adıyla yayını sürdürmektedir.
<i>İstanbul Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Cemiyeti Mecmuası</i>	15 Nisan 1337 (1921)	-
<i>İstanbul Etıbbâ Muhâdenet ve Teâvün Cemiyeti</i>	-	1340 (1924)
<i>İstanbul Seririyatı</i>	1335 (1919)	1951
<i>İzmir Tıp Mecmuası</i>	1336 (1920)	Eylül 1920
<i>Mir'atü'l-Ebdân</i>	1289 (1872)	-
<i>Muharrerat-ı Umumiye-i Sıhhiye Mecmuası</i>	1331 (1915)	1333 (1917)
<i>Nevsâl-i Afîyet</i> (Salnâme-i Tıbbî)	1315 (1899)	1320 (1906)
<i>Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti</i>	1329 (1913)	1331 (1915)
<i>Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti</i> <i>Takvimi</i> (Hanımlar Merkezi tarafından tertip edilen takvim)	1331 (1915)	1330 (1920)
<i>Osmanlı Hilâl-i Ahmer Mecmuası</i>	15 Eylül 1921	Halen <i>Kızılây</i> dergisi adıyla yayınlanmaktadır.
<i>Osmanlı Seririyatı Mecmuası</i>	1320 (1910)	1300 (1914)
<i>Sıhhat</i>	1302 (1884)	18 Cemâziyelevvel 1315 (1897)

<i>Sıhhat-nümâ</i>	1288 (1871)	-
<i>Sıhhi Cidal</i>	1339 (1923)	1928
<i>Sıhhi Sahifeler</i>	15 Kânûnısanı 1339 (1923)	15 Kânûmevvel 1340 (1924)
<i>Sıhhiye Mecmuası</i>	1300 (1913)	Günümüzde <i>Sağlık Dergisi</i> adı ile yayınına devam etmektedir.
<i>Şark Cephesi Tıp Mecmuası</i>	1 Haziran 1330 1922	Dört sayısı mevcuttur.
<i>Şehremaneti Şişli Müessesesinde Aklıye ve Asabiye Müsamereleleri</i> ¹⁹⁸	1916	1918
<i>Tababet Âlemi</i>	15 Ağustos 1927	Nisan-Mayıs 1928
<i>Tababet-i Hâzıra</i>	16 Şubat 1324 (1909)	16 Temmuz 1328 (1912)
<i>Tababet-i Seririye</i>	1 Kânûnısanı 1329 (1914)	- ¹⁹⁹
<i>Tedavi Notları</i>	Eylül 1341 (1925)	Günümüzde <i>Dirim</i> adı ile devam etmektedir.
<i>Tıp Dünyası</i>	1927 Mayıs	Haziran 1986
<i>Tıbbi Sahifeler</i>	15 Temmuz 1341 (1925)	1 Teşrinisani 1341 (1925)
<i>Türk Cerrahi Mecmuası</i>	1927	1934
<i>Türk Hekimi</i>	1920	-
<i>Türk Nisâiye ve Vilâdiye Mecmuası</i>	1928	1928
<i>Türk Tıp Mecmuası</i>	Mart 1923	1950
<i>Türkiye Hilâl-i Ahmer Mecmuası</i>	15 Eylül 1337 (1921)	<i>Osmanlı Hilâl-i Ahmer Mecmuası</i> 'nın devamı
<i>Türkiye'de Emrâz-ı Etfal</i>	1910	-
<i>Vekâyi '-i Tibbiye</i>	1 Cemâziyelevvel (1265) 1849	1853
<i>Vekâyi '-i Tibbiye II (Mekteb-i</i>	26 Mart 1296 (1880)	1 Eylül 1313 (1898)

¹⁹⁸ Mazhar Osman *Şişli Müsamereleleri* adıyla Emrâz-ı Asabiye ve Aklıye dair mecmuanın on iki nüsha olarak yayınlandığını söylemektedir. Bkz. *İstanbul Seririyatı*, sene 8, no: 11, İstanbul 1927, s. 345.

¹⁹⁹ Bkz. Mazhar Osman Uzman, *İstanbul Seririyatı*, İstanbul 1931. "1324'te Şükrü Kâmil'le bilâhare Nureddin Ramih'le Tababet-i Hazıra ve Tababet-i Seririyat diye iki mecmua neşretmiştik. Tababet-i Hazıra iki sene, Tababet-i Seririyat yedi-sekiz nüsha intişar edebildi." (Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*, sene 8, no: 11, İstanbul 1927, s. 345)

Tıbbiye-i Mülkiye-i Şahanenin yayın organı)		
<i>Verem Mecmuası</i>	Kânûnısanı 1928	Mart 1928

Tablo 3: Arap harfleriyle Türkçe basılan tıbbi süreli yayınlar

Tıbbi süreli yayınlardan 24 adedi dergi, 10 adedi gazete, 2 adedi takvim, 2 adedi salnâme olarak yayınlanmıştır. Süreli yayınların isimlerinde bazen değişiklik olmuştur. Harf İnkılâbı'ndan sonra isim değişiklikleri daha yaygındır.²⁰⁰

3.2. İSTANBUL SERİRİYATI DERGİSİ

İstanbul Seririyatı, 1919-1951 tarihleri arasında yayınlanan aylık dergidir. Mazhar Osman tarafından neşredilen dergide, yayın türü olarak "gazete" adı kullanılmıştır. Derginin yayını Mazhar Osman'ın vefatı ile son bulmuştur. Kütüphanelerde derginin tam koleksiyonu bulunmamaktadır.

Dergi "Kısm-ı Fennî" ve "İlâve Kısmı" olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

Dergi yayın hayatı boyunca Orhaniye, Kader, Hilâl ve Ahmet İhsan ve Şürekâsı matbaalarında çift sütun ve resimli olarak basılmıştır. Derginin yazarları arasında Hulusi Behçet, Mazhar Osman Uzman, Kilisli Rıfat Kardam, Fahrettin Kerim Gökay, İhsan Şükrü Aksel, Ahmet Burhanettin Toker, Ahmet Süheyl Ünver, Kâzım İsmail Gürkan, Nuri Fehmi Ayberk, Osman Şevki Uludağ gibi tanınmış hekimleri vardır.

İlk sayının kapağında "Mündericat" başlığı altında makale başlıkları ve yazarları sıralanmıştır. Mukaddimede "Heyet-i Temsiliye" imzası bulunmaktadır. Yazarları Prof. Wieting Paşa (Prof. Julius Wieting), Mazhar Osman (Uzman), Niyazi İsmet (Gözcü), Şükrü Hazım (Tiner), Hüseyin Kenan (Tunakan)'dır.

3.2.1. Yayın Amacı

İlk sayıda "Heyet-i Tahririye" imzasıyla yazılan başlangıç makalesinde, yayın amacı "tıbba hizmet" olarak tanımlanmıştır. "İlim ve fenden başka gayelerinin olmadığı" vurgusu, siyasetle ilgilenmedikleri şeklinde anlaşılabilir. Derginin ilk sayısında I. Dünya Savaşı'nın genel anlamda dünyada meydana getirdiği tahribat resmedilmiştir. Harbin tıp

²⁰⁰ Dinç, a.g.t., s.197.

alanında sebebiyet verdiği menfi durumlar ve bu bunlardan çıkarılacak dersler vardır. Savaşta, hekimler yeni tedavi ve hıfzıssıhha metotlarını öğrenmişlerdir.²⁰¹

Ağır ekonomik ve siyasî şartlar altında yayına başlayan dergi, sağlık camiası ve halkı ilmi gelişmeler kadar uyulması gereken sağlık kuralları hususlarında da aydınlatmayı hedeflemektedir.

Mazhar Osman, derginin ilâve kısmında "Şuûn-ı Tıbbiye" başlığı altında başlangıç yazısında benzer amaçlardan bahsetmektedir.²⁰²

Savaşın dünya genelinde seyrinden dolayı, ilmî ve fennî gelişmeler duraklamıştır. Bu olumsuzluklara rağmen, uzun süren savaşın tıp ilminin hemen her kolunda gelişmeler sağladığı da görülmüştür. Savaş yaralanmalarında cerrahi müdahalelerin çokluğu yeni gelişmelere ve çok sayıda pratik uygulamalara imkân tanımıştır. Bu vesile ile bulaşıcı hastalıklarla mücadelede etkili metotlar geliştirilmiştir. Bu vesileyle sahip olunan bilgi birikimi ve yeni tecrübeler dergi vasıtası ile okurlara aktarılacaktır.

Derginin yayınlandığı 32 sene süresince, tıp ilminde, özellikle de psikiyatri alanında, dünyada ve ülkemizdeki gelişmelere yer verdiği görülmektedir. İlk yazıdaki

²⁰¹ Muhterem Kâiler! Harp senelerinde tıbbî bir gazeteden mahrumiyetin ne kadar elim olduğunu bütün kâilerimiz takdir buyurmuşlardır. Hele Avrupa ile hudud-ı muvâsalamızın inkitâ'ı yüzünden bu dört senelik terakkiyât-ı tıbbiyeden Osmanlı etebbâsı bigâne kalmıştır. Yevmî gazete sütunlarına geçen yalan yanlış havâdis-i tıbbiye bazı ecnebî muallimlerin konferanslarıyla kanaat etmişlerdir. Binaenaleyh gazetemizin liyakatinden fazla teveccühe ve rağbete mazhar olacağından eminiz. Birçok muhterem etebbâmız dört senedir topladıkları kıymetli müşahedelerini teşhir edecek bir vasıtaya, sevgili kâilerimiz tıbbî edebiyât-ı garbiye ve Osmaniye'ye kendilerine muciz ve munis bir lisanla tebliğ eyleyecek bir risaleye sahip oluyorlar. Dâhilî, haricî, aynî, üznî, nisâî ve laboratuvar mütehassıslarından pek çok zevâtın muâvenât-ı kalemiyesi temin edildiği gibi daimî bir heyet-i tahririyemiz de garp irfanını zübdeten ictibas ederek kâilerimize peyderpey arz edecektir.

Kâğıt pahalılığı yüzünden şimdilik ayda bir defa muntazaman çıkacak, bilâhare kâğıt ucuzlayınca on beş günde bir intişar edecektir.

Mecmuamız şimdilik bir kap içinde iki kısım olacaktır: Büyük kısmı esas makalât ve müşahedât-ı tıbbiye'ye hasrolunacak, küçük kısmı tababetin içtimâî, idarî mesâilini kârînine arz edecek, bu suretle kârî bilâhare her ikisini bir arada veya ayrı ayrı ciltletebilecektir.

Mecmuamızın yalnız bir gayesi vardır: Tıba hizmet. Tababetimizin memleketimizde terakkisi için çalışacağız. Hüsn-i niyet ve samimiyetten başka istinatgâhımız, teveccüh-i umumiye'ye celbden ve memlekette fennin hâkim olmasını görmekten başka arzumuz, ilim ve fenden başka hiçbir şeyle alâkamız yoktur. (Heyet-i Tahririye, "Kâilerimize", İstanbul Seririyatı, c. I, sayı 1, İstanbul 1919, s. 1)

²⁰² "Harb-i Umumi'nin fecâ'atı dünyanın her yerinde fennî mesâibe az çok sekte verdi. Fennî meseibe münhasır laboratuvarlar, klinikler harbin ihtiyacâtına hasrolundu. İhtisasıyla meşhur klinikler bile mühim kısmını yaralılara bıraktı. Dakik-i taharriyât için yapılmış müesseselerde kan ve mevâdd-ı gâita içinde mikrop aramakla meşgul oldu. Maamafih âlimane ve vâkıfane teşkilâtıyla yine Avrupa bu materyal bolluğundan istifade yolunu buldu. Her şube kendi ihtisasâtının terakkisini darülharblerde, harp hastahanelerinde ispat etti. Mütehassıs kollardan azamî edilecek istifadeyi temin eden bu teşkilât sayesinde harbin faydasız olması şöyle dursun, hastalık ocağı olması sebebiyle fenne büyük hizmetleri de oldu. Pek çok yeni şeyler öğrenildi. Cerrahî, dâhilî, sıhhî, asabî ve aklî mesâibe birçok mevzular bulundu. Milyonlarca kitlelerin bir yerde bulunmasından, dünyanın bir ucundaki insanların Avrupa sıhhiye-i harplerine sürüklenmesinden ne intânlar, ne salgınlar görüldü, bunlara nasıl karşı durulabildi." (İstanbul Seririyatı, "Şuûn-ı Tıbbiye", İlâve Kısmı, c. I, sayı 1, İstanbul 1919, s. 1)

amaçlarına sadık kalarak, dergi yazarları, hekimleri ve paramedikal yazıların yer aldığı "İlâve Kısımlar"da ise hekim olmayan okurlarını da aydınlatmayı sürdürmüştür.

3.2.2. Konuları

İstanbul Seririyatı dergilerinde ele alınan konuları aşağıdaki başlıklar altında toplamak mümkündür.

1-Psikiyatri alanında yerli ve yabancı tıbbi makaleler.²⁰³

2-Tıbbın psikiyatri dışındaki dallarında (göz, kulak, cildiye, beqliye, dâhiliye, ortopedi, jinekoloji, çocuk vb.) yerli ve yabancı tıbbi makaleler.

3-Salgın hastalıklardan korunmak ve yaygınlaşmasını önlemek konulu makaleler.

4-Tütün, alkol ve uyuşturucu maddelerin kişi ve toplum üzerindeki menfi tesirleri, bunlardan korunmak ve yaygınlaşmasını önlemekle ilgili makaleler.

5-Tıp cemiyetleri, mensupları, kuruluş amaçları, faaliyetleri ve kapanışlarına dair bilgiler.

6-Yerli ve yabancı ilaçların ve tıbbi cihazların tanıtımları.

7-Paramedikal sayfalarda; sağlık alanında meydana gelen tartışmalar. (Tıp eğitimi, sağlık politikaları, hastanelerin durumu vb.)

8-Paramedikal sayfalarda; sağlık camiasından vefat eden isimler, bunların kısa hayat hikâyeleri ve sevenleri tarafından yazılan anekdotlar (nekroloji yazıları).

9-Paramedikal sayfalarda; içtimai konular. Deprem, iklim olayları ve halk sağlığına etkileri, tatil beldeleri vb.

10-Paramedikal sayfalarda; Mazhar Osman ve ekibinin yurt dışı seyahatleri ve ziyaret ettikleri sağlık kurumları hakkında ayrıntılı bilgilerin yer aldığı makaleler.

11-Paramedikal sayfalarda; tıp alanında yayınlanan kitapların ve diğer yayınların tanıtımı.

İstanbul Seririyatı ilk yayınlandığı yıllarda genel tıp Dergisi olmasına rağmen giderek nöro-psikiyatri alanına ağırlık vermiştir.

Dergideki bazı başlıklar şöyledir:

Etfale Mahsus Hıfzıssıhha-i İçtimai, Şişmanlatmak, Beslemek, Uyku Hastalığı Salgını, Vitamin, Trahom, Wassermann Blue Mental Usulü, Kadında Gizli Belsoğukluğu, Viyana Bimarhaneleri, Wieting Paşa, Cerrahide Asidoz, Yeni İlaçlar, Emrâz-ı Cildiye

²⁰³ Yabancı makaleler çoğunlukla alanlarında ün yapmış hekimlerin yayınladıkları makalelerinin tercümesi olup nadiren yayınlandığı lisanla basılmıştır. Almanca olarak yayınlanan bu makaleler azınlıktadır.

Tedavi Usulleri, Frengiye Karşı Az ve Yüksek Miktar Taraftarlığı, Emrâz-ı Adliye ve Umumiye Cemiyeti vb.

İncelememize daha ziyade konu teşkil eden derginin ilâve kısmı, hekim camiasının yanında halkın da anlayacağı makale ve bilgilerden oluşmaktadır. "Ayın Akisleri" başlıklı makaleler, genellikle tıp camiasında meydana gelen tıbbi gelişmeler dışındaki hususları okuyucu ile paylaşmaktadır. İlâve kısmı makalelerinde genel sağlık sorunları, vefat eden hekimlerin biyografileri, sosyal konular, halk sağlığı, bulaşıcı hastalıklardan korunma yolları, tıp fakültesinin ve tıp eğitiminin sorunları, gezi yazıları, kongreler ve bildirileri, tıbbi yayınların tanıtımı, ilaç ve tıbbi ürünlerin tanıtımı, sağlık ve tıp eğitimine dair atama, görevlendirme ve görevden alma, faal ve yeni açılan sağlık kurumları hakkında bilgiler yer almaktadır.

32 yıl yayınlanan dergide ağırlıklı olarak nöroşirürji alanında makalelere yer verilmiştir. Bu makalelerin bir kısmı nöroşirürjiyen olmayan Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel, Eyüp Sabri, Mim Kemal gibi hekimler tarafından kaleme alınırken, nöroşirürjiyen Abdülkadir Cahit Tuner ve 1930'dan itibaren derginin yayın kurulunda da yer alan Hami Dilek gibi isimlerin makaleleri bulunmaktadır.²⁰⁴ Dergide Almanca makaleler ve Batı dillerinden çeviriler de vardır.

3.2.3. Şekli

1919-1951 yılları arasında her ay ilâve kısım ile birlikte düzenli olarak yayınlanan *İstanbul Seririyatı* dergileri şekil olarak zaman içerisinde büyük değişiklik göstermemiştir. İlk 10 senesi Osmanlıca olarak yayınlanan dergi, Harf İnkılâbı'ndan sonra yeni harflerle yayınlanmaya başlamıştır. Birden yeni harflere geçilememiş, alışılana kadar iki forma şeklinde yayınlanmıştır. Daha sonra tekrar üç forma yayına dönmüştür.²⁰⁵

²⁰⁴ Naderî, a.g.e., s. 28.

²⁰⁵ Harf İnkılâbı'ndan sonra *Seririyat* yayınlanmakta güçlük çekmiştir. Bu geçişi okurlarına ve yazarlarına şu şekilde anlatmıştır:

Ricalarımız ve Arzlarımız,

Elimizdeki makaleleri yeni yazıya tebdil etmekteyiz, sırasıyla neşredeceğiz. Ancak bundan sonra göndereceğiniz yazıların yeni yazı ile yazılması zaruri olduğu kadar okunaklı ve mümkün ise daktilo ile yazılmasını rica ederiz. Bir de kâğıdın yalnız bir tarafına yazılmasının usulden bulunduğunu da bu vesile ile tekrar hatırlatırız.

Bazı arkadaşlarımız bize gönderdikleri makaleleri diğer mecmualara da gönderiyorlar ki hiç de doğru bir şey yapmıyorlar. Bize gönderileceklerin diğerlerine, onlara verileceklerin bize gönderilmemesi çok lâzımdır.

Matbaalarda henüz kâfi miktarda harf mevcut olmadığından bu nüshamız tam sayfalı ve zamanında çıkamadı. Bittabi bu hal tekerrür etmeyecektir.

Muhterem muharrir meslektaşlarımızdan mühim bir ricamız da makalelerinin kısa, mücmel ve muciz olması ve eldeki yazıları sıraya koyduğumuzdan gecikecek olanlardan dolayı bizi mazur görmeleridir." (Mazhar Osman, "Rica ve Arzlarımız", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 8, İstanbul 1928, s. 510)

Derginin boyutları; 19 x 26 cm'dir. Makaleler her sayfada çift sütun olarak basılmıştır.

Kapak sayfasında üstte ortada derginin isminin hat ile yazılı olduğu amblem kullanılmıştır. Bu amblem Osmanlıca yayınlanan her sayıda mevcuttur. Sağ üstte sene sayısı "*birinci sene*", satırın ortasında "*nüshası 10 kuruştur*"; solda tarih "*1 Mayıs 1335*" bulunmaktadır. Amblem, satırın ortasına gelecek şekilde geniş olarak yazılmıştır. Solunda: "*Müdür Dr. Nureddin Rami*", sağında: "*Sermuharriri Doktor Mazhar Osman*", ibareleri bulunmaktadır.

Alt satırda noktalı çizgiler ile ayrılmış alan içinde:

Sağda adres bilgileri "*İdarehanesi: Beyoğlu, Sümül Sokak, İsmail Paşa Han-Numara 6 - Telefon 639*", ortada "*şimdilik ayda bir çıkar tıbbî mecmua*", solda "*on iki adet mecmua abonesi yüz kuruştur*" ibareleri mevcuttur. İkinci sayfada sağ üstte sayfa numarası, ortada dergi adı, sol üstte sayı numarası bulunmaktadır. Dergi numarası Mayıs ayı bir olmak üzere her sene *on* ikiye tamamlanıp sene döndükçe her Mayıs birinci sayıdan başlanarak devam etmektedir. Yayın hayatının on ikinci senesinde on ikinci sayısı olan Nisan ayında okurlarına yapmış olduğu duyuru ile on üçüncü senenin, 1932 Kânûnısanı (Ocak) ayında son bulacağını bildirmektedir. 1932 senesi itibarıyla dergi yayınlandığı sürece Ocak ayı birinci sayı olarak yayınlanmıştır.

Derginin sayfa numarası sol üstte, dergi numarası ise sağ üstte yer almaktadır. Ortada *İstanbul Seririyatı* ibaresi bulunmaktadır.

Mazhar Osman, Osmanlıca sayılarda yazar ismi bölümünde kendi adını "ع.م" veya "مظهر عثمان" şeklinde belirtmiştir. Makalelerde yer alan ecnebi hekim isimleri Osmanlıca ve Latin harfleriyle birlikte yazılmıştır. Meselâ Morax موراخ gibi. Hastalık isimleri, mucidinin isimlendirdiği şekliyle Latin alfabesi ile yazılmıştır. İlk sayıda "*Tedavi*", daha sonraki sayılarda "*Tedavi Notları*" başlığı ile yayınlanan bölümün altında ilaç tanıtımları bulunmaktadır. Bunlar ilaç reklamları olarak adlandırılabilir. İlk sayılarda herhangi bir görsel barındırmayan bu tanıtım yazılarında ilacın adı, üretilen ülke ve firma isimleri, kullanıldığı alanlar, kullanım şekli, kimyevi bileşenleri, nerelerde kullanıldığı, ne gibi sonuçlar alındığı, yan etkileri, aynı hastalığı tedavi etmekte kullanılan diğer ilaçlarla mukayesesi, ambalaj ve adet bilgileri gibi ilaca dair prospektüs niteliğinde bilgiler ihtiva etmektedir. Sonraki yıllarda ilaç firmalarının reklamları görsellerle birlikte prospektüs bilgisi vermeden hangi alanlarda kullanıldığına dair kısa bilgilendirmelerle birlikte verilmektedir.

İlk sayılarda reklamlar ilaç tanıtımı şeklindedir. "*Tedavi*" başlığının altında yayınlanmıştır:

Tedavi

Hüseyin Kenan

"Naile" adlı Paris'de bulunan ilaç firması tarafından frengi ve humma-yı râcî'a hastalıklarının tedavisinde kullanılmak üzere üretilen Doktor Monyarang tarafından keşfedilen, Fransız ordusu tarafından kabul edilen hafif bir kimyevî ilaçtır.

"Dibal Siba" İsviçre'de Bazel Kimya Fabrikasının ilacıdır. Hafif bir uyku ilacıdır.

İlk sayılarda "tedavi notları"nda prospektüs bilgileri ile kimyevi ilaçlar tanıtılmaktadır.

On ikinci sayıda ilaç reklamları şekil olarak değişerek çerçeve içinde olduğu görülmektedir:

Avemetenal

Tarîk-ı teneffüsiyenin sârî hastalıklarına karşı

vâkî ve şâfî en güzel ilaçtır.

İlk sayıda bir adet ilaç reklamı bulunmaktadır. İlerleyen sayılarda ilaç ve sıhhî malzeme tanıtımları derginin sayfalarını daha fazla doldurmaya başlamıştır. Birinci sayfadan başlayan reklamlar bazı makalelerin arasına bir sayfa ara verilerek serpiştirilmiştir. Reklam sayfasından sonra makale devam etmektedir. Reklam sayısı arttıkça, makaleler bittikten sonra birkaç sayfa şeklinde yayınlanan reklamlara rastlanmaktadır.

İlk ilaç tanıtımı olan "Dibal Siba" başlıklı yazı, Mazhar Osman'ın isminin baş harfleri olan *mim* ve *ayn* harfleri ile imzalanmıştır. "*Şuûn-ı Tıbbiye İlâve Kısmı*" başlığının karşısında isim bulunmamaktadır. (Bu bölüm ilâve kısmı başlığı altında yayınlanan kısım olup sayfalardaki alt başlıklara dış kapakta verilmemiştir; "Tıp Fakültesinde Islahat", "Üstadlarımız" başlığı ile çizilen karikatür ve "Fakültede Müderris Muavinliği Müsabakası" başlıklarıyla yayınlanmıştır. Başlıksız verilen diğer haberlere dair dış kapakta yer alan "Mündericat" bölümünde bilgi bulunmamaktadır.

Derginin sıhhî sayfalarında yayınlanan başlıklar ilk senelerde; *Dâhilî*, *Haricî*, *Aynî*, *Üznî*, *Cildî* şeklindedir. Yazar adı ve unvanıyla, makale adı yazılarak, ana başlığın altında yayınlanmıştır. Osmanlıca ve Almanca makalelerle yabancı dillerden Osmanlıcaya çevrilerek orijinal makalenin alıntılındığı dergi, yayın tarihi, yazar adı ve çevirenin adı ile birlikte verilmektedir.

Derginin ilâve kısımlarının son sayfasında "Üstatlarımız: Şekil: 1, Şekil: 2, Şekil: 3" şeklinde her sayıda devam eden karikatürler bulunmaktadır. Çizilen kişilerin özellikleri eğlendirici bir biçimde vurgulanmış olup ayrıca incelenmeye değerdir. Bu karikatürlerden bazıları şunlardır:

Mütareke'den evvel ebe, Mütareke'den sonra fahrî peder.²⁰⁶

Mebhasü'l-Verem müderrisi²⁰⁷

²⁰⁶ *İstanbul Seririyatı*, no: 4, İstanbul, s. 80.

²⁰⁷ *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul, s. 16.

Malta şövalyelerinden²⁰⁸

İmamü'l-müderresîn²⁰⁹

²⁰⁸ *İstanbul Seririyatı*, no: 6, İstanbul, s. 28.

²⁰⁹ *İstanbul Seririyatı*, no: 13, İstanbul, s. 64.

Paşa dedemiz²¹⁰

İlâve kısmının son sayfası; tıp cemiyetleri, yeni çıkan yayınlar, vefat ilanları ve okuyucu için yazılmış notlarla bitmektedir. İlk sayıda ilâve kısımların son sayfasında satır başlarına yıldız işareti konularak farklı mevzulardan birkaç satır bilgi verilmiştir.²¹¹ Daha

²¹⁰ *İstanbul Seririyatı*, no: 14, İstanbul, s. 70.

²¹¹ Konuyla ilgili örnekler şöyledir:

"Harb-i Umumi'de memleket cüzî küllî fennî çalışmaktan hâlî kalmamıştır. Fakat bu iftihar edilecek derecede değildir. Hatta yüz kızartacak derecede azdır. Beyoğlu'nda altmış [küsür] kadar senedir in'ikâd eden Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane muntazaman in'ikâd etmiş. Yerli ve yabancı birçok meslektaşımız mesaisini arza bir saha bulmuştur.

Gülhane Seririyatında Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye bir sene kadar oldukça muntazam içtima etmiş, fakat her nedense yine takip olunamamıştır.

Şişli Emrâz-ı Asabiye Müessesesinde iki sene muntazaman müsamere-i tıbbiyeler tertip edilmiştir. Etıbbâımız tarafından fevkalâde rağbete mazhar olmuş olan bu müsamereilerin müessesenin sahib-i kadimlerine devri üzerine devamına imkân kalmamışsa da memleketimiz mütehassısları Osmanlı Tababet-i Asabiye ve Akliye Cemiyeti namı altında içtimalarına yine bugüne kadar muntazaman devam etmiştir.

Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye, Şark Tıp Ceridesi, Şişli Müsamereileri, Sıhhiye Mecmuası ve Tıp Fakültesinin nadiren neşrolunan mecmuasından mâadâ risale-i mevkûtemiz çıkmamıştır. Neşrolunan kitaplarımızda hiç mesabesindedir.

Tıp Fakültesi Emrâz-ı Etfal kürsüsünü açmış, müderrisliğine Kadri Raşid Paşa'yı intihab etmiştir.

Valide Sultan Hastahanesinde Necmeddin Arif Bey'in riyaseti altında en güzide gençlerimizden müteşekkil bir heyet-i tıbbiye hastananenin ihyasına çalışıyordu.

Sıhhiye Müdürü Muallim Adnan Bey istifa etmiş, yerine Abdullah Cevdet Bey tayin olunmuştur.

Osmanlı Etıbbâ-i Mülkiye Cemiyeti Dr. Feyzullah Hasip Bey'in riyaseti altında Kadırga'da Cuma günleri muntazaman içtima ediyor ve hukuk-ı etıbbâyı muhafaza etmekle meşgul oluyor.

Şehremaneti Sıhhiye Müdürü Muallim Rıza Nuri Bey azledilmiş ve Şehremaneti İstanbul Vilâyeti Sıhhiye Müdürlükleri ile Emrâz-ı Sâriye Mücadele Heyeti tevhid edilerek riyasetine İstanbul Sıhhiye Müdürü Muallim Ekrem Bey tayin olunmuştur.

sonraları bu uygulamadan vazgeçilerek satır başına kısa çizgi ile konu geçişleri vurgulanmıştır.

Tıbbi cemiyetler, atama ve aziller gibi tıp dünyasından haberlerin aktarıldığı son sayfanın son sütununun altında: *Müdür-i Mesul: Mazhar Osman Kader Matbaası* ibareleri bulunmaktadır.

Mazhar Osman'ın "müdür-i mesul" sıfatı ile kaleme aldığı *İstanbul Seririyatı* dergisinin birinci sayı ekinin tamamı kendisi tarafından yazılmıştır. Sonraki sayılarda başka yazarlara da yer verilmekle beraber genel olarak ilâve kısmı, Mazhar Osman'ın tıp eğitimi, sosyal ve siyasi olaylar, etik tartışmalar ve bu tartışmalara verilen cevaplar, ölüm ilanları, yeni tıbbi yayınlar, atama, tayin, görev değişiklikleri gibi konularla birlikte daha ziyade kendi görüşlerini yazdığı hususi bir dergi mahiyetindedir.

Zaman içinde dergi farklı matbaalarda basılmıştır. Derginin birinci sayısı Kader, ikinci sayısı Türk Dünyası Matbaası'nda basılmıştır. Daha sonraki sayılar Mahmudbey ve Kader Matbaalarında basılmıştır.

Sayfa numaraları makalelerin bulunduğu bölümden sonra ilâve kısımda devam etmeyip bir sonraki sayılı dergide makale bölümünden devam etmektedir. İlâve kısım sayfa numaraları da kaldığı sayfa numarasından yeni sayının ilâve kısmında devam etmektedir. Örnek verecek olursak; *İstanbul Seririyatı* birinci sayısı 18. sayfada bitmiş, kapak basılı ilâve kısmının ilk sayfasında numara bulunmamaktadır. İkinci sayfası, "2" numara ile başlatılmıştır. İkinci sayıya geçince derginin jenerik sayfası yaklaşık dörtte birini kaplamış ve hemen makale başlığına geçilmiştir. Arka sayfada sağ üstte sayfa numarası yirmi diye başlamış ve devam etmiştir. İlâve kısımlar ikinci sayı birincinin devamı olarak 7. sayfadan başlamıştır. İlk sayfada numara bulunmadığı için ikinci sayfada sağ üstte 8. sayfa olarak devam etmiştir.

İkinci sene dergide şekil bakımından ufak değişiklikler yapılmıştır. Sayfa numaraları birinci seneden devren devam etmektedir. İlk sayıda Mazhar Osman ilk yılda olduğu gibi okuyucuya açık mektup yazmıştır.

"*Aziz Kâhilerimize*" başlığı altındaki yazıda Mazhar Osman, derginin ilk senesini doldurması münasebetiyle okurlarına açık mektup yazarak seslenmiştir. Derginin ciltleneceğini lâkin on altı veya on sekiz sayısının bir cilt haline gelmesinin ebatları sebebiyle daha münasip olduğunu, bu şekilde ciltlemenin göze daha güzel gözükeceğini ifade etmiştir.²¹²

Paramedikal sayfalarda ilk sayılarda son sayfada yer verilen vefat ilanları için:

"*Vefat ilanları için merhumun çerçeve içinde bir fotoğrafını dergiye basmayı onlara yapacağımız vefa addederiz. Aileler merhumun fotoğrafının klişesini bastırıp bize*

Darülaceze Müdürü Dr. Nazmi Bey azledilmiş, memuriyeti Dr. Ferid Ahmed Bey'e tevcih olunmuştur. (İstanbul Seririyatı, İlâve Kısım, c. I, sayı 1, İstanbul 1919, s. 9)

²¹² *İstanbul Seririyatı*, sayı 13, İstanbul Mart 1336.

getirir veya klişe ücretleri ile bir fotoğraflarını bize ulaştırırlarsa dergimizde basabileceğiz." bilgisi yer almaktadır. Daha sonra vefat ilanları, vefat eden kişinin ününe göre ilk sayfada veya özel sayı hazırlanarak *ilâve kısmı* tamamen o şahsa ayrılarak yayınlanmıştır.

Reklamlar ikinci sayıdan itibaren, şekil olarak, çerçeve içinde yer almıştır. İlaç reklamlarında ilacın kısa bir tanıtımı yapılmakta ve ilaç adlarının Latin alfabesiyle orijinal karşılıkları verilmektedir. İkinci sayıdan itibaren *ilâve kısmı ilâve kısmı* başlığı bulunmadan çıkmaktadır.

Son senelerde *İstanbul Seririyatı* bütün branşlarda makale yazılan bir dergi olmaktan ziyade psikiyatri dergisi olma özelliği göstermiş, konularını daraltarak ihtisas dergisi halini almıştır.

3.2.4. Yazarları

İstanbul Seririyatı dergilerinde 32 sene boyunca, psikiyatristler ağırlıklı olmak üzere yerli ve yabancı, alanında ünlü yaklaşık 550 hekimin makalesi vardır. Yayınlandığı süre zarfında derginin yazarları ve dergide yer verildiği şekliyle çalışma mekânları aşağıda sıralanmıştır. Birden fazla ve farklı zaman süreçlerinde dergide yazan hekimlerin unvanları bazen Dr. bazen Uzman Dr., Mütihazssıs, Prof., Ord. Prof. gibi aynı kişiyi tanımlayacak şekilde yayınlanmıştır. Aşağıdaki listede Dr. unvanı tercih edilmiştir:

Dr. F. Haurowitz, Dr. Rodecurt Hannover, Dr. Abelsohnleypzig, Dr. Adil Hakkı, Dr. Agr. Dr. Moncorps (Münih), Dr. Ahmet Asım (Şişli Seririyatı Sahip ve Müdürü), Dr. Ahmet Ata (Etfâl Hastahânesi Kulak Boğaz Şubesi mesaisinden), Dr. Ahmet Burhaneddin (Cerrahpaşa Hastanesi Operatörü), Dr. Ahmet Süheyl (Haseki Nisâ Hastanesinden), Dr. Ahmet Şükrü (Muallim Mazhar Osman'ın asistanı), Dr. Ahmet Behçet, Dr. Ahmet Cevdet, Dr. Ahmet Fahri (Haseki Hastanesi Cerrahi Poliklinik Şefi, Opr.), Dr. Ahmet Halit (Haseki Nisâiye Asistanı), Dr. Ahmet Muhtar (Kilis Göz Hastanesi Müessisi), Dr. Ahmet Refet (Bozüyük Kereste Fabrikası Tabibi), Dr. Akif Şakir, Dr. Albert Lesser, Dr. Albert Muchet, Dr. Albukrek, Dr. Alexander, Dr. Ali (Beyoğlu Hastanesi Dâhiliye Asistanı), Dr. Ali Ekrem Vardar, Dr. Ali Eşref (Gureba Hastanesi Üroloji Servis Şefi), Dr. Ali Fuat, Dr. Ali Haydar (İzmir Merkez Hastanesi Bakteriyoloğu), Dr. Ali Naim, Dr. Ali Rasim (Gülhane Asabiye Sermuavini), Dr. Ali Rıdvan (Samsun Hastanesi Dâhiliye Mütihazssıs), Dr. Ali Rifat (Selanikli), Dr. Ali Sedat (Tıp Fakültesi Seririyatı Tedavi Müderris Muavini), Dr. Ahmet Fahri (Haseki Hastanesi Cerrahi Poliklinik Şefi), Dr. Ali Şükrü Şavlı (Haseki Çocuk Hastalıkları Mütihazssıs), Dr. Aliye Rıza Tancıl, Dr. Angelo-Chiasserini, Dr. Antoniadès Atina, Dr. Archives, Dr. Arif İsmet Çetingil, Dr. Armand Delachauz, Dr. Asım, Dr. Askenasy, Dr. Audan Kuentz, Dr. Auuastasiadis, Dr. Avni Mustafa (Cerrahpaşa Hastanesi Cerrahi Poliklinik Şefi, Opr.), Dr. Ayhan Songar, Dr. Aziz Fikret, Dr. B. Arıdurı, Dr. B. Koschucharoff (Sofya Tıp Fakültesi Zührevi ve Efrenci Hastalıklar Seririyatı), Dr. B. Ostrowski (Hayfa Cemaat Hastanesi Çocuk Hastalıkları kısmından), Dr.

B. Tripke, Dr. Bahri İsmet, Dr. Bamler Döbeln, Dr. Barbut, Dr. Basri Hüsnü (Eskişehir Askeri Hastanesi Bakteriyoloğu), Dr. Baytar Ahmet Nevzat, Dr. Baytar Muallim M. Santor, Dr. Bazillus Flexner, Dr. Bedia H. (Tıp Fakültesi II. Hariciye Asistanı), Dr. Bedrettin, Dr. Behçet Sabit (Bezmiâlem Valide Sultan ve Hamidiye Etfal Hastaneleri), Dr. Bekir Beler, Dr. Bersot, Dr. Besim Kemal (Ürolog), Dr. Beyza Yener, Dr. Beyza Erim (Nöroloji Kliniği Asistanı), Dr. Billes, Dr. Binbaşı Abdülkadir Lütü (Gülhane Hastanesi Hıfzıssıhha-i Askeriye Muallimi ve Haydarpaşa Hastanesi Emrâz-ı İntâniye Şefi), Dr. Birk H. Lathaus, H. Plugge, Dr. Bleuler, Dr. Böger W. Martin, Dr. Briceno, Dr. Burhaneddin Öney (Cerrahpaşa Hastanesi Operatörü), Dr. Burhaneddin Toker, Dr. Burhanettin Osman, Dr. Bloedner (Dresden), Dr. Hempel, Dr. Cahid, Dr. Camille Simonin (Prof.), Dr. Cantonnet, Dr. Celal Abdi (İntâniye Mühassısı, Ankara), Dr. Celal Öz, Dr. Cemal Kiper, Dr. Cemal Zeki, Dr. Cemil Şerif (Trabzon Merkez Mülkiye Hastanesi Sinir Cerrahisi Mühassısı, Opr.), Dr. Cevat Genceli, Dr. Cevat Kerim, Dr. Cevdet Nasuhi (Zekai) (İstanbul Dârülfünûnu sâbık Fizyoloğu, Ruhیات Muallimi), Dr. Cevdet Uğur (Bakırköy ve Darülaceze Müesseseler Göz Hekimi), Dr. Charped (Amerikan Hastanesi Başdoktoru), Dr. Chassar Moir, Dr. Commandent Moynier, Dr. D. Moore, Dr. Danielopolu, R. Braumer, Dr. Darier (Tıp Akademisinden), Dr. Delay, P. Pichot, L. Bertagna, K. Dağyolu, Dr. Delbert, Dr. H. Verden (Von Diegd), Dr. Delore, Dr. Demnitz, Dr. Demoulin (Brüksel), Dr. E. Velter (Prof.), Dr. E. Burhaneddin (Cerrahpaşa Hastanesi Operatörü), Dr. E. Caspari, Dr. E. Joepchen, Dr. E. Frank (Ord. Prof.), Dr. E. I. Lichtmann, Dr. E. Manecuta, Dr. E. Pechaczek, Dr. E. Schulz, Dr. E. W. Parade (Prof.), Dr. E. Wieland, Dr. E. Zagimayr, Dr. Edmunt Vezayifert?, Dr. Edmund Baucks, Dr. Eduar Melchior, Dr. Eiekenbush Essen, Dr. Ekrem Behçet Tezel (Şişli Çocuk Hastanesi Kulak, Boğaz, Burun Mühassısı), Dr. Ekrem Emin, Dr. Ekrem Hüseyin (Şişli Çocuk Hastanesi Radyaloğu), Dr. Ekrem Kadri Unat, Dr. Elbirlik, Dr. Emanuelidis, Dr. Emil Wiener, Dr. Erdoğan Noyan, Dr. Ernst Schmidt, Dr. Ertuğrul Kuluğ (Haydarpaşa Askeri Hastanesi Asabiye Mühassısı), Dr. Ertuğrul Yenen (Doç.), Dr. Esad Eğilmez (Manisa Asker Hastanesi Dâhiliye Mühassısı), Dr. Esad Nureddin, Dr. Ethem Babacan, Dr. Eyüp (Sabri) (Haseki Hastanesi Kadın Hastalıkları Mühassısı), Dr. F. H. Bardenheur, Dr. F. M. Peter, Dr. F. Morel (Prof.), Dr. Façon, Dr. Fahreddin Kerim (Gökay), Dr. Fahri (Haseki Hastanesi Cerrahi Poliklinik Şefi), Dr. Fahri Celal Göktulga, Dr. Faruk Bayülkem, Dr. Faruk Yalım, Dr. Fehmi (Mekteb-i Bahriye Tabibi), Dr. Ferit Erkök, Dr. Ferit İsmail, Dr. Fethi (Cerrahpaşa Hastanesi Laboratuvar Mühassısı, Bakteriyolog), Dr. Feyzi Taner (İzmir Askeri Hastanesi Üroloğu), Dr. Frank (Prof.), Dr. Fritz Gersheim Worms, Dr. Fuat Sabit, Dr. Fuat Fehim, Dr. G. Bergman (Berlin) (Prof.), Dr. G. Ladato, Dr. G. Marinesco (Bucarest) (Prof.), Dr. G. Wolh, Dr. G. Zilanaki, Dr. G. Willie, Dr. Gaensslen (Prof.), Dr. Gaetano Baschi, Dr. Geoffrey Mortlock, Dr. Gerald Slot, Dr. Gıyas Ünsal, Dr. Giovannola, Dr. Gizer (Prof.), Dr. Glibert Meyrat, Dr. Gregorio A. Lista, Dr. Güsson, Dr. H. Güvensoy, Dr. H. Braun (Tıp Fakültesi Bakteriyoloji Bölümü) (Ord. Prof.), Dr. H. Frank, Dr. H. Gaspıralı, Dr. H. Hanke, Dr. H. Kionka (Darülfünun Farmakoloji Müdürü) (Prof.), Dr. H. Süss, Dr. H. T. Schreus, Dr. F. Berntein (Prof.), Dr. Haim Chefand

(Amerikan Hastanesi Hariciye Seririyatı Başdoktoru ve Operatörü), Dr. Salip Hakkı (Asistan), Dr. Hakkı Hayri, Dr. Halimann (Prof.), Dr. Halit Aybars (İstanbul Zührevi Kadın Hastanesi Mütahassısı Tabibi), Dr. Hamdi Hüseyin (Sivas Numune Hastanesi Nisâiye Şefi), Dr. Hami Abdi (Opr.), Dr. Hami Dilek, Dr. Hâmid Osman (Hamburg Darülfünunundan mezun Çocuk ve Dâhili Hastalıklar Mütahassısı), Dr. Hans Witerstein (Prof.), Dr. Harald Lotze, Dr. Hasan Fehmi (Askeri Hastanesi Dâhiliye Servisi mesaisinden), Dr. Hassin, Dr. Haurowitz, Dr. Haus Ritter (Hamburg Dârülfünûnu Polikliniği mesaisinden), Dr. Haydar İbrahim Aydar (Hamidiye Etfâl Hastanesi Üzniye Mütahassısı), Dr. Haydar Palavan, Dr. Hayri Rüştü Akyürek, Dr. Hayrullah, Dr. Hazım (Cerrahpaşa Hastanesi Emrâz-ı Cildiye Mütahassısı), Dr. Heinz Schmeidler (Berlin), Dr. Henderson, Dr. Heymans, Dr. Hilmi, Dr. Hodara, Dr. Hulusi Behçet, Dr. Hulusi Hasan, Dr. Hüsameddin (Gülhane Tatbikat-ı Tıbbiye Mektebi Emrâz-ı İntâniye ve Bakteriyoloji Muallimi), Dr. Hüseyin İbrahim (Haseki Kadınlar Hastanesi asistanlarından), Dr. Hüseyin Kenan Tunakan (Tababet-i Asabiye ve Akliye Cemiyetinden), Dr. Hüseyin Şükrü, Dr. Hüseyin Polat, Dr. Igersheimer (Prof.), Dr. Ingalis, Dr. İbrahim Rasıf (Röntgenle Teşhis ve Tedavi-i Emrâz Mütahassısı), Dr. İbrahim Zati (İstanbul Hapishane Hastanesi Sertabibi), Dr. İclal Ataer, Dr. İhsan Duydal, Dr. İhsan Hilmi, Dr. İhsan Onaner, Dr. İhsan Sami Garan (Bakteriyolojihane Aşılar Şubesi Mütahassısı Bakteriyolog), Dr. İhsan Şükrü Aksel (Bimarhane Asistanı, Prof.), Dr. İhsan Şükrü Sezer (Bakırköy Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesi Anatomi Patoloji Şefi), Dr. İhsan Unaner, Dr. İlhami Bahri (Haseki Hastanesi Cerrahi Asistanı), Dr. İshak K., Dr. İsmail Ferit, Dr. İsmail Hakkı (Tıp Fakültesi Parazitoloji Müderrisi), Dr. İsmail Kenan, Dr. İsmail Süleyman (Şişli Etfâl Hastanesi Röntgen ve Elektrik Mütahassısı), Dr. İsmet (Rafet) (Konya Askeri Hastanesi Röntgen Mütahassısı), Dr. İsrail (İzmir sâbık Karantina Hekimi), Dr. İsrail (Sinop Tahaffuzhanesi Tabibi), Dr. İzzettin Şadan, Dr. J. Hirsch (Ord. Prof.), Dr. J. Igersheimer (Prof.), Dr. J. M. Lewis, Dr. L. Barrenberg, Dr. J. Martin Merseburg, Dr. J. V. Benbanaste, Dr. Jak Barbut (Musevî Orahaim Hastanesi Operatörü), Dr. Jean Haltzman, Dr. Jeanneney, Dr. Jerace, Dr. John Sharpe, Dr. Richard Young, Dr. Josef Heller (Klausenburg), Dr. Josef Singer, Dr. Julia Bell, Dr. Julius Hirsch (Ord. Prof.), Dr. K. Blum, Dr. K. Kırıkçı, Dr. Kaden, Dr. Karatanasiu, Dr. Karl Helimann (Ord. Prof.), Dr. Karl Löwenthal (Prof.), Dr. Kaymakam Fethi (Asabiye Mütahassısı), Dr. Kâzım Ali (Diyarbakır Merkez Hastanesi Asabiye ve Akliye Mütahassısı), Dr. Kâzım Arısan (Doç.), Dr. Kâzım Dağyolu, Dr. Kâzım İsmail (Opr.), Dr. Kâzım Nuri, Dr. Kemal (Denizli Memleket Hastanesi Dâhiliye Hekimi), Dr. Kemal (Emrâz-ı Sâriye Mücadele Heyeti Bakteriyoloğu), Dr. Kemal Osman Bozkurt, Dr. Kemal Safvet (İzmir), Dr. Kemal Şakir Saraçoğlu (Cerrahpaşa Hastanesi Dâhiliye Şefi), Dr. Kemaleddin Cemil (Beşinci Ordu Cerrahi Müşaviri) (Opr.), Dr. Kenan Hasan (Radyolog), Dr. Kenan Şenol, Dr. Kenan Tevfik (Tıp Fakültesi Seririyat-ı Vilâdiye ve Nisâiye Müderrisi) (Prof.), Dr. Kendall, Dr. Kilisli Mehmed Emin (Cerrahpaşa Hastanesi Operatörü), Dr. Kilisli Rifat (Kardam), Dr. Kioko, Dr. Knoflach (Königsberg), Dr. Kouretas, Dr. Kracke, Dr. Krenfeld (Berlin), Dr. Kuddusi, Dr. Kuhlmanu (Strasbourg Asabiye Klinikliği İntörnü), Dr. Nami, Dr. Kunz, Dr. Kuremenos (Balıklı Hastaneleri

Emrâz-ı Dâhiliye Şefi), Dr. Kurt Anders, Dr. Kurt Wolf, Dr. L. Halberstaedler (Prof.), Dr. L. Hirtzmann, Dr. Lahut Uzman (Harvard Medical School, Boston), Dr. Lanzkoru (Hamburg), Dr. Laqueur, Dr. Latif Ülgür (*Şişli Fransız La Paix Hastanesi Mütahassısı*), Dr. Lawrence, Dr. Le Cluyse, Dr. Lippmann (Prof.), Dr. Livieratos (ve E. S. Panaiotopoulos Atina), Dr. Loo Tili, Dr. Lorrin Shepard (Amerikan Hastanesi Sertabip ve Operatörü), Dr. Louis Lebbe, Dr. Lous J. Frank, Dr. Lütfi Akif (Bimarhane mütahassıs ve şeflerinden), Dr. Lütfi Kâmil, Dr. M. Alazraki, Dr. M. Kâmil Berk, Dr. M. Katzenstein (Prof.), Dr. M. Kebeci, Dr. M. Krutsch (Berlin), Dr. M. N. Fulton Boston, Dr. M. Popescu (*Bükreş Kraliçe Elizabet Askeri Hastanesi Bevliye Şubesi*), Dr. M. Sgealitzer (Ord. Prof.), Dr. M. U. Bekir Erim, Dr. M. Woch, Dr. Mahbube Gürsel, Dr. Malde Aysayın (Psikiyatri Kliniği Asistanı), Dr. Maranon, Dr. Marcel Monnier, Dr. Margarette Focken, Dr. Marinesco, Dr. Marko, Dr. Masato Hisameto (Japon), Dr. Matyas (Klausenburg), Dr. Mauric (Paris Hastanesi Tabibi), Dr. Üveys Masker, Dr. Mehmed Re'fet (Sultançayırı Borasit Madeni Tabibi), Dr. Mehmed Süleyman, Dr. Mehmed Kâmil (Valide Sultan Hastanesi *Emrâz-ı Dâhiliye Mütahassısı*), Dr. Mehmed Kebeci, Dr. Mehmed Lütfi, Dr. Menahem Hodara, Dr. Messini, Dr. Metine Belger, Dr. Meyerhof, Dr. Habachi, Dr. Mihail Tavdioğlu, Dr. Mim. Kemal (*Gülhane Hastanesi Emrâz-ı Hariciye Muallimi*), Dr. Monkor (*Münih Seririyatı Cildiye Asistanı*), Dr. Muallim Server Kâmil, Dr. Muammer Hüsnü Öztürk, Dr. Muhammed Süleyman (*İzmir Memleket Hastanesi Seririyat-ı Nisâiye ve Vilâdiye Muavini*), Dr. Muhiddin Hayri (*Gülhane Seririyât-ı Hariciye Muallim Vekili, Opr.*), Dr. Muhsin, Dr. Muhtar Aybey (*Psikiyatri Kliniği Asistanı*), Dr. Murad Rami, Dr. Musa Kâzım, Dr. Mustafa Ahmet, Dr. Mustafa Münif Paşa (Muallim Dr.), Dr. Mustafa Necib, Dr. Mustafa Şakir, Dr. Muthe, Dr. Muzaffer Bekman, Dr. Muzaffer Şevki, Dr. Müeyyet Boratav, Dr. Mükerrerem Nuri Sarol, Dr. Myron Prinzmetal, Dr. Wilfred Bloomberg, Dr. N. M. Bekir, Dr. M. D. Oliver, Dr. R. Brommer, Dr. N. Tozan, Dr. Naci Said, Dr. Naciye Emin (*İstanbul Akliye Sinir Hastanesi Laboratuvar Teknisyeni*) (Prof.), Dr. Nami, Dr. Nazım Şakir (*Şakar*) (*Gülhane Seririyatı Emrâz-ı Asabiye ve Akliye Muallimi*), Dr. Necati Kemal, Dr. Necdet Erenus, Dr. Necib Mustafa, Dr. Necmeddin Avni (*Kâbil ve Emrâz-ı Cerrahiye-i Nisâiye Mütahassısı*), Dr. Necmettin Ülker, Dr. Neşat Halil Öztan (*İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesi*), Dr. Neuweller, Dr. Nevzat Akabay, Dr. Nevzat Eşref, Dr. Nissen (*Tıp Fakültesi 1. Hariciye Kliniği*), (Ord. Prof.) Dr. Niyazi Eryol, Dr. Nedret Yurd, Dr. Niyazi İsmet (*Gülhane Emrâz-ı Asabiye Muallimi*), Dr. Nogoşi, Dr. Nurettin Rami (*Emrâz-ı Zühreviye Hastanesi Laboratuvar Şefi, Bakteriyolog*), Dr. Nuri Fehmi Ayberk (*Göz Hekimi*), Dr. Nüzhet Altınlı, Dr. O. Fischer, Dr. O. Gragert (*Greifswald Belediye Kadın Kliniği* (Prof.)), Dr. O. Loynaz Paez, Dr. Oberndorfer (Ord. Prof.), Dr. Ochs (Köln), Dr. Orhan Tahsin (Haseki Hastanesi Nisâiye Şefi), Dr. Osman (Salzburg-Anthering Hükümet Tabibi), Dr. Osman Cevdet (*Tıp Fakültesi Fizikoterapi Doçenti*), Dr. Osman Hamdi (*İstanbul Verem Dispanseri Tabibi*), Dr. Osman Niyazi (*Bursa Ahmet Vefik Paşa Hastanesi*), Dr. Osman Nuri, Dr. Osman Şerafeddin Çelik (*Gureba-yı Müslimîn Hastanesi Emrâz-ı İntâniye Mütahassısı, Bakteriyolog*), Dr. Osman Şevki (*Tarih-i Harb-i Sıhhî Komisyonu Azâsı*), Dr. Ömer Lütfi (*Eskişehir Askeri Hastanesi*

Asabiye ve Akliye Mütahassısı, Kıdemli Yüzbaşı), Dr. Ömer Özek, Dr. Ömer Şevki (Asistan), Dr. Ömer Vafı (Ankara Vilâyet Hastanesi Sertabib ve Operatörü), Dr. P. Sewian (Halep), Dr. Padel, Dr. Paul Bucy Chicogo, Dr. Pberndorferin (Ord. Prof.), Dr. Pedro Cossio, Dr. Petermann (Berlin), Dr. Peterson (Glasgow), Dr. Puerta Madrid, Dr. R. Girges, Dr. R. Klotz (Dresden), Dr. R. Lindenfeld, Dr. R. Schröder (Prof.), Dr. Rahmi Duman, Dr. Raif (Gülhane Seririyâtı Hey'et-i Talimiyesinden, Opr.), Dr. Raoul Leecoque, Dr. Raphail, Dr. Rasim Adasal (Başmuavin Prof.), Dr. Raşid Sağcı (Erciş Hükümet Tabibi), Dr. Ravina, Dr. Ravina, Dr. Refik Münir, Dr. Remzi (Mersin), Dr. Resxhofsky (Viyana), Dr. Reşad Rıza, Dr. Rıdvan Cebiroğlu (Elazığ Akliye ve Cüzam Hastaneleri Başhekim ve Mütahassısı), Dr. Rıfat Ahmet (Göz Tabibi, İzmir Memleket Hastanesi Ayniye Şefi), Dr. Rıfat Hamdi, Dr. Rıza (Menemen Sıtma Mücadele Tabibi), Dr. Riecke (Kiel Darülfünunu Kulak Burun ve Boğaz Hastalıkları Seririyatından), Dr. Rietschel, Dr. Robert Worms, Dr. Robinson, Dr. Roch, Dr. Ronnefeldt, Dr. Rouhunkoski, Dr. Rülcker (Stockholm), Dr. Rüştü Recep (Duyar), Dr. Şükrü (Samsun Merkez Hastanesi Göz Mütahassısı), Dr. Sabit Ogan, Dr. Sadeddin Yarar (Bakteriyoloji Muallimi), Dr. Sadi Irmak (Doç.), Dr. Safiye Yanılmaz, Dr. Said Cemil, Dr. Saim (Emrâz-ı Cildiye ve Efrenciye Hastanesi etıbbâsından), Dr. Salahattin (Gureba Hastanesi Sârî Hastalıkları Servisi mesaisinden), Dr. Saliha Tuncer, Dr. Sami Gür (İzmit Asker Hastanesi Asabiye ve Akliye Mütahassısı), Dr. Sami Yağız, Dr. Samuel Berg, Dr. Samuel Soskin, Dr. J. A. Mirsky, Dr. Sâni Yaver (Gülhane Seririyâtı Kulak, Burun, Boğaz Muallimi), Dr. Savoy, Dr. Schmücker (Magdeburg), Dr. Schwarz, Dr. Sekoma (Kyoto), Dr. Selahattin Cimcoz, Dr. Selahattin Doğulu (Gülhane Asabiye Başasistanı), Dr. Selanikli Ethem, Dr. Selim Sabri, Dr. Selim Uzel, Dr. Semih Sumerman (Opr.), Dr. Sezai Sami (Erzincan Hastanesinden, Radyolog), Dr. Sıdkı (Asistan), Dr. Sırrı Halil Arıksoy (Haydarpaşa Numune Hastanesi Çocuk Mütahassısı), Dr. Sinay, Dr. Sir Frederikmott, Dr. Sivaslı Safvet (Göz Tabibi, Eskişehir Emrâz-ı Ayniye Mütahassısı), Dr. Specia Rhone, Dr. St. Veit, Dr. J. Kimeswenger, Dr. Stobbaets (Brüksel), Dr. Strubell Harkort (Dresden, Prof.), Dr. Suat İsmail (Diş Tabibi), Dr. Süheyl Ünver (Prof.), Dr. Süleyman Ethem (Gureba Hastanesi Emrâz-ı Mütenevvia-i Dâhiliye Tabibi), Dr. Süleyman Sırrı (Alemdar Sıhhat Yurdu etıbbâsından), Dr. Süreyya Bahattin, Dr. Şakir, Dr. Şefik İbrahim (Bursa Ahmet Vefik Paşa Hastanesi Göz Kulak Tabibi), Dr. Şemsettin Arif Üstel (Ankara Numune Hastanesi Röntgen ve Radyum Mütahassısı), Dr. Şemsi Özdilek, Dr. Şerafeddin Mustafa, Dr. Şerif Korkut (Tübingen) (Zonguldak Hastanesi Hariciye Servisi Şefi)), Dr. Şevket Hüsnü Taray (Ankara Merkez Hastanesi Operatörü), Dr. Şükrü (Ali) (Şişli Müessesesi Başmuavini), Dr. Şükrü Emed, Dr. Şükrü Emin (Gülhane Seririyâtı Röntgen Muallimi), Dr. Şükrü Hazım (Muallim Mazhar Osman Bey'in Toptaşı Müessesesi Şefi), Dr. Şükrü Şakir (Gülhane Seririyâtı Hariciye Asistanı), Dr. Şükrü Yusuf (Ankara Numune Hastanesi Sinir Mütahassısı), Dr. T. De Lehoczky, Dr. T. Paterfi, Dr. Tahsin Orhan (Gureba Hastanesi Bevliye Asistanı), Dr. Talha Yücel (2. Kadın Doğum Kliniği Asistanı), Dr. W. Laqueur, Dr. Tapia, Dr. Tarık Temel (Balıkesir Radyolog), Dr. Talat Kadri (Tokat Memleket Hastanesi Operatörü), Dr. Tevfik Berkman (Prof.), Dr. Tevfik İsmail (Heybeliada Sanatoryumu Baştabibi), Dr. Tevfik

Remzi (İsviçre’de Cenevre Darülfünunu Cerrahî-i Nisâiye ve Vilâdiye Seririyatı Başasistanı ve Seririyât Şefi), Dr. Thonnard, Dr. Tixier (Paris), Dr. Tönnis (Berlin), Dr. Tzanck (Hastaneler etıbbâsından), Dr. U. Bekir, Dr. V. Hepoer, Dr. V. Kundakçı, Dr. V. D. Velden, Dr. Valther Müller (Prof.) , Dr. Van Witt, Dr. Vasil Yağcıoğlu (Psikiyatri Kliniği Asistanı), Dr. Vedia Hepoer (Klinik Asistanı), Dr. Vefik Vassaf (İstanbul Bakteriyoloji ve Serum Müessesesi Müdürü), Dr. Veygand (Hamburg Üniversitesi Müderrisi ve Friderisbeg Bimarhanesi Müdür ve Sertabibi) (Prof.), Dr. Viktor Galyedi, Dr. Vitina Paşa (Prof.), Dr. W. Nixon, Dr. W. Denk (Viyana Üniversitesi 2. Cerrahi Servisi) (Prof.), Dr. W. Silberstein, Dr. W. Zinn (Prof.), Dr. Wagner von Yauregg, Dr. Walter Wolf, Dr. Wehner (Nürnberg), Dr. Weygandt (Hamburg Psikiyatri Müderrisi ve Fridrishberg Hastanesi Sertabibi) (Prof.), Dr. Wilder, Dr. Wilhelm Liepmann (Prof.), Dr. Yakup Asım, Dr. Yoshiok, Dr. Young (Edimburg), Dr. Yarbay Rasim Adasal (Prof.), Dr. Yunus Fehmi, Dr. Yüzbaşı Kuddusi (Mülâzım-ı Evvel, Emrâz-ı Dâhiliye mütehassıslarından), Dr. Z. V. Yermoliyeva (Prof.), Dr. Zekai Tahir (Ankara Doğum ve Çocuk Bakım Evi Baştabip ve Nisâiye Mütehassısı), Dr. Zatiye Delibeyoğlu, Dr. Zekai Muammer Tunçman (Kuduz Enstitüsü Müdür ve Baştabibi), (Bakteriyolog), Dr. Zeki Öktem, Dr. Ziya Nuri (Prof.), Dr. Ziya Öktem (Doç.), Dr. Ziyaettin Zeynel (Tanan) (Erzurum Numune Hastanesi Dâhiliye ve Laboratuvar Şefi)

3.2.5. Derginin Bulunduğu Kütüphaneler

İstanbul Seririyatı dergisinin bulunduğu kütüphanelerin adı, yayımlandıkları yıllar, cilt ve sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Kütüphane Adı	Yıl	Cilt	Sayı
Milli Kütüphane	1919 (1335) - 1951	1	-
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kütüphanesi	1926	-	-
	1929	11	9-12
	1930	12	1-12
	1931	13	1-12
	1932	14	8-12
	1933	15	1-12
	1934	16	1-12
	1935	17	1-12
	1936	18	
	1937	19	
	1938	20	
	1939	21	

	1940	22	
	1941	23	2-5, 7, 10
	1942	24	4, 6, 7, 10, 12
	1943	25	
	1944	26	
	1945	27	
	1946	28	
	1947	29	
	1948	30	1-12
	1950	32	3, 4, 9-12
	1951	33	1-8
	1952	-	Özel Sayı
Sakarya Üniversitesi	1925	5	8
	1926	5	Nisan 9-12
	1926	5	Mayıs 1-8
	1929	-	Şubat 10
Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: Seyfettin Özege	1335	-	1-9
	1336	-	10-18
	1337	-	3-7, 14
	1338	-	1-12
	1339	-	1-10
	1340	-	1-121
	1341	-	7, 9-12
	1926	-	1, 3-8
	1928	-	1-12
	1952	-	1-12
Çanakkale 18 Mart Merkez Kütüphanesi	1928	10	8
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı	1934-1935	-	-
	1337-1927	-	4, 9
	1335-1336	1	5-1, 4, 12
	1337-1338	2	1, 2, 12-2, 5, 8
	1339-1340	3	1-12
	1340-1341	4	1-12

	1926-1927	5	2, 11-3, 5, 8, 12
	1927-1928	6	1-12
	1928-1929	7	1-12
	1929-1930	8	1-12
	1930-1931	9	1-12
	1931	10	1-9
	1932	11	1-12
	1933	12	1-12
	1934	13	1-12
	1935	14	1-12
	1936	15	1-12
	1937	16	1-12
	1939	18	1-12
	1940	19	1-12
	1941	20	1-12
	1942	21	1-12
	1943	22	1-12
	1944	23	1-12
	1945	24	1-12
	1946	25	1-12
	1947	26	1-5, 7, 11, 6, 8, 12,
	1948	27	3, 5-12
	1949	28	1-2, 4, 6-12, 3, 5
	1950	29	1-5, 8-12
	1951	30	1, 4, 7
İzmir Milli Kütüphanesi	1934	16	8-12
	1935	17	1-12
	1937	19	1-12
	1938	20	1-12
	1939	21	1-12
	1940	22	1-12
	1941	23	1-12
	1942	24	1-12

	1943	25	1-12
	1944	26	1-12
	1945	27	1-12
	1946	28	1-12
	1947	29	1-12
	1948	30	1-12
	1949	31	1-12
	1950	32	1-12
	1951	33	1-12

Tablo 4: İstanbul Seririyatı dergisinin bulunduğu kütüphaneler

3.2.6. Eksik Sayılar

İstanbul Seririyatı dergileriyle ilgili yapılan çalışmalarda ulaşılamayan sayılar şunlardır:

1919 (1335)	1. sene	Ağustos	4. Ek	Basılmamış
1929	11. sene	Temmuz	3. Ek	Basılmamış
1934	16. sene	Ağustos	8. Ek	Basılmamış
1935	17. sene	Temmuz	7. Ek	Basılmamış
1936	18. sene	Temmuz	7. Ek	Basılmamış
1942	24. sene	Kasım	11. Sayı	Eksik
1945	27. sene	Aralık	12. Ek	Basılmamış
1946	28. sene	Ekim	10. Ek	Basılmamış
1949	31. sene	Mart	3. Sayı	Eksik

Tablo 5: İstanbul Seririyatı dergisinin ulaşılamayan sayıları

1942 Kasım ayı ve 1949 Mart ayı nüshaları kütüphane kataloglarında bulunmamaktadır. İlâve kısım sayılarında 1945 Aralık ve 1946 Ekim sayısı hariç, beş sayı Temmuz ve Ağustos ayı *İlâve Kısmı* sayıları bulunmamaktadır.

1942 Birinci Teşrin (Ekim) ayı sayısı 171. sayfada bitmektedir. Birincikânûn sayısı 190. sayfadan başlamaktadır. Basılı nüshası bulunamayan 1942 İkinci Teşrin (Kasım)

sayısının sayfaları yıllık müteselsil ilerlediğinden basıldığı anlaşılmaktadır. Bu nüshaya yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılamamıştır.

Şubat 1949 sayısı son sayfa 33. sayfadır. Nisan ayı sayı 51. sayfadan başlamaktadır. 1949 yılı Mart ayı sayısı basılmış olup yaptığımız araştırmalarda bulunamamıştır.

İlâve kısımların eksik sayılarının sayfa numaraları takip edildiğinde bu sayıların hiç basılmamış olduğu anlaşılmaktadır. Yaz aylarına denk gelen eksik sayılar dergiyi hazırlayan Mazhar Osman'ın yurt dışı seyahatlerinde bulunduğu dönemlere rast geldiğinden hazırlanamadığı düşünülebilir.

3.3. İSTANBUL SERİRİYATI'NDA PARAMEDİKAL SAYFALAR

3.3.1. Paramedikal Sayfaların Yayın Amacı

Daha önce de belirtildiği üzere dönemin tıp dergilerinde, tıp camiasına yönelik tıbbi makalelerin yanında, umuma yönelik makalelerin bulunduğu sayfalar da ilâve edilmiştir. Diğer tıp dergilerinde olduğu gibi *İstanbul Seririyatı* dergilerinde de bu maksada yönelik paramedikal sayfalar bulunmaktadır. Bu çalışmada ana kaynak olarak alınan paramedikal sayfaların teferruatlı incelemesi yapılmıştır.

Derginin sonunda yer alan paramedikal bölüm, tıbbî makale sayfaları bitince kapak sayfası tekrar aynı şekilde basılarak "*İlâve Kısmı*" başlığı ile aynı dergi içinde ama ikinci bir dergi gibi yayınlanmıştır. Bu sayfalarda fihristte de görüldüğü gibi pek azı hariç her ilâve sayının ilk yazısını "Mazhar Osman" yazmıştır. *İstanbul Seririyatı* dergilerinin ilâve kısımlarında yani paramedikal sayfalarda toplam 854 makale yayınlanmıştır. Bu makalelerin 611 adedini Mazhar Osman yazmıştır. Ayrıca isimsiz yazılan makalelerin de Mazhar Osman'a ait olabileceğini düşünüldüğünde 700'ün üzerinde makalesinin bulunduğu söylenebilir. Derginin yayın hayatının sonlarına doğru bir dönem Mazhar Osman'ın oğlu Dr. Lahut Bey babasının sayfasında ilâve kısmın ilk makalelerini başyazar gibi yayınlamıştır. Fakat bu uzun bir dönemi kapsamamaktadır. Dr. Lahut Bey'in paramedikal sayfalarda 18 tane makalesi bulunmaktadır.

Mazhar Osman paramedikal sayfalarda genellikle "Ayın Hadiseleri", "Ayın Akisleri" ve "Canlı Ay" başlığı altında yurttan ve dünyada bir ay öncesinde meydana gelen ve tıp dünyasını yakından ilgilendiren meseleler hakkında bilgi vermektedir. Özellikle yaz aylarında gittiği yurt dışı gezileri, davetli olarak katıldığı kongreleri ayrıntılarıyla bu bölümde anlatmaktadır. Şimdiye kadar yazılan Mazhar Osman biyografilerinde seyahatlerine dair ayrıntılı bilgilere rastlanmamaktadır. Dergide yer alan "Ayın Hadiseleri" ve "Canlı Ay" başlığı altında yayınlanan gezi yazıları, katıldığı kongrelere dair bilgilerin yanında, yol güzergâhları, seyahat şartları, konakladığı otellere dair bilgiler, gittiği ülkelerdeki sosyal hayat, gezilecek turistik yerler ve çoğu birden fazla seyahat yaptığı şehirlerin zaman içinde geçirdiği değişiklikler gibi gözlemleri de yer almaktadır. Bu makalelerin ışığında gezileri ve izlenimlerini kapsayan yeni bir Mazhar Osman biyografisi

hazırlamak mümkün görünmektedir. Paramedikal sayfalarda seyahatleri ve katıldığı tıbbi kongrelerden başka sağlık, siyaset, tarih, psikoloji, sosyoloji, ekonomi gibi hemen her konuda makale yazmıştır. Örnekler şöyledir:

* 10. senenin Şubat ayı sayısında "Bu Ayın Meselesi" başlığı altında, Maarif Vekili Necati Bey'in apandisitten vefatı üzerine devam eden tartışmalara açıklık getirmek üzere bir makale kaleme almıştır. Bu makalesinde, *Cumhuriyet* gazetesine verdiği demecin kasıtlı olarak kısaltılmış olduğunu, tüm açıklamalarına yer verilmeyerek durumun anlaşılmasının basın tarafından engellendiğini yazmaktadır. Mazhar Osman Bey bu yaklaşımın kasıtlı olduğundan yakınmakta, rahatsızlığını beyan etmekte, her durumda hekimlerin suçlanmasının doğru olamayacağını dünyadaki vakalardan örneklerde anlatmaktadır.²¹³

* Aynı senenin Mart ayı sayısında tıp fakültelerinin yetersizliğinden ve hekim ihtiyacından bahisle, Avrupa'ya tıp tahsili için öğrenci gönderilmesi gerekliliğine değinilmektedir. Yazıda tıp fakültelerinde yeterli hoca olmadığına ve mevcut hocaların bir bölümünün ilmi açıdan yetersizliğine vurgu yapılmaktadır. Mazhar Osman'a göre, Sıhhat Vekâleti ihtisas konusunda olumlu adımlar atmaktadır. Diğer taraftan tıpta uzmanlığın nasıl olması hususuna değinilmiştir. Eczanelerin ispirtoyu ucuza vermesi sebebiyle rakı alamayanların ispirtoya yöneldiğini, bu yüzden ispirtonun fiyatının rakı fiyatına denk hale getirilmesine değinilmektedir.²¹⁴

11. sene Eylül ayı sayısında Avrupa seyahatini anlatmaktadır. Seyahat ederken zamanın daha uzun hissedildiğini, iki aylık seyahatte 5-6 ay geçmiş gibi yaşadığını ve Amerikalıların kısa olan insan ömrünü daha uzun hissedebilmek için daima seyahat etmekte olduklarını söylemektedir. Avrupa'yı görüp ülkeye dönen kişilerin ülkelerine karşı değişen bakış açılarından bahsetmektedir.²¹⁵

Mazhar Osman, mezuniyetinin 25. yılını tamamlayan hekimlerin listesi ve fotoğrafını yayınlamıştır. Tıbbiyenin 25. yıl mezunlarının davet edildiği toplantı, Demirkapı Mektebi'nde yapılmıştır. Dönem mezunlarından 85 kişiden 26'sı sağ kalmıştır. 14'ü toplantıya iştirak edebilmiştir. 7 kişi haricinde hepsi ordudan emekli olarak veya haklarından vazgeçerek ayrıldıkları bilgisini vermektedir. Bu sınıf, son senesini Haydarpaşa Mektebinde tamamlayan hekimlerdir. Dolayısıyla Haydarpaşa'nın ilk mezunlarıdır. Haydarpaşa Tıbbiyesinin bu ilk mezunlarının 25. mezuniyet yıldönümlerinde mazilerinden hatıralarıyla, çilelerle dolu hekimlik hayatlarından da bahsedilmektedir.

* 1930 senesi Ekim ayı sayısında "Ayın Akisleri" bölümünde "Üçüncü Tıp Kongresi"ni anlatmaktadır. Kongre Ankara'da 17 Eylül Salı günü başlamış ve üç gün devam etmiştir. Kongrede kanser, frengi ve kızıl hastalıkları tartışılmıştır.²¹⁶

²¹³ Mazhar Osman, "Bu Ayın Meselesi", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 10, İstanbul Şubat 1929, s. 517-20.

²¹⁴ Mazhar Osman, "Ayın Hadiseleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 11, İstanbul Mart 1929, s. 529-532.

²¹⁵ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 2", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 5, Eylül 1929, s. 561-564.

²¹⁶ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul Ekim 1930, s. 613-620.

* Aynı yılın Kasım sayısında "Tabibler Odası"nın kuruluşu haber verilmektedir. Sıhhat Vekili İbrahim Refik (Saydam) Bey "Etıbbâ Odası"nı açmıştır. Tıp camiasında bu hadise sevinçle karşılanmıştır. Diş hekimleri de dâhil her hekim odaya senede 12 lira ödeme yapmak zorundadır. Diş hekimlerinin yanında çalışan ve sertifika sahibi kişilere diş hekimliği sertifikası verilmesine diş hekimleri itiraz etmiş, protesto için imtihanlara katılmamışlardır. Makalede diş hekimlerinin bu tutumu eleştirilmiş, memleketin her yerinde diş hekimi ihtiyacı olduğu ve bu kişilerin zaten hekim yanında yetiştikleri ifade edilmiştir.²¹⁷

* 1930 Aralık ayı sayısında Mazhar Osman'ın "Tıp Fakültesi Son Safhada" adlı makalesinde Mekteb-i Tıbbiye ve Gülhane Seririyatı açılışı, Ankara'da Sıhhat Vekâletinin yaptırmaya başladığı hastane, Gülhane Seririyatı'nın Ankara'ya taşınma düşüncelerinden Türk Tıp Cemiyetinin Mazhar Osman başkanlığında toplandığı ve toplantıda ele alınan hususlar anlatılmıştır.²¹⁸

* 1931 Nisan sayısında "Aydın Akisleri"nde Talha ve Rasim Ali Beylerin yazdığı fizyoloji kitabını tenkid eden müderris Kemal Cenah Bey'in günlük gazetelere göndermiş olduğu makale ve Rasim Ali Bey'in müderrislikten çıkarılması tartışmaları yer almaktadır.²¹⁹

* 1931 Mayıs sayısında Mazhar Osman "Aydın Akisleri" bölümünde İstanbul'da yapılan Türk Tıp Cemiyeti Kongresi'ne yurtdışından gelen hekimlerin kongre bültenleri eklenmiştir. İsviçre'de 31 Ağustos - 4 Eylül 1931 tarihleri arasında yapılacak olan "Beynelmilel Emrazi Asabiye Kongresi" programı dergi bölümünde yayımlanmıştır. Ülkemizden katılımcılar davet edilmiştir.²²⁰

* 1933 Haziran sayısında Sıhhat Vekâletinin bütçesi TBMM'de bir misli artırılmıştır. Yazıda, bütçe tartışmalarına ve kabul edilen metne yer verilmiştir.²²¹

* 1933 Temmuz sayısında "Aydın Akisleri" bölümünde Mazhar Osman kapatılan Tıp Fakültesi ve Cumhuriyet hükümeti tarafından yeni açılan üniversite kadroları ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur.²²²

* Mazhar Osman, 1930 yılının Eylül ayı sayısının "Aydın Akisleri" bölümünde Eylül ayı olması hasebiyle tatilin son ayına girildiğinden bahisle, Avrupa'daki hekimlerin yaz boyu dinlendiklerine dikkat çekilerek hekimlerimizin onlara gıpta ettikleri nükteli biçimde anlatılmaktadır. Bu bölümde, hekimlerin geçim sıkıntısı içinde oldukları

²¹⁷ Mazhar Osman, "Aydın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul Kasım 1930, s. 225-229.

²¹⁸ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesi Son Safhada", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 8, İstanbul Aralık 1930, s. 231-238.

²¹⁹ Mazhar Osman, "Aydın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 12, İstanbul Nisan 1931, s. 263-265.

²²⁰ Mazhar Osman, "Aydın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 1, İstanbul Mayıs 1931, s. 1-3.

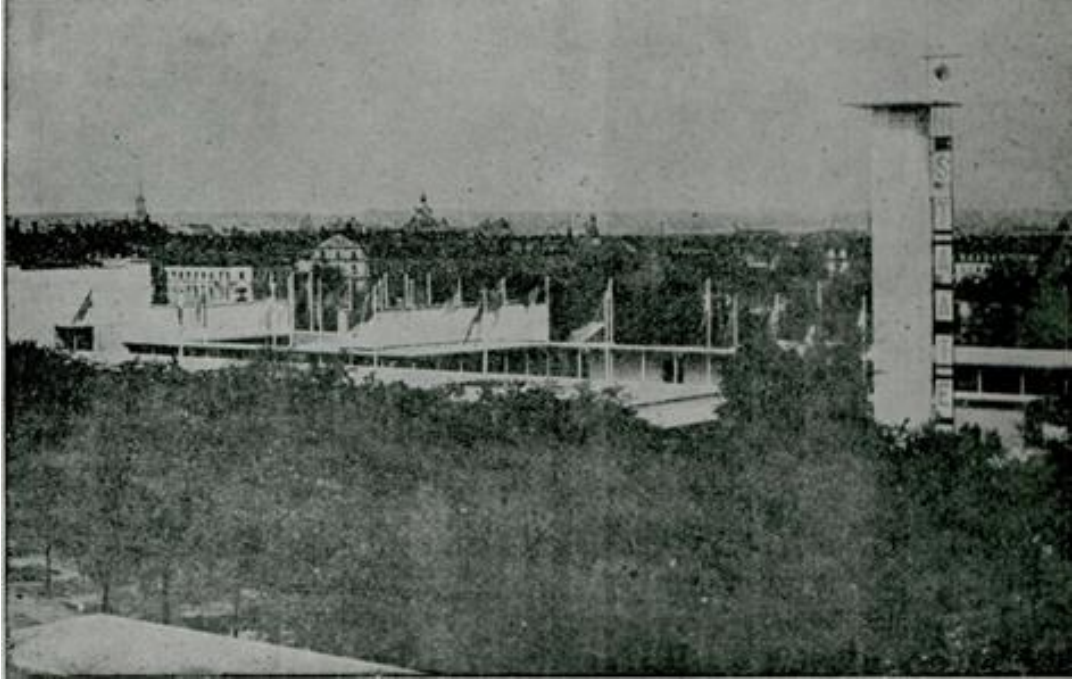
²²¹ Mazhar Osman, "Aydın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 6, İstanbul Haziran 1933, s. 171-179.

²²² Mazhar Osman, "Aydın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 7, İstanbul Temmuz 1933, s. 181-182.

müteaddit defalar vurgulanmıştır. Mazhar Osman hekimlerin özlük haklarının iyileştirilmesi gerektiğini sık sık yazmakta ve hükümetten hekimlerin kazanç vergisinden muaf tutulmasını talep etmektedir.

* Sıtma hastalığı ve diğer bulaşıcı hastalıklar yine bu bölümde mevzubahis edilmektedir. İstanbul'da "Hat Boyu" (Haydarpaşa-Pendik), en gözde sayfiye ve plaj yeridir. Sivrisinekler evvelki senelerde rahatsız edici olmakla beraber etkin mücadele neticesinde bu sene yok edilmiştir. Mazhar Osman'ın nükteli ifadesi ile *"birkaç sene sonra müze koleksiyonları için bile buralarda sivrisinek bulunamayacaktır."* demektedir.²²³

* Ekim ayı sayısında hazırlıkları tamamlanan Hıfzıssıhha Sergisinden haberler vardır. Dresden'e giderek Hıfzıssıhha Sergisini ziyaret eden Mazhar Osman, sergi ve müzeden hayranlıkla bahsetmektedir. Bina görselinin de bulunduğu yazıda "yuvarlak ev" adı verilen binanın küre biçiminde olduğu görülmektedir. Her ülkenin kendine ayrılan salonunda bayrakları yer almaktadır. Ankara Sıhhat ve İçtimai Muavenât Vekâleti tarafından düzenlenen sergide Türk bayraklı Türkiye salonu dikkat çekmektedir.²²⁴

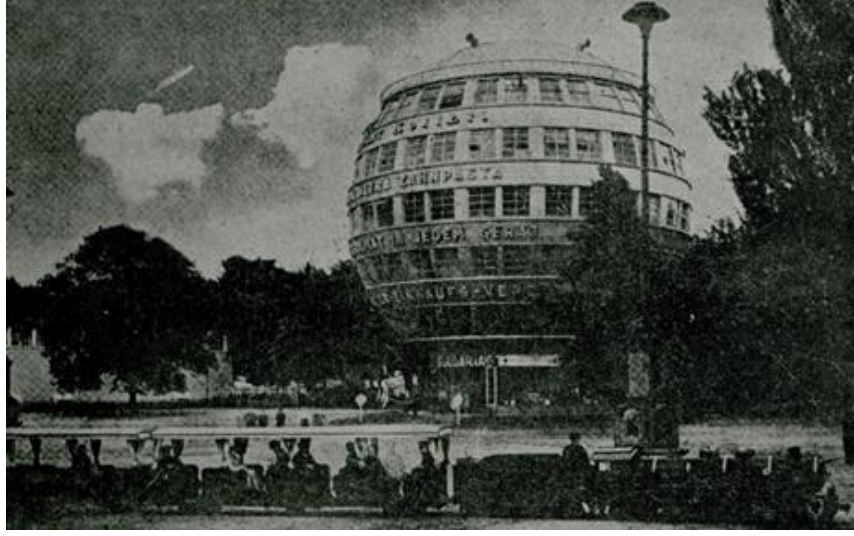

Dresden Sergisi'nde çeşitli milletlerin pavyonları²²⁵

²²³ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 5, İstanbul Eylül 1930, s. 611-612.

²²⁴ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 6, İstanbul Ekim 1930, s. 613-620.

²²⁵ *İstanbul Seririyatı*, "Ayın Akisleri", sene 12, no: 6, İstanbul Birinci Teşrin 1930, s. 613.

Serginin "yuvarlak ev" denilen ve içinde birçok müesseseler bulunan binasıyla ziyaretçileri serginin bir ucundan ötekine taşıyan cuca lokomotif²²⁶

Dresden'de Türk pavyonu²²⁷

Sergide Kızılay'ın faaliyetleri de tanıtılmaktadır. Bu çerçevede malarya, frengi, verem, trahom, çiçek, süt çocukları, sular, yiyecekler, içki vb. hususlara değinilmekte ve bunlarla ilgili temalar bulunmaktadır.

Sergiyi hazırlamakla vazifelendirilen Sıhhi Müze Müdürü Hikmet Hamdi Bey ile oğlu Rebi Hikmet Bey'den dergide övgü ile bahsedilmektedir. Sergide Hikmet Hamdi

²²⁶ *İstanbul Seririyatı*, "Ayın Akisleri", sene 12, no: 6, s. 614.

²²⁷ *İstanbul Seririyatı*, "Ayın Akisleri", sene 12, no: 6, s. 618.

Bey'in resmettiği tablo, grafik ve istatistikler altlarında Türkçe ve Almanca açıklamalarıyla birlikte yer almıştır.²²⁸

* Kasım ayı sayısında ayın hadisesi değişmiştir. Darülfünun Emini (Rektörü) Neşet Ömer Bey'in eminlik süresi bitmiş ve yeniden seçim vakti gelmiştir. Fakülte hocaları ile aralarında anlaşmazlık bulunan Rektör'ün yeniden seçilmesi mümkün görülmemektedir. Edebiyat Fakültesinden Köprülüzade Fuat Bey en kuvvetli rektör adaydır. Lâkin tıp ve hukuk fakülteleri hocaları ittifak ederek hukuk fakültesinden Muammer Raşit Bey'i rektör seçmişlerdir. Ayrıca yazıda Darülfünun ve tıp hocalarının memleketimizde Avrupa'ya nazaran geri olduğu vurgulanmaktadır.²²⁹

Yukarıda verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı gibi derginin bu *Ayın Akisleri* ve *Canlı Ay* başlığı altında yayınlanan makaleleri bir hayli renkli ve merak uyandırıcıdır. Tıp tarihinin 32 yıllık serüveni bu sayfalarda Mazhar Osman ve arkadaşlarının gözünden seyredilmektedir. Türk siyasi hayatında meydana gelen değişikliklere siyasete karışmadan yer verme becerisini gösteren Mazhar Osman, tıp eğitimi ve sağlık politikaları dışında herhangi bir siyasi tartışmayı bu sayfalara taşımamıştır. Cumhuriyet dönemine geçişte hekimlerin siyaset meselelerine fazla karıştıklarını, siyasetçi olmaya hevesli olduklarını hekim vekillerin listelerini vererek yayınlamıştır. Kendisinin ve dergisinin siyasetin uzağında olduğunu her fırsatta vurgulamasına rağmen hekimlerin toplumun pek çok hususta en ehliyetli kişileri olduğunu vurgulamaktan geri kalmamıştır. Buna örnek olarak hekim milletvekillerini, hekim belediye reislerini, hekim bakanları, hatta hekim başbakan (Refik Saydam Hükümeti) örneklerini gururla vermektedir.

Paramedikal sayfalarda yer alan metinlerde genel olarak Türkçe ve tıp dilinde meydana gelen değişimi takip etmek mümkündür. Mesela; *uluslararası* yerine 1930'ların ikinci yarısında kısa bir dönem *arsulusal* kelimesi kullanılmıştır. Yine aynı dönemde *milletvekili* yerine *saylav* kelimesi kullanılmıştır. Zaman içinde Türk dilindeki değişimler bu çalışmanın dışında olduğu için kısaca değinilen bu hususta inceleme yapmak isteyenler için bu sayfalar önemli bir kaynak niteliğindedir.

Paramedikal sayfalarda birinci sayıdan itibaren yer verilen karikatürlere, senenin son sayfasında "*Üstatlarımız: 13*" künyesi ile çizilmiş bir karikatür yer almaktadır. Yani her sayıda, ilâve bölümün son sayfasında bir adet karikatür çizilmiştir. Ülkemizden ve dünyadan tanınmış hekimlerin özellikleri, esprili tarzda çizilmiştir. Meselâ, Türkiye'de kadın doğum ve çocuk hastalıkları dallarının kurucusu sayılan Dr. Besim Ömer Paşa, beyaz önlüğünün ceplerinden bebekler fışkırır şekilde çizilmiştir.

²²⁸ "Hikmet Hamdi Bey Sağlık Koleksiyonu", ailesi tarafından SBÜ Müzesi'ne bağışlanmıştır. Haydarpaşa Tıbbiyesi binası, arazileriyle birlikte SBÜ'ye tahsis edilmiş olup tarihi külliye içerisinde yer alan hamam yerleşkesinin restorasyon sonrası "Tıp Eğitim Tarihi Müzesi" olarak hizmete sunulması planlanmıştır. Hikmet Hamdi Bey'in tabloları bu müzede sergilenecektir. Halen müze çalışmaları devam eden Üniversite Külliyesinde "Hikmet Hamdi Bey Sağlık Koleksiyonu" Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanlığı tarafından sergilenmektedir.

²²⁹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 7, İstanbul Kasım 1930, s. 225-229.

3.3.2. Paramedikal Sayfalarda Vefat İlanları

İstanbul Seririyatı dergilerinin paramedikal sayfalarında vefat eden hekimlerin ardından genellikle Mazhar Osman'ın bazen de vefat eden hekimin yakın bir arkadaşı tarafından kısa biyografi şeklinde "nekroloji"²³⁰ yazıları yayınlanmıştır. *İstanbul Seririyatı* dergileri 32 senelik uzun bir süreci kapsadığından, dergide makale yazan hekimler de dâhil olmak üzere tıbbiyenin değerli hocaları, siyaset ve edebiyat camiasının meşhur hekimleri, genç yaşta kaybedilen meslektaşların nekrolojilerinin biriktiği bir süreli yayın özelliği taşımaktadır. Bu yönü ile dergi, hekimlere dair yapılacak olan biyografik çalışmalarda araştırmacılar için kaynak olma özelliğine de sahiptir. Ayrıca vefat eden hekimin çerçeve içinde bir fotoğrafı da verilmektedir.

Vefat haberleri ilk sayılarda duyuru mahiyetinde verilmiştir. "1334 senesi mezunlarından Dr. Selahaddin Bey vefat etmiştir." örneğinde olduğu gibi.

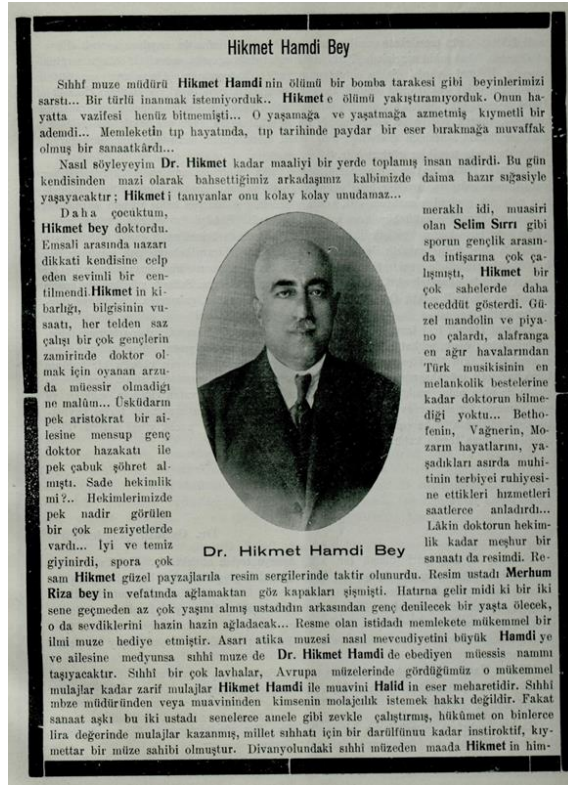
Daha sonraları ölüm ilanları kısa birer paragraf olarak verilirken, Türkiye'de ve dünyada meşhur hekimlerin biyografileri birkaç sayfa uzunluğunda yazılmaya başlanmıştır. Ayrıca tıp tarihinin önemli simalarının vefatı münasebetiyle özel sayılar hazırlanarak sevenleri tarafından kaleme alınan veda yazıları yayınlanmıştır. Derviş Paşa, Mazhar Paşa, Âkil Muhtar ve Besim Ömer bunlardan birkaçıdır.

Wieting Paşa'nın ölüm ilânına ait derginin ilk sayfası²³¹

²³⁰ *Nekroloji* sözcüğü "ölmüş birisinin anısına yazılan yazı" olarak tanımlanır. "Ölüm ardı yazılar" da denen nekrolojik metinler, edebiyatçı/sanatçı gibi mesleki özellikleriyle tanınan kişilerin ya da yazarın kendi yakınındaki özel bir insanın ölümünü konu edinen, çoğunlukla süreli yayınlarda yayınlanan yazılardır. (Nesrin Mengi, "Bir Ölüm Yazısı: Nekroloji", 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri Dergisi, c. VI, sayı 16, 2016.

²³¹ *İstanbul Seririyatı*, c. III, no: 2, İstanbul Haziran 1338.

Hikmet Hamdi Bey'in vefat ilânına ait ilk sayfa²³²

Selanikli Mahir Tokay'ın vefat ilânının ilk sayfası²³³

²³² *İstanbul Seririyatı*, no: 4, İstanbul Ağustos 1931, s. 29.

²³³ *İstanbul Seririyatı*, sene 22, no: 9, İstanbul Eylül 1940.

İstanbul Seririyatı dergilerinde 400'ün üzerinde vefat ilanı yer almaktadır. Vefat eden hekimlerden başka nadiren eş veya çocuklarının vefat haberleri de bulunmaktadır. Meselâ 1933 Mart ayı sayısında Dr. Ali Şükrü Bey'in kızıl hastalığından vefat eden iki yaşındaki kızının ölüm haberi duyurulmaktadır. İlanların çoğunda vefat eden hekimin özgeçmişi niteliğinde bilgiler verilmiştir. Tanınmış hekimlerin ve özellikle *İstanbul Seririyatı* yazarlarının (yerli ve ecnebi) özgeçmişleri ise birden fazla yazar tarafından kaleme alınan nekrolojilerle yayınlanmıştır.

Aşağıdaki tabloda vefat eden hekimlerin isim, branş ve çalıştığı hastane bilgilerine kısaca değinilmiştir:

Yıl	Ay	Açıklama
1919 (1335)	Haziran	<i>Dr. Şükrü Eflatun Bey:</i> Geçen sene tıp fakültesinden mezun olan Şükrü Eflatun Bey Kafkasya'da tifüsten vefat etmiştir. Yazıyla birlikte fotoğrafı bulunmaktadır.
1919 (1335)	Haziran	<i>Dr. Enver Nazım Bey:</i> Mazhar Paşa'nın hafidi (torunu) Almanya'da eğitim gören Dr. Enver Nazım Bey vatana dönerken vapurda vefat etmiştir. (Enver Nazım Bey'in siyah çerçeve içinde fotoğrafı ve vefat haberi Temmuz sayısında tekrar verilmiştir.)
1919 (1335)	Nisan	<i>Dr. Cevat Bey:</i> Vefat etmiştir.
1919 (1335)	Mayıs	<i>Dr. Tevfik Bey:</i> Tıp Fakültesi Teşrih Muallimi Tevfik Bey vefat etmiştir.
1919 (1335)	Ağustos	<i>Dr. Mazhar Paşa:</i> Mazhar Paşa'nın ölümüne dair Mazhar Osman'ın uzun bir yazısı yer almaktadır. Vefat münasebetiyle Mazhar Osman'dan başka merhumun bazı yakın arkadaşlarının taziye yazıları da bu sayıda yayınlanmıştır.
1919 (1335)	Ağustos	<i>Dr. Osman Şevki:</i> Tarih-i Harb-i Sıhhi Komisyonu azâlarından Dr. Osman Şevki vefat etmiştir.
1919 (1335)	Ekim	<i>Halid Şadi:</i> Dişçi Mektebi Muallimi Halid Şazi Bey'in vefatı üzerine yazılan biyografisi.
1923 (1340)	Ocak	<i>Dr. Vasfi Bey:</i> Vefat etmiştir.
1923 (1340)	Mart	<i>Opr. Dr. Fethi Bey ve Selanikli Dr. Kâmil Bey</i> vefat etmişlerdir.
1923 (1340)	Mayıs	<i>Opr. Dr. Ahmet Nurettin Bey:</i> Vefat etmiştir.
1923 (1340)	Haziran	<i>Dr. Hacı Emin Bey:</i> Beyoğlu Belediye Dairesi Tabibi Hacı Emin Bey vefat etmiştir.
1923 (1340)	Haziran	<i>Dr. Atıf Hüseyin Bey:</i> Kulak Hekimi Atıf Bey Tıbbiye-i Askeriye'nin yetiştirdiği sevilen, değerli bir hekimdir. Vefat haberi ve tam sayfalık biyografisi bulunmaktadır.

1923 (1340)	Temmuz	<i>Dr. İbrahim Vâsıf Bey:</i> Gülhane Seririyatı'nın eski röntgen muallimi İbrahim Vâsıf Bey röntgen şualarına maruz kalan ellerini kaybetmiştir. Bilime feda ettiği röntgen şuasına maruz kalan elleri bileklerinden kesilmiştir. Tıp camiasını yasa boğan bu hadiseden sonra Sıhhiye Vekâleti tarafından 1.000 lira ikramiye ve aylık maaş tahsisi yapılmıştır. (Vefat haberleri kısmında bu bilgi verildikten sonra Ocak ayı sayısında vefat haberi yer almıştır.)
1923 (1340)	Temmuz	<i>Dr. Fahri Bey:</i> Dr. Kaymakam Süleymaniyeli Fahri Bey vefat etmiştir.
1923 (1340)	Eylül	<i>Dr. Miralay Zeki Bey:</i> Vefat etmiştir.
1923 (1340)	Ekim	<i>Safiye Hanımefendi:</i> Gazete yazarlarından Toptaşı Bimarhanesi şeflerinden Dr. İhsan Şükrü Bey'in zevceleri Safiye Hanımefendi vefat etmiştir. <i>Tıp fakültesinin genç öğrencisi (adı verilmemiştir):</i> Yüksek ateş sebebiyle girmiş olduğu koma esnasında kendini pencereden atarak vefat etmiştir.
1923 (1340)	Aralık	<i>Dr. Veliyyüddin Tahsin Bey:</i> İstanbul Mecânîn Müşahedehanesi Tabibi Mütchassıs "Veliyyüddin Tahsin Bey" vefat etmiştir.
1924 (1341)	Ocak	<i>Dr. Vasfî Bey:</i> Vefat etmiştir.
1924 (1341)	Şubat	<i>Dr. Arifî Paşa:</i> Eski Sıhhiye Müdürü Arifi Paşa vefat etmiştir.
1924 (1341)	Şubat	<i>Dr. İsmail Hakkı Bey:</i> Aydın Belediye Tabibi Emekli Asker İsmail Hakkı Bey vefat etmiştir.
1924 (1341)	Haziran	<i>Dr. Celal İsmail Paşa:</i> Tıp Fakültesi Seririyat-ı Dâhiliye hocası "Celal İsmail Paşa" vefat etmiştir.
1924 (1341)	Haziran	<i>Dr. Selami Paşa:</i> Vefat etmiştir.
1924 (1341)	Haziran	<i>Dr. Ferik Selami Paşa:</i> Emrâz-ı Asabiye Mütchassısı "Ferik Selami Paşa" vefat etmiştir.
1924 (1341)	Haziran	<i>Dr. Kemal Bey:</i> Gülhane Seririyatı Emrâz-ı Cildiye Başasistanı "Kemal Bey" vefat etmiştir.
1924 (1341)	Ağustos	<i>Dr. Süleyman Numan Paşa:</i> Derginin ilk sayfası vefat ilanına ayrılmıştır. "Süleyman Numan Paşa"nın vefat haberi siyah çerçeve içerisinde fotoğrafı ile birlikte yayınlanmıştır. (222. sayfadan itibaren 227'ye kadar derginin önemli bölümünü Süleyman Numan Paşa'nın biyografisine ayırmıştır.)
1924 (1341)	Ağustos	<i>Dr. Mahmud Hakkı Paşa:</i> Mahmud Hakkı Paşa vefat etmiştir.
1924 (1341)	Aralık	<i>Dr. Cevdet Bey:</i> Cevdet Bey vefat etmiştir. (Siyah çerçeve içerisinde fotoğrafın sol kısımlarında yazı bulunmaktadır. Bu

		nüşhada tarih, Miladi takvime göre yazılmıştır.)
1926	Ocak	<i>Dr. İbrahim Vâsıf Bey:</i> Vefat etmiştir. (Dergi üç sayfasını vefat için ayırmış, merhum İbrahim Vâsıf Bey'in fotoğrafı ile birlikte biyografisini yayınlamıştır.)
1926	Eylül	<i>Dr. Edmon Landaulet:</i> Edmon Landaulet 80 yaşında vefat etmiştir. İlmî hayatı ve biyografisi anlatılmaktadır.
1926	Kasım	<i>Dr. Kraepelin:</i> Mazhar Osman Bey'in Almanya'da kliniğinde staj yaptığı hocası, dostu, psikiyatri ekolünü benimsediği Kraepelin vefat etmiştir. Mazhar Osman Bey çok üzgündür. Matemini okurları ile paylaşmıştır. Derginin ilâve kısmını merhumun biyografisine ayırmıştır.
1926	Kasım	<i>Dr. Şevket Celal Bey:</i> Merhum Dr. Şevket Celal Bey'in biyografisi bulunmaktadır.
1926	Aralık	<i>Dr. Necmettin Arif Bey:</i> Vefat eden Dr. Necmettin Arif Bey'in biyografisi 2 sayfa halinde yayınlanmıştır.
1926	Aralık	<i>Dr. George Triebirge:</i> Fransız Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Hekimi George Triebirge vefat etmiştir.
1926	Aralık	<i>Dr. S. Eherman:</i> Dergide sıklıkla makaleleri yayınlanan Viyana Tıp Fakültesi Muallimi S. Eherman vefat etmiştir. Ölüm ilanlarını kısa biyografileri ile Hulusi Behçet Bey hazırlamıştır
1927	Şubat	<i>Dr. Süleyman Nazif Bey:</i> Vefat etmiştir. İlk sayfada merhum Süleyman Nazif Bey'in portresi bulunmaktadır. Süleyman Nazif Bey biyografisi Mazhar Osman Bey tarafından hazırlanmıştır.
1927	Şubat	<i>Dr. Fritz Hitschmann:</i> Nisâiye Mütéhassısı Viyanalı Fritz Hitschmann vefat etmiştir.
1927	Şubat	<i>Dr. Leredde:</i> Fransız frengi mütéhassıslarından Leredde vefat etmiştir.
1927	Aralık	<i>Dr. Kasım Ezeleddin Bey ve Dr. Ali Fuat Bey:</i> Vefat etmişlerdir.
1927	Aralık	<i>Dr. Abdüsselâm Bey:</i> Vefat etmiştir.
1928	Nisan	<i>Dr. Abdi Tevfik:</i> Darülaceze Göz Hekimi Abdi Tevfik vefat etmiştir.
1928	Nisan	<i>Dr. Mehmed Rahmi:</i> Mehmed Rahmi Bey vefat etmiştir.
1928	Eylül	<i>Dr. Ömer Şevki Bey:</i> Opr. Ömer Şevki Bey vefat etmiştir. İttihat ve Terakki Cemiyeti mensubu Sivas Mebusu Ömer Şevki Bey Adliye Meclis üyesidir. Kısa bir özgeçmişi bulunmaktadır.
1929	Ocak	<i>Dr. Şefik Hidayet Bey:</i> Opr. Şefik Hidayet Bey, göğüs hastalığından

		genç yaşta vefat etmiştir.
1929	Mart	<i>Dr. Necati Bey:</i> Maarif Vekili Necati Bey, apandisit ameliyatından sonra otuz dört yaşında vefat etmiştir.
1929	Mart	<i>Dr. Şefik Hidayet Bey:</i> Ocak ayında vefat haberi verilen Opr. Şefik Hidayet Bey'in bu sayıda biyografisi yer almaktadır.
1929	Mart	<i>Dr. Nafiz Paşa:</i> Fakülte hocalarının en yaşlısı ola Nafiz Paşa'nın vefatı bu sayıda kapaktan verilmiştir. Hocanın fotoğrafı ile yaptığı hizmetler övülerek anlatılmaktadır.
1930	Mayıs	<i>Dr. Mirliva Hüseyin Hüsnü Paşa:</i> Müdafaa i Milliye Sıhhiye Dairesi'nden Mirliva Hüseyin Hüsnü Paşa vefat etmiştir. Ömrünü iyi bir asker olmak geçiren Dr. Hüseyin Hüsnü Sivas verimli olacağı bir yaşta vefat etmiştir.
1930	Mayıs	<i>Dr. Server Hilmi Bey:</i> Eczacı Mektebi Müdürü Server Hilmi Bey vefat etmiştir. Mütevazı karakteri ile tanınan hoca eski Kadırga Tıbbiyesi'nin müfredat hocası idi.
1930	Mayıs	<i>Dr. Hacı Kemal Bey:</i> Gureba Hastanesi Dâhiliye Şefi Hacı Kemal Bey vefat etmiştir. <i>Dr. Lütü Akif Bey:</i> Bakırköy Müessesesi'nin şeflerinden olan Lütü Akif Bey vefat etmiştir.
1930	Ekim	<i>Dr. Fehmi İsmail Bey:</i> Askeri mektepte kendisine takılan "Kont" lakabını vefatına kadar taşımıştır. Kont Fehmi askeri hekimlik mesleğini yıllarca yaptıktan sonra bu işten para kazanamayacağını fark ederek sarraflık mesleğine geçmiştir. Hayır cemiyetlerinde eşi ile birlikte çalışmış, arkadaşlarının her taleplerinde ise yardımda bulunmuştur. Franmason cemiyetine mensuptur. Borsada Meclis İdare Reisliği yapmıştır. Türk sikkesinin şerefi için çalışırdı. Hareketli askerlik ve hekimlik mesleğinden sonra atıl hayat tarzı şişmanlamasına neden olmuştu. Sarılık ve böbrek yetmezliğinden vefat etmiştir.
1930	Ekim	<i>Dr. Hainrich Von Peham:</i> Viyana Darülfünunu Birinci Nisâiye ve Vilâdiye Seririyatı Müderrisi Prof. Hainrich Von Peham Avusturya'da vefat etmiştir.
1930	Aralık	<i>Hemşire Nuriye Hanım:</i> Hilâl-i Ahmer Hastabakıcı Mektebi mezunlarından ve İstanbul Gureba Hastanesi hemşirelerinden parlak bir öğrenci ve müşfik bir hemşire olan Nuriye Hanım 18 yaşında vefat etmiştir.
1931	Şubat	<i>Dr. Şevki Bey:</i> Fizik hocası Şevki Bey vefat etmiştir.
1931	Mart	<i>Dr. Haim Naum Bey:</i> Dr. Haim Naum vefat etmiştir. Daülkelb

		Müessesesi müdürüdür. Kibar bir Musevi ailesinin evladıdır. Çalışkan ve nazik bir insandır.
1931	Mart	<i>Dr. Mehmed Tevfik:</i> Selanikli Mehmed Tevfik ani bir rahatsızlık sebebiyle vefat etmiştir. 1320 mezunlarından Selanikli Mehmed Tevfik ile Mazhar Osman 5 Mayıs 1315'de Askeri Tıbbiye başladı. Sınıf mevcudu üç yüz elli dördü geçtiği için iki dershaneye bölünmüştü. Daha büyüklerin bulunduğu dershanenin çavuşu Selanikli Mehmed Tevfik idi. Çok zeki idi. Ders anlatırken hocalar dâhil herkes onu dinlerdi. Aynı sınıfta Sıhhat Vekili Refik Bey, Millet Meclisi Reis Vekili Nureddin Ali Bey, Meşhur ebemiz Kenan Tevfik Bey, Gülhane sâbık Teşrih-i Marazî Muallimi Servet Tevfik Bey, Röntgen Mütahassısı Vâsıf Bey, Bakteriyolog İhsan Sabri iyi bir istikbale sahip olmuşlardı. Sınıfta zekâsı ile sivrilen Selanikli Mehmed Tevfik'in mizacı, Mazhar Osman Bey'in tarifi ile "yırtıcı bir kuş" gibiydi. Kimseyi beğenmezdi. Her fırsatta idareye ve hükümete alenen ağır eleştirilerde bulunurdu. Zabitlerle çatışırdı. Bu hareketleri hocalarının nazarında gözden düşmesine sebep olmuştur. Almanların katı disiplini, zekâdan ziyade disiplin ve çalışmaya önem veren tutumu Selanikli Mehmed Tevfik'e uymuyordu. Bir gün Deycke ve Wieting paşalarla aynı koridorda yürürlerken kurumaya bırakılan röntgen camlarına çarpıp devrilmelerine sebep olmuştur. Durup yerden kaldırmak yerine koşarak oradan uzaklaşmaya çalışırken iki Alman Paşa Selanikli Mehmed Tevfik'i durmaya mecbur bırakmıştır. Niye kaçtığını izah etmeye çalışırken Wieting Paşa'nın "sus terbiyesiz" diye bağırması izzet-i nefesine ağır gelen genç öğrencinin bu itham hayatının alt üst olmasına sebep olmuştur. "Aynen iade ederim" diye cevap verince hapisle cezalandırılmıştır. Müdür Muavini Raşit Tahsin Bey araya girerek Selanikli Mehmed Tevfik'i özür dilemesi karşılığında serbest bıraktırsa da artık tıbbiyede bir geleceği yoktur. Gittiği her yerde bu mizacı başına belâ olmuştur. Hayır için baktığı hasta sayısı bir hayli fazla olduğundan geçim sıkıntısı çekmektedir. İstanbul Şark Demiryollarına memur edilmiştir. Vazifesinaslığı ve iyi kalpliliği, ameleleri bedelsiz muayene etmesi herkesin saygısını kazandırmıştır. Huyu ise değişmemiştir. Ardında biri yetişkin, diğeri on üç yaşında iki evlat bırakarak vefat etmiştir.
1931	Nisan	<i>Dr. İsmail Besim Paşa:</i> Tıbbiye Askeriye hocalarından İsmail Besim Paşa vefat etmiştir. Hocalıktan başka saray hekimliği, Sıhhiye Reisliği, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti gibi çeşitli görevlerde bulunmuş nazik ve mütevazı bir şahsiyetti.

1931	Nisan	<i>Dr. Münir Ahmet Bey:</i> Haseki Hastanesi ve Bakırköy Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi Göz Mütéhassısı Münir Ahmet Bey vefat etmiştir. Bingazi Muharebelerine katılmış, Mustafa Kemal'in hizmetinde bulunmuştur.
1931	Temmuz	<i>Dr. Hacı Kemal Bey:</i> Vefat etmiştir. Dr. Osman Şerafeddin, Hulusi Behçet ve Mazhar Osman meslektaşlarının vefatı üzerine yazmışlardır.
1931	Temmuz	<i>Dr. Hacı Hüsnü Bey:</i> Üsküdar Belediyesi'nde de çalışmış olan Hacı Hüsnü Bey vefat etmiştir.
1931	Temmuz	<i>Dr. Cemil Bey:</i> Opr. Cemil Bey vefat etmiştir. 28 yaşında vefat eden Cemil Bey, Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Hocası Ali Rıza Bey'in oğludur.
1931	Ağustos	<i>Dr. Hikmet Hamdi Bey:</i> Sıhhi Müze Müdürü Hikmet Hamdi Bey vefat etmiştir. Hıfzıssıhha Müzesi'nin kurucusu, Ressam Dr. Hamdi Bey'in vefatı üzerine Dr. Osman Şerafeddin taziye yazısı yazmıştır.
1931	Ağustos	<i>Dr. Eşref Neşet:</i> Eczacı Eşref Neşet genç yaşta vefat etmiştir.
1932	Ocak	<i>Dr. İzzet Kâmil Bey:</i> Cilt ve Frengi Mütéhassısı Dr. İzzet Kâmil Bey'in vefatı üzerine Mazhar Osman üzüntü ve hayretini anlatan bir yazı kaleme almıştır.
1932	Şubat	<i>Dr. Sadık Bey:</i> Sıhhiye müdürlüğü vazifesinde bulunan Dr. Sadık Bey vefat etmiştir.
1932	Şubat	<i>Dr. Ziya Hilmi Bey:</i> Mazhar Osman'ın "manevi evladım" dediği Cebeci Gümüşsuyu Hastanesinde Röntgen Mütéhassısı Ziya Hilmi Bey röntgen şualarına maruz kaldığından (mesleği uğruna) vefat etmiştir.
1932	Şubat	<i>Dr. Aziz Bey ve Dr. Mehmed Salih Beyler</i> de bu ay vefat etmişlerdir.
1932	Mart	<i>Dr. Mehmed Ali Bey:</i> Dr. Osman Şerafeddin Bey'in babası Plevne gazisi Dr. Mehmed Ali Bey vefat etmiştir.
1932	Mart	<i>Dr. İbrahim Sait Bey:</i> Cilt ve Zührevi Hastalıklar Hekimi Gaziantep'li Dr. İbrahim Sait vefat etmiştir.
1932	Nisan	<i>Dr. İsmail Derviş Bey:</i> Tıp fakültesinin duayen hocalarından İsmail Derviş Bey vefat etmiştir. Askeri Tıbbiyeden mezun olduktan sonra Fransa'ya gitmiş ve dönüşünde Fransızca dâhil pek çok branşta ders vermiş, yüzlerce hekimin yetişmesinde emeği geçmiştir.
1932	Nisan	<i>Dr. Halepli İdris:</i> Askeri Tıbbiye mezunu. 33 sene hizmetten sonra vefat etmiştir.

1933	Ocak	<i>Dr. Wilhelm Merck:</i> Merck İlaç Fabrikasının sahibi Wilhelm Merck vefat etmiştir. (Derginin sene 11, no: 5, Eylül 1929 tarihli sayısında Paris gezisinde Mazhar Osman, Wilhelm Merck refakatinde bu fabrikayı gezmiş ve bütün teferruatıyla hayret ve hayranlığını bu sayıda yazmıştı.) Dr. Ekrem Emin: Kadıköy’de Fakirler Cemiyeti Dispanserinde hekimlik yapan Ekrem Emin vefat etmiştir. Hayırsever meslektaşının vefatı üzerine kaleme aldığı yazıda Mazhar Osman yine hekimlerin geçim sıkıntısı çektiklerinden, uzman hekimlerin vizite ücretlerinin artırılması gerekliliğinden, böylece pratisyen hekimlerin neredeyse berber maaşıyla geçinmek zorunda kalmayacaklarını vefat eden arkadaşı ile yaptığı sohbeti vesile ederek yazmaktadır.
1933	Şubat	<i>Dr. Ali Şükrü Bey’in kızı:</i> Dr. Ali Şükrü Bey’in iki yaşındaki kızı kızıl hastalığından vefat etmiştir.
1933	Mart	<i>Dr. Ziya Baha Bey:</i> Antalya eski Sıhhiye Müdürü Ziya Baha Bey vefat etmiştir.
1933	Nisan	<i>Dr. Musa Kâzım:</i> Büyükkada Verem Sanatoryomu Sahip ve Mühassısı Musa Kâzım vefat etmiştir. <i>İstanbul Seririyatı</i>’na pek çok yazı yazmıştır. Mazhar Osman mezarı başında bir nutuk irad etmiş ve tam metin bu sayıda yayınlamıştır.
1933	Haziran	<i>Dr. Rıfat Osman Bey:</i> Röntgen Mühassısı Dr. Rıfat Osman Bey vefat etmiştir. Gülhane Seririyatında staj yapan ilk sınıftan olan Dr. Rıfat Osman Bey, aynı zamanda iyi bir ressamdır.
1933	Temmuz	<i>Dr. Mükerrerrem Emin Bey:</i> Dr. Mükerrerrem Emin kardeşi Dr. Ekrem Emin’in vefatının acısına dayanamayarak birkaç ay geçmeden vefat etmiştir.
1933	Temmuz	<i>Dr. Abdüsselâm Bey:</i> Urfa Hastanesi Operatörü Abdüsselâm Bey kangrenli bir hastayı tedavi ederken kapıldığı mikrop sebebiyle şehit olmuştur.
1933	Temmuz	<i>Dr. Necmeddin Haydar Bey:</i> Röntgen Mühassısı Necmeddin Haydar vefat etmiştir.
1933	Temmuz	<i>Dr. Muhlis Rahmi Bey:</i> Bakteriyolog Dr. Muhlis Rahmi vefat etmiştir.
1934	Ocak	<i>Dr. Tahir Bey:</i> Beyoğlu Hükümet Tabibi Tahir Bey influenzadan vefat etmiştir.
1934	Şubat	<i>Dr. Süleyman Emin Paşa:</i> Askeri Tıbbiyeden mezun İttihat Terakki Cemiyeti mensubu ve Cumhuriyet yönetiminin Âli Karar Heyeti

		Başkanı Dr. Süleyman Emin Paşa vefat etmiştir. Mazhar Osman'ın yakın dostu olan Süleyman Emin, vefatı ile tıp camiasını yasa boğmuştur.
1934	Mart	<i>Dr. Cenap Şahabettin:</i> Türk hekimliğinin ve Türk edebiyatının önlü ismi Dr. Cenap Şahabettin vefat etmiştir. (Biyografisinden özet: Askeri Tıbbiyyeyi birincilikle bitirmiş, yirmi yaşında mezun olmuştur. Fransızca'yı her hekimden daha iyi bilir, konuşurdu. Arapça ve Farsçaya hâkimdi. Şiirlerinde bu iki lisanı da ustaca kullanmıştır. Karantina teşkilâtında parlak bir hekim olduğu için yabancı dostları tarafından himaye edilmekteydi. Osmanlı yönetimi ona dokunmaya cesaret edememiştir. Bacanağı olan Kilisli Rıfat ile üstün başarılarla imza atmıştır. Hasta bakmayı, dert dinlemeyi sevmezdi. Bu yüzden karantina doktoru olarak çalışmıştır.)
1934	Mart	<i>Dr. Reşit Galip Bey:</i> Eski Maarif Vekili, Aydın Mebusu Dr. Reşit Galip Bey zatürreden vefat etmiştir. Tıp Fakültesinin ıslahına çok emek vermiştir. Vekil iken (altı ay evvel) bir deniz kazası geçirmiş, kayığı batmıştı. Bu kazadan sonra mesleğinden ayrılarak evine çekilmiş, lâkin zatürreden kurtulamayıp vefat etmiştir. Türkçülük ülküsüne sahip bir devlet adamıydı. Kardeşi Moskova Sefiri Hüseyin Ragıp Bey'dir.
1934	Mart	<i>Dr. Talha Yusuf Bey:</i> Fizyoloji Profesörü Talha Yusuf Bey vefat etmiştir.
1935	Ocak	<i>Dr. Mehmed Ali Bey:</i> Bahriye hekimlerinden Miralay Mehmed Ali Bey vefat etmiştir. Kulak Hekimi olan oğlu Ali Haydar seçkin hekimlerimizdendir. Mehmed Ali Bey hepimizin baba bildiği vatanperver bir hekimdir.
1935	Ocak	<i>Dr. Süleyman Ethem Bey:</i> Dr. Süleyman Ethem'in vefatı dolayısıyla arkadaşı Dr. Şerafeddin Çelik taziye yazısı yazmıştır.
1935	Şubat	<i>Dr. Rıfat Efendi:</i> Selanikli Rıfat Efendi vefatı ile tıp camiasını yasa boğmuştur. Türkiyeli Rıfat olarak gençliğimizin örnek alacağı bir şahsiyettir.
1935	Şubat	<i>Dr. Yusuf Ragıp Bey</i> ve <i>Dr. Ali Muhlis Beyler</i> de bu ay vefat etmişlerdir.
1935	Mart	<i>Dr. Spielmeyer:</i> Prof. Spielmeyer grip epidemisi sebebiyle vefat etmiştir. Kısa biyografisi yazılmıştır.
1935	Nisan	<i>Dr. Ali Suat Tahsin:</i> Dr. Ahmet Asım Onur tıbbiyeden birlikte mezun oldukları 1919 dönemi arkadaşının vefatı dolayısıyla yazdığı yazıda, arkadaşının Rusya'ya kaçtığını ve orada 10 sene kaldığını,

		bu esnada Rusça ve Latince öğrenerek Moskova Tıp Fakültesine de devam edip fizyoterapist olarak mezun olduğunu yazmaktadır. Yakalandığı verem hastalığından uzun yıllar tedavi görmesine rağmen kurtulamamıştır.
1936	Şubat	<i>Dr. İzzet Fikri:</i> Adapazarı'nda serbest hekimlik yapan Dr. İzzet Fikri vefat etmiştir.
1936	Mart	<i>Dr. Raşid Tahsin:</i> Türkiye Sinir ve Akıl Hastalıkları piri, üstadı olan Raşid Tahsin vefat etmiştir. Bu sayıda hayatına dair kısa bir biyografi yayınlanmıştır.
1936	Eylül	<i>Dr. Hulusi Raşit:</i> Askeri Tıbbiye hocalarından Hulusi Raşit vefat etmiştir. (Hulusi Raşit Darwin'i eleştirir ve insanın ayrı bir tür olduğunu, farklı yaratıldığını söylerdi.)
1937	Ocak	<i>Dr. Ziya Nuri Paşa:</i> Vefat etmiştir. Detaylı biyografisi yayınlanmıştır.
1937	Temmuz	<i>Dr. Lütü Akif:</i> Vefat etmiştir. Mazhar Osman'ın aynı zamanda mesai arkadaşı da olan Dr. Lütü Bey Toptaşı'nın Bakırköy'e taşınmasında büyük gayret sarf etmiştir. Vefatı sebebiyle kısa bir biyografisini yazmıştır. <i>Dr. Muhiddin Bey:</i> Hekimbaşızade Muhiddin Bey vefat etmiştir. Zeki ve çalışkan olan bu zat Meşrutiyet sonrası Umum Hastaneler Müdürü olmuştur. Yıldız Sarayının yağmasından sorumlu tutulmuştur. Bu hadiseler sinirlerini bozmuş Mısır'a gitmiş ve tekrar yurda dönmüştür. Diyarbakır Belediyesi'ne tayin edilmiştir.
1937	Temmuz	<i>Dr. Bafralı Yanko:</i> Vefat etmiştir. Eski Türk hekimlerindendi. Aynı zamanda edebiyatla ilgilenir, günlük gazete ve dergilerde yazardı.
1937	Ekim	<i>Dr. Kilisli Rifat:</i> Vefat etmiştir. <i>İstanbul Seririyatı</i> yazarlarından değerli bilim insanı ardında eserlerini bırakarak vefat etmiştir. (Geniş biyografisi yer almaktadır.)
1937	Ekim	<i>Dr. Fuat:</i> Darülaceze Başhekimisi Hobyarlı Dr. Fuat vefat etmiştir.
1937	Aralık	<i>Dr. İsmail Süleyman Bey:</i> Etfal Hastanesi Röntgen Mütahassısı Dr. İsmail Süleyman vefat etmiştir.
1938	Ocak	<i>Dr. Galip Derviş:</i> Kadırga Tıbbiyesinden fakülte hocalarından Topkapı Fukaraperver Cemiyeti Başkanı Galip Derviş vefat etmiştir.
1938	Mart	<i>Dr. Franz B. G. Deycke:</i> Gülhane Seririyatı'nın değerli hocalarından Prof. Franz B. G. Deycke (1865-1938) vefat etmiştir. Rieder ve Witting Paşalarla Deycke Paşa Türk tıbbına ve bilhassa Gülhane Seririyatına değerli katkıları olmuştur. 1898'de Türkiye'de

		çalışmaya başlamıştır. 1899'da Prusya Maarif Nezareti tarafından profesör unvanı verilmiştir. 1904'de Gülhane müdürlüğüne getirilmiş, 1907'de kendi isteği ile bu vazifesinden ayrılarak İngiltere'ye oradan da vatani olan Hamburg'a gitmiştir. Verem aşısı çalışmaları yapmıştır. Lubeck Şehir Hastanesi yöneticiliğini yapmıştır. Aşı çalışmaları dolayısıyla yaşanan sorundan sorumlu tutularak hapsedilmiştir. 1930'da Lubeck Hastanesindeki görevinden istifa ederek özel laboratuvarında çalışmalarına devam etmiştir. Reşat Rıza'nın en ziyade yakın arkadaşı olması sebebiyle vefatı ardından Mazhar Osman'ın taziye yazısına ilâveten <i>Pratik Doktor</i>'da yayınladığı taziye yazısı da yayınlanmıştır.
1938	Haziran	<i>Dr. Fuat İbrahim Paşa ve Dr. Mazhar Hüsnü Bey:</i> Rumeli Şimendiferi Başhekim Amiral Dr. Fuat İbrahim, Dr. Mazhar Hüsnü vefat etmişlerdir.
1938	Haziran	<i>Dr. Esad Tahsin:</i> İki sene evvel vefat eden Raşid Tahsin'in oğlu Dr. Esad Tahsin vefat etmiştir. <i>Dr. Ahmet Müştak Bey:</i> Tıp Fakültesi hocalarından Ahmet Müştak Bey vefat etmiştir.
1938	Haziran	<i>Dr. George Marinesco:</i> Macar bilim adamı Prof. George Marinesco vefat etmiştir. Bu ay Bükreş'de yapılan Beynelmilel Kuduz Kongresinde konferanslar vermişti. Kongreden beş gün sonra vefat etmiştir.
1938	Ağustos	<i>Baytar İsmail Hakkı:</i> Hayvanat ve Parazitoloji Ordinaryüsü Baytar İsmail Hakkı vefat etmiştir. (Bir sonraki sayıda bu haber tashih edilmiştir. İsim benzerliğinden yanlış bilgi olarak yayınlanmıştır.) <i>Ressam Sermed Hüsnü Bey:</i> Tıp hekimlerinin ve Mazhar Osman'ın da eserlerindeki çizimleri yapan babası Miralay Ressam Hüsnü Ali Bey gibi ressam olan Ressam Sermed Hüsnü genç yaşta vefat etmiştir.
1938	Eylül	<i>Dr. E. Gamper:</i> Alman Psikiyatrist Prof. E. Gamper bir kazada eşi ile birlikte vefat etmiştir.
1938	Eylül	<i>Dr. G. Lange:</i> Alman Psikiyatrist Kraepelin'in öğrencilerinden Prof. G. Lange vefat etmiştir.
1939	Ocak	<i>Dr. Edip Bey:</i> Kabil Fakültesinde görevli Ensâc Muavini Edip Bey vefat etmiştir.
1939	Ocak	<i>Dr. Aristidi Paşa:</i> Askeri Tıbbiye Mektebi Bakteriyoloji Muallim Muavini General Aristidi vefat etmiştir. <i>Dr. İzidor Greyver Paşa:</i> Opr. İzidor Greyver Paşa vefat etmiştir.

1939	Şubat	<i>Dr. Wigand:</i> Akıl hastalıkları uzmanı Veygand'ın ölüm haberi tıp camiamızı yasa boğmuştur.
1939	Temmuz	<i>Dr. Hüseyin Hamid Bey:</i> Dişçi Fakültesi Profesörü Hüseyin Hamid Bey vefat etmiştir.
1939	Eylül	<i>Dr. Cevdet Fuat, Dr. Avni, Dr. Medeni:</i> İzmir Eşrefpaşa Hastanesi Baştabibi Dr. Cevdet Fuat, General Dr. Avni ve Dr. Medeni vefat etmişlerdir.
1940	Ocak	<i>Dr. İsmail Hakkı:</i> Ord. Prof. İsmail Hakkı vefat etmiştir. Baytar Mektebinde ve Tıp Fakültesinde profesörlük yapmış ve yeni üniversitede parazitoloji ordinaryüslüğüne seçilmiştir. Şeker hastası olan hekim, ani bir hunnak-ı sadr nöbeti ile vefat etmiştir.
1940	Ocak	<i>Dr. Şemseddin Ateş:</i> Prof. Şemseddin Ateş vefat etmiştir. Kırk bir sene evvel Askeri Tıbbiyeden çıktıktan sonra yeni açılan Gülhane'den Hoffman'ın masaj derslerine ve polikliniğine devama başlamıştır. Hoffman'ın vefatı üzerine polikliniğe şef ve profesör olmuştur.
1940	Ocak	<i>Dr. Çalyan:</i> Çalyan'ın vefatı tıp camiasını yasa boğmuştur. Arnavutköy'de kırk seneden fazla hekimlik yapmıştır.
1940	Mart	<i>Dr. Hüseyinzade Ali Turan:</i> Dağıstanlı Hüseyinzade Ali Turan'ın vefatı; Eski Darülfünun'un Tıp Fakültesi Seririyat-ı Cildiye müderrisidir. Osmanlı Askeri Tıbbiyesinde doktorluk eğitimi almış, umumi kültürü çok yüksek ve âlim bir kişiydi.
1940	Mart	Dr. Osman Midhat: Selanikli Osman Midhat vefat etmiştir.
1940	Mart	<i>Dr. İhsan Arif:</i> Unkapanılı İhsan Arif'in vefatı; Pratisyen Hekim hunnak-ı sadr nöbetiyle vefat etmiştir.
1940	Mart	<i>Dr. Fethi Gözalan:</i> Balkan Muharebesi'nde Fırka Sertabip Muavinliğine seçilerek harplerin hepsinde kahramanca vazife görmüştür. I. Dünya Savaşı'na katılmış, İstiklâl Harbi'nde çalışmış, ordu kendini genç yaşta generalliğe çıkarmak suretiyle takdir etmiştir. Yetim büyümüş, mütevazı bir hayat yaşamış ve hiçbir zaman hilm ve nezaketini kaybetmemiş olan Fethi Bey hayatının en parlak zamanında Erzincan zelzelesinde enkaz altından çıkarılmış, bir süre sonra vefat etmiştir.
1940	Mart	<i>Dr. Nazmi Bey:</i> Darülaceze eski müdürü ve sertabibi olup Eskişehir Sıhhiye müdürü iken vefat etmiştir. Siyasi sebepten Trablusgarp'a defnedilmiştir. Meşrutiyetin ilanında İstanbul'a dönerek Gülhane'de staj yapıp diplomasını almıştır.
1940	Mart	<i>Dr. Şerif Özkaya:</i> Samsun Sıtma Mücadele Reisi Dr. Şerif 2/2/1940

		Cuma sabahı vefat etmiştir. Tıbbiyedeki eğitimini tamamladıktan sonra doktor olarak çalışmaya başlamıştır. Gülhane’de stajını bitirip Selanik ve Manastır’da görev almıştır. Balkan Harbi’nde 6. Kolordu’ya tayin edilmiştir. Bağdat cephesinde esir düşmüştür. I. Dünya Savaşı sonunda Kafkasya’da teşekkür eden İslâm Ordusu’nda çalışmış ve İstiklâl Harbi’nde Ankara’da bir hastanede başhekimlik vazifesinde bulunmuştur. Askerlikten istifa ederek Eskişehir, Konya, Bursa Laboratuvar Şefliği’nde çalışmıştır. Vefatından iki buçuk sene evvel Samsun’a Sıtma Mücadele Reisi olarak görevlendirilmiştir.
1940	Nisan	<i>Dr. Besim Ömer Akalın:</i> Dr. Besim Ömer Akalın vefat etmiştir. Dergide vefatına geniş yer verilmiştir. Cenazesinin yoğunluğundan ve büyük üzüntüden bahsedilmiştir: Besim Ömer Nardalı Ömer Şevki Paşa’nın oğludur. Askeri Tıbbiye’den mezun olduktan sonra Avrupa’ya gitmiştir. Pea’nın yanında çalışmıştır. İstanbul’a döndüğünde Askeri Tıbbiye’de kıbâle hocası olarak görev yapmıştır. Besim Ömer Paşa’nın pek çok meziyetleri vardı. Tıp konusunda derin bilgisi, yayınladığı eserleri, yetiştirdiği öğrencileri, tedavi ettiği hastaları ve modern ebelerin yetişmesindeki öncülüğüyle halk arasında ve tıp camiasında şöhret kazanmıştır. Yazdıkları yüzlerce eserle halkımızın her sınıfına, bilhassa Türk analarına hocalık etmiştir. Hekimliğin, ebeliğin misyonerliğini yapmıştır. Besim Ömer Paşa’nın önemli eseri <i>Nevsâl-i Afiyet</i>’i büyük rağbet görmüştür. Nihad Reşad, Kilisli Rıfat gibi çalışan ve yetenekli talebeleri her zaman himaye etmiştir.
1940	Nisan	<i>Dr. Hasan Basri Kaygusuz:</i> Askeri Tıbbiyeden yetişen, Bahriye hekimliğinden emekli Dr. Hasan vefat etmiştir.
1940	Mayıs	<i>Dr. Rıza Rüstem:</i> Gülhanede Kulak asistanlığı yapmış askeri hekimlikten mütekaid Dr. Rıza Rüstem vefat etmiştir.
1940	Haziran	<i>Dr. Yusuf Ziya:</i> Haydarpaşa Askeri Hastanesi başhekimliği, Darülaceze müdürlüğü ve milletvekilliği vazifelerinde bulunan Dr. Yusuf Ziya vefat etmiştir.
1940	Ağustos	<i>Hakkı Saydam:</i> Başvekil Refik Saydam’ın büyük kardeşi, eski mebuslardan Hakkı Saydam vefat etmiştir. Hakkı Saydam hekim değildi. Mühendishane-i Berrî-i Hümayun’dan yetişmiş emekli binbaşydı. Dr. Refik Saydam’ın yetişmesinde büyük emeği geçmiştir.
1940	Ağustos	<i>Dr. Nail Argun:</i> Eski Askeri Sıhhiye Reisi General Nail Argun vefat etmiştir.

1940	Eylül	<i>Dr. Mahir Tokay:</i> Selanikli Mahir Tokay vefat etmiştir. Tıp Fakültesinde teşhir hocalığı yapmıştır. Son zamanlarında Deniz İdaresi Başhekimliği İdaresinde çalışmıştır. İttihat ve Terakki'nin en sadık mensuplarından. Vapur dolusu tıbbiyeliyi o zamanın Selanik'e sevk edenlerin başında yer almıştır. Askeri Tıbbiyelileri ilk defa askeri inzibata koymak isteyenler arasında idi. Askeri Tıbbiye'de Namık Kemal in "Vatan Yahut Silistre" piyesi sergilenirken Dr. Mahir Tokay sahnede başrol oynamıştır. Vefatı sağlık camiasını üzüntüye boğmuştur.
1940	Ekim	<i>Dr. Mustafa Hulusi:</i> Uzun yıllar İstanbul Hükümet Tabibliği'nde bulunmuş, son senelerinde Türkiye Ecza Deposu'nda çalışmış olan Dr. Mustafa Hulusi vefat etmiştir.
1940	Aralık	<i>Refik Münir Keskingil:</i> Türk hekimliğinin en yüksek simalarından meşhur Fenn-i Vilâde Müttehassısı Prof. Dr. Refik Münir Keskingil vefat etmiştir. İstanbul'da zengin fakir ailelerin pek çoğunun çocuğunun ebesi Refik Münir Paşa'dır. Şefkati, lohusalara karşı samimiyeti ve güvenilirliği ile tanınmaktadır.
1940	Aralık	<i>Dr. Rasim Ruşen:</i> Cerrahpaşa Hastanesi Dâhiliye Müttehassısı Rasim Ruşen genç yaşta aniden vefat etmiştir.
1941	Ocak	<i>Dr. Osman Nami:</i> Mülkiye Tıbbiyesinde ve Avrupa'da tahsil gören Dr. Osman Nami vefat etmiştir.
1941	Mart	<i>Dr. Reşat Rıza Kor:</i> Okumayı, laboratuvarda çalışmayı, öğrenmeyi çok seven, zengin kütüphanesinde uzun zaman geçiren ilim sahibi Dr. Reşat Rıza Kor vefat etmiştir. Her sene Avrupa'daki kongrelere katılır, Fas, Cezayir gibi Kuzey Afrika devletlerindeki kongrelere de iştirak ederdi. Hekimlerin üstadı olarak tanınan Dr. Reşat Rıza'nın lakabı "ayaklı ansiklopedi" idi.
1941	Mart	<i>Dr. Saniye Muhtar Özden Hanımefendi:</i> Âkil Muhtar' ın muhterem eşi vefat etmiştir.
1941	Temmuz	<i>Prof. Dr. Mouchet, Dr. Zihni Temiz, (Emrâz-ı Zühreviye Teşkilâtı Reisi), Dr. Hüseyin Rüştü, Dr. Aziz Göksel:</i> Bu ay vefat etmişlerdir.
1941	Ağustos	<i>Dr. Ziya Gün:</i> Vefat etmiştir.
1941	Kasım	<i>Dr. Hakkı Şinasi:</i> Bahriye Hastanesi Başhekimi Dr. Hakkı Şinasi Paşa 73 yaşında vefat etmiştir. Askeri Tıbbiye'den mezun olduktan sonra tahsilini tamamlamak için Almanya'ya gitmiştir. Dört sene kadar eğitim gördükten sonra Bahriye Hastanesi ve Etfal Hastanesi Başhekimliği görevlerinde bulunmuştur.
1941	Kasım	<i>Dr. Mustafa Nailli Tanülkü:</i> Konya Memleket Hastanesi Göz

		Mütehassısı Dr. Mustafa Naili Tanülkü vefat etmiştir.
1941	Aralık	<i>Dr. Nişancı İsmet:</i> 1320 senesinde Askeri Tıbbiyeden mezun olan Opr. Nişancı İsmet, doğduğu kasabada vefat etmiştir.
1941	Aralık	<i>Dr. Nuri Osman:</i> Haydarpaşa Hastanesi Cilt Hastalıkları Mütehassısı Nuri Osman kalp enfarktüsü yüzünden Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde vefat etmiştir.
1941	Aralık	<i>Dr. Çerni:</i> Pediatrinin eski ve büyük ustası Adalbert Czerny vefat etmiştir.
1942	Ocak	<i>Dr. Hazım:</i> Cerrahpaşa Hastanesi eski Cild Mütehassısı Dr. Hazım vefat etmiştir.
1942	Şubat	<i>Kimyager Mustafa Muhlis Ünal:</i> Vefat etmiştir.
1942	Şubat	<i>Opr. Üsküdarlı Kani:</i> Vefat etmiştir.
1942	Mart	<i>Dr. Hüseyin Suat:</i> Vefat etmiştir.
1942	Nisan	<i>Dr. Emin Belig Belli:</i> Vefat etmiştir.
1942	Haziran	<i>Prof. Dr. Cevad Zekai Bil:</i> Kâbil Tıp Fakültesi Seririyat-ı Akliye ve Asabiye profesörü Dr. Cevad Zekai Bil vefat etmiştir.
1942	Temmuz	<i>Refik Saydam:</i> Başvekil Dr. Refik Saydam'ın vefatı dolayısıyla 2 sayfa taziye yazısı yer almaktadır.
1942	Ağustos	<i>Dâhiliye Vekili Ahmet Fikri Tüzer:</i> Vefat etmiştir.
1942	Ağustos	<i>Prof. Kenan Tevfik:</i> Haydarpaşa Tıp Fakültesinin Nisâiye profesörü Kenan Tevfik vefat etmiştir.
1942	Eylül	<i>Dr. Rıza Nur:</i> Vefat etmiştir.
1942	Kasım	<i>Dr. Esad Şerafeddin:</i> Meşrutiyetten sonra Darülfünun Nebatat kürsüsünde muallim ve müderrislik yapmış olan hocamız Esad Şerafeddin vefat etmiştir.
1942	Kasım	<i>Dr. Hilmi:</i> Malatya Mebusu Selanikli Dr. Hilmi vefat etmiştir.
1942	Kasım	<i>Dr. Kerim Sebati:</i> Opr. Prof. Kerim Sebati vefat etmiştir.
1942	Aralık	<i>Dr. Ulvi Kâzım:</i> Akliye ve Asabiye Mütehassısı Yarbay Dr. Ulvi Kâzım vefat etmiştir.
1942	Aralık	<i>Dr. Nazım Hamdi:</i> Opr. Nazım Hamdi vefat etmiştir.
1943	Ocak	<i>Dr. Naci Doğancı:</i> Haseki Hastanesi Başhekim Dr. Naci Doğancı vefat etmiştir.
1943	Mart	<i>Dr. İhsan Sami:</i> Bakteriyojoloji mütehassıslarının başkanlarından Dr.

		İhsan Sami vefat etmiştir.
1943	Nisan	<i>Dr. Fehmi Rıza:</i> Askeri Tıp Mektebi'nde Uzvi Kimya Hocası Dr. Fehmi Rıza vefat etmiştir.
1943	Nisan	<i>Dr. Hazım Paşa:</i> Türk hekimlerinin piri Hazım Paşa vefat etmiştir.
1943	Ağustos	<i>Selanikli Dr. Melek:</i> Vefat etmiştir.
1943	Eylül	<i>Kimyager İbrahim Ethem Ulagay:</i> Vefat etmiştir.
1943	Ekim	<i>Dr. Senni:</i> İtalyan Hastanesi Sertabibi Opr. Prof. Senni kanserden vefat etmiştir.
1943	Kasım	<i>Dr. Server Kâmil:</i> Vefat etmiştir.
1943	Aralık	<i>Dr. Mazhar Şefik:</i> 1320'de Askeri Tıbbiyeden diploma alan emekli Kulak Hastalıkları Mütchassısı SultanAhmetli Mazhar Şefik vefat etmiştir.
1944	Ocak	<i>Dr. Tevfik Yavedut:</i> Vefat etmiştir.
1944	Ocak	<i>Dr. Edirneli Rüştü Eringer:</i> Vefat etmiştir.
1944	Mart	<i>Dr. Oberndorfer:</i> Tıp Fakültesi Kanser Enstitüsü Direktörü ve Umumi Patoloji Ord. Profesörü Oberndorfer vefat etmiştir.
1944	Mart	<i>Dr. Rükneddin Fethi:</i> Vefat etmiştir.
1944	Nisan	<i>Dr. Hasan Vâsıf:</i> Vefat etmiştir.
1944	Haziran	<i>Dr. Cevdet Nasuhi Savran:</i> Vefat etmiştir.
1944	Eylül	<i>Prof. Dr. Hüsameddin Şerif:</i> Vefat etmiştir.
1944	Ekim	<i>Diş Hekimi Hurrem Kani Narter:</i> Vefat etmiştir.
1945	Ocak	<i>Dr. Faik Naim:</i> 1320 senesi Askeri Tıp mezunu Faik Naim vefat etmiştir.
1945	Ocak	<i>Dr. Ali Osman:</i> Vefat etmiştir.
1945	Mart	<i>Dr. Nazmi Aziz:</i> Göz Doktoru Haseki Hastanesi Eski Başhekim Nazmi Aziz vefat etmiştir.
1945	Nisan	<i>Dr. Osman Şerafeddin Çelik:</i> Vefat etmiştir.
1945	Haziran	<i>Dr. Ruscuklu Hakkı:</i> Vefat etmiştir.
1945	Haziran	<i>Dr. Zühtü Rıza:</i> 1317 Askeri Tıbbiye mezunu Zühtü Rıza vefat etmiştir.
1945	Haziran	<i>Dr. Şevket:</i> Gülhane cerrahi hocalarından Opr. Dr. Şevket vefat

		etmiştir.
1945	Ağustos	<i>Dr. İbrahim Zati Öget:</i> Vefat etmiştir.
1945	Ağustos	<i>Dr. Naci Erim:</i> Zührevi Hastalıklar Hastanesi Başhekimisi Dr. Naci Erim vefat etmiştir.
1945	Ekim	<i>General Prof. Dr. Süreyya Hidayet:</i> Vefat etmiştir.
1945	Kasım	<i>Dr. Suphi Neşet Beken:</i> Vefat etmiştir.
1945	Kasım	<i>Dr. Selanikli Ethem Bakar:</i> Vefat etmiştir.
1945	Kasım	<i>Dr. Kerkes Aziz:</i> Vefat etmiştir.
1945	Kasım	<i>Sicil Müdür Muavini Fuat Şahinler:</i> Vefat etmiştir.
1946	Şubat	<i>Erzurum Sıhhiye Müdürü Dr. Şerif Yusuf Soylu:</i> Vefat etmiştir.
1946	Şubat	<i>Dr. Şükrü Kâmil Talimcioğlu:</i> Vefat etmiştir.
1946	Mayıs	<i>Dr. Medeni Bey:</i> Burgazada Sanatoryum Müdürü Dr. Medeni Bey vefat etmiştir.
1946	Eylül	<i>Dr. Rıza Nuri:</i> Vefat etmiştir.
1946	Kasım	<i>Dr. Faik Muhiddin:</i> Akıl ve Sinir Hastalıkları Hekimi Faik Muhiddin vefat etmiştir.
1946	Kasım	<i>Dr. Fikret:</i> Beyoğlu Erkek Hastanesi Başhekimisi Opr. Fikret vefat etmiştir.
1947	Ocak	<i>Dr. Galip Ata:</i> Vefat etmiştir.
1947	Temmuz	<i>Dr. Halit Naci Tekin:</i> Adli Tıp Müessesesi Müdürü Halit Naci Tekin vefat etmiştir.
1947	Eylül	<i>Kimyager Arif Korle:</i> Vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Dr. Celal Muhtar:</i> Vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Dr. Salim Sıtkı Selek:</i> 1321 Askeri Tıp mezunu Salim Sıtkı Selek vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Dr. Ali Âgâh:</i> İzmir Çocuk Hekimi Ali Âgâh vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Dr. Adnan Uras:</i> Tıp Fakültesi Hariciye doçenti Adnan Uras vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Dr. İhsan Ali İris:</i> 1315 Askeri tıp mezunu Dr. İhsan Ali İris vefat etmiştir.
1947	Kasım	<i>Rum Hastanesi Başhekimisi Mavridis:</i> Vefat etmiştir.

1947	Aralık	<i>Süleyman İhsan Duydal: Vefat etmiştir.</i>
1947	Aralık	<i>Aziz Fikret Derlen: Vefat etmiştir.</i>
1948	Ocak	<i>Enver Gemicigil: Vefat etmiştir.</i>
1948	Şubat	<i>Operatör Orhan Bey: Vefat etmiştir.</i>
1948	Şubat	<i>Adli Tıp Hocası Ethem Akif kızı Prof. Fahire: Vefat etmiştir.</i>
1948	Şubat	<i>Nevzad Eşref Bengin: Vefat etmiştir.</i>
1948	Mart	<i>Hulusi Behçet: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Opr. Dr. Salih Bekir: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Dr. Osman Sonat: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Prof. Dr. Frank'ın asistanı Dr. Macid: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Dr. Setrak Keklikyan: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Dr. Münir Talha: Vefat etmiştir.</i>
1948	Nisan	<i>Bakırköy Hastanesi Ser Mubassırı Sofulu Mustafa Bey: Vefat etmiştir.</i>
1948	Mayıs	<i>Sıhhat Vekâleti Sicil Müdür-i Umumîsi Zihni Ulgen: Vefat etmiştir.</i>
1948	Mayıs	<i>Kocamustafapaşalı General Raif Paşa (Sinir ve Akıl Hekimi): Vefat etmiştir.</i>
1948	Haziran	<i>Tıp Fakültesi hocası Dr. Neşet Ömer İrdep: Vefat etmiştir.</i>
1948	Haziran	Mayıs ayında vefat eden Dr. Zihni Ulgen ile ilgili bir yazı
1948	Eylül	<i>Opr. Rasih Emin: Vefat etmiştir.</i>
1948	Eylül	<i>Milaslı İsmail Hakkı: Vefat etmiştir.</i>
1948	Aralık	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan'ın vefatı ile ilgili 4 sayfa makale
1949	Ocak	<i>Kadri Raşid Paşa: Vefat etmiştir.</i>
1949	Ocak	<i>Yusuf İzzet: Vefat etmiştir.</i>
1949	Mart	<i>Âkil Muhtar: Vefat etmiştir.</i>
1949	Nisan	<i>Dr. Ömer Fuat Paşa: Vefat etmiştir.</i>
1949	Nisan	<i>Marmara Kliniği Sahibi Sadık: Vefat etmiştir.</i>
1949	Mayıs	<i>Haseki Hastanesi cerrahide ihtisasa çalışan Hayrunnisa Batu: Vefat etmiştir.</i>

1949	Kasım	<i>Cemil Bilsel: Vefat etmiştir.</i>
1949	Kasım	<i>Kemal Cenap Berksoy: Vefat etmiştir.</i>
1949	Kasım	<i>Saim Erkun: Vefat etmiştir.</i>
1949	Aralık	<i>Neşet Osman: Vefat etmiştir.</i>
1949	Aralık	<i>Rıza Tevfik: Vefat etmiştir.</i>
1950	Şubat	<i>Ürolog Dr. İhsan Arif Derman: Vefat etmiştir.</i>
1950	Şubat	<i>Dr. Fuat Sorağman: Vefat etmiştir.</i>
1950	Mart	<i>Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Ord. Prof. Braun: Vefat etmiştir.</i>
1950	Mart	<i>Mustafa Talat Özkan: Vefat etmiştir.</i>
1950	Nisan	<i>Meşhur operatör Jak Barbut: Vefat etmiştir.</i>
1950	Nisan	<i>Dr. Aldo Mei: Vefat etmiştir.</i>
1950	Nisan	<i>Münih Psikiyatri Kliniği Ordinaryüs Profesörü Osvald Bumke: Vefat etmiştir.</i>
1950	Mayıs	<i>Dr. İhsan Unaner: Bakırköy Akıl ve Sinir Hastanesi mütehassıslarından Dr. İhsan Unaner vefat etmiştir.</i>
1950	Mayıs	<i>Dr. Baki Trigol: Vefat etmiştir.</i>
1950	Kasım	<i>Dr. Mustafa Hayrullah Diker: Sinir Hastalıkları Emekli Ordinaryüsü Mustafa Hayrullah Diker vefat etmiştir.</i>
1950	Kasım	<i>Dr. Hüseyin Hakkı Yoyman: Vefat etmiştir.</i>
1950	Kasım	<i>Dr. Akif Tevfik: Vefat etmiştir.</i>
1950	Aralık	<i>Dr. Raif Ziya: Vefat etmiştir.</i>
1951	Şubat	<i>Askeri Tıbbiyeden Bakteriyolog Nureddin Rami: Vefat etmiştir.</i>
1951	Şubat	<i>Dr. Rıza Abud: Vefat etmiştir.</i>
1951	Mart	<i>Dr. Tevfik Recep: Tıp Fakültesinin İstoloji Ordinaryüsü Prof. Tevfik Recep vefat etmiştir.</i>
1951	Mart	<i>Dr. Hadi Faik: Kadirga Tıbbiyesi ve Tıp Fakültesi Uzvi Kimya Prof. Hadi Faik vefat etmiştir.</i>
1951	Mart	<i>Dr. Şükrü Derviş: Gureba Hastanesi Röntgen Mütehassısı eski Başhekim Dr. Şükrü Derviş vefat etmiştir.</i>

1951	Nisan	<i>Dr. Tevfik Recep Örensoy:</i> Ord. Prof. Tevfik Recep Örensoy (1875-1951) vefat etmiştir.
1951	Ağustos	<i>Dr. Burhaneddin Toker:</i> Türk cerrahisinin en mütebariz simalarından Org. Prof. Dr. Burhaneddin Toker vefat etmiştir.
1951	Ağustos	<i>Dr. Feyzi Taner:</i> Ankara Numune Hastanesinden Dr. Feyzi Taner vefat etmiştir.

Tablo 6: İstanbul Seririyatı'nda vefat ilânları

3.3.3. Paramedikal Sayfalarda Tanıtılan Tıbbi Yayınlar

İstanbul Seririyatı dergilerinin paramedikal sayfalarında ilk sayısından itibaren tıp alanında yayınlanmış olan yeni kitaplar ile süreli yayınlar tanıtılmıştır. Kitabın adı, yazarın

Yıl	Ay	Sayı	Yazarı	Açıklama
1340	Temmuz	3	Avni Bey (Toptaşı Bimarhanesi Sertabibi)	<i>Terbiye-i Akliye.</i> İki sütun halinde bu esere İbrahim Alaaddin Bey tarafından eleştiri yazılmıştır. Dergi editörü Avni Bey'in cevap hakkı olduğunu gönderdiği takdirde yayınlayacaklarını bildirmiştir.
1340	Ağustos	10	Hamit Osman Bey	<i>Çocuk Hastalıkları.</i> Almanya'dan dönen Hamit Osman Bey <i>Çocuk Hastalıkları</i> kitabını yayınlamıştır.
1340	Ekim	11	Mösyö dö Lemar	<i>Arpa Kaşıntısı.</i> <i>İstanbul Seririyatı</i> 'nda intişar eden Hulusi Behçet ve Süreyya Beylerin bu etüdü kitap şeklinde çıkmıştır. İki müstesna müellifimizin bu orijinal tetkiklerini hepimiz okumalıyız.
1340	Ekim	11	Mösyö dö Lemar	<i>Göz Frengisi.</i> Hulusi Behçet Bey'in frengi külliyatı namıyla neşretmekte olduğu monografilerin beşincisini kıymettar göz hekimimiz Niyazi İsmet Bey yazmıştır. Müellifin veciz ifadesi vâzıh üslûbu bu ehemmiyetli mevzudan azami istifadeyi temin etmektedir. İki yazarımızı da samimâne tebrik ederiz.

adıyla branşı, çalıştığı hastane ve varsa yaptığı diğer çalışmalarına yer verilmiştir Çoğu zaman kitabın kısa bir tanıtımı da yapılmıştır.

Dergi nüshalarında yer alan bu bilgiler aşağıda liste halinde verilmiştir:

1340	Ekim	11	Mösyö dö Lemar	<i>Röntgen Tatbikatı.</i> Tıp Fakültesi Röntgen Mütchassısı Selahattin Bey röntgen şualarına dair güzel bir monografi yazmıştır. Eseri pek müfit bulduk. Müelliften daha pek çok eser beklemekte haklıyız.
1341 (1925)	Kasım	13	Tevfik Halil Bey	<i>Teşrih-i Marazî</i> adlı eser yayınlanmıştır.
1341 (1925)	Ocak	15	Opr. Ömer Vasfi ve Nörolog Rıfat Ali Beyler	<i>Hastane.</i> Ankara'da Opr. Ömer Vasfi ve Nörolog Rıfat Ali Beyler <i>Hastane</i> adıyla bir mecmua yayınlamaktadırlar.
1341 (1925)	Şubat	16	Mazhar Osman Bey	<i>Zâtü'd-Dimağ İsti'mâli.</i> Gülhane Seririyatı Emrâz-ı Üzniye ve Sem'îye Muallimi Nazım Şakir Bey tarafından <i>Emrâz-ı Asabiye Dersleri</i> adlı kitap neşredilmiştir.
1341 (1925)	Şubat	16	Cemal Zeki Bey	<i>Lohusa Gebelik ve Doğum</i> adlı kitap neşredilmiştir.
1341 (1925)	Şubat	16	Hasan Kadri Bey (Gülhane muallimlerinden, Kaymakam)	<i>Sihhi Manevra</i> Eserinde, şehrimizde bulunan etibbâ-i askeriye'nin yaptığı manevrayı uzun uzadıya tetkik etmiştir.
1341 (1925)	Temmuz	3	Muhittin Celal Bey	<i>Çocuk Hıfzıssıhhası.</i> İstanbul Emrâz -ı Adliye ve Asabiye Hastanesinin Toptaşı'ndan Makriköyü'ne derdest-i nakil olduğunu yazmıştık. Sıhhiye Vekâleti, Reşadiye Kışlalarını Bimarhane haline ifrag için lâzım gelen tadilat ve tamiratına büyük bir hüsn-i niyetle yardım etmektedir. Müessese Heyet-i Sıhhiyesi Toptaşı'ndan ayrılırken bu köhne binada son iki senelik sayılarından bazı mühim sahifeleri <i>İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi Mesaisi</i> adıyla bir kitap şeklinde tedvin etmiştir.
1341 (1925)	Temmuz	3	Mösyö dö Lamar Tıp Fakültesi müderrislerinden	<i>Spiroche Toses Respiratoircs Stomatogenes</i> adlı eserini neşretmiştir.
1341 (1925)	Temmuz	3	Bakteriyolog Refik Bey ve laboratuvar mütchassıslarında n Şadi Bey	<i>Yoğurt ve Türk Basili</i>

1341 (1925)	Eylül	5	Nurettin Ali Bey, Mösyö Moşe Tıp Fakültesi profesörlerinden	<i>Etrafın Mefâsıl-ı Kebîresinden Ev'îye-i Lenfâviyesi.</i> Tıp Fakültesi profesörlerinden "Mösyö Moşe" ile "Nurettin Ali Bey" tarafından hazırlanan eser yayınlanmıştır.
1341 (1925)	Eylül	5	Miralay Tevfik Salim Bey	<i>Pratisyen Hekim İçin İlaçla Tedavi.</i> Gülhane Seririyatı'nın müdürü Doktor Miralay Tevfik Salim Bey eserini yayınlanmıştır.
1341 (1925)	Eylül	5	Refik Münir Bey	<i>Doğum ve Çocuk Büyütmek</i> adlı eseri yayınlanmıştır.
1341 (1925)	Eylül	5	Mazhar Osman Bey	<i>Keyif Veren Zehirler</i> unvanıyla Mazhar Osman Bey 200 sayfalık bir eser neşretmiştir.
1341 (1925)	Aralık	6	Vahşi Bey	<i>Cürûh Bahsi.</i> Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti merhum Vahşi Bey'in eseri tekrardan bastırmıştır. Bu nüshada tarih, Milâdi takvime göre yazılmıştır.
1926	Ocak	7	Hüseyin Efendi	<i>Tıbbi Raporlardan Bahis.</i> Tıp Adli Reisi Halit Naci Bey'in <i>Tıbbi Raporlardan Bahis</i> eserini İkbâl Kütüphanesi Sahibi Hüseyin Efendi yayınlamıştır.
1926	Nisan	12	Necmettin Arif Bey	<i>Ameli Cerrahî-i Sagir, Ameli Cerrahî-i Sagir</i> adlı Tuffier'in ünlü eserini Türkçeye tercüme eden Necmettin Arif Bey, Sıhhiye Vekâleti tarafından taltif edilerek Kader Matbaası'nda bu eseri vekâlet hesabına bastırmıştır.
1926	Eylül	5	Muhittin Celal Bey (Beyoğlu Hükümet Tabibi)	<i>Süt Çocuğu.</i> Beyoğlu Hükümet Tabibi Muhittin Celal Bey tarafından neşredilmiştir.
1926	Eylül	5	Dr. Necati Kemal Bey	<i>Elifba İnkılâbı.</i> İzmir Sağır Dilsizler ve Körler Müessesesi Müdürü Dr. Necati Kemal Bey tarafından neşredilmiştir.
1926	Ekim	6	Haydar İbrahim Bey	<i>Emrâz-ı Enfiye ve Üzniye.</i> Kulak Burun ve Boğaz Hastalıkları Mütchassısı ve Üstadı Haydar İbrahim Bey eserini yayınlamıştır.
1926	Ekim	6	Mazhar Osman Bey	<i>Sinir Hastalıkları.</i> Mazhar Osman Bey'in <i>Sinir Hastalıkları</i> adlı külliyyatının ilk cüzü, 300 sahifelik bölümü yayınlanmıştır.

1926	Ekim	6	Mazhar Osman Bey	<i>Tababet-i Ruhiye</i> . Mazhar Osman Bey'in <i>Tababet-i Ruhiye</i> adlı kitabı ikinci baskı yapmıştır.
1926	Kasım	7	Julius Springer (Heyet-i Neşriye)	<i>Âsâr-ı Münteşire</i> . <i>Medizinische Seminar</i> geçen sene Viyana Tıp Akademisinde münakaşa ve büyük tıp üstadlarının müzakereleri ile muayyen formalar tarzında tespit edilen mevzular bu isim altında Julius Springer Heyet-i Neşriyesi tarafından yayınlanmasına karar verilmiştir. Tıbbın yeniliklerini ihtiva eden bu eser okurlarımıza tavsiye olunur.
1926	Kasım	7	Ali Rıfat Bey (Emrâz-ı Dâhiliye ve Etfal Mütihazsısı)	<i>Çocuklarımıza Nasıl Bakmalıyız?</i> Bu başlık altında Emrâz-ı Dâhiliye ve Etfal Mütihazsısı Ali Rıfat Bey tarafından bir eser yayınlanmıştır.
1927	Ocak	9	Kongre Heyet-i İdaresi	<i>Birinci Milli Türk Tıp Kongresi</i> . Kongre Heyet-i İdaresi tarafından yayınlanmıştır.
1927	Ocak	9	Miralay Hasan Kadri Bey	<i>Ordu Hizmet-i Sıhhiyesi</i> . Gülhane Seririyatı muallimlerinden Miralay Hasan Kadri Bey <i>Ordu Hizmet-i Sıhhiyesi</i> adlı eserini yayınlamıştır.
1927	Ocak	9	Mazhar Osman Bey	Mazhar Osman kendi eserlerini bu sayıda da tanıtmıştır.
1927	Şubat	10	Mazhar Osman Bey	Mazhar Osman'ın yayınladığı eserler hakkında bilgi verilmektedir.
1927	Mart	11	Mazhar Osman Bey	Mazhar Osman'ın eserleri tanıtılmaktadır.
1927	Mart	11	Hekimbaşızade Muhittin Bey	<i>Rehber-i Me'kâlât</i> . Hekimbaşızade Muhittin Bey bu isimde bir kitabı yayınlamıştır.

1927	Nisan	12	Opr. Ahmet Burhanettin Bey	<i>Türk Cerrahi Mecmuası</i> . Cerrahpaşa Hastanesi Operatörü Ahmet Burhanettin Bey bu isimde bir mecmuayı yayına başlamıştır. Şimdiye kadar sırf ihtisas üzerine milli bir mecmua çıkmamıştır. Yalnız <i>Şişli Müsamere</i> leri adıyla amrâz-ı asabiye ve akliyye dair 12 nüsha kadar neşredilmiştir. Binaenaleyh Burhanettin Bey bu teşebbüsü büyük bir azim ve sa'yin eseridir.
1927	Nisan	12	Mazhar Osman Bey	Mazhar Osman'ın kitaplarının yeni baskıları tanıtılmaktadır.
1927	Ağustos	4	Zihni Hasan Bey	<i>Göz Hastalıkları Tedavisi</i> . Zihni Hasan Bey'in eseri yayınlanmıştır.
1927	Ağustos	4	Nuri Fehmi Bey	<i>Trohom</i> . Emrâz-ı Ayniye Mütchassısı Nuri Fehmi Bey tarafından yayınlanmıştır.
1927	Aralık (Kânûnıevvel)	8	Ebe Cemal Zeki Bey	<i>Genç Kızların İntiharına Dair</i> . Ebe Cemal Zeki Bey bu ay eserini yayınlamıştır.
1928	Ocak (Kânûnısanı)	9	Hekimbaşızade Muhittin Bey	<i>Rehber-i Me'kûlât</i> . Hekimbaşızade Muhittin Bey bu isimde bir kitap yayınlanmıştır.
1928	Ocak (Kânûnısanı)	9	Ahmet İhsan Bey	<i>Fizyoloji</i> . Ahmet İhsan Bey <i>Fizyoloji</i> adlı eserini yayınlamıştır.
1928	Şubat	9	Nejat Mazlum Bey	<i>Adem-i İktidar ve Akamet</i> . Nejat Mazlum Bey <i>Adem-i İktidar ve Akamet</i> adında bir eser yayınlamıştır.
1928	Şubat	10	Gülhane Tababet-i Askeriye Tatbikat Mektebi ve Seririyatı	<i>Gülhane Tababet-i Askeriye Tatbikat Mektebi ve Seririyatı 1925-1926 Senelik İstatistiği</i> . Kader Matbaasına bastırmıştır.
1928	Şubat	10	Dr. Muhip Nurettin Bey	<i>Frengi</i> . Dr. Muhip Nurettin Bey, "Frengi" adlı eserini yayınlamıştır
1929	Ocak (Kânûnısanı)	9	Saim Bey Tıp Fakültesi Teşrih-i Marazî Hocası	<i>Status Tymicolymphaticus</i> . (Harf İnkılâbı'ndan sonra Arap alfabesi ile baskı artık yasaklanacağı için son eserler basılmakta olup diğer zamanlara göre bir senede basılacak olan kitapların bir ay gibi kısa bir sürede basımı tamamlanmıştır. Basılan eserler arasında tıp kitapları da mevcuttur.)

1929	Ocak (Kânûnısanı)	9	Tevfik Remzi Bey (Tıp Fakültesi hocalarından)	<i>Tatbikâtü'l-Vilâdiye</i> . Eserin ilk fasükülü
1929	Ocak (Kânûnısanı)	9	Ali Haydar Bey (Tıp Fakültesi Kulak Mütehassısı) ve Mükerrem Emin Bey	<i>Ameli, Mücmel Kulak, Boğaz, Burun Hastalıkları</i> . Tıp Fakültesi Kulak Mütehassısı Ali Haydar ve Mükerrem Emin Beylere ait <i>Ameli, Mücmel Kulak, Boğaz, Burun Hastalıkları</i> adlı kitap
1929	Ocak (Kânûnısanı)	9	İsmail Hakkı Bey, Baytar ve Tıp Fakültesi Hocası	<i>Parasitolajie</i> . Baytar ve Tıp Fakültesi hocalarından İsmail Hakkı Bey'in <i>Parasitolajie</i> adlı eseri
1929	Ocak (Kânûnısanı)	9	Mazhar Osman Bey	<i>Akıl Hastalıkları ve Tababet-i Ruhiye</i> adlı kitapları yeniden basılmıştır.
1929	Şubat	10	Dr. Mecit Bey	Dr. Mecit Bey'in küçük bir çalışması. Ankara Hijyen Laboratuvarında çalışan Mecit Bey sivrisineklerin (süfeleri) çoğalmaları ile ilgili çalışmasını bir Alman dergisinde de bastırmıştır. Mecit Bey, bulduğu süfeye Sıhhiye Vekili Refik Bey'in adını vererek vefa hislerini beyan etmiştir.
1929	Şubat	10	Kâzım İsmail ve Tarık Temel	<i>Radyoloji</i> . Kâzım İsmail ve Tarık Temel isimli iki radyolog <i>Radyoloji</i> eserini yayınlamışlardır.
1929	Mart	11	Dr. Tevfik Remzi (Tıp Fakültesinde ebelik hocası)	<i>Nisâiye ve Vilâdiyede Muayene ve Teşhis Usulleri</i>
1929	Mart	11	Dr. Kâzım Bey (Fakülte Müderris Muavini, Röntgenci)	<i>Zia ve Elektrikle Tedavi</i>
1929	Nisan	12	Niyazi İsmet ve Hakkı Hayri Bey	<i>Oftalmoloji Arşivi</i> . (Kısmen Fransızca yazıların da yer aldığı Türkçe süreli bir dergi Niyazi İsmet ve Hakkı Hayri Beylerin önderliğinde yayın hayatına başlamıştır.)
1929	Nisan	12	Cemal Zeki Bey	<i>Bebek Beslemek</i>
1929	Mayıs	1	Dr. Âkil Muhtar Bey	<i>Fenni Tedavi Dersleri</i> . Dr. Âkil Muhtar Bey'in <i>Fenni Tedavi Dersleri</i> kitabı ikinci baskı yapmıştır
1929	Temmuz	3	Ali Eşref Bey	<i>Muhtasar Üroloji</i> . Ali Eşref Bey'in <i>Muhtasar Üroloji</i> kitabı Kader Matbaası tarafından basılmıştır.

1930	Temmuz	3	Kardiyolog Nureddin Bey	<i>Kızılın İmmünoloji ve Mikrobiyolojisi.</i> Kardiyolog Nureddin Bey'in <i>Kızılın İmmünoloji ve Mikrobiyolojisi</i> kitabı Kader Matbaası tarafından basılmıştır.
1930	Ekim (Teşrinisani)	7	Miralay Hasan Kadri Bey (Gülhane Seririyatı muallimlerinden)	<i>Tayyare ve Gaz Hücumundan Korunma.</i> Gülhane Seririyatı muallimlerinden Miralay Hasan Kadri Bey <i>Tayyare ve Gaz Hücumundan Korunma</i> adlı eserini yayınlamıştır. Kader Matbaasında basılmıştır.
1930	Ekim (Teşrinisani)	7	Dr. İhsan Şükrü Bey (Bakırköy Müessesesi şeflerinden)	<i>Türk Tıp Gazetesi</i> adlı yeni bir aylık dergi yayın hayatına başlamıştır. Bakırköy Müessesesi şeflerinden Dr. İhsan Şükrü Bey öncülüğünde yayınlanmaktadır.
1930	Ekim (Teşrinisani)	7	Hasan Yusuf Bey (İzmir'de ebe)	<i>İzmir Kliniği.</i> İzmir'de Ebe Hasan Yusuf Bey <i>İzmir Kliniği</i> adlı yeni bir aylık mecmua neşrine başlamıştır.
1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Ahmet Asım Bey (Şişli Seririyatı Müdürü)	<i>Kısırlık.</i> Şişli Seririyatı Müdürü Ahmet Asım Bey <i>Sıhhi Sahifeler</i> dergisinde kısırlığa dair yazdığı makaleleri toplayarak <i>Kısırlık</i> başlıklı broşörde toplayarak yayınlamıştır.
1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Server Kâmil Bey (Tıp Fakültesi Hıfzıssıhha Müderresi)	<i>Akciğer Tüberkülozu ve Yeni Telakkiler.</i> Tıp Fakültesi Hıfzıssıhha Müderresi Server Kâmil Bey <i>Akciğer Tüberkülozu ve Yeni Telakkiler</i> adlı eserini yayınlamıştır.
1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Kemal Cenap Bey (Fizyoloji Müderresi)	<i>İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesailine Dair</i> Fizyoloji Müderresi Kemal Cenap Bey <i>İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesailine Dair</i> adlı eserini yayınlamıştır. (Bu vesile ile Mazhar Osman Fakülteye eleştiri yapmaktadır: "Bu eseri görünce, işte Fakültede okuyan, yazan, öğreten bir hocacık dedik.")
1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Fethi Bey (Cerrahpaşa Hastanesi Bakteriyoloğu)	<i>Mikrofotografi.</i> Cerrahpaşa Hastanesi Bakteriyoloğu Fethi Bey'in <i>Mikrofotografi</i> adlı eseri yayınlanmıştır.
1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Cevad N. Zekai (İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi Şefi)	<i>Mütereddi Çocuklar.</i> İstanbul Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müessesesi şeflerinden Cevad N. Zekai <i>Mütereddi Çocuklar</i> isimli araştırmasını yayınlamıştır.

1930	Aralık (Kânûnevvel)	8	Fahreddin Kerim Bey (Bakırköy Müessesesi şeflerinden)	<i>Esrardan Mütevellid Ruhi Tahayyüller.</i> Bakırköy Müessesesi şeflerinden Fahreddin Kerim Bey'in <i>Esrardan Mütevellid Ruhi Tahayyüller</i> adlı eseri yayınlanmıştır.
1931	Ocak (Kânûnisani)	9	Mazhar Osman	<i>Sıhhi Sayfalar</i> adıyla iki sene yayınlandıktan sonra ara verilen dergi Mazhar Osman ve çevresindeki yetkin isimler tarafından yeniden yayınlanmaya başlamıştır.
1931	Mart	11	İzmir Tabipler Odası	İzmir Tabipler Odası <i>İzmir Kliniği</i> adlı mecmuanın ilk iki sayısını yayınlamıştır. İçinde ciddi araştırmalar bulunan derginin bir kısmı Fransızca makalelerden oluşmaktadır.
1931	Mart	11	Bakteriyolog Nureddin Bey	<i>Pratik Doktor.</i> Bakteriyolog Nureddin Bey tarafından yayınlanmakta olan dergi tıp ilim dünyasında büyük bir sürpriz olmuştur. <i>Presse Médicale</i> emsalinde bir dergidir. Görsel ve muhteviyat bakımından çok güzel olmuştur. Kader Matbabası tarafından basılmıştır.
1931	Nisan	12	Âkil Muhtar Bey	<i>Tedavi ve Seririyat Laboratuvarı.</i> Âkil Muhtar Bey <i>Tedavi ve Seririyat Laboratuvarı</i> adlı senede dört nüsha yayınlanacak olan yeni bir derginin neşrine başlamıştır. İlk sayısı çıkan dergi çok başarılı bulunmuştur.
1931	Temmuz	3	Dr. Nureddin Kâmil	<i>Elektrokardiografi.</i> Dr. Nureddin Kâmil. <i>Elektrokardiografi</i> adlı eseri yayınlanmıştır. Kitap Belçika'da, Liyej'de Türkçe basılmıştır.
1931	Temmuz	1	Dr. Mehmed Ali Emrâz-ı Bevliye	<i>Emrâzı Bevliye ve Tedavileri.</i> Dr. Mehmed Ali. <i>Emrâzı Bevliye ve Tedavileri</i> kitabı yayınlanmıştır.
1931	Temmuz	3	Dr. Muzaffer Tevfik	<i>Fakrüd-dem Vekâyinde Karaciğer Tedavisi</i>
1931	Temmuz	3	Dr. Fahreddin Kerim	<i>Ruh Hastalıkları</i>
1931	Temmuz	3	Dr. Ali Rıza	<i>Şark Çıbanı ve Tedavisi.</i> Tıp Fakültesi Hayvanat Müderrisi İsmail Hakkı Bey, <i>Malaryaya Dair</i> adlı kitapları yayınlanmıştır.

1931	Ağustos	4	Dr. O. Nureddin	<i>Difteri Aşısı Etütleri</i>
1932	Şubat	2	Dr. Abdullah Cevdet	<i>Âmâlık Sebepleri ve Korunma Çareleri</i> . Dr. Abdullah Cevdet'in hazırlamış olduğu <i>Âmâlık Sebepleri ve Korunma Çareleri</i> adlı broşür İçtihat Kütüphanesi 39. sayısında yayınlanmıştır.
1932	Haziran	6	Dr. Tahsin Salih	<i>Müstacel Tababet</i>
1933	Mayıs	5	Opr. Dr. Kâzım İsmail Bey	<i>Teşrih-i Cerrahi</i> . Opr. Dr. Kâzım İsmail Bey <i>Teşrih-i Cerrahi</i> adlı yeni eserini yayınlamıştır.
1933	Ağustos	8	Besim Ömer	<i>Üzüm ve Üzümlle Tedavi</i> . Besim Ömer Paşa'nın <i>Üzüm ve Üzümlle Tedavi</i> kitabı üçüncü baskısını yapmıştır.
1933	Ağustos	8	Mazhar Osman Bey	<i>Sıhhat Almanakı</i> . Ciltli 4 lira, ciltsiz 3 lira olarak satışa sunulmuştur. (1.200 sayfa, resimli, birinci sınıf kâğıt) Dağıtım yeri Mazhar Osman Bey Muayenehanesi olarak belirtilmiştir.
1934	Nisan	4	Mazhar Osman Bey	<i>Sinir Hastalıkları</i> . Mazhar Osman'ın 1926 senesinde basılan <i>Sinir Hastalıkları</i> kitabı ikinci baskısını yapmıştır.
1934	Nisan	4	Sadi Bey (Fizyoloji Mütchassısı)	<i>Veraset</i>
1934	Nisan	4	İzzet Bey (Topkapı Sarayı Müdür Muavini)	<i>Hekimbaşı Odası, İlk Eczane, Baş Lala Kulesi</i> . Topkapı Sarayı Müdür Muavini İzzet Bey'in <i>Hekimbaşı Odası, İlk Eczane, Baş Lala Kulesi</i> adlı eseri Kader Matbaasında basılmıştır. Eser Yeni Laboratuvar neşriyatı serisindendir.
1934	Haziran	6	Dr. Fethi Bey (Cerrahpaşa Hastanesi Bakteriyoloğu)	<i>Pulfrich Ohotometrisi ile Tıbbi Tahliller</i> . Cerrahpaşa Hastanesi Bakteriyoloğu Dr. Fethi Bey <i>Pulfrich Ohotometrisi ile Tıbbi Tahliller</i> kitabını neşretmiştir. Eser optik usullerle biyolojik tahliller yapılmasını anlatmaktadır.
1934	Eylül	9	Mazhar Osman Bey	<i>Keyif Veren Zehirler</i> . Mazhar Osman'ın <i>Keyif Veren Zehirler</i> kitabı bazı ilâvelerle Kader Matbaası'nda yeniden basılmıştır.
1934	Eylül	9	Prof. Opr. Sadeddin Vedat Bey	<i>Cerrahlık Proçesalarından İnfeksiyonlar</i> . Prof. Opr. Sadeddin Vedat Bey'in <i>Cerrahlık Proçesalarından İnfeksiyonlar</i> adlı yeni eseri Kader Matbaasında basılmıştır.

1935	Şubat	2	Ürolog Saim Ahmet	<i>Prostat Dahamesi</i>
1935	Mart	3	Prof. Nureddin Ali Berkol, Prof. Muche, Prof. Gögen	<i>Üst Tarafın Kısa Anatomisi</i> . Anatomi ordinaryüsleri Prof. Nureddin Ali Berkol ile Prof. Muche'nin ve Prof. Gögen'in neşrettiği <i>Üst Tarafın Kısa Anatomisi</i> adlı kitap yayınlanmıştır.
1935	Mart	3	Besim Ömer	<i>Kızlarımız İçin</i> . Besim Ömer'in <i>Kızlarımız İçin</i> kitabı yayınlanmıştır.
1935	Mart	3	Neşet Ömer More ve Hayrullah Ermen	<i>Semyoloji</i> . Semyoloji Neşet Ömer More ve Hayrullah Ermen <i>Semyoloji</i> adlı eserin ilk kısmını yeni Türkçe kelimelerle tercüme ederek yayınlamışlardır.
1935	Mart	3	Dr. Fethi Erden (Cerrahpaşa Hastanesi Laboratuvar Şefi)	<i>On Beş Senelik Hastane Mesaisi</i> Cerrahpaşa Hastanesi Laboratuvar Şefi Dr. Fethi Erden <i>On Beş Senelik Hastane Mesaisi</i> eserinde on beş sene boyunca yaptığı tetkikleri yazmıştır.
1935	Mart	3	Haydar Rıfat (Borhard'dan tercüme)	<i>Tarihi Maddiyeclik</i> . Haydar Rıfat, Borhard'dan tercüme ederek <i>Tarihi Maddiyeclik</i> adlı eseri tarih okurları için kültür serisinin 17. kitabı olarak yayınlamıştır.
1935	Mayıs	5	Mazhar Osman Bey	<i>Akıl Hastalıkları</i> . Mazhar Osman Osmanlıca olarak 1927'de yayınlanmış olan <i>Akıl Hastalıkları</i> kitabını yeni ilâvelerle Latin Alfabesi ile bastırmış ve kitabı bu sayıda uzunca tanıtmıştır.
1935	Haziran	6	Abdülkadir Noyan (Gülhane Seririyatı Dâhiliye Kliniği Profösörü) ve asistanları	<i>Akciğer Veremi Tedavisi</i> adlı eseri Gülhane Seririyatı Dâhiliye Kliniği Profösörü Abdülkadir Noyan ve asistanı Nusret Karasu ve Raci Eriç ile hazırlayıp yayınlamışlardır.
1935	Haziran	6	Anadolu Kliniği ve Diyarbekir Kliniği	<i>Anadolu Kliniği</i> dergisinin üçüncü senesinin birinci nüshası. <i>Diyarbekir Kliniği</i> dergisi üçüncü sayısını yayınlamıştır.
1935	Ağustos	8	Dr. Süheyl Ünver	<i>İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü Çalışmaları ve Tıp Tarihi Arşivi</i> . Dr. Süheyl Ünver <i>İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Enstitüsü Çalışmaları ve Tıp Tarihi Arşivi</i> adı altında tıp tarihi derslerini ve çalışmalarını toplayıp bastırmıştır.

1935	Ocak (Kânûnısanı)	1	Nureddin Ali Berkol ve Mouchet ile doçentleri Hamza	<i>Kısa Anatomi Topografik</i> kitabının dördüncü cildi çıkmıştır. Kitabı Nureddin Ali Berkol ve Mouchet ile doçentleri Hamza yazmaktadır.
1936	Ocak (Kânûnısanı)	1	Prof. Süreyya Ali Küçük	<i>Tıbbi Patoloji</i> . Eski Darülfünun Dekanı Prof. Süreyya Ali <i>Küçük Tıbbi Patoloji</i> kitabını yazmıştır.
1936	Ocak (Kânûnısanı)	1	Tevfik Recep Örensoy	<i>Kısa Anberyolojiya</i> . <i>Kısa Anberyolojiya</i> kitabını Tevfik Recep Örensoy yazmıştır.
1936	Ocak (Kânûnısanı)	1	Kemal Berksoy	<i>Fizyoloji</i> . Kemal Berksoy geçen sene yazdığı <i>Fizyoloji</i> kitabını yeniden bastırmıştır
1936	Ocak (Kânûnısanı)	1	Nureddin Ali Berkol ve Zeki Zeren	<i>İnsan Anatomyası</i> . <i>İnsan Anatomyası</i> Nureddin Ali Berkol ve Zeki Zeren'in yeni kitabıdır.
1936	Ocak (Kânûnısanı)	1	Kimyager Saib Ragıp Doğan ve Dr. Rıfat	<i>Fizik ve Kimyaya Başlangıç</i> Kimyager Saib Ragıp Doğan ve Dr. Rıfat'ın yeni eseridir.
1936	Şubat	2	Akif Şakir	<i>Çocuk Cerrahisi</i>
1936	Şubat	2	Sadi Anadolu ve Muzaffer Güç Han	<i>İç İfraz Guddeleri</i> . Sadi Anadolu ve Muzaffer Güç Han'ın <i>İç İfraz Guddeleri</i> eseri yayınlanmıştır.
1936	Şubat	2	Kâzım Gürkan	<i>Cerrahi</i>
1936	Şubat	2	Mazhar Osman Uzman	<i>Sinir Hastalıkları</i> . Mazhar Osman Uzman'ın <i>Sinir Hastalıkları</i> II. cilt basılmıştır
1936	Ağustos	8	Dr. Zekai Tunçman (İstanbul Kuduz Tedavihanesi Başhekim)	<i>Kuduz ve Kuduzun Çoğalma Sebepleri</i> . İstanbul Kuduz Tedavihanesi Başhekim Zekai Tunçman <i>Kuduz ve Kuduzun</i> <i>Çoğalma Sebepleri</i> kitabını yayınlamıştır.
1936	Ekim (Teşrinievvel)	10	Bakteriyolog Nureddin Onur	<i>Modern Yaşama Yolu</i> . Bakteriolog Nureddin Onur <i>Modern Yaşama Yolu</i> eserini yayınlamıştır.
1937	Şubat	2	Mazhar Osman Uzman	<i>Öjenik (Kısır ve İdiş Yapma Meselesi)</i> . Mazhar Osman tarafından hazırlanan üniversitelerde verilen konferans metnidir. Almanya'da mecburi diğer memleketlerde ihtiyari yapılan bu ameliyat neslin iyileştirilmesini hedeflemektedir.
1937	Şubat	2	Cemil Topuzlu	<i>Kanser Bulaşır mı? Kanserın İlacı Var mı?</i> Cemil Topuzlu'nun <i>Kanser Bulaşır mı?</i> <i>Kanserın İlacı Var mı?</i> çalışması yetmiş sayfalık kitap olarak basılmıştır.

1937	Mart	3	Hulusi Behçet	<i>Deri Hastalıkları</i>
1937	Aralık (Kânûnevvel)	12	Dr. Opr. Cemil Şerif	<i>Nöroşirürji</i>
1937	Aralık (Kânûnevvel)	12	Opr. Dr. Fikret Yaraman	<i>Emoroit ve Tedavisi</i>
1938	Mart	3	Prof. Dr. Braun (İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Ordinaryüsü) ve doçenti Dr. Ziya Öktem	<i>Mikrobiyoloji ve Salgınlar Bilgisi</i> . İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Ordinaryüsü Prof. Dr. Braun ve doçenti Dr. Ziya Öktem; <i>Mikrobiyoloji ve Salgınlar Bilgisi</i> kitabının ikinci cildi Cumhuriyet Matbaasında üniversite tarafından bastırılmıştır.
1938	Mart	3	Göz Mütahhassısı Dr. Necip Yasa	<i>Trahom Teşrihi Marazi</i>
1938	Ağustos	8	Kemal Baran (Nissen'den tercüme)	<i>Cerrahi Endiksiyonlar</i> . Nissen'in <i>Cerrahi Endiksiyonlar</i> kitabı Kemal Baran tarafından tercüme edilerek yayınlanmıştır.
1938	Ağustos	8	Ahmet İhsan Aksan	<i>Pratik Hekimlikte Hematolojik Teşhis</i> . Ahmet İhsan Aksan'ın <i>Pratik Hekimlikte Hematolojik Teşhis</i> eseri Kader Matbaası tarafından basılmıştır.
1939	Ocak	1	Nissen ve doçenti Fahri Arel	<i>Genel Jirurji Dersleri</i> . Nissen ve doçenti Fahri Arel'in <i>Genel Jirurji Dersleri</i> kitabı yayınlanmıştır.
1939	Ocak	1	Besim Ömer Paşa	<i>Bir Türk Çocuğu Nasıl Yetiştirilir?</i> Besim Ömer Paşa'nın <i>Bir Türk Çocuğu Nasıl Yetiştirilir</i> kitabı yayınlanmıştır.
1939	Mayıs	5	Dr. Nevzat Eşref	<i>Asabiye ve Akliye</i> . Afganistan'da görevli Dr. Nevzat Eşref Farsça iki cilt <i>Asabiye ve Akliye</i> kitabını yayınlamıştır.
1939	Mayıs	5	Dr. Rebil Hikmet	<i>Emrâzı Dâhiliye</i> . Dr. Rebil Hikmet (Sihhi Müze Müdürü merhum Hamdi Hikmet'in oğlu) Afganistan'da Farsça <i>Emrâzı Dâhiliye</i> kitabını yazmıştır.
1939	Mayıs	5	Dr. Hazım Pekin (Cerrahpaşa'dan)	<i>Muhtasar Frengi</i> . Cerrahpaşa'dan Dr. Hazım Pekin <i>Muhtasar Frengi</i> kitabını yazmıştır.
1939	Haziran	6	Dr. Osman Neşet	<i>Hasta Böbrek Fonksiyonları</i>
1939	Haziran	6	İhsan Şükrü Aksel	<i>Negri Cisimlerin Bünyesi Hakkında</i>

1939	Haziran	6	Tevfik Berkman	<i>Tıbbi Radyoloji</i>
1939	Haziran	6	Perihan Çambel	<i>Piyonefrozu Böbreklerde Lipoid Retikülozu Boyun Lenf Ukdeleri Hastalıklarında Biyopsinin Teşhisi Kıymeti</i>
1939	Haziran	6	Macid Arif Emir	<i>Fosciola Hepatica'dan Olma Bir Distomatose ve Dört Anguillulose Vakası</i>
1939	Haziran	6	Dr. Aliye Rıza Tancıl (Dr. Muzaffer Er)	<i>Akıl Hastalıklarında Bazal Metabolizma</i>
1939	Ağustos	8	Ali Kami Akalın	<i>Paranoya Deliliği Risalesi.</i> Dr. Necati Kemal Cumhuriyet rejiminin kontrolcü yaklaşımını da eleştiren kitap için iki sayfa eleştiri yazısı yazmış ve bilimsellikten, etikten uzak bu eseri sert üslûpla yermiştir.
1940	Ocak	1	Dr. Cevad Kerim İncedayı	<i>Dermatolojide Diyet Tedavisi. Deri Hastalıkları,</i> 2 cilt kitap ve otuza yakın Türkçe, Almanca kıymetli broşür yayınlamıştır.
1940	Mart	3	Hulusi Behçet	<i>Klinikte ve Pratikte Frengi Teşhisi.</i> Müellif eseri Frengi ve Deri kısmı diye ikiye ayırıyor. Frengi kısmında umumi malumattan, şankreden, rozeollerden bahsediyor, tırnak ve ayak içi tezahürlerini nihayet gomları kemik frengisini tanıtıyor. Dermatoloji kısmında egzamalar, habis tireler, lepra, riam, pamukçuk, layşmanya, purouralar pek iyi tarif edilmiştir.
1940	Mart	3	Prof. Heilbronn (Çev: Doç. Sera Akdil)	<i>Nebat Biyolojisi "Birinci Kısım"</i>
1940	Mart	3	Prof. Heilbornn ve Kossing	<i>Veraset İlmi Hakkında Esas Malumat</i>
1940	Mayıs	5	Doç. Münir Ahmet Sarpyener	<i>Acil Şirürji</i>
1940	Mayıs	5	Prof. Kâzım İsmail (Broşür)	<i>Transfüzyon</i>
1940	Temmuz	7	Dr. Ali Şükrü Şavlı	<i>Süt Çocukları Jimnastiği</i>

1940	Temmuz	7	Prof. Dr. Süheyl Ünver	<i>İstanbul Tıp Mektepleri ve Haseki Nisâ Hastanesi</i>
1940	Eylül	9	Kâzım İsmail Gürkan	<i>Pratik Cerrahi (2. cilt)</i>
1940	Ekim	10	Ordinaryüs Prof. Schwariz (Tercüme: Prof. Dr. Muhittin Erel)	<i>İnsan Akciğer Veremi Bilgisine Giriş</i>
1941	Şubat	2	Ordinaryüs Prof. Hayrullah Diker (Tercüme: Rimbaud'dan)	<i>Sinir Hastalıkları.</i> Eser asabi hastalıklar içinde en modern sayılır. Hayrullah Bey'in bunu pek sade ve selis bir üslûpla tercüme muvaffak olduğu görülüyor.
1941	Şubat	2	Mazhar Osman Uzman	<i>Tababeti Ruhiye.</i> Ruh hastalıklarına dair Türkiyede ilk çıkan eserdir. Birinci tabı Meşrutiyet İnkılâbı'nda, ikinci tabı 1928'de basıldı.
1941	Nisan	4	Prof. Zeki Zerren	<i>Anatomi Terimlerimiz Hakkında Düşünceler</i>
1941	Temmuz	7	Dr. Ata Topaloğlu	<i>Rektum Kanserinin Cerrahi Tedavisi</i>
1941	Temmuz	7	Dr. İbrahim Zati	<i>Mücrim ve Serseri Çocuklar</i>
1941	Ekim	10	Bakteriyolog Nureddin Onur	<i>Kan Grupları</i>
1941	Ekim	10	Doç. Dr. Nureddin Kâmil İrdelp	<i>İntâni Hastalıklar Dersleri</i>
1941	Aralık	12	Doç. Nebil Bilhan Dâhiliye Seririyatı Ordinaryüsü Prof. (Çeviri: Frank'dan)	<i>Dâhili Böbrek Hastalıkları Kliniği</i>
1941	Aralık	12	Akif Şakir	<i>Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kliniği Dersleri</i>
1941	Aralık	12	Ordinaryüs Prof. İhsan Hilmi	<i>Çocuk Büyütme Yolu</i>
1942	Ocak	1	Dr. Abdülkadir Noyan	<i>Gülhane Klinik Dersleri</i>
1942	Ocak	1	Mazhar Osman Uzman	<i>Konferanslarım</i>
1942	Ocak	1	Mazhar Osman Uzman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1942	Haziran	6	Dr. Âkil Muhtar	<i>İlim Bakımından Ahlak</i>
1942	Temmuz	7	Dr. Nuri Fehmi Ayberk (Göz Hekimi)	<i>Kısa Oftalmoloji</i>
	Temmuz	7	Ord. Prof. Dr.	<i>Çocuk Hekimliği Reçeteleri</i>

1942			İhsan Hilmi Alantar	
1942	Ağustos	8	Prof. Dr. Ahmet Burhaneddin Toker	<i>Bandaj Bilgisi ve Tekniği, Hususi Cerrahi ve Ameliyat Kursları</i> adlarında 3 kitap çıkarmıştır.
1943	Mart	3	Opr. Dr. Fikret Yaraman (Elazığ Memleket Hastanesi Başhekimi)	<i>Tazyik Edilmiş Hava İçinde Çalışan İşçilerde Görülen Arızalar ve Tedavisi</i>
1943	Mart	3	Prof. Austreghe (Asabiye ve Akliye Mütahassısı)	<i>Psikanaliz</i>
1943	Mart	3	Prof. Muavini Dr. Rasim Adasal (Gülhane Serriyatından)	"Sar' a Sendromları ve Yeni Teşhis Denemeleri ve Tedavileri"
1943	Mart	3	Doç. İbrahim Berkan ve Dr. Fevzi Ekinci	<i>Doğum Bilgisi ve Kadın Hastalıkları</i>
1943	Mart	3	Ordinaryüs Prof. Dr. Nureddin Ali Berkolla	<i>Disseksiyon Tekniği</i>
1943	Mayıs	5	Dr. Hirsch (Üniversite Hijyen Ordinaryüsü)	<i>Sağlık Düşmanı Böceklerle Savaş</i>
1943	Mayıs	5	Cemal Zeki Onal (Kadın Hekimi)	<i>Evlilik ve Mahremiyet</i>
1943	Ekim	10	Doç. Dr. Hayri Kaleli (Beşeri Fizyoloji)	<i>Pratik Fizyoloji</i>
1943	Ekim	10	Dr. Muhiddin Celal Duru	<i>Köy Ebelerine Rehber</i>
1943	Ekim	10	Dr. Muhiddin Celal Duru	<i>Koruyucu Hekimlik</i>
1943	Ekim	10	Ordinaryüs Prof. Akif Şakir Şakar ve Prof. Münir Ahmet Sarpyener	<i>Spor</i>
1944	Ocak	1	Welter Berblinger	<i>Akciğer Tüberküloz Kavernlarının Kaybolması</i>
1944	Ocak	1	Ord. Prof. Dr. Kemal Cenap	<i>Fizyoloji</i>
1944	Ocak	1	Ord. Prof. Fahreddin Kerim Gökay ve Prof. Sadi Irmak	<i>Yeni Dâhiliye Kitabı</i>

1944	Ocak	1	Dr. Fahri Celal (Bakırköy Akliye ve Asabiye Hastanesi Mütehassısı)	<i>Elde Bir Mustafa Efendi</i>
1944	Şubat	2	Prof. Dr. Tevfik Berkman	<i>Safra Yollarının Radyolojisi</i>
1944	Şubat	2	Ord. Mazhar Osman	<i>Akıl Hastalıkları</i>
1944	Mart	3	Vahdettin Özcan	<i>Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Muayene</i>
1944	Temmuz	7	Dr. Paul Hauduray	<i>Microbes</i>
1944	Ağustos	8	Prof. Dr. Saib Atademir	<i>Modern Pratik Tedavi ve Kullanılan İlaçlar</i>
1944	Eylül	9	Mazhar Osman Uzman	<i>Psychiatria</i>
1944	Kasım	11	Prof. Kâzım İsmail	<i>Gureba Hastanesi</i>
1944	Kasım	11	Bailey (Çeviri: Prof. Dr. Burhaneddin Toker)	<i>Cerrahide Fizik Belirtileri ve Muayene Usulleri</i>
1944	Kasım	11	Ord. Prof. Dr. General Tevfik Sağlam	<i>İç Hastalıkları Ders Kitabı</i>
1944	Kasım	11	R. W. Fairbrother	<i>Bir Bakteriyoloji Kitabı</i>
1944	Kasım	11	H. Wallave Jones ve F. Noble Chamberlain	<i>Electrocardiogram</i>
1944	Kasım	11	M. C. Wilkinson	<i>Gayri Rievi Tüberkülozlar</i>
1944	Kasım	11	J. C. Baumgasiner	<i>Kanser ve Yemekleri</i>
1944	Kasım	11	K. Walker	<i>Erkeklerde Cinsi İntizamsızlıklar</i>
1944	Kasım	11	R. D. Landau- Telham	<i>Amputationlar ve Sun'i Uzuvlar</i>
1944	Kasım	11	F. Biskell ve F. Prescoll	<i>Tıpta Vitamin</i>
1944	Kasım	11	Londra Brompton	<i>Brompton Hastanesinin Raporları</i>
1944	Kasım	11	C. Lare- Roberis, A. Sharman, K. Walken, B. P. Wiernen	<i>Kısırlık ve İnkıtaa Uğrayan Doğurganlık</i>
	Ocak	1	Mazhar Osman	<i>Psychiatria</i>

1945			Uzman	
1945	Ocak	1	Doç. Dr. Şükrü Aksel	<i>Psikiatri</i>
1945	Şubat	2	Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Ord. Prof. Braun	<i>Bulaşıcı Hastalıklar</i>
1945	Şubat	2	Dr. Cemil Zihni	<i>Adli Tıp Bakımından Delilik Taslayanlar</i>
1945	Şubat	2	Major General P. H. Mitehiner ve Brigadier White	<i>A Pocket Surgery</i>
1945	Şubat	2	A. Churebill	<i>Queen Chalotte's Texrbook of Obstetrics</i>
1945	Şubat	2	D. Curran ve E. Guttmann	<i>Psychological Medicene</i>
1945	Şubat	2	F. M. R. Walshe	<i>Discases of the Nervous System</i>
1945	Nisan	4	Prof. Dr. Naci Bengisu	<i>Göz Hastalıkları</i>
1945	Nisan	4	Dr. Osman DüNDAR	<i>Ginekologide Röntgen Tedavileri</i>
1945	Haziran	6	Ord. Prof. Dr. Sedat Tavat	<i>Fizyopatoloji</i>
1945	Kasım	11	Prof. Dr. Nebil Bilhan	<i>Bağırsak Hastalıkları</i>
1945	Kasım	11	Ord. Prof. Dr. İhsan Hilmi Alantar	<i>Çocuk Hastlıklarında Tedavi</i>
1945	Kasım	11	Mazhar Osman Uzman	<i>Tababeti Ruhiye 2. zild</i>
1946	Şubat	2	Nieman (Çeviren: Dr. Muhit Tümerkan)	<i>Pick Hastalığı</i>
1946	Nisan	4	Dr. İhsan Rıfat	<i>Bridektomi</i>
1946	Nisan	4	Dr. İhsan Rıfat	<i>İç Hastalıkları Ders Kitabı</i>
1946	Nisan	4	Dr. İhsan Rıfat	<i>Halk İçin Verem Bilgisi (3 sene evvel Ahmet Halid tarafından basılan eser aslında İhsan Rıfat'a aitmiş.)</i>
1946	Nisan	4	Kıbrıslı Hafız Cemal (Tıp Üstadı)	<i>Lokman Hekim</i>
1946	Mayıs	5	Dr. Ekrem Kadri Unat	<i>Bulaşıcı Hastalıklar ve Salgınlar ile Savaş</i>
1946	Haziran	6	Tıp Fakültesi Fizyoloji Enstitüsü Müdürü ve Ord. Prof. Dr. Vinterstein	<i>Fizyoloji Dersleri</i>

1946	Haziran	6	Dr. Hadi Gediz ve Doç. Ziya Üstün	<i>Pratik Doğum Bilgisi</i>
1946	Kasım	11	Ord. Prof. Dr. Oberndorfer (Tıp Fakültesi Genel Patoloji ve Kanser Enstitüsü Direktörü RAhmetli ve Kanser Konseyi Sekreteri Tıp Fakültesi Histoloji Prof. Dr. Eveys Masker	<i>Genel Tümör Bilimi ve Kanser</i>
1946	Kasım	11	Medikososyal, paramedikal, ilmi, edebi mesleki günlük gazete	Haftalık tıp gazetesi çıkmıştır.
1946	Aralık	12	Cerrahi Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan	<i>Pratik Cerrahi</i>
1946	Aralık	12	Dr. Necmeddin Hakkı İzmirli	<i>Goitre ve Hipertiroideler</i>
1946	Aralık	12	Prof. Vahdeddin Özan	<i>Kulak Hastalıkları</i>
1946	Aralık	12	Binbaşı Dr. Mevlüt Doğantuğ	<i>Erken Bunama</i>
1947	Ocak	1	İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği Ord. Prof. Dr. Neşet Ömer İrdelp	<i>İç Hastalıkları</i>
1947	Ocak	1	İstanbul Tıp Fakültesi Sinir Hastalıkları Kliniği Ord. Prof. Dr. Fahreddin Kerim Gökay	<i>Sinir Hastalıkları</i>
1947	Ocak	1	Dr. Muhiddin Celal Duru	<i>Sağlık Memurları El Kitabı</i>
1947	Ocak	1	Prof. Dr. Naci Bengisu ile Doç. Necdet Sezeri	<i>Oto-Nöro-Oftalmoloji</i>
1947	Şubat	2	Dr. Perihan Çamlıbel	<i>Ögenic Hakkında düşünceler</i>
1947	Şubat	2	Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1947	Mart	3	Ord. Prof. Fahreddin Kerim Gökay	<i>Sinir Hastalıkları</i>
	Mart	3	Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>

1947				
1947	Mart	3	Tıp Fakültesi Marazi Teşrih Ord. Prof. Sehwertz	<i>Genel Patoloji</i>
1947	Mart	3	Mazhar Osman	<i>Psychiatria</i>
1947	Nisan	4	Dr. Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1947	Mayıs	5	Dr. Münir Derman	<i>Kan Gruplarının Karakter ve Bünyevi Hastalıklara Göre Original Bir Etüdü</i>
1947	Mayıs	5	Dr. İsmet Seyman	<i>Kalp ve Aort Hastalıklarında Radyolojik Teşhis</i>
1947	Mayıs	5	Dr. İsmet Seyman	<i>Hasta Başında (Dialogues Cliniques)</i>
1947	Mayıs	5	Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1947	Temmuz	7	Prof. Dr. Selahaddin Mehmed	<i>Klinik Röntgen Teşhisi</i>
1947	Temmuz	7	Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1947	Ağustos	8	İngiliz Kültür Heyeti	<i>İngiliz Tıp Bülteni</i>
1947	Ağustos	8	Mazhar Osman	<i>Psyhiatria</i>
1947	Ağustos	8	Mazhar Osman	<i>Tababeti Ruhiye</i>
1947	Ekim	10	Doç. Kenan Akyüz (AÜ Türk Edebiyatı)	<i>Tevfik Fikret</i>
1947	Aralık	12	Dr. Ömer Lütfi Kardeşoğlu	<i>Beyin - Omurilik Suyu</i>
1947	Aralık	12	Dr. Şekip Memduh Say	<i>Brucellosis, Malta Humması, Dalgalı Humma</i>
1948	Ocak	1	İstanbul Valisi ve Belediye Reisi Dr. Lütfü Kırdar	<i>Yenileşen İstanbul</i>
1948	Şubat	2	İstanbul Tıp Fakültesi Anatomi Kürsüsü, Prof. Dr. Schwartz	<i>Dünya Tıp Dersleri</i>
1948	Şubat	2	Prof. Dr. Bedri Toktay	<i>Kimyasal Fizyoloji</i>
1948	Şubat	2	Dr. Münir Ahmet Sarpyener	<i>Spina Bifida Aperta- And Congenital Structure of Spinal Canal</i>
1948	Şubat	2	Ord. Prof. Winterstein	<i>İhtiyarlama ve Fizyolojisi</i>

1948	Mart	3	Biolojik Kimya Ord. Prof. Haurowitch	<i>Biokimya - Felix Haurowitch</i>
1948	Mart	3	Nöroloji Kliniği Ord. Prof. Dr. Fahreddin Kerim Gökay	<i>Nöroloji</i>
1948	Mart	3	İstanbul Tıp Fakültesi Prof. Üveys Maskar	<i>Embryoloji</i>
1948	Mart	3	Yazar: Kohner (Çev: Gıyas Korkud)	<i>Penicilin ve Tedavisi</i>
1948	Mart	3	Refik Saydam	<i>Türk İjiyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi</i>
1948	Mayıs	5	<i>Tıbbi Mecmua</i> (Naci Bengisu'nun göz arşivi, Nuri Fehmi'nin <i>Oftalmoloji</i> <i>Mecmuası</i> , Ali Eşref'in <i>Üroloji</i>)	<i>Acta Medica</i>
1948	Mayıs	5	Dr. Bakteriyolog Fethi Bey	<i>Biyografya</i>
1948	Haziran	6	Dr. Fahri Celali (İstanbul Akıl ve Sinir Hastanesi Müdür ve Sertabibi)	<i>İvırzıvır Kahvesi</i>
1948	Haziran	6	-	<i>Türk Hijyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi</i>
1948	Haziran	6	Kurt ısırmasında kuduz tedavisi: Zekai Muammer, Kolerada portör arama: Kemal Muhtar, şekerli çiçek aşısı Haydar Palava'nın yazıları	<i>Mikrobiyoloji Dergisi</i>
1948	Haziran	6	Prof. Dr. Süheyl Ünver	<i>Ali Kuşçu, Hayatı ve Eserleri</i>
1948	Eylül	9	Prof. Naci Bengisu (İÜ Göz Kliniği)	<i>Göz Hastalıkları</i>
1948	Eylül	9	Prof. Tefik Berkman (İÜ Radyoloji)	<i>Pratikte İzotoplar ve Tedavi Endikasyonları</i>
1948	Eylül	9	Dr. Şükrü Hazım Taner (Cerrahpaşa Hastanesi Sinir	<i>Sinir Hastalıkları</i>

			Hastalıkları Mütchassısı)	
1948	Eylül	9	İhsan Hilmi Alantar	<i>Çocuk Kliniğinde Çalışma</i>
1948	Eylül	9	-	<i>Türk Hijyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi</i>
1948	Eylül	9	Dr. Feridun Frik	<i>Teşhis ve Tedavi İçin Vademecum</i>
1948	Ekim	10	Prof. Süheyl Ünver (Tıp Tarihi Enstitüsü Müdürü)	<i>Türkiyede Çiçek Aşısı</i>
1948	Ekim	10	Ekrem Tokun	<i>Sağlık Derneği. (Birleşmiş Milletler Cenova Kongresinde okuduğu rapor)</i>
1948	Ekim	10	Ord. Prof. Filip Scwartz (İÜ Tıp Fakültesinde Pataloji Enstitüsü Direktörü)	<i>Folia Pathologica</i>
1948	Ekim	10	Dr. Necdet Erenus	<i>Histoloji Atlası</i>
1949	Ocak	1	Kemal Saracoğlu	<i>Kalp ve Damar Hastalıkları</i>
1949	Ocak	1	Abdülkadir Noyan (Nüzhet Şakirin)	<i>Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası</i>
1949	Ocak	1	Ord. Prof. Eckstein (AÜ Çocuk Klinikleri Direktörü)	<i>Türkiye'de Çocuk Hastalıkları ve Çocukların Korunması Problemleri</i>
1949	Ocak	1	Ord. Prof. Hugo Braun ve Doç. Ömer Özek	<i>Salmonella Grubunun Bakteriyolojisi</i>
1949	Ocak	1	Ord. Prof. Dr. Fahreddin Kerim	<i>İstanbul Tıp Fakültesi Klinik Neşriyat ve İstatistikleri</i>
1949	Ocak	1	Prof. Rasim Adasal (Ankara Tıp Fakültesi Psikiyatri)	<i>Ruh Hastalıkları</i>
1949	Ocak	1	Sıhhat Bakanlığı	<i>Türk Hijyen ve Tecrübi Biyoloji Dergisi</i>
1949	Ocak	1	Dr. Zekai Muammer Tunçman	<i>Mikrobiyoloji Dergisi</i>
1949	Mart	3	Prof. Dr. Behçet Kamay	<i>Adli Tıp, 1. cild</i>

1949	Haziran	6	Âkil Muhtar Özden	<i>Tıp Müfredatı, Farmakodinami ve Tedavi Dersleri</i>
1949	Haziran	6	Ord. Prof. Frank	<i>Karbonhidrat Metabolizması Patolojisi</i>
1949	Haziran	6	Âkil Muhtar Özden	<i>Aforizma</i>
1949	Haziran	6	Ord. Prof. Dr. Schwartz	<i>Allah Var mı?</i>
1949	Temmuz	7	Prof. Dr. Rasim Adasal	<i>Beden, Sinir, Cinsiyet Bozuklukları</i>
1949	Temmuz	7	Mazhar Osman Uzman	<i>Hastane</i>
1949	Temmuz	7	-	<i>İstanbul Klinik Dersleri. (Âkil Muhtar'ın meziyetlerine dair hekimlerin yazıları)</i>
1949	Temmuz	7	Ord. Prof. Fahreddin Kerim	<i>Nöroloji Kliniği Yayınlarının Dördüncüsü</i>
1949	Temmuz	7	Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti İhtisas Heyeti	<i>Mikrobiyoloji Dergisi</i>
1949	Temmuz	7	Sağlık Bakanlığı	<i>Türk Hygien ve Tecrübi Biologi Dergisi</i>
1949	Temmuz	7	-	<i>Ankara Tıp Fakültesi Mecmuası</i>
1949	Temmuz	7	-	<i>Türkiye Tıp Encümeni Arşivi</i>
1949	Temmuz	7	Dr. Kâmil Akolun Kenan (İstanbul Tıp Fakültesi Doğum Servisi)	<i>Periton Dışından Sezariyen Operasyonu</i>
1949	Temmuz	7	Prof. Dr. Behçet Sabit Erduran, arkadaşları Dr. Saim Erkun ve asistanı Dr. Necati Güvenç	<i>Hususiyet Gösteren Böbrek Tüberkülozu</i>
1949	Temmuz	7	Ord. Prof. Tamer (İÜ Kriminoloji Enstitüsü)	<i>Kriminolojik İstatistik</i>
1949	Temmuz	7	Tıp Fakültesi Arşivi	<i>Tıp Fakültesi Mecmuası</i>
1949	Kasım	11	Prof. Vahdettin Özsan	<i>Oto-Rhino-Laryngologie Ders Kitabı</i>
1949	Kasım	11	Fizyoloji Ordinaryüsü Prof. Dr. Winterstein	<i>Tıp Fakültesi Mecmuası</i>
1949	Kasım	11	Dr. Celal Cansu	<i>Lepra</i>
1949	Kasım	11	Sabahaddin Payzin ve	<i>Yiyecek ve İçeceklerin Bakteriyojik Tahlil ve Kontrolları</i>

			Necmeddin Akbay	
1949	Kasım	11	Dr. Necdet Erenus	<i>Histoloji Atlası, 2. cilt</i>
1949	Kasım	11	Prof. Rasim Adasal	<i>Ruh Hastalıkları: Psikozları</i>
1949	Aralık	12	Dr. Abdullah Ungan	<i>Sıcak ve Soğuk Sular Kimyası</i>
1949	Aralık	12	Prof. Tevfik Berkman	<i>Radiotherapie. (Seminer Dersleri)</i>
1950	Mart	3	Prof. Ahmet Arel	<i>Göğüs Cerrahisi</i>
1950	Mart	3	Osman Nuri Aker	<i>Memleketimizin Erkek Kara Kurbağaları Üzerinde Gebeliğin Biyolojik Teşhisi</i>
1950	Mayıs	5	Prof. Baruk	<i>Precis de Psychiatrie</i>
1950	Mayıs	5	-	<i>İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası</i>
1950	Kasım	11	Dr. Sezai Bedrettin (Çeviri: Lumag)	<i>Çocuk Bakımı Bilgisi</i>
1950	Kasım	11	George Thieme - Stuttgart	<i>Bakteriologie Und Serologie</i>
1950	Kasım	11	Albert Rousold	<i>Lehrbuch Der Gerichtlichen Medicin</i>
1950	Kasım	11	-	<i>Hygiene ve Tecrübi Biyoloji Dersleri</i>
1950	Aralık	12	Prof. Dr. Helmut Demaig	<i>Lehrbuhch der Inneren (İç Hastalıkları Ders Kitabı)</i>
1951	Ocak	1	Dr. Marko Benbasate	<i>Kranioserebral Traumalar</i>
1951	Ocak	1	Selahattin Baskın	<i>Siyasetin İctimai Ruhiyata Tatbiki</i>
1951	Ocak	1	Gerold Schwarzenbach	<i>Allgemeine Und Anorganische Chemie</i>
1951	Ocak	1	Hegler ve Boch	<i>Praktikum Der Wichtigsten Infektionskrankheiten</i>
1951	Ocak	1	Hullmann	<i>Klinische Chemie Und Mikroskopie</i>
1951	Ocak	1	Necdet Evrenus	<i>Kadın Hastalıkları</i>
1951	Ocak	1	Heinrich Martius	<i>Grundlager Der Gynaekologie</i>
1951	Ocak	1	Von Herrath ve Abramow	<i>Atlas Der Normalen Histologie Und Mikroskopischen Anatomie Des Menschen</i>

1951	Ocak	1	Prof. Höring	<i>Exotische Krankheiten und Krankheitsverläufe</i>
1951	Ocak	1	Kurt Schneiderin	<i>Klinische Psychopathologie</i>
1951	Ocak	1	Ankara Refik Saydam Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü	<i>Besin Kimyası</i>
1951	Şubat	2	Doç. Ekrem Kadri Unat	<i>Tıbbi Helminoloji</i>
1951	Şubat	2	Dr. Feyzi Taner (Çocuk Hastanesi Üroloji Şefi)	<i>Prostat Hastalıkları</i>
1951	Şubat	2	Türk Mikrobiyoloji Ankara Kongresi.	<i>Mikrobiyoloji Dergisi</i>
1951	Şubat	2	-	<i>Anatomi</i> Ders kitabıdır. (Hazım, teneffüs ve beveli tenasüli cihazlarından bahsediyor)
1951	Şubat	2	Mazhar Osman Uzman	<i>Heroinciler</i>
1951	Şubat	2	Zürich Üniversitesi	<i>Leitfaden der Blutmorphologie</i>
1951	Şubat	2	Prof. Hans Limburg (Hamburg Kadın Kliniği)	<i>Die Frühdiagnose Des Uteruscarcinoms</i>
1951	Şubat	2	Hellmut Mark	<i>Arzt Und Laboratorium</i>
1951	Şubat	2	-	<i>Psikotekniğin Tekâmülü</i>
1951	Mart	3	Hayri Sözen (Tıp Fakültesi Eczacı Okulu Analitik Kimya Enstitüsü)	<i>Analitik Toksikoloji</i>
1951	Mart	3	-	<i>Onuncu ve Onbirinci Milli Türk Tıp Kongresi</i>
1951	Mart	3	Fahreddin Kerim Gökay	<i>1948-1949 Ders Yılı Nöroloji Kliniği</i>
1951	Mart	3	-	<i>Opr. Dr. Cemil Paşanın Seksen Senelik Hatıraları</i>
1951	Mart	3	Dr. Michel Sion	<i>Progrès de la Psychotechnique</i>
1951	Nisan	4	Prof. Hassen	<i>Sensibilitaetsschema</i>
1951	Nisan	4	Schmidt - Volgf	<i>Herzschalldiagnostik in Klinik und Praxis</i>
1951	Nisan	4	Karla Weisse (Frankfurt Çocuk Kliniği doçenti)	<i>Behandlung Diabetischer Kinder</i>

1951	Nisan	4	Prof. Hans Limburg	<i>Die Moderne Psychiatrische Schockbenhandlung</i>
1951	Nisan	4	-	<i>Zeitschrift für Psychotherapie und medicinische Psychologie</i>
1951	Mayıs	5	Prof. Ekrem Behçet Tezel (stanbul Tıp Fakültesi Kulak Kliniği)	<i>Burun, Boğaz, Kulak Hastalıkları</i>
1951	Mayıs	5	Tıp Fakültesi Eczacı Okulu üstadlarından Hayri Sözen	<i>Analitik Toksikoloji</i>
1951	Mayıs	5	-	<i>Onuncu Milli Türk Tıp Kongresi</i>
1951	Mayıs	5	Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel	<i>Türk Tıp Encümeni Arşivleri</i>
1951	Mayıs	5	-	<i>İhtisas Mecmuaları</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. H. Schreiber ve Prof. Dr. D. Starek	<i>Repetitorium Anatomicum</i>
1951	Ağustos	8	Doç. Dr. J. Erbslöh	<i>Über die Röntgenologischen Darstellungsmöglichkeiten des Weiblichen Genitalapparates mit hilfe von jodöl und jodsol</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. H. Kalk, Dr. W. Brühl, Dr. W. Burgmann	<i>Leitfaden der Laparoskopie und Gastroskopie</i>
1951	Ağustos	8	Doç. Dr. Fr. W. Bronisch	<i>Hirnatrophische Prozesse im mittleren Lebensalter und ihre psychischen Erscheinungsbilder</i>
1951	Ağustos	8	Kurt Schneider	<i>Klinische Psychopathologie</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. C. Eicken, Prof. Dr. Schulz von Treek	<i>Atlas der Hals-Nasen Ohrenkrankheiten</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. J. H. Schultz	<i>Bionome Psychotherapie İlmi Tecrübeler</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. F. A. Kehrler	<i>Das Verstehen und Begreifen in der Psychiatrie</i>
1951	Ağustos	8	Doç. Dr. H. J. Oettel	<i>Arzneitherapie der Herzkrankheiten</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. H. Fühner	<i>Medizinische Toxikologie</i>
1951	Ağustos	8	Prof. Dr. J. H. Schultz	<i>Das Autogene Trainig (Konzentratve Selbstentspannung)</i>
1951	Ağustos	8	Dr. H. Schutz-Heneke	<i>Lehrbuch der Analytischen Psychotherapie</i>

1951	Ağustos	8	Martha Scharli	<i>Fussgymnastik mit Kindern</i>
------	---------	---	----------------	----------------------------------

Tablo 7: Paramedikal sayfalardaki tıbbi yayınlar

Mükerrer tanıtılan kitaplar, dergi, broşür ve istatistiklerin de aynı listede yer almış olmasından dolayı basılı kitap sayısı net olarak verilemezse de tıbbın her alanında, özellikle psikiyatri sahasında Türkiye'de ve dünyada yayınlanan basılı ilmi eserlerin bilgisi yukarıdaki listede yer almaktadır. 1950-1951 yıllarında psikiyatri alanında tanıtımı yapılan eserlerin neredeyse tamamına yakınının Almanca olması dikkat çekicidir.

Psikiyatri alanındaki süreli yayınların takibi, dergi nüshalarından taranılan bu liste ile mümkün olacaktır. *İstanbul Seririyatı*'nın incenmesi sırasında yayın hayatına başlayan ve devam eden süreli yayınlar da yine bu listededir.

Türkiye'de yayınlanan psikiyatri alanındaki eserlerin tasnif ve tanıtımı için de bu liste alanında yapılacak araştırmalarda kullanılabilecektir.

Psikiyatri dışındaki tıbbi yayınlarla basılı eser ve süreli yayınların bilgileri de listede yer almıştır. Ayrıca *İstanbul Seririyatı* dergisinin paramedikal sayfaları "tıbbi yayınlar bibliyografyası" olarak istifade edilebilecek bir kaynak özelliğine sahiptir.

3.3.4. Paramedikal Sayfalarda Gezi Notları

Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı*'nın paramedikal sayfalarında yurt içi ve yurt dışı seyahatlerine dair tafsilatlı bilgiler vermektedir. Gittiği, gezdiği yerlerdeki izlenimleri, katıldığı kongreler, bulunduğu şehirlerde ziyaret ettiği klinik, üniversite, hastane, ilaç fabrikaları gibi sağlıkla ilgili müesseselerin yanında yolculuk hikâyeleri, ulaşım vasıtaları, müzeler, tarihî mekânlar, restoranlar, otel bilgileri, sosyal hayat ve ziyaret ettiği yerlerin insanları, kılık kıyafet, yeme içme, âdâb-ı muâşeret gibi birbirinden farklı konulara değinmektedir. Seyahatleri sırasında kendisine refakat eden katılımcılarla birlikte gittikleri şehirlerde, kendilerini karşılayan yabancı heyetler hakkında detaylı açıklamalar yapmıştır. Katıldığı kongre ve konferanslarda katılımcılarla birlikte çektiği fotoğrafları *İstanbul Seririyatı* dergileri sayfalarında okuyucusuyla paylaşmıştır. Söz konusu fotoğraflardan bazıları şunlardır:

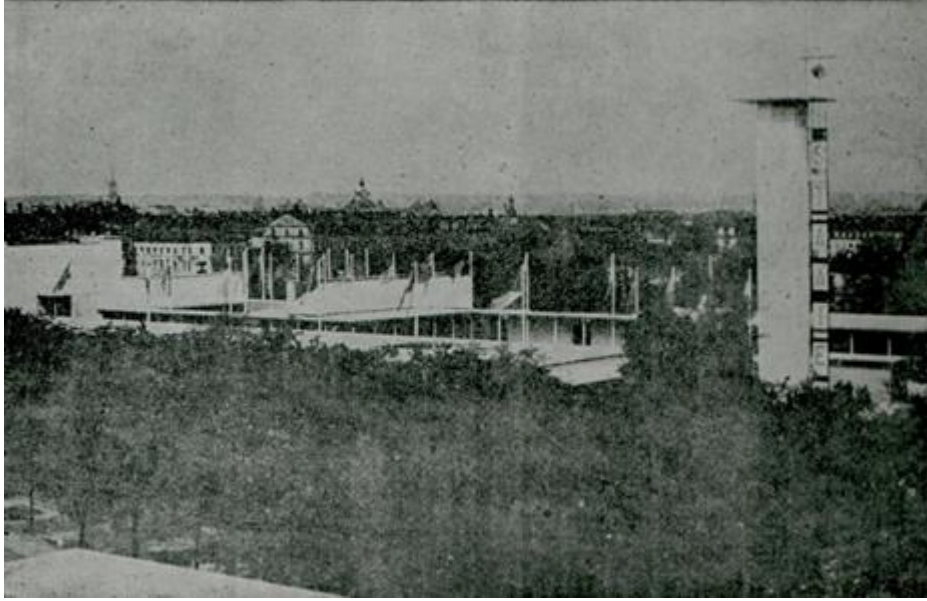
Kreuzlein'de Bingswanger Sanatoryumu²³⁴

Hamburg'da Weygant'ı ziyaret sırasında²³⁵

²³⁴ *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 10, İstanbul Birinci Teşrin 1940, s. 52.

²³⁵ *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 7, İstanbul İkinci Teşrin 1930, s. 228.

Dresden sergisinde çeşitli milletlerin pavyonları²³⁶

Lyon'da Fransa ve Fransızca konuşan ülkeler akıl ve sinir hastalıkları mütehassısları kongresinde²³⁷

²³⁶ *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 6, İstanbul Birinci Teşrin 1930, s. 613.

²³⁷ *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 9, İstanbul Eylül 1940, s. 49.

Bern'de Waldau Bimarhanesi²³⁸

1909-1911 yılları arasında Almanya'ya yaptığı iki seyahat, yurt dışına yaptığı ilk gezilerdir.²³⁹ Bu dönemde henüz *İstanbul Seririyatı* dergisi yayına başlamamıştı. Tıp eğitimini tamamladıktan sonra 1909'da "Emrâz-ı Asabiye Muallim Muavini" unvanı²⁴⁰ ile Kraepelin'in Münih'deki Deutsche Forschungsanstalt für Psychiatrie Kliniği'ne gitmiştir. Burada ünlü Alman psikiyatrist Alzheimer ile nöropatoloji çalışmıştır.²⁴¹ 1909'da Almanya'nın önemli tıp dergilerinden *Deutsche Medizinische Wochenschrift*'de ilk makalesini yayınlamıştır.²⁴²

Eylül 1924'de Yalova kaplıcalarına yaptığı seyahati edebi bir üslûpla okurlarına aktarırken hem sıhhi açıdan kaplıcaların faydalarına değinmekte hem de gördüğü güzel manzara karşısında duyduğu hayranlığı şiirimsi bir anlatımla tasvir etmektedir:

"Memleketimizde bulunan sıcak su kaynakları ve kaplıcalara doktorlarımız lakayt davranmakta ve bunun ehemmiyetini idrakten uzak bulunmaktadır. Yalova'ya ulaşım zor değildir. Güzellikleri ise tarıfsızdır... Her sabah sekizde rıhtımda Yalova yolcularına muntazır küçük bir vapur Büyükada'ya uğradıktan sonra öğleyin sizi rahatça Yalova köyüne yetiştiriyor. Orada sizi bekleyen kaplıca otomobiline biniyorsunuz... Bir müddet sonra otomobiliniz sizi şüphesiz dünyanın en güzel ve büyük bir çınar ağacının önünde

²³⁸ *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 10, İstanbul Birinci Teşrin 1940, s. 54.

²³⁹ Kazancıgil, *a.g.m.*, s. 26-30.

²⁴⁰ BOA, BEO, 3618/271332.

²⁴¹ Naderî, *a.g.e.*, s. 5.

²⁴² Naderî, *a.g.e.*, s. 8. Mazhar Osman bu ilk makalesinde Şark'ta ruh hastalıklarının etiyolojisinde morfin, kokain ve atropinin rolünü inceleme konusu yapmıştır.

indiriyor. Tertemiz hizmetçiler bavullarınızı odanıza yerleştirirken samimi ve nazik bir davet yemeğinizin hazır size haber veriyor. Tıpkı Almanya, Avusturya, İsviçre, Fransa'da gördüğünüz gibi bir yemek terasında her masa başında nazif, pak, tertemiz aileler görüyorsunuz. Orada Rus, İngiliz, Mısırlı, Türk yekdiğerinin samimi dostu olmuş... Fıskiye karşısında nefis yemeğinizi yerken yan salondan güzel bir piyano ve keman kulağınızı, ruhunuzu okşuyor. Yemekten sonra öğle uykusu..."²⁴³

Mazhar Osman'ın Yalova'yı ve kaplıcaları anlatırken kullandığı "otomobiliniz sizi şüphesiz dünyanın en güzel ve büyük bir çınar ağacının önünde indiriyor" şeklindeki mübalağalı üslubu, onun temizlik ve intizama, Batı dünyasının hayat tarzına duyduğu hayranlığın ifadeleridir. Daha sonra yapacağı Bursa, Mersin, Adana vb. gezilerinde ve Müslüman ülkelere yaptığı yurt dışı seyahatlerinde umduğunun fevkinde manzaralarla karşılaştığından büyük bir sitayişle bahsedecektir. Gördüğü her yeri Avrupa'da gördükleri ile kıyaslamakta ve İslâm coğrafyasında da bu derece nezih ve medeni mekân ve müesseselerin varlığına hayretini açıkça ifade etmektedir.

Mazhar Osman, seyahatin insanın ömrünü uzattığı, bir günlük zamanı bir hafta gibi yaşadığı, ufkunu genişlettiği ve özgüvenini artırdığı inancındadır.

Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'yı kapsayan gezisiyle ilgili olarak, seyahatlerin kazandırdığı en değerli şeyin medeniyetin getirdiği yenilikleri Türkiye'ye taşımak olduğunu yazmıştır.²⁴⁴ O, Türk hekiminin Avrupa'da İngilizce konuşmasını bir ayrıcalık olarak görmekte ve gerek hocaların ve gerekse talebelerin bu dili gerektiğinde yurt dışındaki dershanelerde öğrenmelerinin bir zaruret olduğu inancındadır.

Mazhar Osman, Nafia nazırlığı yapmış olan Cemil Paşa'nın Paris'deki bir ameliyathanede saatlerce süren ameliyatları izlediğine şahit olmuştur. O, bu çabaları diğer bütün başarılarından daha ziyade takdire şayan bulmaktadır.²⁴⁵

Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*'nda Avrupa'ya tahsile giden gençlerle ilgili olarak: "Derlere doğru düzgün girmemiş hatta İngilizceyi iyi öğrenememiş olmalarına rağmen ülkelerine dönen bu gençler kendilerini herkesten üstün görmektedir. Önceleri Avrupa'da gördükleri her şeyin memlekette de uygulanabileceğini düşünmüşlerdir. Zaman geçtikçe heyecanlarını kaybederek umutsuzluğa düşmüşlerdir. Üst baş perişan, devrişane bir hayat sürmeye başlamışlardır. Konuşmalarında mutlaka Avrupa'dan bahsetmek ihtiyacı duymuşlardır."²⁴⁶ ifadesiyle onların içinde bulundukları psikolojiyi açıklamaya çalışmıştır.

Yine, olumlu ve olumsuz yönleriyle Avrupa seyahatlerinin Türk öğrenciler üzerindeki etkilerini anlattığı dergi sütunlarında, şahsi değerlendirmelerini çoğunluğu

²⁴³ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 3", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, sayı 6, İstanbul 1929, s. 572-574.

²⁴⁴ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 1", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 4, İstanbul 1929, s. 557-559.

²⁴⁵ Aynı yer.

²⁴⁶ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 2", s. 261-263.

hekim olan okuyucu kitlesine farklı boyutlarıyla değerlendirme imkânı sunmuştur. Tıp tahsilinin tamamlanmasının adeta ayrılmaz bir parçası olarak gördüğü yabancı yayınları takip edebilecek seviyede Batı dillerine vâkıf olmak ve Avrupa hastanelerini görerek bu tecrübeleri Türkiye'ye taşımak onun en büyük arzusudur. Aksi takdirde tıp öğrencilerinin Avrupa'ya gittiklerinde apayrı bir dünya ile karşılaşp orada ilimden başka bir şeyle meşgul olarak zamanlarını boş yere harcadıklarından dolayı psikolojilerinin bozulacağı tehlikesine dikkat çekmektedir.

Mazhar Osman'ın dil konusunda övgüyle söz ettiği millet, Japonlardır. Japonların tıp fakültesi açmayıp öğrencilerini Avrupa'ya göndererek tıp eğitimi aldırılmışlar, bu uygulamayla dil problemini çözmüşler ve tercüme yapmak zorunluluğunu ortadan kaldırmışlardır.²⁴⁷

Gezi yazılarında okurlarını adeta gezmiş gibi bilgilendirirken, sayı ve istatistikler de vermektedir. Bunlardan biri ürettiği ilaçların tanıtım ve reklamlarını yaptığı "Merc İlaç Fabrikası"dır. Paris'deki bu tesisleri, fabrikanın sahibi Dr. Merc'in refakatinde gezmiştir. Fabrikanın büyüklük ve temizliğine hayran olmuştur. Fabrikayı "adeta koca bir şehir" diye tanımlamıştır. Büyüklüğü, üretim kapasitesi onda şaşkınlık uyandırmıştır. Fabrikada 100 akademisyen, 700 memur ve 900 işçi çalışmaktadır. Çalışanlar için bir lokanta ve aileleriyle oturmaları için fabrika yakınlarında bir köy inşa edilmiştir. Merc'in eczacı olan büyük dedesi tarafından kurulan fabrika, başta Güney Amerika olmak üzere Avrupa'daki her ülkeye ve bütün dünyaya ilaç satmaktadır. *İstanbul Seririyatı*'nda reklamları yayınlanan Ephetonine, Vigantol, Harmine gibi ilaçlar bu fabrika tarafından üretilmektedir.²⁴⁸

Mazhar Osman derginin ilâve kısmında diğer muharrirlerin gezi notlarına da yer vermiştir.²⁴⁹

O, uzun süren Avrupa seyahatlerinden birini Eylül 1934'te Fransa'ya yapmıştır. Lyon'da gerçekleşen "Fransızca Konuşan Ülkelerin Akıl ve Sinir Mütchassısları Kongresi"ne davetli olarak katılmıştır. Beş hafta süren bu seyahatinde Fransa'dan İtalya'ya geçmiştir.²⁵⁰

Ekim 1935'te Balkan Tıp Kongresine katılmıştır. Bu seyahatini vapurla yapan Mazhar Osman tren yolculuğunun meşakkatleri ile vapur yolculuğunun zevklerini mukayeseli bir şekilde hoş bir üslûpla anlatmıştır. Asri hayata olan derin özlemi ve muhabbetini bu satırlarda açıkça görmek mümkündür.²⁵¹

²⁴⁷ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 3" s. 572-574.

²⁴⁸ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 6, İstanbul 1929, s. 561-564.

²⁴⁹ Osman Şerafeddin, "Ayın Akisleri: Avrupa Seyahati", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 9, İstanbul 1931, s. 243-245; "Hüseyin Kenan'ın Seyahat Notları", *İstanbul Seririyatı*, no: 2, sene 14, Şubat 1932, s. 67-68; "Dr. Ahmed Fahri Bey'in Seyahat Notları", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 3, İstanbul Mart 1932, s. 77-81.

²⁵⁰ Mazhar Osman, "Avrupa'da Beş Hafta", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 9, İstanbul Eylül, s. 47-53.

²⁵¹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 17, no: 10, İstanbul Birinci Teşrin 1935, s. 43-46.

Eylül 1936'da tekrar Avrupa gezisine çıkmıştır. Avrupa'nın bütün şehirlerini gezmiş ve duyduğu hayranlığı derginin satırlarına dökmüştür.²⁵²

Mazhar Osman 1938 Martı başında Adana ve Mersin'e, Mart sonunda Cezayir'e, ilkbaharın ortasına doğru Fransa ve Almanya'ya gitmiştir. Bu seyahati sonunda hislerini yine şairane şu şekilde ifade etmiştir:

*"Uzunca bir bahar gördüm, kışa giren hayatımda en uzun bir ilkbahar... Şubatın nihayetinde İstanbul'u kar yağarken bırakmışım... İtalya, Sicilya, Tunus'ta, Cezayir'de her yer ılıktı... Hayatın olduğu gibi mevsimlerin de en güzeline yaptığım bu seyahat bende unutulmaz hoş hatıralar bıraktı."*²⁵³

Cezayir Sinir Kongresine Türk heyeti olarak davetli katılan Mazhar Osman, kırk ikincisi yapılan Fransa ve Fransızca konuşan ülkelerin akıl ve sinir mütehassıslarının iştirak ettiği bu kongrede diğerlerinden farklı olarak sadece Fransızca nutuk irad edilip diğer dillerle konuşma yapılmadığına dikkat çekmiştir. Ayrıca Cezayir'deki Fransız hâkimiyetinin boyutları ve Fransızcanın uluslararası bilim alanında kapladığı geniş alan üzerinde de durmuştur. Böylelikle onun, seyahat yazılarında sosyal hayatın yanında kültürel ve siyasi gelişmeleri de yakından takip ettiği anlaşılmaktadır.²⁵⁴

Aynı yılın Ekim ayında Fransa'nın kaplıca ve içmeleriyle ünlü su şehri Vichy'i anlatmıştır.²⁵⁵ Ailesiyle gittiği Vichy'de kaplıcalara gitmiş, maden suyu şişeleme fabrikasını gezmiştir. Dergide Vichy gezisinden fotoğraflara da yer verilmiştir:

²⁵² Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 9, İstanbul Eylül 1936, s. 45-47.

²⁵³ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 6, İstanbul Haziran 1938, s. 49.

²⁵⁴ Mazhar Osman Uzman, "Cezayir'de Toplanan Sinir Hekimleri Kongresi", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 5, İstanbul Mayıs 1938, s. 37-38.

²⁵⁵ Mazhar Osman Uzman, "Su Şehri: Vişi", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 1, İstanbul İkincikânun 1938, s. 3-8.

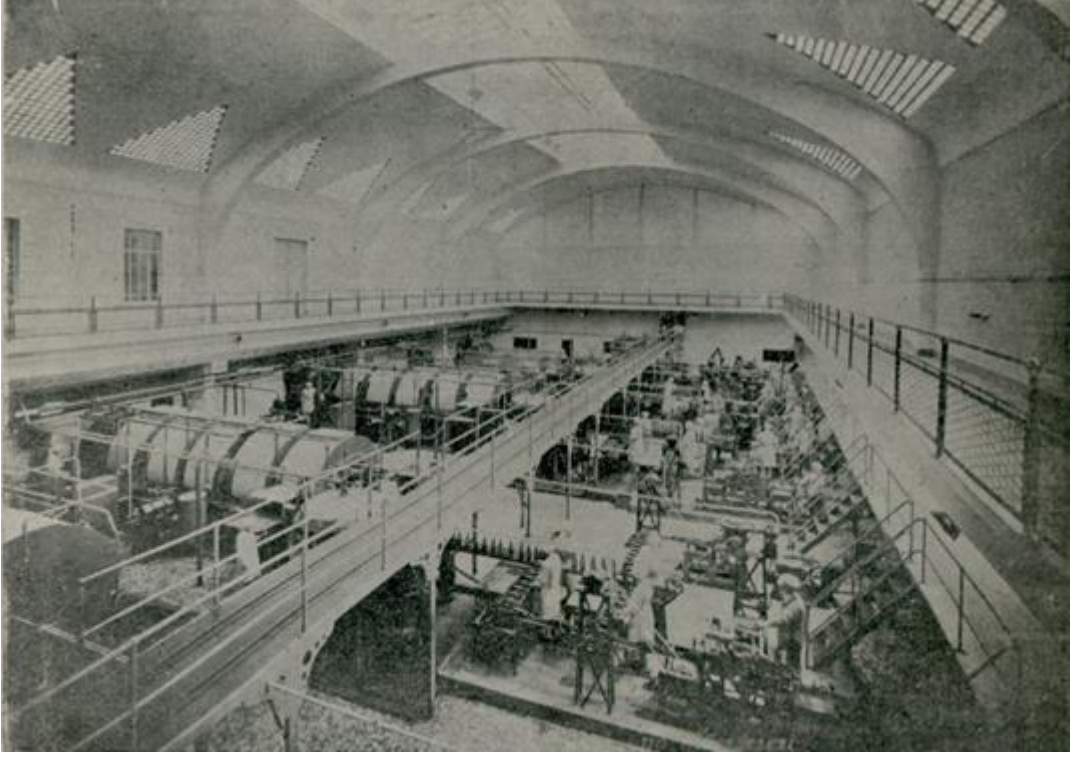
Vichy'de Celentins maden suyu kaynağı²⁵⁶

Vichy'de banyo dairesinden çıkış²⁵⁷

²⁵⁶ *İstanbul Seririyatı*, yıl 20, no: 1, İstanbul İkincikânun 1938, s. 6.

²⁵⁷ *İstanbul Seririyatı*, yıl 20, no: 1, İstanbul İkincikânun 1938, s. 8.

Vichy'de maden suyu şişelerinin doldurulduğu imalathane²⁵⁸

II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'nin savaşa dâhil olmamak için büyük gayretler gösterdiği yıllarda Mazhar Osman'ın Avrupa ve bilhassa Almanya ile izlenim ve gözlemlerini savaşın başlangıcının hemen öncesinde Almanya'ya yaptığı geziden sonra *İstanbul Seririyatı*'nda yayınlamıştır. Hisleri onu yanıltmamıştır. 1939 Eylülü'nde yazdığı makalesinde savaşın başlamasının an meselesi olduğundan bahsederek Almanya'nın dünyayı felâkete sürükleyeceğinden duyduğu endişeyi dile getirmiştir. Hitler ile ilgili olarak da: "*Herkesin yücelttiği bu adama ilk günden beri nedense pek kıymet vermemiştim. Faşizmin selâmladığı bu kişi, nerede radyoyu açsak avaz avaz bağırıyor*" diyerek duyduğu rahatsızlığını açıkça ifade etmiştir. Hitler'in Mussolini ve Atatürk'e benzetilmesine de kati surette karşı çıkmış, onun için: "*Gazi'den öğrendi, Mussolini'yi taklit etti.*" yorumunda bulunmuştur.²⁵⁹

Birdenbire ortaya çıkan savaş yüzünden Avrupa'da eğitim gören Türk öğrenciler ülkelerine dönmüşlerdir. Durum son derece kritik ve ortam gergindir. Almanya'da yapılacak olan kongreye katılımını daha önceden bildirdiği ve seyahat planını hazırladığı için bu gezi kendisi için kaçınılmaz olmuştur. Üstelik seyahatinde yalnız değildir. Ailesi de kendisine refakat etmektedir. Ancak bu durum seyahati daha zor ve Mazhar Osman açısından daha endişeli bir hale getirmiştir.

²⁵⁸ *İstanbul Seririyatı*, yıl 20, no: 1, İstanbul İkincikânun 1938, s. 7.

²⁵⁹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 9, İstanbul 1939, s. 67-68.

Yazılarında siyasetten uzak durma çabasında olmasına rağmen bunu temin etmesi her zaman mümkün olamamıştır. Savaşın gölgesinde Avrupa'ya yaptığı seyahatte gördüklerinden etkilenecek Almanya'da Yahudilere yapılan zulmü lanetlemiştir. Kendisinin istemeyerek siyaset yaptığını, kongreleri sebebiyle Avrupa'ya gittiğini ve bu havayı teneffüs ettiğini söylemektedir.

Dünyanın savaştan bıktığı bir dönemde Almanya'nın silâhlanmasını, işgallere kalkışmasını ilk önceleri, haksızlık yapılan bu ülkenin bir hak arayışı olarak görmüşse de, sonraları bunu "delilik" olarak tanımlamıştır.

Mazhar Osman dostlarının tavsiye ve yardımlarıyla zorluk ve endişe içinde ailesi ve çocuklarıyla Danimarka'ya geçişini anlatmıştır. Kongre sonrası Fransa'ya Almanya üzerinden bilet almalarına rağmen yol güvenliği olmadığından direkt Paris'e gitmişlerdir. Almanya-Danimarka hududunun kapandığını öğrenmişlerdir. Tarihi birer vesika değerindeki yazıda olayları hikâye ederken yer, tarih, saat, tren seferi vb. bilgilere de yer vermiştir. Yolculuk esnasında kalabalıkların telâşını ve hâkim olan savaş atmosferini çok güzel cümlelerde tasvir etmiştir.²⁶⁰

Avrupa seyahatleri savaş dolayısıyla imkânsız hale geldiğinden 1940 senesinde bu kez savaşın olmadığı bölgelere seyahat etmiştir. Gençlik yıllarında Osmanlı toprağı olan yerlere, ilerleyen yaşında yabancı ülke insanı olarak seyahat etmek durumunda kalmıştır. Seyahat yazılarında bu duygu karışıklıklarına da tesadüf edilmektedir. Beklediği atmosfer ile karşılaştığı ortam çok farklıdır. Savaş yıllarından sonra Osmanlıdan ayrılan bu topraklarda öncelikle, halkın Türk olduğu için ona gösterdiği teveccüh hayret uyandırmaktadır. Doğuyu daha iptidai bulacağını zannederken Avrupa ile kıyas edildiğinde hiç de aşağı kalır bir tarafı yoktur.²⁶¹

Toros treniyle Amerikan Üniversitesi'ni ziyaret etmek için Beyrut'a gitmiştir. Yol boyunca gördüğü manzara ve tabii güzellikler ziyadesiyle onu mutlu etmiştir. Beklediği ile karşılaştığı bambaşkadır. Manzara onda büyük hayranlık uyandırmıştır. Bu arada İslahiye ve Suriye'ye de gitmiştir. Suriye'nin ekonomik zorlukları yanında halkının Türkiye'den gelenlere karşı teveccühüyle karşılaşmış ve bundan bir hayli etkilenmiştir. Araplar için Türkiye'de oluşan negatif algı, gördüğü manzara karşısında zihninden silinmiştir.²⁶²

Beyrut'ta Amerikan ve Fransız olmak üzere iki adet tıp fakültesi bulunmaktadır. *Asfuriye Bimarhanesi* çok methi duyulan, meşhur bir akıl ve sinir hastalıkları hastanesidir. *Bülbül Obası* anlamına gelen *Asfuriye*, Dr. Miller tarafından yönetilmektedir. Bu modern akıl hastanesine Avrupa'dan zengin hastalar gelmektedir. Mazhar Osman'a göre, *Asfuriye* ile *Toptaşı*'nı mukayese etmek mümkün değildir.

²⁶⁰ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 10, İstanbul 1939, s.71-75.

²⁶¹ Mazhar Osman, "Suriye ve Filistin'de 15 Gün", *İstanbul Seririyatı*, sene 22, no: 3, İstanbul 1940, s. 24-25.

²⁶² Mazhar Osman, "Suriye ve Filistin'de 15 Gün", s. 24-25.

Beyrut'ta Asfuriye Bimarhanesi²⁶³

Beyrut-Şam arasını otomobille üç saatte gitmişlerdir. Mazhar Osman Emevilerin payitahtı Şam (Dımaşk)'dan çok etkilenmiştir. Burada tanıdığı insanların Türk hayranı, nazik ve sevgi dolu olduklarını ifade etmiştir. Beyrut ile Şam'ı kıyaslaması ilginçtir:

"Beyrut Avrupalı, Şam Asyalı"

Mazhar Osman ömrünün son on yılında da seyahatlerine devam etmiştir. Katıldığı tıbbi kongreler hakkında bilgi vermekle yetinmiş, ayrıntılarına fazla değinmemiştir.

²⁶³ Mazhar Osman, "Suriye ve Filistin'de 15 Gün", s. 5.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. İSTANBUL SERİRİYATI DERGİSİNDE TIP EĞİTİMİ VE EĞİTİM DİLİ TARTIŞMALARI

İstanbul Seririyatı dergisinin yayınlandığı ilk senelerde "Kısm-ı Fennî" bölümünde psikiyatri başta olmak üzere Batı dünyasında tıp alanında meydana gelen yenilikler ve Türkiye'deki örnek vakalar üzerinden hastanelerde uygulanan tedavi metotlarına dair makaleler yer alırken, "İlâve Kısım"da ağırlıklı olarak Tıp Fakültesi'nde yapılması gereken ıslahata dair makalelere yer verilmiştir. İlâve Kısım'da yer alan bu makalelerin çoğunluğu Mazhar Osman tarafından yazılmış olup "Şûûn ı Tıbbiye", "Ayın Akisleri", "Canlı Ay", "Bu Ayda", "Ayın Hadiseleri", "Paramedikal Sayfalar" başlıkları altında yayınlanmıştır.

Tıp Fakültesinde yapılması gereken ıslahatla ilgili tartışmalarda söz konusu olan hususların başlıcaları; Tıp Fakültesi'nde hoca atama metotları, Tıbbiyedeki yabancı hocalar, yabancı dil ile tıp eğitimi, tıp ıstılahının Türkçeleştirilmesi başlıkları altında ele alınmıştır. Fakülte'nin mevcut yönetiminin yabancı hocalara karşı olmaları, ileri sürdükleri gerekçeler ve Mazhar Osman'ın bu karşı çıkışın ardındaki sebeplere dair görüşleri bazı günlük gazetelere de taşınarak, kamuoyunda tartışmalara sebebiyet vermiştir.²⁶⁴

Tıp eğitim dilinin Türkçe mi, Fransızca mı olacağı hususunda ihtilâflar bulunmaktadır. Ayrıca dergide, mevcut tıp ıstılahının Arapça olmasının öğrenim güçlüğüne sebebiyet verdiğinden Türkçeleştirilmesi gerekliliği tartışmalarına ve bu hususta yapılan çalışmalara da değinilmiştir. Tıp eğitiminde Batı'daki gelişmeleri takip edebilmek için Batı dillerine vâkıf olunması, eğitimin Fransızca yapılması, tıp öğrencilerinin yurt dışına gönderilerek yabancı dil eğitimi almalarının sağlanması, son dönemlerde ise İngilizce tıp eğitimine dair makaleler, makale alt başlıklarda ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Mekteb-i Tıbbiye'de eğitim dilinin Türkçeleştirilmesi çabaları, çeviri tıbbi yayınların sayılarının artması neticesini doğurmuştur. Yayınlanan bu eserlerin tanıtımlarının yapıldığı *İstanbul Seririyatı* dergilerinde yazar adı, eser adı, konusu hakkında bilgiler verilmiştir. Bu çalışmada yayınlanan eserlerin listesi Üçüncü Bölüm'de yer almaktadır.

İstanbul Seririyatı dergisinde, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de verilmekte olan tıp eğitimi, bu mektep kapatılana kadar geçen on beş senelik yayın hayatında hemen her sayısında eleştiri konusu olmuştur. 1933 senesinde mektep lağvedilince, bayram havasında yazılan makalelerde (başta Mazhar Osman olmak üzere) dergi yazarları tarafından kutlanmıştır. Nitelik ve nicelik bakımından daha üstün bir tıp eğitimi yapılacağına dair

²⁶⁴ <https://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index.xhtml>.

umutlar yeşermiştir. Ağustos 1933 sayısında ilâve kısmında kaleme aldığı bir makalede Mazhar Osman, "*Meşrutiyetin bu alil nevzadı bütün ihtimamlara rağmen yirmi beş yaşında göçtü.*" diyerek kuruluşu hatalı olan bu müessesenin çoktan ortadan kaldırılması gerektiğini ileri sürmektedir.

Bu tarihte tıp eğitimi, Haydarpaşa'dan Beyazıt'a taşınarak yeniden yapılandırılmıştır. Mazhar Osman'a göre tıp fakültesine alınan ecnebi hocalar, yeni fakülte'deki düzenlemelerle büyük bir inkılâbı gerçekleştirmiştir. Gerçekleşen inkılâp ile birlikte Türkiye'de tıp eğitimi "Şehir Hastaneleri"nin de tıp eğitimine entegre olması ile dünyada seçkin bir konuma gelmiştir. İki senede tıp eğitimimiz dünya standartlarını yakalamıştır. Mazhar Osman derginin Ocak 1936 sayısındaki yazısında durumdan memnuniyetini ifade ederken "olumsuz bir gelişme olsaydı bunu da açıklıkla yazardım" diyerek samimi duygu ve düşüncelerini ifade etmiştir.²⁶⁵

1939 Mayıs sayısında Ankara'da açılan Neşriyat Sergisini tanıtan yazısında tıp eğitiminin yeni gidişatından duyduğu memnuniyeti anlatmaktadır. Son on senede yayınlanan kitap sayısının yüz yılda yayınlanandan daha fazla olduğuna dikkat çekmektedir. Bu başarıların ardında yabancı hocaların bulunduğu sık sık vurgu yapmaktadır.²⁶⁶

Zaman ilerledikçe, dergi yazarları ve özellikle Mazhar Osman tarafından yeni fakültede tıp eğitiminde aksaklıklar görmeye başlanmıştır. Tıp eğitiminin İngilizce olarak okutulması gerekliliği, bunun için öğrencilerin tıp eğitimine başlamadan evvel İngilizce öğrenmelerinin mecburi olması tavsiye edilmektedir.²⁶⁷ Son yıllarda Mazhar Osman bütün yapılan bu yeniliklere rağmen tıp eğitiminin gerilediğini, asistan eğitimi ve hoca atamalarının 1900'lerin başında kurulan Haydarpaşa Tıbbiyesindeki gibi liyakatten uzak hale getirildiğini ileri sürer. Derginin son sayılarında ömrünün de son günlerini yaşamaktayken tıp eğitimi ve hekimliğe dair düzenlemelerin yetersizliğinden şikâyetçidir.²⁶⁸

4.1. TIP FAKÜLTESİNE ÖĞRETİM ÜYESİ ATAMA TARTIŞMALARI

İstanbul Seririyatı dergilerinde 1919'dan Haydarpaşa Tıp Mektebinin lağvedilerek ağırlıklı olarak yurt dışından getirilen hocalarla kurulan İÜ bünyesine taşındığı 1933 yılına kadar tıp eğitiminde hocalara kadro tahsisinde liyakatin gerekliliği tartışılmıştır. Mazhar

²⁶⁵ Mazhar Osman Uzman, "Üniversite Nasıl Yürüyor", *İstanbul Seririyatı*, sene 17, no: 1, İstanbul 1936, s. 1-5.

²⁶⁶ Mazhar Osman Uzman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 5, İstanbul 1939, s. 4-5.

²⁶⁷ Mazhar Osman, "Hekime Yabancı Dil Lüzumu", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 7, İstanbul 1951, s. 43-44.

²⁶⁸ Mazhar Osman, "Fakülte Klinikleri ve Şehir Hastaneleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 7, İstanbul 1951, s. 2.

Osman ve ekibi tarafından kaleme alınan ve dergide yayınlanan yazılarda en çok eleştirilen hususların başında Tıp Fakültesinde hoca, muavin ve şeflerin seçilme yöntemleri gelmektedir. Ağır eleştirilere konu olan bu husus atama ve seçmelerde *liyakatsiz kişilerin özellikle tercih edildiği* değerlendirmesi ile kamuoyunda ciddi tartışmalara yol açmıştır. Ecnebi hoca tartışmalarının da konusunu oluşturan bu durum, derginin ilk sayısında doğrudan irdelenmektedir.

"Tıp Fakültesi'nde Islahat" başlıklı makalede Mazhar Osman *"İslahat değil temelden bir inkılâp lâzım"* diyerek unvanları büyük hocaların, rahatını bozmamak için sükût edenlerin, son on senedir gerileyen tıp eğitiminden mesul olacaklarını, bu gidişle Atina ve Beyrut tıp fakültelerinin de gerisine düşüleceğini hatta yabancıların gelip Türkiye'de Tıp Fakültesi açabileceklerini iddia etmektedir. *"Bugün ıslah edilmezse yarın hüsrarla dağılacaktır."* diyerek kökten değişime gidilmesi ve gelişen fenne uyum sağlayan gençlere, Tıp Fakültesinin eğitiminin eski hocalar tarafından teslim edilmesi gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Mazhar Osman'a göre on yıldır Tıp Fakültesi hocaları *fırkacılık, ocakçılık, konferansçılık* işleriyle uğraştıklarından *laboratuvar* ve *klinik* çalışmalara gereken zamanı ayıramamışlardır. Bu gidişe bir son vermek lâzımdır. Aksi halde gençler bunu fark ettiklerinde yıllarını boşa harcayan eğitimlerine gerekli ihtimamı göstermeyen hocalarından hesap soracaklardır.

Hocaların kendilerinden hürmet beklentileriyle seçtikleri *şefler* bile bu durumu görüp tahammül edememiş, pek çoğu istifa ederek mevcut fakülte idaresine muhalif bir yapılanmaya gitmişlerdir. Bu süreçte meydana gelen istifaları hocaların memnuniyetle karşıladığını, bu durumun fakültenin eğitimin iyileştirme umutlarını tamamen öldürdüğünü, çözüm olarak tıp fakültesinin toptan kapatılarak talebelerin Avrupa'ya gönderilmesini önermektedir.²⁶⁹

Haydarpaşa Tıbbiyesi'nin lağvından sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde tıp eğitimi yeniden yapılandırılırken bu sürece dâhil olan Mazhar Osman, İÜ Tıp Fakültesinin psikiyatri bölüm başkanı olarak atanmıştır. Yurt dışından getirilen yabancı hocalar tarafından yapılandırılan fakülteye hoca atmalarından bir müddet memnun kalan Mazhar Osman ve çevresi *İstanbul Seririyatı* dergilerinde bu memnuniyetlerini alt başlıklarda vereceğimiz ayrıntılarda aktaracağımız üzere dile getirmişlerdir. Bu durum bir süre sonra yine eski haline dönmüştür. Mazhar Osman hocalar için yapılan düzenlemelerden memnun değildir. Hastane hekimlerinin hoca kadrolarına alınmamalarından yakınmaktadır. 1951

²⁶⁹ "Fakülte hocaları mektebin menfaati için değil, sırf kendi menfaatleri için bu istifaları cana minnet bilmişlerdir. O zamandan beri hakikaten daha rahat etmişlerdir. Zahirde gürültüsüz, rakipsiz yaşadılar. Fakat kendilerini manen öldürdüler. Mektebi düşürdüler. Bizim memleketimizin tarihinde rakipleri öldürmek eskiden beri âdettir... 'Yükselmek için yanındakileri küçültmek, yükselenleri tepelemek kâfidir' kanaati vakia bir dereceye kadar doğru oldu. On senedir karşılarına büyük rakipler çıkmadı. Fakat memleketin tıbbiyesi de on senedir bir asır geriledi. Bugün herkes devr-i Hamidi'deki kadar etebbânın yetişemediğini, Meşrutiyetin bize bahşayıp olarak kaç hekim yetiştirdiğini hayretle görüyor, adeta Tıp Fakültesinin büsbütün kapatılarak talebenin Avrupa'da tahsil ettirilmezliklerine teessüf ediyor. Seneden seneye kara cahilliği artan gençliğin bu halde kalması caiz mi?" (Mazhar Osman, "Şûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Islahat", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul 1335, s. 3)

senesine gelindiğinde tıp eğitiminde yapılan pek çok düzenlemeden sonra 1908'den beri değişen bir şey olmadığını ifade etmektedir.²⁷⁰

4.1.1. Atama Tartışmalarında İttihat ve Terakki Merkez Teşkilâtı'nın Tutumu

Derginin ilk sayısında Mazhar Osman, "Tıp Fakültesinde Islahat" başlığı ile yayınladığı yazıda "*fırkacılık, ocakçılık, konferansçılık*" işleriyle uğraştıkları idda edilen hocaların, *laboratuvar* ve *klirik* çalışmalara gereken zamanı ayıramadıkları, yetenekli gençlerin yükselmelerinin engellendiği yazmaktaydı. Dergi yayına başlayalı iki ay geçmiştir. Üçüncü sayıda *İlâve Kısmı*, hoca atama ve Tıp Fakültesi'ndeki kötü yönetim mevzularıyla alakalı yayınlarına hız kesmeden devam etmektedir.

Muallim Doktor Server Kâmil,²⁷¹ iki sene çalışmış olduğu Fransa'da, tıp eğitiminin gelişmiş olmasına rağmen, Fransız hocaların tıp eğitim sistemini eleştirmekten çekinmedikleri halde ülkemizde bu kadar sorunlu ilerleyen tıp eğitimi hakkında yapılacak düzenlemelere hocaların karşı duruşlarını eleştiren yazısını *İstanbul Seririyatı*'nın 3. sayısı ilâve kısımda yayınlanmıştır.²⁷²

Server Kâmil'e göre Tıp Fakültesi'nde ıslahat, düşünüldüğünün aksine uygulanması son derece zor bir icraattır. İttihat ve Terakki döneminde zamanın Maarif Nazırı Tıp Fakültesindeki yönetimin yetersizliğini görmüş ve bunu düzeltme cihetine gitmişti. Mektebin reisine fakültede bir teşkilât projesi oluşturması ve bazı hocaların emekliye sevk edilerek görevden uzaklaştırılmalarını talep etmişti. Lâkin fakülte reisinin hocaların arkadaşları olması ve eski düzeni bozmayı göze alamadıkları için aylar geçmesine rağmen bu talebi gerçekleştirememişlerdir. Fakültede makam sahibi hocalar vazifelerini yerine getirmekten imtina ettikleri için fakülteye ait işleri yapacak, öğrencilere ders anlatacak, imtihanlara girecek şefler atayarak bu işlerin görülmesi yoluna gidilmesi düşünülmüştür. Maarif nazırının istediği proje bu şekilde hazırlanıp fakülte reisi tarafından sunulmasına karar verilmiştir. Günler geçtiği halde proje hayata geçirilememiştir. Bu durumdan haberdar olan İttihat ve Terakki Merkez Teşkilâtı ve Maarif Nazırı harekete geçerek fiilen hocalık vazifesini icra eden şeflere muallim yardımcılığı unvanı vererek bu kişileri re'sen hoca olarak Tıp Fakültesine atamışlardır.

²⁷⁰ Mazhar Osman, "Fakülte Klinikleri ve Şehir Hastaneleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 1, İstanbul 1951, s. 1.

²⁷¹ "Server Kâmil Tokgöz (1881-1943): Bakterioloji uzmanıdır. 1902'de Mekteb-i Tıbbiye-i Şahaneyi bitirdi. Askeri Tıbbiyede bakterioloji muallim muavini olarak çalıştı. Çeşitli illerde askeri hastane bakterioloji uzmanlığında bulundu. 1908'de Paris'e gönderildi; Pasteur Enstitüsü'nde iki sene çalıştı. Tıp Fakültesi genel sekreteri, Eczacı ve Dişçi Mektebi bakterioloji öğretmeni oldu. Savaşta askeri hastane başhekimliği, savaştan sonra 1933'e kadar Tıp Fakültesi'nde hıfzıssıhha profesörlüğü yaptı. Ankara Refik Saydam Merkezi Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde ikinci müdür (1935) ve müdür (1941) oldu. Denizli'den milletvekili seçildikten (1943) bir süre sonra öldü." (Ahmed Başustaoğlu, 85. Yılında Mikrobiyoloji Cemiyeti Tarihi ve Anılar, Girne Amerikan Üniversitesi, s. 15.

²⁷² Mazhar Osman, "Şûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Islahat", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul 1335, s. 11-14.

Hoca sıfatı ile derslere giren bu yetenekli gençler idarenin baskısına maruz kalmışlardır. Bir ara Âkil Muhtar'ın da dâhil olduğu arabulucu hocalar orta yol bulmak için niyetlenseler de muhafazakâr kanat ağır basmış ve genç hocalar istifa etmek zorunda kalmışlardır. Müderris muavini sıfatıyla derse giren bu genç tıbbiyelilerden direnenleri Yemen'e sürgünle dahi tehdit ederek dirençleri kırılmış ve eski sisteme geri dönmüştür.

Muallim Dr. Server Kâmil Bey daha sonra az sayıda açık kadro bulunduğundan bu şeflerden imtihanla hoca ataması yapıldığını yazmakla birlikte istenilen neticenin hâsıl olmadığı kanaati taşımaktadır.

Dr. Server Kâmil Bey'in fakülte yönetiminde eleştirdiği bir başka husus da tıbbi neşriyattaki yetersizliktir. Yazara göre "nemelâzımlık anlayışı" burada da kendini göstermektedir. Ayrıca Tıp Fakültesi Kütüphanesi fakr u zaruret içinde bulunmaktadır. Binlerce öğrenci yetiştirmiş hocaların yayınlar hususunda zayıf kalmaları, hatta bu konuya lakayt davranmaları da yazarın eleştirdiği hususlardandır.

*"Muallimlik zannederim ki yalnız klasik kitapların metnini talebeye neşir ve telkin değil, her an vukua gelen tecdidât-ı fenniyeden tilmizâtı haberdar etmek ve verilmiş dersleri ellerindeki menâbi' ile ne dereceye kadar temsil ettiklerini kontrol etmek ve mevcut olmayan menâbi' i dahi halk etmek vazîfesiyle mükelleftir."*²⁷³

Makalenin devamında yazar Tıp Fakültesi'nde kendisini de yetiştiren muhterem hocalarının fakültenin sorunlarına çözüm aramak yerine, muhafazakâr tutumlarını devam ettirdiklerini ve bu hususun değişmesine dair içinde bir ümit dahi beslemediğini üzüntü ile ifade etmektedir.

I. Dünya Savaşı sonrasında siyasi buhranların eşlik ettiği sağlık sistemi ve sağlık eğitimi hususunda savaş yıllarının zorlukları içinde el atılamayan problemler düzenlenme ihtiyacı ile göze batır hale gelmiştir. *İstanbul Seririyatı* dergisi bu hususta fikri olan herkese sayfalarında yer vereceğini aynı sayının "*Kârilerimize*" bölümünde ifade etmiştir.

"Müderris Muavinliği Müsabakası" başlığı ile yayınlanan birinci sayının ilâve kısmında, fakültede Haziran ayında yapılacak müderris muavinliği seçimi için açılacak imtihan ve akabinde yapılacak mülâkatın haberi verilmektedir. İsimsiz olarak yayınlanan yazıda yedi ders için açılacak kadrolar ilân edilmiştir. Yazı mevcut sisteme hicviye olarak yazılmıştır. Bu kadroların açılması ve imtihanın asıl maksadının göz boyamak, eleştirileri bertaraf etmek, fakültede ıslahat isteyenleri susturmak, birkaç kişiyi memnun etmek, herkesin gözüne batan "şefler" meselesini "*Fakülte Heyet-i Temsiliyesi*" lehine halletmektir. İmtihani, yazarın "*lâ-yen-azl ve lâ-yemut*" diye tanımladığı üstatlardan beş kişi hazırlamıştır. İmtihanlar ameli, nazari, şifahi ve tahrîrî olacaktır. Yazılı ve sözlü imtihanın yanında uygulamalı imtihan da yapılacaktır. On senedir fakülteye nasıl hoca alındığı bilindiği için, yazar bu vazifenin taliplilerine, imtihana hazırlanmak dışında da bazı tavsiyelerde bulunmaktadır. Tamamen hiciv mahiyetinde olan bu tavsiyeler şöyledir:

²⁷³ Aynı yer.

"Hırslı ve zeki olmamak, ilim ile fazla alâkadar olmamak, mizaçgir ve kanaatkâr olmak, üstadının irfanını erişilmez derecede yüksek görmek ve her dediğini, her yaptığını safiyetle takdir etmek, kitap okumamak, yazı yazmamak, hastalara bakmamak, ana dilinden başka lisanda yazılmış kitap ve günlük gazetelerden başka kitap ve gazete okumamak, hiç yükselmeye heveslenmemek, her sene mükerreren dinleyeceği bir kelime ilâve olunmamış aynı dersleri yeniden dinliyormuş gibi hayret etmiş görünmek, muavinlikten ziyade hizmetkâr olunduğunu gösterecek tarzda riayetkâr olmak, hatta hocanın özel hizmetlerini yapmak."²⁷⁴

Derginin 5. sayısında "Tıp Fakültesinde Müderris Muavinliği Müsabakası" başlığı ile yine aynı husus Mazhar Osman imzası ile ele alınmıştır. Yazara göre tıbbiyenin tarihinde yanlış başlamış olan akademik kadro teşkili hâlâ aynı hatalar yapılarak devam ettirilmeye çalışılmaktadır. O, Türkiye'de tıp eğitiminin gerilemesinin asıl sebebinin bu olduğu inancındadır. Makalede, on sene evvel (1909) askeri ve mülki tıbbiye birleştirilirken hoca ihtiyacı doğduğunda hoca muavinliği tahsis edilmiş ve o dönemde hocalar kendi yardımcılarını kendileri seçmişlerdir. Bunlarda herhangi bir mesleki yeterlilik aranmamıştır. Hocalar geçinebilecekleri kişileri muavin olarak kadroya almışlardır. Bu hadise tıp camiasında tartışmalara sebebiyet vermiş, hatta tartışmalar Maarif nazırı tarafından Meclise taşınmıştır. O zaman muavinlik adabı hocanın özel işlerini yapmak, huzurunda el pençe divan durmak anlamıydı.²⁷⁵ Aynı sayıdaki ikinci makale "Tıp Fakültesinde Müsabaka Nasıl Oluyor?" başlıklı yazının yazar imzası "meşhûdâta müsteniddir" şeklinde isimsiz olarak yazılmıştır. Dört sayfa çift sütunda, açılan kadrolar için yapılan imtihanlardaki yolsuzluklardan bahsedilmiştir.²⁷⁶

Dr. İhsan Şükrü 1924'de *İstanbul Seririyatı*'nda yayınlanan "Fakültede Sulh Var mı?" başlıklı makalesinde muhtelif laboratuvar ve seririyat şeflikleri imtihanları neticesinde laboratuvarlara talip hoca bulunmadığını, bu şartlar altında öğrenci yetiştirmenin mümkün olmadığını şu ifadelerle dile getirmiştir:

*"Bu imtihanlar pek mühim bir yarayı kanattı. Ensâc ve Embriyoloji Laboratuvarına bir tek talip yok"*²⁷⁷

İhsan Şükrü Bey fakültenin Mazhar Paşa ve Tevfik Bey'in vefatından sonra öksüz kaldığını, fakültenin yüzünü ak eden bu laboratuvarın maddi sorun yüzünden çalıştırılmadığını yazmıştır.

Bu ve bunun gibi tenkitlerle fakültenin verdiği mezun sayısının azlığı, hükümet nezdinde giderilmesi gereken ciddi bir sorundur.

²⁷⁴ Mazhar Osman, "Fakültede Müderris Muavini Müsabakası", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul 1919, s. 1.

²⁷⁵ Mazhar Osman, "Şûûn-ı Tıbbiye: Fakültede Müderris Muavini Müsabakası", *İstanbul Seririyatı*, no: 5, İstanbul 1919, s. 17-20.

²⁷⁶ Mazhar Osman, "Şûûn-ı Tıbbiye: Fakültede Müderris Muavini Müsabakası", no: 5, s. 21-24.

²⁷⁷ İhsan Şükrü, "Fakültede Sulh Var mı?", *İstanbul Seririyatı*, sene 6, İstanbul 1340, s. 120.

İstanbul Seririyatı dergisi yayına başladığı Mayıs ayından Ekim (Teşrinievvel) ayına kadar geçen sürede paramedikal sayfalarını halkın da anlayabileceği bir üslûpla, Tıp Fakültesinden yetişen öğrenci sayısının nitelik ve nicelik bakımından dünya standartlarının altında kaldığına her sayıda vurgu yapmaktadır. Bu düşüşün sebebini de fakültenin iyi yönetilememesine bağlamaktadır. Altıncı sayıda "*Tıp Fakültesinden Akisler*" başlığı altında, yaz döneminde yapılan akademik kadro seçimi için açılmış imtihanlarındaki adaletsizlikleri okurlarıyla paylaşmıştır. Tıp Fakültesinde yapılan imtihanlarda jürinin adaletsiz davrandığından, bu durumun fakültenin manevi şahsiyetine zarar verdiğinden uzun uzadıya bahsetmiştir.²⁷⁸

4.1.2. Tıp Fakültesinde Islahat

İstanbul Seririyatı'ndaki makalelere bakıldığında açıklıkla anlatıldığı üzere; Türk tababeti kötüye gitmekteydi. Başta Mazhar Osman olmak üzere *İstanbul Seririyatı* yazarları bu gidişatın değişmesi gerektiğine dair hemen her sayıda makaleler kaleme almışlardır.

Tıp eğitimi için bugün yapılacaklar ve yarın yapılması gerekenler sıklıkla ifade edilmiştir. Hatta geçmişte ıslahat adına yapılanlar ve bunların menfi sonuçları da açık yüreklilikle ifade edilmiştir. Geçmişte Haydarpaşa Tıbbiyesine Mülkî Tıbbiyenin de taşınarak Haydarpaşa'daki yönetim tekeli kırılmak istenmiş ve Mazhar Osman da çevresindekilerle birlikte destek vermiştir. O, Nisan 1925 sayılı nüshada "Hatalarımız" başlıklı makalesinde bu hususu ayrıntılarıyla kaleme almıştır.²⁷⁹ Mazhar Osman Haydarpaşa Askeri Tıbbiyesinin geçmişten gelen ve vefatlarına kadar hocalığa devam edip kendini yenilemediği gibi yeni neslin yönetime girmesine de engel olan kadrolaşmayı kıracağını düşünerek iki tıbbiyenin birleşmesi için yaptığı çalışmaları tek tek anlatmıştır. Mülki ve Askeri Tıbbiye birleşmiştir. Fakat umulan sonuç elde edilememiştir. Hatta kendi ifadesiyle işler daha da kötüleşmiştir. Eskiden askeri disiplinin hâkim olduğu okulda hocalar vaktinde görevleri başında bulunurken birleşmeden sonra bir nevi sivilleşen mektepte gevşeklik başlamıştır. Hocaların çoğu vaktini özel muayenelerinde geçirerek öğrencilerle ilgilerini tamamen kesmişlerdir.

Mazhar Osman ve beraberindeki hekim arkadaşları geçmişte yaptıkları iyileştirme çalışmalarını da dikkate alarak artık kısmi düzenlemelerle fakültede bir iyileşme olmayacağına inanmaktaydılar. "*Islahat mı, inkılâp mı?*" sorusuna Mazhar Osman, kesin bir bakış açısıyla "*şüphesiz inkılâp*" cevabını vermiştir. On sene geçmesine rağmen derginin Mart 1929 sayısında "Tıp Fakültesinin Sorunları" başlıklı makalesinde problemleri dile getirmeye devam etmiştir:

²⁷⁸ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesinde Akisler", *İstanbul Seririyatı*, no: 6, İstanbul Teşrinievvel 1919, s. 25-27.

²⁷⁹ Mazhar Osman, "Hatalarımız", *İstanbul Seririyatı*, sene 6, no: 12, İstanbul 1341, s. 202.

"Yeterli öğrenci yetişmemektedir. Savaşlar ve salgın hastalıklar sebebiyle memleketin nüfusu tehlikeli şekilde azalmıştır. Nüfusun artması için köylere kadar doktor ihtiyacının karşılanması gerekmektedir. Hâlbuki fakülte senede ancak yirmi hekim yetiştirebilmektedir. Bu da ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. Çözüm olarak, tıp öğrencileri Avrupa'ya gönderilmelidir. Avrupa'daki tıp fakülteleri hem kapasiteleri itibarıyla yüksek hem de yetenekli hocalarla doludur."

Sağlık Vekâleti, Maarif Vekâleti, Cumhuriyet Hükümeti Mazhar Osman'ın ifadesi ile herkes bu sorunu çözmek için harekete geçmelidir. Nitekim bir dizi yeni düzenleme yapılmıştır. Yazar "Paramedikal Sayfalar" başlıklı yazısında " Biz uzun uzadıya yazdığımız satırlardan sonra fakülte meselesinde akademik mütaalarımızın hüsn-i kabul göreceğinden emindik. Nitekim öyle de oldu." demiştir. Beklenen düzenlemeler yapılmıştır. Mazhar Osman fevkalâde memnundur. *İstanbul Seririyatı*'ndaki bir yazısında, öğrenci seçimi kriterleri, eğitim metotları, öğretim görevlilerinin performans durumları ve çalışmayanlarının meslekten uzaklaştırılmaları hususunda alınan kararları memnuniyetle karşılamıştır.²⁸⁰

Sulh durumu uzun sürmemiştir. Temmuz 1930'da Mazhar Osman "Ayın Akisleri" kısmındaki yazısında, Maarif Nezareti'nin fakülteye hoca tayini hususunda yaptığı seçimin, karşılıklı suçlamalar hatta istifa ile sonuçlandığı üzerinde durmuştur. Darülfünun Emmini Neşet Ömer Bey fakülte hocaları tarafından yeni düzenlemelerden sorumlu kişi olarak suçlanarak kamuoyu önünde cereyan eden tartışmalarda yıpratılmıştır.²⁸¹ Öyle ki Neşet Ömer Bey birkaç ay sonra yapılacak Darülfünun rektörlük seçimlerine aday dahi gösterilmeyecektir.

Hadise şöyle cereyan etmiştir: Maarif Vekâleti Eczacı Mektebine İsviçre'de eğitim görmüş bir genci hoca olarak tayin etmiştir. Ancak Eczacılık Mektebi'nde maaşlı bir kadro bulunmamaktadır. Maarif Nezareti Tıp Fakültesinde boş, maaş alabileceği bir kadroya bu genci tayin ederek görevlendirmesini çalışacağı bölüme yapmıştır. Tıp Fakültesi kadrosuna bu kişinin Maarif Vekâleti tarafından atanması Fakülte hocalarının tepkisine sebep olmuştur. İtirazlarına rağmen Maarif Vekâleti ısrar edince duayen hocalardan Süreyya Ali Bey istifa etmiştir. Neşet Ömer'e garezi olan herkes bu hadiseyi kullanarak hücum etmişlerdir. Neşet Ömer de Tıp Fakültesi'nde bugüne kadar usulsüzleri kimlerin yaptığını ve niye kimsenin hiç sesini çıkarmadığını sormuştur. Neşet Ömer Bey "daha evvel fakültede ne yolsuzluklar oldu da hiç sesinizi çıkartmadınız" diyerek karşılıklı restleşmeye gidilmiştir. Hocalar Neşet Ömer Bey'i fakülteden göndermekle tehdit edince mesele: "Giderim ama beraberimde fakülteyi de yıkar giderim." tehdidine kadar varmıştır. Makalede bu hususun günlük gazetelerde de uzun süre tartışıldığından bahsedilmektedir.

Fakültede bu tartışmalar cereyan ederken Mazhar Osman Bey Yalova kaplıcalarına gitmiş bulunuyordu. Beraberinde bulunan Fakülte hocalarından Dr. Saim Bey, *İstanbul*

²⁸⁰ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesinin Sorunları", *İstanbul Seririyatı*, no: 12, İstanbul Nisan 1929, s. 537-538.

²⁸¹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 3, İstanbul 1930, s. 605.

Seririyatı'nın yayın hayatı boyunca fakülteye yaptığı tenkitleri kasdederek: "*Fakülteyi öyle berbat hale getirdik ki İstanbul Seririyatı elli sene uğraşa yapamazdı.*" diyerek yönetimin içine düştüğü durumu ifade etmiştir.

Derginin Kasım ayı sayısında "Ayın Akisleri"nde rektörlük seçimlerinde ıslahat taraftarı olan Neşet Ömer Bey'in fakülte hocaları tarafından yönetimden uzaklaştırıldığı haberi bulunmaktadır. Buna göre Neşet Ömer Bey'in fakültede ıslahat fikrine Darülfünun hocaları, hatta kendi yetiştirip hocalık makamına getirdiği, himmet ederek hoca yaptığı şahıslar da dâhil olmak üzere topyekûn bir karşı çıkış yaşanmıştır. Neşet Ömer Bey'in yirmi iki senedir durağan olan fakültede ilmi ilerlemelere ihtiyaç duyulduğu, hocaların kitap yazmaları gerektiği, ilmi mesai uygulanması ve laboratuvarlarda çalışılması gibi yeniliklerden bahsetmesi herkesin tepkisine sebep olmuştur. Rektörlüğe Edebiyat Fakültesinden Köprülüzade Fuat Bey aday gösterilmiş, lâkin yeterli oy alamamıştır. Yeni rektör, Hukuk Fakültesinden Muammer Raşit Bey olmuştur.²⁸²

Bu gelişmelerden sonra Mazhar Osman mevcut hocalık müessesesini sert bir dille şu şekilde tenkit etmiştir:

"Hocalık ilim ve irfanın yanında aşk işidir. Nefsi terk ederek kendini öğrencilere vakfetmeyi gerektirir. Böyle gençlerin önü ne yazık ki kıskançlık sebebiyle kesilmekte, kürsüye yaklaştırılmamaktadır. Hocalık vasfı olmayanların yıllarca o kürsüleri işgal etmeleri fakültenin ilerlemesi önündeki en büyük engeldir."

Artık fakültede sona gelinmiştir. İlk sayıda Mazhar Osman'ın sorduğu: "*Islahat mı, inkılâp mı?*" sorusuna verdiği "*şüphesiz inkılâp*" cevabı gerçekleşmek üzeredir. Bu süreçte *İstanbul Seririyatı* dergisinin on iki senelik sıkı muhalefetine payı inkâr edilemez.

Derginin Aralık ayı sayısı paramedikal sayfalar bölümü "*Tıp Fakültesi Son Safhada*" manşeti ile yayınlanmıştır.²⁸³ Mazhar Osman Fakülte hocaları ve yönetimi ile basında adeta savaş halindedir. Bir evvelki yazısında Fakülte yönetimine yapmış olduğu tenkitler hoca ve Fakülte öğrencileri tarafından günlük gazetelerde Mazhar Osman'a yönelik bir linç kampanyası haline getirilmiştir. Gazetelere bizzat giderek hocalarını savunan öğrenciler Mazhar Osman'ın ithamlarının yersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Türkiye gündemi bu çekişmelere sahne olmuştur.

Fakülte hocaları Mazhar Osman'ın hoca olmak arzusunun ihtiras haline gelmesinden ve dışarıda kalmasından dolayı Tıp Fakültesi hoca ve eğitimini eleştirdiği inancındadırlar. Mazhar Osman bu ağır itham karşısında *İstanbul Seririyatı*'nda sekiz sayfalık bir savunma yapmıştır. Açıklamalarında ana vurgu Avrupa ile Türkiye'deki tıp eğitimini mukayese, bilim adamlarındaki ilmi kifayetsizlik, yurt dışında eğitim gören ve yabancı dil bilen çalışkan gençlerin fakültede hoca olmalarının mevcut kadro tarafından engellenmesi üzerinedir.

²⁸² Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 7, İstanbul 1930, s. 225.

²⁸³ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesi Son Safhada", s. 232.

Yazısında kendisinin hoca olmakla ilgili arzusunu reddetmemiş, bunu kendilerinin de istedikleri için orada bulunduğunu, hoca olmak istemenin yadırganacak bir tarafının olmadığını ifade etmiştir. Çünkü kendisinin yıllar önce zaten böyle bir sığata sahip olduğunu ve bu görevden istifa ettiğini, yerinden ölene kadar ayrılmayan hocaların öğrenci yetiştirmekte kifayetsiz kaldıklarını, kendilerini yenilemedikleri gibi daha donanımlı olanları da engelledikleri üzerinde durmuştur.

Mazhar Osman yüz atmış kişilik bir kitlenin her gün gazetelerden şahsına ateş püskürmeleri karşısında suskunluğunun sebebini hekimlik mesleğine olan saygısı ile izah etmiştir. On binlerce okuyucusu olan gazetelere okur sayısı beş yüzü geçmeyen *İstanbul Seririyatı*'ndan cevap vermekle yetinmiştir.

Cumhuriyet döneminde tıp eğitiminin modernleşmesi çabalarında Mazhar Osman'ın gösterdiği çabanın vesikaları *İstanbul Seririyatı* dergilerinin sayfalarında her yönü ile incelenmiştir. Sadece psikiyatrist olarak değil, tıp eğitiminin Türkiye'de Batı tıbbi doğrultusunda gelişmesi için yüz yıl evvel atılan adımın sıkı takipçisi olarak arkadaşları ve öğrencileri ile büyük bir mücadele vermiştir. Bu mücadelenin adeta yayın organı haline gelen *İstanbul Seririyatı* 1933 üniversite devrimine kadar gittikçe artan bir hızla yayınına devam etmiştir.

Şubat 1931 tarihli *İstanbul Seririyatı* paramedikal sayfalarında Mazhar Osman fakülte yönetimine "eğitimle alâkadar olmaları" uyarısında bulunmuştur. Şubat ayının ilâve kısmındaki ilk makalenin manşeti "Tıp Fakültesinin Başına Gelenler"dir. Başlıktan da anlaşılacağı üzere Fakülte yönetimi açıkça tenkit edilmiştir. Yazısında da bahsettiği üzere fakülteye muhalefetinden dolayı Mazhar Osman'ın fakültede hiç dostu kalmamıştır. Liyakatin gözetilmediği, kayırma yöntemi ile hoca tayin edildiği, yetenekli öğrencilerin dışarıda bırakıldığı, tıp eğitimde dünyanın çok gerisinde kaldığı hakikatlerini sert biçimde dile getirmiştir. Bazı dostları: "*Bunun yerine sessiz olup fakültede kalarak yükselme imkânı bulabilecek ve lüzumlu ıslahatları içeriden yapabilecek iken boşuna düşman kazandın*" diyerek tıp eğitiminin iyileşmesine başka türlü de katkı sağlayabilmesinin mümkün olduğunu söylemişlerdir. Mazhar Osman bu eleştiriye fakültenin yaptığı bugünkü ıslahatları kendisi ve çevresindeki bir avuç insanın yüksek sesle bunları söylemesine borçlu olduğunu söylemiştir. Kendi fitratının buna müsait olamadığını ileri sürerek: "*Ne yapalım her yiğidin kendine mahsus bir yoğurt yeyişi varmış*" cevabını vermiştir. O, kimsenin himmetiyle bir kürsüye çıkmak ve birilerine minnettar kalmak istemediğini hep tekrarlamıştır. "*Zaman bize hak verdi*" diyerek bugün kendine eskiden kızanların gerçekleri kabul ederek kendi tutumunun haklılığını teslim ettiklerini de ifadeden çekinmemiştir.

Bu zor dönemde fakülte yönetimine Tevfik Recep Bey seçilmiştir. Yirmi yıldır haksızlıklar karşısında sessiz kalarak yerlerini muhafaza eden hocaların suskunlukları

durumu daha da kötüleştirmiştir. Fakültenin ciddi bir ıslahata ihtiyacı vardır.²⁸⁴ Bir sonraki sayıda Gureba Hastanesi İntâni Hastalıklar Mütahassısı Dr. Osman Şerafeddin "Tedris" başlığı ile aynı hususu bütün yönleri ile ele almıştır. Makalesinde, fakülte hocalarını hedef almadan eğitime dair bazı hakikatlerden bahsetmek istediğini belirttikten sonra "öğretmek" olgusuna bütün detaylarıyla değinmiştir.²⁸⁵

Bu eleştirilerin etkilerinin derecesini ölçmek mümkün olmasa da bundan sonraki aylarda hocaların bilimsel vasıfları fakülte yönetimi tarafından değerlendirilmeye alınmıştır. *İstanbul Seririyatı*'ndaki bir yazıda, yayınladığı fizyoloji kitabı hatalı bilgiler ihtiva ettiği ve bilimsellikten uzak olduğu iddiasıyla fakülte yönetiminde ve günlük gazetelerde tartışma konusu olan Rasim Ali Bey'in fakülte hocalığından çıkarıldığı haberine yer verilmiştir. Ancak son kararı Darülfünun Divanı verecektir. Müderris Kemal Cenap Bey günlük gazetelere mektup yazarak Rasim Ali Bey'in fizyoloji kitabının kifayetsizliğini iddia etmiştir.

Mazhar Osman bu linç girişimini de haksız bulmaktadır. Hiç kitap yazmayan onlarca hoca ve buna benzer hata ve eksiklerle dolu yayınlanmış bir hayli kitap varken neden Rasim Ali Bey üzerine gidilmektedir? Bu eleştiri *İstanbul Seririyatı*'nda olsaydı böyle tepki verilir miydi? Mazhar Osman'a göre fakültede ıslahat adına yapılan bu işler ıslahat değildir ve çok daha ciddi ıslahatlara ihtiyaç vardır.²⁸⁶

Eylül 1931'de hükümet, Darülfünunun ıslahına karar vermiştir. TBMM'de Avrupa'dan uzman getirilmesi kabul edilmiştir. Mazhar Osman bu vesileyle Tıp Fakültesinin, Haydarpaşa binasında kalmayıp İstanbul'un diğer hastanelerine geçmesi temennisinde bulunmuştur. Nitekim bu temenni hükümet tarafından uygun görülerek iki sene sonra Tıp Fakültesi İstanbul Üniversitesine taşınmıştır. Mazhar Osman gerekçe olarak hastanelerde senelerce düzenli olarak hasta takip ve tedavi etmiş hekimlerin bulunduğunu, hastane materyallerinin zengin olduğunu ve gençlerin bunlardan istifade etmesi gerektiğini söylemiştir.

Mazhar Osman'ın fakülte yönetimi için öngördüğü ıslahat, bazı hocaların görevine son vermek yerine herkesin Darülfünun rejimine uygun çalışmasını temin etmektir. Uyum sağlayamayan kendiliğinden gitmelidir. Diğer bir önerisi de, yaşlı hocaların emekli olduklarında maaşlarında kesinti yapılmayıp uzmanlıklarına göre maaşlarını almalarının kanunla düzenlenmesi meselesidir.²⁸⁷ Ekonomik kayba uğrama endişesiyle kürsülerinden ayrılamayan hocaların bu düzenlemeye emekliliklerini isteyeceklerini düşünmektedir.

Darülfünun'un yeniden yapılanması için hükümet İsviçre'den uzman talebinde bulunmuştur. Şubat ayında İsviçreli Prof. Alber Malsch Türk hükümetinin talebi üzerine

²⁸⁴ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesinin Başına Gelenler", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 10, İstanbul 1931, s. 247.

²⁸⁵ Osman Şerafeddin, "Tedris", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 11, İstanbul 1931, s. 259.

²⁸⁶ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 12, İstanbul 1931, s. 263.

²⁸⁷ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 6, İstanbul 1931, s. 45.

İsviçre hükümeti tarafından seçilerek İstanbul'a gönderilmiştir. Meşhur bir pedagog olan Prof. Malsch Darülfünunu ıslah etmek üzere gelecek, fakülte ve hastanelerdeki düzenlemeleri inceledikten sonra hükümete bir rapor hazırlayacaktır. Mazhar Osman bu hadiseyi fevkalâde bulmakta ve tıp tarihimizin bir dönüm noktası olarak kabul etmektedir.²⁸⁸

Mazhar Osman Prof Malsch'ın Türkiye'deki faaliyetleri hakkında bilgiler de vermiştir. Prof. Malsch'ın fakülteleri ve liseleri ziyaret ettiğini, müfredatlarını bilhassa yabancı dil müfredatını inceleyip ülkesine geri döndüğünü söylemiştir. Prof. Malsch, raporunu Mayıs sonuna kadar yazacaktır.

Darülfünunun akıbeti için tesirli olacak bu rapor beklenilmektedir. Mazhar Osman yirmi yıllık mücadelesinin sonuçlarını bu rapora bağlamıştır. Nihayet Darülfünun ıslah olacak, ilim ve irfan seviyesi yükselecektir. Yirmi senedir yazdığı, söylediği, uğruna çaba sarf ettiği inkılâbı sabırsızlıkla beklemektedir. Kendisi ve çevresindeki hekimler Malsch'ın raporundan çıkacak netice sonunda Darülfünunu ıslah etmek zor olacağı için tamamen yıkılıp yeniden inşa etmenin daha kolay ve isabetli olacağına ittifak etmişlerdir:

"Çok şükür meslektaşlarımızın en üst tabakasındakiler tamamen bizle beraberdir. Hatta çoğu ıslahın tamirinin güçlüğüne ve yarım olacağını takdir ile Darülfünun'u yok etmek ve yeniden yapmak taraftarıdır. Şüphesiz yeni bir şey yapmak eskiyi tamirden daha kolay ve iyidir. Lâkin böyle bir cezri hareket mümkün olacak mı? O, Malsch'ın raporuna, radikal işleri görmekte yekta olan Hükümet-i Cumhuriye'nin kararına bakar."

Islahattan yana olan daha mutedil taraflar ise fakülteler için bazı iyileştirmeler yapmanın yeterli olacağını, Tıp Fakültesinin şehir hastanelerinin personelinden ve materyalinden istifade edebileceğini, hoca sayısı az olduğundan hastanelerde hoca seviyesinde bilgi ve tecrübe sahibi mütehassısların atanmasının mümkün olduğu görüşündedirler. Hastanelerdeki laboratuvar, poliklinik, dispanser ve binlerce yatak tıp öğrencilerinin istifadesine böylelikle açılacaktır.

Islahatın karşında olanlar; fakülte hocaları akademik kariyer sahibi, hastane doktorları nasıl hoca olabilir eleştirilerine Mazhar Osman sert bir üslûpla şu şekilde cevap vermiştir:

"Bu mütalaaların hiç yerinde olmadığını hepimiz biliriz. Kendimizi aldatmayalım. Fakültenin tarihini unutacak kadar henüz zaman geçmedi. Fakülte hocalarımız istibdat zamanında sarayın mahmilleri değil miydi? Saraya mensup akrabalarının himayeleriyle Avrupa'ya gönderildiler. Gelince bütün ecnebler gibi onlar da kapitülasyonlardan istifade eder, iradeyi seniyye ile hoca olurlardı. İçlerinde yalan yanlış bir agregasyon imtihanları geçirenler vardı. Evveli, ahiri o imtihanların ne menem şeyler olduğunu biliriz."

Mazhar Osman kendisinin de bu süreçleri yaşadığını, imtihanlarını verdiğini lâkin hiç pratik yapmadan, mikroskopla incelemede dahi bulunmadan ve hasta görmeden hocalık

²⁸⁸ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 2, İstanbul 1932, s. 67-68.

yaptığını, bunun büyük bir eksiklik olduğunu ifade etmiştir. Hastane mütehassısları hasta tedavi ederek, yüzlerce vaka görerek ilim sahibi olmalarına rağmen bakanlık kolaylıkla onları görevden alabilmekte, görev yerlerini değiştirebilmekte ama hocaların adeta dokunulmazlığı olduğu için fakülteye bile seyrek uğrayan hocaya kimse bir şey yapamamaktadır.

Islahattan beklenenler, liyakat ve gayretin değerlendirilmesi, kabiliyetli hekimlerin Avrupa'ya gönderilerek donanımlarının artırılması ve öğrenci yetiştirilmesine imkân verilmesi yönündedir. Ona göre: "*Hekimlik anarşiden kurtarılmalıdır.*"²⁸⁹ Bu husus günlük gazetelerde de tartışma konusu olmuştur.²⁹⁰

4.1.3. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine Yapılan Atamalar

Tıp Fakültesinin ıslahına dair beklenen rapor gelmiştir. Hükümet tarafından kabul edilen raporun akabinde Prof. Malch İstanbul'a tekrar gelmiş ve Maarif Vekâletinde çalışmaya başlamıştır. Bu rapora dayanarak hükümet Darülfünunu lağvedip yeni bir üniversite açılması gerekliliğine karar vermiştir. Kadroları, atanma şekilleri, idari yapısı tamamen farklı bir üniversite tahayyül edilmiştir. Yeni sistemde liyakat esaslı hoca atamaları yapılacak, eski kadrolar dikkate alınmayacaktır. Yine Malch'ın raporuna dayanarak Bakırköy Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Hastanesi'nin kadrosu 1.150'den 1.420'ye çıkarılmıştır.²⁹¹

Bir ay sonra derginin Haziran 1933 sayısında çok ses getirecek tarihi karar açıklanmıştır: Prof. Malch'ın raporu doğrultusunda Haydarpaşa binasındaki Darülfünun Tıp Fakültesi kapatılmaktadır.²⁹² *İstanbul Seririyatı* Haziran ayı ilâve kısmını bu habere ayırmıştır. Fevkalâde bulunan bu gelişmelerle ilgili tartışmalara dokuz sayfa ayrılmıştır. Dergide o güne kadar geçen süreç ve sebep sonuç ilişkileri ayrıntılarıyla değerlendirilmiştir.

Aynı yılın Temmuz sayısında yeni Tıp Fakültesinin taşınmasının programlandığı, bir müteahhit firmanın taşınma işlemini üstlendiği haberi yer almaktadır. Yeni fakültenin kadrosu 1 Ağustos'ta açıklanacaktır. Haydarpaşa'nın hocalarından yaşları 60'ın üzerinde olanlar emekliye sevk edilmiştir. Bir kısmının Batı dillerinden tıp kitaplarını çevirmek bir kısmının da hastanelerde çalışmak üzere nakilleri yapılmıştır. Yeni fakülte için yurt

²⁸⁹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 3, İstanbul 1932, s. 75-77.

²⁹⁰ 27 Kasım 1930'da *Cumhuriyet* gazetesinde yayınlanan "Tıp Fakültesinde Hoca Yok" başlıklı haberde, Mazhar Osman'ın görüşlerine de başvurulmuştur. O bu haberde, Darülfünunun geri kaldığını, kendisinden sonra açılan pek çok yabancı üniversitenin ilerlediğini söylemiştir.

²⁹¹ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 5, İstanbul 1933, s. 168-169.

²⁹² Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 6, İstanbul 1933, s. 171-179.

dışından hocalar getirtilmiştir. Tayini yapılacak yeni hocaların (yerli veya yabancı) isimleri fakültenin açılacağı tarihe kadar saklı tutulmuştur.²⁹³

Ağustos ayı sayısında Haydarpaşa'nın lağvedilmesi ve hocalarının 60 yaş üzeri olanlarının emekli, diğerlerinin ise müstefi sayılması üzerine gündeme gelen ağır eleştirilere Maarif Vekili Dr. Reşit Galip Bey açıklamalarda bulunmak zorunda kalmıştır. Dr. Reşit Galip Bey bütün sorumluluğu üstlenerek Haydarpaşa'nın kapanışına imza atmıştır.²⁹⁴

Yeni tıp fakültesine hoca atamaları Şubat 1934'de başlamıştır. Cerrahi kliniği hocası olarak Nissen, Göz hocası olarak İğashaymer Cerrahpaşa Hastanesine, Seririyat-ı Vilâdiye ve Nisâiye hocası Lipman Haseki Hastanesine atanmıştır.²⁹⁵ Nisan ayında İnkılâp Enstitüsünde derslere başlanmıştır. Dersleri Maarif Vekili Hikmet Bey, eski adliye vekillerinden Mahmud Esad ve Yusuf Kemal Beyler, Halk Fırkası Umumi Kâtibi Recep Bey vermişlerdir.

Fizyoloji'ye Wintwr Stein, Bakteriyoloji'ye Braun, Kimya-yı Hayatî'ye Liebschitz, Hıfzıssıhha'ya Julius Hirsch, Pataloji'ye Oberndorf, Anatomi'ye Schvartz hoca olarak atanmışlardır.²⁹⁶

1936'da artık İÜ Tıp Fakültesi kuruluşunu gerçekleştirmiş, hoca atamaları yapılmış ve eğitimde kısa da olsa bir yol katedilmiştir. Mazhar Osman Ocak 1936 sayısında tıp fakültesindeki değişiklik ve gelişmelere dair bir durum değerlendirmesi yapmıştır. Ona göre Tıp Fakültesine yeni hoca almak ve fakültedeye yeni düzenlemeler getirmek büyük bir inkılâptır. Tıp Fakültesi Haydarpaşa'dan Beyazıt'a taşındığından Şehir Hastaneleri Tıp Fakültesi ile beraber çalışmaya başlamıştır. "Bu yenilikler tıp eğitimine iyileşme getirdi mi?" sorusuna Mazhar Osman: "*İki senede tıp eğitimimiz dünya standartlarını yakalamış, seçkin bir konuma gelmiştir.*" diyerek cevap vermiştir. Hatta "*olumsuz bir gelişme olsaydı bunu açıklıkla yazardım*" diyerek samimiyetini ifade etmiştir.

Makalede Mazhar Osman Haydarpaşa'nın tarihine şu satırlarla değinmektedir:

"Haydarpaşa Tıbbiyesi Askeri Tıbbiye olarak yapılmıştı. Askeri eğitimlere ihtiyaç duyulduğu için geniş bir araziye ihtiyaç vardı. Haydarpaşa buna elverişli idi. Askeri Tıp ve Mülki Tıp iki ayrı fakülte ve Gülhane Hastanesi dünyaca ünlü ve mükemmel bir klinik, staj ve eğitim yeri olduğu için bu çok iyi planlanmış bir durumdu. Bazılarının iddia ettiği gibi dönemin rejimi tarafından endişe duyulduğu ve siyaseten taşındığı iddiaları doğru değildir. Meşrutiyetten sonra Kadırga Mülkiye Tıbbiyesi kifayetsiz kaldı. İstanbul'daki büyük binalar resmi kurumlar tarafından kullanıldı ve mektep için elverişli bina bulunamadığı için Mülki Tıp da Haydarpaşa'ya taşındı. Hükümet merkezi İstanbul'dan Ankara'ya

²⁹³ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 7, İstanbul 1933, s. 183.

²⁹⁴ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 8, İstanbul 1933, s. 193-194.

²⁹⁵ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 2, İstanbul 1934, s. 9-11.

²⁹⁶ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 4, İstanbul 1934, s. 21-28.

taşınınca Haydarpaşa'nın İstanbul'a taşınması, boş binalardan istifade edilmesi düşünüldü. İstanbul Haydarpaşa arasında trafiği kolaylaştırmak için Kavakburnu'na bir iskele yapılarak köprü ile bu iskele arasını birleştirip on dakikada bir feribot seferi konulmak düşünülmüş ama hayata geçirilememiştir. Hocalar ekseri karşı tarafta oturduğu için fakülte dokuz buçukta açılıyor, ondan evvel fakültede hoca bulunamıyordu. Hastalar, hekimleri ve konforları gün geçtikçe iyileşen şehir hastanelerini tercih ediyorlardı. Haydarpaşa'nın dört-beş yüz olan yatağı hiç dolmuyordu. İdari ve ilmi eksiklikler de bu duruma eşlik etmekteydi. Oysa şehir hastanelerinin bin beş yüzü geçen yatak sayısı olmasına rağmen boş yatak bulmak hayli zordu."²⁹⁷

Mazhar Osman yeni oluşumdan duyduğu memnuniyeti aynı makalede şöyle ifade etmektedir:

"İÜ dünya tıp fakülteleri arasında birincidir. Sabah 8.00, akşam 19.00 arası üniversite faaliyettedir. Rektör, dekan, hoca öğrenci sabahın 7.30'unda üniversitede bulunur. Devam mecburiyeti vardır. Mazereti olan öğrenci gelmediği gün için resmi tatil günlerinde kliniklerde çalışarak eksikliğini tamamlamaktadır. Askeri bir disiplinle işler yürütülmektedir. "Kürsü şeyhliği" kaldırılmıştır. Dersler hasta başında, kliniklerde ve laboratuvarlarda yapılmaktadır. Yabancı hocalarla dünya standartlarının üzerinde bir tıp eğitimi verilmektedir."²⁹⁸

4.1.4. "Ecnebi Hoca" Tartışmaları

İstanbul Seririyatı dergilerinde ilk sayıdan itibaren 33 yıl süren yayın hayatı boyunca Türkiye'deki tıp eğitiminde yabancı hocaların katkısına sıkça vurgu yapılmıştır. Dergide, duayen hocaların bilgi ve becerileri takdir edilmekle birlikte, yetenekli ve yabancı dil bilen gençlerin ilerlemelerini kendileri için tehdit gördüklerinden ve kürsülerini bu gençlere kaptırma endişesi içinde olduklarından dolayı vasat öğrencilerin önünü açtıkları iddia edilmiştir.

Dergi yayın hayatı sürecinde, Tıp Fakültesinde Mazhar Osman'ın eleştirdiği hususlardaki değişikliklere, hatta arzu ettiği inkılâbın gerçekleşmesine tanıklık etmiştir. 1933'de Haydarpaşa Tıbbiyesi lağvedilerek yeniden yapılanmaya gidildiğinde, duyduğu sevinç ve heyecan makalelerinde görülmektedir. Bu heyecan bir müddet devam ettikten sonra, İÜ bünyesinde zamanla yine eski düzene dönüldüğünden düşüncesini derin bir üzüntü içinde okurlarıyla paylaşmaktadır. 1919'dan başlayarak *İstanbul Seririyatı*'nda Mazhar Osman ve ekibinin tıp eğitiminde aksayan yönler, eğitim dili, Batı dillerini öğrenme mecburiyeti, Batılı hocaların Tıbbiye'ye katkıları vb. hususlardaki düşünceleri vefatına kadar geçen 33 yıllık süreçte incelenmiştir.

²⁹⁷ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 1, İstanbul 1936, s. 1-5.

²⁹⁸ Aynı yer.

İstanbul Seririyatı'nın ilk sayısı ilâve kısmında birinci sayfa "Şûûn-ı Tıbbiye" başlığı ile yazılmıştır. Bu bölümde kahraman Osmanlı tabiplerinden bahisle Gülhane Seririyatı'na ve hocalarına duyulan minnet ifadelerine yer verilmiştir.²⁹⁹ Dr. Rieder, Dr. Deycke, Dr. Wieting gibi Alman hocalar, Gülhane Tıbbiyesi'ni ilim ve sıkı bir disiplinle yükselterek pek çok hekimin yetişmesine vesile olmuşlardır. Bu yazıda yine Haydarpaşa Tıbbiyesi'ne getirilen tenkitler çerçevesinde; hocaların derslere girmediği ve öğrencilerle ilgilenmedikleri, bu düzenin yıkılmaya mahkûm olduğu ve mutlaka yıkılacağı açıkça ifade edilmiştir.

Birinci sayının ikinci makalesi "Tıp Fakültesinde Islahat" başlığını taşımaktadır. Bu makalede "Ecnebi Hocalar" hususundaki düşüncelerini kaleme alan Mazhar Osman, ilk cümlelerine "Tıp Fakültesi ıslahata muhtaç mı?" sorusuyla başlamıştır. Islahatın yeterli olmayacağını, fakültenin kökten bir inkılâba muhtaç olduğunu ve tıp camiasının bu hususta kendisiyle hemfikir bulunduğunu yazmıştır. Kendisini de yetiştiren fakülte hocalarına hürmetsizlik etme, onlar tarafından anlaşılamama endişesini ifadeden sonra: "...*fakat dimağım düşünürken doğrusunu söylememek bana sükût ve refah verse de huzur-ı kalp vermiyor.*" diyerek düşüncelerini açık bir yüreklilikle söylemekten çekinmemiştir.³⁰⁰

Derginin ikinci sayısında "Şûûn-ı Tıbbiye" başlığı altında "Tıp Fakültesi'nde Fransızca Tedrisat" adlı makalesinde ecnebi hoca tartışmalarında tavrını net olarak ortaya koymuştur. Geçmişte Fransız ve Alman hocaların tıp eğitimine değerli katkılar sağladıkları, kendi dillerinde anlattıkları derslerini yardımcıları vasıtasıyla Türkçeye çevirerek eğitim yapıldığı ve şimdi de böyle devam edileceği üzerinde durmuştur. Tamamen Fransızca bir tıp eğitimi tasarlanmamaktadır. Nitekim Dr. Rieder, Dr. Deycke, Dr. Wieting, Dr. Remlinger, Dr. Nicolle gibi hocalardan Osmanlı tıp öğrencileri istifade etmişlerdir. Bu ecnebi hocalar derslerini anlatırken, her konuda araştırmalarını tam yapıp öğrenciye fen ilminin zevkini aşılamışlardır. Karanlıkta bir konu bırakmayacak şekilde malumat veren bu hocalar Tıp Fakültesi hocaları tarafından kıskanılarak aleyhlerinde dedikodular çıkartılmıştır. Ecnebi hocaların derslerinde, tıp ilmine olan vukufiyetlerine hayran kalan öğrenciler bu dedikodulara itibar etmemişlerdir. Bu durumu çekemeyen yerli hocalar Alman ve Fransız hocaların aleyhlerinde çalışarak öğrencilerden uzak tutmaya gayret etmişlerdir.³⁰¹

Makalede Tıp Fakültesinin gidişatından memnun kalmayan Maarif Vekâleti yurt dışından yabancı hoca getirerek fakültede görevlendirmek için çalışma başlatmıştır. Maarif nazırının tekrar Fransız hocaları getirmeceği duyulunca kürsü endişesine düşen hocalar: "*Tıp eğitimi Fransızca yapılacaktı*" dedikodusunu yayarak bu hocaların gelmesini

²⁹⁹ "20 seneyi müteceviz bir zamandır tababet-i Osmaniye'yi i'lâ eden ve Osmanlı etibbâsının en güzidelerini yetiştiren Gülhane Seririyatına da vatan minnettardır." (Mazhar Osman, Şûûn-ı Tıbbiye", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul 1919, s. 1)

³⁰⁰ Mazhar Osman, "Tıp Fakültesinde Islahat", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul Mayıs 1335, s. 3.

³⁰¹ Mazhar Osman, "Şûûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat", *İstanbul Seririyatı*, no: 2, İstanbul Haziran 1335, s. 7-8.

engellemişlerdir. Mazhar Osman, gençliğin bu durumun farkında olduğunu ve hocalarının yalanlarıyla oyalanmayacaklarını makalesinde dile getirmiştir.³⁰² O, aynı makalede, meselenin aslının gerileyen tıp eğitimini Avrupa tıp eğitimi seviyesine çıkarmak için birkaç Fransız hocaların getirilmesinden ibaret olduğunu, bundan memnun olmayan fakülte hocalarının gürültü çıkarıp kamuoyu oluşturma gayreti içine girdiklerini söylemektedir.

Mazhar Osman'ın Haziran sayısındaki makalesinden, ecnebi hocaların Tıp Fakültesine getirilmesi için Maarif Nezareti bünyesinde girilen teşebbüsün, fakülte hocalarının aşırı tepkisi ve milli konularda hassas olan kamuoyunu arkalarına almaları ile akamete uğratılmak istendiği anlaşılmaktadır. Hadise birkaç Fransız hocaların Fransa'dan getirilerek Tıbbiyedeki eğitime katkı sağlamalarını temin iken, fakülte hocaları günlük gazete ve mecmualarda ardı ardına demeçler vererek sanki eğitim Fransızca yapılacaktı gibi bir algı oluşturmışlardır. Bu hadiseyi bir felâket-i milli gibi işlemişlerdir. Böylece Maarif nazırı üzerinde hoca ve hocalar tarafından örgütlenmiş öğrencilerden başka, ayrıca bir de kamuoyu baskısı oluşmuştur. Hadisenin bu kadar büyütüleceğini tahmin etmeyen Maarif Nezareti geri adım atarak fakültede ıslahat fikrinden vazgeçmiştir. Hatta bizdeki tıp eğitiminin herhangi bir nâkısasının olmadığını, ıslahat fikrinden sarf-ı nazar edilmesi gerekliliğini savunmaya başlamıştır. Daha evvel de Maarif Nezareti tarafından Tıp Fakültesinde ıslahat gerçekleştirilmeye çalışılmış ama başarılı olunamamıştı. Bu durumdan ders çıkaran nezaret Tıp Fakültesinde ıslahın kolay olmadığını anlamış bulunuyordu.

Mazhar Osman Maarif Nezareti'nin yabancı dille eğitim yapmak niyetinde olmadığına emindir. Ona göre Maarif Nezaretinin Fransızca tıp eğitimi gibi bir niyetinin olması mümkün değildir. Küçük milletler, bizden sonra kurulan devletler bile eğitimlerini kendi lisansları ile tahsil etmektedirler. O, bir milleti mükemmel görmekle ona her şeyde uymak yahut mevcudiyetini feda ederek o olmaya çalışmanın doğru olmadığı düşüncesinde idi. Tıp tahsili için ecnebi bir lisan şartsa neden Maarif Nezareti Fransızca'yı tercih etsindi? Yarın yeni bir nazır da İngilizce, Almanca veya İtalyanca'yı daha muvafık görürse ne yapılacaktı? Nazırın düşündüğü olsa olsa fakülteye birkaç Fransız mütehassıs getirerek onu ıslah etmektir. Tabii bu hocalar derslerini Fransızca verecek, yanlarındaki muavinleri yine aynı dershanede Türkçeye tercüme edeceklerdi. Ona göre bu meselede asabileşecek bir durum yoktu.

Ecnebi hocaların âlim ve muallim olarak bizim hocalardan yüksek olduğuna inanan yazar modern tıp eğitiminde değerli katkıları bulunan ecnebi hocaları takdirle yâd etmektedir. Dr. Rieder, Dr. Deycke, Dr. Wieting, Dr. Remlinger, Dr. Nicolle gibi ecnebi hocalar sadece anlatacakları derslere değil tıbbın geneline vâkıf oldukları, Batı'da gelişen yenilikleri yakından takip ettikleri ve bu birikimlerini öğrencileri ile paylaştıkları için tıbbiye öğrencileri bu hocaların derslerine daha fazla rağbet etmekteydi. Zeki ve yetenekli öğrencilerle daha ziyade ilgilenerek onların ortaya koyduğu bir yenilik, yazdığı bir makale veya kitabı yurt dışında öğrencinin adı ile yayınlayıp ilim dünyasında ilerlemelerine ön

³⁰² Mazhar Osman, "Şûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat", s. 8.

ayak oluyorlardı. Bu hocaların elinde vasat öğrenci bile gelişip mütehasssıs olurken, bizim hocalar zeki öğrencilerini dahi köreltmekteydi. Öğrencilerin ecnebi hocalara olan teveccühü boşuna değildi.³⁰³

Derginin Kasım 1919 tarihli yedinci sayısında Maarif Nezareti tarafından Tıp Fakültesine getirilmek istenen ama aşırı tepkilerden dolayı ertelenen Fransız hocalar hususu gündemdedir. "Fransız Profosörleri Haydarpaşa Fakültesine Gelecek mi?" başlığı ile Mazhar Osman'ın yazdığı makale fakülte hocalarının Maarif Nezareti'nin bu kararı karşısında yaptıkları protestoları ağır bir tarzda hicvetmektedir. Fakülte yönetiminin değil ecnebileri, yerli muavinleri bile kürsüden uzak tutma çabası içinde olduklarını, bu durumu kabul etmelerinin mümkün gözükmediğini düşünmektedir. Maarif Nezareti Fransa Devleti nezdinde çalışmalarını yapmış ve altı ders için Fransız hükümeti tarafından Haydarpaşa Tıbbiyesine hoca gönderilmesi karara bağlanmıştır. Gelecek hocalar; Seririyat-ı Dâhiliye, Hariciye, Asabiye, Nisâiye, Bakteriyoloji, Hıfzıssıhha derslerini vereceklerdi. Mazhar Osman, konuyla ilgili olarak: *"Fakülte yönetimi ecnebi hoca getirilmesine şimdi Meşrutiyet devrinin verdiği özgürlük ve siyasetin bizzat içinde olmalarından dolayı rahatlıkla itiraz edebiliyorlar diye düşünülebilir. Fakat Mutlakiyet döneminde dahi ecnebi hocalara karşı tutumları böyleydi. Fakülte'deki eski düzeni devam ettirmek için öğrencileri ve kamuoyunu etkileyerek karşı durmuşlardı."* demektedir.

Mazhar Osman'a göre modern tıbbi ülkemize getiren yabancı hocalar sayesinde tıp ilmi ilerleme kaydetmiş, bugünkü hocalar yetişmiş ve tıp dalları teşekkül etmiştir. Bakteriyolojihanedeki kıymetli hekimleri ecnebi hocalar yetiştirmiştir. Savaşlarda salgınlardan kaybettiğimiz asker sayımız ecnebi hocalar sayesinde düşmüştür. Askeri sıhhiye teşkilâtı, Tesalya Muharebesi zamanındaki gibi olsaydı bugün savaşlarda başarı kazanılamazdı. Fakülte hocalarının ecnebi hocalar aleyhinde yaptıkları propogandalar ise gerçeği yansıtmaktan çok uzaktır. Ülkelerinde aç kaldıkları için vatanımıza geldiklerini, cahil olduklarını ve buraya propoganda için gönderildiklerini siyasi mahfillerde, fırkalarda, günlük gazetelerde, öğrencilerine konferanslarda anlatmaktaydılar. Bu çabalarına rağmen fakültede Maarif Nezaretinin bu teşebbüsüne destek olacak, ilim ve akıl sahibi gençler mevcuttu. Reşat Rıza, Tevfik Salim, Musa Kâzım, Mahmud Ata, Nihat Reşat, Osman Şerafeddin gibi *"mütefennin, şöhretini ancak sa'y ve dikkatine medyun"* gençler ıslahata destek verecek ve yol gösterici olacaklardır. Fakülte hocalarının: *"Fakülte ıslahata muhtaç değildir, hatta Avrupa fakültelerini dahi ıslah edebiliriz"* iddiaları ise yazara göre inandırıcı olmaktan uzaktır.³⁰⁴

4.2. TIP EĞİTİMİNDE DİL TARTIŞMALARI

³⁰³ Mazhar Osman, "Şûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat", s. 9.

³⁰⁴ Mazhar Osman, "Fransız Profesörleri Haydarpaşa Fakültesine Gelecek mi?", *İstanbul Seririyatı*, no: 7, İstanbul Teşrinisani 1335, s. 31-32.

Tıp eğitim dili, Osmanlıda 24 Mart 1827 tarihinde modern tıp eğitimine geçildikten sonra tartışma konusu olmuştur.³⁰⁵ Bu tartışmalar *İstanbul Seririyatı* dergilerinin sütunlarına da yansımıştır.

Fransızca olarak başlayan modern tıp eğitimi 1867'de Türkçeye döndürüldükten sonra, hekim sayısında artış olmuştur.³⁰⁶ Bu süreçlerde tıp kitaplarının Türkçeye çevrilerek basılması sürat kazanmıştır. Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin kendi bünyesindeki matbaasında öğrencilerin ders kitapları yanında dergi, broşür vb. dokümanlar da basılmaktaydı. Tıp Mektebi bünyesindeki bu matbaada basılan eserlere bir göz atıldığında, Batı dillerinden Osmanlıcaya çevrilen eserlerin ağırlıklı olduğu görülmektedir.³⁰⁷

İstanbul Seririyatı ilk sayısından itibaren tıp eğitimi hususundaki görüşlere yer vermiş olsa da daha ziyade Mazhar Osman'ın bir anlamda konuya bakış açısını yansıtmaktadır. Muhelif düşüncelere, hatta karşılıklı tartışmalara yer verilen dergide başyazar sıfatını haiz olan Mazhar Osman kendi ekolü denilebilecek çevresi ile birlikte *İstanbul Seririyatı*'nda bir çizgi belirlemiştir. Bu çizgide Türkiye'de modern tıp eğitiminin, tıp ilminin hızlı ilerleme kaydettiği Batı dünyasından alındığı, dolayısıyla bu ilmi güncel bir şekilde ülkeye aktarabilmek için Batı'nın metotlarını kullanmak gerektiği 33 sene boyunca savunulmuştur. Ancak yöntemler hususunda zaman içinde farklılaşan, birbirine zıt düşen fikirler de ortaya çıkmamış değildir.

³⁰⁵ Osmanlıda ilk dönemde modern tıp eğitiminin dili Fransızcadı. Tıphane-i Âmire adı ile eğitim yapan bu kurumla birlikte Cerrahhane de kurularak cerrahî eğitim Türkçe verilmekteydi. Tıp eğitiminin zorluğu ve uzun yıllar sürmesi mezun olan hekim sayısının yetersizliğine sebep olmaktaydı. Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu savaşlar ve salgın hastalıklar hekim ihtiyacını artırmıştı. Bu duruma çare bulmak, daha fazla ve daha kısa sürede hekim yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple 1857'den itibaren Türkçe eğitime geçilmesi tartışmaları yapılmaya başlandı. Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane Nazırı Cemaladdin Efendi Türkçe tıp eğitime geçmek için teklif ve çalışmalarda bulundu. Kabiliyetli öğrencilerden oluşan "Mümtaz Sınıf" adı altında özel bir sınıf oluşturdu. Yabancı kitapların Türkçeye çevrilmesini üstlenen bu sınıf öğrencileri Arapça, Farsça ve Türkçe eğitimleri ile donanımlı hale getirildi. (Ekrem Kadri Unat - Mustafa Samastı, *Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (Sivil Tıp Mektebi) 1867-1909*, İstanbul 1990, s. 4)

1867'de Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Nazırı Salih Efendi, Sultan Abdülaziz'in iradesi ile Türkçe tıp eğitimi yapılacak Mülki Tıbbiye'yi açtı. Üç sene sonra Türkçe tıp eğitiminin mümkün olduğuna kanaat getirilerek 1870'te Askeri Tıbbiye'nin (Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane) dersleri de Türkçeye döndürüldü. Bacanlı - As, *a.g.e.*, s. 13-14.

³⁰⁶ Fransızca eğitim yapıldığı ilk senelerde mezun vermekte zorlanan mektep, eğitim dilinin Türkçeleştirilmesiyle hekim yetiştirmekte yükselen bir hız yakalamıştır. Dr. Besim Ömer Paşa 1899 senesinde birinci cildini yazdığı *Nevsâl-i Afiyet* adlı eserinde tıbbiyenin mezun ettiği hekim sayısının geçmiş senelerdekine nisbetle artış gösterdiğini yazmaktadır. (Bkz. Besim Ömer, *Nevsâl-i Afiyet*, c. I, s. 103) Rıza Tahsin'in *Mir'at-ı Mekteb-i Tıbbiye* kitabının Aykut Kazancıgil tarafından 1991'de eklerle yayınlanmış baskısında yıllara göre verilen mezun hekim sayısı çok azdır: 1843 yılında 17, 1844-1845'te 7, 1848-1849'da 5, 1850-1851'de 19 ve 1865-1866'da 18 mezun verilmiştir. (Rıza Tahsin, *a.g.e.*, c. I, s. 80-133)

³⁰⁷ 1816-18567'ya kadar geçen kırk yılda tespit edilebilen 25 adet tıp kitabı basılmıştır. Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'nin eğitim dilinin Türkçeleştirilmesi çabalarından sonra 1870-1904 tarihleri arasında geçen otuz yılda ise 168 kitap basılmıştır. (Rıza Tahsin, *a.g.e.*, c. I, s. 150)

Osmanlı Devletinin yıkılıp Cumhuriyet rejimine geçildiği ve Cumhuriyetin ilk yıllarında rejimin şekillenme çabalarında dergide serdedilen görüşler konjonktürel olarak değişikliğe uğramıştır. Siyasi ittifaklar, uluslararası konjonktür gibi siyasi sebeplere dayalı olarak Fransa ve Almanya ekollerinin benimsenmesi tıp eğitiminde dil tartışmalarına yansımıştır. II. Mahmud döneminde Fransızlarla yapılan siyasi ittifak, Osmanlı askeri teşkilâtına, modern tıbbın ülkede uygulanmasına ve tıp eğitim diline yansımıştır. Özellikle Osmanlının son döneminde Almanlarla olan siyasi yakınlaşmalar, tıp eğitiminde Alman ekolünü de beraberinde getirmiştir. Eski sistemden tamamen vazgeçmeksizin Alman hocaların Gülhane Seririyatına davet edilmeleri, Haydarpasha Tıp Fakültesinin kurulması, Alman Rieder Paşa'nın tıp programını oluştururken yaptığı katkı bu siyasi yakınlaşmanın tesirlerindendir.

İÜ 1933'de kurulurken Almanya'da ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde sıkıntı yaşayan Yahudi hocalar kuruluş aşamasında Türkiye'ye gelerek katkıda bulunmuşlardır. Derginin son senelerine gelindiğinde beynelmilel dil halini almakta olan İngilizce, tıp eğitimde etkin bir hale gelmiştir. İlmın geliştigi lisan, böylelikle tıp eğitiminin de dili olma sonucunu doğurmuştur.

Bu hususlar dikkate alındığında 33 yıl boyunca tıp eğitiminin hangi dilde yapılması gerektiği fikirleri *İstanbul Seririyatı* dergilerinin sayılarında kronolojik olarak takip edilebilmektedir.

4.2.1. Tıp Fakültesinde Tedrisat

Mazhar Osman derginin ikinci sayısında yayınlanan "Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat" başlıklı yazısında "Tıp Fakültesinde Ecnebi Hocalar" bahsinde de değinildiği üzere Maarif Nezaretinin tıp eğitimini geliştirmek ve fakülte yönetiminin hoca atamalarındaki muhafazakâr tutumlarını kırmak için devletler nezdinde anlaşma yaparak Fransa'dan hoca davet etmiştir. Mazhar Osman'a göre eski düzenlerinin bozulacağı endişesine kapılan fakülte hocaları: "*Tıp eğitimi Fransızca yapılacaktır.*" iddiası ile öğrencileri, hükümeti ve kamuoyunu günlük gazete ve dergiler vasıtasıyla tesir altında bırakarak hocaların fakülteye gelmelerini engellemeye çalışmışlardır. Mazhar Osman makalesinde her memleketin kendi ana dili ile eğitim yapmasını uygun gördüğünü, milliyetçilik duygularının aksine bir uygulamanın müsait olmadığını, hocaların derslerini Fransızca anlatacaklarını mütercimlerin Türkçeye çevirerek öğrencilere aktaracaklarını ifade etmiştir.³⁰⁸

Aradan on sene geçmiştir. *İstanbul Seririyatı*'nın Şubat 1929 sayısında Mazhar Osman Dr. Reşat Rıza'nın iyi hekim yetiştirmek için Avrupa'ya öğrenci gönderilmesini ve tıp eğitiminin üç canlı lisandan biri ile yapılmasını teklif ettiğini, kendisinin de bu tartışmalara katıldığını yazmıştır. Hatta fakültenin büsbütün kapatılarak öğrencilerin

³⁰⁸ Mazhar Osman, "Şûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat", s. 7-8.

tamamen yurt dışında tıp eğitimi almalarının tıp ilminin hızla ilerlemesini sağlayacağını ifade etmiştir.

Mazhar Osman, Avrupa'da eğitim alıp dönen gençlere Tıp Fakültesinde hocalık verilmesini istemektedir. O, zenginliği sayesinde en iyi müesseselere sahip olan Amerika'dan istifa edilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. İlerlemek için İngilizce tıp eğitimi yapılmalı, bu sayede Amerika'daki zengin kütüphanelerden öğrenciler istifade etmelidirler.

Mazhar Osman tıp eğitiminde yabancı dil zorunluluğunu ömrü boyunca savunmuştur. Derginin Temmuz 1951 sayısında "Hekime Yabancı Dil Lüzumu" başlıklı yazısında, o tarihe kadar yapılan çalışmaların genel bir özetini vermiştir. Tıp dilini Türkçeleştirme örnekleri ve nihayet Tıp Fakültesine yabancı dil bilmeyenleri almamak gerektiğini anlatmıştır. Yabancı dil bilmeyenlerin Tıp Fakültesinde nasıl eğitim alacakları hususunda da öneriler sunmuştur. Çözüm olarak diğer dersleri başarılı olup da tıp eğitimi almak isteyen ancak dil bilmeyen lise mezunları için, altı aylık dil kursuna gittikten sonra fakülteye başlamalarını ileri sürmüştür.³⁰⁹

4.2.2. Tıp İstılahı Tartışmaları

Tıp eğitim dili ve tıp ıstılahı tartışmaları *İstanbul Seririyatı* dergilerinde tartışılan konulardandır. Ana dille tıp eğitimi yanında, tıp terminolojisinin Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalardan oluşması, bu dillerin gramer yapıları ile kullanılması tartışma konusu olmuştur. Modern tıp eğitimine başlanılan ilk yıllarda tıbbiyeye hazırlık sınıfları sonraları idadi, tıp idadisi eğitimleri esnasında, Arapça ve Farsça dersleri mevcuttu. Fransızca, Almanca dersleri de tıbbiyenin hazırlık sınıfında verilmekteydi.³¹⁰ Osmanlıca tıp tahsil edenler için ıstılahta Arapça ve Farsça kelimeler yoğun olduğundan bu dillere aşına olunması gerekmekteydi. Arapça ve Farsça ıstılahın Türkçeleştirilmesi öğrenme ve anlama kolaylığı sağlayacağını savunan kişilerin karşısında, literatürün böyle kalmasının daha uygun olacağını savunanlar da vardı.

İstanbul Seririyatı dergisinin Mart 1921 tarihli sayısında basında konu olan tıp ıstılahı tartışmalarına yer verilmiştir. Dergide ifade edildiğine göre, Dr. Galip Ata ve Dr. Osman Şevki Bey'in tıp ıstılahı tartışmaları günlük gazetelerde yayınlanmıştır. Bu tartışmalara gazete muharrirlerinden Hakkı Tarık Bey'in de katılması ile mevzu kamuoyuna taşınmıştır. Doktorlar tıp ıstılahını ayrı bir lisan olarak görmekteydiler. Pek çok Arapça, Farsça kelime ihtiva etse bile gramer bakımından farklılaşmış, Türkçeleşmiş yeni bir dil gibi olmuştu. Tıp dilinin anlaşılmasız olduğunu düşünenlere karşı, bunun fen ilmi olduğunu ve avamın anlamasına gerek olmadığını ileri sürüyorlardı. Fen ilmine vâkıf olanlar "ri'e"ye akciğer, "zatürri'e"ye akciğer iltihabı diyemezler. Fransızcası "pömon"

³⁰⁹ Mazhar Osman, "Hekime Yabancı Dil Lüzumu", s. 43-44.

³¹⁰ Rıza Tahsin, *a.g.e.*, s. 148.

olduğu halde Latince "*pöno*" ile "*pönomoni*" kelimelerini de bir Fransız genci "*pömon*" olduğu halde Latince "*pöno*" ile "*pönomoni*" kelimelerini de öğrenmeye mecburdur.³¹¹ İlimin müşterek bir dili vardır. İlim ilk icat edildiği dil ile öğrenilip yaygınlaşması tabiidir. Muharrir Hakkı Tarık Bey bu meselede düz Türkçe kullanılmasını savunurken, hekimler bunun abesle iştigal olduğunu, özellikle halkın hiç kullanmadığı anatomi terim ve deyimlerinde sade Türkçe kullanılmaya çalışılmasının yeniden bir dil üretmek anlamına geleceğini, bunun da son derece gereksiz ve yanlış bir yol olduğunu söylemiştir. Böyle bir yol denense bile fen ilmine vâkıf olanların hiçbir şey anlamayacaklarını, hatta bu hususta ilim ehli olmayanların görüş belirtmelerini gereksiz gördüğünü de ifade etmiştir.

Mazhar Osman, Galip Ata Bey'in makalelerini yazarken Türkçe kelimeler kullanmaya özen gösterdiğini ve tıp ıstıhlında Türkçeye vâkıf olup bu hususta çalışmalar yaptığını söylemiştir. Buna rağmen tıp ıstıhlının Türkçeleşmesinin uygun olmadığını iddia etmiştir. Bunu bir örnekle şöyle açıklamıştır: Meselâ *felc-i şefevî* denilince öncelikle hatıra felç geleceğini sonra felcin dudağa ait olduğunun anlaşılacağını, eğer *dudak felci* deseler, dudak sözünden önce bir şey anlaşılmayarak muhatabın dudağına ait kötü veya iyi birçok şeyleri hatırlayacağını ve nihayet asıl mühim olan felci zikirle bu tereddütten kurtulacağını uzun uzadı anlatmış ve Türkçenin tıp ıstıhlarına müsait olmadığını ispata çalışmıştır.

Mazhar Osman bu konunun tıbbi bir dergi olan *İstanbul Seririyatı*'nda tartışılmasına taraftardır. Çünkü bu müzakereler, gün geçtikçe ihtisaslaşma yoluna giden tıp ilminin, henüz tabirleri oluşmamış şubeleri için doğru yoldan ilerleme sağlayacaktır.

Mazhar Osman makalesinde, tıp lisanı hakkında hekimlerimizin bakış açılarının farklı olduğunu söylemiştir. Bazı hekimler tıp eğitiminin, hatta eserlerin, derslerin bile Fransızca olması gerekliliğini savunmuşlardır. Türkçe yazılan eserlere iltifat etmeyip, bu hususta verilen emeği boş bir uğraşı olarak görmüşlerdir. Kütüphanelerdeki Türkçe eserlerin son derece yetersiz olduğunu ve eğitim için Fransızca eserlere müracaat edilmesi icap ettiğini söylemişlerdir. Bunlar Tıbbiye'nin ilk sınıfından itibaren Fransızca eğitimi uygun görmüşlerdir. Fransızca gibi gelişmiş ve tıp dili zengin bir lisanın, tıp eğitimde kullanılması lüzumunu ileri sürmüşlerdir. Fakat dünyanın milliyetçilik fikirleri ile şekillendiği bir zamanda bu düşünceler kimsenin hoşuna gitmemektedir.

Bu durumda Türkçe ile yazılacak eserler nasıl kaleme alınmalıdır? Şüphesiz mümkün olduğu kadar sade ve basit yazılmalıdır. Son asırda konuşma ve yazma dili sadeleşme yolunda ilerlemektedir. Uzun cümleler bölünmekte, dil anlaşılabilir bir hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Mazhar Osman bu noktada Almanca ile Türkçeyi kıyaslamaktadır. Almancada son derece uzun cümleler vardır. Bu cümlelerin bölünmesi için bir sebep yoktur. Çünkü Alman

³¹¹ Mazhar Osman, "İstılahat-ı Tıbbiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 5, İstanbul 1921, s. 53-56.

dilinin ilmi cümleleri uzun olsa da basitliğini kaybetmemektedir. Anlaşılması bizde olduğu gibi güçleşmemektedir.

Mazhar Osman halen Fransızların, Almanların, İngilizlerin tıp ıstılahı için yeniden kelime üretmek yerine Latince veya Yunancadan mevcut kelimeleri aldıklarını, bunu yaparken de kendi kelimelerinin yanına ilâve ederek, kendi kurallarına uygun tamlamalar oluşturduklarını söylemiştir.

Mazhar Osman "*Tababet-i Ruhiye*"nin yeni bir ilim olması sebebiyle tercüme maksadıyla Şişli Hastanesinde Arifi Paşa, Lütfi Akif, Kilisli Rıfat, Mustafa Hayrullah, Cevdet Nasuhi ve Şükrü Hazım beylerle toplanıp alfabe sırasıyla bütün tabirlerin mukabillerini bulduklarını söyler. Fakat aralarında görüş farklılıkları olduğu ve herkesin kendi nokta-i nazarından bakmaları sebebiyle uyuşmamışlardır. Ayrıca bu çalışmayı değerlendiren diğer hekimlerin farklı teklifleri olmuştur. Mazhar Osman "*daha güzel tabirler bulan arkadaşlarımızın lütuflarını da şükranla karşılayacağız.*" diyerek çalışmayı, ilgilenenlerin katılımına açık bırakmıştır.

Psikiyatri alanında yaptıkları bu çalışmayı "*Tababet-i Ruhiye İstilahının Mukabilleri*" başlığı ile aynı sayıda makalenin devamında yayınlamışlardır. Toptaşı Bimarhanesi Zükûr Kısmı Sertabibi Lütfi Akif Bey tarafından hazırlanan çalışma, dergide iki sayfalık lügatçe şeklinde yayınlanmıştır.

İstanbul Seririyatı dergisinde tıp dili ve tıp ıstılahı tartışmaları Haziran sayısında, Tıp Fakültesi Müdürü Nureddin Ali Bey tarafından gündeme getirilmiştir. Makalede verilen bilgiye göre, geçmişte başlatılan bu çalışmaların semeresi olarak tıp ıstılahının Türkçe lehçesi, Arapça ve Farsça kelimeler kullanılarak bir tıp sözlüğü hazırlanmıştır. Öğrencilerin bu kelimelere aşinalığının sağlanması için yavaş ve istikrarlı bir sürece ihtiyaç duyulmuştur. Batı dillerinin hâkimiyetindeki tıp ıstılahı bu suretle Arapça ve Farsça kelimeler bulunsay da Türkçeleştirilmiştir. Nuraddin Ali Bey bu lisanla tıbbi eserlerin oluşturulmasının bir hayli zaman alacağına, ama sonunda başarılacağına inanmaktadır. Çalışmalar devam ettikçe kullanılan Arapça ıstılahın yerini Türkçe kelimeler alacaktır.³¹²

³¹² "Tıp edebiyatı, tababet dili, tıp ıstılahı hususunda merhum Yusuf Rami Bey'in muavinleriyle merhum hocamız Mazhar Paşa'nın inşa ettiği temellerden her Türk hekimi istifade etmiştir. İstılah-ı tıbbimizin Türkçe lehçesi, Arapça ve Farsça kelimeler kullanılarak tıp lügatı oluşturulmuştur. Kelimelerin öğrenciler tarafından benimsenmesi için kulak aşinalığı oluşturmaya özen gösterilmiş ve kademeli geçişler yapılmıştır. Türkçe harflerle yazılacak kitaplar için ise belki yarım asır daha zamana ihtiyaç vardır. Her millet fenni kelimeleri muhtelif lisanlardan alarak kendi dillerine az çok değişikliklerle adapte etmişlerdir. Fransız, Alman ve İngiliz tıp lisanı Latince ve eski Yunanca lisanlarından alınmışlardır. Menşelerini göstererek bu kelimeler kullanılırken kendi lisanlarında karşılıklarını da bulup yazarlar. Galip Ata Bey'in Arapça tabirlerine hoş bir seda, ahengi itibarıyla taraftar olmasına bir şey denilemese de konuştuğumuz dil Türkçedir. Hiç şüphesiz zamanla uğraşarak Türkçe tıp literatürüne aşina olmamız gerekmektedir. Şimdi kullandığımız Arapça'dan tedricen konuştuğumuz Türkçeye geçmek kaçınılmazdır." (Nureddin Ali, "İstılahat-ı Tıbbiyeye Dair", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, no: 8, İstanbul 1921, s. 82)

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. İSTANBUL SERİRİYATI'NDA SAĞLIK POLİTİKALARI

İstanbul Seririyatı dergisinde, yayına başlanan 1919 senesinden itibaren başmuharrir Mazhar Osman ve diğer yazarlar, kendilerini yakından ilgilendiren sağlık alanındaki yasal düzenlemelere makalelerinde geniş yer vermişlerdir. Siyasete yol gösterici ve sağlık uygulamalarına baskı oluşturuca mahiyetteki makaleler, merkezi hükümet tarafından çoğunlukla benimsenmiştir. Talepler şeklinde ve bazen de sert bir üslûpla yazılan bu türden makalelere konu olan hususlarda yapılan yeni düzenlemeler de dergide memnuniyet ve teşekkür ifadeleriyle yer almıştır.

Yazarlarının tamamı hekim olan dergide, hükümet nezdinde talep edilen ve makalelere konu olan hususların başlıcaları şunlardır:

- Alkol ve uyuşturucu maddelerle ilgili sınırlayıcı ve yasaklayıcı yasal düzenleme yapmak,
- Nüfus artışını teşvik etmek, nüfusun kalitesini artırmak,
- Eczacılık ve ilaç üretimine standart getirmek,
- Hekimlerin özlük haklarına dair yasal düzenlemelerdek bulunmak,
- Halk sağlığını ilgilendiren verem, kolera, trahom, frengi, tifo gibi hastalıklar ve mücadele metotlarına dair düzenlemeler yapmak.

Başta İstanbul olmak üzere bazı şehirlerde toplu yaşam alanlarında sağlıkla ilgili hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Belediyelerin hıfzıssıhha konularında halka yönelik alması gereken tedbir ve yasaklar konusunda hekimler tavsiyelerde bulunmuşlardır. Cumhuriyet öncesinde ve sonrasında uzun yıllar belediye başkanları (şehreminleri) hekimler arasından seçildiğinden Cemil Topuzlu³¹³, Emin Erkul³¹⁴, Lütfi Kırdar³¹⁵, Fahreddin Kerim Gökay³¹⁶ vb. şehrin yönetimde hıfzıssıhha kurallarının kanunlaştırılıp sağlık komisyonları vasıtasıyla uygulamalarının kontrollerini yapmışlardır. Derginin yayınlandığı ilk yıllar I. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı dönemi, sonrasında II. Dünya

³¹³ Cemil Topuzlu (1866-1958): Tıp doktorudur. Osmanlıda modern cerrahinin kurucusudur. Siyasetçi. Belediye başkanlıkları ve Nafia Nazırlığı yapmıştır.

³¹⁴ Emin Erkul (1881-1964): Tıp doktoru ve siyasetçidir. 1924-1928 tarihleri arasında İstanbul Valiliği yapmıştır.

³¹⁵ Lütfi Kırdar (1889-1961): Tıp doktoru ve siyasetçidir. 1938'de İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı yapmıştır. 1949'da milletvekili, 1957-1960 arasında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı olarak görev yapmıştır.

³¹⁶ Fahreddin Kerim Gökay (1900-1987): Tıp doktorudur. 1949-1957 arasında sekiz yıl süreyle İstanbul Belediye Başkanlığı yapmıştır.

Savaşı gibi büyük toplumsal hareketliliklerin olduğu bir dönemdir. Nüfus, özellikle de erkek nüfus azalmış, cephe gerisindeki olumsuz şartlar kadın, çocuk ve yaşlı ölümlerini artırmıştır. Nüfusun çoğalması ve halk sağlığının korunmasında *İstanbul Seririyatı* yazarları, alınması gereken tedbirler ve izlenmesi gereken metotlara dair hükümet yetkililerine baskı oluşturacak makaleler yayınlamışlardır. Bulaşıcı hastalıklar, ekonomik kriz gibi halkın güçlüğüyle hayatta kalabildiği dönemlerde halk sağlığını tehdit eden, frengi, verem, kolera, trahom vb. bulaşıcı hastalıklarla mücadelede koruyucu ve yaygınlaşmasını önleyici tedbirlere dair hekimlerin görüşleri devlet nezdinde hüsn-i kabul görmüştür.

İstanbul Seririyatı'nın yayın sürecinde değişmeyen şikâyet konusu hekimlerin özlük haklarına dair yasal düzenleme talepleridir. Başta Mazhar Osman olmak üzere dergi yazarları meslektaşlarının maruz kaldığı olumsuzlukları makalelerinde sıklıkla dile getirerek siyasetçiler üzerinde baskı oluşturmuşlardır. Sağlık çalışanlarının özlük haklarına dair merkezi yönetim, Sıhhiye Nezareti nezdinde yasal düzenlemeler yapmıştır.

Yurt dışındaki seyahatlerinde Avrupalı ilaç firmaları ile yakın temaslarda bulunan Mazhar Osman, ilaç fabrikalarında incelemelerde bulunmuştur. Ülkemizde ilaç üretimi ve eczalıkla ilgili alanlarda gözlemlediği eksik ve aksayan yönleri tespit ederek bunları mütemadiyen dile getirmiştir. Eleştirileri hükümet cephesinde karşılık bularak ilaç rejimi düzenlemeleri yapılmıştır. Bu yasal düzenlemelere dergi sayfalarında tam metin olarak yer verilmiştir.

Alkol ve uyuşturucu madde kullanımına getirilen yasaklama ve sınırlamaların arka planında *İstanbul Seririyatı*'nın rolü büyüktür. Mecliste, *Men'-i Müskirât Kanunu*'nun kabul edilmesinde Mazhar Osman ve psikiyatrist arkadaşları tarafından kurulan *Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti*'nin çalışmaları öncü olmuştur.

5.1. ALKOL VE UYUŞTURUCU MADDELERİN KULLANIMI

Tütün ve alkol kullanımına sınırlama getirilmesine dair TBMM'de yapılan düzenlemelerin kökeninde *Osmanlı Akliye ve Asabiye Cemiyeti*'nin yanı sıra Mazhar Osman ve *İstanbul Seririyatı* dergisinin rolü inkâr edilemez. Mazhar Osman, alkol ve uyuşturucu ile mücadeleye adanmış bir hayat yaşamıştır. Yeşilay Cemiyetinin kurucularından olan Mazhar Osman ömür boyu sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile mücadele etmiştir. Bir psikiyatrist olarak akıl hastalıklarının sebepleri arasında alkol ve uyuşturucu kullanımını ilk sıraya koymaktadır. Buna bağlı olarak, ahlâki çöküş ve frenginin yaygınlaşması, maddi sefalet ve şiddete sebebiyet vererek aile hayatını bitirmesi gibi zararlarına dair pek çok makale kaleme alınmıştır. TBMM'de 1920'de yürürlüğe giren "*Men'-i Müskirât Kanunu*"nda³¹⁷ Mazhar Osman ve diğer

³¹⁷ *Men'-i Müskirât Kanunu*: Birinci Madde: Memâlik-i Osmaniye'de her nevi müskirât imal, ithal, fûruht ve isti'mâli memnû'dur. İkinci Madde: Müskirât imal, ithal ve nakil ve fûruht edenlerden müskirâtın beher kıyyesi için elli lira ceza-yı nakdî alınır ve elde edilen müskirât imha olunur. (*Ceride-i Resmîye*, "*Men'-i Müskirât Kanunu*", no: 4, 28 Şubat 1337)

hekimlerin bu hususa dikkat çekmeleri yönlendirici olmuştur. Halkta alkol ve uyuşturucu madde kullanımının zararlarına dair bilinç oluşturulmasında Mazhar Osman başta olmak üzere Dr. Kilisli Rıfat, Dr. Şükrü Hazım, Dr. Cenap Şehabeddin, Dr. Fahreddin Kerim, Dr. Galip Ata, Dr. Şükrü Hazım gibi hekimler, makale ve konferanslarıyla toplumu aydınlatmışlardır.

Mazhar Osman "İçki Mücadelesi" başlıklı makalesinde, hükümetten alkol ve uyuşturucu kullanımını yasaklamasını istemiştir.³¹⁸ O, *İstanbul Seririyatı*'nda kaleme aldığı bu yazısında Amerika'da içki kullanımının yasaklanmasına dair kanunun yürürlüğe girmesini hayranlık ve hayretle karşıladığını şu satırlarla ifade etmiştir:

"Asırlardan beri fenalığı anlaşılmış, men'i etrafında birçok nizâ' ve münakaşalar olmuştu. Kimin hatırına gelirdi ki bir taraftan din men' ederken diğer taraftan edebiyatla methedilen, arif çirkin görürken moda ile revaç bulan küüllü (alkollü) içkiler aleyhinde bir gün birdenbire koca bir aklâm ayaklanacak ve bir gece evvel teşrifatla salonlarda dolaşan mâ-i mahbub bir daha ebediyyen girmemek üzere memleket haricine kovulacak. Yaşadığımız bu fevkalade zamanlarda bunu da gördük. Senelerden beri ulemasıyla, cemiyetleriyle münâzaadan hâlî kalmadığı içkiyi bir gecede Amerika vatanından tamamen tard etti. Fıçılarla içkiler döküldü, ispirotolar başka memleketlere gönderildi, içki men edildi."

Mazhar Osman makalenin devamında, Amerika'da binlerce alkoliğin adeta sütten kesilmiş çocuk gibi yoksunluk hissiyle içkinin yasak olmadığı ülkelere göç ettiklerini yazmaktadır. Bu durum, ona göre medeniyet tarihinde büyük bir inkılâptır.

Yazara göre Avrupa'da içki yasağının uygulanması Türkiye'ye nazaran daha zordur. Çünkü geçimini bağcılık, seracılık, fıncılık gibi alkollü içeceklerin üretimi ve pazarlamasıyla kazanan geniş bir halk kitlesi bulunmaktadır. Oysa Türkiye'de dinen de haram olan içki, bugün yasaklansa toplumda hiçbir sorun yaşanmaz. Avrupa ve Amerika'ya nazaran bu süreç çok daha kolay atlatılabilir. Bu süreçte Türk tababeti, özellikle de Akliye ve Asabiye Şubesi rehberlik vazifesi üstlenerek *İstanbul Seririyatı*'nda bu düşüncelerini dile getirmişlerdir. Dinen yasak olan içki ile mücadele etmek için ulema sınıfının da desteğini almışlardır. Geniş bir katılımcı yelpazeyle *Hilâl-i Ahdar Cemiyetinin* kurulması için hükümete yapılan müracaat olumlu karşılanmıştır.³¹⁹

5 Mart 1920'de Mazhar Osman ve arkadaşları tarafından içki ve uyuşturucu maddelerle mücadele etmek için bugünkü adı *Yeşilay* olan *Hilâl-i Ahdar Cemiyeti* kurulmuştur. *İstanbul Seririyatı*'nın 1 Nisan 1920 tarihli nüshasında "Hilâl-i Ahdar Cemiyeti" başlığı ile isimsiz olarak yayınlanan makalede cemiyetin nasıl kurulduğuna dair bilgiler vardır. Makale 1914 senesinde kurulan *Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti*'nin aynı sene düzenlediği ilk iki toplantısında, toplumsal felâketlerden olan

³¹⁸ Mazhar Osman, "Sıhhî Sayfalar: İçki Mücadelesi", *İstanbul Seririyatı*, no: 11, İstanbul Mart 1336, s. 257.

³¹⁹ "Sıhhî Sayfalar: İçki Mücadelesi", s. 258.

frengi ve alkolle mücadele etmeye oybirliğiyle karar verdiğini yazmaktadır. Cemiyetin 1920'deki kongresinde aynı nokta-i nazarı tekrar zikrederek etkili bir tarzda uyuşturucu maddeler ve alkol kullanımıyla mücadele etme kararı alındığı bildirilmektedir. Nitekim bu kararın alınmasında Amerika'daki içki yasağı kanununun yürürlüğe girmesi etkili olmuştur.³²⁰ Bu gelişmeler bazı gazetelerde alkol aleyhine gündem oluşturmuştur. Makalede alkollü içki kullanımı aleyhine kamuoyu oluşturulması için muhafazakâr gazetelerin desteğine ihtiyaç duyulduğundan şu şekilde bahsedilmektedir:

*"Bazı gazelerimizde küül aleyhine hasbihaller çoğalmaya başlamıştı. Efkâr-ı umumiye bu yasağa kısmen hazırlandı. Sebilürreşad ceride-i diniyesinin neşriyatı, Vakıt Sermuharriri Ahmet Emin Bey'in makalâtı, etibbâımızdan Galip Ata, Mustafa Hayrullah, Milaslı İsmail Hakkı ve Mazhar Osman Beylerin irşadâtı bu mücadeleye taraftar hazırlıyorlardı. Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti bu arzuları tevhid, bu mesaiden müfid surette istifade etmek için Kânûnısanî celsesinde İçki Mücadelesi Teşkilâtına müdahaleyi yek-sada olarak kabul etti. Hatta celseye iştirak edemeyen azâsı bile şifahen veya tahriren kendilerini Hilâl-i Ahmerin azâ-yı tabiisinden addeyletiler. Hilâl-i Ahdarın heyet-i müteşebbiyesi ve azâ-yı esasiyesi etibbâımız oldu. Hükümete müracaatımız hüsn-i kabul buyurularak cemiyetin tesisine müsaade edildi. Ulemamızdan, etibbâımızdan, üdebâımızdan, muharrirînimizden, mütefekkirimizden, mebusânımızdan pek çok zevat ilk davete icabet buyurarak 5 Mart 1920 Cuma günü saat üçte Babıali Caddesinde Akşam gazetesi İdarehanesi fevkindeki salonda muhteşem bir celse ile işe başlandı. Cemiyetin riyaset-i fahriyesini kabul eden Şeyhülislâm Haydarîzade İbrahim Efendi celsede makam-ı riyasette bulunmuştu."*³²¹

Cemiyetin fahri başkanlığına seçilen Şeyhülislâm Haydarîzade İbrahim Bey, bu celsede yaptığı konuşmasında her yönü ile alkolün zararlarından bahsetmiştir. Konuşmasının sonunda, ulemanın, edebiyatçıların, hekimlerin, muharrirlerin hep birlikte, dostane çalışmalarından duyduğu memnuniyeti açıkça ifade etmiştir. Makalede cemiyetin idare heyetinde kimlerin bulunduğu da şu satırlarla açıklanmıştır:

"Reis-i fahrilik daima Haydarîzade İbrahim Efendiye kalmak üzere bu seneki içtimalara reis-i evvel olarak Balkan Muharebesinde Sahra Sıhhiye Müfettişi Hacı Emin Paşa intisab olundu. Reis-i sânilîğe Şişli Bimarhanesi Sertabibi Mazhar Osman Bey'le Meclis-i Mebusan Reis Vekili Hüseyin Kâzım Bey ekseriyet kazandı. Kâtib-i Umumîliğe Selimiye Hastahanesi Emrâz-ı Asabiye Mütihazsısı Şükrü Hazım Bey, Veznedarlığa Sıhhiye Müdiriyyet-i Umumiyesi Muhasebecisi Tahsin Bey tayin edildi. Azâlıklara Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye azâsından Ferid ve İsmail Hakkı, Sebilürreşad Sahibi Mehmed Eşref, mebusândan Hayrullah Subhi, muharrirînden Ebuzziyâde Talha ve Velid biraderlerle Ahmet Emin, muallimînden Robert Kolejden Salih Keramed ve Darülmuallimînden

³²⁰ 1919 yılında Amerika'da Volstead Kanunu ile yürürlüğe giren ve 1933 yılına kadar devam eden içki yasağı.

³²¹ *İstanbul Seririyatı*, "Hilâl-i Ahdar Cemiyeti", sene 1, no: 12, İstanbul 1920, s. 55-56.

İbrahim Alaeddin, asâkirden Hicaz Valisi Galip Paşa, etıbbâdan Hakkı Şinasi Paşa, Milasli İsmail Hakkı, Galib Ata, Mustafa Hayrullah, Galib Hakkı, Hulusi Beyler intihab edilmiştir."³²²

Hilâl-i Ahdar Cemiyeti Şeyhülislâm Haydarîzade İbrahim Bey'in kongredeki konuşmasında da belirttiği üzere sadece alkolle mücadele için mühim bir teşkilât değildir. Aynı zamanda ülkedeki muhafazakârlar ile modernlikten yana olan grupları da bir çatı altında toplayabilmiştir. Hatta kuruluş bildirgesinde kadınlardan, gayrimüslimlerden cemiyete katılım talep edilmiştir. Haydarîzade İbrahim Bey'in duyduğu memnuniyet, o dönemde ülkenin ihtiyacı olan birlik ve beraberlik mesajını da ihtiva etmektedir.

Alkol ve uyuşturucu madde kullanımına yasak ve sınırlama, 23 Nisan 1920'de kurulan TBMM'de ilk görüşülen kanunlardandır. Meclisin açılmasından 5 gün sonra 28 Nisan'da muhafazakâr kanadı temsil eden Ali Şükrü Bey tarafından teklif edilmiştir. Aylar süren çekişmeli bir süreçten sonra *Men'-i Müskirât Kanunu* 14 Eylül 1920'de mecliste kabul edilmiştir.³²³ Bu yasal düzenlemenin arka planında Mazhar Osman ve *İstanbul Seririyatı*'nın hekim yazarlarının katkısı büyüktür. Kanun çıkmadan evvel, Hilâl-i Ahdar Cemiyeti bünyesinde her kesimden birer temsilci bulundurarak kamuoyu oluşturma vazifesini görmüştür.

Hilâl-i Ahdar Cemiyetinin faaliyetleri yurt çapında konferanslar ve şubeler olarak yaygınlık kazanmıştır. Bu durumdan başta psikiyatri hekimleri olmak üzere sağlık camiası memnundur. Bir sene sonra Dr. Şükrü Hazım *Akliye ve Asabiye Cemiyeti*'nin *Hilâl-i Ahmer* derneğini vücuda getirmesinin çok isabetli olduğunu yazmıştır.³²⁴ Beş sayfalık yazısında içki ve uyuşturucu maddelerin nesiller boyu taşınan genetik hastalıklara sebebiyet verdiğini anlatmıştır. Fuhşu teşvik edici yönü ile çağın vebası olarak da adlandırılan frengi, belsoğukluğu gibi cinsel yollarla bulaşan hastalıklar toplumda yaygınlaşmaktadır. Dünyaca ünlü psikiyatristlerin alkolün zararlarına dair sözlerinden alıntılar yapılan yazıda dimağı bozan, muhakeme kabiliyetini zayıflatan, karar alma mekanizmasını dumura uğratan alkolden beşeriyetin korunması gerektiği üzerinde durulmuştur. Makalede İngiltere, Almanya gibi ecnebi ülkelerde alkolün sebep olduğu suçlara dair yayınlanan istatistiklere yer verilmiştir. Buna göre katiller, caniler, piskopatlar, hırsızlar vb. çevreler ekseriyetle alkol kullananlardır. Hapishane istatistikleri alkolün ne kadar büyük bir toplumsal facia olduğunu göstermektedir.

İstanbul Seririyatı'nda Cenap Şahabeddin "Tabib, Edip Mazhar Osman Bey'e" hitabıyla başladığı "Hilâl-i Ahdar" başlıklı yazısında alkolün sebebiyet verdiği

³²² Aynı yer.

³²³ TBMM Zabıt Ceridesi, 14 Eylül 1920, s. 153; Uğur Üçüncü, *Milli Mücadele Yıllarında Bir Yasak Denemesi Men-i Müskirat Kanunu ve Toplumsal Hayata Yansımaları*, İstanbul 2012, s. 44; Aytül Tamer, "Basın ve İktidar İlişkileri: Birinci Meclis'in Men'-i Müskirât Kanunu Üzerine Tartışmaları", *Kebikeç*, sayı 31, s. 212; Onur Karahanogulları, *Birinci Meclisin İçki Yasağı Men'-i Müskirât Kanunu*, İstanbul 2008, s. 89.

³²⁴ Şükrü Hazım, "İçki Mücadelesi", *İstanbul Seririyatı*, c. II, no: 1, İstanbul Teşrinisânî 1336, s. 13-18.

felâketlerin dünya siyasetindeki yansımalarından bahsetmiştir. O, kendi meşrebinden kısaca bahsettikten sonra derneklerin oluşumlarını hicvetmiş ve ardından *Hilâl-i Ahdar*'ın kuruluşunu takdirle karşıladığını ifade etmiştir. Çünkü cemiyet varlığı, alkollü içeceklerle harp ilanı manasına gelmektedir. Cenap Şahabeddin bu konuda şunları yazmıştır:

*"Müskirâtın gerek içeni gerek içenin evlâtlarını ve gelecek nesilleri zehirlediği tıp tarafından ispatlanmış bir hakikattir. İspirto ile aklını bozarak zevk aramaya hiçbir zaman aklım almadı. Bermutad sarhoşa acıyarak gülerim, ayyaştan sarih surette istikrah ederim. Bir meyhane gözüme ilişince, bir buhran sonrasında aziz dostu Kalitos'u öldüren İskender-i Kebir hatırıma gelir. İçki büyük bir cihangiri, sefil bir katil derekesine düşürmüştür."*³²⁵

Cenap Şahabeddin yazısında dünya siyasetinde alkolün sebep olduğu yıkımlardan örnekler vermiştir. Alkol kullanımı yüzünden İran ve Roma gibi yok olan devletler vardır. Alkolün yaygın olduğu ülkelerde suç oranları gittikçe artmakta ve neslin akıl, ruh ve beden sağlığı bozulmakta, insanlık toplumsal bir felâkete doğru sürüklenmektedir. Bu açıdan Hilâl-i Ahdar Cemiyetinin kurulmuş olması çok önemli bir teşebbüstür. Cenap Şahabeddin ülkemizde alkolün köklü bir geçmişinin olmadığını ve bu yüzden de toplumu fesada uğratacak yaygınlıkta bulunmadığını ifade etmiştir. Türklere nazaran alkol bağımlılığı çok şiddetli olan Norveçliler ve Amerikalılar alkol kullanımını ülkelerinde yasaklamışlar, meyhaneleri kapatmışlardır. Ona göre, Türkiye'de bu kadar sert tedbirler almadan da bu illetten kurtulabilmek mümkündür.

Diğer taraftan Hilâl-i Ahmer Cemiyeti üyelerinden Dr. Galip Ata alkolün zararlarına dair yazdığı "Bir Kadeh Rakının Seyahati" başlıklı yazısında alkolün ağızdan vücuda alınmasıyla birlikte başlayan seyahatini esprili bir dille anlatmıştır. O, alkolün ağızdan başlayarak yutak, yemek borusu, mide, ince ve kalın bağırsaklar, karaciğer, akciğer, böbrekler, dimağ ve sinir sistemi üzerindeki tahrip edici, hatta öldürücü rolünden bahsetmiştir.³²⁶

Hilâl-i Ahdar azalarından Dr. Kilisli Rıfat'ın Mekteb-i Mülkiye talebelerine küül (ispirto, alkol) bağımlılığı hususunda verdiği sıhhi ve tıbbi konferans, *İstanbul Seririyatı*'nda tam metin olarak yayınlanmıştır. Kilisli Rıfat, alkol ile mücadelede hukuki düzenlemeler, sosyal çalışmalar, eğitim ve farkındalık hususlarına değinmiştir. Hukuki düzenlemelere ağırlık verilen yazıda alkolün ve alkollü içeceklerin üretiminin yasaklanması veya bir prosedüre tabi olarak kontrollü üretiminin temin edilmesi, ithalinin yasaklanması, sıkı tedbirler alınması, vergilendirilerek caydırılması, içine esans katılarak içki üretim ve ithalatının zorlaştırılmasını, kamu kurumlarında alkollü içeceklerin

³²⁵ Cenap Şahabeddin, "Hilâl-i Ahdar", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 18, İstanbul 1920, s. 87-99.

³²⁶ Galip Ata, "Bir Kadeh Rakının Seyahati", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 2, İstanbul 1920, s. 22-23.

yasaklanmasını savunmuştur. Ona göre, bağımlılıkta tedavi imkânlarının artırılması gereklidir. Diğer taraftan alkolün zararlarına karşı toplumun her kesimi eğitilmelidir.³²⁷

Hekimlerin alkol aleyhine yaptığı aydınlatıcı konuşmalar ve Hilâl-i Ahmer Cemiyetinin faaliyetleri ileride yapılacak kanuni düzenlemeler için zemin hazırlamıştır.

Men'-i Müskirât Kanunu'nun mecliste kabulünden evvel dergide yayınlanan makaleler, kanunun kabulünde etkili olmuştur. Sonrasında yayınlanan makaleler ise kararlılıkla uygulanması ve kitleler tarafından benimsenmesi için aydınlatıcı niteliktedir. Alkol mücadelesinde *İstanbul Seririyatı* yazarlarının, özellikle de psikiyatristlerin bilimsel temellere dayalı izahları son derece ufuk açıcı ve etkili olmuştur.

Men'-i Müskirât Kanunu'na karşı olan mebuslar kanun değişikliği için TBMM'ye müteaddit defalar teklif sunmuşlardır. Ekim 1922'de *Men'-i Müskirât Kanunu*'nun kaldırılması için Kırşehir Mebusu Müfit Bey teklifte bulunmuştur.³²⁸ Kanunun kaldırılmasını destekleyen vekiller uzun bir mücadeleden sonra 8 Nisan 1924'de *Men'-i Müskirât Kanunu*'nun değiştirilmesi için mecliste tartışma başlatmışlardır. Mazhar Osman mecliste bu kanunun iptaline uğraşanlara karşı hekim milletvekillerinden destek istemiştir:

"Meclise müzakere edilmek üzere iki kanun gelmektedir. Bu iki kanunla birçok ihtisasların alâkası varsa da hekimlik en ziyade söz dinleteceği ve salahiyeti olduğu mevzulardır. Bu meseleler hakkında meclisteki muhterem meslektaşlarımızın ne düşündüklerini bilemiyoruz. Fakat çok defa bu gibi kararlarda hekim arkadaşlarımız tıpla alâkalarını unutuyorlar, bir siyaset veya bir idare adamı gibi yürüyorlar. Böyle hayati mevzular müzakere olunurken güzide meslektaşlarımızın her şeyden evvel hekim olduklarını hatırlamalarını bütün kalbimizle temenni ediyoruz."³²⁹

Söz konusu iki kanun *İçki Memnu'iyetini Ta'dil Kanunu* ile *Hukuk-ı Aile Kararnamesi*'dir. Mazhar Osman, her iki kanunun aleyhinde oy vermeleri için hekim vekillere şöyle seslenmektedir:

"Gayet mühim bu iki kanun siyaset, iktisat veya tecdit kisvesi altında, haksız taarruzlara uğramak felâketi ile tehdit olunuyor. Biz bu meselelerde sizi hekimlik namına vazifeye davet ediyoruz. Tıbbın hakkını, hakikatin hakkını müdafaa ediniz. Rica ederiz, susmayınız. Başka mütehassısların arkasından yürümeyiniz. Hakkınızdır, herkese hak yolunu siz gösteriniz."

İlk oylamada yeterli katılımı sağlayamayan meclis, ertesi günü yapılan ikinci oylamada 98 kabul, 41 red ve 5 çekimser oy ile *Men'-i Müskirât Kanunu*'nun

³²⁷ Kilisli Rifat, "Küül İbtılâsı Aleyhinde Mekteb-i Mülkiye Talebesine Verilmiş Olan Sıhhî ve Tıbbî Konferans", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 1, İstanbul Mayıs 1337, s. 74.

³²⁸ TBMM Zabıt Ceridesi, 1. Devre, c. XXIII, s. 346.

³²⁹ Mazhar Osman, "Doktor Mebuslarımıza Açık Mektup", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 10, İstanbul 1924, s. 109-112.

değiştirilmesini kabul etmiştir.³³⁰ Yapılan değişikliğe göre hükümetin izin verdiği mahallerde içki satışı serbest bırakılmıştır. Bira, likör gibi içeceklerle ait tüm sınırlamalar kaldırılmıştır.³³¹

Uğur Üçüncü, konuyla ilgili olarak yaptığı incelemede kamuoyu üzerinde büyük etkisi olan basının kanunun hazırlanması ve çıkmasında öneminin büyüklüğünden bahseder. Ayrıca Mazhar Osman, Fahreddin Kerim Gökay gibi hekimlerin alkolün sağlık açısından zararlarına dair basında yaptığı vurguların kanunun çıkarılmasındaki etkili olduğunu söyler.³³²

5.2. NÜFUS POLİTİKALARI

İstanbul Seririyatı dergisinin yayınlandığı yıllar I. Dünya Savaşı'nın henüz bittiği, Milli Mücadele'nin başladığı yıllara rastlamaktadır. Seneler boyu süren savaşlarda, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de nüfus azalmıştır. Savaşlar, salgın hastalıklar, göçler, ekonomik çöküntü ve olumsuz yaşam şartları pek çok ölüme yol açmıştır. Cephe gerisinde ise çocuk ve yetişkin ölümleri kaygı verici boyutlarda yüksekti. Verem, frengi, sıtma, trahom, kolera, tifüs gibi salgın hastalıklarla etkili şekilde mücadele edilememiştir. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti geri kalmış bir tarım ülkesiydi. Tarımda makineleşme yaygın olmadığından ekonomik kalkınma için insan gücüne ihtiyaç duyulmaktaydı.³³³

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte insan kaynağını arttırmak devlet politikası haline gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk TBMM'de yaptığı konuşmalarda nüfus artışının gerekliliğine dikkat çekmiş, bunun için de sıhhi ve içtimai tedbirler alınmasına gerek duyulduğu üzerinde durmuştur. Göç ve nüfus artışını teşvik edici kanuni düzenlemelerle sağlık alanında yapılacak reformlarla ülke nüfusu artırılmaya çalışılmıştır.³³⁴ 1924'de kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının parti programının 13. fıkrası nüfusun artırılmasına şu şekilde vurgu yapmıştır:

"Nüfusun artırılması ve en büyüğünden en küçüğüne kadar bütün vatandaşların hayat ve sağlığının korunması en büyük gaye ve emel olarak bilinmelidir." Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının parti programı, Cumhuriyet dönemi sağlık politikalarına doğal olarak yön vermiştir.³³⁵

³³⁰ TBMM Zabıt Ceridesi, 1. Devre, c. VIII, s. 417, 488-449.

³³¹ TBMM Zabıt Ceridesi, 1. Devre, c. VIII, s. 418-419.

³³² Üçüncü, *a.g.e.*, s. 179-188.

³³³ Kemal Arı, "Cumhuriyet Dönemi Nüfus Politikası", *Lozanmubadilleri.org.tr/arastirma*.

³³⁴ Yaşar Semiz, "1923-1950 Döneminde Türkiye'de Nüfusu Arttırma Gayretleri ve Mecburi Evlendirme Kanunu (Bekârlık Vergisi)", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı 27, İstanbul 2010, s. 443-469.

³³⁵ Aynı yer.

Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusu artırmak için yapılan yasal düzenlemeler şunlardır:

* 18 Mart 1926 tarih ve 788 Sayılı *Memurîn Kanunu*'nun 88. maddesi; belirli bir süre memurluk yapmış memurların çocuklarının çalışma süreleri dikkate alınarak, yatılı okullarda kısmen ücretli veya ücretsiz eğitim görmelerinin sağlanmasıdır. Kanun, memurları çok çocuk sahibi olmaya teşvik etmektedir.

* 12 Haziran 1937 tarihli *Çok Çocuklu Hâkimlere Yardım Paraları ile İkramiye Hakkında 3253 Sayılı Kanun*.

* 6 Mayıs 1930 tarih ve 1593 Sayılı *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu*. Kanunun 3. maddesinin 1, 2, 3, 4 ve 7. bentleri ile 15. maddesinde "devlet doğumu artırmak ve anne ile çocuk ölümlerini azaltacak tedbirler almakla yükümlüdür" hükmü bulunmaktadır. Aynı kanunun 152. maddesi doğumu engelleyici veya çocuğu düşürmeye yardımcı olan maddelerin ithalini yasaklamaktadır. Yine, kanunun 156. maddesi altı veya altıdan fazla çocuğu olan kadınlara devletçe nakdi mükâfat verilmesini güvence altına almaktadır.

* 1 Temmuz 1926 tarih ve 861 Sayılı *Müddeti Zarfında Nüfus Kütüğüne Yazdırılmayan Doğum, Ölüm, Evlenme veya Boşanma Vakaları ile Bu Durumdaki Kimselerin Cezadan Aflarına Dair Kanun*.

* Mart 1933'de teklif olarak sunulan *Evlilik Dışı Doğan Çocukların Tescili ve Nesep Vaziyetleri Hakkında Kanun* bir yıl sonra kabul edilerek uygulanmaya konmuştur.

* 19 Ekim 1920'de meclise "Bekârlık Kanun teklifi" sunulmuştur. Teklif 25 yaşını doldurmuş henüz evlenmemiş erkeklerle, dul kalıp evlenmemiş erkeklerden vergi alınmasını öngörüyordu. Ancak bu teklif yasallaşmamıştır.

Bu mahiyetteki makalelerin hükümet için yol gösterici olduğu söylenebilir.

11 Haziran 1936 tarih ve 3038 Sayılı *Yasa* çocuk düşürme ve düşürtmeyi, çocuk yapmaya engel nitelikteki fiil ve hareketleri ağır cezayı gerektirecek nitelikte hareketler olarak saymış ve bunu "ırkın tümlüğü ve sağlığı aleyhine cürümler" olarak tanımlamıştır.³³⁶ Bir kadının kendi rızası olmadan çocuğunu düşürten kişiye yedi seneden on iki seneye kadar hapis cezası verilmesi hükme bağlanmıştır.

Rızası ile bir kadının çocuğunu düşürten kimseye iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilmesine karar verilmiştir.³³⁷

Bu vb. yasal düzenlemeler göstermektedir ki nüfus meselesi sağlık politikası düzenlemeleri olarak uygulanabilecektir. Bunun için oluşturulan *Hıfzıssıhha Kanunu* başta olmak üzere bir dizi yasal düzenlemeyle sağlık kurum ve kuruluşlarına görevler verilmiştir.

³³⁶ Resmi Gazete, "TCK'nun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun", kanun no: 3038. Kabul Tarihi: 11/06/1936, Dokuzuncu Bab, Dördüncü Fasil, Madde: 468, s. 6718.

³³⁷ Semiz, a.g.m., s. 443.

İstanbul Seririyatı hükümetin nüfus politikalarına tam destek vermektedir. Hemen her yasal düzenlemeden evvel yol gösterici, tavsiye edici tedbir ve önlemlerle nüfus artışını desteklemektedir. Yazılanların akabinde alınan kararlara baktığımızda, makalelerin hükümet için yol gösterici olduğu açıktır.

Dergi yazarlarından TBMM Üyesi Dr. Tevfik Rüştü, derginin Nisan 1918 sayısındaki "Teksir-i Nüfus" başlıklı makalesinde: *"Memleketimizde teksir-i nüfus meselesi ancak Meşrutiyetten sonra birkaç defa mehâfil-i sıhhiyede ve matbuatta mevzubahis oldu."* demiştir.³³⁸ Bir ülkenin iktisadi hayatında nüfusun önemine değinen yazar iktisadi hayatta makineleşmenin insan gücü ihtiyacını azaltmadığı inancındadır. Yazara göre onları icat edecek, kullanacak olan yine insandır. Nüfusumuzu azaltan faktörler genel olarak hastalıklar ve uzun süre devam eden savaşlardaki erkek ölümleridir. Dr. Tevfik Rüştü, Malthus'un iktisadi gelişme ile nüfus artışı arasındaki ilişkiye dair görüşlerine yer verdiği makalesinde, ekilmemiş boş arazilerle dolu Türkiye'de nüfusun artması gerekliliği üzerinde durmuştur.

Nüfus artışının aciliyetine dair Mazhar Osman'ın daha radikal düşünceleri vardır. Yayınlandığı dönemde tartışmalara konu olmuş makalesinde taaddüd-i zevcâtı (çok eşlilik) savunmaktadır. Bilindiği üzere yeni kurulan Cumhuriyet, aile hukukuna dair düzenlemeleri Batı'dan iktibas etmekte ve modern hayatın bir gereği olarak tek eşliliği kanunlaştırmaya çalışmaktadır. Buna karşı Mazhar Osman fevkalâde sert ve açık bir üslûpla tek eşliliği nüfusun artmasının önünde büyük bir engel olarak gördüğünü ileri sürmüştür. Hatta onun, küçüklerin evlendirilmesi hususunda hayret uyandıran fikirleri vardır. Bekâretini kaybetmiş kız çocuklarının yaşına bakmadan evlendirilmesini insan hakları çerçevesinde bir hekim olarak serdettiği görüşleri, mecliste görüşülecek olan 3245 sayılı aile hukuna dair kanun teklifine reddiye niteliğindedir. Mazhar Osman'ın fikirlerine karşı çıkanlar kadar onu destekleyenler de vardır. Siyasi polemiklere sebep olan makalesinden bir bölümü şöyledir:

"Şu memleketin en büyük derdi olan nüfus azlığına herkesten ziyade vâkıfsınız. Ta Budin ve Kazan ovalarından taşımakla bitiremediğimiz ve hâlâ yarım milyona yakın Avrupa'dan taşımakta olduğumuz muhacirlere rağmen vatanımızda nüfus pek azdır. Bugünün millet prensibi gibi yarının da nüfusa göre arazi prensibi çıkarsa elimizde pek az yer kalacaktır. Niçin azaldığımızı biliyoruz. Başta harpler, ihtilâller olmak üzere hastalıklar bizi bitirmiştir. Galip ve mağlup her harpten beter edilmiş azâ-yı vatanla, daha azalmış nüfusla günden güne daralmış bütçe ile onun yerine birçok sefalet ve hastalıklarla kurutuluyoruz. Harpte ölenlerin birkaç yüz mislini avâkıb-ı müteahhirresi iktisadi sefaletler, salgınlar, hastalıklar bitiriyor.

Bir mesele-i içtimaiye daha meclisinize geliyor. Bu da güya medeniyet kabiliyetimizi Avrupalılara göstermek için arzu ettiğimiz bir tecdit: Taaddüd-i zevcât aleyhtarlığı, talâk düşmanlığı, izdivaçta şer'îsinin adem-i kabulü.

³³⁸ Tevfik Rüştü, "Teksir-i Nüfus", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 12, İstanbul Nisan 1338, s. 151.

Gariptir, fazla bir feministlik, Avrupalılaşmak hevesi bize en makul âdetlerimizi çirkin gösteriyor. Avrupa'da zevcât-ı vâhîde usulü hakikatte var mıdır? Bu bir kadına hoş görünmek riyakârlığı değil midir? Bu hal gayr-ı tabii olduğu için örf ve âdet metres hayatını, fuhşu, piçliği mübah görmemiş midir? Meşru evlâttan ziyade gayrimeşru çocuklarla nüfusunu kabartan bu memleketlerin hayat-ı izdivacına imrenmek ve onu tatbîke kalkmak büsbütün içtimai vukufsuzluğumuzu gösterir. Bu sene Fransa'nın hekim ve edip birçok âlimleri neşriyatıyla taaddüd-i zevcâta taraftar oluyor. Hatta Fransa parlamentosuna taaddüd-i zevcâtın meşruiyetini kabul ve ilân eylemesinde ısrar ediyor. Biz ise yenileşiyoruz diye en güzel bir âdet-i diniyenin bekasını iştîmeye bile tahammül edemiyoruz.

Meşhur Victor Margueritte taaddüd-i zevcâta dair bir eserin mukaddimesinde: "Erkeklerinin harpte kitâle uğraması ve zevce-i vâhîdelik hodbinliği, on sekiz milyon kocasız Avrupalı kadını bekârlık sefalet-i ahlâkiyesine mahkûm ediliyor" diyor.

Ayândan Hogs Lero: "Son hesaba göre Fransa'da bir erkeğe mukabil evlenecek dört kız vardır. Binaenaleyh eskisi gibi zevce-i vâhîde ile izdivaç doğru olmayacağından taaddüd-i zevcâtı men eden Kanun-ı Ceza'nın 240. maddesinin ref'i" gerekir diyor. Bir kadının egoizmi hoşnut edilecek diye binlerce kadını bekâr bırakmak, zabıta i ahlâkiyenin takibatı altında yaşatmak, hulâsa fuhuş hidemât-ı şâkkası cezasına mahkûm etmek... Bu mu kadınlığa hüürmet, bu mu medeniyet?

Bütün dünya âlimlerince kabul edilmiş bir hakikattir ki taaddüd-i zevcât fuhşa manidir. Fuhuş, emrâz-ı tenasüliye ittisâ'ına başlıca âmilidir. Doktor Ravolet Hristiyanlıktan kalan bir âdet-i diniyeyi (monogami) bugünkü medeniyetin miftahı telâkki etmek fazla bir safvettir. Anadolu gibi erkekleri yarım asırdan beri muttasıl imha edilen bir kıta-i vatanda taaddüd-i zevcâtı men değil, teşvik etmelidir.

Yine Fransa'nın en büyük adamlarından Victor Gambon diyor ki: "Müsbettir ki 40 milyonluk Fransa bir rub' asır sonra 25 milyona tenzil edecektir."

Meşhur Fizyolojist Charles Richet, Progressive mecmuasında "Fransa'nın nüfusu günden güne azalıyor. Böyle giderse 200 sene sonra hiç Fransız kalmayacak" diye yazıyor ve tevellüdâtın artacağı çarelerinin kabul-i tatbikini tavsiye ediyor. Bütün müellifler nüfus kahtlığına çağrı olarak poligamiye müsaade istiyorlar. Taaddüd-i zevcât fuhşu kaldırıyor, emrâz-ı zühreviyi pek çok azaltıyor tevellüdât buhranına çare oluyor. Mesela taaddüd-i zevcâtı kabul etmiş Mormonlarda fuhuş pek azmış ve her erkeğin vasati olarak yedi çocuğu varmış. "Anketil" namındaki müellif Fransa Parlamentosunu tereddüt etmeksizin, bir gün kaybetmeksizin (çünkü her günü bir cürüm sayıyor) vazifeye, taaddüd-i zevcâtı kabule davet ediyor. Sonra tecdidperestlerimizin Türkiye Cumhuriyeti Meclisi'nden ilk istedikleri medeni talep taaddüd-i zevcâtın men'i ve küül memnuiyetinin ref'i oluyor.

Lisaros namında bir Saksonyalı eserlerinde taaddüd-i zevcâtın fizyoloji ve hıfzıssıhha nazarından doğruluğunu ve bu yüzden en ziyade kadın sıhhatlerinin istifade ettiğini pek güzel tafsil ediyor.

Bu asrın âlimleri dinimizde olduğu gibi taaddüd-i zevcâta müsaade ile kalmıyor, ona bütün gençleri hatta ihtiyarları poligamiye teşvik ediyor. Dinin bu kadar vâsi' müsaadeli olması taaddüd-i zevcât memduh bir şey olmasa bile işin içinde cebir olmadığı için kanun da ref'ine mahal vermezdi.

Hele talâk meselesi... Terk-i talâkın Hristiyanlığın insanlara verdiği en mühim ızdıraplardan biri olduğu için geçinemeyen karı koca birbirinden kaçarak ayrı yaşayarak bin türlü ahlâksızlıklara katlanmakla dini işkenceyi kuşatıyorlar. Son zamanlarda boşanmak Avrupa'da fevkalâde takdir olunan aile hastalıklarının çarelerinden biri olmuştur.

Küçüklerin tehhülünde ise telâş edileyecek bir nokta görmemekteyiz. Küçüklerde fuhşu, zeval-i bekâreti gördükten sonra icabında izdivaca müsaade etmemek manasız değil midir? İzdivaçta ancak hâkimin reyini almak gibi medeni ve nasihat kılıklı tedbirler olabilir. Fakat takyid medeniyetin başlıca evsafından olan hürriyet-i şahsiyeye tecavüzdür. Diğer taraftan içtimai hastalıkların en mazarı olan fuhşa kapı açar.

*Şu arz ettiğim noktalar muhterem mebus meslektaşlarımızın müdafaa ve himayesini mazhar olursa tecdid namına irtikab edilmesine ramak kalan iki gafletten millet kurtulmuş olur. Bâki ihtiram."*³³⁹

Mazhar Osman, Cumhuriyet hükümeti tarafından kanunla yasaklanan kürtaj konusuna daha kanun meclis kürsünde tartışılmaya başlamadan evvel bütün boyutları ile açıklık getirmiştir. Konuyla ilgili anketler ve değerlendirmeleri dergide yayınlanmıştır. Iskât-ı cenin (çocuk düşürme, kürtaj) konusunu tartışmaya açarak herkesin fikrini açıklıkla söyleyebileceği bir ortam oluşturmaya çalışmıştır. Nüfus artışının gerekliliği konusunda son derece kararlı olan Mazhar Osman, kürtaj gibi hassas bir konuda adeta konuşmaya çekinmekte ve düşüncelerini bu anket üzerinden şu cümlelerle ifade etmektedir:

"Iskât-ı Cenin Anketi Münasebetiyle,

Türk Tıp Cemiyeti, içtimai hayatımız için mühim olan bu hususta bir anket çalışması yaptı. Baskı altında kalmadan herkesin özgürce fikirlerini açıklamaları için oluşturulan ortamda hekimlerimiz fikirlerini yazdı. Konuşmalarında iskât-ı cenine karşı olmayan arkadaşlarımız yazmaya gelince, muhafazakâr tutum aldılar. Söylediklerini yazamadılar.

³³⁹ Mazhar Osman, "Doktor Mebuslarımıza Açık Mektup", s. 109-112.

Bu hususun açığa çıkması kürtaj yapan hekimlerin haksız yere suçlanmaları veya herkesin zan altında kalmasını engelleyeceği gibi konunun bütün boyutları ile tartışılması kürtaj uygulamalarına da açıklık getirecektir."³⁴⁰

Anket sonuçlarına göre hekimlerden bir kısmı tam serbestiyeti savunmuşlardır. Hamilelikten korunma metotlarını meşru görmekte ve karşı çıkmamışlardır. İstemediği meydana gelmiş hamileliğin sonlandırılabilmesi daha doğru bulmuşlardır. Bir kısım hekimler ise içtimai sebepler ve kadının aleyhine doğacak neticeler olduğu takdirde sonlandırılabilir düşüncesinde olmuşlardır.

Mazhar Osman, kürtaj anketi ile ilgili olarak kendi fikrini açıkça yazmak yerine anket üzerinden yorum yapmaktadır. Sağlık sorunları gibi durumlar olması halinde, bir kısım hekimler şartlı kürtajı kabul edilebilir bulurlarken bir kısım hekimler de kesin karşı çıkmaktadırlar değerlendirmesinde bulunmaktadır.

Dr. Hasan Yusuf dergide "Iskat-ı Cenin Anketi" başlıklı yazısında anket sorularını tam metin olarak vermiştir.³⁴¹

Nüfusun artırılmasında muhacirlerin uygun yerlere yerleştirilerek iskân edilmesi de önemli bir yer tutmaktadır. *İstanbul Seririyatı*'nın Ocak 1935 tarihli sayısında muhacirlerle ilgili düzenlemenin Sıhhat Bakanlığına verildiği duyurulmuştur. Yeni düzenlemenin son derece isabetli olduğu ve muhacirlerin iskânının ancak hekimlerin en uygun bir şekilde düzenleyebileceklerinden bahsedilmiştir. Sıhhat Bakanlığı köylerin iskânı, muhacirlerin yerleştirilmesi, köylerin sosyal alanlarının düzenlenmesi, içme suyu, temizlik, aşılar gibi hususları düzenleyecektir. İskân sırasında muhacirlerin geldikleri bölgenin coğrafi durumu gözetilerek benzer coğrafyalara yerleştirilmesi hususuna da dikkat edilmiştir. Bu konudaki bilgiler de şöyledir:

"Sıhhat Bakanlığı bundan sonra muhacirlerin iskânı meselesini de üzerine almıştır. Elini uzattığı her işi azami muvaffakiyetle yapan, memleketimize ve milletimize bitmez tükenmez hizmetler gören yüce bakanlığımızın bu işi de hepimizi minnettar edecek şekilde yapacağından eminiz. Muhacir yerleştirmesi, köylerin yapılması tamamen sıhhat işidir; bu işi hekimler kadar kimse yapamaz. Türk hekimliğinin pek haklı öğündüğü Sıhhat Bakanlığı, bu işin tamamen ehlidir. Hiç şüphemiz yok, yakında sıhhi yerlerde kasabalar, köyler, evler, çeşmeler yapılacak, modern köyler kurulacak, yerin coğrafi ve sıhhi vaziyetinden tutunuz da havasının, gıdasının, suyunun tedariki düşünülecek, aşılarla, kininlerle zavallıların hayatlarını koruyacak, geldiği memleket, yaşayacağı memleketin iklimi, şartları göz edilerek nüfusumuz çoğalacak."³⁴²

³⁴⁰ Mazhar Osman, "Iskât-ı Cenin Anketi Münasebetiyle", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul 1927, s. 349.

³⁴¹ Hasan Yusuf, "Iskât-ı Cenin Anketi", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul 1927, s. 351.

³⁴² Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 17, no: 10, İstanbul 1935, s. 10.

5.3. HEKİMLERİN ÇALIŞMA ŞARTLARI

İstanbul Seririyatı makalelerinde yer alıp daha sonra yasal düzenlemelere konu olan hususların biri, hekimlerin çalışma şartlarına dair düzenlemelerdir. Bu husus derginin ilk sayılarından itibaren yazarların gündeminde olup mevcut uygulamalar eleştiri konusu olmuştur. Bu eleştiriler doğrultusunda merkezi hükümetler tarafından zaman içinde düzenlemeler yapılmıştır.

İlk yıllarda tıp eğitimi, sağlık politikaları, hekimlerin özlük hakları eleştirel bir dil ve sert bir üslûpla derginin sütunlarına aksetmiştir. Genel bir şikâyet havasının hâkim olduğu yazılarda açıkça görülmektedir. Cumhuriyetin ilânından sonra bu üslûp yavaş yavaş değişmiştir. Dergide sağlık alanında gittikçe iyimser bir hale gelen ve memnuniyetle karşılanan yasal düzenlemeler, yazarlar tarafından Sıhhiye Bakanlığının icraatlarının benimsendiğini göstermektedir. Diğer taraftan paramedikal sayfalarda ilerleyen yıllarda Mazhar Osman, yapılan resmi düzenlemelere karşı, eleştirel uzun makaleler yerine, övgü içeren kısa haberlere yer vermiştir. Kanun metinleri ise genellikle tam metin olarak yayınlanmıştır. 11 Nisan 1928'de TBMM'de "Tababet ve Şuabâtı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun"³⁴³ ve ecza mamullerine dair düzenlemeler³⁴⁴ tam metin olarak dergide yer almıştır.

5.3.1. Hekimlerin Özlük Hakları ve Asistanlık

İstanbul Seririyatı hekimlerin özlük haklarına dair taleplerini, genellikle hekimler tarafından kurulmuş olan cemiyetler üzerinden ifade etmiştir. Bu cemiyetler Mazhar Osman tarafından kurulan veya onun üyesi olduğu cemiyetlerdir. Özellikle iki cemiyet bütün toplantı tutanakları *Seririyat'ta* yayınlanan ve sağlık politikalarının tartışıldığı kuruluşlardır. Bunlar Osmanlı *Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti* ve *Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti*dir. *İstanbul Seririyatı* dergisinin ilâve kısmında düzenli olarak yayınlanan tam metin toplantı tutanaklarında, alınan kararlar ve hükümete sunulan yazılı teklifler, bunlara verilen cevaplar da yayınlanmıştır.

Etıbbâ Muhâdenet Cemiyetinin Mayıs 1921'de yaptığı toplantıda doktorlar sağlıkla ilgili mevcut uygulamalardan rahatsızlıklarını dile getirmişlerdir.³⁴⁵ Bir ay sonraki sayıda ise yapılan düzenlemeden memnuniyetlerini ifade etmişlerdir.³⁴⁶ Etıbbâ Muhâdenet Cemiyetinin 1 Mayıs 1921 tarihinde yaptığı toplantıyı Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı*'nda şu şekilde anlatmıştır:

³⁴³ *İstanbul Seririyatı*, "Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun: Birinci Fası; Tabibler", sene 10, no: 3, İstanbul 1928, s. 459-462.

³⁴⁴ Aynı yer.

³⁴⁵ Mazhar Osman, "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âli-i Sıhhîsi", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 1, İstanbul 1921, s. 71-73.

³⁴⁶ Mazhar Osman, "Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Toplantı Tutanağı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 2, İstanbul 1921, s. 29-30.

"İstanbul'da Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti ve Kadıköyü'nde Etıbbâ Teâvün Cemiyeti adındaki cemiyetler Mütareke'den beri düzenli toplanmaktadır. Ama her ikisi de şimdiye kadar etkili bir program yapamamışlardır. Gelecekte daha iyi faaliyetlerde bulunmaları beklenmektedir. Kadıköyü Teâvün Cemiyeti son toplantılarını tıbbi hitabelere ayırmıştır. İstanbul Kulübü ise hekimlerin sorunları ve menfaatlerine dair hususlarla ilgileniyorlardı. Meclis-i Âlî-i Sıhhî'den hekimlere ait düzenleme yetkisi istemekteydi. Açılan bazı dispanserlerin zengin fakir ayırımı yapmadan herkesi ilacı da dâhil olmak üzere bedava tedavi etmelerinin doktorların gelirlerini azalttığını bildirmişlerdir. Bu cemiyetin (kuliüp) temsilcileri mahallelerinden fakir hal kâğıdı getirenlerin meccanen tedavi edilmelerini diğerlerinden ücret alınması gerekliliğini bu mecliste dile getirmişlerdir. Bu maddenin mecliste oylanması talep edildiğinde paşa hekimlerden biri bu durumun hekimlik şanına yakışmayacağını hemen reddedilmesini istemiştir. Petroki Bey ve Abdullah Cevdet Bey bu maddenin oya sunulmasını ve cemiyetin bu talebine saygı duyulmasını istemişlerdir."

Mazhar Osman İstanbul ve Kadıköyü cemiyetleri üyesi olduğundan hekimlerin ekonomik zorluklarından ve yoksulluktan meslek değiştiren arkadaşları olduğundan bahisle, ekonomik buhranda dünyada hekimlik mesleğinde zorluklar yaşandığını, pek çok özel muayenehanenin kapandığını ama Türkiye'de bu durumun daha ağır olup iş bulmakta zorlanan arkadaşlarının olduğunu ifade etmiştir. Zengin hastaların yabancı hekimleri tercih ettiklerini, ancak imkânı olmayanların bizim hastanelerimize geldiğini, bunların da yoksul hastalar olduğunu ve meccanen bakılmaları gerektiğini söylemiştir. Hekimler ekonomik darboğaz altındadır. Mazhar Osman bu sorunların çözüm yollarına dair görüşlerini şöyle sıralamaktadır:

"Birinci olarak, etıbbâ ocağı olan fakültenin acilen ıslah edilmesi gerekmektedir.

İkinci olarak, hastanelerimizi ıslah etmeli, halkın ihtiyacı nispetinde keyfiyeten ve kemmiyeten yükseltmeli, hem de genç hekimleri uzman şeflerin maiyetinde senelerce tutarak iyi mütehassıslar yetiştirmeliyiz.

Üçüncü olarak, senelerden beri hastane şefliklerinde fakülte hoca ve muavinlerinden ilimde şöhret kazanmış fazlaca yorgun zevata çekilin demeli, onları müfettişlik vesaire gibi işlere veya isterlerse kabinelerine terk edip yerlerini yeni yetişenlere vermeliyiz ki bu suretle memlekette fazla adam yetişsin, mahdut yerler ehil ve nâ-ehil birkaç kişi tarafından ebediyyen işgal edilmesin. Otuz darülfunu, üç bin hastane ve enstitüsü olan memleketler için de böyledir.

Dördüncü olarak, günden güne tereddiye uğrayan ve güya memlleketin tabaka-i âliyesini teşkil eden yukarı sınıfın şımarıklıklarını memlekette şöhret bulan etıbbâmız dalkavukluklarıyla artırmamalı. Onlara hekime nasıl intisab edileceğini iyice öğretmeli ve bu gibi ailelerin haremine yavaş yavaş yeni yetişenlerimizi sokmalıyız. Kısa söz; gençlerimizin ilim, şöhret ve servet kazanmalarına bilfil yardım etmeliyiz.

Beşinci olarak, her memleket etıbbâsının nail olduğu vatani hakkın Osmanlı tabipleri için istihsaline çalışmalıdır."

Bu toplantıdan bir ay sonra *İstanbul Seririyatı*'nda yayınlanan Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Toplantı Tutanağında, İstanbul Etıbbâ Muhâdenet Cemiyetinin talebi üzerine hali vakti yerinde hastaların ücretsiz tedavi edilmemeleri hususunda Sıhhiye Askeri Riyaseti'ne yapılan teklifin kabul edildiği bildirilmektedir. Toplantıda, Sıhhiye-i Askerî Riyaseti'nden gelen şu cevap okunmuştur:

*"Gülhane Seririyatı, öğrencilerin eğitim hastanesi olduğu için buraya zengin hastalar da tedavi için gelmektedirler. Onlardan hastanenin giderlerine katkı sağlamalarını beklemekteyiz."*³⁴⁷

Aynı makalede, Etıbbâ Muhadet Cemiyetinde tartışılan hususların dergide neşrinden dolayı duyulan memnuniyet dile getirilmiş ve bu sayede haberdar olunan sorunların çözümüne dair teşebbüse geçileceği bildirilmiştir.

Mazhar Osman derginin Ocak 1925 tarihli sayısında hekimlerin ekonomik sıkıntılarını "Hekimlik Kazanç Vergisi" başlıklı makalesinde şu şekilde dile getirmiştir.³⁴⁸

"Hekimlerden alınan temettu vergisinin ne kadar manasız ve ağır bir resm olduğunu birkaç senedir yazdık. Bu resmin kaldırılması için sıhhiyemizden himmet bekledik. Bu meselede bizle hemfikir olan Etıbbâ Muhâdenet Cemiyetleri, Etıbbâ Birlikleri geçen sene hükümet nezdinde itirazda bulunmuşlar, etıbbânın temettu vergisinden muaf olmalarını istemişlerdi. Bugüne kadar müspet bir semere elde edemedik."

Hükümetin sağlık camiasını ilgilendiren düzenlemeleri dergi yazarları tarafından hassasiyetle takip edilmiştir. TBMM'nin kuruluşunun ilk aylarında Mazhar Osman, hekimlerin meclis nezdinde diğer meslek kollarıyla bir tutulmamasını açıkça istemiştir. Dergisinde TBMM'ye açık mektup yazmıştır. Bu yazı hekimlere övgüyle doludur. Barışta ve savaşta hekimlerin gösterdikleri yararlılıklardan bahsedilerek Cumhuriyetin kurulmasındaki rol ve hizmetleri hatırlatılmıştır. Toplumun en ayrıcalıklı ve adeta en üst sınıfı olarak gördüğü hekimlerin meclisten talebi matrah ve temettu vergisinden tamamen muaf olmalarıdır.³⁴⁹

Meclis, sağlık alanında çalışma prensiplerinin oluşturulması için bir kanun hazırlığına başlamıştır. Doktorların taleplerini de göz önünde bulundurarak şümullü bir kanun tasarısı üzerinde çalışılmıştır. *İstanbul Seririyatı* yazarlarından Hulusi Behçet Bey, mecliste üzerinde çalışılmakta olan kanundan beklentilerini Nisan 1927 tarihli sayıda yer

³⁴⁷ Mazhar Osman, "Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Toplantı Tutanağı", s. 29.

³⁴⁸ Mazhar Osman, "Hekimlik Kazanç Vergisi", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 9, İstanbul 1925, s. 177-179.

³⁴⁹ Mazhar Osman, "TBMM Riyaset-i Celilesine", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 8, İstanbul 1923, s. 100.

alan" İcra-yı Tababet Kanunu Münasebetiyle" başlıklı makalesinde düşüncelerini şu ifadelerle açıklamıştır:

*"Sıhhiye Vekâletinin neşir ve ta'mim edeceğini duyduğumuz kanundan mülhem olarak birçok arkadaşlarımızın acı feryatları ve meslek namına irtikab edilen içtimai felâketleri, birkaç satır yazmaklığımıza sebep oldu."*³⁵⁰

Hulusi Behçet, tıbbın ihtisaslaşması gerektiğini, herkesin her şeyi bilmesinin mümkün olmadığını, doktor hatası yüzünden kaybedilen hastaların vebalini taşıdıklarını, dünyada ihtisaslaşma yolunda ilerleyen tıp ilminin ülkemizde ihtisaslaşması için kanuni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu anlatmıştır. Hazırlanmakta olan kanunun ihtisasa dair düzenlemelerinin mevcut yanlışlıkları bertaraf etmesini ümit ettiğini sözlerine eklemiştir.

Hekimlerin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları sorunlardan biri de tıbbi tedavinin uygunluğu hakkındaki denetimdir. Günümüzde de tartışma konusu olmaya devam eden bu husus derginin Mart 1928 sayısında Mazhar Osman tarafından ele alınmıştır.

Morg Müdürü Muallim Saim Bey'in raporuyla, sınıf arkadaşı Kulak Müttehassısı Muallim Dr. Haydar İbrahim Bey mahkeme huzuruna bir maznun sıfatıyla sevk edilmiştir. Türk Tıp Cemiyetinin celsesinde morg raporunu kâtime vererek hatası var ise değerlendirilmesini istemiştir. Elli kadar üyesi olan celsede oy birliği ile kusursuz bulunmuştur. Tıbbi açıdan değerlendirilen raporda fenni olarak kusursuz görülmüştür.³⁵¹

Bu tür davalar hekimlerin mesleklerini icra ederlerken serbest olmalarına engel teşkil etmiştir. Yargılanmak endişesi ile hastaya müdahaleden kaçınmışlardır. Bu durumun bir an evvel hukuki düzenleme ile giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

Bu ve benzeri davalarda doktorları hastaya müdahaleden kaçınır hale getiren soruşturmalar 1936'da çıkarılan *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilât ve Memurîn Kanunu* ile düzenlenmiştir. Bu kanunun kabul edilmesinin akabinde çıkarılan kanunlarla doktor ile hasta arasındaki sorumluluk ilişkisinin azalması, doktorun devlet adına hareket eden profesyonel biri haline gelmesi, sağlık hizmetinin devlet görüşü olmasını sağlamıştır.³⁵²

Hulusi Behçet, Mazhar Osman ve diğer yazarların yıllardır dile getirdikleri bu sorunlar 11 Nisan 1928'de TBMM'de *Tababet ve Şuabâtı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun* adıyla çıkarılmıştır. Kanunun birinci bölümünde doktorlarla ilgili hükümlere yer verilmiştir. Bu bölümde doktorluk yapabilme, hasta muayene edebilme şartları, özel muayenehane açma ve kapatma koşulları, çeşitli kurumlarda görevlendirilecek doktorların nitelikleri, ameliyat yapma şartları ve aykırı davranışı bulunan doktorlara

³⁵⁰ Hulusi Behçet, "İcra-yı Tababet Kanunu Münasebetiyle", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, no: 3, İstanbul 1927, s. 345-349.

³⁵¹ Mazhar Osman, "Morg Raporu", *İstanbul Seririyatı*, no: 11, İstanbul 1928, s. 413-419.

³⁵² T.C. Başvekâlet Müdevvenat Müdürlüğü, *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu*, Ankara 1930, s. 33-34.

uygulanacak cezalar belirtilmiştir. Ayrıca yasanın bu maddesi ile hekimlere özel muayenehane açma yetkisi tanınmıştır. Bu durumun en önemli nedeni, ekonomik şartlardan kaynaklanmış olmasıdır. Yasada hekimlik bir sanat dalı sayılmış, hekimi devlet düzeninde tutabilmek için hak ve sorumluluklarının çerçevesi çizilmiştir.³⁵³

Tababet ve Şuabâtı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun'un kabulünden sonra Sıhhiye Vekâleti'nin düzenlediği *İhtisas Esaslı Maaş Dereceleri Kanunu* kabul edilmiştir. Hulusi Behçet'in Temmuz 1927'de dergide yayınlanan bir makalesinde hassasiyetle üzerinde durduğu tıpta ihtisaslaşma, yazara göre bir insan hakkı meselesidir.³⁵⁴ Mazhar Osman da Hulusi Behçet'le aynı görüştedir. Sert üslûpla yazdığı makalelerinde hükümet ve Sıhhiye Vekâleti üzerinde baskı oluşturmaya çalışmıştır. Bu eleştiriler sonrası yapılan yeni düzenlemeler ise memnuniyet ifadeleri ile verilmiştir.

İstanbul Seririyatı'nın Haziran 1930 sayısında, övgü ve memnuniyetle TBMM tatile girmeden evvel Sıhhat Vekâleti çalışmalarının onaylandığı haberi verilmektedir. Bu çalışmalar, *Sıhhat-i Umumiye Kanunu* ve *Bütçe Kanunu*'nun kabulüdür.³⁵⁵

Sıhhat-i Umumiye Kanunu Mazhar Osman'ı fevkalâde memnun etmiştir. Yazısında hekimlerin yıllardır beklediği ve sahipsiz oldukları için düzenlenemeyen haklarının verilmiş olmasından duyduğu memnuniyetten övgüyle söz etmiştir. O, ihtisasları sahasında hekimlere nasıl çalışacaklarına dair yol gösteren kanunun sağlık teşkilâtında ahengi sağlayacağından emindir. Ayrıca meclisin onaylandığı *Bütçe Kanunu* ile Sıhhat Vekâleti'nin bütçesi geçen seneye göre iki kat artırılmıştır.

Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen *Seririyat*'ta hemen her sayının değişmez şikâyet konusu doktorlardan alınan kazanç vergisi uygulamalarıdır. Derginin 1931 Temmuz sayısında Mazhar Osman'ın kazanç vergisine karşı sert üslûpla yazdığı yazı, uygulanmaya başlayan vergi dolayısıyla daha da sertleşmiştir. Kazanç vergisini: "*Çok çalışanların, çalışmayanları veya az çalışanları beslemesi, bütçe açığını çalışanlara kapatmak isteyenlerin vergisi*" olarak ifade etmiştir. Mal ve hizmet ayırımının yapılması gerektiğini, tüccardan alınacak vergi ile doktorlardan alınacak verginin farklı telâkki edilmesini, hekim vefat edince arkasında ticarethanesinin kalmadığı, oysa tüccarın hem refah içinde yaşadığı hem de tembellik yapabildiğini, hekimlerin bunlardan mahrum sadece çalışarak ömür tükettiklerini söylemiştir.³⁵⁶

Derginin Ocak 1932 sayısında yazdığı makalesinde genel gidişattan memnun olan Mazhar Osman, düzenlenmesi gereken hususlara da dikkat çekmeye devam etmiştir. O, doktorların çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesini talep etmiştir. Ayrıca bu düzenleme ile dışarıda çalışma zamanı neredeyse kalmamış olan doktorlardan kazanç

³⁵³ *İstanbul Seririyatı*, "Tababet ve Şuabâtı Sanatları...", s. 459-462.

³⁵⁴ Hulusi Behçet, *a.g.m.*, s. 345-349.

³⁵⁵ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 2, İstanbul Haziran 1930, s. 603-604.

³⁵⁶ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 3, İstanbul 1931 s. 17-19.

vergisinin tamamen kaldırılmasını istemiştir. Bakanlık tarafından hastanelerde hekimlerin çalışma saatleri sabah 8.00, akşam 15.00 olarak düzenlenmesine tepki göstermiştir. Bu düzenlemenin hastane dışında hasta bakan doktorlar için zorlayıcı olduğunu, hekimlerin zaten fedakârca çalıştıklarını, asıl düzenlenmesi gereken hususun fakülte hocalarının mesai saatleri olduğunu söylemiştir.³⁵⁷

Mart 1933 tarihli "Ayın Akisler"nde konu yine doktorların kazanç vergisidir. Kazanç vergisi uygulanmaya başlamıştır.

Nisan 1933 sayısında "Ayın Akisleri" bölümünde Mazhar Osman dünya iktisadi buhranının Türkiye'deki yansımalarından bahsetmiştir. İntihar eden zenginler, batan banka ve mağazalar... Alım gücü zayıflayan doktorlar, yoksulluk çekmeye başlamışlardır. Devlet bütçe açığını kapatmak için doktor vizite ücretlerine ek vergi koymuştur. Mazhar Osman bu durumu eleştirmektedir.

Sağlık personeliyle ilgili ve devletin sağlık alanındaki sosyal sorumluluğunu belirleyen 1936 Tarihli Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilât ve Memurîn Kanunu ile bu şikâyetler kısmen de olsa giderilmiştir. Bu kanuna göre, Bakanlık, Bakanlar Kurulu'na üye bir bakan başkanlığında, devlet hizmetleri arasında ülkenin sağlık şartlarını düzeltmek, milletin ferdi ve sosyal sağlığına zarar veren etkenlerle mücadele etmek, gelecek nesillerin sağlıklı olarak yetişmesini sağlamak, halkı sağlık ve sosyal yardıma kavuşturmak ve iskân işlerini görmek için kanunlarla kendisine verilen görevleri yapmakla sorumlu tutulmuştur. Özellikle *Hıfzıssıhha Kanunu* ile *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilât ve Memurîn Kanunu*, Refik Saydam döneminde çıkarılmış olan ve devleti sağlık alanındaki bütün düzenlemelerin merkezine yerleştiren önemli kanunlardır.³⁵⁸

Resmi Gazete'nin 23 Haziran 1936 tarihli nüshasında yayınlanan *Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurîn Kanunu*³⁵⁹ dergi camiası tarafından sağlıkla ilgili en kapsamlı kanun olarak yorumlanmıştır. Hekimlerle ilgili hemen her alanda düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeler doktor çevrelerinde memnuniyetle karşılanmıştır.

Olumlu yönde seyreden düzenlemelere rağmen doktorlara uygulanan kazanç vergisi dergide şikâyetlere konu olmaya devam etmiştir. Kazanç vergileri beyanname usulü aynı, sabit vergi usulünde değişikle kabul edilmiştir. Hekimlerin gelirleri üzerindeki ağır vergi yüküne rağmen tüccarlarla kazanç vergisinin aynı görülmesi adaletsiz bulunmuştur. Konu derginin sütunlarına şu şekilde yansımıştır:

"Kazanç vergileri bu sene yine yeni bir şekil aldı. Beyanname usulü aynı, sabit vergi usulü biraz değişti. Beyanname usulünden pek haklı olarak şikâyet edenlerimiz pek

³⁵⁷ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 1, İstanbul 1932, s. 63-64.

³⁵⁸ TBMM Zabıt Ceridesi, 2. Devre, İçtima Senesi 6, c. V, 1936, s. 189.

³⁵⁹ *Resmi Gazete*, "Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanunu", sayı 3337, İstanbul 1936, s. 6695-6706.

çoktu. Tacir gibi defter tutmak, deftere itiraz edilmek, defterin gösterdiği miktarı az bularak memurun takdiri ile fahiş vergiler koymak, istinaflar, temyizler hepimizi yıldırırdı. Fazla da olsa sabit vergiyi tercih edenler çoğaldı. Lâkin bu sene sabit vergiye bina vergisinin hasılat-ı gayr-ı safiyesinin yüzde yirmi beşine ve buhranlara inzimâmen birinci sınıfa altı yüz lira zam olmuş. Biz masrafı az, kazancı çok yüksek bazı mesleklerle bir tutulacağımızı hiç tahmin edemiyorduk."³⁶⁰

Mazhar Osman'ın açıklıkla ve defaten makalelerinde dile getirdiği tababetle ilgili eksiklik ve yanlışlıklarından biri de hastanelerde asistanlık uygulamalarıdır.³⁶¹ Dergide sadece Mazhar Osman değil, diğer yazarlar da asistanlık hususunda benzer şikâyetlerini ve çözüm yollarını makalelerine konu etmişlerdir. Mayıs 1928 tarihli sayıda Trabzon'da Opr. Dr. Sabri Osman Bey "Dr. Osman Şerafeddin Beyefendiye" başlığı ile yazdığı makalesinde bir evvelki sayıda hekimlik mesleğine dair eleştiri ve tavsiyelerde bulunan Osman Şerafeddin Bey'i tenkit etmiştir.³⁶² Makalesinde hastanelerde yeterince asistanın bulunmadığını, mezun sayısının az olduğunu, mevcudun da Anadolu'ya tayin edilmek zorunda kalındığını yazmıştır. Sabri Osman Bey aynı makalede, mesleğin gençler tarafından tercih edilmediğini çünkü maddî manevî zorluklarının olduğunu dile getirmiştir.

Dergide merkezi hükümetin, talepleri karşılayan düzenlemeleri akabinde de memnuniyet ve takdirlerini dile getiren makalelere yer verilmiştir. Dr. İhsan Şükrü, hekimlerin taleplerinin dikkate alınıp yasalaştırılmasından memnuniyet duyduğunu ifade etmiştir. O, Sıhhiye Vekâletinin hekimlerle ilgili düzenlemesinden dolayı hükümeti şu cümlelerle takdir etmiştir.

"Şuracıkta Sıhhiye Vekâleti'nin yeni bütçesini şükranla yâd etmeden geçemeyeceğim. Bu ihtiyaçları pek iyi takdir eden yeni vekil beyin hastanelerdeki mütehassısları elinden geldiği kadar terfiye çalışmış olması bir fiil-i hayırdır. Çalışmak kuvvetini kazandırıyor."³⁶³

Mayıs 1929'da meclisten *İhtisas ve Memur Dereceleri Kanunları* geçmiştir. Mazhar Osman, bu haberi derginin Mayıs 1929 sayısında *Canlı Ay*'da gündemine almıştır. Tıbbın her alanında hocalık yapan hekimlerin devrinin bittiğini, dergide bu hususta son on senedir yazılar yayınladığını ve bu fikirlerin dikkate alınarak kanuni düzenlemeye gidildiğini söyleyerek:

"İşte ihtisas meselesi için on senedir yazdıklarımızı bugün bir kanun halinde önümüze dikilmiş görüyoruz!" demiştir.

³⁶⁰ Mazhar Osman, "Canlı Ay", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 5, İstanbul 1939, s. 42.

³⁶¹ Mazhar Osman, "Hastanelerde Asistanlık", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 16, İstanbul 1922, s. 141-143.

³⁶² Sabri Osman, "Dr. Osman Şerafeddin Beyefendiye", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul Mayıs 1928, s. 437.

³⁶³ İhsan Şükrü, *a.g.m.*, s. 120.

"Mühassısığa gerek yok" diyen hocalar kanuni düzenlemeden sonra fikirlerinden aniden vazgeçmişlerdir. *İstanbul Seririyatı* dergilerinde uzmanlığın gerekliliği savunulduğunda menfaatleri için buna karşı duran veya sessiz kalanlar da eleştirmiştir.³⁶⁴

Seririyatta sağlık alanında yapılması icap eden düzenlemeler hükümet nezdinde bazen süratle yapılırken bazen de netice alabilmek için uzun yıllar beklemek zorunda kalınmıştır. Mazhar Osman ve ekibi mühassıs doktor sayısının artması ve asistan eğitimlerindeki aksaklıkların giderilmesi için Sıhhiye Nezareti ve hükümetten taleplerde bulunmuşlardır.³⁶⁵ Bu talepler ve önerilen çözüm yolları uzun zaman alsa da nihayet önerildiği şekilde çözüme kavuşturulmuştur.

Dergide asistanlık uygulamasında en çok eleştirilen husus, hocaların asistan eğitimi için gayretli olmayışlarıdır. Hekimlik mesleğinin ülkemizde ilerlemesi için uzmanlara ihtiyaç vardır. Hâlbuki hastanelerde maddi kaygılarla asistan almaktan imtina eden hocalar bulunmaktadır. Mühassıs yetiştirmenin fakültenin vazifesi olduğunu iddia eden hastane hocalarına karşı, "*iẖtisas, hastanelerde yapılır*" diyen fakülte hocalarının mevcudiyeti hekim camiası açısından utanç verici bir durum olarak açıklanmıştır.

Mazhar Osman *asistanlık* hususundaki düşüncelerini ve daha sonra hükümet tarafından da dikkate alınarak uygulanacak olan çözüm yollarını "*Hastanelerde Asistanlık*" başlığı ile yayınlamıştır:

Hastahanelerde Asistanlık,

En büyüğümüzden en küçüğümüze kadar hepimiz memleketin hayrhâhıyız. Hepimiz onun bağ erme dönmesini, Avrupa ile medeniyette boy ölçüşmesini isteriz. Fakat hiçbirimiz onu mesut etmek, onu yükseltmek için vazifemizi yapmayız. Vazife lafzından bizim anladığımız pek mahduttur. İsteriz ki her şey olsun bitsin. Olmak, yapmak için biraz da bize çalışmak ve fedakârlık etmek düştüğünü takdir etmeyiz. Vazifesinde hürmetkâr görünenlerin bile nasıl çalıştığını, ne düşündüğünü, ne yaptığını yakından görünce insanda terakki kanaati tamamen siliniyor. Herkes az çok samimi veya ca'li fena yürüdüğünü biliyor da kendi hissesine isabet eden müstakimliği, faaliyeti göstermez. İstikamet ve gayreti de kendi dimağımızdaki gibi tefsir etmişiz, kendi nef'imize tevafuk ettiği tarzda kabul eylemişizdir.

Büyük küçük herkes görüyor ki hekimliğimiz ilerlemiyor. Belki birkaç hekimimiz manen kağı arabasıyla, maddeten otomobille ilerliyor. Fakat kitlemiz, mesleğimiz günden güne aşağılanıyor. Bir sanatın âtisi yetişenlerle temin olunur. Kaç genç yetiştirdik, ne hazırladık? Acaba muhitimizi, bizim yarım yamalak ilmimize ilelebet müftekir bırakmaktan hodperestane bir zevk mi duyuyoruz? İştitiyorduk ki, fakültede iki asistan çıkarılınca, maaşları hocalar arasında taksim ediliyor. Bazı hastanelerde

³⁶⁴ Mazhar Osman, "Canlı Ay", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 1, Mayıs 1929, s. 548-549.

³⁶⁵ Mazhar Osman, "Hastanelerde Asistanlık", s. 141-143.

asistanların müddeti bittikçe yerine yenisi alınmıyor da maaşı memurlara dağıtılıyor. Hâlbuki mektep muallimliği maaştan ziyade şerefi ve zevk-i manevisi içindir. Hatta hükümet tahsisat vermese bile maaşlarından bir kısmı asistanlar için ayıracak veya dışarıda kazanç bularak yaşatacak üstadlarımızın pek çok olduğunu sanıyorduk. Bunu yüksek şahsiyetler takdir etmediği gibi mevâki'-i âliyye geçenler de düşünmüyor. Sıhhiye Müdüriyeti etibbâmızı yükseltmek, halkımızın fevkalâde ihtiyacı olan mütehassısları yetiştirmek için senelerden beri ne faaliyette bulundu? Müdüriyet eline geçen hekimleri iyi kötü bir memuriyet bulabilmekle mesleğe ve memlekete karşı vazifesini yapmış mı addediyor? Bugün memleketin ebeye, hekime, operatöre, göz mütehassısına, sinir hekimine fevkalâde ihtiyacı varken bunlar nereden yetişiyor? Fakültenin yetişenler kemmiyet ve keyfiyetçe kâfi mi? Bir vakit Harbiye Nezareti "ben fakültenin yetiştirdiği etibbâya askelerimi emanet edemem, iyice bir staj görmek için Gülhane'yi ibkâ değil hatta tevsi' ve ıslah edeceğim" diye ilk inkılâp senesinde Gülhane ocağını söndürmek isteyenlere pek musib bir cevap vermişti. Hatta Harbiye Nezareti kura erbabının kemmiyet ve keyfiyet kusurlarını bile kendisine iş edinerek fakülteyi halkın sıhhatini yükseltecek etibbâ yetiştiremediği için müdahaleye kalkışmıştı. Müdüriyet yedi senelik harpte ne suretle yetiştiklerini gördüğümüz biçare gençlerin iyice staj görmeksizin hayata atılmalarında, senelerden beri dağ başlarında kitapsız, gazetesiz, hastanesiz, derssiz yaşayan eski etibbâsının sıra ile tevsi'-i malumatına çalışmakta kendini alâkadar görmüyor mu? Etibbânın ilim ve cehlinin sıhhat-i umumiyyeye tesiri yok mu? Sıhhat-i umumiye ancak İstanbul civarına dağıtılan kininle mi, Çatalca ve Gebze'ye münhasır lüzumlu lüzumsuz müfettiş i'zâmıyla mı kurtulacak? Zaten etibbâ keyfiyetten yükselince Müdüriyet-i Umumiyyeden talimat almaksızın muhitine ve kendilerine nâfi' olacak yolları bulur. Yedi hele üç senedir İstanbul hastaneleri mükemmel birer klinik haline sokulsaydı, işsiz yaşayan birçok etibbâya marifet kapıları açılsaydı, hatta cebren staj yapmaları temin edilseydi az bir hizmet miydi? Hâlbuki Müdüriyet-i Umumiye elinde bulunan birkaç hastaneye bile kâfi miktar asistan veremiyor, boğazı tokluğuna çalışanları bile çok görerek çıkarıyor. Hastanın adedinden fazla ücretli ücretsiz hastabakıcı bulunmasına müsamaha ederken mütehassıs yetişmek kastıyla sığınan gençlere kapısını kapıyor. Mütehassıs yetiştirmek fakültenin vazifesiymiş. Öyle de olsa fazla mal göz mü çıkarır? Hususıyla aynı mazeret fakültede var. O da: "Biz hekim yetiştiririz, mütehassıslar hastanelerde yetişsin." diyor. Vakıa kariyer-i akademiye hizmette fakültenin pek çok kusurlarına, noksanlarına şahidiz. Sıhhat-i umumiyyeye karşı hizmeti, Müdüriyet-i Umumiye'nin anladığı mahdut manadan daha çok vâsi' anladığımız için onu da hemen aynı derecede mesul görüyoruz. Meselâ müdüriyet Toptaşı'nın bir ihtisas mektebi haline geldiğini memnuniyetle karşılayacağına, "bizim vazifemiz değil, fakülte düşünsün" demekle iktifa etti ve bu acayip mazeretle o meselede yaptığı haksızlık için enzâr-ı âmmeye beraet kazandığını zanneyledi. Hatta irfan-ı şübbâna edilen o müstesna hizmetleri tenkide bile kalktı. İstanbul hastanelerini geziniz, asistan kahtlığı hususunda birincilik şüphesiz bizdedir. İkinciliği de Avrupa, Amerika kliniklerinde aramayınız... Daha ibtidai kıtalarda belki...

Bugün iş başında bulunanlarda kökleşmiş bir zihniyet var. Hocalıklar, memuriyetler, kendilerine münhasır atıyye-i Rabbaniyedir. Irsen ve istihkaken o yerlere sahiplerdir. İddia-yı liyakat adeta küfr-i mahsustur. Gençlerin güvendikleri yegâne silâhın liyakat olduklarını bildikleri için o silâhtan mahrum etmek sırr-ı siyasetleridir. Memleketin gençlerini irfandan, terakkiden uzak yaşatmak için aralarında adeta hafî bir muahede akdetmişlerdir. Gençlikle hele bilmelerine, düşünmelerine hasımdırlar. Onlar ahlâkı kendi menfaatlerine zerre kadar dokunmayan, en gayrimeşru yaptıklarına katlanan meskenet ölçüsüyle tartarlar. Maatteessüf liyakati de ahlâkı da ancak böyle kendi endazesıyla ölçenler irfana hâkim oldukça harp meydanında ölen yiğitlerden kat kat ziyade sulh sahasında genç dimağlar sönmeğe mahkûmdur."³⁶⁶

Asistanlıkla ilgili dergide yer alan talepler ve düzenlemeler 1933'de fakülte kapatılıp Beyazıt'a taşındığında arzu edilen şekilde karşılanmıştır.³⁶⁷ Mazhar Osman aynı yılın Ağustos sayısında önerileri ve çözüm yollarının hükümet tarafından dikkate alındığını ifade etmiştir.

Asistan yetiştirmekle ilgili 1933'den önce de hükümet nezdinde bazı düzenlemeler olmuştur. Bunlar kısmi düzenlemeler olsa da *İstanbul Seririyatı* dergisinde memnuniyetle karşılanmıştır.

5.3.2. Taşradaki Hekimlerin Durumu

Osmanlının son döneminde cephede asker kaybının yanında hekim kayıpları da olmuştur. Tıp Fakültesinden mezun hekim sayısının azlığı yanında cephelerde şehit olanlar, mevcut hekim sayısını azaltmıştır. Anadolu halkı salgın hastalıklarla pençeleşirken bir yandan da tedavi olmak için büyük şehirlere gelmek zorunda kalmıştır. Doktorlar Anadolu'ya gitmektense İstanbul'da kalıp muayenahanelerinde özel olarak çalışmayı tercih etmişlerdir. Mazhar Osman hem İstanbul'da kalmak isteyen hekimleri hem de Anadolu'ya hekim göndermek isteyen hükümeti haklı bulmuştur. Doktorların sayısı az ve Anadolu doktorsuzdur. Hükümet Anadolu'nun uzak yerlerine hekim göndermek için meclise kanun teklifinde bulunmuştur. Anadolu'da doktorlar iptidai yaşam dışında kamu yöneticileri ve memurlar tarafından adeta angarya şeklinde çalıştırılmaktadırlar. Halk fakir olduğundan ücret ödeyemezken, zenginler de kendilerinin ücretsiz tedavi edilmesini istemişlerdir. Hekimlerin de insan olduğu adeta unutulmuş günün her saatinde kendilerinden karşılıksız hizmet beklenilmiştir. Bu mecburiyet başka bir meslek kolunda mevcut değildir. Hekimler en küçük bir memnuniyetsizlikte üst düzey yöneticileri tarafından sürgüne gönderilmişlerdir. Uzun süre görev yerlerinde kalamayan doktorlar aileleriyle birlikte perişan olmuşlardır.

³⁶⁶ Aynı yer.

³⁶⁷ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 8, İstanbul Ağustos 1933, s. 193-194.

Asistan yetiştirilerek ülkenin mütehassıs eksikliğini kapatmak mümkünken kimse buna yanaşmamıştır. Çözüm önerisi olarak ise hekimlerin zorla gönderilmeleri yerine gönüllü gitmek üzere gerekli şartların sağlanması ve emekli askeri hekimlerin emeklilik maaşları kesilmeden Anadolu'da çalışmalarına müsaade edilmesi önerilmiştir.

Mazhar Osman dergide "Hekimlikte Mecburi Hizmet" başlığıyla yazdığı yazısını "hükümet" ve "hekimler" cephesinden ele alarak şunları ifade etmiştir:

Hekimlikte Mecburi Hizmet,

Hükümet Anadolu'nun uzak yerlerine hekim göndermek için meclise bir kanun teklif etti. Fakülteden çıkan her genç hekimi iki sene uzak memleketlerde bi'n-nisbe yüksek maaşla cebren kullanmak istiyor. Adeta silâhlı askerlik gibi bu mecburi hizmetten şüphesiz hekimsiz memleketlere adam bulmak nokta-i nazarından çok fayda me'mûldür. Fakat birçok mahzurları da olduğu hemen hatıra geliveriyor. Bu mahzurlar düşünülerek ta'dil edilirse daha isabet olur mülâhazasındayız. Evvelâ tahsil-i âlî ihtiyarîdir. Hiçbir fakülte müntesibine zorla hâkimlik, mühendislik ettirmediği halde, hekimler bu haktan, bu hürriyetten neden mahrum ediliyor. Sâniyen biz Tıp Fakültemizin noksanlarından, yetiştirdiği hekimlerin ilmî ve amelî kıfayetsizliğinden şikâyet ederken, mektepten yeni çıkmış bir efendiyi fakülteden tekmil hastanelerimizden, irfan merkezlerinden uzak bir yere göndermekle o hekim noksana mahkûm, o halkın sıhhati mükemmel addedilmiş olmaz mı? Her sinnin [yaşın] yakışık alan bir hali var. Taşradan âzâde serir-i hayata alışmış bir tabip ne kadar hüsn-i niyet sahibi olursa olsun bir müddet sonra talebelik ve asistanlık sıkıntısına katlanır mı? Sâlisen, memlekette iyi hekim ve mütehassıs azlığından hepimiz ıstırap duyuyoruz. Böyle nevanmâ eksportasyon için hekim yetiştirilirse ihtisas kapıları büsbütün kapanmış olmaz mı? İhtisas devresindeyiz. Halk mütehassıs ihtiyacını tamamen hissediyor. Hâlbuki en büyük vilâyet merkezlerinde bile belli başlı şubelerin mütehassısı yok. Şimdiden sonra nasıl yetişecek. Mütehassıs değil de iyi pratisyen lâzımsa o daha güçlüdür. Pek çok seneler iyi hastanelerde değerli üstadlar servisinde çalışmalı ve senelerce serbest hekimlik etmeli ki itimat edilebilsin ve bu asrın istediği gibi hekim olsun.

Filvaki taşralara arkadaşlarımız maatteessüf rağbet etmiyor. Bu rağbetsizliğin sebeplerini tahlil edersek çare bulmak için yol kendiliğinden gözüktür. Şüphesiz en mühimi su-i terbiyedir. İstanbul muhabbeti hiçbirimizin gönlünden silinmedi. İstanbul'da üç kuruş kazanmayı taşrada üç lira kazanmaya hemen hepimiz tercih ediyoruz. Birçok mektep arkadaşlarımızı görmekteyiz ki nihayet İstanbul'a yerleşebilmek muvaffakiyetiyle sermesttirler. Gözlerinin önündeki bin misale rağmen bu zevkin payidar olacağını zannederler. Bu hava-i hoş hiç olmazsa fenne, tıbbi cemiyetlere, hastanelere kavuşulduğu için olsa mazur ve hatta şayan-ı takdirdir. Senelerden beri mecburen kitapları kapamış terakki ve tecdidde bigâne kalmış bu zavallı arkadaşlarımızın öğrenmek için hava-i hoşları da kalmamıştır. Pek yakın bir istikbal ya kendilerini bu mesut yerlerden ayıracak yahut açıklara çıkarılacak, tekaüt edilecek. Çünkü İstanbul'daki memuriyetler mahdut, rağbet ise ölçüştür. Belki bu İstanbul sevdası şimdiden sonra azalır.

İkinci sebep, gittiği yerde hekimlerimizin uzun müddet kalamamasıdır. Hiçbir kusur ve kastı olmadığı halde arzu etmediği başka bir yere tahvil ediliveriyor yahut bir iftiraya kurban olarak azl olunuyor. Hükümet harcırahı rayiç masrafa göre değil, gelişigüzel takdir ederken ailesi ile İstanbul'a Anadolu'nun bir köşesinden diğerine nasıl taşınır? Müddet-i emrince kazandıklarını böyle yollarda yiyen, ciddi sıkıntıda üzerine kâr kalan nice arkadaşlarımızı biliriz.

Üçüncü sebep, taşrada etibbâya edilen tahakkümdür. Hekimler kaymakamından belediye reisine kadar hepsinin emri altındadır. Kaç kumandan ve vali bilirim ki ömründe on para hekim parası vermediklerini, mamefih evlerinden hekim eksik olmadığını makam-ı iftiharda söylemiştir. Kendilerine hasbi hizmetkâr yapmakla kanaat etseler yine insaf. Hizmetkârlar bile kızıp terk-i hizmet edeceğini, fazla külfete katlanamayacağını takdir ederler. Köle, azad kabul etmez köle... Maatteessüf taşra hekimlerinin vaziyeti böyledir. Bu kodamanların namütenahi emir ve arzularını yerine getirmeyen hekim iptida vaktinde aylık almamaya, birikmiş 6-7 aylığı için yalvarmaya, vesait-i nakliyesiz, yolsuz asayişsiz bir köye vakitli vakitsiz angaryaya gitmeye mahkûmdur. Bu kadar eziyet kâfi gelmiyormuş gibi beceriksiz, cahil, adam öldüren zehirleyen, çocuk düşüren, afete göz diken, dinsiz ithamlarıyla ebediyen lekelemeye de kalkarlar. Bu yüce sanatı bin zorlukla öğrenirken böyle cahillerin hakareti altında ezileceğimiz hangimizin aklına gelirdi?

Dördüncü sebep, gittiği yerde para kazanamamak. Bu memleketin en büyüğünden en küçüğüne kadar hekim hakkına karşı saygısızlık vardır. Vakıa bizim de taksirimiz olmamış değildir. Büyükler hekimleri saraylarında, konaklarında, çiftliklerinde bedava çalıştırmakla onlara şeref bahsettiklerini tevhim ederler. Zengini hekimin sanatını ödemeyi düşünmez. Onun da yaşamak ve iyi yaşamak hakkı olduğunu aklına getirmez. Memura o da memur ben de diye vermek istemez. Fakiri olmadığı için vermez. Maatteessüf çok yerde hekimlerin kazancı maaştan ibaret kalır. Bugünün (dünün de öyleydi) maaşı kifâf-ı nefse kifayet etmez.

Binaenaleyh sade uzak memleketler için değil bütün vatanımıza şamil olmak üzere daha cazip islahat yapmalıyız. Meselâ:

Evvel, uzak yerlere gitmeyi ihtiyarlara bırakmalıyız. Talipleri bir misli maaş fazla vermeli, mütekait askeri tabipleri tekaüdiyelerine dokunmamak üzere aynı maaşı ücret suretinde vererek yollamalıyız. Bu suretle hem çok pratik görmüş etibbâ rağbet eder hem de hizmet askeriyesini ihtimam eden meslektaşlarımız ancak ekmek almaya kifayet edecek tekaüdiyelerine ferah bir taam da ilâve edebilirler. Diğer taraftan birçok merkez memuriyetleri de genç mülkî hekimlerimize kalır.

Sâniyen, rızası olmaksızın tahvil etmemeli ve cidden bir cürmü olmadıktan sonra azl edilmemelidir.

Sâlisen, pahalılık ve nakliye ücretleri iyice hesap edilerek harcırahlar verilmeli, harcırah itasında hekimin ailesi miktarı da hesap edilmelidir.

Râbi'an, hekimler bulundukları yerde kaymakamın, beldeye reisinin değil ancak Sıhhiye Müdüriyeti ve Vekâletinin emri ile hizmete mecbur tutulmalı, ona kimse füzuli yere tahakküm edememeli ve herkesten mesleğinin ulviyeti ile mütenasip hürmet görmelidir.

Hâmisen, hükümetin verdiği maaş bir tabibi muayyen bir saat için vazifedar eyler. O vazifeyi ifü eden doktor istirahat ve serbest saatlerini ancak kendi hesabına isti'mâl etmelidir. İster istirahat eder, ister çalışır, ister hasta bakar. Vazife-i resmîyesi haricinde hekimi kim işgal eder ve kim onun ilminden müteneffi' olmak isterse ödemeye mecburdur. Bu mecburiyeti Sıhhiye Vekâletimiz vilâyetlere ta'mim etmeli, mahkemelere tanıtılmalıdır. Hekimin göndereceği hesap pusulası bir tüccarın faturası gibi muteber olmalı, mahkemeler şahitlere, yeminlere, hekimlere müracaat ederek bu hakkı iptal etmeye çalışmamalıdır. (İstirahat kabilinden bir sergüzeştçik anlatayım: Eski mebuslardan bir zahit ademcağız muayenahaneme gelmişti. Uzun uzadı kendini muayene ettirdi, tavsiyelerimi ve reçetemi aldı. Çıkarken ne dese beğenirsiniz? Evlât, sana para mı vereyim dua mı edeyim? Tabii cevabımı verdim: Siz mebusunuz, 20.000 kişi size teveccüh göstermiş. Eğer aylık almıyor ve milletin duası ile hizmet ediyorsanız, siz de bana bir dua ile hakkımı ödeyiniz Adamcağız mahcup oldu idi.)

Sıhhiyemiz hekimliğimizi böyle esaslı surette himaye ederse, her yere hekim bulur. Para kazandıkça hekim de sanatını sever, daha ziyade okur, mesleğe fazla alâka gösterir, hekimlikte ilerler, dünyada karşılıklı menfaat gösterilmedikten sonra kimsenin külfet istemeye hakkı yoktur. Cebren istenildiği takdirde kerhen iş görülür. Böyle işin hayrı ise pek mahduttur. Her hizmet, hele hekimlik ancak gönül arzusu ile olur.³⁶⁸

Mecburi hizmetin kaldırılmasının Anadolu'nun sağlık hizmetlerinden yoksun kalacağı anlamına geldiğini Mazhar Osman makalesinde açıkça ifade etmiştir. Ona göre, doktorlarda mecburi hizmetin kaldırılmasından ziyade mecburi hizmet uygulamalarının değiştirilmesi ve iyileştirilmesi elzemdir. Nitekim 1932'de *Zorunlu Hizmetin Kaldırılmasına İlişkin Kanun* kabul edilmiştir. Tamamen mecburi hizmetin kaldırılması değil, devlet tarafından yatılı okutulan öğrencilerin mecburi hizmete tabi olmaları, gündüzlü öğrencilerin devlet memuru olarak çalışmalarının sağlık hizmetlerinde herhangi bir aksaklığa sebebiyet vermeyeceği anlatılmak istenmiştir.³⁶⁹

İstanbul Seririyatı'nın Mart 1924 tarihli sayısında Mazhar Osman'ın Ocak nüshasında kaleme aldığı yukarıda transkribesi verilen makalesini³⁷⁰ yumuşatarak ifade ettiği görülmektedir. Mart ayında "Sıhhiye Bütçesi - Yeniliğe Doğru" başlıklı makalesinde Cumhuriyet yönetimine övgülerde bulunmaktadır. Sıhhiye Vekâletinin meclisten yeni sene için talep ettiği bütçe ile salgın hastalıklarla mücadele, mütehasıs

³⁶⁸ Mazhar Osman, "Hekimlikte Mecburi Hizmet", *İstanbul Seririyatı*, c. IV, no: 3, İstanbul Kânûnîsânî 1340, s. 105-108.

³⁶⁹ BCA, Fon: 041. Dosya: 10.0.0, belge no: 110.66.28.

³⁷⁰ Mazhar Osman, "Hekimlikte Mecburi Hizmet", s. 105-108.

yetiştirmek için Anadolu'da numune hastaneleri kurma, taşra teşkilâtlarını güçlendirme ve Anadolu'da görev yapacak olan hekimlerin çalışma şartlarını iyileştirecek bir dizi düzenlemeden bahsetmiştir. O, Sıhhiye Vekâletinin kadrosunun iyi niyetini ve geniş ufkunu takdirle karşıladığını şu satırlarla dile getirmiştir:

Sıhhiye Bütçesi - Yeniliğe Doğru,

Vekâlet yeni sene bütçesinde meclisten sıhhiye icraatı için fazlaca para istiyor. Bu talebini muhik gösterecek musavver icraat projesini meclise takdim etmiştir. Bir nüshasını bize göndermek lütuf ve nezaketinde bulundukları bu esbâb-ı mûcibe lâyihasını ehemmiyetle okuduk. Vekâletin memlekette yeni bir hayat-ı tıbbî uyandırmaya azmettiği görüliüyor. Sıhhiye teşkilâtının malarya ve frengi mücadeleleri için Avrupa'dan birer mütehassıs celp edeceğini öğrendik. İşte bütün manasıyla şayan-ı takdir yeni kafalılık... Eski idaremize bilhassa fakültemize sorulsa, bizde bu işi başarabilecek ne üstadlar bulmazlar. Hâlbuki bu üç teşkilât başlı başına bir ihtisas ister. Belki içimizde malarya ve frengiyi oldukça iyi tedavi etmesini bilenler epeyi vardır. Fakat memlekette umumi mücadelede en akıllılarımız bile bî-nihaye yorgunluktan, gülünç işlerden, nihayet hiçten başka bir şeye muvaffak olamamıştır. Şüphesiz bir daülkelb tedavisi için memleketimizin ittihaz ettiği usul frengi ve malaryadaki anarşıye nispetle daha mazbut ve daha asrıdır. Vekâlet, Karye Teşkilât-ı Sıhhiyesine kadar geniş düşüncelerden sonra hastanelere, mütehassıslara ehemmiyet veriyor. Bu suretle tababet için memleketimizde yeni bir devre açılmak isteniliyor. Anadolu, fakültenin nazarî ve amelî bütün tedrisat noksanıyla ortaya sağtığı hekimlerle dolmuştur. Şimdiye kadar merkez bu biçare arkadaşlarımızın tekemmüllerini hiç düşünmemiştir. Zengince bir memlekete düşüp birkaç kuruş kazanabilenler ateş-i irfanla hemen Avrupa'ya koşmuş, diğerleri hemen mektep malumatıyla kalmıştır. Avrupa'dan avdet edenler de resmî makamlardan büyük istiskallerle karşılanmışlar, serbest hayata atılanlar feyizli bir yer düşmüşse mevcudiyetini koruyabilmiş, kavuşamayanlar bin türlü maceraya karışmaya mecbur olmuştur. Hastahanesiz, cemiyetsiz, gazetesiz hekimlik ilerleyemez. Sıhhiye Vekâleti daha bu seneden itibaren Numune Hastaneleri açıyor. Adeta onları tekmil seririyatı haline koyuyor, birçok muhtelif yerlerde Sıhhiye müesseseleri yapıyor, hele mütehassıslara her vilâyette çalışacak bir hastane, bir mevkiyi temin ediyor. Bu suretle halkın pek mühim bir ihtiyacı, mütehassıs yoksunluğu kalmıyor. Bundan sonra her şubede birçok mütehassıslar yetişmek için zemin hazırlanmış oluyor. Hekimlik terakkiye doğru mesut bir adım atmıştır. İlerlemesini can-ı gönülden temenni ederiz.

Muazzam inkılâbın başlangıcında sıhhiyemizde de bir durgunluk olmuştu. Bu kadar büyük bir inkılâbı başaran, küçük bir daireye asırların mütefessih müzahrafatlarını bırakmışken ilk zamanda gördüğümüz tıbbî kusurlardan müteessir olmuştuk. Yeniliği sevenler burada bir senedir güçlülere göğüs gerdi, merkezi üzmedi, dirayet ve hüsn-i niyet ile sulh becerildiği, saltanatlar devrildiği bu seneyi şerefle geçirdi. Vekâlet İstanbul'da çalışanların fetanetlerini her vesile ile takdir etmekten geri durmadı, hâlâ bir amir azametinden ziyade bir meslektaş uhuvveti ile ihtiyaçlarımızı tekrar ricaya lüzum

görmeksizin düşündüğünü ispat ediyor. İlk zamanda bile İstanbul'un entrikaları, bulanık suda balık avlamak isteyenlerin ağıları ortada olmasaydı, yürümek isteyenlerin ayaklarına gizli gizli sarılmasaydı daha rahat yürünülecekti.

Hele en şayan-ı takdir olanı eski idare gibi alabildiğini idare-i maslahata çalışmıyor, muntazam bir program dâhilinde yürüyor, ilerliyor.

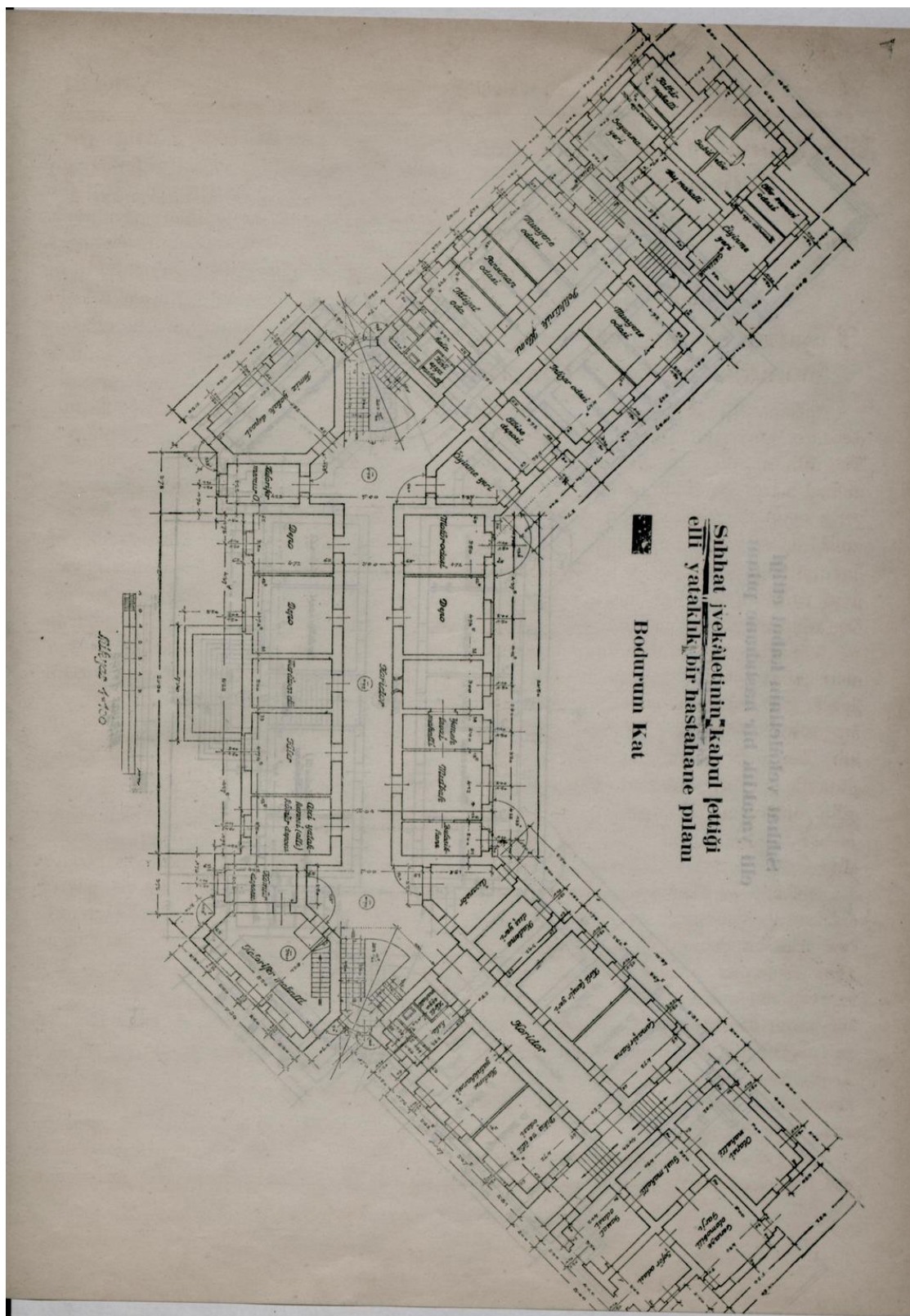
Avrupa irfanından istifade etmiş halef selef üç genç vekil, şeref sancağını elinden bırakmaksızın aynı maksada teveccüh etmiştir. Tabii zamana göre sıçırıyor, yürüyor, koşuyor, fakat hep ilerliyorlar. Görülüyor ki iş başına gelenler gününü hoşça geçirmek, birkaç bende kayırmak için bu külfeti omuzlarına yüklenmemiştir. Her biri 'bu zamanda bundan fazlası yapılamazdı' dedirtmek istiyor. Bu gençliğin, tecdidin feyzidir. Ne kadar geri olduğumuzu, ne kadar ilerlemeye ihtiyacımız olduğunu idrak edebilenlerin fiilidir. Nihayet bu her dakika millet huzurunda hesap vermeye mecbur halkın teveccühü ile yükselmiş bir idarenin eseridir. İşbaşındakiler hak, terakki, tecdit sözlerine istihzalarla mukabele edenler değil, onları tatmine yemin etmiş meslek sahipleridir. Bu gibi eserler ta'dil ettikçe Cumhuriyete herkes ruhu ile ta'biyet edecektir.

Sıhhiye Vekâletini az zamanda gösterdiği terakki ve kemalden dolayı tebrik ediyoruz."³⁷¹

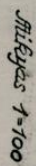
Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*'nın Mart 1929 tarihli nüshasında Sıhhiye Vekâletinin Anadolu'da yapmayı planladığı Amerikanvâri hastane modelini anlatmıştır. Anadolu'da Sıhhat Vekâleti'nin kabul ettiği elli yataklı prototip hastane planı tüm katların planı çizili olarak yayınlanmıştır. Ankara'da açılacak olan bu örnek hastane binasının aynı standartlarda yurdun geneline yaygınlaştırılması planlanmıştır. ³⁷² Söz konusu planlar aşağıda sunulmuştur:

³⁷¹ Mazhar Osman, "Sıhhiye Bütçesi, Yeniliğe Doğru", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 11, İstanbul 1924, s. 114-115.

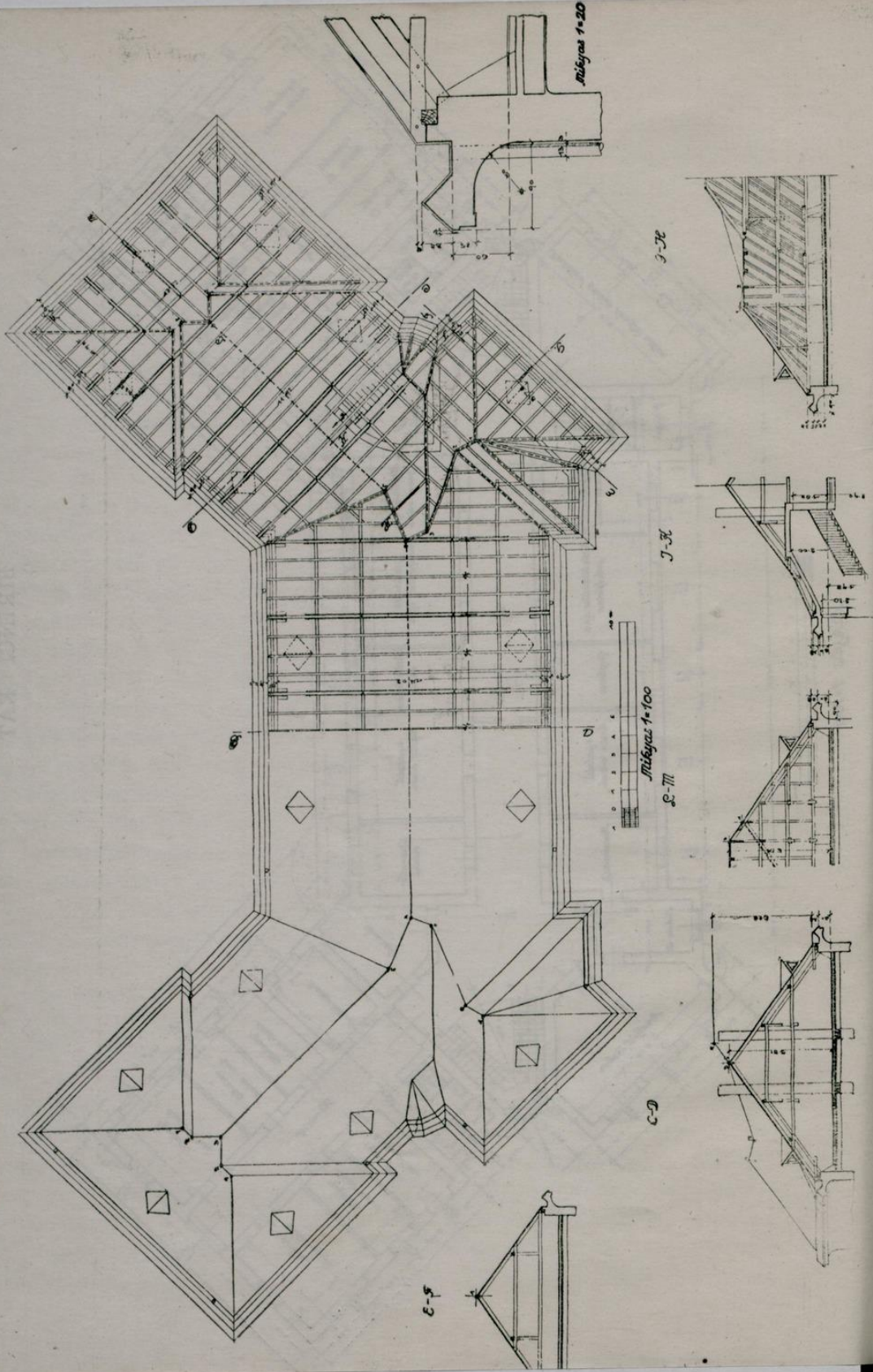
³⁷² Mazhar Osman, "Elli Yataklık Hastane", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 11, İstanbul 1929, s. 533.

Milkyas 1=100

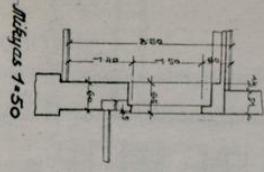
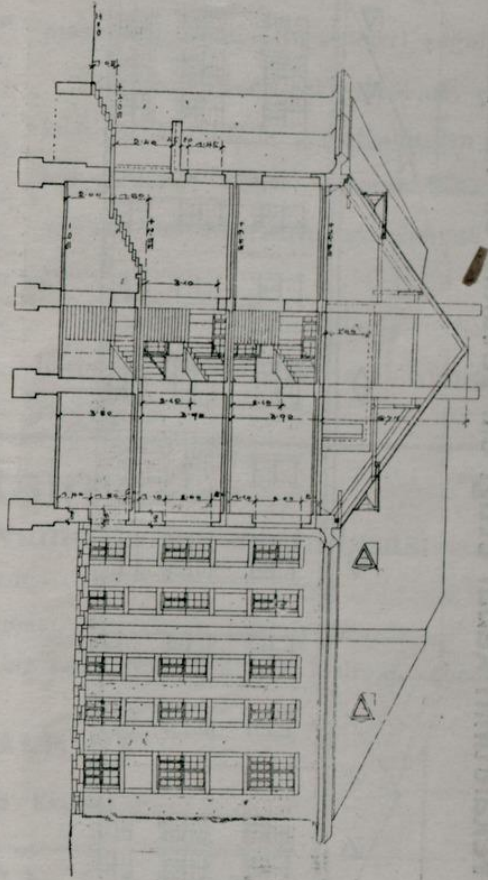

Sıhhat Vekâletinin kabul ettiği elli yataklık bir Hastahane planı

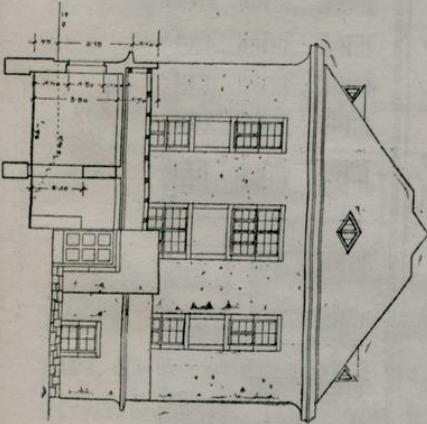
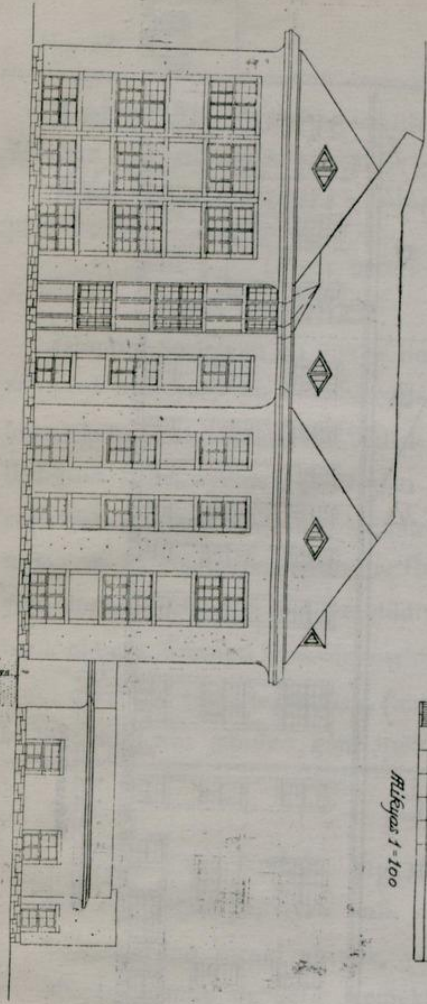

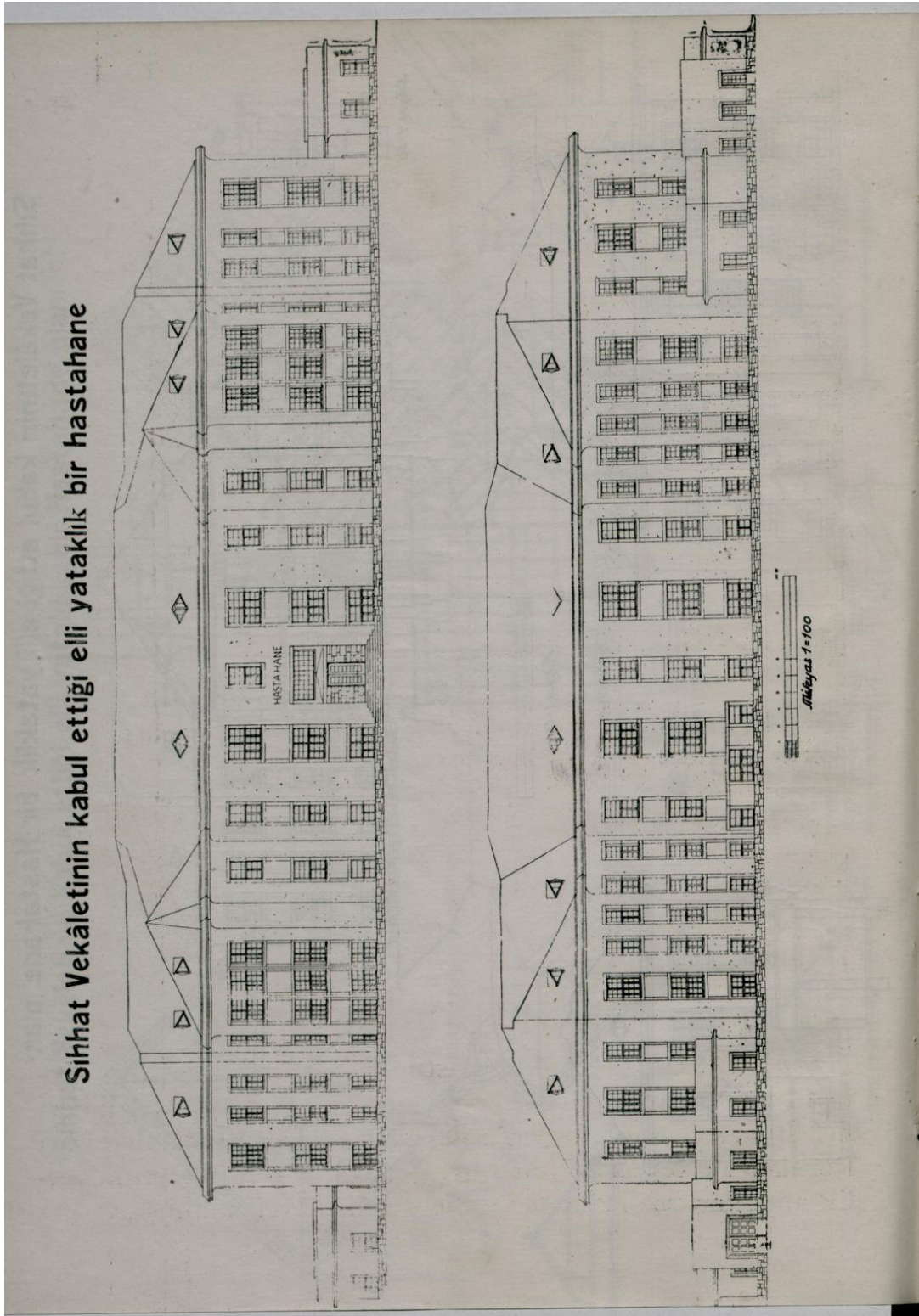
Sihhat Vekâletinin kabul ettiği eli yataklık bir Hastahane planı

2-3

Mikyas 1:100

Derginin Nisan sayısında Sıhhat Vekâleti'nin kabul ettiği elli yataklı hastanenin kat planları:³⁷³

³⁷³ Mazhar Osman, "Sıhhat Vekâletinin Kabul Ettiği Elli Yataklı Hastane", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 12, İstanbul 1929, s. 544-546.

5.3.3. Ecnebi Hekimler

Cumhuriyetin sağlık alanında yaptığı ilk düzenlemelerden bir diğeri ecnebi hekimlerin ÷lkede mesleklerini icra etmelerine yönelik getirilen sınırlamalardır. Özellikle ecnebi hekimlerin mesleklerini icra etmeleri ve halkın onlara olan teveccühleri yerli hekimlerin rahatsızlığına sebebiyet vermiştir.

Osmanlı Devleti'nde yeterince hekim yetişmediğı için yurt dışından gelip ÷lkemizde mesleklerini icra eden ecnebi hekimler tartışma konusu olmuştur. Fak÷lte hocaları dâhil, hekimlerimiz hastane haricinde muayenehanelerinde de hasta bakmışlardır. Vizite ücretlerinin düşük olması, gelen hastaların yoksul olduklarından dolayı para verememeleri, hekimlerin gece gündüz demeden hasta bakmakla mükellef olmaları meseleleri, Mazhar Osman'ın dile getirdiğı sorunlardandır. Nitekim o, derginin Temmuz 1921 tarihli sayısında ecnebi hekimlerin İstanbul'da serbestçe çalışmalarını sert bir dille eleştirmiştir. Hekimlerin haklarını savunması gereken "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti"nin üzerine düşen vazifeyi yerine getirmesi için cemiyet mensuplarını uyarmıştır. Onun "Hekimlik Etme Hakkı" adlı makalesinde yer alan bu husustaki fikirleri şöyledir:

- Ecnebi hekimlerin İstanbul'a dolmaları, Beyoğlu gibi zengin semtlerde muayenehane açarak bir anda meşhur olmaları, bu kişilerin hekim oldukları bile şüpheli iken halkın parasını alıp sıhhatini bozmaları karşısında Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti sessiz kalmaktadır.

- Cemiyet, hekimlerin haklarını savunmak için dispanser ve polikliniklere gelecek fakir hastaların azaltılması yollarını arıyor.

- Zengin hastalar ecnebi şarlatan hekimlere gittiklerinden muayenehanede Türk hekimlere yoksul hastalar geliyor.

- Tıp eğitimi dahi almayan ecnebi hekimlerin ÷lkemizde hekimlik yapmaları milli bir problemdir.

- Reçetelerine hazım için, şifa için alkol yazarak halkı içkiye alıştırdılar. Neslimizi bozarak bizi yok etmek istiyorlar.

- Ecnebi doktorlar temettu vergisi vermiyor, kapit÷lasyonlardan istifade ediyorlar. Buna mukabil yerli hekimler üç kuruş kazanıyorken bir banker kadar vergi vermeye mahkûm ediliyor.

-Yerli hekimler iyi bir yere muayene açmakta zorlanıyorlar. Güzel binaların sahibi ecnebiler, kendi milliyetlerinden olan bu hekimlere daha ucuz fiyatla kiraya veriyorlar.

-Bizim hekimlerden zengin muhitlerde muayenehane açanlar devletin sıkı denetimine tabi oluyorlar. Sıhhiye-i Askeriye veya Müdüriyet-i Umumiye yabancı hekimlerle değil, bizimle uğraşıyor. Mesleki yaptırımları çoğı zaman ağır oluyor.

Hekimlerimiz kendilerini bir dağ başında veya cephe hattında sürgünde bulma korkusu içinde çalışıyorlar.³⁷⁴

Bu yazıdan iki sene sonra Cumhuriyet yönetimi bu eleştiriler doğrultusunda yabancı hekimlerin Türkiye’de çalışmalarını bir kanunla yasaklamıştır. Çıkan kanun Türk hekimleri ve halkını korumak adına yapılmıştır.

Yabancı hekimlerin ülkede faaliyet göstermelerine, liyakatsizlikleri ve hak etmedikleri şöhretlerinden dolayı karşı olan Mazhar Osman bu defa da hükümet tarafından çıkarılan kanunla yabancı hekimlerin meslekten men edilmesinin olumsuz yansımaları olacağını şu maddeler çerçevesinde iddia etmiştir:

- Türk tıbbını korumak adına yabancı hekimlerin ülkemizde çalışmaları hükümetçe yasaklanmıştır. Bu uygulama kolaycılığa kaçma olsa da pek çok ülkede mevcuttur. Hükümetimiz de dünyadaki teamüller doğrultusunda karar vermiştir.

- Ecnebi hekimlerin yerini Türk hekimlerin doldurulacağı tezi doğru değildir. Geçen sene pek çok ecnebi hekim gitmesine rağmen Türk hekimlerinin kazançlarında ciddi bir artış olmamıştır.

Fakülte hocaları dâhil ecnebi hekimler hekimlerimiz halk arasında yeterince şöhret kazanamamışlardır.

- Aynı liyakata sahip olsalar bile halkımız Türk hekim yerine yabancı hekimi tercih etmiştir. Bunun suçlusu yabancı hekimler değil, halka yeterince kendilerini tanıtamayan yerli hekimlerdir.

- Zengin muhitlerin kozmopolit yapısında ecnebi olmak tercih sebebidir. Bu sebeple ecnebi hekimler memleketimizden servet kazanarak gitmişlerdir.

- Gidenlerin yerini dolduracak daha liyakatli hekimlerimiz yoktur. Bilakis onlardan daha liyakatsiz ve şarlatanlarla yerleri doldurulmaktadır.

- Zengin Türk halkının ekserisinin ecnebi hekim tercih etmesi mensup olduğu sosyete için prestij göstergesi olduğundandır.

- Halkın bir bölümü ise hastalıkların tedavisinde hurafelerden medet ummakta ve doktora gitmemektedir. Bir bölümü de doktora para vermekten imtina etmektedir.

- Mensubu oldukları fakültenin unvanını kullanarak meşhur olan hekimlerimiz vardır. Bunlardan kifayetsiz olduğu halde bu mensubiyetleri sayesinde şöhret kazananlar vardır ki, ecnebi hekimlerin yerini asla dolduramazlar.

- İşlerinde maharetli olan ecnebi hekimlerin muayenehane ve hastanelerinin yerine yerlilerin geçmesini hayal etmek dahi güçtür.³⁷⁵

³⁷⁴ Mazhar Osman, "Hekimlik Etme Hakkı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 9, İstanbul 1921, s. 87.

³⁷⁵ Mazhar Osman, "Ecnebi Doktorlar", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 8, İstanbul 1923, s. 479-480.

Mazhar Osman, Cumhuriyetten sonra batılı hekimlerin ülkemizden yavaş yavaş ayrılırken yerlerini Rus hekimlerin doldurduğuna dikkati çekmiştir. O, yabancı hekimlerle arkadaşlık dostluk bağlarının olduğunu, onları özleyeceğini, onların da İstanbul'u unutamayacakları kanaatindedir:

"Ecnebi Doktorlar,

Hükümet bu ay ecnebi doktorların muayenehanelerini kapattı. Hatta çok şöhret kazanmış İtalyan meslektaşlarımızın hastahaneleri de kapandı. Şüphesiz liyakat-ı ilmiyeleri ecnebiliğin ilâve ettiği kıymetle pek az zamanda kendilerini yükselten o arkadaşların aramızdan ayrılmasına, şahsi dostluk namına pek müteessiriz. Memleketimizde bulundukları müddetçe Kanun-ı Muhâdenet'ten asla ayrılmayan bu zatlara karşı ne gayz ne haset beslemek hatırımdan geçer. Kazandılarsa namuslarıyla, irfanlarıyla kazandılar. O liyakatte vatandaşlarımız rub' derecede muvaffakiyet göstermedi ise müttehhim onlar değildir. Kozmopolit muhit onları daha ziyade takdir etti. Onlar kendilerini bizden daha ziyade sevdirdi. Vakıa ecnebilik her yerde mergûb ve rûçhana sebeptir. Binaenaleyh memleketimizde servet ve şöhrette kazanarak giden meslektaşlarımızın pek çok hatıralarla bağlı oldukları İstanbul'u unutmamalarını temenni ederiz.

Hükümetimiz Türk tababetini himaye kastıyla ecnebileri icra-yı sanattan men etti. Birçok mütemeddin memleketlerin kabul ettiği bir teamül olduğu için şüphesiz müseyyeb (tembel-uyuşuk) bir karardır. Fakat piyasadan birkaç ecnebi hekimin çekilmesi ile hekimlerimiz pek az şey kazanacaktır. Bu adamların açık bıraktığı yeri maatteessüf ve eminim Türk doktorları işgal edemez. Nitekim geçen seneden beri ecnebi ve Hristiyan epey iş yapan doktorlardan pek çoğu memleketimizi terk ettiği halde hiçbirimiz hiss olunur derecede müteneffi' olmadık. Mütareke senelerinde Beyoğlu'nda kuvvetli bir şebeke haline girmiş olan Rus doktorları aleyhine yazı yazmaklığımı hep o semtte hekimlik edenler rica ediyordu. Biz o adamcağızlardan bir zarar görmemiştik.

Giden değerli ecnebi doktorların yerini daha değersiz, bize daha yabancı olan yerli metaların tutacağına şüphe edilmesin. Çünkü fakülte hocaları da dâhil olduğu halde hekimlerimiz halk arasında kâfi derecede prestij kazanamamıştır.

Halkımızın pek mühim kısmı bizim müşterimiz değildir. Daha birçok seneler olamayacaktır da.

Bizden şüphesiz daha münevver ve müreffeh olduğu için hekimlik kadrini en ziyade takdir edenler gayrimüslim unsurlardır. Bunların ekserisi bizim lâ-yemut (ölümsüz) ve maa'l-ibre şöhrete mazhar olduğunu zannettiğiniz esâtize-i tıbbımızın ismini bile etmemişlerdir. Ne onlar bize hekimliği yakıştırmışlar ne biz kendimizi tanıtabilmişizdir. En tehlikeli dakikalarında emvâlini satarak 1.000 liraya herhangi bir ecnebi doktora apandisitini ameliyata razı olanlardan herhangi birinin, onda bir ücretle hatta bedava en meşhur operatörlerimizin yapacağı teminatına iltifat etmediklerine kaç defalar şahit olduk. Bu zatlara zorla mı kendimize celp edeceğiz?

Müslümanlar bir takım gruplara taksim olunabilir: Bir kısmı "haylayf" (lüks yaşantı) dediğimiz sonradan görmeler ve kibar geçinen kısımdır. Poker masalarında "fayf okoloklar"da, suarelerde tanıştıkları ecnebilerin mevâdd-ı iktizâyı tercih ederler. Onlarca hekimin dans etmesi, iyi bir kavalye olması, evsâf-ı tercihiyedendir. Şüphesiz Türk doktorlarını munis ve şayan-ı iltifat görmezler. Halkımızın ikinci kısmı güya eski kibarlardır. Bunlar eskiden beri gayrimüslim doktorları mahremiyetlerine ithal etmiş ve aile içinde kethüda ile lala arasında bir mevki vermiştir. Efendilerinin mizacını öğrenmiş esrarına karışmış yarım asırlık bu emektarlar doktorlar varken azimetli üstatlarımıza serfûrû edemezler.

Üçüncü büyük kısım; gözünün çapaklanmasını, başının kel olmasını, sara ihtilâcları arasında kıvrınmasını hoca ve hüddam işi telâkki ederek hekimliğe katiyen iltifat etmezler. Bunlar da bizim değildir. Biz hekimlere düşen grup, tababeti, tabiplerimizi takdir ettiği halde kesesi ekmekçi ve kasap dükkânında tükenenlerdir. Bedavacılığa alışmış, hekimin hakkını yemeyi helâl sayan iz'ânsızları ise hesaba katmayalım. Böyle bir muhitte birkaç İtalyan veya Fransız doktorların piyasadan çekilmesi ile hekimlerimiz ne kazanır?

Bu mevzuda tenkit edilecek bir nokta da -tabiri gücümüze gitmesin- kifayetsizliğimizdir. Dışarıda beş on para kazanabilen doktorlarımız, şöhretlerini fakülte veya o ayarla bir müesseseye medyundur. Hâlbuki böyle bir unvana sığınmaksızın sa'y-i zatîsiyle şöhret ve servet kazananların faaliyetlerini takdir etmeliyiz. Bin çeşit ders-i profesör levhaları altında, han odalarında, eczane köşelerinde roker ücreti ile hasta bakan hekimlerimiz nasıl mazhar-ı rağbet olur. Hamidiye Etfal Hastahanesinin karşısındaki Menara Hastanesini gördünüz mü? Her manası ile konkort otel olan bu müessesenin onda dokuz müşterisi canının kıymetini bilen gayrimüslimdir. Henüz biz ne haricen ne müştereken bu klinik ayarında bir müessese yapamadık. Menara Kliniğini kapayarak, hekimlerini himaye eden hükümete yahut hekimlerinin hatırı için kendini işlerinde öyle bir darü't-tedaviden mahrum eyleyen halkımıza nişane-i şükran olmak üzere yakında böyle bir hastanecik takdim edebilecek miyiz? Yoksa hem yapanları kıskanacağız hem kendimiz bir şey yapmayacak mıyız?"³⁷⁶

5.4. HIFZISSIHHA POLİTİKALARI

Hıfzıssıhhaya dair eleştiri, tavsiye ve önerilerin, sağlık alanında yayın yapan süreli bir yayında yer alması şüphesiz bir gerekliliktir. *İstanbul Seririyatı*'nda ilk sayıdan itibaren hemen her sayıda halk sağlığını korumak, salgın hastalıklardan korunmak, bulaşıcı hastalıkların tedavi metotları vb. konular hassasiyetle incelenmiştir. Yazarlar, bulaşıcı hastalıklarda kişilerin özel hayatlarının gizliliğini de dikkate alarak çözüm yolları önermişlerdir. Halkı ücretsiz muayene eden dispanserlerde doktorların

³⁷⁶ Aynı yer.

muayenehanelerini işletemez duruma gelmesinden yakınan Muhâdenet Cemiyeti üyeleri, muhtardan fakirlik belgesi getirmeyenlerin ücretsiz bakılmamasını talep ettiklerinde Sıhhiye Müdüriyeti buna itiraz etmiştir. İtiraz sebebi frengili hastaların hastalık durumlarından mahalle muhtarları ve cami imamlarının haberdar olmalarının doğru bulunmayışıdır. Sıhhiye Müdüriyeti cemiyetin bu talebini reddederek frengili hastalardan kimlik istenmemesini, takip ve tedavilerinin ücretsiz olarak yapılmasını tartışmasız benimsemiştir.³⁷⁷ Bu görüşmeler tutanaklar şeklinde dergide her ay yayınlanmıştır. Hekimlerin talepleri doğrultusunda yapılan yasal düzenlemeler de yine dergide yayınlanmıştır. Sıhhiye Müdüriyetinin aldığı bütün kararları ve arka planında cereyan eden tartışmaları okurlarına satırı satırına aktaran Mazhar Osman bu vesile ile hekimlerin talepleri doğrultusunda kararlar alınması hususunda baskı oluşturmuştur.

İstanbul Seririyatı'nda hıfzıssıhha konularında, kişilerin yapması gerekenlerin yanında devletin yapması gereken hukuki düzenlemelere ait de tavsiyeler de vardır. Bu tavsiyeler resmi kanallarca dikkate alınarak mevzubahis olan alanlara dair yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bölüm başında anlatıldığı üzere, alkol ve uyuşturucu madde kullanımının yasaklanmasına dair yayınlar *Men'-i Müskirât Kanunu*'nun mecliste kabulünde ve uygulanmasında etkili olmuştur.

Dönemin bulaşıcı hastalığı olan veremle mücadelede *İstanbul Seririyatı* başrol oynamıştır. Dergide sıklıkla yayınlanan makalelerde halkı bilinçlendirmek ve devleti koruyucu tedbirler almak hususunda teşvik hedeflenmiştir.

Temmuz 1921 tarihli sayıda Mazhar Osman Sıhhiye Müdüriyetinde veremle mücadele için bir komisyon oluşturulduğu bilgisini vermektedir.³⁷⁸ Bir başka komisyon ise hastanelerin iç tüzüklerini yapmakla görevlendirilmiştir. Hastanelerde bundan sonra idari ve sıhhi ıslahat mümkün olacaktır. Ayrıca tüzükte asistanlık hayatına, hastane doktorlarına ve mütehassıs yetiştirilmesine fevkalâde önem verilmiştir.

Dispanserlerde halk, ekonomik durumuna bakılmaksızın tedavi edilmektedir. Bu durumdan rahatsız olan Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti üyeleri doktorların haklarının korunması gerektiğini, fakirle zengini ayırt edecek kriterler getirilmesini istemişlerdir. Bu fikre karşı çıkanlar ve taraftar olanları dinleyen Sıhhiye Müdürü Abdullah Cevdet Bey her iki cemiyetin temsilcisi Mazhar Osman Bey'in talep ve açıklamalarını dikkate almıştır. Mazhar Osman Bey konuşmasında doktorların ekonomik sıkıntılarından ve muayenehanelerini kapatmak zorunda kaldıklarından bahsetmiştir. Türkiye'de ecnebi devletlerin ve Kızılhaç'ın misyoner hastanelerine ve ecnebi doktorların muayenehanelerine halkın teveccühlerinin altında yatan gerçeklere bakmak lâzım geldiğini ifade eder. Zengin hastaların yabancı hekimleri tercih ettiklerini, ancak imkânı olmayanların bizim hastanelerimize geldiğini, bunların da yoksul hastalar olduğunu ve

³⁷⁷ Mazhar Osman, "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âlî-i Sıhhîsi", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 1, İstanbul 1921, s. 71-72.

³⁷⁸ Mazhar Osman, *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 2, İstanbul 1921, s. 88.

meccanen bakılmaları gerektiğini söylemiştir. Hekimlerin ekonomik darboğazının altında Mazhar Osman'a göre etıbbâ ocağı olan fakültenin acilen ıslah edilmesi gerekmektedir.

İkinci olarak, hastaneleri ıslah etmeli, halkın ihtiyacı nispetinde keyfiyeten ve kemmiyeten yükseltmeli, hem de genç hekimleri uzman şeflerin maiyetinde senelerce tutarak iyi mütehassıslar yetiştirmelidir.

Üçüncü olarak, senelerden beri hastane şefliklerinde fakülte hoca ve muavinlerinden ilimde şöhret kazanmış fazlaca yorgun zevata 'çekilin' demeli, onları müfettişlik vesaire gibi işlere veya isterlerse kabinelerine terk edip yerlerini yeni yetişenlere vermeliyiz ki bu suretle memlekette fazla adam yetişsin, mahdud yerler ehil ve nâ-ehil birkaç kişi tarafından ebediyen işgal edilmesin. Otuz darülfunu, üç bin hastane ve enstitüsü olan memleketler için de durum böyledir.

Dördüncüsü, günden güne tereddiye uğrayan ve güya memleketin tabaka-i âliyesini teşkil eden yukarı sınıfın şımarıklıklarını memlekette şöhret bulan etıbbâmız dalkavukluklarıyla artırmamalı. Onlara hekime nasıl intihap edileceğini iyice öğretmeli ve bu gibi ailelerin haremine yavaş yavaş yeni yetişenlerimizi sokmalıyız. Kısacası, gençlerimizin ilim, şöhret ve servet kazanmalarına bilfiil yardım etmeliyiz.

Beşincisi; her memleket etıbbâsının nail olduğu vatani hakkın Osmanlı tabibleri için istihsaline çalışılmalıdır.

1920'li yıllarda yaygın bulaşıcı hastalıklardan olan veremin teşhis ve tedavisine dair yapılanlar ve yapılması gerekenler hususunda *İstanbul Seririyatı*'nda hemen her sayıda haber ve makaleler yer almıştır. Geliri tamamen veremli çocukların tedavisi için yapılacak olan sanatoryuma harcanmak üzere, Sıhhiye Müdiriyet-i Umumiyesinin himayesi altında düzenlenen müsamerede Müdür Abdullah Cevdet Bey bir konuşma yapmıştır.³⁷⁹

Türkiye'de verem hastası zenginlerin İsviçre'ye giderek sanatoryumlarda tedavi olabilmelerine karşı fakir halkın tedavisi için yeteri miktarda sanatoryum ve hastane bulunmamaktadır. Parasız olan halkın iyi beslenememesi ve güneş girmeyen rutubetli evlerde barınması, hastaların tecrit edilemeyişi gibi sebepleriyle verem hastalığı yaygınlaşmıştır.

Sıhhiye Müdürü Abdullah Cevdet Bey'in verem sanatoryumu teşebbüsü günlük gazetelerde tartışmalara sebep olmuştur. *İstanbul Seririyatı* desteklemiş, lehte ve aleyhte yazılan yazılardan başlıklar vererek konuyu sütunlarına taşımış ve bu meselede Abdullah Cevdet'i desteklemiştir.³⁸⁰

1927 yılı bütçe görüşmelerinde Sağlık Bakanı Dr. Refik Saydam, bakanlığın halk sağlığı hizmeti konusunda faaliyet gösteren dispanser, tedavi evleri, numune hastaneleri,

³⁷⁹ Mazhar Osman, "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âlî-i Sıhhîsi", s. 71-72.

³⁸⁰ Mazhar Osman, "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âlî-i Sıhhîsi", s. 72.

özel idare ve belediyelerdeki sağlık işlerinin koordineli olarak yürütüldüğünü söyleyerek salgın hastalıklarla mücadele konusunda yapılan çalışmaları anlatmıştır. Bakan, sıtma, trahom ve zührevi hastalıklarla mücadelenin devam ettiğini söylemiştir.³⁸¹ Doğumevleri, ebe yurtları, tıp öğrenci yurtları yapıldığını ve önemli kanunların çıkarıldığını belirtmiştir. İlmî araştırmalar için Sıhhiye Vekâletinin teknik bir birimi olarak Hıfzıssıhha kurumunun oluşturulması uygun görülmüş, bunun salgın hastalıklarla mücadele konusunda büyük yarar sağlayacağından bahsetmiştir. Ayrıca Ankara’da kurulacak bu kurumun en modern cihazlarla donatılacağını, böylece hem dışarıdan gelen her türlü ilacın kontrol altına alınacağını hem de teknik gelişmeleri izlemeye yetersiz kalan hekim ve hekim adaylarının bu merkezden yararlanabileceğini öne sürmüştür. Tasarı 17 Mayıs 1928’de yapılan meclis oturumunda kabul edilmiştir.³⁸²

Kanunun ilk kısmına göre, memleket sağlık şartlarını düzeltmek ve gelecek neslin sağlıklı olarak yetişmesi için halkı tıbbi ve sosyal yardımdan faydalandırmak devlet hizmeti sayılmıştır. İkinci kısımda genel sağlık ve sosyal yardım hizmetlerine ait devlet görevlerinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından yerine getirilmesi ve il özel idarelerin, belediyelerin ve diğer mahalli idarelerin yapmakta olduğu hizmetlerin denetiminin yapılması yer almaktadır. Milli Savunma örgütüne ait sağlık işleri bu denetim kapsamı dışında bırakılmıştır. Üçüncü kısımda halen yürütülmekte olan sağlık hizmetlerinin sürdürülebilmesi için şehir, kasaba ve köylerde Sağlık Bakanlığı rehber olmak üzere örnek kuruluşlar açılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca ilçelerin yanı sıra nahiyelere de sağlık hizmeti götürüleceği, hükümet tabiplerinin yanına birer sağlık memuru görevlendirileceği belirtilmiştir.

Ağustos 1928’de Dr. Osman Şerafeddin Bey dergide yazdığı makalesinde tıbbi yayınlar arasında hıfzıssıhhanın çok az yer tuttuğundan şikâyet etmiştir. Ona göre "tıp edebiyatımızda hıfzıssıhha kısmen yer almıştır. Özellikle savaştan sonra bütün insanlığı ilgilendiren hıfzıssıhha mevzularına dair kimse bir şey yazmamaktadır. Buna rağmen günümüzde hıfzıssıhha tıbbın içinde geniş bir ihtisas bölümü olmuştur. Hatta hıfzıssıhha artık yalnızca doktorların inisiyatifinde bir tıp bölümü değil, diğer fen alanlarına da yayılmış geniş bir daldır. Tıbbî bakteriyolojinin, parazitolojinin bilgileri yanında kimya, hikmet, mühendislik de o derece mühimdir. Bir zaman gelecek ki tabip ile hıfzıssıhha uzmanı birbirinden ayrılacaktır. Tıp kişi sağlığı ile ilgilenirken hıfzıssıhha kitlelerin toplumun sağlığı ile alâkadar olacaktır.

Son senelerde hıfzıssıhha uluslararası arenada yer almaya başlamıştır. Özellikle iki büyük kuruluş Rockefeller Müessesesi ve Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) birer hıfzıssıhha teşkilâtıdır. Rockefeller Müessesesi yüz milyon dolar sermayeli fenni, ilmi bir kuruluştur. Cemiyet-i Akvam ise siyasi gayelerle kurulan ve İngiltere’nin elinde bir kukla vazifesi gören yapısına rağmen hıfzıssıhha hususunda dünyaya faydalı faaliyetleri olan

³⁸¹ TBMM Zabıt Ceridesi, 2. Dönem, Toplantı 54, XXXI, 1927, s. 72- 74.

³⁸² TBMM Zabıt Ceridesi, 3. Dönem, Toplantı 76, IV, 1928, s. 169- 170.

bir kuruluştur. Cemiyet-i Akvam içinde hıfzıssıhha ile alâkadar yapılarından en faal olanı Bulaşıcı Hastalıklar İstihbarat Şubesidir.

Serum ve kanlar, uyuşturucu ve afyon mücadelesi, malarya hastalığı ile mücadele ve eğitimleri, çiçek aşısı vb. hususlarda dünya çapında faaliyet göstermektedir."³⁸³

11 Nisan 1928'de *Tababet ve Şuabâtı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun*'un çıkarılmasından sonra 1930'da *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu* düzenlenmiş ve kabul edilmiştir. Dr. Refik Saydam'ın TBMM'ye sunduğu 17. 5. 1928 gün ve 1267 sayılı yasa tasarısıyla Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine bağlı olarak Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi kurulmuştur.³⁸⁴

Ankara'da tesis edilecek bu kurumun en modern cihazlarla donatılacağı, böylece hem dışarıdan gelen her türlü ilacın kontrol altına alınacağı hem de teknik gelişmeleri izlemeye yetersiz kalan hekim ve hekim adaylarının buradan yararlanabileceği belirtilmiştir. Kanun çerçevesinde Sivas ve Ankara'daki kimyahaneler birleştirilerek Hıfzıssıhha Kurumu haline getirilmiştir. Burada kimya, bakteriyoloji, immünobiyoloji ve farmakoloji bölümlerinden oluşan birimler oluşturulmuş ve ilk etapta 14 uzman ile 40 yardımcı görevlendirilmiştir.³⁸⁵

Hıfzıssıhha kanununu müteakip hekimler kendi ihtisas alanlarında halk sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıklarla ilgili alt düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu dile getirmişlerdir. Çıkan kanundan sonra yapılacak düzenlemeler hakkında görüş ve tavsiyelerde bulunmuşlardır. Haziran 1931'de cildiye ve zührevi hastalıklar uzmanı Dr. Hulusi Behçet'in, fuhşun sebep olduğu zührevi hastalıklardan toplum sağlığını korumak için sıhhi tedbirlerin yanında hukuki düzenlemelere de ihtiyaç duyulduğuna dair bir makalesi yayınlanmıştır.

Makalede heyet-i içtimai mümessillerinin bu hususta ne şekilde müdahalede bulundukları hakkında şu açıklamalarda bulunulmuştur:

"Maslahata derece-i muvafakatlarını ve şekillerini, hususi fasıllarda münakaşa edeceğimiz kanunlar,

Yine ayrıca bir fasla zemin teşkil edecek olan tedabir-i sıhhiye,

*Bir taraftan fuhşu men etmek veyahut tedavi etmek için bunun esbâbını araştırmaya matuf olan ve diğer taraftan fuhuştan vesait-i maişetlerini temin eden ve bu surette fuhşu teşvik eyleyen eşhâsa karşı en şiddetli bir surette hareket etmeye medar olan içtimai ıslahat."*³⁸⁶

³⁸³ Osman Şerafeddin, "Cemiyet-i Akvam'da Mesâil-i Sıhhiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 4, İstanbul Ağustos 1928, s. 464.

³⁸⁴ BCA, Fonu: 041, Dosya: 10.0.0, belge no: 177.39.19.

³⁸⁵ TBMM Zabıt Ceridesi, 3. Dönem, Toplantı 76, IV, 1928, s. 169- 170.

³⁸⁶ Hulusi Behçet, "Fuhş ve Heyet-i İçtimaiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 2, İstanbul 1931, s. 12.

Hıfzıssıhha alanında alınması gereken tedbirler ve yapılması gereken işleri Mazhar Osman derginin her sayısında "*Ayın Akisleri*" bölümünde birkaç cümleyle de olsa ifade etmiş ve konuyu gündemde tutmuştur.³⁸⁷ Mart 1938 sayısı *Ayın Akisleri* bölümünde, ülkenni durumunun son altı ayda iyiye gittiğini söylemiştir. Tifo salgını adeta sönmuştür. İstanbul'da yüz binlerce kişiye yapılan aşının fevkalâde faydası görülmüştür. İçme sularında hastalığa sebep olan eberth basilinin yayılması halk sağlığı için büyük bir tehdittir. Şehir sularının temizlenmesi, Kırkçeşme sularının halka verilmemesi veya arıtılarak verilmesi (Vichy örneği), Terkos suyu yeterli olmadığından alternatif su kaynakları bulunması hususlarına gerekmektedir.

Aynı sayıda kızamık hastalığının hükümet tarafından ihbarı mecbur hastalıklar sınıfına alındığı yazılmıştır.

Lekeli humma yeniden görülmeye başlamıştır. Aşısı ise henüz yoktur. Fransızların bulduğu aşı deneme aşamasındadır. Lekeli humma bit yolu ile bulaşmaktadır. Hasta kişinin kanını emen bit, sağlam kişilere geçmek suretiyle hastalığı bulaştırmaktadır. Hastalığın birden artmasının sebebi ulaşım vasıtalarının ve mobilitenin artmasıdır. Hastalık, muhacirler ve pansiyonlar yoluyla bulaşmaktadır. Mazhar Osman yazıda ayrıca dönemin bulaşıcı ve yaygın hastalığı veremle ilgili tedbirlerden şu şekilde bahsetmiştir:

"Verem yaygındır. İlerlemiş verem hastaları devlet tarafından yatılı olarak kontrol edilmelidir. Yayılması ve tedavisi ancak bu şekilde önlenabilir. Hastanelerdeki yatak sayısı ancak hastaların binde birine yetmektedir. Cüzamlılar için miskinler evi talep edilmektedir. Lâkin bütün yurttta cüzamlıların sayısı bini geçmemektedir. Veremliler daha büyük tehlike meydana getirmektedirler."

Diğer taraftan bulaşıcı hastalıklar sınıfından olan frengi Tokat ve Sivas illerinde artmıştır. Rize, Zonguldak, İnebolu Kastamonu civarlarında ise daha fazla görülmüştür.

Mazhar Osman derginin Ocak sayısında yine hıfzıssıhha konusunda alınması gereken tedbirlere şu cümlelerle değinmiştir:

*"İstanbul'da su sorunu vardır. Kanal suları açıktan akarken etrafın kirini de taşıdıkları için künklerle kapatılmıştır. Evlere dağıtılan sular kaçak su almak için künkü delenler ve kaynakta kirlenmeler gibi sâiklerle kirlenmektedir. Ayrıca sık sık kesilmesine rağmen çok pahalı olduğu için halk yeterince su kullanamamaktadır. Suyun halka ücretsiz dağıtılmalıdır."*³⁸⁸

Derginin Nisan 1929 tarihli sayısında *Paramedikal Sayfalar* bölümünde, Sıhhiye Vekâletinin Pendik-Haydarpaşa hattında sivrisinek mücadelesine başladığı ifade edilmiştir.³⁸⁹ Mazhar Osman dünyanın en güzel sahil hattı olarak tanımladığı Pendik-

³⁸⁷ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 3, İstanbul 1938, s. 21-22.

³⁸⁸ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 1, İstanbul 1938, s. 2.

³⁸⁹ Mazhar Osman, "Paramedikal Sahifeler", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 12, İstanbul 1929, s. 537.

Haydarpaşa hattının sivrisineklerden arındırılınca halk tarafından daha çok rağbet edileceğine dikkat çekmiştir. Hükümetin hıfzıssıhha uygulamalarından fevkalâde memnundur. Daha evvel dile getirdiği hususların o günler için uygulanıyor olmasını, haklı olduğunun bir delili olarak görmüştür.

Mazhar Osman, Haziran 1939 tarihli nüshada il yönetiminin hekimler eliyle yapılıyor olmasından dolayı duyduğu sevinci şöyle anlatmaktadır ki, o tarihte İstanbul valisi Dr. Lütfi Kırdar'dır:

*"İstanbul yeniden yapılıyor. Yolları düzeltmeye asfaltlanmaya çalışılıyor. Etraf toz toprak içinde. Halk sükûnla ve sabırla bekliyor. Valinin iyi bir şeyler yapacağından emin, çünkü vali doktor. Doktorlardan hep iyi şey beklenir. Sıhhi ve estetik, bir şehre kavuşacağız."*³⁹⁰

Mazhar Osman, şehrin yönetiminde doktorların yer alması hususundaki fikirlerini her fırsatta açıklıkla ifade etmiştir. Ona göre şehri yönetmek her şeyden evvel sıhhi bir meseledir. Nisan 1940'da yayınladığı "Sıhhi Cepheden Belediye Terbiyesi" başlıklı yazısında halk sağlığını muhafaza etmek için belediyelerin alması gereken tedbirlerle halkın uyması gereken kuralları anlatmıştır. Şehirde yaşayanların uyması gereken adab-ı muaşeret kurallarından bahisle, halkın bu hususta eğitime muhtaç olduğunu söylemiştir. Bu yazıyı kaleme almaktaki maksadının halkın da takip ettiği *İstanbul Seririyatı* dergisinde şehir hayatına uygun olmayan davranışlardan bahsederek okurların dikkatini çekmek istemiştir. Söz konusu tedbirler şöyledir:

- Tramvayda ön ve arka kapılar açık bıkırılmamalı, bırakanlar ayırılmalıdır.
- Apartmanlarda, evlerde gece saat 10.00'dan sabah saat 00.07'ye kadar radyo ve gramofon dinlenmeme, şarkı söylenmemelidir.
- Apartman ve pencerelerden halı silkelenmemelidir. Evde temizlik ıslak bezle yapılmalı, tozlar elektrik süpürgesiyle çekilmelidir. Temizlik, sabunlu su veya dezenfektanla yapılmalıdır.
- Dükân sahipleri dükânlarını ve etrafı süpürürken toz çıkartmaktan kaçınmalıdır.
- Sokağa sümkürülmemeli, tükürülmemeli ve bevl edilmemelidir.
- Muhallebici ve restoranlarda yiyecek ve içecekler camekânlı bölmelerde yoldan gelip geçenin görebileceği şekilde teşhir edilmemelidir. Bu durum kültürümüze aykırıdır. Belediyelerin bunu men etmesi gerekir. Almaya gücü yetmeyen fakir halkın gözü önünde teşhir, yeme içme son derece uygunsuzdur.
- Bulaşıcı hastalığı bulunan kişiler veya kızamık, kabakulak gibi bulaşıcı hastalığa yakalanmış çocukları olanlar kendilerini izole etmelidirler. Hastalığı çevrelerindeki insanlara taşımamalıdır.

³⁹⁰ Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 6, İstanbul 1939, s. 47-48.

- Medeniyet terbiyesi sokakta vurulmuş veya yaralanmış bir kişiyi görünce etrafına toplanıp dert edinmeyi değil, elinden gelen bir yardım var ise onu yapmayı gerektirir. İhtiyacı olan kişilere elimizden geliyor ise yardım etmeli, yardım edecek kişilere haber vermeli ve başına toplanıp seyretmemeliyiz.

- Şehir bizim evimizdir. Sokakları kendi evimiz gibi temiz tutmalıyız.

- Sayfiye yerlerimizde etrafımıza rahatsızlık vermemek için bahçemizde sivrisinek üremesine mahal verecek su birikintisi çöp pislik barındırmamalıyız.

- Terbiyesizliğin canlı bir numunesi, Beyazıt Camii yanındaki kahveler ve lokantalarıdır. Cenaze musalla taşında beklerken yemek içmek, nargile çekmek ne kadar uyumsuzdur.

Bütün bu hususlarda belediyenin koyacağı kurallarla şehri düzenlemesini istiyoruz. Halkın ve belediyenin sorumlulukları karşılıklıdır. Artık sokaklara dikilen ağaç ve çiçeklerin bir çocuk tarafından dahi olsa zarar verilmesini, kopartılmasını görmek istemiyoruz.³⁹¹

5.5. ECZA MAMULLERİNİN TÜRKİYE'YE GİRİŞİ HAKKINDA DÜZENLEMELER

Bu bölümde *İstanbul Seririyatı*'nda makale konusu olan, ecza mamullerinin ülkeye girişlerinin, satışlarının resmi prosedürleri ve aktar türü eczacılıkla yaşanan çatışmalar üzerinde durulmuştur.

Türkiye'de uygulanan modern tıp eğitimi, beraberinde tedavi usullerinde de modernleşmeyi getirmiştir. *Tıbb-ı kimyevî*, *tıbb-ı cedîd* isimleriyle tanımlanan modern tıpta, hastalıkların teşhis ve tedavilerinde kimya yoluyla elde edilen ilaç ve tıbbi malzemelerin kullanılması sağlıkta yeni bir çığır açmıştır. Batıda başlayan yeni tıp metotları Türkiye'de tatbika başladığında *Batı tıbbı* olarak adlandırılmıştır. Batı tıbbi eğitimi ve eğitim dili tartışmalarına da yer verilen bu çalışmada teşhis ve tedavi mataryeli olarak Batı'dan ihraç edilmek mecburiyetinde kalınan, başta ilaçlar olmak üzere her türlü tıbbi malzeme ilk zamanlar doktorlar, eczacılar, devlet ve halk nezdinde büyük bir sorun teşkil etmiştir.

Mazhar Osman öğrenciliğinin hemen sonrasında psikiyatri stajı için gittiği Almanya'da kimyevi ilaçların ve yeni tıbbi cihazların kullanımına şahit olmuştur. Türkiye'de kullanmak ve yaygınlaştırmak için *İstanbul Seririyatı*'nın ilk sayısından itibaren bunların tanıtım ve reklamlarını yapmıştır. Bazı reklamlar şunlardır:

³⁹¹ Mazhar Osman, "Sıhhi Cepheden Belediye Terbiyesi", *İstanbul Seririyatı*, no: 4, İstanbul 1940, s. 38-44.

(İstanbul Seririyatı, c. IV, no: 14, İstanbul Kânûnevvel 1340)

آستمولیزین

دالایر توشتری رلونه سر بره اوله ری یکه اسکیدیتری اشیاجهایی طایمان و اولدقه ایشکی حقیق و معالیمه
 مظهر اولشده ی . بوگون ه دایه رده ماییت مرضیک اولدیه ه هانکی تئیراله مربوط اوله ری جهارک میدانه
 کادیککی هوزنایمه ایضاح ایدیمه مشدر ایشکی قلمیتیه یلریکیز برشله واره واره اوله افرازان دایله نده لریکن
 بورده بوگون رولری اولدیه در . هخفته قوی الکلیه اید عده تحایره فسی قوی سنک خلاصه لری ترکیب صودیکه
 کشف ایدین آستمولیزینک تحت ایلک اوله ری مختلف شکله ی دالایر ده ایدیت و مویته استعمالده رده
 کوشارنده رکه افراز داخلی نده لریکن آستمولیزینک رولری یکه ایدیلده رده آستمولیزین ه ایلک دالایر
 توشتریک دوجال حایفه یه ایلانده خسته لک قوی و آستمولیزینک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 شفا و امطاری آراسته اید که قوت اوله ری دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 باطامه آروین قوی و تین ، مورفین و کالی اوله ری ایدیه ، سترامونوم و پیلادون اوله ری و دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 و سلفاق اوله ری و بوگون قیده طبیعی شوق و شیطانه رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 چوغلش ه یلیری رده و سلفاق اوله ری ایدیه کتری مویته ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 آستمولیزینک حقی سنکله استعمالده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 قدام وجود عامریکن عی و یلیدیه رده آستمولیزینک ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 نکونه سبب اولان هوزمورک بری طوبه ری قوتار ه صودیک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 طی قیده نظرین آیلان تحریک ایدیه یلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 آستمولیزینک رلینه Dr. Kado, Berlin, S. O. 26 دوقور دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده
 استایله اید ایشکی اوله ری شایده رلومروده یلای برادرلر . هراجزا دایله نده رده ایلک دایله نده رده ایلک دایله نده رده

ASTHMOLYSIN

Der asthmatische Anfall ist als klinisches Bild charakterisiert seit uralten Zeiten den Ärzten wohlbekannt und braunzeitig studiert worden. Waren das Grundbedenken, das Asthma besteht und welche zusammenhängenden Störungen zu dem Symptom des Anfalls führen, ist heute noch nicht völlig aufgeklärt. Wir wissen aber mit Sicherheit, dass die innere Sekretion der Drüsen hier eine grosse Rolle spielt. Die Entdeckung, dass das Asthmolysin, eine Komposition von Nebennierenextrakt mit dem Extrakt des insulindularen Lappens der Hypophyse bei subkutaner Anwendung ein sicheres Mittel gegen den Asthma-Anfall verschiedener Art ist, liess erkennen, dass endokrine Drüsen beim Asthma eine entscheidende Rolle spielen. Asthmolysin ist heute das souveräne Copulationsmittel und auch sogar ein Heilmittel gegen das Asthma da es bei sofortiger Behandlung der Anfälle das Leiden nicht nur Erleichterung bringt.

Früher waren beim Asthma als hyposthenisierendes Mittel die Narkotika im Gebrauch. Vor allem Atropin, Cocain, Morphium, Fener Ind, Fel, Stramonium, Fel, Belladonna und viele Gabeinmittel. Vielfache schwere Schädigungen waren die natürliche Folge. Unheilbare Morphismen wurden geschaffen; und manch einer hat vorübergehende Erleichterungen mit schweren Narkosen und tödlichen Tod bezahlt.

Dass das Asthmolysin völlig unschädlich auch bei jahrelangem Gebrauch ist, ist ohne weiteres ersichtlich, wenn man bedenkt, dass seine Komponenten körpereigene Stoffe sind und durch diese dem Blute das fehlende Drüsenhormon zugeführt wird, dessen Mangel eben den Anfall hervorruft. Daher gehört das Asthmolysin in chemischer wie in medizinischer Hinsicht zu den schönsten Erfolgen der deutschen Arzneimittelforschung.

Asthmolysin wird ausserordentlich bergünstigt durch die Firma Dr. Kado, Berlin, S. O. 26, welche der Türkei vertrieben ist durch die Firma Gabus Irini; Istanbul Konstantinopel, Akch Oğuz Istan, I. Erschließlich bei jeder Apotheke und guten Drogerie.

(İstanbul Seririyatı, no: 7, İstanbul Teşrinisânî 1341)

ALCALITHINE

EFFERVESCENT GRANULE

Mide, Barsak, Böbrek,
Taş, Kum, Ekzema, Te-
sallübü şerayin, Romatiz-
ma.

Sureti istimali :

Günde 3-4 kahve kaşığı

Literatür ve nümuneler için :

EŞREF NEŞ'ET Eczanesi
Ankara caddesi No. 88
İstanbul

Iyodopepton Kâzım

Tababette şüphesiz iyod emlahı kadar saheî tatbikatı geniş olan bir deva yoktur. bu müessir ilacın en kolay alınanı, en güzel têsir edeni iyodopeptondur, on seneyi mütecaviz bir hayati maziye malik iyodopepton Kâzım da yagâne payidar olan müstahzarımızdır. çünkü ciddi bir sayın mahsulüdür. Bu ilaç damar sertliğine, rumatis-maya, kalbe karşı kullanılır.

Reçetelerinizi müstesna dikkat ile yapan eczahane
(Salih Necati) Bahçekapısında

venéjan
Cardenal

PHÉNYL - ÉTHYL - MALONYLUREE

SAR'A
İHTİLÂCAT
İSTIRABAT
MUANNİT UYKUSUZLUKLAR

0,01, 0,05, 0,10 SGR LIK
KOMPRİMELERİ HAVİ TÜPLERDE

SOCIÉTÉ PARISIENNE D'EXPANSION CHIMIQUE
SPECIA

MARQUES POULENC FRÈRES ET USINES DU RHONE
21, RUE JEAN-GOUJON - PARIS-8•

Ultraviolet şualarile yaraların tedavisi

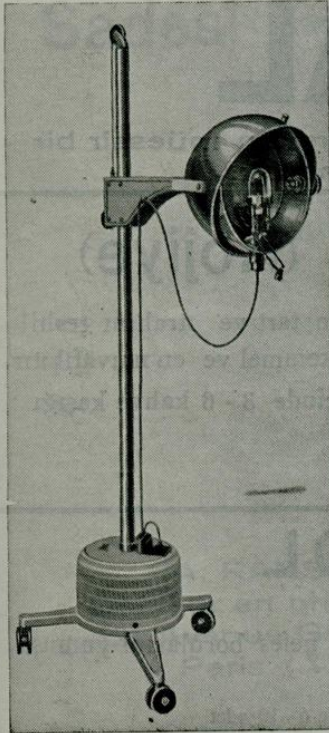
Sun'i güneşin (ORIGINAL HANAU) Kuvartz lambasının ultraviole şualarının cersumeleri öldürmek, müteaffin ve mültehip yaraları temizlemek kurutmak, temessülü ıyiden iyiye tenbiye etmek, ölçülmesi kolay bir münebbih ile şifayı te'min etmek hassaları vardır.

Keza mütekayyih yaralar sun'i güneşte maruz kalırsa derhal şifaya yüz tutar ve iyileşdikden sonra da yerinde de belirsiz bir nedbe bırakır. Hatta eskiden mevcut, yerleşmiş nedbeleri bile hekim bu şua ile pek alâ iyileştirir, gergiliği azalır, katılaştıran yerleri düzleştirir, hassasiyetini ve kolaylıkla cerhiyetini tenkis eder.

Sun'i şuaın tenbihi ile devranı dem süratleşir, kemik kırıkları çabuk iyileşir ve havalar değişince ağrı olmaması gibi arızalar da olmaz.

Kuvartz lambaları harb cephelerinin tedavisinde fevkalâde muvaffakiyeti ile şöhret kazanmış, bütün dünyaca şöhret ve rağbet kazanmış, her Alman hastanesinde mevcuddur, bir çok hekimlerde de vardır. Bütün bu geniş tecrübeler sun'i güneşin yaralarda hatta yanık yaralarında bile harikülâde iyi te'sir ettiğini gösteriyor. Her ameliyede, her pansıman değişişinde Kuvartz lambası da beraber bulunmalıdır.

Edebiyat için Bach'ın yanık yaraları tedavi eserine müracaat etmelidir (1,30 mark) Hanau da Sollux matbaasına müracaat etmelidir.

(Nürtefi'yer güneşinin en mühim istitbapları)

Nekahat, ameliyatlardan sonraki zafiyet, sikit, fartı taap bir hasta gece çalışmak hasebile yorgunluk, emrazı kalbiye, mübadelâti igtidaiye hastalıkları, (nikriz, romatizma, fartı semane, evcai asabiye) yarım baş ağrısı çocuk hastalıkları, sıraca raşitizm, boğmaca, süt çocuklarının kranpaları tederrü, tetanoz hali, difteri, halâtı asabiye ve viaî asabî (soğuk veya ratip el ve ayaklar, terlemeler) hays teşevvüşatı, meme başı iltihabatı, yılancık, güç iltiyam bulan yaralar, yanıklar, çıbanlar ve bir hayli cilt hastalıkları, lüpüs ve bilhassa saç dökülmesi.

**Medizinsche Höhensonne
Typ s 500 - original Hanau -**

Prospektüsler ve izahatlar için Türkiye umumî vekili:
I. M. Farhi - İstanbul Büyük Kınacıyan han
No. 41 - 42 müracaat.

Dr. İhsan Sami

Gonokok Aşısı

Bel soğukluğu ve iltihâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşısıdır.

İstafilokok Aşısı

Acné, furnoculose, abcès koltuk altı çıbanı ve cild hastalıklarına karşı pek faydalı bir aşısıdır.

Karışık Tifo Aşısı

Tesiri pek kat'i, muafiyeti pek emin aşısıdır.

Tifobil

Ağızdan alınan Tifo aşısı haplarıdır, her kes kullanabilir.

WASSERMANN TEAMÜLÜ İÇİN ANTIGENE

Pek hassas ayarı pek sabit, kıymetli bir antijendir.

Hepsi Hükûmet tarafından kontrol edilmiş ve resmî müsaadesi alınmıştır.

Dr. İhsan Sami bakteriyoloji laboratuvarı

İstanbul - Divan yolu No. 189 (Tel: 20981)

KORİZAL

NEZLE, GRIP, BOĞAZ Hastalıklarına karşı en müessir bir müstahzardır. Haricen koklanacak.

9 Avenue de Villiers
PARIS

URASEPTINE
ROGIER

Uraseptin (Rojiye)

Uzviyetten «Hamızı bevl» in tart ve ıtrahını teshil için müstamel edviyenin en mükemmel ve en muvafıktır.

Kum, rumatizma ve rihi tagayyürden

Tarzı istimali : Bir az su içinde 3 - 6 kahve kaşığı

Diyatez, artiritizm ve netayici

OXYMENTHOL

Öksürük - Boğaz

Oxygène, Menthol, Cocastovaïne, Benzote de soude ve nefes borularını yumuşadıcı nebatat hülâsaları ile yapılmış tabletler.

Had devrelerde ve sarî hastalıklardan korunmak için günde 6—10 adet.

Ağzın sıhhatı için günde 3—6 adet. Çocuklara 1/2 ya 1/4 adet yaşlarına göre.

Dr. E. PERRAUDIN — Paris

Madenlerle kuvvetleştirme :

OPOCALCIUM

Doktor Guersant in

Radyomlusu (Ergosterin irradiye ile yapılmış) :
Kaşe ve granüle halinde

Sadesi : Kaşe ve granüle halinde

A. RANSON
Dokteur en pharmacie
121 Avenue Gambetta
Paris (XXe)

Nümune ve edebiyatı tıbbiye
O. Aznavour Mahdumları
Bencibara han
Istanbul

CALCIBRONAT «SANDOZ»

Brom ve Kalsiumu uzvî olarak birleştiren müstahzar
Fa'al brom müstahzarları içinde en iyi tahammül edilenidir
Lezzeti yoktur - Alınması çok kolaydır

Ticari şekilleri :

GRANÜLE TOZ
(100 gramlık kutularda)
Günde 1 - 4 silme çorba kaşığı

EFERVESAN KOMPRİMELER
Günde 1 - 4 komprime su içinde
gazoz gibi içilir

Tercih sebepleri :

Lezzeti hoştur - Gayet iyi tahammül edilir - Tali tesiri
yoktur - Kat'iyen Bromizm tevlit etmez - Çocuklar
ve titiz hastalar tarafından çok kolaylıkla alınır.

Umumi vekili: FUAT MEHMET Eczacı - Kimyager

İstanbul, Yeni Postane karşısında Küçük Kınacıyan Han

Posta kutusu: İstanbul 560

BROMİNAL

FAMET

Muzaddı teşennüç ilâçların mükerrer ve müteaddit tecrübelerden sonra teşrikile ihzar olunmuş bir şeklidir; mayi halindedir; lezzeti ve kokusu güzeldir, içilmesi kolaydır.

Nevrasteni
Histeri
Teşennücat
İhtilâçlar
Tikler
Uykusuzluk

Boğmaca öksürüğü
Asabî öksürükler
Menşei asabî cilt hastalıkları
Tamis bozukluğundan mütevellit
Asabî teşevvüşat
Baş ağrısı
Başdönmeleri

Günde 2 - 5 kahve kaşığı alınacaktır.

VALOMİNAL

FAMET

Tababetin zicret ve iztirara karşı son seneler zarfında muvaffakiyetle kullandığı devaların kemmiyet ve keyfiyet itibarile uzun tecrübelerden sonra meydana getirilmiş bir mecmuastır.

Çarpıntılar

Baygınlıklar

Başdönmeleri

Fenalık hissi

Sıkıntı

Küçük şişeleri cepte taşınabilecek şekilde olup iki defada alınacaktır; büyük şişeleri: bir defada bir çorba kaşığı alınacaktır. (Su içinde alınması muvafıktır).

**Evliya Zade
Nureddin**

Bilumum laboratuvar ve hastane
malzemesi eczayi kimyeviye alâti
cerrahiye ve baytariye deposu.

İstanbul : Bahçe Kapı. Telefon : İst. 1799.

 Telgraf adresi İstanbul Evliyanur.

ANDOKRISIN

(FOURNIER)

MUHTELF UZUV HULASALARI

KAŞE : OVAIRE 0.10 ve 0.20

PLURIGLANDULAIRES (Masculin ve Feminin)

COMPRIME : OVAIRE

THYROÏDE

ORCHITINE

SURRENALE

HYPOTHYSE

PLURIGLENDULAIRES

(Masculin ve Feminin)

**AMPUL : OVAIRE
ORCHITINE**

*Buuların müsaadehi resmîyeleri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti tara-
fından verilmiştir. Her Eczane ve Ecza depolarında bulunur.*

BIOLACTYL

(FURNİYE)

En kuvvetli bir süt mayasıdır. Bağır-
sakları temizler.

Yemekden evvel 3-4 komprime

BYLÉIL

(FURNİYE)

Safra hulasasıdır. Safra ifraz veya ifra-
ğında bozukluk varsa izale eder.

Yemeklerden sonra 2 - 3 adet

Yukarıdaki 8 adet reklam aynı sayıda yer almıştır. Derginin makalelerinden daha fazla
sayfa reklamlara ayrılmıştır. (İstanbul Seririyatı, Mayıs 1935)

Türkiye'de yabancı hekimler gibi yabancı eczacılar da mesleklerini icra ettiklerinden zamanla yurt dışından getirilen ilaçların sayı çeşitleri artmıştır. Bu durum aktar tipi eczacılık yapan yerli eczacılarda rahatsızlık uyandırmıştır. Sıhhiye Vekâleti bu durumu kontrol altına almak için beyannameler yayınlamıştır. Sıhhiye Vekâletinin yayınladığı beyannameler tam metin olarak ilaç isimleriyle beraber *İstanbul Seririyatı*'nda yayınlanmıştır.

Mazhar Osman yabancı müstahzaratların ülke içindeki satışlarından memnun olmuştur. Vekâletin getirdiği sınırlamanın aktar tipi eczacıların hükümet üzerindeki baskılarından kaynaklandığını söylemiştir. O, tıbbi malzeme ve ilaç ithalatında devletin ekonomik zararı olduğu fikrine de katılmamıştır. Lüks tüketim ürünlerine ithalat sınırlaması getirilmesinin mantıklı olduğunu, ilaçta ise yerli muadilleri bulunmadığından zorunluluktan dolayı ithal edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı*'nın Haziran 1925 tarihli nüshasında "Ecnebi Müstahzarları" başlıklı makalesinde konuyu enine boyuna şu şekilde ele almıştır:

"Ecnebi Müstahzarları,

Sıhhiye Vekâleti ecnebi müstahzarlarını sıkı bir kontrol altına koymak istiyor ve bunu birkaç maddelik bir beyanname ile bildiriyor. Sıhhat-i umumiye ile alâkadar bir vekâletin bu intibahını takdir ederiz. Vekâlet üç aya kadar ecnebi müstahzarların tahlilini, raporlarını, formüllerini istiyor. Buna göre bazı müstahzarlara müsaade edilecek, bazılarının satılmasına ruhsat verilmeyecekmiş.

Sıhhiye Vekâleti'nin bu meselede sıhhat-i umumiye, iktisad-ı memleketi ve nihayet yerli eczacıların hakkını düşündüğünü anlıyoruz. Sıhhat-i umumiye için ne kadar kıskanç ve dikkatli olursa o derece mucib-i şükrandır. Biz gerek bu işte ve gerek diğer hususâtta bir ve hatta yalnız olarak bu noktanın hedef olmasını tercih ediyoruz. Memleket iktisadına ve eczacıların hakkına pek çok hürmetimiz olmakla beraber, sıhhat-i umumiye nazaran onları tâli telâkki ederiz. Halkın verdiği paranın ecnebiye gittiği düşünülmektedir evvel âhir yerli metaa rağbet edilmesi teminine çalışılıyor. Senelerden beri hekimlere verilen resmî nasihatler pek müessir olmamış olsa gerek ki bu defa memnu'iyete doğru bir adım atılıyor. Eczanelerimizde yapılan ilaçların şişesinden ispiertosuna kadar hiçbir memleketimizin malı değilken, bu memlekete milyonlarla lavanta, pudra, ipek gibi lüks eşya girerken, sıhhat-i umumiye bütün etibbânın rağbeti ile müsbet ilaçların, müstahzarların girmesine mani olmak iktisaden hiçbir menfaat temin etmez.

Bu meseleyi ikide birde en ziyade kurcalayanların eczaneler olduğunu biliyoruz. Eczacılık sanatını himaye için ecnebi müstahzarata gümrük kapılarını kapamayı eczacı arkadaşlarımız istiyor. İşitiyoruz ki Avrupa müstahzarları kadar güzel müstahzar yapacaklarını ve onda bir fiyatla ucuza satacaklarını âlî makamlar da söylüyorlarmış. Maalesef biz hekimler bu meselede hiç eczacılar gibi düşünemiyoruz. İlaç verirken her şeyden evvel hastamıza en tesirli ilacı nerede bulacağımızı düşünüyoruz. Hele 8-10

senedir eczacılara itimadımız pek azaldı. Pek çok eczacıların sıhhat-i umumiyyeden ziyade kendi menfaatlerini düşündüklerine epeyi şahit olduk. Hatta bu itimatsızlığımız sâikasıyla müstahzarlara günden güne daha fazla rağbet ediyoruz. Reçeteleri ancak okuma yazma bilen eczacı çıraqların o pis laboratuvarlarda nasıl yaptıklarını, mayi miktarını bile esirgeyip çeşme suyu koyduklarını, pahalıca bir ilaç yerine eksik veya daha ucuzca bir şey verdiklerini hatırlarken fabrikaların mükemmel kimyagerlerin nezareti altında en ince aletlerle, en temiz materyallerle istihzar edilmiş bir ilacı vermekte hangi doktor tereddüt eder? Natiyovel, dieritalin, doksanlık akonitinini, sibanın fitinini ve lokomin komprimelerini 5-10 kuruş ucuz vereceğini iddia eden hangi eczacıya emniyet edebiliriz?

Aralarında ucuzluk kabiliyeti hatta daha bayağı sâikler ile eczacılık sanatının ne halde bocaladığını görüyoruz. Daha fazlasına biz hekimler müsaade edemeyiz.

'Bu müstahzarların alâsını biz burada yaparız' iddia-yı cahilanesinde bulunan eczacılarımıza onların yapıldıkları cesim fabrikaları ne ile çalıştırdıklarını görseler, bu kadar bâlâ-pervâzlıktan vazgeçerler, 'adamakıllı bir moncool hazırlamaktan aciziz, formülleri karışık böyle ilaçları hangi fabrika hangi ilimle yapacağız?' derler. Hükümet ecnebi müstahzarları men etse, pek çok hekim biliriz ki o ilacı büsbütün isti'mâlden sarf-ı nazar eder, fakat yine yerli ilacımızı kullanmaya cesaret edemezler.

Bu sözlerimiz ağırdır, güce gidecektir fakat en basit hakikatlerdendir. Eczacılar bu işte pek ileri gitmeselerdi bera-yı nezaket daha çok zaman susardık. Biz de eczacılarımız kadar vatanperveriz. Onların terakkilerini kendilerinden ziyade arzu ederiz. Fakat bir aktar sermayesi ile açılan bu eczane karikatürlerini beslemek için sıhhat-i umumiyyeyi ve hekimliğin şerefini feda edemeyiz. Birkaç seneden beri yerli bir-iki müstahzarımızı hep arkadaşlar tavsiye bulduğumuzdan, onu yaşatmak, emsalini teşvik etmek için çalışıyoruz.

Eczanelerimiz biraz daha himmet ederek aktarlık ve bakkallıktan daha yüksek bir sanat sahibi olduklarını gösterir eser meydana getirselere, hamiyetlerine bütün vatanın şahit olduğu Türk hekimleri onları on kat himaye edecektir. Yoksa hükümet yasağı ile işimizi görürüz derlerse aldanırlar. İstanbul Seririyatı sayfalarını takip edenler biz hekimlerin -mesela eczacı etibbâsı meselesinde olduğu gibi- kendi işlerinde bile serbest düşünceli ve samimi olduğuna kanaat hâsıl etmişlerdir. Eczacılara elbet kendimizden fazla dost olacak değiliz.

Hükümetten de bu hususta teenni ve basiret ümit ediyoruz. Müstahzarlara değil, eczacılarımıza karşı harekete muntazırız. Eczacılık bu seviyede kalacak ise hekimler olarak yalnız müstahzar satmalarını daha muvafık görüyoruz. Tabii bu tenkitler memleketimize şerefbağış olan eczanelerimiz için değildir. Onlar zaten hekimlerin ve halkın teveccüh ve rağbetinden müteşekkir ve emindir.³⁹²

³⁹² Mazhar Osman, "Ecnebi Müstahzarları", İstanbul Seririyatı, sene 6, c. IV, no: 2, İstanbul 1924, s. 122-123.

Mazhar Osman yurt dışına yaptığı seyahatlerinde hastanelerin yanında ilaç fabrikalarını da ziyaret etmiştir. Derginin Eylül 1929 sayısında Avrupa seyahatinde uğradığı Frankfurt'ta Merc ilaç fabrikasının sahibi Dr. Merc, Mazhar Osman'a özel ilgi göstermiş, kaldığı otele gelerek otomobili ile kendisini alıp ilaç fabrikasını gezdirmiştir. Aynı yıl Ankara'da yapılacak olan kongreye katılmak için hazırlanan Dr. Merc fabrikasında ürettiği ilaçlarını ve filmlerini Türkiye'de tanıtmak istemiştir. Ayrıca dergiye hemen her sayıda ürünlerinin reklamını veren Dr. Merc, bu suretle dergiyi desteklemiştir. Merc Fabrikasını ziyaretten son derece etkilenen Mazhar Osman'ın konuyla ilgili düşünceleri şöyledir:

*"Merc fabrikası bir bina değil, bir müessese değil, adeta bir şehir. Fabrikanın içine kadar koca vagonlar giriyor. İlaçlar vagonlara doldurularak Merc istasyonunda katarın arkasına bağlanıyor. Bu suretle fabrikadan yükletilen tıbbi malzeme dünyanın her köşesine gidiyor. Fabrikanın ihracat dairesi kapılarında her memleketin isimleri yazılı, muhtelif kısımlarla yüce bir müessese. En çok müşterileri galiba Cenubî Amerika. Bu zengin ve müterakki koca kıta için Avrupa fabrikaları seve seve çalışıyorlar. Hiçbir memleket yok ki Merc'in müşterisi olmasın. Dr. Merc Avrupa'da şirketler sayesinde pek büyük müesseseler yapıldığını, fakat bu fabrikanın bir şirketin değil bir adamın malı olduğunu, bir eczacı olan büyük babasının ibtida morfinle işe başlayıp nasıl terakki ettiğini ve kendisinin dördüncü batın olduğunu naklederken mütevacıane tefahuru, mağrurane mahviyeti insanda gıpta uyandırıyor. Merkez kısmında küçük bir salonun duvarlarında fabrikayı bu hale getiren dört batının çocuklarının resimleri asılıydı. Fabrikada lokanta, gazino ve sinema dairelerini şöylece bir gezdikten sonra ilaçların imal olunduğu fabrikaları gezdik. İyodür, bromür, morfin, mercür, metier, medikaldeki ilaçların mühim bir kısmını yapıyordu. Kimya kitaplarında gördüğümüz kazanlar, aletler, ameleler, paket odaları, komprime tezgâhları, draje imalathaneleri, yüzlerce daktiloların yeknesak gürültüleri, daha sonra yapılan ilaçları kontrol eden kimyagerler ve laboratuvarlar, ilaçların fareler, kobaylar üzerinde tesirini mütalaa eden birçok doktorlar, profesörler, kalp şeması alan aletler, kanda plasmoni ve spriller üzerinde muhtelif ilaçları mikroskop altında tetkik eden âlimler. Bilhassa üç ilaç için gitmiştim. Vigantol, harmine, ephetonin. Vigantolü beyaz farelerde, tüberküloz aşılanan hayvanlarda tecrübe ediyorlardı. Vigantolle beslenenlerin tüberküloze mekavemetine dair safhalar vardı. Ephetonine fabrika çok ehemmiyet veriyordu. İki perdelik bir film ile tarz-ı istihsalini ve tesirini gösteriyordu. Doktor bu filmleri Ankara Kongresinde göstermek niyetinde olduğunu söyledi. Dünyanın belki de en ciddi ilaç fabrikası olan bu müessesede 100 akademisyen, doktor, psikolojist, şimist ve eczacı çalışıyordu. Muazzam bir darülfünun gibi. Bundan mâadâ fabrikada 700 memur ve 900 amele varmış. Amele ve memurlar için lokantası ve amele aileleri için fabrikanın hemen yanında muntazam bir köy inşa edilmiş. Böyle bir fabrika, bir memleketin medar-ı iftiharıdır."*³⁹³

³⁹³ Mazhar Osman, "Avrupa Dönüşü 2", s. 562-563.

Sihhiye Vekâleti ilaçların ÷lkemize girişlerine dair beklenen düzenlemeyi yapmıştır. Buna göre ithaline izin verilen ilaçlar listeler halinde açıklanmaktadır. *İstanbul Seririyatı* ithaline müsaade edilen ilaçları, derginin 1927 senesi Ağustos ayı sayısında yayınlamıştır. Diğer taraftan ithali elzem gör÷l÷n ilaçlar da yayınlanmıştır. Eczanelerde yurt dışından ithal edilen ve muadilleri ÷lkede bulunan pamuk, pudra gibi lüks tüketime giren mamul ve ilaçların ithali yasaklanmıştır. Standartlara uymayan bazı eczaneler Sihhiye vekâleti tarafından kapatılmıştır.³⁹⁴

Mazhar Osman mecmuanın 1928 Haziran tarihli sayısında "Bu Ayda" bölümünde eczanelere dair yeni düzenlemelerden, kapatılan eczanelere ait tepkilerden ve uygulamalardan şu şekilde bahsetmiştir:

*"Eczahanelerin tasfiyesine başlandı. Eskiden bir Meclis-i Âli-i Sihhiye vardı, ondan pek yüksek faaliyetler beklenirdi. Hâlbuki o meclis ancak eczahaneleri tecziye etmekle saatlerini geçiren bir loncadan başka bir şey değildi. O zaman sihiyeyi en çok işgal eden eczacılar Cumhuriyet devresinde de aynı teraneleri tekrar ededurdular. Ağızlarından düşmeyen eczahanelerin hakkını hamdolsun Cumhuriyet idaremiş verdi. Artık susacaklarını sanırken bir ağız tufanıdır koptu. Evvelâ kendi eczahanelerinin kapanmaması, komşusunun kapanması için makamât-ı âliyeyi tacizden hâlî kalmadılar. Bugün zaruri kapananların keyfi kaçtı, şikâyetleri çoğaldı, himayetleri arandı. Fakat şimdiki sihiyenin mecburi hizmet ve müstahzarat meselesinde attığı adımdan geri dönmediğini görenler, bu şikâyet ve ilticalardan büyük bir şey ummuyor. Bu efendilere: 'İstediğiniz oldu, size şükürden başka bir şey düşmez.' denilse yeridir. Kapanan eczahanelerin İstanbul pazar ticaretinden ayrılıp vilâyetlere gideceğini hiç zannetmiyoruz. Onlara yine burada yine büyük bir faaliyet sahası düşüyor. O saha şüphesiz eczalıktan daha feyzli ve mesmûrdur. O da bir-ikisi bir araya gelerek müstahzarat fabrikası açmaktır. Vakıa içlerinde hemen daha ilk günden işi attariyâtçılığa dökenler çok bulundu. Fakat evvel ahir memleketin iktisadına hâdim fen adamı olduklarını iddia eden muhterem eczacılarımız, lüks eşyasını ta'mimle memlekete değil ancak kendilerine hizmet etmiş olurlar. Vakıa ekmek parası kazanmak meşrudur. Fakat yeni bir saha-yı terakkide ekmeğini kazanacak, başkalarına da kazandıracak, memleketin iktisadiyatına az çok müfid olacak eczacılarımızı şimdiden alkışlıyoruz. Opoterapiye ait yüksek müstahzarlar olmasa bile ham mahsuller, komprimeler, ampuller, jelatinler, bromür, iyodür, valeryan, klor, kalsiyum gibi ilaçları kolayca aldıracak şekillerde basit müstahzarlar yapabilirlerse hem kendileri eczacılıktan daha fazla kazanır hem memleket kendilerine müteşekkîr kalır."*³⁹⁵

Mazhar Osman Türkiye'de eczanelerde hazırlanan terkiplerin hastayı iyileştirmek yerine daha da kötüleştirdiğine pek çok hekim arkadaşıyla şahit olduğunu söylemiştir. Ona göre, hazırlanma şartları hijyen kurallarına uygun olmayan eczaneler vardır.

³⁹⁴ *İstanbul Seririyatı*, "İthaline Müsaade Edilen İlaçlar", no: ???, İstanbul 1927, s. 458.

³⁹⁵ Mazhar Osman, "Bu Ayda", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 2, İstanbul 1928, s. 443.

Oluşturulan terkiplerin miktarları çok mühimdir. Bu konuda ihtisası olmayan kişilerin hazırladığı ilaçlar hastayı iyileştirmek yerine öldürebilir. Vekâletin yaptığı uygulama Mazhar Osman’a göre yerindedir.

1930 yılında çıkarılan bir başka önemli yasa eczacılara etibbâ odalarına kayıt olma şartını getirmiştir. 4 Haziran tarihli kanunla etibbâ odaları bulunan bölgelerde meslek yapan her eczacıya, bu odalara kayıt olma ve seçimlerine katılma zorunluluğunu getirmiş, sağlık hizmetlerinin uzun süre kesintiye uğramaması için eczacıları meslekten uzaklaştırma cezalarının üç ayı geçmemesi kabul edilmiştir.³⁹⁶

5.6. PSİKİYATRİSTLERİN YARGI KARARLARINDAKİ ROLÜ

Psikiyatri, adli yargıda sıhhi değerlendirme sırasında ve gerek görüldüğü takdirde müracaat edilen sağlık kontrollerindendir.³⁹⁷ Osmanlı döneminde akli melekelerini kullanmaktan yoksun olduğu gerekçesiyle tahttan indirilen V. Murat ve akabinde tahta geçen II. Abdülhamid döneminde adli yargıda akıl hastalığı teşhisinin siyasi önemi daha da artmıştır.

1858 *Ceza Kanunname-i Hümayunu*'nda cezai sorumluluk düzenlemesi yer almaktadır. Bir kişinin suç işlediği esnada aklının yerinde olup olmadığının değerlendirilmesi, suçu akıl hastalığının tesiriyle işlemişse bu gibilerine ceza verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Kanunda: "*mücrimin bir cürmü hîn-i irtikâbında cinnet halinde bulunduğu sabit olur ise mücâzât-ı kanuniyeden muaf tutulur*"³⁹⁸ denmiştir. Nitekim bu gibi kişiler mahkeme tarafından bimarhanelere sevk edilmiştir.

Mazhar Osman, bimarhaneye intikal eden bu gibi vakaların siyasi sonuçlu olanlarını, akıl hastalığının arkasına gizlenerek işledikleri cürmün cezasından kurtulmak isteyenleri ve yargının bu gibi durumlardaki tutumunu *İstanbul Seririyatı*'ndaki makalelerinde okurlarıyla paylaşmıştır.

³⁹⁶ TBMM Zabıt Ceridesi, 3. Dönem, Toplantı 69, XX, 1930, s. 47.

³⁹⁷ Ceza Genel Kurulu, Karar: 2018/576, TCK 31. Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı olup olmadığı adli tıp raporu alınarak tespit edilir.

Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler arasında bulunan akıl hastalığı, 5237 sayılı TCK'nın 32. maddesinde:

- 1) Akıl hastalığı nedeniyle işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.
- 2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi beş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

³⁹⁸ *Düstûr*, I. Tertip, c. I, s. 545; Bedii Şehsuvaroğlu - H. Cahit Özen, *Dünyada ve Yurdumuzda Adli Tıbbın Tarihçesi ve Gelişmesi*, Sermet Matbaası, İstanbul 1974, s. 101.

Bu tür davalardan hakkında en çok söz edileni "Torlakyan Davası"dır. Mazhar Osman, derginin Eylül 1921 tarihli sayısında "Torlakyan Davası" başlıklı makalesinde siyasi sonuçları olan bu vakayı detaylarıyla anlatmıştır.³⁹⁹ Dava konusu Azerbeycan'ın eski İçişleri Bakanı Behbud Han Cevanşir'in 18 Temmuz 1921'de Perapalas Oteli önünde Misak Torlakyan adında bir Ermeni tarafından öldürülmesidir. O tarihte İstanbul İngilizlerin işgali altındadır. Dava İngiliz Divan-ı Harbinde görülmüştür. Dava sürecinde Torlakyan'ın bu cinayeti işlerken akli melekelerinin yerinde olup olmadığı inceleme konusu olmuştur.

İngiliz yargısı Torlakyan'ın Cevanşir'i öldürürken akli melekelerinin yerinde olmadığına hükmetmiştir. Sağlık raporu İngiliz psikiyatristleri tarafından verilmiştir. Cevanşir'in avukatları Türk psikiyatristleri tarafından da Torlakyan'ın akli melekelerinin yerinde olup olmadığının değerlendirilmesini talep etmişlerdir. Uzman görüşü olarak Mazhar Osman'dan katilin akli melekelerinin yerinde olup olmadığının değerlendirilmesi istenmiştir. Mazhar Osman ve beraberinde üç psikiyatrist; Dr. Lütfi Akif, Dr. Şükrü Hazım, Dr. Ahmet Şükrü İngiliz Divan-ı Harbinde yargılanan Torlakyan'ı tutuklu bulunduğu mahalde muayene edip görüşlerini şu şekilde bildirmişlerdir:

*"Torlakyan deli değildir. Ne kalıcı ne de geçici şekilde cinneti çağrıştıracak bir belirti yoktur. Torlakyan'ın sarası meselesi geçersiz mütalaadır. Bir kere çekine çekine tarif ettiği hamleler saranın hususiyetlerini haiz değildir. Uykuda nöbet gelmeyişi yahut açık belirti olmayışı, şuur kaybının nadir olduğu halde sürekli belirti göstermeyişi bizde alelade, şarkta gerek askerlikten ve gerek cezadan kurtulmak için iddia edilen belirtilerden hiç farklı görülüyor. Pek az ihtimalle ki-hayatında ara sıra böyle nöbetler geldiği kabul edilse bile- hastanın seciyesi (kişiliği) üzerinde bir tesir bırakmamıştır. Adli tıpta önemli ve şahsi muafiyetini değil, sorumluluğunu yok edecek belirti Torlakyan'da katiyen yoktur."*⁴⁰⁰

Mazhar Osman ve beraberindeki heyet muayene ve gözlemleri sonunda İngiliz meslektaşlarının hilâfına bir değerlendirmede bulunmuşlardır. Uluslararası önemi haiz olan bu davayı Ermeni taraftarlığı yapan Batı basını ve yerli basın yakından takip etmiştir. Mazhar Osman maktulün avukatı Haydar Rıfat Bey'e yazdığı mektupta tıbbi görüşünü açıklamıştır. "Muhterem Avukat Haydar Rıfat Beyefendi'ye" başlığı ile *İstanbul Seririyatı*'nda yayınladığı makalesinde; katil Torlakyan'ın akıl sağlığının yerinde olduğunu, sara hastası olmadığını, olsa dahi sara krizinin cinnete yol açmayacağını, krizin zamanının planlanmasının tıbben imkânsız olduğunu, maktulü tasarlayarak, gideceği yerde bekleyerek kasten öldürdüğünü söylemiştir.⁴⁰¹ Diğer taraftan Ahmet Celaledin'in *Torlakyan Davası: Behbud Han Cevanşir'in Katli* adlı eserinde

³⁹⁹ Mazhar Osman, "Torlakyan Davası", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 6, İstanbul 1921, s. 99-105.

⁴⁰⁰ Murat Çulcu, 1912-1922 *Türk Savaşları Belgeseli -Ermeni Entrikalarının Perde Arkası-Torlakyan Davası*, Kastaş A.Ş., İstanbul 1990, s. 279.

⁴⁰¹ Mazhar Osman, "Torlakyan Davası", s. 103.

Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı*'nda yayınlanan raporu, olayın sebep ve sonuçları detaylı bir şekilde anlatılmıştır.⁴⁰²

Siyasi sonuçlar doğuran psikiyatri raporlarından bir diğeri *İstanbul Seririyatı*'nın Ekim 1928 tarihli sayısında "Aylık Hadiseler" bölümündeyer almıştır.⁴⁰³

İstanbul'da ikamet etmekte olan Prens Ahmet Seyfeddin'i muayene için Avrupa ve Kahire'den bir grup hekim, bilirkişi sıfatıyla İstanbul'a gelmiştir. Bunlar Paris Darülfünunu Seririyât-ı Akliye Muallimi Henri Claude, İsviçre'den Maleevez Sanatoryumu Baştabibi Repon, Kahire Bimarhaneleri Baştabibi ve Müdürü Dadçin adında üç mütehassıstır. Prens muayenesine Türk hükümeti izin vermemiş ve kendi hekimlerimizin yeterlilik hususunda bir eksiklerinin bulunmadığı kendilerine anlatılarak ikna edilerek ülkelerine geri gönderilmiştir. Prens hakkında "Akli melekeleri yerinde değildir" raporu verip vasi tayin ederek İstanbul'dan zorla götürülmek maksadıyla yapılacak olan bu işleme Türk hükümeti izin vermeyerek Prensi geri iade etmek anlamına gelecek olan bu durumu engellemiştir. Mısırlı Prens Ahmet Seyfeddin çeyrek asırlık bir süre Londra'da akıl hastanesinde alıkonulmuştur. Mısır'ın sayılı zenginlerinden olan Prenses Şivekar'ın kardeşi Prens Ahmet Seyfeddin, Kahire yönetimi ve İngiltere işbirliği ile akıl hastalığı bahanesiyle hastanede özgürlükleri kısıtlı bir hayat sürmekteyken kaçarak İstanbul'a gelmiştir. Türk hükümeti vefatı olan 20 Ekim 1921 tarihine kadar prensi korumuş ve sahte raporlarla alıkonulmasına izin vermemiştir.⁴⁰⁴

İstanbul Seririyatı'nda akıl sağlığı yerinde olmayan suçluların hapsedilmek yerine tedavi edilmek üzere bimarhaneye sevkine karar verilen vakalar da yer almaktadır. Aralık 1921 tarihli sayıda, "Şah İsmail - Muallim Şevket Meselesine Dair Tıbbi Etüt" başlıklı makalede akıl dengesi yerinde olmayan bir kişinin işlediği cinayetler konu şu şekilde konu edilmiştir:

"Çerkes Yusuf ve İsmail Hakkı Bey isimli iki kişiyi silâhla öldürmek suçundan yargılanan Şah İsmail adlı şahıs mahkemenin son celsesinde hüküm tebliğ edilecekken maktullerden İsmail Hakkı Bey'in kardeşi Muallim Şevket Efendi tarafından silâhla vurularak öldürülmüştür. Muallim Şevket Efendi'nin ilk duruşmalarda ve olayın vukuundan evvelki hallerinde herhangi bir taşkınlık görülmediği için cinayetin bir delilik veya cinnet halinde mi işlendiği hususunda tıbbi görüşüne müracaat edilen Mazhar Osman olayın bütün aşamalarını yazısında anlatmıştır. Nihayet yapılan tetkikler sonucunda katilin salim bir kafa ile cinayeti işlemediği, piskopat ve isterik olduğu hükmü verilmiştir."⁴⁰⁵

⁴⁰² Bkz. Ahmed Celaledin, *Torlakyan Davası: Behbud Han Cevanşir'in Katli*, Yom Yayınları, Bakü 2007.

⁴⁰³ Mazhar Osman, "Aylık Hadiseler", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 7, İstanbul 1928, s. 497.

⁴⁰⁴ *Tan* gazetesi, İstanbul İkinci Teşrin 1937. s. 1-9.

⁴⁰⁵ Mazhar Osman, "Şah İsmail - Muallim Şevket Meselesine Dair Tıbbi Etüt", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul 1921, s. 117-120.

SONUÇ

Bu tezde 1919-1951 tarihleri arasında, aylık, düzenli yayınlanan ve tıbbi süreli bir yayın olan *İstanbul Seririyatı* dergisi incelendi. Dergi, yayıncısı ve sahibi olan Mazhar Osman'ın ve çoğunluğu psikiyatristlerden oluşan çevresinin azimli ve istikrarlı çalışmalarının bir ürünüdür. Dergi, yayınlandığı zaman sürecinde, ülkemizde ve dünyada tıp alanında meydana gelen gelişimlerin/değişimlerin yanında toplum hayatına dair hadiseler hakkında tarihe tanıklık eden hekimlerin duygu ve düşünce dünyalarını, fikirlerini de takip etme imkânı sunmaktadır. Ülkemizde psikiyatrinin kurucusu olarak kabul edilen Mazhar Osman'ın *İstanbul Seririyatı* dergisi, psikiyatri bilim dalının tarihini günümüze taşıyan ana kaynak niteliğindedir. Dergi bu özelliği ile psikiyatristlerin ilgisini çekmiş ve tıbbi makalelerinin bir kısmı Mazhar Osman biyografisi çalışmalarında incelemiştir. Bu tezde ağırlıklı olarak derginin *İlave Kısım* adlı paramedikal eklerinde yer alan ve çoğunluğu Mazhar Osman tarafından yazılan makaleler incelenmiştir. Bu çalışmada, Osmanlıdan Cumhuriyete geçiş sürecinde sağlık politikaları ve tıp eğitiminde meydana gelen gelişme ve değişimlere dair yapılmış olan çalışmalara ve Mazhar Osman ve çevresinin bakış açılarına yer verilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın diğer bir sonucu da *İstanbul Seririyatı* dergisinin dağınık yerlerde bulunan nüshalarının derlenip fihristinin hazırlanmasıyla yeni araştırmalara kapı aralamaktır. Bu çalışma doğrudan bir tarih çalışmasından ziyade Osmanlıdan Cumhuriyete geçişte sağlık politikalarını hekimlerin gözünden ortaya koyan bir araştırma olması bakımından önem arz etmektedir.

Genel kapsamı geniş olan sağlık alanı, savaşlar, salgın hastalıklar ve korunma yolları, şehirlerin hıfzıssıhha kurallarına uygun yönetilmesi, ilaç ve ecza düzenlemeleri, sağlık alanında eğitim metot ve uygulamaları, tıbbi kongreler, hastaneler ve yönetimleri, sağlık personelinin özlük hakları, devletin bakanlık düzeyinde sağlık alanında yaptığı her türlü düzenlemeleri kapsamaktadır. *İstanbul Seririyatı* dergisinde tıbbi makaleler kadar bu hususlar da özenle ele alınmıştır. Bu çalışmada sağlık düzenlemelerine ve

politikalarına yer veren değerlendirmeler özellikle öne çıkarılmıştır. Mazhar Osman'ın hemen her sayıda kaleme aldığı *İlave Kısımda* yer alan makalelerinde, kendine özgü duruşunu, o günkü tıp eğitim sistemine sert muhalefetini, alkol ve uyuşturucu maddelerin ruh sağlığını bozucu etkilerine karşı mücadelesini, siyaset-hekim ilişkisinde devlet yönetiminde hekimleri ayrıcalıklı bir yere koyan değerlendirmelerini, yurt içi ve yurt dışı gezilerinde edindiği izlenimleri, dünyada ve Türkiye'de meydana gelen hadiselerle birlikte kronolojik olarak takip edip tam ve/veya kısmi transkriptleriyle bir arada yer verilerek onun entelektüel dünyası deşifre edilmeye çalışılmıştır.

Derginin yayın hayatına başladığı 1919'dan itibaren kesintisiz yayınlandığı 32 senelik süreçte Batı'da tıp bilimi, tıp eğitimi ve tıbbi ilaçlar alanında meydana gelen gelişmelerin hangi metotlarla ülkemize girdiği ve yaygınlaştığı, bu hususlarda yapılan yasal düzenlemeler, hekimler ve hükümet cephelerinde yapılan tartışmaların makalelere yansımaları aktarılmaya çalışılırken Türkiye'de 1950 yılına kadar tıp alanındaki dönüşüm izlenmiştir.

Bu teze konu olan dergide özellikle psikiyatri bilim dalının Batı tıbbı doğrultusunda Osmanlı tıp eğitimine girişini adım adım takip etmek mümkündür. Tüm sayıların makale başlıkları, sayı ve sayfa numaraları, yazar adları ile hazırlanmış olan fihrist bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar için başlangıç niteliğindedir.

Diğer taraftan bu tezde tıbbi terimlerin, bilhassa psikiyatri terimlerinin Türkçeleştirilmesi çalışmaları süreci de ele alınmaktadır. Tıp eğitim dili tartışmaları başlığında ele alınan bu meseleye, Mazhar Osman ve Toptaşı Bimarhanesi müdürlerinden olan Lütfi Akif Bey'in arkadaşlarıyla yapmış oldukları sözlük çalışmasının mahiyeti hakkında bilgi verilerek dönemin hekimlerinin tıp terimleri konusundaki yaklaşımları ortaya konuldu.

Tıp terimlerinin dilimize aktarılmasında yaşanan karmaşa tıp eğitiminin nasıl olması gerektiği hususunda da görülmektedir. Mazhar Osman başta olmak üzere dergi yazarları tıp eğitimi metotlarına ağır eleştiriler getirmektedirler. Hekimlerin yetiştirilmesinde hastane stajlarının yetersizliği, hocaların liyakat gözetilerek seçilmesi gerekliliği, yabancı dille tıp eğitimi yapılması, hekimlerin bir yabancı dil öğrenme mecburiyetinde olması tartışmalarının zaman diliminde nasıl değişime uğradığı da bu tezin sonuçları arasında yer aldı.

Osmanlıda Batı tıbbına geçiş tarihi olarak kabul edilen 14 Mart 1827’de Şehzadebaşı’nda "Tıphane i Âmire" adlı tıp eğitimi veren okulun açılışından beri tartışma konusu olan tıp eğitimi dili, yurt dışından getirilen yabancı hocalar, yeni tıbbın kaynaklarının batı dillerinden Türkçeye evrilmesi, tıp ıstılahı, hastane stajları gibi hususlar *İstanbul Seririyatı*’nda makalelere ne şekilde konu olduğu aktarılırken, Cumhuriyetin ilanı ve inkılâplardan sonra nasıl bir sürece girildiği de tezin inceleme konusu olmuştur.

Haydarpaşa’da tek tıp mektebi olarak eğitim veren tıbbiye’nin İstanbul Üniversitesine taşınması (1933) ve bu okulun lağvı Mazhar Osman tarafından ilave kısım makalelerinde adım adım takip edilerek yazılarına konu edilmiştir. Tıp eğitiminde yeni bir dönemin açılması anlamına gelen bu geçişe, Mazhar Osman *İstanbul Seririyatı* dergisinde açık destek verirken, eski yönetime katı eleştiriler getirmekten kaçınmamıştır. Tıp fakültesinde yeni dönemin önemli aktörlerinden biri olan Mazhar Osman Psikiyatri Bilim Dalının başına getirilmiştir. Bu süreçte onun kaleme aldığı yazılar İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin gelişimi bakımından anlamlı bulunup yer yer tezde tartışılmıştır.

Dergi aynı zamanda Mazhar Osman’ın hayat serüveninin takibinde kendi kaleminden bir otobiyografi özelliğindedir. Tez çerçevesinde tamamına yer verilemese de Osmanlıca makalelerin Mazhar Osman’ın düşünce dünyasındaki gelişme ve değişimleri incelemeyi mümkün kılacağı sonucuna varılmıştır. 1919’dan itibaren her seyahatini dergide makale halinde yayınlayan yazar sadece Türkiye’den değil, ziyaret ettiği Avrupa, Amerika, Ortadoğu, Afrika ve Asya’dan da izlenimlerini, psikiyatri alanında yapılan çalışmaları, sosyal ve coğrafi bilgileri okurlarıyla paylaşması bir psikiyatrist olarak tanınan Mazhar Osman’ın aynı zamanda çok iyi gözlem yapabilen bir seyyah olduğunu da ortaya koymuştur.

Tezde dergi makalelerinde sözü edilen sağlık politikalarının kanuni düzenlemeler haline gelene kadar yapılan çalışmalar ve kanun metinleri yayınlanmış olan Meclis Tutanakları ve diğer kaynaklardan da araştırılarak dergide dile getirilen taleplerin sağlık politikalarına yön verici etkileri ortaya konulmuştur.

İstanbul Seririyatı’nın ilk sayısında, kendisinin siyasetle uğraşmayacağını beyan eden Mazhar Osman ömrü boyunca siyasetin dışında kalmıştır. Siyasetin içinde yer alan hekimlerden ise yüksek beklentileri oluşmuştur. Ülke ve büyük şehirlerin yönetiminde

hekimlerin bilgi ve tecrübelerinden faydalanılması, hıfzıssıhha hususunda tedbirlerin alınması dergide en çok vurgu yapılan hususlardandır.

Osmanlının son dönemi savaşlar ve yoksulluk, hekimlerin cephelere gönderilmesi, salgın hastalıklar gibi zorluklarla mücadeleyi gerektirmiştir. Yeni kurulan Cumhuriyet yönetimi tüm bu sağlık sorunları ve eksilen nüfusun yeniden arttırılması için iç politikasında sağlık alanında düzenlemeleri merkeze almış ve bu çalışmalarda doktor siyasetçilerimizden istifade etmiştir. Dergide bu hususlara özellikle vurgu yapan Mazhar Osman'ın devlet politikaları doğrultusunda kaleme aldığı makaleleri, siyasetçi meslektaşlarına tavsiyeleri bu çalışmada yer almıştır. Mazhar Osman'ın alkol ve uyuşturucu madde ile mücadelesi sadece hekim olarak değil, siyasetçilere kanuni düzenlemelerin yapılması yönündeki telkinleriyle de etkili olduğu hususu, bu tezin çıkarımlarından biridir. Nitekim ömrünü adadığı alkol ve uyuşturucu maddelerle mücadelesi, tezin bölümlerinde mümkün olduğu kadar ayrıntılı incelenmeye çalışılmıştır.

32 sene, her ay büyük bir istikrar ve özveri ile yayınlanan *İstanbul Seririyatı* sadece tıp tarihine değil, siyasi tarihimize, toplumsal yaşantımıza, yurtdışındaki gelişmelere de kaynaklık eden bir külliyattır. Tezin eklerinde yer alan *Fihristin* de araştırmacılar için yönlendirici olma amacı bu tezin sonuçlarından biridir.

KAYNAKÇA

A. Arşiv Belgeleri

1. Başkanlık Osmanlı Arşivi (BOA)
BEO, 3618/271332.
C. BH, 27/1252.
MAD, no: 8886.
Y.A.HUS, 279/82.
Y. MTV, 80/138.
2. Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)
Fon: 041. Dosya: 10.0.0, belge no: 110.66.28.
Fonu: 041, Dosya: 10.0.0, belge no: 177.39.19.

B. Kitap, Makale ve Diğer Eserler

- Acıduman Ahmet vd.** (2009). "Şânîzâde Ataullah Mehmed Efendi ve Mir'atü'l-Ebdân fî Teşrîh-i A'zâ'l-İnsan", *Türkiye Klinikleri*, c. XVII, sayı 2, İstanbul.
- Aksel İhsan Şükrü.** (1951). "Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman Uzman", *Tıp Dünyası*, c. XXIV, İstanbul 1951.
- Altıntaş Ayten, Hatemi Hüsrev.** (2006). *Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları*, CSA Global Publishing, İstanbul.
- Altıntaş Ayten.** (2011). "Hastaneden Fakülteye Cerrahpaşa -44. Yıl Anısına-", *V. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri*, İstanbul.
- Artvinli Fatih.** (2017). *Delilik, Siyaset ve Toplum, Toptaşı Bimarhanesi (1873-1927)*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Ataç Adnan.** (1999). *Gülhane Askeri Tıp Akademisi 100. Yılında (1898-1998)*, Ankara.
- Atasev Cihat.** (1972). "Mazhar Osman Uzman'ı Anarken", *Mazhar Osman Uzman (1884-1951) -20. Ölüm Yıldönümü Anma Kitabı-*, Der: Süheyl Ünver, İstanbul.
- Ayar Mesut.** (2013). "Osmanlı Sağlık Modernleşmesinde 1893-94 ve 1895 İstanbul Kolera Salgınlarının Etkisi", *Türk Modernleşmesi*, Ed: Arif Kolay, Yeditepe Yayınları, İstanbul.
- Aydın Bedizel Zülfikar.** (1999). *Tıbbiye'nin Haydarpaşa'dan İstanbul'a Nakline Dair*, Editörler: E. Kahya, S. Şar, A. Ataç vd., AÜ Basımevi, Ankara.
- Bacanlı Hakan, As Efdal.** (2018). *Türk Tıp Tarihinin En Uzun Süreli Bilimsel Yayını, Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye'den Gülhane Tıp Dergisi'ne (1872-2017) Tarihçe - Dizin*, SBÜ Yayınları Ankara.
- Baktır Ercüment.** (1951). "Prof. Mazhar Osman'la Konuştum", *İstanbul Klinik Dersleri Aylık Tıp Dergisi*, Mazhar Osman Uzman Özel Sayısı, c. V, sayı 25, İstanbul.
- Başagaoglu İbrahim, Nil Sarı.** (1994). "1900-1955 Yılları Arasında Türkiye'de Yayımlanan Sağlıkla İlgili Süreli Yayınlar", *Sendrom*, yıl 6, sayı 12, İstanbul.

- Başaran Cem Hakan.** (2019). "Osmanlı Seririyatı Mecmuası/Revue Medikale Ottomone (1910-1914)", *Kebikeç*, sayı 47, İstanbul.
- Başustaoğlu Ahmet.** 85. *Yılında Mikrobiyoloji Cemiyeti Tarihi ve Anılar*, Girne Amerikan Üniversitesi.
- Bayat Ali Haydar.** (2010). *Tıp Tarihi*, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları, İstanbul.
- Baysal Jale.** (1982). *Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar Araçlar Yöntemler*, İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, no: 2933, İstanbul.
- Bayülkem Faruk.** (1961). "Ord. Prof. Mazhar Osman Uzman: Ölümünün 10. Yıldönümü Dolayısıyla", *Mediko-Sosyal Sağlık Dergisi*, c. I, sayı 1, İstanbul.
- Bayülkem Faruk.** (1977). *Bakırköy'de 50 Yıl -İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi-*, İstanbul.
- Behçet Hulusi.** (1927). "İcra-yı Tababet Kanunu Münasebetiyle", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, no: 3, İstanbul.
- Behçet Hulusi.** (1931). "Fuhuş ve Heyet-i İçtimaiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 2, İstanbul.
- Behmoaras Liz.** (2001). *Mazhar Osman -Kapalı Kutudaki Fırtına-*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Besim Ömer.** (2020). *Nevsâl-i Afiyet*, Haz: Ahmet Zeki İzgöer, SBÜ Yayınları, c. I, İstanbul 2020.
- 1327 Sene-i Maliyesine Mahsus Musavver Nevsâl-i Osmanî.** (1329). "Meşâhîr-i Etibbâmız", İstanbul.
- Bozalan Selma Otuk.** (1989). *Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi ve Türk Psikiyatri Tarihindeki Yeri*, İÜ SBE Deontoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Cebiroğlu Rıdvan.** (1961). "Mazhar Osman Hoca ve Açık Kapı Sistemi", *Tıp Dünyası Dergisi*, c. XXXIV, sayı 8, İstanbul.
- Cebiroğlu Rıdvan.** (1965). "14. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Akıl Hastalıkları ve Mazhar Osman", *Nöro-Psikiyatri Arşivi*, c. II, İstanbul.
- Celaleddin Ahmet.** (2007). *Torlakyan Davası: Behbud Han Cevanşir'in Katli*, Yom Yayınları, Bakü.
- Cenap Şahabeddin.** (1920). "Hilâl-i Ahdar", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 18, İstanbul.
- Ceride-i Resmiye.** (28 Şubat 1337). "Men'-i Müskirât Kanunu", no: 4..
- Cevdet Nasuhi.** (1921). "Yıkılan Bir Mektep?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 9, İstanbul 1921.
- Cumhuriyet.** (27 Kasım 1930). "Tıp Fakültesinde Hoca Yok".
- Çolaklar Huriye.** (2008). "Türkiye'de Tıp Kütüphanelerinde Elektronik Süreli Yayın Hizmetleri Yönetimi", İÜ SBE Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul.
- Çulcu Murat.** (1990). *1912-1922 Türk Savaşları Belgeseli -Ermeni Entrikalarının Perde Arkası-Torlakyan Davası*, Kastaş A.Ş., İstanbul.

- Demir Kenan.** (2016). "Osmanlıda Dergiciliğin Doğuşu ve Gelişimi (1849-1923)", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı 9, Iğdır.
- Demirhan Ayşegül.** (1979). "Türkiye’de Modern Tıbbın Gelişimi", *Tıp Fakültesi Mecmuası*, sayı 42, İstanbul.
- Dinç Gülten.** (1989). *Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme*, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Deontoloji Anabilim Dalı ve Tıp Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Dinç Gülten.** (1993). "Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme I", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 5, İstanbul.
- Dinç Gülten.** (1993). "Arap Harfleri ile Türkçe Basılmış Tıbbi Süreli Yayınlar Üzerine Bir İnceleme II", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 6, İstanbul.
- Dölen Emre.** (1999). "1970’li Yıllarda Mekteb-i Tıbbiye Laboratuvarlarında Yapılan Analiz ve İncelemeler", *II. Tıp Kongresi, İstanbul 20-21 Eylül 1990, Kongreye Sunulan Bildiriler*, TTK, Ankara.
- Dramur Rengin.** (1993). "Demirkapı Mekteb-i Tıbbiyesinin Nebatat Bahçesi", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, c. V, İstanbul.
- Duman Hasan.** (1986). *İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu: 1828-1928*, IRCICA Yayını, c. I, İstanbul.
- Duman Rahmi.** (1972). *Mazhar Osman Uzman (1884-1951)*, İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Enstitüsü Yayını, no: 2, İstanbul.
- Düstur.** (1861). "Tababet-i Belediye İcrasına Dair Nizamname", *Tertip I*, c. II, İstanbul.
- Engin Vahdettin.** (2013). "Türk Modernleşmesinin İlk Safhaları", *Türk Modernleşmesi*, Ed: Arif Kolay, Yeditepe Yayınları, İstanbul.
- Erdem Aydın.** (2004). "19. Yüzyılda Osmanlı Sağlık Teşkilatlanması", *OTAM*, c. XV, sayı 15, Ankara Temmuz.
- Erdemir Ayşegül Demirhan.** (2014). *Tıp Tarihi*, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul 2014.
- Erginöz Gaye Şahinbaş.** (2010). "Mazhar Osman Uzman (1884-1951) -Türkiye’de Modern Psikiyatrinin Kurucusu-", *Nobel Meducus* 16, c. VI, sayı 1, s. 90-96.
- Erkoç Şahap, Yazıcı Olcay.** (2006). *Mazhar Osman ve Dönemi (Mecnunları, Mekânları, Dostları)*, İstanbul.
- Erkoç Şahap.** (2001). "İlk Türkçe Nöropsikiyatri Dergisi: Şişli Müsamereleri Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Müsamereleri", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sayı 10, İstanbul.
- Galip Ata.** (1920). "Bir Kadeh Rakının Seyahati", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 2, İstanbul.
- Gencer Ali İhsan.** (1977). "İstanbul Tersanesinde Açılan İlk Tıp Mektebi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, sayı 31, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- Gönenç Aslı Yapar.** (2007). "Türkiye’de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı 29, İstanbul.
- Hanioğlu M. Şükrü.** (1981). *Bir Siyasal Düşünür Olarak Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi*, Üçdal Neşriyat, İstanbul.

- Hanioğlu M. Şükrü.** (1992). "Batılılaşma", *DİA*, c. V, İstanbul.
- Hasan Yusuf.** (1927). "İskât-ı Cenin Anketi", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul.
- Heyet-i Tahririye.** (1919). "Kârilerimize", *İstanbul Seririyatı*, c. I, sayı 1, İstanbul.
- Hüseyin Kenan.** (1921). "Hakikate mi Klişeye mi Hürmet Etmeliyiz? Teceddüde mi İrticaa mı İhtiyacımız Var?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 14, İstanbul.
- İhsan Şükrü.** (1340). "Fakültede Sulh Var mı?", *İstanbul Seririyatı*, sene 6, İstanbul.
- İhsanoğlu Ekmeleddin.** (1998). "Osmanlı İmparatorluğunda Bilim Teknoloji ve Sanayide Modernleşme", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, yıl 1, sayı 2.
- İhsanoğlu Ekmeleddin.** (1999). *Suriye’de Modern Osmanlı Sağlık Müesseseleri, Hastaneler ve Şam Tıp Fakültesi*, TTK, Ankara.
- İstanbul Seririyatı.** (1338). c. III, no: 2, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1335). "Şüûn-ı Tıbbiye", İlâve Kısmı, c. I, sayı 1, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1936). "Hilâl-i Ahdar Cemiyeti", sene 1, no: 12, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1927). "İthaline Müsaade Edilen İlaçlar", İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1928). "Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun: Birinci Fasıl; Tabibler", sene 10, no: 3, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1930). "Ayın Akisleri", sene 12, no: 6, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1930). sene 12, no: 6, İstanbul..
- İstanbul Seririyatı.** (1930). sene 12, no: 7, İstanbul,.
- İstanbul Seririyatı.** (1930). sene 16, no: 9, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1931). no: 4, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1932). "Dr. Ahmet Fahri Bey’in Seyahat Notları", sene 14, no: 3, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1932). "Hüseyin Kenan’ın Seyahat Notları", no: 2, sene 14.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 1, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 2, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 4, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 5, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 6, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 15, no: 7, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1933). sene 18, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1934). sene 16, no: 1, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1936). sayı 13, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1937). sene 19, no: 2, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1937). sene 19, no: 3, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1938). yıl 20, no: 1, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı.** (1940). sene 22, no: 9, İstanbul.

- İstanbul Seririyatı*. İlâve Kısmı, c. I, sayı 1, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. no: 13, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. no: 14, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. no: 3, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. no: 4, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. no: 6, İstanbul.
- İstanbul Seririyatı*. sene 18, no: 10, İstanbul.
- İzgöer Ahmet Zeki, Topkar Kevser.** (2018). *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane*, SBÜ Yayınları, İkinci Baskı, İstanbul.
- İzgöer Ahmet Zeki, Perk Haluk.** (2022). *Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (1903-1933)*, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları: 33, İstanbul.
- Kaçar Mustafa, İhsanoğlu Ekmeleddin.** (1991). "Aynı Münasebetle İki Nutuk, Sultan II. Mahmut'un Mekteb-i Tıbbiye Ziyaretinde İrad Ettiği Nutkun Hangisi Doğrudur? ", *Tarih Ve Toplum*, sayı: 83, İstanbul.
- Kamay Behçet Tahsin.** (1951). "Merhum Mazhar Osman Uzman", *AÜ Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. V, sayı 3-4, Ankara.
- Kanpolat Yücel.** (2006). "Yayıncılık", *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 3. Ulusal Sempozyumu 8-9 Nisan 2005*, Ankara.
- Karahanogulları Onur.** (2008). *Birinci Meclisin İçki Yasağı Men'-i Müskirât Kanunu*, İstanbul.
- Kazancıgil Aykut, Solak V.** (1981). *Türk Bilim Tarihi Bibliyografyası (1850-1981)*, İstanbul.
- Kazancıgil Aykut.** (1992). "Bilim Tarihçilerimiz, Mazhar Osman Uzman", *Bilim Tarihi Dergisi*, c. I, sayı 10, İstanbul.
- Kılıç Rüya.** (2014). *Deliler ve Doktorları -Osmanlıdan Cumhuriyet'e Deliler ve Doktorları-*, İstanbul.
- Kırbaş Dursun.** (2013). "Cerrahi Nörolojide Bir İlk", *Türk Nöroloji Dergisi*, c. XIX, sayı 1.
- Kocacık Eyüp Talha, Emre Dölen.** (2019). "Osmanlı ve Cumhuriyet Türkiye'si'nde Eczacı Kalfalarının Örgütlenme Girişimleri (1912-1946)", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, sayı 20, İstanbul.
- Koşar Hasan Hüseyin.** (2016). *Osmanlıdan Cumhuriyete Bir Doktor Portresi: Hekim, Hoca ve Yazar Olarak Mazhar Osman*, Kırklareli Üniversitesi SBÜ Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli.
- Kurtulan İldeniz.** (1984). "Toplum ve Hekim", *Tarihte Türk Tıp Basını*, Türk Tabipler Birliği, c. VI, sayı 33, Haziran.
- Maskar Üveys.** (1951). "Mazhar Osman Uzman", *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. XIV, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Fransız Profesörleri Haydarpaşa Fakültesine Gelecek mi?", *İstanbul Seririyatı*, no: 7, İstanbul.

- Mazhar Osman.** (1335). "Şüûn-ı Tıbbiye: Fakültede Müderris Muavini Müsabakası", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Şüûn-ı Tıbbiye: Fakültede Müderris Muavini Müsabakası", *İstanbul Seririyatı*, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Şüûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Fransızca Tedrisat", *İstanbul Seririyatı*, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Şüûn-ı Tıbbiye: Tıp Fakültesinde Islahat", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Tıp Fakültesinde Akisler", *İstanbul Seririyatı*, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1335). "Tıp Fakültesinde Islahat", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1336). "Sıhhî Sayfalar: İçki Mücadelesi", *İstanbul Seririyatı*, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1337). "Şah İsmail - Muallim Şevket Meselesine Dair Tıbbi Etüt", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1337). "Toptaşı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1340). "Hekimlikte Mecburi Hizmet", *İstanbul Seririyatı*, c. IV, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1341). "Hatalarımız", *İstanbul Seririyatı*, sene 6, no: 12, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1919). Şüûn-ı Tıbbiye", *İstanbul Seririyatı*, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). "Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti Meclis-i Âlî-i Sıhhîsi", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). "Hekimlik Etme Hakkı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). "İstılahat-ı Tıbbiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). "Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Toplantı Tutanağı", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). "Torlakyan Davası", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1921). *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1922). "Hastanelerde Asistanlık", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 16, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1923). "Ecnebi Doktorlar", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1923). "TBMM Riyaset-i Celilesine", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1924). "Doktor Mebuslarımıza Açık Mektup", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 10, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1924). "Ecnebi Müstahzarları", *İstanbul Seririyatı*, sene 6, c. IV, no: 2, İstanbul.

- Mazhar Osman.** (1924). "Sıhhiye Bütçesi, Yeniliğe Doğru", *İstanbul Seririyatı*, sene 5, c. IV, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1925). "Hekimlik Kazanç Vergisi", *İstanbul Seririyatı*, sene 2, no: 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1927). "Altıncı Türk Tababet-i Akliye Asabiye Cemiyeti Konferansında -Bakırköy Müessesesinde-", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1927). "İskât-ı Cenin Anketi Münasebetiyle", *İstanbul Seririyatı*, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1927). "Toptaşı'ndan Taşınma", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1927). *İstanbul Seririyatı*, sene 8, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1928). "Aylık Hadiseler", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 7, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1928). "Bu Ayda", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 2, İstanbul 1928.
- Mazhar Osman.** (1928). "Bu Ayın Meselesi", *İstanbul Seririyatı* sene 10, no: 10, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1928). "Morg Raporu", *İstanbul Seririyatı*, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1928). "Rica ve Arzlarımız", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1928). *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Avrupa Dönüşü 1", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 4, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Avrupa Dönüşü 2", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Avrupa Dönüşü 3" *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Avrupa'da Beş Hafta", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Ayın Hadiseleri", *İstanbul Seririyatı* sene 10, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Canlı Ay", *İstanbul Seririyatı*, sene 11, no: 1, Mayıs.
- Mazhar Osman.** (1929). "Elli Yataklık Hastane", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 11, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Paramedikal Sahifeler", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 12, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Sıhhat Vekâletinin Kabul Ettiği Elli Yataklı Hastane", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 12, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1929). "Tıp Fakültesinin Sorunları", *İstanbul Seririyatı*, no: 12, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 3, İstanbul.

- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 7, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1930). "Tıp Fakültesi Son Safhada", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1931). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1931). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1931). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1931). "Tıp Fakültesinin Başına Gelenler", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 10, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1931). Mazhar Osman, "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 12, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1932). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1932). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1932). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 14, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1933). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1933). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1933). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 7, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1933). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 15, no: 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1933). "Tıp Tarihimiz", *Sıhhat Almanakı*, Kader Matbaası, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1934). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 2, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1934). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 16, no: 4, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1935). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 17, no: 10, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1936). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1936). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 18, no: 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1938). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 1, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1938). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1938). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 6, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 9, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 10, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Canlı Ay", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 5, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Dr. İhsan Şükrü Aksel'in Nutku", *İstanbul Seririyatı*, yıl XXI, sayı 8, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1939). "Mazhar Osman Makaleleri", *İstanbul Seririyatı*, yıl XXI, sayı 8, İstanbul.

- Mazhar Osman.** (1940). "Sıhhi Cepheden Belediye Terbiyesi", *İstanbul Seririyatı*, no: 4, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1940). "Suriye ve Filistin'de 15 Gün", *İstanbul Seririyatı*, sene 22, no: 3, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1941). *Tababeti Ruhiye*, Kader Basımevi, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1951). "Fakülte Klinikleri ve Şehir Hastaneleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 7, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1951). "Hekime Yabancı Dil Lüzumu", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 7, İstanbul.
- Mazhar Osman.** (1951). "Fakülte Klinikleri ve Şehir Hastaneleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 33, no: 1, İstanbul.
- Mengi Nesrin.** (2016). "Bir Ölüm Yazısı: Nekroloji", *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri Dergisi*, c. VI, sayı 16.
- Naderî Sait.** (2004). *Mazhar Osman ve Türkiye'de Nöroşirürjinin Doğuşu*, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir.
- Nureddin Ali.** (1921). "İstılahat-ı Tıbbiyyeye Dair", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, no: 8, İstanbul 1921.
- Onat Altan.** (2006). "Türk Tıp Yayınları, Akademik Terfiler ve Yerli Dergilerde Kalite: Gözden Geçiri ve Bir Öneri", *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 3. Ulusal Sempozyumu 8-9 Nisan 2005*, Ankara.
- Osman Sabri.** (1928). "Dr. Osman Şerafeddin Beyefendiye", *İstanbul Seririyatı*, İstanbul.
- Osman Şerafeddin.** (1928). "Cemiyet-i Akvam'da Mesâil-i Sıhhiye", *İstanbul Seririyatı*, sene 10, no: 4, İstanbul.
- Osman Şerafeddin.** (1931). "Tedris", *İstanbul Seririyatı*, sene 12, no: 11, İstanbul.
- Osman Şerafeddin.** (1931). "Aydın Akisleri: Avrupa Seyahati", *İstanbul Seririyatı*, sene 13, no: 9, İstanbul 1931.
- Öztürk H., Karasu C.** (2014). "Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'nin Kurucusu Charles Ambroisse Bernard'ın Eserleri ve Osmanlıya Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme", *Adli Tıp Bülteni*, c. IXX, sayı 3, İstanbul.
- Remzi Tevfik.** (1967). Kazancıgil Aykut, "Cerrahpaşa Tıp Bülteni ve Türkiye'de Tıp Mecmuaları Hakkında", *Cerrahpaşa Tıp Bülteni*, sayı 1, İstanbul.
- Resmi Gazete.** "TCK'nun Bazı Maddelerini Değiştiren Kanun", kanun no: 3038. Kabul Tarihi: 11/06/1936, Dokuzuncu Bab, Dördüncü Fesıl, Madde: 468, s. 6718, İstanbul.
- Resmi Gazete.** (1936). "Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanunu", sayı 3337, İstanbul.
- Rıfat Kilisli.** (1337). "Küül İbtılâsı Aleyhinde Mekteb-i Mülkiye Talebesine Verilmiş Olan Sıhhi ve Tıbbî Konferans", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 1, İstanbul Mayıs.
- Rıza Tahsin.** (1991). *Tıp Fakültesi Tarihçesi (Mir'at-ı Mekteb-i Tıbbiye)*, Yayına Haz: Aykut Kazancıgil, Özel Yayınlar, c. I-II, İstanbul.

- Sarı Nil.** (1992). "Behçet Mustafa Efendi", *DİA*, c. V, İstanbul.
- Saygılı Sefa.** (1998). *Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman (Uzman)*, İstanbul.
- Saygılı Sefa.** (2011). *"Türk Kızılayının Kurucularından: Kıymılı Dr. Aziz Bey"*, Ankara 2011.
- Semiz Yaşar.** (2010). "1923-1950 Döneminde Türkiye’de Nüfusu Arttırma Gayretleri ve Mecburi Evlendirme Kanunu (Bekârlık Vergisi)", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı 27, İstanbul.
- Songar Ayhan.** (1962). "Mazhar Osman Uzman", *Klinik Symposium Dergisi*, c. II, İstanbul 1962.
- Şehsuvaroğlu Bedii N.** (1952). *Hekim Şânizâde Ataullah Efendi ve Modern Türk Tababeti*, Ankara.
- Şehsuvaroğlu Bedii N.** (1956). "Osmanlı Tababetinde Garplılaşma Cereyanları", *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, c. XIX, sayı 2, İstanbul.
- Şehsuvaroğlu Bedii N.** (1962). *Basın Tarihimizde Sıhhi Mevcuteler*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, İstanbul.
- Şehsuvaroğlu Bedii N.** (1973). "Tıbbiyede Kimya Öğretimi", *Tıp Fakültesi Mecmuası*, sayı 36, İstanbul.
- Şehsuvaroğlu Bedii, Özen H. Cahit.** (1974). *Dünyada ve Yurdumuzda Adli Tıbbın Tarihi ve Gelişmesi*, Sermet Matbaası, İstanbul.
- Şerif Mardin.** (2007). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri (1895-1908)*, İletişim yayınları, İstanbul.
- Şükrü Hazım.** (1336). "İçki Mücadelesi", *İstanbul Seririyatı*, c. II, no: 1, İstanbul.
- Şükrü Hazım.** (1921). "Mazhar Osman ve Avni Bey Meselesi mi Bir Mesele-i Fennî mi?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul.
- T.C. Başvekâlet Müdevvenat Müdürlüğü.** (1930). *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu*, Ankara.
- Tamer Aytül.** "Basın ve İktidar İlişkileri: Birinci Meclis’in Men’-i Müskirât Kanunu Üzerine Tartışmaları", *Kebikeç*, sayı 31.
- Tan gazetesi.** (1937). İstanbul İkinci Teşrin.
- Taşkıran Nimet.** (1968). "Belgelerle İlk Türk Tıp Dergisi Vekâyi’-i Tıbbiye 1849", *Haseki Tıp Bülteni*, c. VI, sayı 2, İstanbul.
- Taşkıran Nimet.** (1975). "Osmanlı Devletinin İlk Zamanlarında Başka Ülkelerden Çağrılan ve Kendiliğinden Sığınan Hekimlerin Durumu ve Türkiye’den Hekim İstenmesine Dair Bir Arşiv Belgesi", *Haseki Tıp Bülteni*, c. XIII, sayı 2, İstanbul.
- TBMM Zabıt Ceridesi.** (14 Eylül 1920).
- TBMM Zabıt Ceridesi.** (1927). 2. Dönem, Toplantı 54, XXXI.
- TBMM Zabıt Ceridesi.** (1928). 3. Dönem, Toplantı 76, IV.
- TBMM Zabıt Ceridesi.** (1930). 3. Dönem, Toplantı 69, XX.
- TBMM Zabıt Ceridesi.** (1936). 2. Devre, İçtima Senesi 6, c. V.
- TBMM Zabıt Ceridesi.** 1. Devre, c. VIII.

TBMM Zabıt Ceridesi. 1. Devre, c. XXIII.

Tekeli Sevim. (2001). *Bilim Tarihine Giriş*, Nobel Yayın Dağıtım, 3. Baskı, Ankara.

Terzioğlu Arslan. (1990). "II. Mahmud'un Son Hastalığı ile İlgili Raporlar ve Galatasaray Tıbbiyesinin 17 Şubat 1839'da Açılışı", *Tarih ve Toplum*, sayı 83, İstanbul Kasım.

Tevfik Rüştü. (1338). "Teksir-i Nüfus", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 12, İstanbul.

Tez İlhami. (1965). *Mazhar Osman*, İstanbul.

Tunca Yusuf. (1964). "Cumhuriyetten Önce Anadolu Türklerinde Devlet Sağlık Teşkilâtı", *Sağlık Çalışmalarında 40 Yıl (1922-1962)*, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Yayını, no: 303, Ogun Kardeşler Basımevi, Ankara.

Uludağ Osman Şevki. (1939). "Askeri Tıbbiye Mektebinin 100. Yıldönümü", *Dirim*, c. IV, sayı 8, İstanbul.

Uludağ Osman Şevki. (1941). "Tıbbiyenin Haydarpaşa'ya Nakli", *Tıp Dünyası*, c. IV, sayı 156, İstanbul 1941.

Unat Ekrem Kadri. (1987). "Osmanlı Devletinde Tıp Cemiyetleri", *Osmanlı İlmî ve Meslekî Cemiyetleri*, Haz: Ekmeleddin İhsanoğlu, İstanbul.

Unat Ekrem Kadri. (1990). Samastı Mustafa, *Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (Sivil Tıp Mektebi) 1867-1909*, İstanbul.

Uzluk Feridun Nafiz. (1943). "Bir Sertifika", *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, c. VI, sayı 21-22, İstanbul.

Uzluk Feridun Nafiz. (2017). "Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin Bilinmeyen Bir Eseri", *Toplu Makaleler*, c. I, Ankara.

Uzman Mazhar Osman. (1931). *İstanbul Seririyatı*, İstanbul.

Uzman Mazhar Osman. (1936). "Üniversite Nasıl Yürüyor", *İstanbul Seririyatı*, sene 17, no: 1, İstanbul.

Uzman Mazhar Osman. (1938). "Cezayir'de Toplanan Sinir Hekimleri Kongresi", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 5, İstanbul.

Uzman Mazhar Osman. (1938). "Su Şehri: Vişi", *İstanbul Seririyatı*, sene 20, no: 1, İstanbul İkincikânun.

Uzman Mazhar Osman. (1939). "Ayın Akisleri", *İstanbul Seririyatı*, sene 21, no: 5, İstanbul 1939.

Uzman Mazhar Osman. (1942). *Konferanslarım*, Kader Basımevi, İstanbul.

Üçüncü Uğur. (2012), *Milli Mücadele Yıllarında Bir Yasak Denemesi Men-i Müskirat Kanunu ve Toplumsal Hayata Yansımaları*, İstanbul.

Ünver A. Süheyl. (1940). "Türkiye'de İkinci Tıp Akademilerinin Kuruluşu (1278-1862)", *Poliklinik*, sayı 88, İstanbul.

Ünver A. Süheyl. (1956). "Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman -Üçüncü Mıntika Etıbbâ Odası Tarafından Hazırlanan Saygı Töreni-", *Türk Tıp Cemiyeti (Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane) 1856*, İstanbul.

Ünver Süheyl. (1935). "İstanbul Tıp Fakültesi (1827-1934), 107 Yılda Geçirdiği Çıgırlar", *Dirim*, c. X, sayı 1-2'den ayrı basım.

Yeşilay Dergisi. (1985). "Kendi Dilinden Mazhar Osman Uzman (1884-1951)", sayı 650, İstanbul.

Yıldırım Nuran. (2010). *İstanbul'un Sağlık Tarihi*, Ajansfa, İstanbul 2010.

Yıldırım Nuran. (2012). "Usman Mazhar Osman (1884-1951)", *DİA*, c. XIII, İstanbul.

Yilmazer Ziya. (2010). "Şânizâde Mehmed Ataullah Efendi", *DİA*, c. XXXVIII, İstanbul.

C. İnternet Adresleri

Url-1 <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/683345>>, erişim tarihi 18.07.2022.

Url-2 <<https://www.cumhuriyetarsivi.com/monitor/index.xhtml>>, erişim tarihi 10.09.2022.

Url-2 <Lozanmubadilleri.org.tr/arastirma>, 28.11.2022.

EKLER

EK A: Arşiv Belgeleri

EK B: *İstanbul Seririyatı*'ndan Örnek Metinler

EK C: Akıl ve Ruh Sağlığı Konusundaki Gelişmeler

**EK D: 1919-1951 Tarihleri Arasında Yayınlanan *İstanbul Seririyatı*
Dergilerinin Fihristi**

EK A:
Arşiv Belgeleri

1

Osmanlı donanmasının sefer çıktığı zamanlarda birer cerrah ve hekimin maiyetleriyle birlikte donanmada görevlendirilmesi / Tersane-i Âmire'de bunlar için bir yer tahsis edilmesi / İstihdam edileceklerin lisan bilenlerden seçilmesi

İzzetlü Defterdar Efendi,

Takririniz mücebince tanzimine mübâderet eylesin deyu buyuruldu.

Fî 18 Za. sene [1]219 [18 Şubat 1805]

Mücebince kaydolunmak üzere ilmühaberi verile.

Donanma-yı Hümâyûn seferber oldukta her bir sefineye birer nefer cerrah ve hekim tertip ve kırkar kuruş mâhiye ita olunmak mutad olup ancak mechûlül'-ahval ve fenn-i tababetten gafil kimesnelerin faidelerinden zararları eşed olmakla fîma-ba'd Donanma-yı Hümâyûn hekimbaşısı olarak bir nefer hâzık tabip intihâb olunup mâhiye iki yüz elli kuruş maaş verilmek ve keزالik Donanma-yı Hümâyûn cerrahbaşısı namıyla bir nefer üstad cerrah intihâb ve tahsis kılınıp ona dahi mâhiye iki yüz elli kuruş maaş ita olunmak ve bunların maiyyetlerinde marzâ-yı zabitan ve neferâta müdâvât etmek için mülâzım ve şâkirdân tertibi lâzımeden olmağla Şıkk-ı Sâlis ve Tersane-i Âmire defterdarı ve Umûr-ı Bahriye nâzırı efendi kulları marifetiyle tedarik ve derece-i kifayeye iblâğ ve vech-i münasibiyle mâhiyeleri dahi tanzim olunmak ve bunlar için Tersane-i Âmire'de bir münasip mahal tahsis olunup leyl ü nehâr ol mahalde tevakkuf ile iktizâ ettikçe hastalara muâlece ve tımar eylemek ve Donanma-yı Hümâyûn seferber oldukta nâzır-ı mûmâileyh marifetiyle iktizâsına göre sefinelere vaz' ve tayin olunmak *Kanunname-i Hümâyûn* nizamından idüğü Başmuhasebe derkenarından müstebandır. Şimdi nâzır-ı mûmâileyhin Bâbîâlilerine takdim edip iktizâ-yı nizamına mübâderet olunmak bâbında ferman-ı âlîleri ısdârıyla çâkerlerine havale buyurulan takririnde Donanma-yı Hümâyûn gedikli ve neferâtının marzâları ve mecruhları hidemâtda istihdam için hüneri mücerreb tabip ve cerrah bulunmak lâzımeden olduğundan bundan akdem bir nefer tabip ve bir nefer cerrah istihdam olunup ancak mersûmlara şimdilik bir mahal tahsis ve lisan aşına şâkirdân tertip olunmak *Kanunname-i Hümâyûn* muktezasından olduğuna binâen zikrolunan şakirdânın fenn-i tababetten gafil olanlardan tedariki münasip görülmeyip Âsitane-i Saadet'te ispençiyar dükkânlarında hizmet etmiş ve fi'l-cümle aşinalık kesb eylemiş müstaid âdemlerden beş nefer şakirdân tedarik ve istihdam olunması musammem idüğü ve mârru'l-beyân beş nefer şakirdân mâhiyeleri şakird hükmünde olmamak mülâbesesiyle müstaid ve hünerli oldukları için mâhiye kırkar kuruş verilmek hususu münasib-i mülâhaza olunduğu beyanıyla bu vechile tanzimini re'y-i âlîlerine ihale ile inhâ eder, bu surette *Kanunname-i Hümâyûn* nizamı vech-i meşrûh üzere olmağla nâzır-ı mûmâileyhin inhâsı üzere tanzimi muvafık-ı irade-i seniyyeleri ise Başmuhasebe'ye kayıt ile Tersane-i Âmire Hazinesi defterlerine ilmühaberi verilmek iktizâ edeceği malum-ı devletleri buyuruldukta emr u ferman devletlü saadetlü sultanım hazretlerindir.

İlmühaber kaydı, fî 2 Za. sene 1219 [2 Şubat 1805]

خزانه قرضه قرضه
تقریر مجتبه
نظم مبارک در لایحه
سید محمد علی میرزا

دو نمای نمایان سفر اول در حق هر سینه به بردن جراح حکیم ترب و فرغوش ماهیه اعطا اولی و معاد اولی و اینج
 مجهول احوال و قضا بدین غافل گشته در آن فانی رزن خرد در غایت غنای فیما بعد در نمایان حکیم بانی اوله در
 بر فقر حاذق طبیب انتخاب اولی و قضا ماهیه ای بود الی غرض معاش و بر ملک و کذلک دو نمایان نمایان جراح بانی نایب به بر فقر
 استاد جراح انتخاب و تخصیص قرضه کا دخی ماهیه ای بود الی غرض معاش اعطا اولی و بدین نمایان معاشین مرضاضا بطا
 و نفقات مدد و اوقات اینک ایچون ملو زمر و نا کردن تربی لوزمه در آن نمایان شت ثالث و ترسانه علم و فرغوش ماهیه و نمود بحریه
 ناظر علی قرضه قرضه موقوفه بر آن دو وجه لغای به ای بود و وجه مناسبه ماهیه بری دخی تنظیم اولی و بدین ایچون
 ترسانه عامره ده بر ملک محل تخصیص و قرضه و نهاد اولی و قرضه ای به اقضا ایند که خسته ره معایه و نماید ایچون
 دو نمایان نمایان سفر اول در حق ناظر عمومی الی موقوفه اقضا سینه کوه سینه ره وضع و تعیین قانوننامه نمایان نظامی ایچون
 باش محکم و در خاندن مستبازد شمری ناظر عمومی الی اینک باب عایداریه تقدیم ایچون اقضا نظامی مباد و اولی باند
 و نمایان عایداریه حواله بود بود تقدیرین دو نمایان نمایان قرضه قرضه و بر فقر طبیب و بر فقر جراح استخدام اولی و این
 استخدام ایچون هنری مجرب طبیب و جراح بود بود لوزمه به اولی و اینک بوزن اقر بر فقر طبیب و بر فقر جراح استخدام ایچون
 مرسومه استخدام بر محل تخصیص و سان آشنا تا کردن تربی اولی و قانوننامه نمایان مقضاتین اولی و اینک بوزن اقر
 تا کردن آن قضا بدین غافل او ندرون تراوی مناسب بود بود استادن تعاون استخیا دد کاندین خدمت ایچون و قرضه
 اشان کسب ایچون شغل او ملو در بش فقر تا کردن تراوی و استخدام او کسی مصمم ایچون و مواد ایچون بش فقر تا کردن
 ماهیه بری تا کردن و ملو سینه به تعدد هنری او در قرضه ماهیه فرغوش و بر ملک قرضه مناسب بود خطه
 اولی و اینک بوزن بود و حکم تنظیم نمایان عایداریه احواله ایچون ایچون و بصورت قانوننامه نمایان نظامی مجرب شروع او و در آن نمایان
 ناظر عمومی الی اینک و قرضه قرضه موافق او و سینه ریایه باش محکم به قرضه ترسانه علم خزینه سید قرضه علم و خبری
 و بر ملک اقضا این حکم معلوم و در قرضه قرضه امر و در آن قرضه سعاد و در سلطان حریف بایر کرد

سید محمد علی میرزا
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۴

**Mekteb-i Tıbbiye binasının darlığı ve harap olmaya başlamasından ötürü
öğrencilerin dersleri lâyıkıyla yapabilmeleri için Haydarpaşa Hastanesi civarında
münasip bir yere yeni bir mektep yapılması**

Makam-ı Seraskerî

Mektubî Kalemî

Devletlü efendim hazretleri,

Înâyât-ı celîle-i cenab-ı veliyyü'n-nimet-i bî-minnetin bir revnak-ı havârık-nümâ-yı irfan ile tenvîr-i uyûn-ı mübâhât eylemekte bulunan âsâr-ı ma'âlî-efzâ-yı umranî devr-i mes'adet-ihtivâ-yı hazret-i hilâfet-penâhînin ulviyet-i kemalât-perverânesine asırlarca şehadet edecek birer misal-i bedî'u'l-ahkâm olduğu gibi matla'-ı envâr-ı mehâsin olan zaman-ı sa'd-iktirân-ı hümâyûn-ı mülûkânenin bi-mennihî te'âlâ daha pek çok meâsir-i hayriyeye cilvegâh-ı vücud olacağı vâreste-i şekk ü gümândır. Müstağnî-i arz u beyan olduğu üzere Mekteb-i Fünûn-ı Tıbbiye-i Şâhâne'nin el-yevm bulunduğu dâire hey'et-i mevcûdesini istiâb edemeyecek derecede dayyık u harap olmakla beraber talebe-i tıbbiye'nin muhtaç oldukları tedkikât-ı fenniye'nin hakkıyla icrası için ihtirâ'ât-ı cedîde-i fenniye'ye tevfikân vücudu lâbûd ve elzem bulunan seririyât-ı müteaddide ve muhtelif laboratuvar ve müze misillü levâzım ve levâhık-ı mükemmeleden mahrum ve Saltanat-ı Seniyye-i Osmaniye'nin dârü'l-ulûm-ı hikemiyesi olmak gibi büyük bir nam u sıfatla birçok ecânib ü züvvârın enzâr-ı tedkik u temaşasına ma'rûz olan böyle bir tesis-i mühimmin câlib-i enzâr-ı istihsân olamayacak şekil ve heyette kalması ise meâsir-i bedâyi'-perverî-i velinimet-i a'zam u akdes ile mütenâsib ü muvafık olamayacağı müsellemler ü malum olmak cihetiyle silsile-i meşkûre-i müessesât-ı umran-gâyât-ı hazret-i hilâfet-penâhîye ilâ âhiri'z-zaman enzâr-ı minnet ü iftiharında ulviyet-nisâr olacak bir lâhika-i fâhire vücûda getirilmiş olmak üzere mekteb-i mezbûrun istikmâl-i esbâb-ı mükemmeliyeti lâzım geleceği derkâr olup eğerçi el-yevm mekteb binâsı olan Topkapı Sarây-ı Hümâyûnu'nun Demirkapı cihetinde vâki' kışla üzerine bir kat daha ilâvesi ve ebniye-i müteferri'a ve lâzıme ihdâs ü inşâsı ile umûmunun bir hâl-i vüs'at ü intizâma ifrâğı sûreti dahi vârid-i hâtır ve efkâr olabilir ise de binâ-yı mezkûrun esâsen münhat bir noktada bulunmasından nâşî bittab' ciyâdet-i havâdan mahrûm olduğu ve Rumeli şimendiferinin güzergâhı üzerinde ve husûsuyla istasyon civârında olmasına mebnî etrâf u enhâsının vüs'at ve sükûnet-i matlûbeden ârî olması hasebiyle oralara edilecek masârının husûl-i maksad-ı aslîye hâdim olamayacağı bedîhî olarak ve binâenaleyh mekteb-i mezbûr için ehemmiyet-i mevzû'uyla mütenâsib ve her sûretle matlûba muvafık bir nokta-i münâsibe te'sîs ü taharrîsi lâzımeden görülerek bu yolda i'mâl-i efkâr ve mütâlâ'ât olundukda Üsküdar cihetinde kâin Haydarpaşa Hastahânesi merkez-i Saltanat-ı Seniyye'de bulunan hastahânelerin en vâsi' ve muntazamı olduğu gibi sâye-i intizâm-vâye-i hazret-i mülkdârîde civârına ihtirâ'ât-ı ahîre-i fenniye'ye muvafık bir ameliyâthâne-i mükemmel inşâsına mübâşeret olunmuş ve Avrupaca ihdâs olunan usûl dâiresinde sârî hastalıklar için dahi müte'addid barakalar te'sîs ü inşâsı mukarrer bulunmuş olduğundan ve eknâf u etrâfının vüs'at ve münâsebeti ve letâfet-i havâ ve

nezâret-i mevki'iyesi hasebiyle kurb u civârında münâsib bir noktaya Mekteb-i Tıbbiye ittihâz olunmak üzere bir binâ yapıldığı hâlde müteferri'ât-ı mükemmeleyi hâvî bir mekteb vücûda getirilmiş olacağı gibi vüs'at-i mevki'iyeden bi'l-istifâde güzel bir botanik bahçesi dahi mümkün't-te'sîs bulunduğundan ve bu sûretle cihet-i mezkûrede mükemmel bir binâ vücûda getirildikten sonra hâlî kalacak mekteb binâsına da o civârda bulunan ve fevkalâde harâb ve mâil-i inhidâm olması cihetiyle tecdîden lüzûm-ı inşâsı meşhûd olan sanâyi' kışlasında bulunan dikimhâne hey'etinin nakli sûreti mütâla'a olunduğundan mekteb-i mezbûrun ber-vech-i ma'rûz Haydarpaşa'ya nakli hakkındaki mütâla'a Umûm Mekâtib-i Askeriye-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'nden istifsâr kılınmış idi. Nezâret-i müşârunileyhâdan cevâben vârid olan tezkirede Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şâhâne dahi ta'alluk ve münâsebet-i tabî'iyesine mebnî yapılacak mekteb-i askerî civârına nakledildiği ve cedîd mektebin serîriyât-ı dâhiliye ve hâriciye ve üzniye ve efrenciye ile Dâü'l-kelb Telkîhhânesi ve mükemmel kimyâhâne ve hikmet-i tabî'iyeye ve ma'âdin müzeleri gibi müştemilât-ı mukteziyesi ikmâl olduğu hâlde sâye-i kudret-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde vücûda gelecek olan işbu mükemmel dârü't-tedrîsin hakikat-i hâlde zamân-ı mes'adet-nişân-ı hazret-i velî-ni'met-i bî-minnetin te'sisât-ı umran-gâyât-ı mâ lâ-nihâyesine bir zamîme-i fâhire ve fâika olacağı Mekteb-i Tıbbiye Nezâreti'nin iş'ârına atfen beyân u ifâde kılınmış ve sûret-i iş'âra nazaran Mekteb-i Askerî ile berâber lüzûm-ı nakli müstebân olan Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye binâsı hakkında icâb-ı hâl isâbet-efzâ-yı sünûh u sudûr buyurulacak emr u fermân-ı hümayûn-ı hazret-i pâdişâhî mantûk-ı celiline tevfikân bi-hasebi't-ta'alluk Dâhiliye Nezâretince ifâ olunmak lâzım geleceği derkâr bulunmuş olmasıyla te'sisât-ı mezkûrenin resim ve keşifleri ba'dehû bi't-tanzîm arz u takdîm kılınmak üzere evvel emirde mekteb-i mezbûrun ber-vech-i ma'rûz mevki'-i mezkûrda te'sîs ü inşâsı sûretinin istîzânını mutazammın İstihkâm ve İnşaat Dairesi'nden tanzîm olunan mazbata leffen arz u takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî ne merkezde şeref-sünûh u sudûr buyurulur ise mantûk-ı âlîsi infâz olunacağı beyânıyla istîzâna ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehu'l-emrindir.

Fî 20 Muharrem sene [1]311 ve fî 22 Temmuz sene [1]309 [3 Ağustos 1893]

Serasker

Rıza

İstanbul'da bulunan Meclis-i Umur-ı Sıhhiye'nin görevinin bulaşıcı hastalıkların Osmanlı ülkesine yayılmasını önlemek ve büyük bir kısmı Mekteb-i Tıbbiye muallimlerinden teşekkül eden Cemiyet-i Tıbbiye-i Mülkiye'nin ise bazı tahlil ve ilmî çalışmaları yürütmek olduğundan şehrin temizliği ve bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önleyecek bir heyet bulunmadığından özel bir heyetin kurulması gerektiği / Almanya'dan getirilen 200 yataklı seyyar hastanenin şehrin münasip bir yerine kurdurulması

Bâbîâli

Daire-i Sadâret

Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn

411

Malum-ı âlî olduğu üzere Dersaadet'de bulunan Meclis-i Umûr-ı Sıhhiye ilel-i sâriyenin Memâlik-i Şahane'ye men'-i sirayet ve intişarı için berren ve bahren tahaffuzât ve takayyüdât icrası tedâbîrinin ittihâzıyla mükellef ve müşteğıl ve şehrin tanzifât ve tathirâtı keyfiyatı meclis-i mezkûra gayr-ı müteallik olduğu gibi Dâhiliye nâzırı paşa hazretlerinin riyasetinde azâsından kısm-ı a'zamı Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane muallimlerinden olarak müteşekkil olan Cemiyet-i Tıbbiye-i Mülkiye dahi havale olunan bazı tahlilât ve fenne dair o kabil hususât hakkında beyan-ı mütalaa ile iştigâl edip tanzifât-ı belde için müzakerât ve ittihâz-ı tedâbîr ve takayyüdâta esasen cemiyetin hal ü vakti müsait olmamasıyla şehrin tanzifât ve tathirâtı misillü tedâbîr-i sıhhiye vesair muamelât-ı tahaffuziyeye bakmak üzere bir heyet-i mahsusa mevcut olmadığından el-yevm derun-ı memleketteki muamelât-ı sıhhiye devâirin icraat-ı mahdûdesinden ibaret kalmakta bulunmuş olmasına ve karîb ve ba'îd pek çok mahallerin ahvâl-i sıhhiyesi muhtel olmakla beraber İzmir'deki hastalığın kolera olması dahi akvâ-yı melhûza olarak her ne kadar berrî ve bahrî karantinalar vaz'ı ve kordonlar tesisi ile men'-i sirayete itina olunmakta ise de arz ve mevkiin vüs'at ve müsaadesinden istifade ile bulaşık mahallerden hafıyyen Dersaadet'e gelenler maazallah öyle bir hastalık vukuunda ittihâzı lâzım gelecek tedâbîr-i sıhhiye ve tahaffuziye suret-i ihtimamkârânede müzakere olunmak üzere nezd-i âlîde tensib buyurulacak muktedir bir zatın riyasetinde azâ-yı erbab-ı ihtisastan mürekkep bir komisyon teşkili ve şehrin kaviyyen muhtaç olduğu tanzifât ve tahaffuzât için her ne yapılmak lâzım ise bi'l-etraf tetkik ve teemmülü ile bilâ-tehir icraata başlanılması ve bir de bedeli cânib-i seniyyü'l-cevânib-i hazret-i Hilâfet-penâhîden merhameten tesviye ve ihsan ile geçen sene Almanya'dan celb olunmuş olan iki yüz yataklı seyyar hastahanenin suret-i tertib ve tanzimî mükemmelen tecrübe edilmek için şu sırada şehrin münasip bir mahalline kurdurulması münasib-i mütalaa olunmağın ol bâbda her ne vechile emr u ferman buyurulur ise hükm-i âlîsi infaz olunur efendim.

Fî 12 Safer sene [1]311 / Fî 12 Ağustos sene [1]309 [24 Ağustos 1893]

Sadırazam ve Yaver-i Ekrem

Cevad

Y.A.HUS

275/82

Mekteb-i Tıbbiye Asabiye Hastalıkları Muallim Muavini Tabip Yüzbaşı Yusuf Mazhar Efendi'ye ilmî araştırmalarda bulunmak üzere üç ay süreyle Avrupa'ya gitmesine izin verildiği

Harbiye Nezareti

Mektubî Kalemî

1018

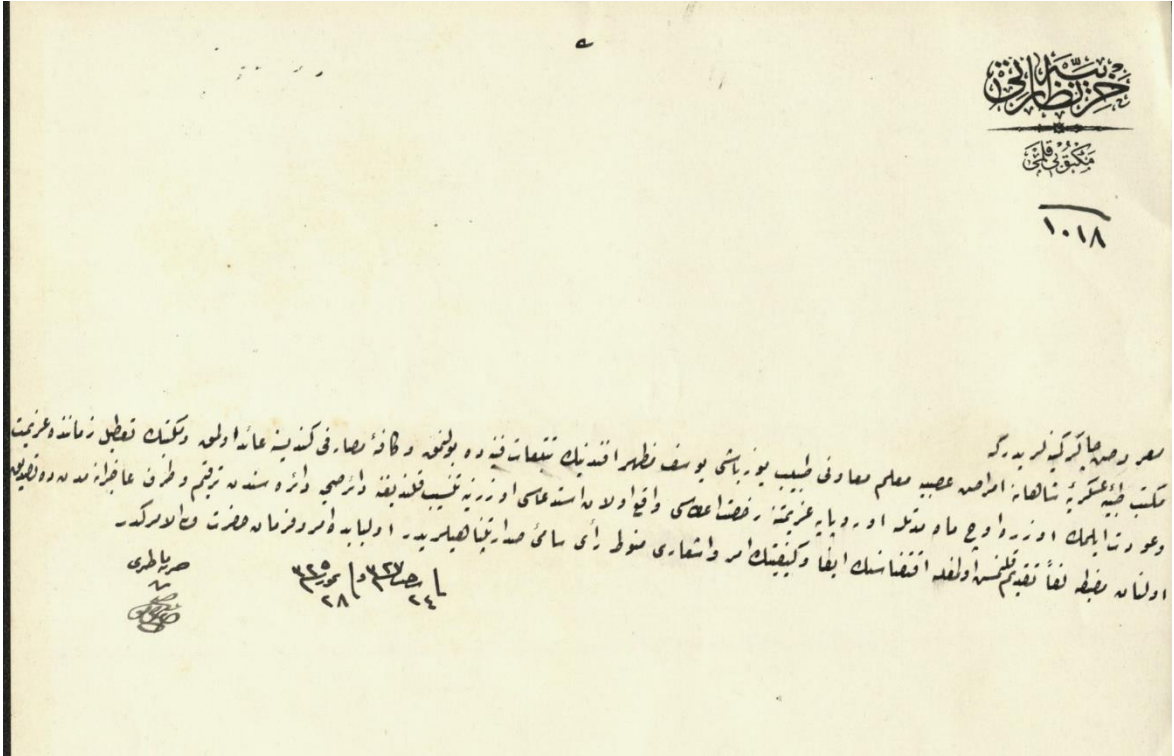
Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye-i Şahane Emrâz-ı Asabiye Muallim Muavini Tabip Yüzbaşı Yusuf Mazhar Efendi'nin tettebbuât-ı fenniyede bulunmak ve kâffe-i masârîfı kendisine ait olmak ve mektebin tatil zamanında azimet ve avdet eylemek üzere üç mâh müddetle Avrupa'ya azimetine ruhsat itası vaki olan istidâsı üzerine tensip kılındığına dair Sıhhiye Dairesi'nden terkîm ve taraf-ı acizanemden de tasdik olunan mazbata leffen takdim kılınmış olmağla iktizâsının ifa ve keyfiyetin emr u iş'ârı menû-ı re'y-i sâmi-i Sadâret-penâhîleridir. Ol bâbda emr u ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Receb sene [1]327 ve fî 28 Temmuz sene [1]325 [10 Ağustos 1909]

Harbiye Nâzırı

(İmza)

EK B

İstanbul Seririyatı'ndan Örnek Metinler

"Hakikate mi Klişeye mi Hürmet Etmeliyiz? Teceddüde mi İrticaa mı İhtiyacımız Var?"

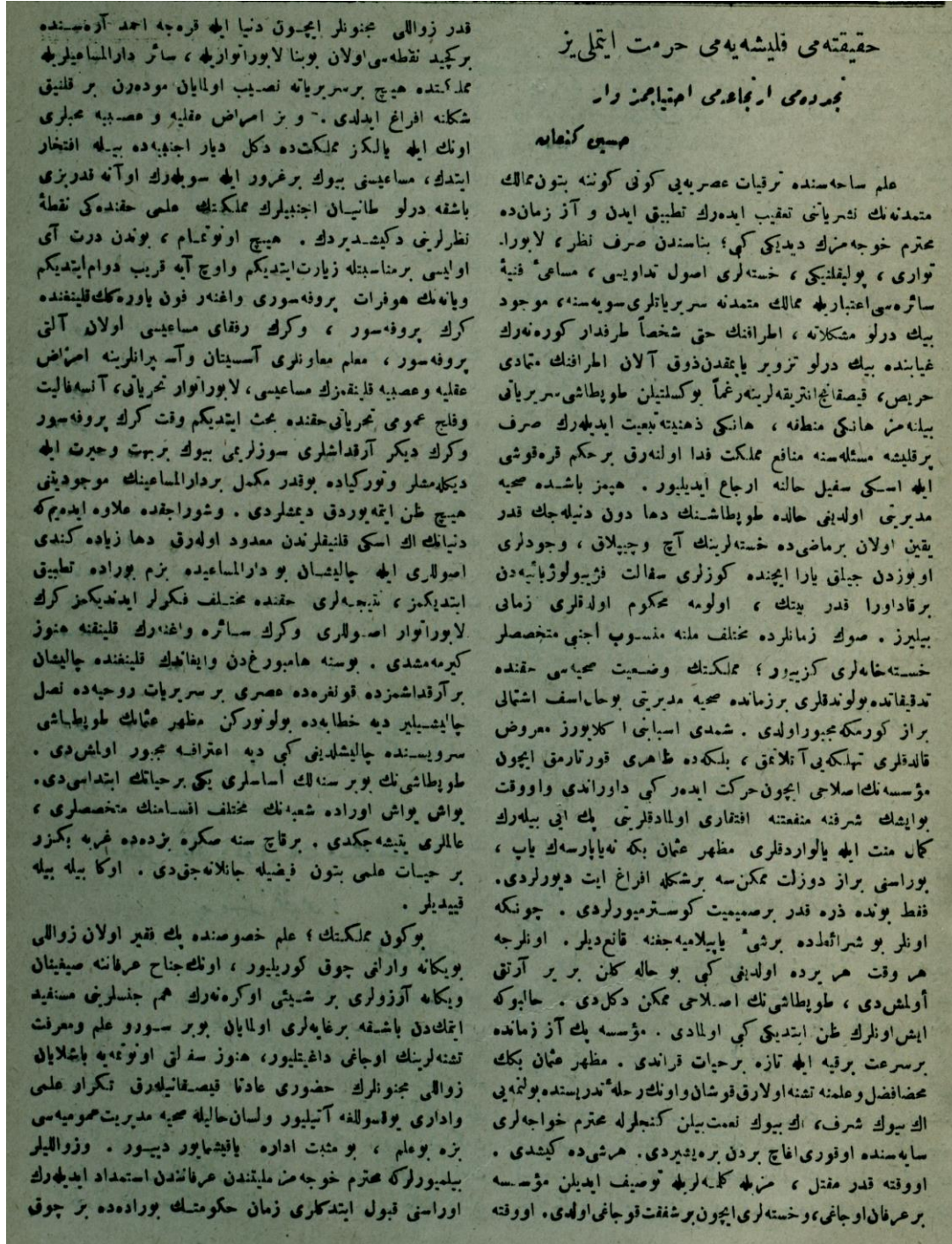
Hüseyin Kenan

İlim sahasında terakkiyât-ı asriyeyi günü gününe bütün memâlik-i mütemeddeninin neşriyatını takip ederek tatbik eden ve az zamanda Muhterem Hocamızın dediği gibi, binasından sarf-ı nazar, laboratuvarı, polikliniği, hastaları, usul-i tedavisi, mesai-i fenniye-i sairesi itibarıyla memâlik-i mütemeddine seririyatları seviyesine, mevcut bin türlü müşkilâta, etrafının hatta şahsen taraftar görünerek gıyabında bin türlü tezvîr yapmaktan zevk alan etrafının mütemadi harîs, kıskanç entrikalarına rağmen yükseltile Toptaşı Seririyatı bilinemez hangi mantığa, hangi zihniyete teba'iyet edilerek sırf bir klişe meselesine menâfi'-i memleket feda olunarak bir hükm-i karakuşî ile eski sefil haline ircâ' ediliyor. Hepimiz, başta Sıhhiye Müdüriyeti olduğu halde Toptaşı'nın daha dün denilecek kadar yakın olan bir mazide hastalarının aç ve çıplak, vücutları uyuzdan cılk yara içinde, gözleri sefalet-i fizyolocyaıyeden bir kadavra kadar bitik, ölüme mahkûm oldukları zamanı biliriz. Son zamanlarda muhtelif millete mensup ecnebi mütehassıslar hastaneleri geziyor, memleketin vaziyet-i sıhhiyesi hakkında tetkikâtta buldukları bir zamanda Sıhhiye Müdüriyeti bu hal-i esef-iştimâli biraz görmeye mecbur oldu. Şimdi esbâbını anlıyoruz. Maruz kaldıkları tehlikeyi atlattık belki de zahiri kurtarmak için müessesenin ıslahı için hareket eder gibi davrandı ve o vakit bu işin şerefine, menfaatine iftikârı olmadıklarını pek iyi bilerek kemal-i minnet ile yalvardıkları Mazhar Osman Bey'e; ne yaparsan yap burasını biraz düzelt, mümkünse bir şekle ifrâğ et diyorlardı. Fakat bunda zerre kadar bir samimiyet göstermiyorlardı. Çünkü onlar bu şerâitte bir şey' yapılamayacağına kâni' idiler. Onlarca her vakit her yerde olduğu gibi bu hale gelen bir yer artık ölmüştü. Toptaşı'nın ıslahı mümkün değildi. Hâlbuki iş onların zannettiği gibi olmadı. Müessese pek az zamanda bir sürat-i berkîye ile taze bir hayat kazandı. Mazhar Osman Bey'in mahzâ fazl u ilmine teşne olarak koşan ve onun rahle-i tedrisinde bulunmayı en büyük şeref, en büyük nimet bilen gençlerle Muhterem Hocaları sayesinde o kuru ağaç birdenbire yeşerdi. Her şeyi değişti. O vakte kadar maktel, mezbele kelimeleriyle tavsif edilen müessese bir irfan ocağı ve hastaları için bir şefkat kucağı oldu. O vakte kadar zavallı mecnunlar için dünya ile KaracaAhmet arasında bir geçit noktası olan bu bina laboratuvarıyla sair darülmesailerıyla memlekette hiçbir seririyata nasip olmayan modern bir klinik şekline ifrâğ edildi ve biz emrâz-ı akliye ve asabiye muhibleri onun ile yalnız memlekette değil diyar-ı ecnebiyede bile iftihar ettik, mesaisini büyük bir gurur ile söyle[ye]rek o ana kadar bizi başka türlü tanıyan

ecnebilerin memleketin ilmi hakkındaki nokta-i nazarlarını değiştirdik. Hiç unutmam, bundan dört ay evvelisi bir münasebetle ziyaret ettiğim o üç aya karib devam ettiğim Viyana'nın Hofrat Profesörü Wagner von Jauregg'in kliniğinde gerek profesör ve gerek rüfekâ-yı mesaisi olan altı profesör, muallim muavinleri, asistan ve asperanlarına Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Kliniğimizin mesaisi, laboratuvar taharriyatı, ansefalit ve felc-i umumî taharriyatı hakkında bahsettiğim vakit gerek profesör ve gerek diğerk arkadaşları sözlerimi büyük bir bühî ve hayret ile dinlemişler ve Türkiye'de bu kadar mükemmel bir darülmeseinin mevcudiyetini hiç zannetmiyorduk demişlerdi ve şuracıkta ilâve edeyim ki dünyanın en eski kliniklerinden ma'dûd olarak daha ziyade kendi usulleri ile çalışan bu darülmeseide bizim burada tatbik ettiğimiz, neticeleri hakkında muhtelif fikirler edindiğimiz gerek laboratuvar usulleri ve gerek saire Wagner'in kliniğine henüz girmemişti. Bu sene Hamburg'dan Wigand'ın kliniğinde çalışan bir arkadaşımız da kongrede asrî bir seririyat-ı ruhiyede nasıl çalışılır diye hitabede bulunurken Mazhar Osman'ın Toptaşı servisinde çalışıldığı gibi diye itirafa mecbur olmuştu. Toptaşı'nın bu bir senelik esasları yeni bir hayatın ibtidasıydı. Yavaş yavaş orada şubenin muhtelif aksamının mütehassısları, âlimleri yetişecekti. Birkaç sene sonra bizde de Garb'a benzer bir hayat-ı ilmî bütün feyziyle canlanacaktı. Ona bile bile kıydılar.

Bugün memleketin ilim hususunda pek fakir olan zavallı bu yegâne varlığı çok görölüyor. Onun cenah-ı irfanına sığınan ve yegâne arzuları bir şeyi öğrenerek hemcinslerini müstefid etmekten başka bir gayeleri olmayan bu bir sürü ilim ve marifet teşnelerinin ocağı dağıtılıyor. Henüz sefaleti unutmaya başlayan zavallı mecnunların huzuru adeta kıskanılarak tekrar ilmî ve idarî yoksulluğa atılıyor ve lisan-ı haliyle Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi bize bu ilim, bu müspet idare yakışmıyor diyor ve zavallılar bilmiyorlar ki Muhterem Hocamız milliyetinden, irfanından istimdat edilerek orasını kabul ettikleri zaman hükümetin burada da birçok güçlükler ihdas edeceğini, bütün mesaisini hiçe sayarak haysiyetini rencide edeceğini kemal-i telehhüfle yakınındakilere söylemişler, fakat kendilerinin ilmîne müşîk olanların ısrarı üzerine kabul etmişlerdi. Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesinin maatteessüf henüz bilmedikleri ve maalesef öğrenmeye kabiliyeti olmadığı bir şey var ki o da şudur: Bir muallim etrafını bi-hakkın istifade ettirmek için materyali bol ve mesaisi serbest bir muhit dâhilinde çalışmaya mecburdur. Profesörün saha-i faaliyeti ne kadar geniş olursa etrafındakilerin istifade-i ilmiyesi o kadar olur. Eğer onun saha-i faaliyeti tahdid edilirse bu ümniye hâsıl olamaz. Tabii maksat da kaybolur. Mesele bir idare meselesi olmaktan çok uzaktır. Burada mevzubahis olan cihet ancak bir ilim meselesidir. Bu son hareketse, ilme karşı memleketin irfanına karşı vurulmuş bî-magzâne bir darbedir. Bunun suret-i halli de ancak birdir. Tabii bu kadar söyledikten sonra ötesini anlamamak için biraz çok vurdumduymaz olmalı. Hocamızın ilme ve şubesine o kadar derin muhabbeti vardır ki dünyanın hiçbir memleketinde hatıra bile getirilmeyen böyle bir nankörlük karşısında bile fütur getirmeyeceğine eminiz. Onun baştakilerin vereceği ne şeref ne maaşa hatta kısa bir iltifat ve selâma bile ifîkârı yoktur. Ona gölge edilmesin, bugüne kadar olduğu gibi başka ihsan istemez.

Sıhhiye Müdüriyetinden çok rica ederiz, bu muzır zihniyete artık bir nihayet versin. Şimdiye kadar bir şey yaptığını, bir yenilik gösterdiğini bilmiyoruz. Hiç olmazsa kendiliğinden yapılmış olanları yıkmasın.⁴⁰⁶

⁴⁰⁶ Hüseyin Kenan, "Hakikate mi Klişeye mi Hürmet Etmeliyiz? Teceddüde mi İrticaa mı İhtiyacımız Var?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 14, İstanbul 1921, s. 121-122.

کوجلکله احداث ایدمه جگنی ؛ بوتون مساعیسی هیچه صابرق
 حیثیتی رنجیده ایدمه جگنی کمال تلهفله بقیغنده کیلره سوبله شلر
 فقط کندیلرینک علمنه مشتاق اولانلرک اصراری اوزرینه قبول
 ایتشلردی . صحیه مدیریت عمومیه سنک مع التأسف هنوز
 بیلمدکلری ومع التأسف اوکر نیکه قابلیتی اولدینی برشی وارکه
 اوده شودر : بر معلم اطرافنی بحق استفاده ایتدیرمک ایچون
 ماته ریولی بول و مساعیسی سربست بر محیط داخلنده چالشمه
 مجبوردر . پروفه سورک ساحه فعالیتی نه قدر کنیش اولورسه
 اطرافنده کیلرک استفاده علمییه سی اوقدر اولور . اکر اونک
 ساحه فعالیتی تحدید ایدیلرسه بو امنیه حاصل اولماز .
 طبیعی مقصوده غیب اولور . مسئله براداره مسئله سی اولقدن
 چوق اوزاقدر . بوراده موضوع بحث اولان جهت
 آنجق بر دلم مسئله سیدر . بو صولک حرکت سه ؛ علمه
 قارشى ، مملکتک هر فائنه قارشى ادرولمش مغزانه برضربه در .
 بونک صورت حلده آنجق بر در . طبیعی بو قدر سوبله دکن
 صوکر اوته سی آ کلاماق ایچون براز چوق اوردوم دویماز
 اولمالی . خواجه مزک علمه وشعبه سنه اوقدر درین محبتی وار .
 دوکه دنیانک هیچ بر مملکتنده خاطره بیله کتیر بله یین بوبله
 بر نانکوردک قارشوشنده بیله فتور کتیر مییه جگنه امیز .
 ارنک باشده کیلرک ویره جکی نه شرفه ، نه معاشه ، حتی قیصه برالتفات
 وسلامه بیله افتقاری بوقدر . اوکا کولک ایدیلر سین ،
 بوکونه قدر اولدینی کبی باشقه احسان ایسته مز .
 صحیه مدیریتندن چوق رجا ایدرز بو ضرر ذهنیتیه
 آرتق بر نهایت ویرسون . شمدی به قدر برشی یابدینی ، بریکیلک
 کوستر دیکنی بیلمیورز . هیچ اولماز سه کندیلرکندن یاسلامش
 اولانلری بیقما سون .

"Mazhar Osman ve Avni Bey Meselesi mi Bir Mesele-i Fennî mi?"

Şükrü Hazım

Hak ve liyakat bir defa daha keyif ve kaprise kurban edildi. Hem öyle bir hak, öyle bir liyakat ki muvafık, muhalif herkes hatta bizzat mesulleri bile itiraf ediyor, bilmeyen kalmadı ki بیمارخانه denilen asırdide bina senelerden beri bir sefaletgâh

olmuştu. Siyah kapısından içeri adımımızı atar atmaz dimağınızı gayr-ı kâbil-i teskin bir haşyet istilâ ederdi. Pislikten rengi tanılmaz hale gelmiş yorganlar taşıdıkları kan ve ifrâğât lekeleri ile midenizi bulandırır, müstevlî bir halde bulunan bit ve uyuz bu muhit-i sefilden kaçmak için ruhunuzda ıztırârlar îlâd ederdi. Açlıktan birer kadid olmuş bedbaht mecânîn akın akın terk-i hayat ederken tababette bile bulamadıkları şefkat ve sükûta kavuşmak için toprağa kalb olmakta tehâlûk gösteren birer kafil-i şühedâ vaziyetinde idiler.

Sertababet mevkiini işgal eden zat bu dil-hırâş hale çare arayacağına kâh idare müdürünü Şura-yı Devlet'e verir kâh karışık hesaplarla başkâtibi azleder, uğraşacak hiçbir şey bulamazsa hastalarla doktorları birbirlerine muâriz kılardı. Evinde oturarak hastane idare eden sertabib beyefendi yalnız lâyhalar yazmakla vakit geçiriyor ve gördüğü fecaatin teessürlerini taşıyan zâirlere 'lâyhalar yazdım, fakat dinlemiyorlar ki' diye mantık oyunuyla işin içinden sıyrılmaya çalışıyordu. Mesul amirler bile demiyordu ki beyefendi para az olabilir, fakat bu bit ne? Bu uyuzun Nezaret-i Tıbbiye ile mevkii nasıl izah edilebilir? Bu yatakları etüve göndermek, bu hastaları yıkatmak da mı mümkün değil? Bu da mı para iledir. Bir uyuz merhemi olsun süremez misiniz? Vazifeniz yalnız kınakına menkû'u, cür'-i muzâdd-ı teşennüc, birkaç doz bromür gibi yazılarla defter doldurmaktan mı ibarettir? Yine kimse demedi ki para almak, hastaların refahına çalışmak vazifenizdir. Yapamıyorsanız çekiliniz. Belki biliyorlardı ki böyle söyleseler derhal kalbi tutar, bulantılar gelecek ve ilh.

Yazın bile pencereleri kapayarak oturan Avni Bey'in bir senede didinmesini, bina edemiyorsa hedm edebileceğini gösteren hareketlerini munsif olanlar hayretle gördüler.

Bimarhaneye fen girmemişti. Orada daha hâlâ tekrar edilen hitabeler malumdur. İnsanlar üç tabakaya ayrılır: Koş frontal, koş parietal, koş oksipital teraneleriyle dedikodular. Onunla temasta bulunup da bunları yüzlerce defa dinlemeyen bilmem var mıdır?

Bunlara rağmen kendisine ne yapıldı? Evvelen katiyen azli takarrür etmişti. Bu karardan sonra Mazhar Osman Bey'e sertababeti kabul etmesi için müracaat ettiler. Mazhar Bey, Avni Bey'e sinnin icap ettiği hürmet yapılmadıkça kabul edemeyeceğini, eğer Avni Bey'in maaşı verilirse fahriyen ifa-yı vazife edeceğini söyledi ve ısrar etti. O vakit Avni Bey için bu bir nimet, bir lutf-ı fevka'l-intizardı. Minnetle kabul ve dört ay mezuniyet istihsal etti. Bu müddet zarfında Mazhar Bey on para almaksızın hastaneye devam etti. O taş ve çamur yığını içinde Avni Bey'in şikâyet ettiği aynı unsurlarla en asrî, en faal bir seririyat meydana getirdi. Bir seririyat ki dost da düşmana da takdim edilebilirdi. Bunlar hatta parasız, etraftan topladığı ianelerle yapıldı. Aç hastaları doyurdu, pis hastaneyi temizletti ve âtil bir halde gün dolduran genç etibbâya müsmir bir tarîk-ı sa'y küşâd etti. Orada her şey değişmişti. Dört ay nihayetinde Avni Bey şayan-ı hayret bir tavırla tekrar mevkiine geldi. Bu defa Sıhhiye Müdüriyeti Mazhar Bey'e Avni Bey'in huzurunda meseleye bir çare-i hal bulduğunu zannetti. Avni Bey ücreti kısım sertabibi ve bimarhanenin müşaviri olarak kalacaktı. Bununla kendisine maaşı temin

edilmiş oluyordu ve Avni Bey de bunu kabul etmişti. Zannedildi ki hem Mazhar Bey'in vicdanı tatmin hem Avni Bey ikdâr edilmiş oluyor. Mazhar Bey'in sa'yı ile bir sene içinde bimarhane yekta bir şekil aldı. Oraya fen ve sa'yden başka bir endişe giremiyordu. Mesaisiyle kıymetli vakalar neşir, polikliniğiyle yeni bir ruh nefh ediyordu. Laboratuvarı Avrupa'daki emsali derecelerine kadar yükseltti. Feth-i meyyit nedir bilinmezken şimdi her vaka hadde-i tetkikten geçiyor, bütün terakkiyât muntazaman takip olunuyordu. Bir sene içinde on tane genç şubeye hevesle atıldı ve hiçbir şey bilmezlerken kendilerinde her vakayı tenkit edecek salâhiyet-i ilmiye hissetmeye başladılar. Az zamanda o köhne Toptaşı bir mekteb-i fen olmuştu.

Beri tarafta ise Avni Bey el altından her gün bir tarafa müracaat ederek iade-i memuriyeti peşinde koşmaya başladı. Soğuk demedi, yağmur demedi, gün oldu ki birkaç defalar Babıali yokuşunu tırmandı, uğraştı ve nihayet... yıktı.

Hükümete, efendim bu buhran zamanında bu kadar doktora ne lüzum var, ben Bimarhaneyi iki doktorla idare ederim diye nabzgîrlık ederek meslektaşlarının istikbaline taarruz ederken bilmeyenlere de vicdanın kabul edemeyeceği bühthanlar naklediyordu. Hiçbir teftişe, hiçbir tahkike bile lüzum görülmeksizin Şura-yı Devlet kararı siper ittihaz edilerek hastalıklı bir ihtiyar kaprisine hak da, faaliyet de, vazife de, her şey feda edildi ve Avni Bey sertababete getirildi.

Bilmeyenler daha hâlâ bu post kavgasıdır diyorlar. Düşünmüyorlar ki mevzubahis olan hak ve şeref-i tıbbî davasıdır. Mazhar Osman Bey post kavgasında olsaydı maaş ve mevkii muadil bulunan Zeynep Kâmil Hastanesi'ni neden reddedecekti? Niçin bu kadar etıbbâ ona perestîş ediyorlar? Her halde bu doktorlar birer budala, gençler mektep çocuğu değildir. Kabul etmelidir ki onların da düşünen dimağı, gören gözü vardır.

Neden Avni Bey'in bir asistanı yok? Niçin bir fert de çıkıp da "efendi ben de onun yetiştirdiği bir mütehassısım" diyemiyor?

Avni Bey bunları unutmuş olacak ki Etıbbâ Muhâdenet Cemiyetine müracaat ederek himaye talep ettiğini haber aldık... Avni Bey Etıbbâ Muhâdenet Cemiyeti'ni şimdi değil hastanede fenni ile meşgul asistanları yıkmaya uğraşırken düşünmeliydi. Bu şahıs değil, ilim mücadelesidir ve bunu talep artık gençliğin en sarıh bir hakkıdır. Tababetin teâlîsini isteyenler haykırarak, diyeceklerdir ki beyefendi yeter, biraz da insaf ve vicdan! Mademki iyilik edemiyorsunuz bari fenalık etmeyiniz. Size lâzım olan artık devlethanenizde sükûn ve istirahatle yaşamaktır. Hayatınızda bir defacık olsun celâdet ve gayr-endişlik göstererek bunu yapınız.⁴⁰⁷

⁴⁰⁷ Şükrü Hazım, "Mazhar Osman ve Avni Bey Meselesi mi Bir Mesele-i Fennî mi?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 8, İstanbul 1921, s. 122-123.

مظهر عثمان و عونی بك مسئله سیمی

بر مسئله نفی می ؟

شکری هانم

حق ولایات بردفده دها کیف وقایعیه فریان ایدیلدی . هم اوله بر حق ، اوله بر ایافت که موافق ، مخالف هرکس حق بالذات مشرلاری بیه اعتراف ایدور ، بیه بن قالدی که بیار خانه دینلن مصر دیده بنا سنه لردنیری بر سقالت کاه اولمشدی . سیاه قیوسندن اچیری آدی کزی آثار آماز دماغ کزی فیرقابل تسکین بر خنیت استیلا ایدردی . پس لکدن رنگی طایله ازل حاله گلش بورغانلر طاشیدقاری قان و افراغات لکلی ایلده کزی بولاندیرر ، مستولی بر حاله بولان

یت و اوپوز بو محط سفدن قاچی ایچون رو حکرده اضطرارلر ایلاد ایدردی ، آچلقدن برر قدید اولش بدشت جانین آقین آقین ترک حیات ایدرکن طابانده بیه بولامدقاری شفقت و سکوته قاووشقی ایچون طوبراغه قلب اولفده تهاله کوسترن بر قافله شهدا وضعینده ایدیلر .

سر طبابت موقعی اشغال ایدن ذات بو دلغراش حاله چاره آرایغنه کاه اداره مدبرخی شورای دولته و بربر ، کاه قاریشقی حسابلرله باشکاجی عزل ایدر ، اوغراشه حق هیچ بر شی بولامازسه خسته لرله دوقنورلری بربرلرینه معارض قیلاردی . اوندی اوطورارق خسته خانه اداره ایدن سرطبیب بک افندی یالکیز لایحه لر بازمفله وقت کچیرور و ؟ کوردیکی بجامتک تأملرخی طاشیان ژانرله [لایحه لر یازدم فقط دیکله میورلر که دبه منطق او بونیه ایشک ایچندن سیریلده چالیشیوردی . مسئول آمرلر بیه دیبوردی که بک افندی بار آزا اولای بیلیر فقط بو بیت نه ؟ بو اوپوزک نظارت طبیه ایلده موقی نصل ایضاح ایدیلدی بیلیر ؟ بو یتاقلری ، نه تووه کوندرمک ، بو خسته لری بیقاغده می ممکن دکل . بوده می بارا ایلده ؟ بر اوپوز صرهمی اولسون سورمه ، بیکیز ؟ . وظیفه کز ، یالکیز فته فته منقوی ، جرم مضاد تشنجه ، بر قاج دوز برومورکی یازیلرله دفتر دوله ورمقدی عبارتدر . بیه کیسه ددی که بارا آلتی ، خسته لرک رفاهته چالشی وظیفه کزدر یا یا میورسه کز چکیلکیز . بلکه بیلورلردی که بولمبولسه لر درحال قلبی ملوتار ، بولایلر کله بک ... و ح ...

یازین بیه عجزه لری قیایارق اوطوران عونی بک برسنده دیدیغی می ؟ بنا ایدیه میورسه ، هدم ایدیه بیه جکینی کوسترن حرکتلری منصف اولانلر حیرتله کوردیلر .

بیار خانه فن کیرمه شمدی . اوراده دها حالا تکرار ایدیلن خطابه لر معلومدر انسانلر اوج طبقه یه آبریلر قوش فروتنال ، قوش پاریتال ، قوش اوقسیبیتال ترانه لرله ددی قودی لر . اوشکله ناسیده بولنوبده بونلری یوزلرجه دفعه دیکله مین بیلیم واری در ؟ .

بولرزه رغماً کندینسته نه یاپیلدی ؟ .. اولاً قطعاً عزلی تقرر ایتشدی .. بو قراردن سکره مظهر عثمان بک سرطبابتی قبول ایتی ایچون صراحت ایتدیلر . مظهر بک عونی بک سذک ایجاب ایتدیک حرمت یالدرقجه قبول ایدیه می جکینی اگر عونی بک معاشی و بریلرسه فخریاً اغای وظیفه ایدیه جکینی سولدی و اصرار ایتدی . اوقت عونی بک ایچون بو رنعمت ، بر لطف فرق الا تنظاردی منته قبول ودرت آی مآذونیت استحصال ایتدی . بومدت ظرفنده مظهر بک اون باره آلفسزین خسته خانه یه دوام ایتدی . اوطاش و جامور بیغینی ایچنده عونی

بک شکایت ایتدیک عینی عنصرلرله اک عصری ، اک فعال بر سرریات میدان کتیردی . بر سرریات که دوسته دده دشمنده تقدیم ایدیلدی بیلردی . بونلر حق پارتیزه اطرافدن طوبلادینی اعانه لرله یابیلدی . آج خسته لری دویوردی . پس خسته خانه یی تمیزلندی و عاقل برخالده کون دوله واران کتیج اطایه منبر بر طریق سی کشاد ایتدی . اوراده هرشی ، هرشی دیکشمدی . درت آی نه اینده عونی بک شایان حیرت برطوله تکرار موقعنه کلدی . بودفه صحیه مدبرخی مظهر بک عونی بک حضورنده مسئله یه بر چاره حل بولدیغی ظن ایتدی . عونی بک اجرتی قسم سرطبیبی و بیارخانه ک مشاوری اولارق قالاچقدی بونکله کندینسته معاشی تأمین ایدیلش اولیوردی و عونی بک دده بونی قبول ایتشدی . ظن ایدیلدی که هم مظهر بک و جدانی طلمین ، هم عونی بک اقدار ایدیلش اولبور . مظهر بک سیمی ایل برسنه ایچنده بیارخانه یکتا بر شکل آلدی . اورایه فن وسعیدن بشقه براندیشه کیره میوردی . مساعیله قیمتل وقه لر نشر ، بولی قلنیکله بکی بر روح نفع ایدیبوردی . لا بوراوری آورو یاده کی امثالی درجه لرته قدر بوکسندی . فتح بیت نه در بیلنمزن شمدی هر وقه حاده تدقیقند کچیرور ، بونلر ترقیات منتظماً تعقیب اولونیوردی . برسنه ایچنده اون دانه کتیج شعبه یه هوسله آتیلدی و هیچ برشی بیلنمزن کندیلرنده هر وقه یی تنقید ایدیه بک صلاحیت علیه حسرتیه باشلا دیلر . آرزمانده اوکونه طوبطاشی بر مکتب فن اولمشدی .

بری طرفده ایشه عونی بک آل آتیدن هرکون بر طرفه صراحت ایدرک اعاده مأموری پیشنده قوشابه باشلادی . صفوق دیدی ، یاغور دیدی ، کون اولدیک بر قاج دفعه لر باب عالی قوشی طیرماندی ، اوغراشدی و نهایت بیغدی . حکومته اقدم بو بحران زمانده بو قدر دوقنوره نه لزوم وار بن بیارخانه یی ایکی دوقنوره اداره ایدرم دی به تیشکیرلک ایدرک مسلکدا شلر بک استقباله تعرض ایدرکن ، بیه بلرله دده وجدانک قبول ایدیه می جکی بیتانلر نقل ایدیبوردی . هیچ بر نفتیشه ، هیچ بر تحقیقه بیه لزوم کورلکسزن شورای دولت قرار یی سپر اتخاذ ایدیلرک خسته لری بر اختیار قاپرینه حق دده ، فعالیت دده ، وظیفه دده هر شی فدا ایدیلدی و عونی بک سرطبابتی کتیریلدی .

بیه بیلر دها حالا بو پوست غوغا سیدر دیورلر . دوشو . میورلر که موضوع بحث اولان حق و شرف ملی دعوا می در ، مظهر عثمان بک پوست غوغا سنده اولسایدی معاش و موقی معادل بولان ذنب کامل خسته خانه یی نه دن رد ایدیه جکدی . ایچون بو قدر اطبا اوکا برستش ایدبورلر مر حالده بودقنورلر برو بودالا ، کنجلر مکتب چو جی دکلدی . قبول ایتل در که

اونلرکده دوشون دماغی ، کوردن کوزی واردی .

نه دن عونی بک بر آسینانی بوق .. ایچون بر فردده جیقوبده افندی بن دده اولک بیتشدیردیک بر شخصصم دبه میور . عونی بک بونلری او تویش اولاجق که اطبا عادات جمیعته صراحت ایدرک حایه طلب ایتدیک خبر آلدی .. عونی بک اطبا عادات جمیعی شمدی دکل ، خسته خانه د فن ایل مشغول آسینانلری بیقیمیه اوغراشه برکن دوشونل ایدی . بو شخص دکل علم مجادله سیدر بونی طلب آرتق کنج لکله اک صریح بر حق در . طبابتک تعالی فی ایسته بیلر عایقه جی ، دبه جکر در که بک افندی یتر بر آزده انصاف و وجدان .. مادام که ایله ایدیه میورسکز باری فنانی ایتیه یکر . سزه لازم اولان آرتق دولخانه کزده حکون و استراحتله باشامقدر . حیات کزده بردفده جی اولسون جلاد یغیر ایتدیلک کوستردی بونی بایکیز .

Yıkılan Bir Mektep

Geçen ayın ilk cumasında idi. Üsküdar Bimarhanesinin bir sene evveline kadar bedbaht sakinlerinden mâadâ herkes için esrarengiz ve meçhul kalmış loş ve uzunca bir koğuşunda Üçüncü Emrâz-ı Akliye ve Asabiye Kongresi in'ikâd ediyordu. İctimaa iştirak için akın akın gelen etıbbâ ve münevverân daha müessesenin medhalinde hissediyorlardı ki burada her şey değişmiştir. Her şeyden evvel muntazam ve temiz giyinmiş beyaz gömlekli kapıcı nazar-ı dikkate çarpıyordu. Bilmem ilâve etmeye lüzum var mı? Bu adam, artık Avrupalıların anladığı manada bir Şarklı bile değildi. Çünkü düşük omuzlarıyla, uyuşuk bir halle yaşamaktan bezgin, nefes almaya üşenen bir vaz'la esneyerek dört ayaklı alçak iskemlesinde oturmuyor, dimdik hizmete koşmaya, cevap vermeye, yol göstermeye âmâde ayakta duruyordu ve mine'l-garâib bu adamcağız, bütün meslektaşlarının hilâfına olarak ahz-ı malumat için sorulan suali anlıyor, cevap vermesini biliyor, gelenlere yol göstermesini öğretmiş görünüyordu. Demek tımarhanede tevzi olunan iz'ândan yalnız deliler değil, akıllılar da hisse-çîn olabiliyorlarmış.

Mazhar Osman mektebinin eski bir şâkirdi olduğum için yakın zamanlara kadar telâffuzunda ve istimâ'ında bile bir ra'se-i tevahhuş duyduğumuz Toptaşı'nda neler olup geçtiğini ve şimdi burasının ne hale girdiğini pek iyi biliyordum. Beraberimde bulunan henüz Almanya'dan avdet etmiş bir meslektaş, yine Almanya'da felsefe tahsil eden bir genç arkadaş, şu şimdi göreceğimiz eseri biraz da benimseyerek izahat veriyordum. Hatta bir saat sonra in'ikâd edecek olan içtimada söz alarak gayur hocamızın ihya ve i'lâ ettiği müesseseyi hürmet ve takdirle zikredecektim. Medhalin ilk tarafta bizi karşılayan genç asistanlar memnun, münşerih ve heyecanlı idiler. Bütün halleriyle ciddi, nezih bir muhite girildiğini züvvâra ihsas ediyorlardı. Ben onların her birinde dört-beş sene evvelki kendimi buluyordum. Ben de aynı muallimden ders-i fazilet almış ve yine onun delâletiyle zevk-i marifeti tatmıştım. Ben de o zamanki arkadaşlarımla hocamızı ve şâkirtlerini dinlemeye gelenleri böyle biraz heyecanla karşılardım. Kendimizi dinletmek, semere-i sa'yimizi göstermek, diğerlerinin intikâdına arz etmek, bütün bunlar ne iyi şeylerdi.

Bu faaliyet-i ilmiye hepimiz için ve müteakabilen ne iyi bir tâziyâne-i teşvik oluyordu. Canım bu Mazhar Osman da ne acayip ne sehhâr bir adamdır!... O, şâkirtleri için hem marifet hem de muhabbet menbaıdır. Onun kürsî-i tedrisi önüne geçen bir genç, dimağı ve kalbi için bir imkân-ı tatmin bulur. O talebesine sa'yi sevdendir, çalışmayı öğretir, çalışarak yaşamak imkânını ihzâr eder ve şüphesiz en güzel, en iyi ve en doğru şeyleri öğretir. O halde talebesinin ona karşı ekseriya minnettâr kalışı şayan-ı hayret midir?

Asistan beylerden birinin delâletiyle bütün müesseseyi yeni baştan dolaştık. Beraberimdeki iki arkadaşım son derece memnun oldular. İntikâd edecek hiçbir şey bulamıyorlardı. Nihayet içtima salonuna geldik. Burada da her şey mutena, temiz ve güzeldi. Salon züvvârla hemen hemen dolmuş gibiydi. Mevki’-i riyaset cihetinde dolgun ve müfit bir kütüphane vardı. Sağındaki duvarda genç bir meslektaşın sara tedavisi hakkındaki kıymettar mesaisini gösteren münhanilerle müveşşah birkaç levha, solda, salonun avluya bakan pencereleri önündeki masalarda müessesenin seroloji laboratuvarının semerât-ı mesaisi muntazam surette cem’ ve tevfik edilmişti. Hakku'l-insaf söylemek lâzımsa, bütün bu kıymettar eserler hatta Avrupa'da da en ciddi ve en ilmi içtimalarda teşhir edilebilecek mesaiden geri kalmayacak şeylerdi.

O gün "asrî tababet-i ruhiye'de nasıl çalışılır?" mevzuu üzerine söylemiştim. Ben buna Toptaşı'nda çalışıldığı gibi, diye cevap verecek olursam, zannederim ne gülersiniz ne de hayret edersiniz. Çünkü eser meydanda... Çünkü bir sene evveline kadar kapısı bile maveraî bir renkle boyanmış bulunan bu müesseseyi artık yalnız ilmi endişelere esir görüyoruz...

Sırf Mazhar Osman'ın eser-i gayret ve himmeti olarak asrî bir tababet-i ruhiye müessesesi haline gelen "Toptaşı"nın maddî eksikliklerinden bahsederken, şüphesiz devâir-i aidesinden daha fazla hayırkârlıklar temenni ve ümit eylemekte idik. Heyhat! Bu sözleri söylediğimizden tam bir ay sonra idi ki, imkânsızlık ve vesaitsizlik içinde yalnız şuurlu bir cehdin vücuda getirdiğini bile çok gören muhit, Mazhar Osman'ı "Toptaşı"ndan teb'id ediyordu. Bu ne demektir?... Memleketin sıhhat ve irfanına çok hizmetler ifa etmekte olan bir müesseseyi yeniden yüz geri ettirerek geldiği ve başladığı yere ircâ' etmek, demektir. İşte size yıkılan bir mektep daha!...

Bu mektep Sıhhiye Müdüriyetine kaç mâl oluyordu acaba?!... Her halde istiksâr edilecek bir meblağa değil. Her halde şu son zamanların ahlâk düşkünlüğü içinde bütün memleketi kasıp kavuran cehaletler kadar pahalıya değil. Bundan ne kazanıldı? Bir hiç. Avni Mahmud Bey'e evvelce yapıldığı iddia ve kabul olunan bir haksızlık mı tamir olundu? Hayır! Çünkü o zat bermutad ve hiçbir iş görmeden (Avni Bey'in vazifesini Doktor Şükrü Hazım Bey maa'l-memnuniye görüyordu.) aynı maaşı almakta devam ediyordu. İlmin ve mesleğin kendisini fiilen çoktan tekaüde sevk ettiği ihtiyar meslektaşımızın haysiyeti mi iade olundu? Hayır, buna da lüzum yoktu. Mazhar Osman'ın sırf onun sinnine hürmeten İkinci Emrâz-ı Akliye Kongresinde sarf ettiği kelimât-ı taltifiye meselenin manevi cihetini belağan mâ-belağ tesviye eylemekte idi. Sıhhiye Müdüriyet-i Umumiyesi kaprislerini mi tatmin etti? Evet desek bile bu tatmin memleketin zararına ve çok pahalıya mâl oldu. Çünkü adeta öç almak dâ'iyesiyle yapılan bu harekette, Mazhar Osman'ın Toptaşı'nda vücuda getirdiği her şeyin imha olunacağında şüphe yoktur. Toptaşı Hastanesi yalnız asrî bir müessese değil, hakiki bir mektep halini almıştı. Ücretli hocaların bile hususi kâr u kisblerinden başlarını kaldırarak vazife-i mevdû'a-i talimiyelerine geledikleri bir zamanda Toptaşı'nda verilen bu derslere ne

Sıhhiye Müdüriyeti tarafından ne de derslerden istifade edecek talebe tarafından ücret te'diye olunmamaktadır, yani meccanidir.

Cihan-pesendâne mücadele-i milliyesiyle her hususta iptidaîliğe, ric'îliğe vedaya hazırlanan Türkiye, çok faydalı ve çok kıymetli bir çocuğunun ilim ocağını söndürecektir mi? Bu toprağın üzerinde düşmanlarımızın yıktığı, tahrip ettiği kâfi gelmiyor mu?

Bu adam bize beşeriyetin en elim kûşe-i tazallümünden hayat-bahş bir müessese, feyyaz bir mektep yapıyormuş, neden çekemiyoruz? Neden omuz silkiyoruz? "Bu fakülte meselesidir. Liyakat ve adem-i liyakat meseleleri, Sıhhiye Müdüriyetini de alâkadar etmez" ne demektir? Bir adam aldığı ücret mukabilinde vazife-i mevdû'asını hüsn-i ifa eyledikten sonra irfan-ı memlekete de hizmet edecek surette hareket ederse ve faydalı, ilim aşığı, meslek hâdimi, münevver beş-on genç yetiştirmeye çabalarsa günah mı işlemiş oluyor?⁴⁰⁸

Doktor Cevdet Nasuhi

⁴⁰⁸ Cevdet Nasuhi, "Yıkılan Bir Mektep?", *İstanbul Seririyatı*, sene 3, c. II, no: 9, İstanbul 1921, s. 131-132.

كئى زواره احساس ايدىيورلردى . بن اولئك هر برنده
 بش سنه اولكى كندىمى بولوردم . بنده عيني معلمدن
 فضيات آلمش وبنه اولئك دلالتيله ذوق مرقى طامعدم .
 اوزمانكى آرقداشلرله ، خواجه مرنى وشا كردلر بنى ديكلمكه
 بولمى براز هيجانله قارشيلاردم . كندىمى ديكلمكه ،
 معيىمى كوسترمك ، ديكلمكه انتقادينه عرض ايتكم .
 بونلر نه اى شيلردى .

بوفاليت علميه هيمزايچون ومتقابلاً نه اى برتازيانة تشويق
 ردى . جام بوظهر عثمانده نه عجائب ، نه سحر برآدام در !
 شا كردلر ايجون هم معرفت ، همده محبت منبى در .
 كرسى تدريسى اوكنه كچن بر كنج ، دماغى وقل ايجون
 ن تطمين بولور . اولطيه سنه سى سودرر ؛ چاليشماي
 تير ؛ چاليشه ورق ياشماق امكانى احضار ايدر وشبه سز
 زل ، اك ابي واك دوغرو شيلرى اوكره تير . اوخالده
 نك اوكا قارشو اكثر يا منتدار قاليشى شايان خير تيمدر ؟
 آسيستان بكاردن برينك دلالتيله بوتون مؤسسە بنى يكي
 دولاشدىق . برابرمدە كي ايكي آرقداشم صوك درجه
 اولديلر . انتقاد ايدە جك هيج برشى بولامبورلردى .
 اجتماع سالوننه كلك . بورادەده مرشى معتنا ، تميز
 دى . سالون زوارله مان مان دولمش كى ابدى . موقع
 جهتندە دولفون وفيد بر كتيخانه واردى . ساهده كي
 ده كنج برمسلكداشك صرعه تداويى حقندە كي قيمتدار
 ينى كوسترن منجنيلرله موشج برقاچ لوحه ، صولده ،
 ك حولى به باقان نجره لرى اوكنده كي ماصه لردە ، مؤسسە نك
 رولوژى) لابوراتورينك ثمرات مساهيسى منتظم صورندە
 تفيق ايدلشدى . حق الانصاف سوبك لازمە ، بوتون
 نر ائرلر حق آوروپادەده ايجدى واك علمى اجتماعلردە
 ايدله بيله جك مساميدن كرى قالايمه جق شيلردى .

« عصرى طبابت روحەده نصل چاليشيلر ؟ »
 عى اوزر بنه سولوشدم . « بن بوكا طوب طاشندە
 ليدنى كى ، دبه جواب وبرە جك اولورسەم ، طن ايدرم ،
 لرسكز ؛ نهده حيرت ايدرسكز . چونكه ارميدانده .
 برسنه اولنه قدر قابومى بيله ماورائى بررسكزه بياغش
 ن بو مؤسسە بنى آرتق يالكنز علمى اديشه لره اسير
 روز ... »

صرف مظهر مثالك اثر غيرت وهمى اوله رق مصرى بر
 روحيه مؤسسە بنى حاله كان « طوبطاشى » لك مادى
 كلكلردن بحث ايدركن ، شبه سز دواثر فائده مندند دها
 خير كارلقلر غنى واميد ايلكده ايك . هيات .. بوسوزلرى
 ليدكمزدن تام بر آى صوكر ابدى كه ، امكانلرلى

يقيلان بر مکتب

كچن ايك ايك جمه مندە ابدى . اسكدار بيارخانه نك
 نه اولنه قدر بدخت ساكتلردن ماعدا هر كس ايجون
 ار انكيز ومجهول قالمش لوش واوزومجه بر قوغوشنده
 ونجى امراض عقليه وعصبه قوتقره سى انعقاد ايدىيوردى .
 اعه اشترك ايجون آقبن آقبن كان اطبا ومنوران دها
 سسە نك مدخلنده حسن ايدىيورلردى كه بورادە مرشى
 شمش در . مرشيدن اول منتظم ونيز كينمش بياض كوملكى
 عى نظردقته چاريدىيوردى . بيلم علاوه ايتكم لزوم وارمى ؟
 دام ، آرتق آوروپاليرك آكلادىنى معنادە بر شرفل بيله
 دى . چونكه دوشوك اوموزلرله ، اوپوشوق بر حاله ،
 مقدن بزكين ، نفس آلفه اوشه بن بر وضه له آسنبه رك
 ن آياقلى آلاق اسكله مندە اوطورميور ؛ دم ديك ، خدمته ،
 سسە ، جواب ويرمكه ، بول كوسترمكه . آماده آيافده
 بىيوردى . ومن الفرائب بوآدامجهز ، بوتون مسلكداشليكنك
 قته اوله رق اخذ معلومات ايجين صورولان مؤلى آكلابور ؟
 اب وبرمە سى بيلور ؛ كلنلر بول كوسترمە سى اوكرعش
 ونىيوردى . ديك تيارخانه ده توزيع اولومان اذعاندن يالكنز
 ن دكل عقليلردە حصه چين اوله بيلىيورلرمش .

مظهر ثمان مکتبينك اسكى برشا كردى اولدينم ايجون يقين
 لره قدر تلفظنده واستماعنده بيله بر رسته توحش دو بدىمىز
 ويطاشى « نده نلر اولوب كچديكى وشيدى بوراسنك نه
 كچرديكى يك اى بيلىيوردم . برابرمدە بولن هنوز آلمان يادن
 دت اتمش برمسلكداشه ؛ بنه آلمان ياده فلسفه تحصيل ايدن
 كتچ ارقداشيه ، شو شيدى كوره جكمز ائرى برارده
 يرك ، ايضاحات ويرىيوردم . حتى رسامات صوكر اانعقاد
 جك اولان اجتماعده سوز آلاروق غيور خواجه مرنك احيا
 لا ايتدىكى مؤسسە بنى حرمت وتقديرله ذكر ايدە جكمم .
 نك ايك طرفده بى قارشيلان كنج آسيستانر غنون ،
 رح وميجانلى ايديلر . بوتون حاليله جدى ، نيزه بر عيطه

رمى ؟ بو طو پراغك اوزرنده دشمنلر مارك بيقديني ، تحريپ
يكي كافي كليورمي ؟

بو آدم ، بزه بشرتك اك اليم بر كوشه تظلمندن جيا بخش
مؤسسه ، فياض بر مكتب ياييو بر مش نه دن چكه ميورز .
ن اوموز سيلكيورز ؟ « بو فا كولته مسئله سي در . لياقت
دم لياقت مسئله لري ، صحيه مديريتني ده علاقه دار ايتز » نه
كدر ؟ بر آدم آلدني اجرت مقابلنده وظيفه مودوعه سني
ن ايفا ابلدكن صوكر ا عرفان ملكته ده خدمت ايدجك
رتده حركت ايدرسه وفائده لي ، علم عاقي ، مسلك خادمي
ر بش - اون كنچ يتشدير مكه چابالارسه كناهيمي ايشله مش
بور ؟

دوقه تور : هودت نصوري

وسا افسزلك ايجنده يالكز شعوري بر جهديك وجوده كتيرديكني
له جوق كورن محيط ، مظهر عثمانى « طوپطاشي » دن تبعيد
ميوردي . بو نه ديك در ؟ . . ملكتك صحت و عرفانته
وق خدمت ايفا ايتكده اولان بر مؤسسه يي يكيدن بوزكري
تديره رك كلديكي و ماشلاديني پره ارجاع ايتك ، ديك در .
شته سزه بيقلان بر مكتب دها . .

بو مكتب صحيه مديريتنه قاجه مال اولوبوردي عجباً ! . .
حاله استكشار ايديله حك بر ميله دكل . هر حاله شو
وك زمانلك اخلاق دوشكونلكي ايجنده بوتون ملكتي قاصوب
روران

هالنر قدر بهالي به دكل . بوندن نه قازايلدي ؟ بر هيچ . .
وني محمود بكه اولجه ياييلديني ادعا قبول اولونان بر حق سزاقعي
مير اولوندي ؟ خاير . . چونكه او ذات ، بر معتاد و هيچ
ايش كورمه دن [عوفي بكك وظيفه سني دوقه تور شكري
رم بك مع المنونيه كورونيوردي .] عيني معاشي آتقده
رام ايديبوردي . علمك و ملكك كندبني فعلاً چوقدن
اعده سوق ايتديكي اختيار مسلكداشه زك حقيقتي اعاده
لوني ؟ خاير . . بوكاده ازوم يوقدي . مظهر عثمانك صرف
لك سذه حرمة ايكنجي امراض عقليه قولفره سنده صرف
تديكي كلات تطليه مسئله ملك معنوي جهتي بلغا ماباغ تسويه
لكده ايدى . صحيه مديريت عموميه سي قاپريسليخمي تظمين
ندي ؟ اوت ديسه لك بيله ، بو تظمين ، ملكتك ضررينه
جوق بهالي به مال اولدي . چونكه عارنا اوج آلتق داعيه سيله
بيلان بو حركتنده ، مظهر عثمانك طوپطاشنده وجوده
تيرديكي هر شيك اهما اولونا جفنده شبه بوق در . طوپطاشي
سته خانه سي يالكز عصري بر مؤسسه دكل حقيق بر مكتب
التي آلتدي . اجرتلي خواعه لرك بيله خصوصي كار وكسبلرندن
شليخني قالدبره رق وظيفه مودوعه تعليميه لرينه كله مدكاري بر
مانده طوپطاشتنده ويريلن بو درس سله نه صحيه مديريتي
رفندن نه ده درس لردن استفاده ايدجك طلبه طرفندن تاويه
لونا مقده در ؟ يعني مجاني در ،

جهانپندانه مجادله مابيه سيله هر
هواصده ابتدائيكه ؟ رجعتلك و داعه حاضر لمان توركيه ،
بوق فائده لي و جوق قيمتدار بر جو جفتك علم اوجاغي سوند

EK C

Altıncı Türk Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti Konferansında -Bakırköy Müessesesinde-

M.O.

Muhterem Hanım ve Beyefendilerim,

İki buçuk senedir Bakırköy dört yüz kadar hafif hastamıza melce oldu da Toptaşı biraz nefes alabildi. Yani biz Toptaşı'ndan istiğna edemediğimiz halde o bizim hastalarımızı adeta istif gibi de olsa alamayacak hale gelmişti. Bimarhanenin oradan çıkarılması bir zaruret olmuştu.

Toptaşı'nın daha ziyade tevsî'i kâbil değildi. Çünkü şehir ortasında idi. Yanındaki mebânîyi istimlâk etmek suretiyle genişletmeye çalışmak imkân haricindeydi. Hastaların gezinecek bir bahçeleri yoktu. Gökyüzünden mâadâ bir yer görülmez, bazı pencerelerinden Karacaahmet servilerinin gölgesi belirirdi. Biz hükümetimize Toptaşı'nın da ıslah olunabileceğini muttasıl vesaitsizlikten ve binadan şikâyeti tembelliğe siper edenlerden olmadığımızı gösterdik. Oraya kabul ettirebildiğim genç erkân-ı tıbbiyem bugün her biri bir mütehassıs-ı maruf, bir üstat derecesine yükselen talebelerim oraya başka bir ruh verdi. Mecnunlar mahbesini mükemmel bir klinik haline soktuk, laboratuvarlar açtık, poliklinikler yaptık. Bu bizim şahsi teşebbüsümüzün ve aşk sanatımızın telkini idi. Gösterdik ki bizim feryadımız samimidir. Biz her yerde seve seve çalışırız. Beklenildiğinden çok fazla hizmet ederiz. İsteklerimiz fen içindir, hastalar içindir, memleket, içindir. İstanbul'a uğrayan her ecnebi doktora göğsümüzü gere gere Toptaşı'nı gösterdik. Gerek gazetelere yazdıkları makalelerden ve gerek Avrupa ziyaretlerimizde müessesemizin temizliğinden ve laboratuvarların faaliyetinden en büyük üstatların takdîrkârane bahis ve iltifatlarından anlamaktayız ki vazifemizi azamî yaptık ve bu kanaatle vazifemizi bugüne kadar en müşkülpesentlere bile beğendirebilecek derecede iyi yapmışız. Müessesemiz sıhhat-i umumiyyeye ettiği müstesna hizmet kadar irfan-ı memlekete de bezl-i makderet etmiştir. Burada yetişen askeri ve mülki mütehassıslar memleketin her köşesine nur-ı tıbbî dağıtmaktadır. Naçizâne yazılarımız ciltler doldurmaktadır. Avrupa tıbbî mecmualarında bile neşriyatımız makbul ve muhterem bir mevki bulmaktadır. Toptaşı'na yoktan varlık veren gençler kendilerini de yükseltmişlerdir. Hem yükselmek için yalnız bir destekten isti'âne etmişlerdir: İlim.

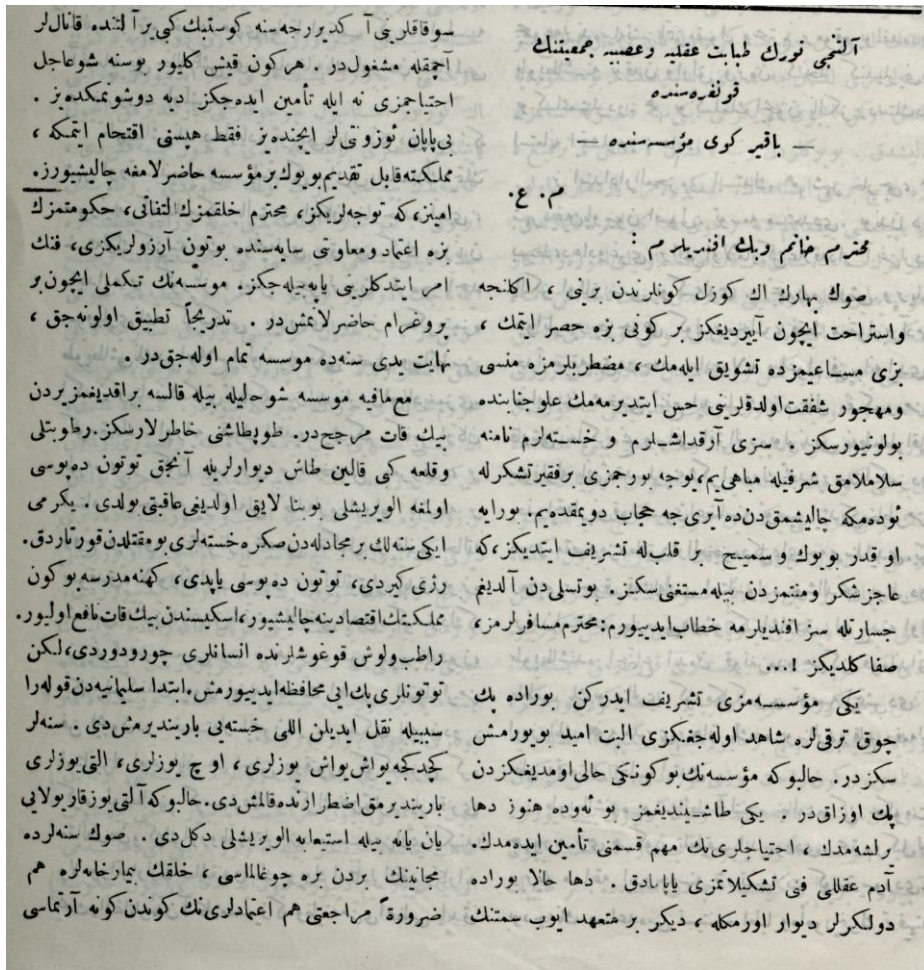
Biz iptida Darülacezeyi istedik. Hem şehir harici hem şehre yakın pavyon usulü, tevessü'e müstaidi. Bundan daha basit, daha doğru bir iş olamazken alâkadar ağızlardan yalnız "olmaz" sesi yükseldi. Niçine karşı verilen cevaplar bir çocuğu güldürecek, fakat makul bir adamı cidden sıkacak derecede sadedilâne veya avam-fırîbâne idi. Bu işten şahsî teneffü' edenlerin bizim âli mefkûremize karşı ne iğrenç ve bayağı iftiralarda

bulunduğu ne tumturaklı sözlerle bânî-i mukaddeslerine şükrederek tecdid-perestliğimizden hazer etmelerini komisyon azasına tavsiye ettiği hatırımızdadır. Maksadımız mutlak Darülaceze değil, iyice bir bina idi. Yeni rejim birçok kışlaları İstanbul'da boşaltınca bunlardan birinden istifade çaresini düşünmeye başladık. Üç sene evvel Toptaşı'nda içtima' eden kongrede Merkez Mumandanı Atıf Bey bu binaları görmekliğimizi tavsiye etmişti. O zamanın Sıhhiye Müdürü Burhan Bey de bu binalara birkaç defalar nazar-ı dikkatimizi celbetti.

Toptaşı'nda bu şerait altında çalışırken Hükümet-i Cumhuriye bizi her gün taltif ediyordu. Muhterem vekiller birbiriyle müsabaka edencesine bize teshilât gösteriyordu. Bütçenin müsaadesi nispetinde etibbâ ve memurînimizin terfihine çalıştı, az çok personelleri arttırdı. Nihayet en büyük arzumuzu is'âf ederek bu koca müesseseyi bize emanet etti. Hükümetin, vekâletin teveccüh ve iltifatına ne derece teşekkür etsek azdır. Her şahsın, bâ-husus çalışan adamın bir mefkûresi vardır. Bizler için en büyük mefkûre Avrupa'da gezerken gördüğümüz o saray gibi müesseselerden bir taneciğini de memleketimizde görmek, hilkatın en hazin cilvesine giriftar olan biçare ve talihsiz hastalarımızı insanca tedavi edebilmek. Bu mefkûreye vâsıl olmak için tam yirmi iki sene kalemimizle, lisanımızla çalıştık. Büyüklerden rütbe, nişan, maaş, terfi, para hiçbir şey istemedik. Mefkûremize yardımları olur veya yapılmış yıkmayalım diye birçok fedakârlıklara katlandık. Fıtratımızın müsaadesinden kat kat fevkinde evliyâ-yı umûra ve efkâr-ı umumiyyeye leyyin üslûpla vaziyeti anlattık. Şefkat namına, fen namına, memleket namına, insaniyet namına yalvardık. Muvaffak olamadık. Ancak şahsı için dünyaya gelmiş ve başkasından sâdır olan arzuyu şahsına ve memuriyetine tecavüz ve rekabet addetmiş sâlhurdeler düzinelerle karşımıza çıktı. Ondan daha fecii memlekette iyi bir şey görmek istemeyen, bâ-husus o iyiliğe başkasının muvaffak olmasını çekemeyen surette genç, sîrette ma'tûh ruhlu, her devre uyan ve hayatın umdeleri boyun eğmek, etek öpmek derdinde birtakım hasûdların muvaffakiyetimize engel olmak için yaptıkları propagandalardı. Herkes görüyordu ki Toptaşı'ndan hastaları kurtarmak isteyen de ancak bir mefkûre-i maneviye olabilir. İşte görüyorsunuz, buraya taşınalı hiçbir memur, hiçbir hekim daha fazla terfih edilmedi, bir gün rahat yüzü görmedi. Bilakis her gün bu uzun seyahate katlanarak bedenlen ve malen birçok yıpranıyorlar. Fakat bir müessese memur için açılmaz, maksat için açılır. Böyle bir müessese açmaktan maksat da sertabibin hanesine yakın olsun, memurîn her saat çoluğuyla çocuğuyla temas edebilsin değil. İçindeki hastalar temiz hava alsınlar, ferah manzara görsünler, iyi tedavi olunabilsinlerdir. Acaba henüz kışlalıktan hastaneliğe inkılâp geçiren Bakırköy Müessesesi bu maksadı temine kâfi mi? Şüphesiz evet. Ne kadar müstesna bir manzaraya malik olduğunu görüyorsunuz. Eskiden semadan başka bir ufuk göremeyen hastalar şimdi çimenler üzerine uzanarak doya doya denizin maviliğini, çayırın yeşilliklerini seyrediyorlar. Burası en gürbüz İstanbul çocuklarını barındırmak için yapılmış asrî bir kışla idi. Henüz bitmemişti. Gelmeseydik yıkılmaya, harap olmaya mahkûmdu. Rutubetten eser yok. Şu binalar olmasaydı bile burada hastalara çadır hayatı yaşatmayı Toptaşı gibi bir mahbeste kapamağa tercih etmeyecek doktor yoktur. Emrâz-ı akliyenin çoğu müzmindir. Bir

hezeyan-ı marazîsi yüzünden senelerce kapalı kalmak ıztırârında nice biçareler kara günlerini, hürriyetten mahrum hayatlarını burada geçirmeye mecburdur. Hastalanmaktan, en kıymetli uzvunu kaybetmekten başka bir kusuru olmayan, herkesten ziyade şefkate muhtaç ve dünyanın en âcizi bulunan bu zavallılara katiller kadar bile ehemmiyet vermiyorduk. Adeta diri diri gömüyorduk. Aç, susuz, ızdıham içinde uyuz ve bitli, müz'ic bir hayatta sürünerek kadid olup gidiyorlardı. O zaman bimarhaneye hastalarını koyan aileler adeta polisin cebri, mahallelinin şikâyeti ile ciğerparelerinden istemeye istemeye ayrılıyordu. Şimdi daha hastalanır hastalanmaz kabulleri için yalvarıyorlar.

Hastalar bile daha ilk günlerde hastalığı artmadan kabul edilmesi için müracaat ediyor, hatta iyileşip nekâhet halinde çıkanlar bile ne olur bir-iki ay daha kendimi iyice toplayayım diyor. Kabul edilmedikleri için hükümete şikâyet ediyor, belediyeler her gün boş yatak telgraflarla soruyor. Değil meccanen ücretle bile girmeye herkes teşne. Hatta pek çok mektep muallimleri, memurlar, sanatkârlar hafif sinir ızdıraplarını tedavimiz için tatil zamanını burada geçirmeleri için müracaatta bulunuyorlar. Fakat bin elli kişilik kadromuz bu arzuları tatmine kifayet etmiyor."⁴⁰⁹

⁴⁰⁹ Mazhar Osman, "Altıncı Türk Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti Konferansında -Bakırköy Müessesesinde-", *İstanbul Seririyatı*, sene 9, no: 6, İstanbul 1927, s. 363-365.

پوزندن موجود بىك ، بىك ايكي يوزه يوكسلنجه امداد موزه بونا يتيشدى . يوقسه قاريوله قويه جق آياقده دوراجق ر قالماشدى .

ايكي بو چوق سندهر باقر كوي درت يوز قدر خفيف خسته موزه مابجا اولدى ده طوطاشنى راز نفس اله بيلدى . يعنى بز طوطاشندن استغنا ايدمديكمز حالده او بزم خسته لمزنى عادتاً استيف كى ده اولسه آلامايه جق حاله كئيشدى . بياز خانه نك اورادن چيقارلمى بر ضرورت اولمشدى .

طوطاشنى نك ده زاياده توسيعى قابل دكلدى . چونكه شهر اورته سنده ايدى . ياننده كى مبانى استملاك ايتك صورتيله كئيشلتمكه چاليشمق امكان خارجه ايدى .

خسته لرك كز سته جك بر باغچه لرى يوقدى . كوك يوزندن ماعدا برير كوريلز ، بعض بچره لرندن قره جه احمد سرورلى نك كولكسى بليردى . بز حكومت موزه

طوطاشنى نك ده اصلاح اولونه بيله جكنى متصل وسايط سز . اكدن و بنادن شكايى تئيله كه سپرايده نلردن اولمادى غمزى .

كوستردك . اورايه قبول ايتديره بيلديكم كنج اركان طيبه ، بو كون هر برى بر متخصص معروف ، بر استاد درجه سنه يوكسه لن طلبه لرم اورايه باشقه بر

روح ويردى . مجنونلر محبسى مكمل بر قلندى حالده صوفدق ، لابوراتوارلر آچدق ، پوليقانلىق لربايدق . بو بزم

شخصى تشبهنك وعشق صنعتنك تلقينى ايدى . كوستردك كه بزم فريادمز صميمى در . بز هر يره سوه سوه چاليشيرز ، بلكه نيلايدكندن چوق فضله خدمت ايدرز ، ايسنك ارمز

فن ايچون در خسته لر ايچون در ، مملكت ايچون در .

استانبوله اوغرايان هر اجنبى دو قنوره كوكسمرى كره كره طوطاشنى كوستردك . كرك غزته لره يازدق رى

مقاله لر دن و كرك اوروپا زيارت لرمز ده موسسه مزك تميزلكندن ولا بوراتوارلر فعاليتندن اك بويوك استادلر ك تقدير كارانه بحث و التفاتلر دن آكلامقه مزك وظيفه مزى اعظمى بايدق

و بوقساعتله بو كونه قدر وظيفه مزى اك مشكلى سندرله بيله بكنديره بيله جك درجه ده ايني يامشز . موسسه مزى صحت عموميه ايتديكى مستننا خدمت قدر عرفان مملكت ده بذل مقدرت ايتشدر . بوراده يتيشن عسكرى و ملكى متخصصلر مملكتك هر كوشه سنه نور طبى داغتمقه در . ناجيزانه يازيلر من جلدلر دولديره مقه در . اوروپا طبى مجموعه لر نده بيله نشر ياتمز مقبول و محترم بر موقع بولمقه در . طوطاشنه يوقدن وارلق و يره ن كنجلر كنديلر نى ده يوكسلتمش لردر . هم يوكسلمك ايچون يالكز ر دستك دن استعانه ايتش لردر : علم .

بز ابتدادار العجزه يي ايسنك . هم شهر خارجه ، هم شهره يقين باويون اصولى . توسمه مستعددى . بوندن ده ا بسطه ، ده ا دوغرى برايش اولماز كن علاقه دار آغزلردن

يالكز اولماز سسى يوكسه لدى . نيچونه قارشى ويريلن جوابلر بر چو جوغى كولديره جك ، فقط معقول بر آدمى جدا صيقه جق درجه ده ساده دلانه و يا عوام فريبانه ايدى .

بو ايشدن شخصى نفع ايدم نلرك بزم عالى مفكورده موزه قارشى نه ايكرونج و بياغى افترا لر ده بولوندينى نه مطمئرا قلى سوزلرله باني مقدس لرينه شكر ايدم نلرك تجدد پرست لك مزن

حذرايتمه لرينى قوميسيون اعضاسنه توصيه ايتديكى خاطر مزن . ده در . مقصدمز مطلق دار العجزه دكل ، ايني جه بر بنا ايدى . ييكى ره تيم بر چوق قيشله لرى استانبوله بوشالديجه بونلردن

برندن استفاده چاره سنى دوشونمكه باشلاق . اوچ سنه اول طوطاشنده اجتماع ايدن قونغروده مركز قوماندانى عاطف بك بونلرلى كورمك كى موزى توصيه ايتمشدى ،

او زمانك صحه مديرى برهان بك ده بونلرله بر قاچ دفعه لر نظر دقتمزى جاب ايتدى .

طوطاشنده بوشرايط آلتنده چاليشير كن حكومت جمهوريه بى هر كون تلطف ايدى يوردى . محترم وكيل لر بر بيله مسابقه ايدرجه سنه بزه تسهيلات كوستري يوردى .

بودجه نك مساعده سى نسبتنده اطبا و مأمورينمرك ترفينه

جالبشدى، آز چوق برسونهللى آرتىردى . نهايت
 الك بويوك آرزومى اسعاف ايدرك بو قوجه موسسه
 بزه امانت ايتدى . حكومتك ، وكالتك توجه والتفاتنه
 نه درجه تشكر ايتسهك آزدرد . هر شخصك ، باخصوص
 جالیشان آدمك بر مفكورهسى واردرد . بزرل ايچون الك
 بويوك مفكوره اوروپاده كزر كن كوردىكمز او سراى
 كى مؤسسهلردن بر دانه جكنى ده مملكتتمزده كورمك ،
 خاقتك الك حزين جلوه سته كرفتار اولان بى چاره و طالع سز
 خسته لر مى انسان جه تدوى ايدى بيلمك . بومفكوره
 واصل اولق ايچون نام يكرمى ايكنى سته قلممزله لسانمزله
 جالشدق . بويوكلردن رتبه ، نشان ، معاش ، ترفيع ،
 پاره هيچ برشى ايسته مذك . مفكوره مزه ياردملى اولور
 ويا ياپيلمشى بيقمايلم ديه بر چوق فداكارلار قاتلاندق .
 فطرتك مساعده سندن قات قات فوقنده اولماي امورده و اكار
 عموميه يه لين اسلوبه وضعى اكلاندق ، شفقت نامه ، فن نامه ،
 مملكت نامه انسانيت نامه يالواردق . موفق اولامادق ، آنجق
 شخصى ايچون دنيايه كلى و باشقه سندن صادر اولان آرزوى
 شخصنه و مأمور بته تجاوز ورقابت عدايت سز ساطوره لر
 دوزينه لرله قارشو مزه چيقدى . اوندن دها بخيى مملكتده
 ايتى برشى كورمك ايسته مين ، باخصوص او ايده كده باشقه .
 سنك موفق اولماسنى چكهمين صورتده كنچ ، سرتده معتوه
 روحلى ، هر دوره اويان و حياتك عمدلى بويونلكك ،
 انك اوپك دردمن بر طاقم حسودلرك موقتتمزده انك
 اولق ايچون يادقلى پروپاگاندا لردى . هر كس كور يويو-
 ردى ، كه طوطاش سندن خسته لى قورنارمق ايسته مينده
 آنجق بر مفكوره معنويه اوله بيلير . ايسته كور يويورسكنز ،
 بورايه طاشينه لى هيچ بر مأمور هيچ بر حكيم دها فضله ترفيه
 ايديلمى ، بر كون راحت يوزى كورمى . بالعكس هر كون
 بو اوزون سياحت قاتلانهرق بدنا و مالا بر چوق بيه رانيورلر .
 فقط بر مؤسسه مأمور ايچون آجيلماز ، مقصد ايچون
 آجيلور . بويله بر مؤسسه آچقندن مقصده سز طبيك

خانه سته يقين اولسون ، مأمورين هر ساعت چولو غيله
 چو جو غيله تماس ايدى بيلسين دكل . ايچنده كى خسته لر تمين
 هوا آلسينلر ، فرح منظره كورسينلر ، ايتى تدوى
 اولونه بيلسينلردر . عجباً هنوز قيشله لقندن خسته خانه لكه
 انقلاب كچيرن باقير كوى موسسه سى بو مقصدى تأمينه
 كافى مى ؟ شهبه سز اوت ... نه قدر مستشنا بر منظره يه مالك
 اولديغنى كور يويورسكنز . اسكيدن سمان باشقه بر افق كورده مين
 خسته لر شيمدى چنلر اوزرينه اوزانه رق دويه دويه دكرك
 ماويلكنى ، چايرلرك يشيللكلارنى سير ايدى يورلر . بوراى
 الك كور بوز استانبول چو جو ققلى باري نديرمق ايچون
 ياپيلمش عصرى بر قيشله ايدى ، هنوز بيمه مشدى ،
 كلسه يدك بيقيلمغه خراب اولمغه محكومدى . رطوبتدن
 اريوق . شوبنلر اولماسيدى بيله بوراده خسته لره
 چاير حياى ياشاغنى طوطاشى كى بر محبسه قايامغه ترجيح
 ايتيه جك دو ققور يوقدر . امراض عقليه لك چوغى
 مزمن در . بر هذيان مرضيسى يوزندن سته لرجه قابلى
 قالمق اضهارانده نيجه بى چاره لر قاره كونلرنى ، حريتدن
 محروم حيا تلرنى بوراده كچيرمك مجبوردر . خسته لار نمقدن ،
 الك قيمتلى عضوين غيب ايتمكدن باشقه بر قصورى اولمايان
 هر كس دن زياده شفقت محتاج و دنيا لك الك عاجزى بولان
 بو زواليله قاتلر قدر بيله اهميت وير ميوردك ، عادتادى
 ديرى كوميوردك ، آج صوسز ازدحام ايچنده اويوز و بيتلى
 مزعج بر حيا نده سورونه رك قديد اولوب كيدى يورلردى .
 اوزمان بيمارخانه يه خسته لرنى قويا ن عائله لر عادتاً بوليسك
 جبرى ، محله لى لك شكائى ايله جكر پاره لرندن ايسته مينه
 ايسته مينه آري يوردى . شيمدى دها خسته لار نور خسته لار نماز
 قبوللرى ايچون يالوار يورلر .

خسته لر بيله دها ايلك كونلرند خسته لى آرتمان
 قبول ايديلمى ايچون مراجعت ايدى يور ، حتى ايله شوب
 نقا هت حالنده چيقانلر بيله نه اولور برايكى آي دها كندى
 ايتى جه طوطا لايه يم ديور ، قبول ايديلمكلى ايچون حكومه

E K D

1919-1951 TARİHLERİ ARASINDA YAYINLANAN İSTANBUL SERİRİYATI DERGİLERİNİN FİHRİSTİ

SENE	DERGİ	AY/YIL	CİLT	SAYI	SAYFA	YAZAR(LAR)	MAKALE ADI
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	2	Heyet-i Tahririye	Muhterem Karilerimize
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	2	Wieting Paşa	Haricî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	4	Mazhar Osman	Asabî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	9	Niyazi İsmet	Aynî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	12	Şükrü Hazım	Cildî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	15	Hüseyin Kenan	Tedavi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1	17	Osman Şerafeddin	Dial-ciba
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1E	1	Mazhar Osman	Şuûn-ı Tıbbiye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1E	3	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinde Islahat
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1335	1	1E	5	Mazhar Osman	Fakültede Müderris Muavinliği Müsabakası
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	19	Mazhar Osman	Asabiye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	21	Mim. Kemal	Hariciye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	26	Haydar İbrahim	Üznî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	29	Sani Yaver	İltihab-ı Fem-i Karhavî-i Gışâî; Vincent Hunnâkı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	37	Mazhar Osman	Tedavi Notları
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2	38	Ekrem Emin	Weil Felix Teamülü Hakkında
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2E	7	Mazhar Osman	Şuûn-ı Tıbbiye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1335	1	2E	9	Mazhar Osman	Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	39	Mazhar Osman	
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	46	Nazım Şakir	Asabiye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	49	Haydar İbrahim	Üznî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	50	Remil Der Kravuz	Ayniye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	54	Niyazi İsmet	Aynî
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	55	Mazhar Osman	Tedavi Notları
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3	56	İbrahim Vasıf	Röntgen Muayenesiyle Nadir Bir Kırık Teşhisi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3E	11	Server Kamil	Sihhat Yurdu
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1335	1	3E	17	İlan	İstanbul'da Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Tababeti
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1335	1	4	57	Mazhar Osman	Dimağın Tahribkâr Âfâtında Salâh İmkânı Var mı?
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1335	1	4	62	Musa Kâzım	Pehrizde Esasât
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1335	1	4	65	Tercüme: Dr. Kilisli Rıfat	Seririyat-ı Hâziranın Ruh ve Maksudı

1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	68	Dr. Şükrü	Babinski'ye Nazaran İsteri
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	71	Kenan Tevfik	Hamî-i Haric-i Rahmîyi Andıran Mübeyyizin Zenbi Mültevi İki Verem Kesesi
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	74	Aziz Fikret	Fenn-i Vilâdede Nezf ve Teamül-i Demevi
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	75	Haydar İbrahim	Meride Ecsâm-ı Garibe
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	76	Kemaleddin Cemil	Cerrahî
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	78	Sarlıysol Combinat Theaoylon	Tedavi Notları
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4	79	Nevzat Eşref	Merzagıyet Psikozları
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4E	38	Hulusi Behçet	İstanbul'da Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Tababeti
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4E	40		Gümüştuyu Hastanesini Ziyaret
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4E	40		Vefat İlanı
1	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1335	1	4E	41		Şûn-ı Tıbbiye
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	81	Mazhar Osman	Nöro Biyolojinin Terakkiyatı
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	86	Musa Kâzım	Perhizde Esas [2]
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	89	Tercüme: Nazım Şakir	Frenginin Esbâb-ı Tavattunu
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	92	Osman Şerafeddin	Weil Felix Teamülünün Kıymet-i Seririyesi
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	95	Nurettin Ramî	Kimya-yı Hayatı Sahifeleri [1] Teamül - Reaksiyonlar
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5	97	İhsan Sâmî Garan	Tedavi Notları
1	İstanbul Seririyatı	Eylül 1335	1	5E	17	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinde Müderris Muavinliği Müsabakası
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6	99	Mazhar Osman	Veraset ve Kanunları
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6	103	Reşad Rıza	Lekeli Hummanın Teşhis ve Tedavisi Hakkında
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6	107	Musa Kâzım	Perhizde Esas (3)
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6	109	Mehmet Kâmil	Hâd ve Efrenki Romatizma Vakası
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6	111	İsmail Kenan	Anafilaksi ve Yeni Tarz Tedavileri [1]
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6E	25	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinde Akisler
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6E	27	Mazhar Osman	Yalova Kaplıcaları
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Evvel 1335	1	6E	29	S. K.	Mürekkebât-ı İyodiyeye Dair
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	119	Mazhar Osman	Freudizm - Tahlil-i Ruhî
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	122	Reşat Rıza	Lekeli Hummanın Tedavisi
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	126	Musa Kâzım	Perhizde Esas [4]
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	129	Abdülkadir Lutfî	İltihab-ı Ceyb-i Fekkîyi Tanzir Eden Marzagîyi Bir Elem-i Asab-ı Fekk-i Ulvî
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	131	Ali Haydar	Wincent Hunnâkı ve İltihab-ı Femi Hakkında
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	133	Osman Şerafeddin	Veba
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7	135		Tababet-i Akliye ve Asabiye Konferansı
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7E	31	Mazhar Osman	Fransız Profesörleri Haydarpaşa Fakültesine Gelecek mi?
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7E	32	Mazhar Osman	İstanbul'da Veba
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7E	33	Mazhar Osman	İstanbul'da Frengililer Çoğaldı
1	İstanbul Seririyatı	Teşrin-i Sâni 1335	1	7E	35	R. N.	Memalik-i Hârre Hastalıkları Tedavisinde İyod

1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	140	Mazhar Osman	Asab Cerhaları [1] Tarz-ı Şekilleri
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	142	Dr. Kilisli Rifat	Vebanın Epidemiyolojisi [1]
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	147	Nurettin Rami	Vitamin
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	150	Osman Şerafeddin	Muayene Notları
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	151	Abdülkadir Lütü	Haml ve Kinin İdiyosenkrazisi Arızaları Arasında Tedavi Edilen Sıtma Vakası
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	155	Bir Mütchassis	Âlâm-ı Asabiye-i Vechiye ile İltihab-ı Cüyûb-ı Vechiyenin Karşılaştırılması
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	156	Nogoşi S.A Hemolizde Kemmiyat	Frenginin Teşhis-i Masliyesi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	159	Muhtar Aybey	Kilis Göz Hastanesi Müessesesi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8	161	Dr. Marko	Gonorenin Detoksike Aşı ile Tedavisi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8E	38	Mazhar Osman	Gümüssuyu Hastanesini Ziyaret
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1335	1	8E	40	Mazhar Osman	Etübbâ-yı Mülkiyenin Stajı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	162	Asap Cerrahları	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	165	Mazhar Osman	Asab Cerhaları [2] A'râzı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	169	Dr. Kilisli Rifat	Vebanın Epidemiyolojisi [2]
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	175	Osman Şerafeddin	Amipli Dizanteri
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	177	Musa Kâzım	Perhizde Esas [5]
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	179	Abdülkadir Lütü	Tenkide Cevap
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	182	Dr. İsmet	Hançere Harb Cerhaları Hakkında Bazı Müşahedât ve Mülahazât
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	185	Hulusi Behçet	Ciprohet Pallida
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	188	İsmail Süleyman	Azâ-yı Şibh-i Lenfâviyenin Röntgen Şuâyıyla Tedavisi
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	191	Nazım Şakir	Bir Frengilinin Mayi'-i Dimaği-i Şevkisi Ne Vakit Muayene Olunmalıdır?
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	195	Nogoşi Ş. H.	Frenginin Teşhis-i Maslisi [2] Hemolizde Kemmiyat
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9	198	İsmet Rafet	İltihab-ı Mafsal-ı Harkafi-i Fahzi-i Efrenciyeye Aid Bir Müşahede
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9E	43	Server Kamil	Tıp Fakültesinde Bir Ziyaret
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9E	45	Mazhar Osman	Tababetimiz Terakkide mi Tedennide mi?
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9E	48	Mazhar Osman	Harp Yaralarına Hemen Hiyâte Vaz'ı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1336	1	9E	48	Nevzad Eşref	Felc-i Nısf-ı Tûlânî Sübâtının Delili: Tabaka-i Karniye ve Munzammanın Vahidü'l-Canib-i Butlân-ı Hissiyeti
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	199	Mazhar Osman	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden Asaö Cerhaları 3
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	203	Haydar İbrahim	Cüruh-ı Re'siye ve Tarziz Sebebiyle Husule Gelen İhtilâtât-ı Dimağiye
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	205	Mehmet Kamil	Hâdd-ı Romatismanın Bazı Nadir Tezahüratı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	207	Dr. Kilisli Rifat	Ders-i İftitâh ve Fransa Cerrahisinin Son Terakkiyatı
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	217	Musa Kâzım	Perhizde Esas 6 [Son]
1	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1336	1	10	218	Abdülkadir Lütü	Sıtma Esnasında Kinine Adem-i Tahammül Neticesi Enzife ve

						Nezf-i Mi'âi Hakkında Müşahede	
1	İstanbul Seririyatı	Şubat 1336	1	10	221	Hulusi Behçet	Ciprohet Pallida [2]
1	İstanbul Seririyatı	Şubat 1336	1	10E	50	Osman Şerafeddin	Bizde Fen Neden Terakki Edemedi?
1	İstanbul Seririyatı	Şubat 1336	1	10E	52	Osmanlı Tababet-i Asabiye ve Akliye Cemiyeti, Kanun-ı Evvel Celsesi	Kıdemler
1	İstanbul Seririyatı	Şubat 1336	1	10E	53	Hamdi Suat Bey	Gülhane Müsameresinin Beşinci İçtiması
1	İstanbul Seririyatı	Şubat 1336	1	10E	54	Adliyede	
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	222	Bahri İsmet	Üzn-i Mutavassıtın Müzmin İltihabât-ı Mütেকayyihasında Muhafazakâr Tedavi
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	223	Asap Cerrahları	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	229	Necmeddin Arif	Bir Memsûnun (1) Tedavisinde İctinâb Edilecek Başlıca Hatalar
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	232	Mazhar Osman	Teşhis ve Enzârı
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	236	Hulusi Behçet	Nezle-i Müstevliye (1)
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	239	Abdülkadir Lütfi	Âmili Stafilokok Olduğu Tahakkuk Eden Bir Humre-i Vechiye ve İhtalâtları
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	243	Musa Kâzım	Hormon
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	247	Hulusi Behçet	Şerefski Kaplıcalarıyla Frenginin Çabuk Teşhisi
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	249	Şükrü Hazım	Pellagra
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	252	Sivaslı Safvet	Emraz-ı Ayniyede Tedavi bi'l-Misl ve tahte'l-Mültehime-i Zerkîyât
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	256	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimağ-ı Naim (Yeni Uyku Hastalığı)
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11	257	Mazhar Osman	İçki Mücadelesi
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11E	55	Mazhar Osman	Akademilerimiz
1	İstanbul Seririyatı	Mart 1336	1	11E	56	Hasan Kadri	Türk Tarih Tababet-i Ruhiyesinden Bir Sayfa
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	260	Dr. Kilisli Rıfat	Vitamin Meselesi
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	263	Osman Şerafeddin	İspanyol Nezlesinde Tesadüf Edilen Başlıca Âfât-ı Teşrihiye
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	266	Server Kamil	Nezle-i Müstevliye (2)
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	269	Nazım Şakir	Zatü'd-Dimağ-ı Naim veya Zatü'd-Dimağ-ı İstilâi
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	274	Haydar İbrahim	Âlâm-ı Vechiye, Vecâ'-ı Asabiye-i Vechiye ve Tedavileri
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	276	Şükrü Hazım	Raul Trikovar'dan Muktebes: Avitaminöz Zümresinden Bir Hastalık
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	280	Mazhar Osman	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden: Asab Cerhaları [5]
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12	282	Mim. Kemal	Tenkit
1	İstanbul Seririyatı	Nisan 1336	1	12E	55		Hilâl-i Ahdar Cemiyeti
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	285	Mazhar Osman	Froehlich Hastalığı (Sû-i Tagaddî-i Şahmî-i Tenasülî)
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	289	Osman Şerafeddin	Ödem Hastalığı-Avitaminoz
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	290	Dr. Kilisli Rıfat	Vitaminler Meselesi
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	296	Bahri İsmet	Üzn-i Mutavassıtın Müzmin İltihabât-ı Mütেকayyihasında

							Muhafazakâr Tedavi [2]
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	299	Kilisli Mehmet Emin	Karın Tromalarında Müdahale ve Ameliye İstibâbı
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	304	Mazhar Osman	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden: Asab Cerhaları [6]
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	307	Abdülkadir Lütî	Kinine Mukavemet Eden Sıtma Hakkında Müşahede ve Tarz-ı Tedavisi
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	311	Hulusi Behçet	Ciprohet [3]
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13	322	Dr. Rıfat	Novis Felc-i Ayniler
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13E	58		Hastanelerimiz
2	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1336	1	13E	63		Aziz Kâriлерimize
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	323	Mazhar Osman	Froehlich Hastalığı [2]
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	332	Mehmet Kâmil	Turuk-ı Hazmiye Âfâtında Muayene Usul-i Ameliyeleri
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	334	Tecerbe Taamı	
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	338	Mim. Kemal	Seratan-ı Külliye Neticesi Piyonefroz
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	341	Niyazi İsmet	Evrâm-ı Dimağiyede Halîme-i Muhtenikaya Tatbik Edilen Palyatif Tedavi Netâyici
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	346	Bahri İsmet	Üzn-i Mutavassıttın Müzmin İltihabât-ı Mütakayyhasında Muhafazakâr Tedavi
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	348	Nurettin Rami	Teşevvüşât-ı İğtidâiyede İdrarda Görülen Tahvilât
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	350	Mazhar Osman	Seririyat-ı Asabiye Derslerinden: Asab Cerhaları [Son]
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	352	Şükrü Hazım	Pellegrada Asabî ve Ruhî Tezahürler
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	354		Ansefalit Letarjik Hakkında Mösyö Netter'in Konuşması
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	359	Hulusi Behçet	Ponndorf
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	360	Mazhar Osman	Klorosla İstirhâ-i İzâm Arasındaki Münasebet-i Müttezâdde
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14	361	Dr. İsrail	Humma-yı Safravî-i Tebevül-i Hemoglobini veya Kara İdrar Humması
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14E	60	Hastanelerimiz	
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14E	67	Dr. Kilisli Rıfat	Teşrihhanede
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14E	68	Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti	Akademiler
2	İstanbul Seririyatı	Haziran 1336	1	14E	70	Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane	
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	362	Osman Şerafeddin	Veba Mücadelesinde Hamız-ı Kıyanus-ı Mâ İsti'mâli
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	369	Mim. Kemal	Azâ-yı Muhitiye Vakaları
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	370	Dr. Kilisli Rıfat	Seririyatta Görülen Bazı "Sadme" Hadisâtı Hakkında Tetkikat ve Tarîk-ı Demin Delâleti
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	375	Haydar İbrahim	Takayyuh-ı Üznde İhtilât Dehlizi
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	377	Mazhar Osman	Froehlich Hastalığı [3]
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	380	Ahmet Muhtar	Memleketimizde Trahom
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15	383	Dr. İsrail	Humma-yı Safravî-i Tebevül-i Hemoglobini veya Kara İdrar Humması [Mâba'd]
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15E	71		Sıhhiye Müdüriyet-ı Umumiyesine Merbut Erkân ve Memurîn-

							i Sıhhiye Kardeşlerimiz
2	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1336	1	15E	72	Mazhar Osman	Bimarhanelerimiz
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	390	Dr. Kilisli Rıfat	Seririyatta Görülen Bazı "Sadme" Hadisatı Hakkında Tetkikat ve "Tarik-ı Dem" in Delaleti [2]
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	395	Mim. Kemal	Apandisitte Müdahale
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	400	Abdülkadir Lütü	Hâdd-i Sıtmada Klasik Tedavi
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	405	Mazhar Osman	Froehlich Hastalığı [4]
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	408	Sani Yaver	Humre-i Vechiye İhtilâti Hicâb-ı Enf-i Huracî
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	410	Rıfat Ahmet	Asab-ı Basar Frengisi
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16	413	Hüseyin Kenan	Cinnet-i Tamsiye
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16E	75	Mazhar Osman	Darülaceze
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16E	79		Şehremaneti Hastaneleri Halihazır, Mazisi ve İstikbali
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16E	83	Hitabe	
2	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1336	1	16E	84	Hulusi Behçet	Memleketimizde Frengi ve Tababeti
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	415	Muallim Server Kâmil	Tebevül Ürobilini Uzvi Vezâifin Teşhisindeki Kıymeti
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	420	Mim. Kemal	Solda Hemianopsi Travmatik
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	422	Osman Şerafeddin	Pellegra
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	424	Nazım Şakir	Dâülkelb-i Felcî Şekl-i Muhaffefi
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	428	Hulusi Behçet	Frengi Teşhis ve Tedavisi
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	433	Rıfat Ahmet	Argyll-Robertson Alâmeti ve Enzârı
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	435	Eyup Sabri	Ameliyattan Sonra Tedavi-i Muahhara
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17	441	Hüseyin Kenan	Kloralle Tesemmüm
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17E	89	Mazhar Osman	Harbden Sonra
2	İstanbul Seririyatı	Eylül 1336	1	17E	90	Mazhar Osman	Darülacezeye Verilecek Şekil
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	443	Mazhar Osman	Şimendiferden Düşenlerde Görülen Arızât-ı Ruhiyeden Nisyan-ı Mâkabl ve Mâba'd
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	446	Haydar İbrahim	Takayyuh-ı Üznde İhtilât Dehlizi ve Felc-i Vechî
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	448	Mim. Kemal	Anpiyemlerin Cerrahî Tedavisi ve Bir-İki Söz
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	453	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye ve Efrenciye Laboratuvarının Kıymet ve Ehemmiyeti
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	457	Osman Şerafeddin	Salvarsan ve Neo-Salvarsan Şıngasını Müteakib Vefat
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	460	Yunus Fehmi	Muktebes: Hurkatü'l-Bevl-i Hâd ve İhtilâtâtının Serum ve Aşı ile Tedavisi
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18	462	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18E	95	Mazhar Osman	[Vefat İlân]: Cevat Bey
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18E	95	Mazhar Osman	Darülacezeyle Bimarhane
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18E	97	Cenap Şehabettin	Hilâl-i Ahdar
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1336	1	18E	99		Tıbbiye-i Askeriye'nin Âtisi
2	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1	1	Abdülkadir Lütü	Werthof Hastalığı "Nezfi ve Zâtî Purpura"

2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1	5	Osman Şerafeddin	Salvarsan ve Neo-Salvarsan Şiringasını Müteakib Mevt [2]
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1	8	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye Ziya Tedavisi, Kuvars Lamba ve Tatbikatı
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1	15	Haydar İbrahim	Kızamıkta Takayyuh-ı Üzn İhtilâti
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1	17	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner"den"
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1E	1		Yine Fakülte
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1E	2		Tababet-i Asabiye ve Akliye Konferansı
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1336	2	1E	13	Şükrü Hazım	İçki Mücadelesi
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2	20	Mazhar Osman	Maraz-ı Ruhî-i Hâd Esnasında Dâ-i Addison A'râzı
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2	37	Abdülkadir Lütfi	Emetin Tesemmümü
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2	41	Nazım Şakir	Frengi Âmil-i Marazisi Bir midir, Müteaddid midir?
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2	46	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye ve Efrenciyede Laboratuvar
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2	51	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner"den"
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2E	14	Mazhar Osman	Darülaceze-Bimarhane Komisyonu
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1336	2	2E	22		Bir Kadeh Rakının Seyahati
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	55	Mazhar Osman	Oppenheim Hastalığı (Vilâdi Fakd-i Tevettür-i Adalı)
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	59	Mehmet Kamil	İntân-ı Vebaiyi Müteakip Tasallüb-i Levhavi
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	61	Mim. Kemal	Seniyye-i Muğbeniye-i Yümnâda Menşei Sıfâdan Alan Sarkom
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	62	Nazım Şakir	Frengi Âmil-i Marazisi Bir midir, Müteaddid midir?
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	67	Dr. Saim	Amipli Dizanterinin Teşhisi ve Mevâdd-ı Gâitanın Usul-i Muayenesi
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	71	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye ve Efrenciyede Laboratuvar [2]
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	74	Dr. İsrail	İplik Çıbanı ve Dûdü'l-Medine
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3	78	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner"den"
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3E	23	Mazhar Osman	Yine Tıp Fakültesi İçin
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1337	2	3E	29	(Teşrinisani Celsesi)	Osmanlı Tabâbet-i Asabiye ve Akliye Cemiyeti
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	31	Dr. Ş.A.	Merhum Mazhar Paşa'nın Hatırasına İthaf
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	32	Dr. Kilisli Rıfat	Muhterem Mazhar Paşa Hocamız İçin
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	42	Dr. Ş.A.	Üstad-ı Muazzam Mazhar Paşa
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	44	Mazhar Osman	Matem-i Tıp
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	47	Osman Şevki	Mazhar Paşa'nın Teşrih Lisanını Anlamayanlar ve Bir Münakaşa
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4	49	Dr. Ş.A.	Merhum Mazhar Paşa'nın Terceme-i Hali
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4E	83	Dr. Hüsameddin	İstanbul'da Görülen Weil Hastalığı Münasebetiyle
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4E	86	Mim. Kemal	Dizanteriden Mütevellid Hurâcât-ı Kebediye ve Emetin Tedavisi
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4E	90	Hulusi Behçet	Mütegayyir Arpalardan Mütevellid İhmîrârî İndifâ'ât-ı Cildiye-i Huveysaliyenin Tekevvün-i Marazisi Hakkında Tetkikat
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4E	94	Haydar İbrahim	A'râz-ı Seririyesi Noksan Bir İltihab-ı Ceyb-i Cebhî Vakası
2	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1337	2	4E	96	Dr. Saim	Memâlik-i Hârre Sıtmasına Dair Birkaç Müşahede: Tropikanın

							Eşkâl-i Muhtelifesi (1)
2	İstanbul Seririyatı	Şubat 1337	2	4E	100	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner'den"
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5	106	Dr. Hüsameddin	İstanbul'da Görülen Weil Hastalığı Münasebetiyle [Mâba'd]
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5	107	Musa Kâzım	Vitamin
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5	111	Abdülkadir Lütî	İdrar Muayenelerinin Kilye Hastalıklarında Kıymeti
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5	116	Dr. Saim	Memâlik-i Hârre Sıtmasına Dair Birkaç Müşahede: Tropikanın Eşkâl-i Muhtelifesi (2)
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5	121	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner'den"
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5E	53	Mazhar Osman	İstilahât-ı Tıbbiye
2	İstanbul Seririyatı	Mart 1337	2	5E	56	Lütî Akif	Tababet-i Ruhiye İstilahâtının Mukabilleri
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6	122	Musa Kâzım	İfrazât-ı Dâhiliye -2-
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6	131	Hulusi Behçet	Bir Sporotrikoz Vakası
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6	139	Dr. Kilisli Mehmet Emin	Adud Kesrlerinden Sonra Tahaddüs Eden Felc Kü'berilerde Bazı Hususiyetler
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6	141	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimağ-ı İstilâi: "Uyku Hastalığı Salgını"
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6	145	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd] "Steiner'den"
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6E	58		Halid Şazi. [Dişçi Mektebi Muallimi Halid Şazi Bey'in Vefatı Üzerine Yazılmıştır.]
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6E	60	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinde Ecnebi Muallimler
2	İstanbul Seririyatı	Nisan 1337	1	6E	68	Osman Şevki	Tıbbî İstilahlar Bahsi
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	147	Abdülkadir Lütî	Pnomokok İntâmı ile Tebevül-i Hemoglobin
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	151	Musa Kâzım	İfrazât-ı Dâhiliye -2-
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	153	Hüseyin Şükrü	Tekellüs Şerâinin Esbâbı Hakkında Bazı Mütalaât
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	155	Şükrü Hazım	Nonne'nin Dört Teamülü
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	158	Hulusi Behçet	Trikofitid
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	164	Mazhar Osman	Uyku Hastalığı
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7	169	Mazhar Osman	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd]: Steiner'den
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	70	Mazhar Osman	Etibbâ Muhâdenet Cemiyeti
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	73	Lütî Akif	Tababet-i Ruhiye İstilahâtının Mukabilleri [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	74	Dr. Kilisli Rıfat	Küül (İspirto, Alkol) İbtîlâsı Aleyhinde Mekteb-i Mülkiye Talebesine Verilmiş Olan Sıhî ve Tıbbî Konferans
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	76	Mazhar Osman	Müdür Abdullah Cevdet Bey'in Yaptığı Konuşma
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	77	Mazhar Osman	Verem Sanatoryumu
3	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1337	3	7E	78	Mazhar Osman	Kârilerimiz:
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	171	Hulusi Behçet - Menahem Hodara	Tabii Ciltte Süblimenin Tecrübevî Mütalaât-ı Nesciyesi
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	175	Musa Kâzım	Hormonal
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	178	Burhaneddin Öney	Ultraviyole Şuaâtının Tatbikat-ı Serriyesi Hakkında Bazı Müşahedât
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	182	Kâzım Şakir	Emrâz-ı Asabiye ve Akliyede Teşhis
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	188	Hüseyin Kenan	Eter Sarhoşluğu

3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	193	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimağ-ı İstilâî (Uyku Hastalığı)
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8	196	Mazhar Osman	Frengi Hakkındaki Malumat: Steiner'den
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8E	80	Mazhar Osman	Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti 25 Şubat İctimâî
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8E	81	Lütfi Akif	Tababet-i Ruhiye İstilahâtının Mukabilleri
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8E	82	Nureddin Ali	İstilahat-ı Tıbbiyyeye Dair
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8E	83		Ölüm İlanları: İstanbul Seririyatı Müdürü Nureddin Rami Bey'in 13 Yaşındaki Kızı Vafat Etmiştir.
3	İstanbul Seririyatı	Haziran 1337	3	8E	84	Mazhar Osman	Fransız Hocalar Mekteb-ı Tıbbiye'de Ders Vermek İçin Davet Edilmiştir.
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	197	Cevdet Nasuhi	Tabâbet-i Akliyyede Seroloji
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	204	Dr. Musa Kâzım	İfrâzât-ı Dâhiliye
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	208	Dr. E. Burhaneddin	Hâl-i Hâzırda Röntgen Tedavi-i Amikından Ne Gibi Neticeler Elde Ediliyor?
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	213	Hulusi Behçet	Tabii Cildde Asit Salisilikin Mütalaât-ı Nesciyesi
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	217	Dr. Kilisli Rıfat	Sempatî Cümlesi ve Bu Cümleinin Uzviyetteki Mevkii
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	221	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9	224	Dr. O "Steiner'den"	Frengi Hakkında Yeni Malumât [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9E	87	Mazhar Osman	Hekimlik Etme Hakkı
3	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1337	3	9E	88	Mazhar Osman	Sihhiye Müdiriyetinde Veremle Mücadele
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	225	Musa Kâzım	İfrâzât-ı Dâhiliyeden Mahfaza-i fevka'l-Kilye
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	230	Behçet Sâbit	Tevessü' ile Müterâfik Tam Bir İhtibâs-ı Bevlî Husûle Getirdiği Atâlet-i Mesâne ve Tedavisi Netâyicine Dair Müşahede
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	232	Dr. E. Burhaneddin	Cümle-i Sempatîyenin Cerrahi Nokta-i Nazarından Mütalaası
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	236	Haydar İbrahim	Cüzam ve ve Tederrün-i Ri'eli Bir Hastada Seretân-ı Meriden Mütvellid Tazyik-i Meri Vakası
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	240	Hulusi Behçet, Menahem Hodara	Bir İyoderma Tüberosum Vakası [Bir]
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	243	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâî (Uyku Hastalığı Salgını) [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10	250	Dr. O. "Steiner'den"	Frengi Hakkında Yeni Malumat [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10E	90	Mazhar Osman	Sen de mi Brütüs?
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10E	92	Mazhar Osman	Nikbinlik ve Cesaret
3	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1337	3	10E	94		Ölüm İlanı
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	251	Mehmet Kamil	Perituvanın Dereni Teamül-i Hücrevîsi
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	254	Musa Kâzım	İfrâzât-ı Dâhiliyeden Mahfaza-i fevka'l-Kilye
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	259	Burhaneddin Öney	Mutadından Fazla Büyük Bir Kebed Ekinokokunun Ameliye-i Şâfiye ile İhrac ve Tedavisi
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	262		Cümle-i Asabiye Frengisinde Yeni Teâmüller Lange'ın Altın Teamülü
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	266	Hulusi Behçet	Bir Recklinghausen Vakası

3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	271	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâî (Uyku Hastalığı Salgını)
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11	275	İhsan Şükrü	Toptaşı Tımarhanesi Mesaisinden Sara ile Müterâfık Cerhi Bir Hemianopsi Vakası
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11E	95	Mazhar Osman	Hekimlerimizde Mütalaa ve Tetkik Merakı
3	İstanbul Seririyatı	Eylül 1337	3	11E	98	Mazhar Osman	Bu sene Tıp Fakültesi Mülkî ve Askerî kısımlarından ber-vech-i âtî efendiler mektebi ikmal etmişlerdir. Yeni meslekdaşlarımızı samimane tebrik eyleriz.
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	279	Osman Şerafeddin	Gureba-yı Müslimîn Hastahanesi Bakteriyoloji Laboratuvarı Tetkikâtından: Hurâc-ı Kebed
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	287	Musa Kâzım	İfrâzât-ı Dâhiliye Guddelerinin Münasebat-ı Mütetekabileleri
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	293	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâî (Uyku Hastalığı Salgını)
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	307	Şükrü Şakir	Kesrlerde İndimâlin Mihanikiyet Husûlü
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	310	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye Krizarobin ve Mütalaât-ı Nesciyesi
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	314	Haydar İbrahim	Takayyuh-ı Üznde İhtilât-ı Hilminin Âmil-i Teşrihisi
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12	318	Dr. E. Burhaneddin	Albers Şofberg'in Vefatı
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	98		Tedavi Notları: Tesir-i Serî Matlûb Edviye tahte'l-Cild Şırınga Edileceğine Kanât-ı Sisâiye Zerk Edilse
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	98		Sarımsak İlaç mı?
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	99	Muhterem Avukat Haydar Rifat Beyefendi'ye	Torlakyan Davası
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	100	Muhterem Avukat Haydar Rifat Beyefendi'ye	Torlakyan Davası
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	103	Mazhar Osman, Şükrü Hazım, Ahmet Şükrü	Torlakyan Davası
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	105	Mazhar Osman	Kliniklerimiz ve Polikliniklerimiz
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1337	3	12E	106	E. Burhaneddin	Albers Schönberg'in Vefatı
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	317	Mim. Kemal	Kist-i Hidatik Teşhis ve Tedavisi
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	321	Dr. E. Burhaneddin	Karha-i Mi'â-yı İsnâ Aşerin Röntgen Şu'â'âtıyla Teşhisi
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	327	Musa Kâzım	Vagotoni
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	331	Hulusi Behçet, Menahem Hodara	Liken Tedavisinde Neo-Salvarsan
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	333	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	338	Cevdet Nasuhi	Tabâbet-i Akliyede Seroloji
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	342	Stanberd'den? Mazhar Osman	Frengi Hakkında Malumât [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13	344		Boğmaca Öksürüğünün Seri Tedavisi
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13E	107	Behçet Sabit	Viyana'da Mün'akid Üroloji Kongresi Müşahadat ve İhtisasâtından Bir Safha
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13E	108		Psoriasisin Mikrobu Var mı?
3	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1337	3	13E	112		Üçüncü Emraz-ı Asabiye ve Akliye Kongresi
3	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	345	Osman Şerafeddin	Ultra Mikroskobla Amip Taharrisi
3	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	347	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]

3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	350		Mesâne ve Hâlibânın Vâsi' Suretde Neşrine Dair Cerrahî ve Teşrihî Malumat
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	353	Musa Kâzım	Vagotoni
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	357	Dr. E. Burhaneddin	Karha-i Mi'â-yı İsnâ Aşerin Röntgen Şu'â'âtıyla Teşhisi, A'râz ve Teşhis Tefriki
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14	365	Dr. Hulusi Behçet	Pelad ve Tedavisi
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	113		Şah İsmail-Muallim Şevket Meselesine Dair Tıbbî Etüd
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	121	Hüseyin Kenan	Hakikate mi Klişeye mi Hürmet Etmeliyiz Tecdide mi İrticaa mı İhtiyacımız Var?
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	122	Şükrü Hazım	Mazhar Osman ve Avni Bey Meselesi Bir Mesele-i Fennî mi?
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	123	Toplantı Tutanakları	Üçüncü Emraz-ı Akliye ve Asabiye Kongresi
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	127	Mazhar Osman	Bize Gönderilen Kitaplar
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	127	İstanbul Etubbâ Muhâdenet Cemiyeti	Eczahanelerde Eczacı veya Kalfalarının Hasta Bakmalarının Engellenmesi. Sıhhî Açıdan ve Hekimlerin Menfaatlerinin Korunması Açısından Gereklidir.
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1337	3	14E	128	Mazhar Osman	Tahassürname-i Mecnunân
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15	373	Musa Kâzım	Sympathieotonie
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15	378	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilaî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15	381	Dr. E. Burhaneddin	Tederrün Usul-i Cedide ile Tedavisinde Mütéhassıl Netâyic-i Seririye
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15	384	Ahmet Şükrü	Aklî ve Asabî Hastalıklarda Seroloji
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15	389	Ali Paşa	Vezâif-i Ri'eviye Hakkında Mütalaât
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	128	Ahmet Ata	İhtilât-ı Hilmîde Aldanılabilen Manzara-i Seririye
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	130	Mazhar Osman	Yeni Duayen
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	131	Mazhar Osman	Yıkılan Bir Mektep
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	133	Mazhar Osman	Kongre Metni
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	135		Osmanlı Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	136	Mahmut Sadık	Deliler ve Akıllılar
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1338	3	15E	137	Mahmut Sadık	Bimarhane Meselesi
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	395	Mazhar Osman	Uyku Hastalığı Salgını [Mâba'd]
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	399	Dr. Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek)
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	405	Hulusi Behçet	Arseno Benzol Kazaları
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	412	Behçet Sâbit	On Dört Aylık Bir Kız Çocuğunda Mütéhassıl Habisü't-Tabî'a Bir Kilye Veremi: Sarkom
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	415	Haydar İbrahim	Meride Ecsâm-ı Ecnebiye
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	417	Dr. Saim	Gonokok-Psödogonokok
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16	419	Dr. Sıdkı	Altı Buçuk Sene Evvel Hâsıl Olan Bir Harb Cerîhasının Tedavisi
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16E	138		Sarada Tüberkülin
3	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1338	3	16E	139		Hastahanelerde Asistanlık

3	İstanbul Seririyatı	Şubat 1338	3	16E	140		Cemiyet-i Tıbbiyelerimiz
3	İstanbul Seririyatı	Şubat 1338	3	16E	142		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti
3	İstanbul Seririyatı	Şubat 1338	3	16E	143		Kânûn-ı Sâni İctimai
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	421	Şükrü Hazım	Froechlich Sendromuna Aid Bir Müşahede
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	427	Hulusi Behçet	Yadason'un Tifli Pemfigoidleri
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	433	Dr. E. Burhaneddin	Tederrünün Usul-i Cedide ile Tedavisi 2
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	436	Rıfat Ahmet	Menşe-i Hayvanî Zâtü'l-Munzamma yahud "Parino" Zâtü'l-Munzamması
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	439	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâi "Uyku Hastalığı" [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17	444	Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek)
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17E	144		Ada Tavşanında Tav'î Frengi
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17E	145	Cenab Şahabeddin	Serhadd-i Zekâda
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17E	146		Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâset-i Celîlesine
3	İstanbul Seririyatı	Mart 1338	3	17E	148		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	447	Nurettin Rami	Bizmut, Frengi Tedavisinde Cıva ve Arsenik Yerine Geçebilir mi?
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	450	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâi "Uyku Hastalığı" [Mâba'd]
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	456	Behçet Sâbit	Dahâme-i Prostat İstisâli Ameliyesi Kangı Hastalarda Yapılmalıdır?
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	459	Ahmet Ata	Meride Bir Cism-i Ecnebi Vakası Münasebetiyle
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	460	Musa Kâzım	Şişmatlatmak (Besilemek)
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18	466	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedaviler 1
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18E	151	Tevfik Rüşdü Aras	Tekessür-i Nüfus
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18E	154	Lütfi Akif	Tabâbet-i Ruhiye Istılâhâtı Mukabilleri
3	İstanbul Seririyatı	Nisan 1338	3	18E	156		Gümüşsuyu Müsamereleleri
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	1	Gabriyel de Larmar	Egzotik Tabâbetinin Hikmet-i Vücudu; Usul ve Tedrisâtı
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	6	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstilâi "Uyku Hastalığı" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	12	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedavilerden [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	15	Dr. E. Burhaneddin	Bir Şefe-i Süfliye Seretânının Diyatermi ve Röntgen Şu'â'âtıyla Bir Celsede Tedavi ve İşfâsı
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	19	Nurettin Rami	Kadında Gizli Belsogukluğu
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	23	Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek)
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	24	Şükrü Şakir	Boyunsuz Adamlar
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	27	Mazhar Osman	Steinach Ameliyesi: İhtiyarları Gençleştirmek
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	29	Ahmet Şükrü	Viyana'da Steinhof Akli ve Asabî Müessesesini Ziyaret
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	33	Dr. Kemal	Arpa Kaşıntısı Salgını
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	3	1	36	Lütfi Akif	Toptaşı Ruhiye ve Istılâhâtı Mukabilleri [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	1	1E	1		Meslek Gençleri
4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	1	1E	2		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti

4	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1338	1	1E	3		Mart İctimâi
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	37		Wietting Paşa
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	45	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde (Münih Enstitüsü) Mâyî-i Dimâğî-i Şevkî ve Mâyî-i Dem'î Muayenesinde Mikrometod
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	50	Mazhar Osman	İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	53	Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek)
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	59	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemi ve Şu'â'î Tedavilerden 4
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	63	Behçet Sâbit	Nasur-ı İhlîlilerin Müdâvât ve Ameliyâtında Muvakkat Nasur-ı Haselinin Ehemmiyeti
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2	67	Şükrü Şakir	Cerrahide Asidoz
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2E	4		Sıhhi Müze
4	İstanbul Seririyatı	Haziran 1338	3	2E	10		Tıbbî Kongrelere İştirakimiz
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	77	Ahmet Burhaneddin	Suni Rih-i Peritovan-Pnömo-peritoneum
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	79	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	86	Dr. Raif	Harb Yaraları Usul-i Tedavilerinin Biyoloji Nokta-i Nazarından Tedkiki
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	95	Mazhar Osman	Harb Malulleri Üzerinde Psikoloji Tatbikatı ve Tedavisi 1
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	99	Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek)
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	101	Dr. Kuddusi	Frengi İyi Olur mu?
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3	101	Hulusi Behçet	Cevab
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3E	12		Argaldon
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3E	13	Dr. Kilisli Rifat	Profesör Laveran
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3E	15		Tıp Fakültesi Müsabakası
4	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1338	3	3E	16		Tıbb-ı Adli Enstitüsü
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	105	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde (Münih Taharriyat-ı İlmiye Enstitüsünden) Hilt-ı Mayi ve Tavşanlardan Mayi'-i Dimâğî-i Şevkî Alınması
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	107	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedavilerden
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	115	Ali Rıfat	Etfâle Mahsus Hıfzıssıhha-i İctimâi (İktibasdır.)
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	121	Musa Kâzım	Şişmanlatmak (Besilemek) Mâba'd
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	123	Ahmet Burhaneddin	Hulâsalar
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	125	Ahmet Burhaneddin	Röntgen Şu'â'îyle Aza-yı Sadr Muayenesinin Ehemmiyeti
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4	128	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	16		Dâhil-i Verid-i Salvarsan - Novasurol Halitası Zerki
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	17		Ameli Monopol
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	19	İhsan Şükrü	Avrupa Dershanelerinde: Münih'de Taharriyat-ı İlmiye Müessesesinin Sene-i Devriyesi
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	22	Hulusi Behçet	Alfred Blaschko
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	23	Hulusi Behçet	Madam Doktor Kaufman
4	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1338	3	4E	23	T. Münir	Balat Musevî Hastanesini Ziyaret

4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	131	Musa Kâzım	Pürin Mübadelesi ve Asid Ürikin Tarz-ı Teşekkülü
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	134	Mazhar Osman	Avrupa Dershanelerinde: Psikolojide Usuller ve Tedavi Tarzları
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	138	Haydar İbrahim	Muahhar İntân-ı Ceyb-i Tûlânî ve Seddâde-i Müntine, İntân ve Takayyuh-ı Dem-i Umumî ile Fevt
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	142	Dr. İsrail	Ekâlim-ı Hârrede Psikonevroz
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	143	İhsan Şükrü	Avrupa Dershanelerinde Münih'de Taharriyât-ı Ameliye Enstitüsünden: Holzher'in Yeni Galya Elyafı Telvîni
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	146	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	149	Ahmet Burhaneddin	Dört Vakada Tasnî'-i Şefetân Ameliyesinin Tatbiki
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	153	Dr. Raif	Azamî Greff Münasebetiyle Bir İzah
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	156	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedavilerden
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	162	Dr. Tevfik ve Necmeddin	Hulusi Behçet ve Server Kâmil Beylere
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	161	Server Kamil	Bir Sual Münasebetiyle Kuddusi Bey'e
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5	163	Cevad N. Zekâi	Esas-ı Selisü'l-Bevl
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5E	25	Mazhar Osman	Avrupa Dershanelerinde Nasıl Çalışıyorlar
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5E	25	Dr. M. Woch	Kesif Damlada Spirochaeta Pallida Telvîni
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5E	26	Ahmet Şükrü	Müşahedehane
4	İstanbul Seririyatı	Eylül 1338	3	5E	28	Fahreddin Kerim	Şerefli Bir Veda İlmi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	165	Ahmet Burhaneddin	Tederrünün Bilhassa Tederrün-ı Ri'evinin Röntgen Şu'â'âtıyla Tedavisi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	168	Mehmet Kamil	Üç Seneden Beri İstanbul'da Görünen Veba Vakaları Hakkında Bazı Mülâhazât; Aşılılarda Üç Veba Vakası
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	170	Abdülkadir Lütî	Su Çiçeğinde Tedâbir-i Vâkıye
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	173	Musa Kâzım	Pürin Mübadelesi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	176	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde: Münih Enstitüsü Felc-i Umumî-i Müterakkînin Hummâ-yı Râci'a ile Tedavisi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	178	Adil Timur	İltihab-ı Zeyl-i Dûdî Ameliyesi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	180	Necati Kemal	Avrupa Dershanelerinde: Psikolojide Usuller ve Tedaviler. Kıraat ve Sarf
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	184	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâî "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	186	Burhaneddin Öney	Dünya'nın En Büyük Röntgen ve Radyum Müessesesi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6	186	Cevad. Zekai	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâî Neticesi Gudde-i Sanavberiye Tagayyürât-ı Vazifeviyesi
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6E	31		Halâs ve Ümid
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6E	31	Mazhar Osman	Avrupa Dershanelerinde: Nasıl Çalışıyorlar? 2
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1338	3	6E	34		Hilâl-i Ahdâr Cemiyeti
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	189	Şükrü Hazım	Marburg Enstitüsü Mesaisinden: Tasallub-ı Levhavînin Esbâbına Dair
4	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	192	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde: Frankfurt Müessesesi Frengi

							Münakaşası Münasebetiyle... 1
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	195	Ahmet Burhaneddin	Harb-i Umumi'de ve Harbden Sonra "Dakin-Karel" Mahlûlünün Fenn-i Cerrahîde İsti'mâlinden Elde Ettiğimiz Netâyic
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	198	Dr. Cahid	Breslau'da Profesör Forster'in Kliniğinde: Buhranlarını Gудde-i Sedide Gösteren Bir Tabbes Vakası
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	200	Ali Rifat	Tufuliyet-i Evlada Hıfz-ı Sıhhat-i İctimaî
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	203	Hulusi Behçet	Frengi Tedavisinde Meşâhîr-i Etubbânın Mütalaası
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	205	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	209	Hulusi Behçet	Emraz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedaviler
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	213	Ahmet Şükrü	Robert Usulüyle Spirochaeta Pallida Telvîni
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7	214	Maks Jozeften?	Emraz-ı Cildiyede Tedavi Usulleri
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7E	39		Hekimlerimizi Islâh
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1338	3	7E	40		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Kongresi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	218	Hulusi Behçet	Haleb veya Şark Çıbanlarının Diyatermi ile Tedavisi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	223	Ahmet Burhaneddin	Tederrün-i Rievînin Röntgen Şu'â'âtıyla Vakt ü Zamanyla Teşhisi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	226	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde: Habsburg Müessesesinden: Mâyî'-i Dimâğî-i Şevkide Hemolizin Teâmülü Küül Muayenesi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	233	Dr. Cahid	Nühâ'-ı Şevkinin Tamiri mi?
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	235	Frayburg? Cerrahi Kliniğinden Asistan Adil Timur	Feth-i Batn Ameliyesinden Sonra Lâzım Gelen Takayyüd ve Tedavi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	238	Hulusi Behçet	Yine Frengi Tedavisi Münakaşasına Dair
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8	240	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8E	35		Sıhhi İşlerde Tekâmüle Doğru
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8E	46	Ahmet Şükrü	Genç Doktorlara ve Tıbbiyelilere Açık Mektup
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1338	3	8E	47		Viyana Mektupları 1
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	243	Menahem Hodara, Hulusi Behçet, Muallim Süreyya	Arpa ve Hububat-ı Saire Tozlarından Mütevellid İhmîrârî Hüveysalı İndifâ'ât-ı Cildiye-i Hikeviyenin Menşei Hakkında Tedkikât-ı Tecrübeviye ve Muayenât-ı Nesciye
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	248	Şükrü Hazım	Tabes'de Tedavi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	252	Abdülkadir Lütfi	Birçok Apandisit'in Vahim Akıbeti Münasebetiyle
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	254	Musa Kâzım	Nıkrisin Tekevvün-i Marazîsi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	257	Ahmet Burhaneddin	Tüberkülozun Tedavisi Hakkında
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	262	Behçet Sâbit	Mehd-i İstiklâlden <i>İstanbul Seririyatı</i> 'na Bir Hâtıra-i Hürmet: Cerrahî-i Turuk-ı Beviye Hastalıklarında Mesânebinin Ehemmiyeti ve Tarihçesi
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	263	Necmeddin Avni	Skopolamin - Paramorfan Haderiyle Tevlid
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	265	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9	268	Hulusi Behçet	Yine Frengi Tedavisi Münakaşasına Dair [Mâba'd]

4	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9E	49		Islaha Doğru
4	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9E	50	Ahmet Şükrü	Basit Müesseseler
4	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1339	3	9E	51		Pasteur'ün Yüzüncü Sene-i Devriyesi
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	271	Ahmet Şükrü	Avrupa Dershanelerinde: Frengi Münakaşası Münasebetiyle Serirî Tecrübeler
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	276	Musa Kâzım	Nıkrisin Tekevvün-i Marazîsi
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	277	Necati Kemal	Psikopedagojide Usul-i Tedavi
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	280	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiyede Hikemî ve Şu'â'î Tedaviler
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	284	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâi "Uyku Hastalığı Salgını" [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10	286	Hulusi Behçet	Frengi Tedavisine Dair
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	10E	53		Darülaceze ve Bimarhane Meselesi
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	291	Şükrü Ali	Ciğer Vereminin Pnömotoraks ile Tedavisi
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	295	Ahmet Şükrü	Tavşan Frengisinde Nörotropi ve Dermotropi Var mıdır?
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	297	Ahmet Burhaneddin	Bezl-i Buteynât-ı Dimağıye, Ansefalografi ve Bundan İstihşâl Edilen Netâyic
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	302	Musa Kâzım	Nıkrisin Tekevvün-i Marazîsi
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	304	Adil Timur	Hallux Valgus'un Son Plastik Ameliyesi
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	305	Cemil Şerif	Sol Hufre-i Harkafiyede Ümmü'd-Dem-i Kâzib Hıyata-i Şıryan-ı Harkafî-i Zâhirîsi
4	İstanbul Seririyatı	Mart 1339	3	11	307	Hulusi Behçet	Frengi Tedavisi Münakaşasına Dair
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	11E	57	Mazhar Osman	Ecnebi Diplomalari - Yine Fakültemiz
4	İstanbul Seririyatı	Şubat 1339	3	11E	58		Emrâz-ı Asabiye ve Akliye Cemiyeti
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	309	Ahmet Şükrü	Kisevî Butayn-ı Sâlis Tümörleri Hakkında
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	313	Hulusi Behçet	Bir Kseroderma Pigmentozum Vakası
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	314	Nurettin Rami	Frengi Teşhis ve Tedavisinde Bürde - Wassermann Teamülünün Kıymeti Nedir?
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	316	Abdülkadir Lutfi	Nadir A'râz Veren Bir Serum Hastalığı
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	319	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâi [Mâba'd]
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	321	Hulusi Behçet	Frengi Tedavisi Münakaşası Münasebetiyle
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	323	Ahmet Şükrü	Felc-i Umumî-i Müterakkî Tedavisine Dair 1
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12	323	Muhiddin Hayri	Gülhane Seririyât Hastahanesi Mesaisinden: Bevvâbda Bir Mânia Bulunmayan Tevessü'-i Midenin, Tefemmüm-i Mugaddî-i Mi'â'-i Halfî ve Mide Cidarlarının Bozulması ile Ameliyât ile Tedavisi
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12E	60		İstanbul Hastahaneleri
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12E	61		Frengi Tedavisi
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12E	62	Fahreddin Kerim	Avrupa Tabâbet-i Ruhiye Klinikleri 1
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12E	65		Küçük Havâdisler
4	İstanbul Seririyatı	Nisan 1339	3	12E	66		Karilerimize
5	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1339	3	13	325	Lutfi Akif	Sar'ada İrtica'-ı Zâkire

5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	329	Behçet Sâbit	Tesakkub-ı Rahm ile Mûterâfık Cebri ve Cerrî Fıtk-ı Mi'âi-i Muhtenik
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	331	Rıfat Ahmet	Kürre-ı Aynın Arkasında Neşv ü Nema Bulan Verem-i Zamgî Neticesi İhtisası: Harekî Felc-i Ayn
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	334	Necmeddin Avni	Temezzuk-ı Merkezî-i İcân
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	335	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstilâi [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	338	Ahmet Burhaneddin	Cism-i Nuhâmî Evrâmının Röntgen Şu'â'ıyla Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	339		Addison Hastalığı
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13	341	Ahmet Şükrü	Felc-i Umumî-i Mûterakkî Tedavisine Dair
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13E	67		Beşinci Seneye Giriş
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13E	68	Hulusi Behçet	Doktor Mustafa Hakkı Bey'e Cevap
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13E	69		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1339	3	13E	70		Mazhar Osman Bey'in Riyâseti Altında
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	343	İhsan Şükrü Aksel	Epignatus ile Mûterâfık Bir Enkraniyus Vakası
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	345	Hulusi Behçet	Psoriasis Tüberkülozomu Frengiye mi Merbûtdur?
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	347	Ahmet Şükrü	Wassermann Teâmülü Hakkında
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	350	Necmeddin Avni	Emrâz-ı Nisaiye ve Diyatermi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	351	Nurettin Rami	Mûsbet Bir Wassermann Teâmülü Frenginin Vücuduna Yahud Faaliyetine Damân-ı Kavî midir?
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	354	Şükrü Şakir	Varislerin Dâhil-i Verîd Karbonat de Sud Şıngalarıyla Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	360	Cevad N. Zekai	Addison Hastalığı Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14	361	Hulusi Behçet	Cıva ve Arsenike Mukavim Ciprohet Var mıdır?
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1339	3	14E	71		Hasbihâl: Temettu' Vergisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15	363	Tevfik Remzi	Mebyazın Dâhilî İfrazları
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15	369	Şükrü Hazım	Bir Zona Vakası Münasebetiyle
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15	373	Hulusi Behçet	Piedra
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15	375	Necmeddin Avni	
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15	380	Fahreddin Kerim	Avrupa'da Tabâbet-i Ruhiye Klinikleri
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15E	75	Mazhar Osman	Hekim Hakkı
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15E	76	Dr. Kilisli Rifat	Asrî Sıhhiyecilik
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15E	77		Halkın Sıhhatini Muhafaza İçin Nasıl Çalışıyorlar?
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1339	3	15E	78		Yeni Kitaplar
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	383	Dr. Cahid	İnzûlin ile Diyabet Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	385	Hüseyin Kenan	Psikopatlar
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	390	Rıfat Ahmet	İsteride Göz Teşevvüşleri
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	394	Fahreddin Kerim	Melekât-ı Ruhiye Üzerinde Küül Tesirâtının Mesâhası 1
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	397	F.K.	Tabâbet-i Ruhiyede İstatistiğin Mevkii
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	399	Cevad N. Zekâi	Sillü'rie A'râzının Tedavisi

5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16	400		Tedavi Notları
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16E	79	Mazhar Osman	Sulhden Sonra
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1339	3	16E	81	Hulusi Behçet	Mustafa Hakkı Bey'e
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17	401	Musa Kâzım	Ri'e Frengisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17	403	Hâmid Osman	Rahitesin Esbâbı: Korunma ve Tedavi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17	408	Nazım Şakir	Cürûh-ı Dimağîye
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17	413	Mazhar Osman	Felc-i Umumîde Teşrîh-i Marazî Tagayyürâtı
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17	424	Fahreddin Kerim	Melekât-ı Ruhiye Üzerinde Küûl Tesirâtının Mesâhası 2
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17E	85	Mazhar Osman	Etubbâ Memuriyet Hayatında
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17E	86	Mazhar Osman	Siyasî Hekimlerimiz
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1339	3	17E	87		Gülhane ve Askerî Encümen-i Tıbbî
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18	428	Musa Kâzım, Abdülkadir Lütfî	Ri'e Frengisi [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18	430	Hâmid Osman	Tihâvî Diyatezlere Umumî Bir Nazar
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18	435	Tevfik Remzi	Mebyazın Dâhilî İfrazları 3
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18	441	Cevad N. Zekâî	<i>Presse Médicale</i> 'den
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18E	88		Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti Kongresi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18E	89		Yeni Temettu' Vergisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18E	91	Mustafa Hakkı	Hulusi Behçet Bey'e
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Evvel 1339	3	18E	92		Frenginin Tedavisi Hakkında
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1339	4	1	444		Feyzi Paşa
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1339	4	1	450	Tevfik Remzi	Cism-i Asfar 2
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1339	4	1	456	Rıfat Ahmet	Vecih Dümmellerinin Enzârı ve Hicâc Tromboflebiyeti
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1339	4	1E	95	Mazhar Osman	Tabâbet-i Asabiye ve Akliye Kongresi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Teşrîn-i Sâni 1339	4	1E	100		Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâset-i Celîlesine
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2	460	Musa Kâzım	Reyno Hastalığı ve Mikrodem
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2	464	Necib Mustafa	Diyabetin İnsülinle Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2	469	Hâmid Osman	Çocuk Vefeyâtına Karşı Mücadelenin Esasları
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2	472	Tercüme: Dr. Saim	Arsenobenzol ve Cıvanın Mezâyâsı Hakkında Bazı Mukayeseler
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2	476	Sivaslı Safvet	Bir Şetre-i Dâhiliye-i Cefn-i Ulvînin Panas Usulüyle Tashihini Mûteâkib Zuhur Etmiş Fevkalhâd Bir Keratit Lagoftal[m]ik ve Tarz-ı Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2E	101	Mazhar Osman	Ecnebi Doktorlar
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1339	4	2E	102		Tevfik Bey Merhum
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3	482	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimağ-ı İstîlâî [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3	487	Hâmid Osman	Çocuk Vefeyâtına Karşı [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3	490	Said Cemil	Zâide-i Maraziyesi Tedavî-i Tıbbiye ile Şifayâb Olmuş ve Esna-yı Tedavide Cevf-i Sadra Açılarak Bilâhare Kales ile Neticelenen Bir Hurâc-ı Kebed
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3	495	Rıfat Ahmet	Çiçekte Göz İhtilâtları

5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3	498	Nazım Şakir	Cürûh-ı Dimağiyeden [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3E	105	Mazhar Osman	Hekimlikte Mecburî Hizmet
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3E	107		Yeni Kitaplar
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1340	4	3E	108	Necati Kemal	Doktor Vasfi Bey
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4	509	Şükrü Hazım	Kore'nin Fizyopatolojisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4	515	Necib Mustafa	Kan Kimyası: Pek Az Bir Miktar Kan İsti'mâlinden Kan Şekeri Dozajını Temin Eden Yeni Bir Usul
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4	517	Mazhar Osman	Zatû'd-Dimağ-ı İstilâi [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4	524	Hâmid Osman	Çocuk Vefeyâtına Karşı
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4	522	Nazım Şakir	Cürûh-ı Dimağiyeden [Mâba'd]
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4E	109	Mazhar Osman	Doktor Mebuslarımıza Açık Mektup
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1340	4	4E	112		Gülhanenin Yirmi Beşinci Senesini Tes'id
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	528	Mustafa Necib	İnsülin
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	530	Osman Hamdi	Verem ve Tüberküline Dair
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	533	Mazhar Osman	Zatû'd-Dimağ-ı İstilâi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	539	Nazım Şakir	Röntgen Muayenesi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	541	İhsan Şükrü	Havalenin Tekevün-ı Marazîsi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	544	Jan Birale	Fransız Emrâz-ı Cildiye ve Efrenkiye Kongresinden: Frengi Mücadelesi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	547	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiye Tedavisinde Mühim Hatveler
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	549	Ekrem Behçet, Dr. Kemal	Mültekâ-yı Şefetânda Sporotrikoz
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5	552	Kemal Safvet İzmir	Bir Remed-i Alâkavî Vakası Münasebetiyle Bazı Mülâhazât
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5E	109	Mazhar Osman	Sıhhiye Bütçesi: Yeniliğe Doğru
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5E	115		Tıp Fakültesinde Muallimîn İmtihanları
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5E	117		Yeni Röntgen Müessesesi: Radium Tedavihanesi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5E	117		Çocuk Hastalıkları Kitabı
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1340	4	5E	117		Tıbbî Cemiyetler
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	554	Rıfat Ahmet	Gamz Teşennüci (Nystagmus)
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	559	Hâmid Osman	Verem ve Tüberküline Dair
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	562	Muhiddin Hayri	Hulâsa-i Müdâvât-ı Emrâz-ı Etfal
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	565	Hulusi Behçet	Frengi ve Felâket-i İctimaiye
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	573	Necib Mustafa	Kan Kimyası
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	574		Lenfoganülomatoz Hakkında Mübâhasât-ı Tıbbiye
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	576	Yüzbaşı Kuddusi	Kızamıkta Tedavi-i bi'd-Dem
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6	578	Dr. Saim	Frengide Bizmut Tedavisi
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6E	118		Tedrisde İnhisâr
5	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1340	4	6E	119		Operatör Fethi Bey
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1340	4	7	582	Mazhar Osman	Zatû'd-Dimağ-ı İstilâi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1340	4	7	584	Musa Kâzım	Nesc-i Munzamın Seririyatta Ehemmiyeti

6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	591	Hâmid Osman	Yarakân-ı Nevzad
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	593	Hulusi Behçet	Bilinmeyen İrsî Frengi
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	599	Ömer Vasfî	Rahim Fibromiyomlarının Tedavisi
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	603	Sivaslı Safvet	Câlib-i Dikkat Bir Serum Vakası
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	605	Haus Ritter	Bizmokenol ile Frengi Tedavisi
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7	608	Dr. Saim	Dizidros
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7E	120	İhsan Şükrü	Fakültede Salâh Var mı?
6	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1340	4	7E	121		Operatör Ahmet Nureddin Bey
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	610	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstîlâî
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	617	Hâmid Osman	Yarakân-ı Nevzad
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	619	Behçet Sâbit	Tams Yerine Vâki Bir Tebevül-i Dem Vakası
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	621	Musa Kâzım	Reyno Hastalığı 1
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	625	Cemîl Şerif	İstîsâl-i Tihâl Hakkında Bazı Mülâhazât
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	629	Şükrü Şakir	Mâyî'-i Şevkiye Dair Yeni Tecrübeler
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	632	Cevad N. Zekai	Glikoz Mahlûl-i Kesifinin Dâhil-i Verîd Şırıngası
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	634	İhsan Şükrü	Bir Galyum Vakası
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8	635	Fahreddin Kerim	Telhîsât
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8E	132	Mazhar Osman	Ecnebi Müstahzarları
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8E	133		Hacı Emin Bey
6	İstanbul Seririyatı	Haziran 1340	4	8E	134		Atıf Hüseyin Bey
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	637	Musa Kâzım	Vitamin
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	641	Hâmid Osman	Havale
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	643	Ali Şükr	Anne Sütü Az Gelen veya Anne Sütü Verilemeyen Çocuklarla Sıksa Çocukların Mütchassir Süt ile Beslenmesi
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	645	Sivaslı Safvet	Muzâ'af Bir Zâtü'l-Karniye-i Parankimâiye Vakasında Otoserum ve Tüberkülin Tedavileri
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	648	Muhiddin Hayri	Hulâsa-i Müdâvât-ı Emrâz-ı Etfâl
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9	651	Fahreddin Kerim	Cümle-i Asabiye Frengisinde Aljodan Tecrübeleri
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	125	Mazhar Osman	Ecnebi Müstahzarları ve <i>Eczacı Gazetesi</i>
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	128		Yeni Vilâdethane
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	129	İhsan Şükrü	Dârülfünûn İslahatı Münasebetiyle Akil Muhtar Beyefendi'ye
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	131		Yine Tıp Fakültesine Dair
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	131		Tıp ve ve İlim Adamları
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	133		Doktor İbrahim Vasıf Bey
6	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1340	4	9E	134		Fahri Bey
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	659	Mazhar Osman	Zatü'd-Dimâğ-ı İstîlâî
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	669	Saim	Psoriasis ve Pelad'ın Frengi Haricinde, Kan Formülünde Husûle Getirdikleri Tebeddülât Beynindeki Müşâbehetler
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	670	Ali Şükrü	İnek Sütüne Su Karıştırmadan Çocuk Beslemek Usulü

6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	674	Nâkili: H.B.	Frengi ve Tabib
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	680	Cahid	Bir Verem-i Nuhâ'-ı Şevkî Vakası
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10	685	F.K.	Yeni İtalyan Edebiyatı
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10E	135	Mazhar Osman	Ecnebi Müstahzırlarına İhtiyacımız
6	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1340	4	10E	138		Tıp Fakültesinde Islahat
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	686	Musa Kâzım, Abdülkadir Lütfi	Yine Ri'e Frengisi
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	690	Hâmid Osman	Spazmofili -Tetani
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	695	İhsan Şükrü Aksel	Atipik Felc-i Umumilere Dair
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	696	Fahreddin Kerim	Cümle-i Asabiye ve Mefâsıl Hastalıkları Arasındaki Münasebat
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	699	Sivaslı Safvet	Göz Pemfigusu ve Bidâ'ı Bir Tedavî-i Mevzi'isi
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	703	Fahreddin Kerim	Viyana Tıp Akademisi Münakaşalarından
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	704	F.K.	Yeni Arjantin Edebiyat-ı Tıbbiyesi
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11	707	Cevad N. Zekai	Menşei Aynı Olan Baş Ağrıları
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11E	140	Fahreddin Kerim	Taşra Hastanelerinde İlmî Hayat
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11E	141		Tıp Fakültelerimiz Niçin İlerileyemiyor?
6	İstanbul Seririyatı	Eylül 1340	4	11E	142		Tıp Fakültesine İstanbul Hastaneleri Verilemez
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12	709	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâî
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12	715	Hulusi Behçet, Dr. Hodara	Cildî Bir Asperjiloz Vakası
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12	717	Musa Kâzım	Nesc-i Munzam ve Gudde-i Darakiye
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12	720	Hâmid Osman	Sihhatde Nevzâd Suni Olarak Nasıl Beslenilir?
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12	727	Ali Şükrü Şavlı	Çocuklarda İnsan Kanı Şıngası ile Fakrû'd-Dem Tedavisi
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12E	147		Fakülte Islahatı: Sayfiyeden Şitâiyeye Göç Etme
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12E	148		Sihhiye Vekili ile Mülâkât
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1340	4	12E	150	Cenâb Haram	Tezkiye-i Cenaze-i Medresetü't-Tıbbiye
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	733	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâî
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	740	Hâmid Osman	Calmette Aşısı
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	743	Musa Kâzım	Ri'enin Vezâif-i Dâhiliyesi
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	747	Ali Şükrü	Kızıl Hastalığının Zuhurunu Teshîl ve Seyrini Teşdid Eden Esbâb
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	749	Fahreddin Kerim	Veronal Tesemmüm
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13	750	İhsan Şükrü	Vaker Hastalığında Dimağda Münteşir Teleyyün Mihrakları
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13E	155	Mazhar Osman	Türk Tababet-i Akliye Kongresi
6	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1340	4	13E	160	Mazhar Osman	Fakültenin Nakli
6	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14	753	Mazhar Osman	Zâtü'd-Dimâğ-ı İstîlâî
6	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14	763	Hâmid Osman	Çocuklara Yumurta Vermek Doğru mudur?
6	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14	766	Nuri Fehmi	Göz Âfât-ı Derinyesinin Tüberkülin ile Tedavisi
6	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14	771	Musa Kâzım	Guatrlı Kreten
6	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14	773	Ali Şükrü Şavlı	Süt Çocuklarındaki İshal Tedavilerinde Nazar-ı İtibara

							Alınacak Noktalar
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14E	165	Müderriş Esad	Tıp Fakültesinin Tehciri
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14E	167	Mazhar Osman	Fakültenin Yeni Şekli
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1340	4	14E	168	Mazhar Osman	Türk Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Kongresi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	776	Mazhar Osman	Vasfi'nin Vefatı
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	780	Ali Şükrü Şavlı	Süt Çocuklarındaki İshal Tedavilerinde Nazar-ı Dikkate Alınacak Noktalar
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	786	Hulusi Behçet	Castellani'nin Epidermolizisi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	788	Hulusi Behçet	Zatü'l-Karniye-i Şecereviye (Keratite Dentrique)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	790	Cemal Zeki	Kısırlık I
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15	792	Mazhar Osman	Cümle-i Asabiye Frengilerinin Yeni Tedavileri
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15E	171	Mazhar Osman	Türk Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Kongresi (Geçen Nüşadan Mâba'd)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1341	4	15E	177	Mazhar Osman	Hekimlerin Kazanç Vergisi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16	797	Hâmid Osman	Veremin Sirayet Yolları Hakkında Yeni Nokta-i Nazarlar
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16	800	Musa Kâzım	Hormonlar -Tabiiyât ve Maraziyyât-ı Uzviyede Roller-i (Fizyoloji veya Patoloji)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16	806	Ali Şükrü Şavlı	İshal Tedavilerinde Nazar-ı İtibara Alınacak Noktalar (Geçen Nüşadan Mâba'd)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16	811	Cemal Zeki	Erkekde Kısırlık
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	181	İstanbul Umum Hastahâneleri Etibbâ-yı Mütahassısîni	Tıp Fakültesinin Naklinden Hâdis Olan Yeni Vaziyet
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	183		Doktorlardan Kazanç Vergisi Alınmalı mı?
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	184		Müstahzarât-ı Ecnebiyeden Müsaade Edilenler
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	186		Tıbbî Cemiyetler
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	187		Ankara Tıbbî Müsamereleri Kânûn-ı Sâni İctima'ı
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	188		Yeni Eserler
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1341	4	16E	188		Vefat (Sıhhiye Müdür-i Esbakı Arifi Paşa)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	817	Mazhar Osman	Psikopatlar
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	820	Musa Kâzım	Hormonlar (Geçen Nüşadan Mâba'd)
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	824	Hâmid Osman	Çocuklarda Grip Tedavisi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	827	Mehmed Süleyman	Tesemmümât
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	831	Cevad N. Zekai	Sermediyyet ve Gençleşme
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	833	Ali Şükrü	Çocuklarda Aldatıcı Apandisit
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17	835	Dr. Cahid	Ameliyatla Şifayâb Olan Bir Nuhâ'-ı Şevkî Tümörü Daha
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17E	189	Osman Şerafeddin	Tıp Fakültesinin Nakline Dair Muallim Hüseyinzâde Ali Bey'e Cevab
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17E	190	Mazhar Osman	Fakülte Şitaiyeden Sayfiyeye
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17E	194		Bursa'da Tıbbî Müsamereler
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17E	194		Bursa İkinci Tıp Müsameresi

6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1341	4	17E	196	Hulusi Behçet	Memleketimizde Emrâz-ı İctimaiye Mücadelesi ve Tıp Fakültesi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	839	Hâmid Osman	Çocuklarda Grip Tedavisi
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	844	Mazhar Osman	Sinir Hastalıkları ve Hizmet-ı Askeriye
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	849	Şükrü Hazım	Bir Lepr[a] Makûlonevroz Münasebetiyle
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	854	Cemal Zeki	Kadında Kısırlık
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	856	Fuat Sabit	İrade Hastalıkları
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18	860	Ali Şükrü	Süt Çocuklarında Akciğer Hastalıklarını Kolaylaştıran Sebebler
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18E	202	Mazhar Osman	Hatalarımız
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18E	204		Verem Sanatoryumu
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18E	204		Hilâl-i Ahdar Mükâfâtı
6	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1341	4	18E	205		Müstahzarât-ı Ecnebiyenin Yeni Listesi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	863	Jacques Barbut	Tazyik-i Mi'âi İsnâ Aşer Sendromu
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	870	İhsan Şükrü	Wernicke Afazisi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	874	Sâid Cemil	Vitamin ve Mevâdd-ı Sıbâğıye
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	879	Hâmid Osman	Tederrün-i Ri'enin Altın Müstahzarları ile Tedavisi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	883	Mazhar Osman	Psikopatlar
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	885	Fuat Sabit	İrade Hastalıkları
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	889	Dr. Remzi	Veremin Molfard Usulü ile Tedavisi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	891	Mehmed Refet	Amele Hayatında Hâdis Olan Arızalar
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1	892	Cemal Zeki	Mehbilin Fart-ı Hâmızıyeti
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1E	207		Ecnebi Muallimler
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1E	208		Bursa Üçüncü Tıp Müsameresi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1E	210		Muhterem Kârilerimize
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1341	yok	1E	210		Müsaade Edilen İlaçlar Liste 8
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	895	İhsan Şükrü	Asya-yı Suğrâlîların Dimağlarında İhtiyarlık Tagayyürât-ı Teşrihiyesi
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	904	Jacques Barbut	Tasnî'-i Mehbil (Vaginoplastie)
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	908	Basri Hüsnü	Aktino Plazma Flavus
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	911	Nâkili: Aş, Rifat	Rahitide Balık Yağı
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	914	Fuat Sabit	İrade Hastalıkları 3
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2	918	İhsan Şükrü Aksel	Hulâsalar
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2E	211		Celâl İsmail Paşa
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1341	yok	2E	213		Fakültenin Son Aldığı Şekil
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1341	yok	3	921	İhsan Şükrü Aksel	Westphal-Strümpell Psödosklerozi Andıran Bir Tasallub-i Levhavi Vakası
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1341	yok	3	925	Fuat Sabit	Birinci Mebhas: İradenin Zayıflanması
7	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1341	yok	3	933	Baytar Muallim: M. Santor	Bilhassa İnsanlarda Ru'âmın Serum ile Tedavisi

7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3	935	Ali Şükrü Şavlı	Çocukların Yatağa İşemesinin Esbâbı ve Tedavisi
7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3	938	Mazhar Osman	Psikopatlar, Sebatsızlar
7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3	943	Cevad N. Zekai	Usret-ı Teneffüsde Müvellidülhumûza ele Tedavi
7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3	944	Cevad N. Zekai	Felc-i Umumînin Teşhis-i Tefrikisinde Kolloidal: Altın Teamülü
7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3E	215	Mazhar Osman	Hekimlerimiz Aleyhine Açılan Dava
7	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1341	yok	3E	218		Yeni Kitaplar
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	947	İhsan Şükrü, Nuri Fehmi	Ambliyopu Gösteren Bir Ansefalit Letarjik Vakası
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	948	İhsan Şükrü	Hulâsalar
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	949	Rıfat Ahmet	Amele Hayatında Zuhur Eden Arızalardan
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	950	Nuri Fehmi	Zâtü'l-Munzamma-i İndihâliye-i Nevzâd
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	953	Fuat Sabit	İrade Hastalıkları 2
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	959	Dr. Fehmi	Unsur-ı Ecnebiye Karşı Vücudun İşbâ'iyeti
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	963	Mazhar Osman	Psikopatlar, Ataklar, Düşkünler
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4	969	Cemal Zeki	Kadında Kısırlık
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4E	222		Süleyman Numan Paşa
7	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1341	yok	4E	227		Mahmud Hakkı Paşa
7	İstanbul Seririyatı	Eylül 1341	yok	5	972	Hâmid Osman	Süt Çocuklarında Görülen Kayyîât, Eşkâli ve Tedavileri
7	İstanbul Seririyatı	Eylül 1341	yok	5	978	Mazhar Osman	Psikopatlar, Yalancılar, Şarlatanlar, Dolandırıcılar
7	İstanbul Seririyatı	Eylül 1341	yok	5	981	Fuat Sabit	İkinci Mebhas: İrade Zayıflamaları
7	İstanbul Seririyatı	Eylül 1341	yok	5	985	Cemal Zeki	Kadınlarda Kısırlık
7	İstanbul Seririyatı	Eylül 1341	yok	5E	233		Tatil Mevsiminde Faaliyetler
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	991	Hâmid Osman	Humme-yât-ı İndifâ'iyenin Âmil-i Marazîleri
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	996	İhsan Şükrü	Felc-i Umumî-i Müterakkî ile Dimâğ-ı Frengîsi Arasında İki Vaka
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	1001	Fuat Sabit	İrade 2
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	1005	Mazhar Osman	Psikopatlar Yine Yalancılar, Şarlatanlar, Dolandırıcılar
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	1008	Cemal Zeki	Kadında Kısırlık
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6	1013	Hulusi Behçet	Diyatermi ile Haleb Çıbanlarının Tedavisi
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6E	237	Mazhar Osman	İlk Kongre
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1341	yok	6E	240		Tıbb-ı Adliye Dair İlmî Bir İstizâh
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7	1015	Ali Şükrü Şavlı	Çocukluğa Ait Hususiyetler: Süt Çocuklarında Kısa Devam Eden Hummaların Sebepleri
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7	1019	Fahreddin Kerim	Sar'ada Psikolojik Teşhis Usulleri
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7	1023	Hulusi Behçet	Viyana'da Frengi Tedavisi
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7	1029	Dr. Safvet	Teşennüc-i Şiryân-ı Merkezî-i Şebekeye Dair Bir Müşahede-i Mühimme
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7	1031	Nuri Fehmi	Hulâsalar
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7E	245	Mazhar Osman	Bakırköy'de İctima Eden Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Kongresi

7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7E	249	Tıbb-ı Adli Reisi Halid Naci	İstanbul Seririyatı Mecmuası Sahib ve Sermuharriri Mazhar Osman Beyefendi'ye Cevab
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7E	252		Cevaba Cevab
7	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1341	yok	7E	257		Türk Tıp Cemiyeti
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1033	Hulusi Behçet	Memleketimizde Arpa Uyuzları
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1036	Ahmet Burhaneddin	Sar'ada Müdahale-i Tıbbiye
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1039	A. İzzettin Şadan	Freuydizmin Sermuvaffakiyeti: Kanser ve Virüsü
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1043	Fuat Sabit	İradî Dikkatin Zayıflamaları
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1049	Haydar İbrahim	Nezle-i Müzmine-ı Dumûriye-i Karîn-i Süflâ: Ozène
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1051	Ali Şükrü	Süt Çocuklarında Sancının Sebepleri ve Tedavileri
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8	1053	İhsan Şükrü	Sıtma Teşevvüş-i Aklisine Dair
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8E	859	Mazhar Osman	Tabâbet-i Akliye ve Asabiye Kongresinde 2
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8E	868	Cenâb Şahabeddin	Duman Halkaları
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1341	yok	8E	870		Vergiler
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1061	S. Seroni?	Lesitin Tedavisine Dair
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1062	Hulusi Behçet	İki Aktinomikoz Vakası ve İyontoforez ile Tedavi
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1064	Ali Eşref	Naklû'd-Dem
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1070	Ali Şükrü	İştihatsız Çocuklar ve Tedavileri
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1074	Hâmid Osman	Kızamık Aşısı
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1075	Kenan Hasan	Diyatermi ile Astım Bronşitin Tedavisi
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1077	Mazhar Osman	Aybaşı Delilikleri
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9	1080	Ahmet Asım	Bir Meşîme-i İbtidâiye Vakası
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9E	865		İşin İçyüzü
7	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1926	yok	9E	879		Celâl Muhtar Bey
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10	1083	Hulusi Behçet	İki Aktinomikoz Vakası ve İyontoforez ile Tedavi
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10	1086	Dr. Kilisli Rıfat	Tababetteki İhtisas Nasıl Olmalı?
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10	1091	Ali Eşref	Naklû'd-Dem Usul-i Ameliyesi
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10	1097	Dr. Remzi	Salvarsan Mürekkabâtıyla Sprohet Zatû'r-Ri'esinin Tedavisi
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10	1099	Ali Şükrü Şavlı	Çocuklarda Mukavemet-i Uzviyeyi Artırma Çareleri
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10E	881		Hekimlerin Kazanç Vergisi
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10E	884		Ettbâ Vergisi yahud Bir Perdelik Piyes
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10E	885	Cenab Şehabeddin	Çatlak Başlar
7	İstanbul Seririyatı	Şubat 1926	yok	10E	887	Ekrem Emin	Doktorların Çektikleri
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1103	Mazhar Osman	Kraepelin
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1106	Fahreddin Kerim	Kraepelin'in Yetmişinci Yıldönümü Münasebetiyle Duyduklarım
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1110	İhsan Şükrü	Kraepelin İçin...
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1111	Şükrü Hazım	Bir Tortikolis Vakası Münasebetiyle...
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1114	Fahreddin Kerim	Felc-i Umumîde Malarya Tedavisi

7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1118	Fuat Sabit	İrade Hastalığı Dördüncü Mebhas: Hevesât Hükümranlığı (Hoppalıklar) Le Règne des Caprices
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1122	Ali Fuat	Atipik (Gayr-ı Enmûzeci) Bir Basedow Hastalığı Vakası
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11	1124	Ahmet Asım	Havale-i Nifasiye
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11E	891		Muhâdenet Cemiyeti Kongresi Münasebetiyle
7	İstanbul Seririyatı	Mart 1926	yok	11E	892		İbrahim Vâsıf Bey'in Vefatı
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1125	Ahmet Burhaneddin	Müteakayyih Kolelitiazisde En Muvafık Müdahale-i Cerrahiye Tarzı
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1129	Fethi	Dört Ruam Vakası
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1132	İbrahim Zatı	Tabaka-i Karniye Ecsâm-ı Ecnebiyesinin İhracından Sonra Bleu de Methylène İsti'mâli
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1133	Şükrü Hâzım	Bir Makale-i Tıbbiyyeyi Tenkid
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1138	Mazhar Osman	İrade Hastalığı Beşinci Mebhas: İradenin Ma'dümiyeti
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1143	İhsan Şükrü	Tümör ve Travma
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1144	Ahmet Asım	Havale-i Nifasiye
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12	1145	Mütercimi: Sezai Sami	A'râz-ı Dimağiye Veren Dört Tagayyür-i Gudde-u Nuhâmiye Vakasının Teşhis ve Tedavî-i Şu'â'isi
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12E	296		Ayın Hadisesi
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12E	300	Orhan Rıza	Gayret
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12E	301	Kilisli Rifat	Mübarek Bir İş
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12E	301		Hilâl-i Ahmer Hastabakıcı Mektebi
7	İstanbul Seririyatı	Nisan 1926	yok	12E	302		Yeni Eserler
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1149	Ali Rıza, Hulusi Behçet	İododerma Tuberosum
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1152	Ali Eşref	Naklû'd-Dem 3 Sitrathı Kan Zerki
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1158	Dr. Hayrullah	Pek Muhterem Refikim Doktor Mazhar Osman Beyefendi'ye
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1161	Naci Sâid	İsteri Hakkında
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1163	Cemil Şerif	Bilâ-Tenahhur Nesc-i Şahmî Nezfi Pankreas İltihabı
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1	1167	Ali Şükrü Şavlı	Yeni Tevellüd Etmiş Çocukların Suni Gıda ile Beslenmesi
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1E	303		İstanbul Seririyatı'na
8	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1926	yok	1E	309		İstanbul Seririyatı'nın Sene-i Devriyesi
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1173	Şükrü Hâzım	Cevabî Tahlil
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1180	Ahmet Asım	Gebelik, Lohusalık ve Morfinomani
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1183	Basri Hüsnü	Anadolu'da Aktinoplazmozis
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1186	Cemil Şerif	Bilâ-Tenahhur Nesc-i Şahmî Nezfi Pankreas İltihabı
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1188	Fuat Sabit	İrade Hastalığı 2
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1195	Ahmet Süheyl	Türkiye'de Ankilostom Hastalığı
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2	1197	Ali Şükrü	Çocuklarda Aldatıcı Veca'lar ve Tedavileri
8	İstanbul Seririyatı	Haziran 1926	yok	2E	311		Hekimlerin Rakibleri
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1199	Hulusi Behçet	Recklinghausen Menşei Hakkında

8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1201	Saim	Bir Recklinghausen Vakasına Dair Müşahede-i Seririye
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1203	Rıza	Recklinghausen Hastalığı ve Dâü'l-Efrenc-i İrsî
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1204	Hakkı Hayri	Bir Vilâdî Gamz-ı Muhtefî Vakası ve Patojenisi
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1208	Ahmet Asım	Meşîme-i İbtidaiyede Ameliye-i Kayseriye
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1211	İhsan Şükrü	Hulâsalar
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3	1213	Kilaiditi	Biyopsideki Tehlikelere Dair
8	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1926	yok	3E	315		Kaplıcalarımız, Plajlarımız
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1223	İhsan Şükrü, Fahreddin Kerim	Çiçek Aşısı ve Felc-i Umumî-i Müterakkî
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1225	Ali Eşref	Müzmin Belsoğukluğu Teşhis ve Tedavisi
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1231	Ahmet Fahri	İki Volvulus Vakası
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1234	Kilaiditi	Biyopsideki Tehlikelere Dair
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1235	Ziya	İrsî Frengi Konferansları
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1237	İbrahim Zâtı	Trahomun İntişârı Şerâiti
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4	1243	Edmult Vezaifert	Tecrübi Tümör Gurrasinde Görülen Bazı Muafiyetlerin Tedkiki
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4E	319	Hulusi Behçet	Muhterem Hocam Menahem Hodara
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4E	322		Yeni İmtihanlar
8	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1926	yok	4E	323		Yeni Kitaplar
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5	1247	Ali Eşref	Müzmin Belsoğukluğu Teşhis ve Tedavisi 2
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5	1252	Ziya	İrsî Frengi Konferansları
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5	1255	Ahmet Asım	Kılland Milkat Cenini
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5	1264	Ahmet Şükrü	Hâmız-ı Aselbendli Hulâsa ile Meiniekes Teamülü
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5	1266	İhsan Şükrü Aksel	Hulâsalar
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5E	325	İhsan Şükrü	Hekim Ücreti
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5E	326	Nuri Fehmi	Landaulet'in Ölümü
8	İstanbul Seririyatı	Eylül 1926	yok	5E	327		Türk Ceza Kanunu'nda Memurîn-i Sıhhiyeyi Alâkadar Eden Mevâdd-ı Kanuniye Suretleri
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6	1269	Osman Şerafeddin Çelik	Amip Tesirleriyle Husûle Gelen Kilye İltihabı ve Ri'e Gangreni
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6	1273	Cemîl Şerif	Ri'e Cerrahisindeki Terakkiyât-ı Hâzıra ve Yapılan Ameliyatların Netâyici
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6	1280	İbrahim Zâtı	Bir Tabaka-i Karniyye Aşısı Vakası
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6	1281	Basri Hüsnü	Akıntı Plazmozisin Tezâhürât-ı Muhtelifesi
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6	1287	A. İzzettin Şadan	Bünyevî Psikopatilere Dair Ruhî Tedkikler
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6E	333	Osman Şerafeddin Çelik	Çalışmak Usulü
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1926	yok	6E	334		Yeni Doktorlarımız
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7	1295	Osman Şerafeddin Çelik	Humma-yı Tifoidide Tesakkub-ı Em'â
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7	1297	Basri Hüsnü	Aktino Plazmalarla Hayvan Tecrübesi
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7	1299	Sir FrederikMott	Erken Bunama ve Husye Tagayyürâtı

8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7	1303	A. İzzettin Şadan	Bünyevî Psikopatilere Dair Ruhî Tedkikler
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7	1304	Ali Rasim	Parkinson Hastalığının Yeni Tedavî-i Arazîsi
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7E	307		Kraepelin Öldü
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7E	313		Merhum Doktor Şevket Celâl
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7E	313		Gazolay
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7E	319		Türk Tıp Cemiyeti
8	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1926	yok	7E	319		Meslek Kazası
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1309	Ali Eşref	Müzmin Belsoğukluğu ve Tedavisi 3
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1313	Ali Eşref	Zayıf Süt Çocuklarının Beslenmesi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1317	Esad Nureddin	Meinicke'nin Yeni Teâmülleri
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1320	Basri Hüsnü	Aktino Plazmozisin Teşhisi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1324	Ali Rasim, <i>Press Medical</i> 'den A.Radanya?	Parkinson Hastalığının Yeni Tedavi-i Arazisi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8	1325	A. İzzettin Şadan	30. Fransız Akliye ve Asabiye Kongresi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8E	321		Necmeddin Arif
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8E	323	Mazhar Osman	Gazolay 2
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1926	yok	8E	325	Süleyman Nazif	Bimarhanedeki Hadise
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1333	Osman Şerafeddin Çelik	Ümmü'd-Dem-i Ebher
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1339	Hulusi Behçet	Kaş ve Kırpiklerde Görülen Trikofiz
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1341	İhsan Şükrü Aksel	Ansefalografi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1346	Avni Mustafa	Spondilit Tüberküloz
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1350	Hakkı Hayri	Merkezî Şiryân Şebekesinin Teşennücünü Muteâkib Süflî Şiryân-ı Sudgîde İnsidâd
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1352	Ali Şükrü Şavlı	Zayıf Süt Çocuklarının Beslenilmesi
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1355	S. Şükrü	Trahom (Trachome): Tarihçesi, Avrupa ve Asya'da Saha-i İntişârı, Türkiye'de Trahom
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1360	Fuat Sabit	İrade Hastalığı 2
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1366	Ahmet Burhaneddin	Müktesebât
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1368	Tercüme: A. İzzettin Şadan	Bimarhaneden Hastahaneye
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9	1370	Nâkili: Göz Tabibi Nuri Fehmi	Sâdd Ameliyesinde Huza'-ı Mahfazanın Usul-i İcrası
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9E	229	Mazhar Osman	İstanbul Seririyâtına Yeni Hayat
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9E	230	Osman Şerafeddin	Bizde Fen
8	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1927	yok	9E	232	Kâzım İsmail	Merhum Müderris Doktor İsmail Hakkı Bey
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1373	Hulusi Behçet	Emrâz-ı Cildiyede Urotropin
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1379	Osman Şerafeddin Çelik	Emetin ile Tesemmüm
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1382	Haydar İbrahim Aydar	İstisâl-i Levze (Amygdalectomie)
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1387	Rıfat Ahmet	Bir İbtidâi Ecfân Sarkomu Vakası
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1390	Osman Şerafeddin	Grip
8	İstanbul Seririyatı	Şubat 1927	yok	10	1392	Dr. Asım	Mol İdatiform (La Mole Hydatiforme)

8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1927	yok	10	1396	Osman Şerafeddin	Tedavi Notları: Frenginin İlk Devirlerinde Malarya Tedavisi
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1927	yok	10	1400	Hulusi Behçet	Yeni Bir Spotrichum
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1927	yok	10	1403	Haps	Müktebesât: Ameliyatlardan Evvel ve Sonra Deveran-ı Demin Tedavisi
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1927	yok	10E	337	Kâzım İsmail	Merhum Müderris Doktor İsmail Hakkı Bey
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1927	yok	10E	339	Mazhar Osman	Süleyman Nazif Bey
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1444	İhsan Şükrü	Grawitz Tümörüne Dair
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1450	Ali Eşref	Sabit Sonda
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1457	Basri Hüsnü	Aktino Plazma Flavus ve Aktino Plazmozis
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1461	H. Kionka, Mütercimi: Hulusi Mustafa	Müzmin Nikotin Tesemmümü (Nicotinismus)
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1464	İhsan Sami	Antijen ve Teinture de Résine Mahlûtu ile Frengide Teşhis bi'l-Masl
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1466	Nuri Fehmi	Bir Nystagmus Volontaire Vakası
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1468	Kâzım İsmail	Bir İbtal-i Hiss-i Şevki Arzası Münasebetiyle
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1472	Osman Şerafeddin	Tedavi Notları: Plazmokin ile Malarya Tedavisi
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1476	İbrahim Zati	Tazyik-i Mecarî-i Dem'iyenin Stricturotomie ve Kalın Sondalar Tatbikiyle Tedavisi
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11	1478	V. D. Velden	Müktebesât: Ameliyatlardan Evvel ve Sonra Cihaz-ı Teneffüsiyenin Tedavisi
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11E	344		İskât-ı Cenin Hakkında Anket
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1927	yok	11E	345		Yeni Neşriyat
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1485	Ahmet Burhaneddin	Nâfiz Bir Batın Cerhasında Üç Defa Feth-i Batn ile Şifa
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1487	Hulusi Behçet	Semmi İbtidâi Hâdd-i Eritrodermi Vakası
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1490	Ali Şükrü	Süt Çocuklarında Kay' ve Tedavileri
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1504	Ahmet Asım	Kayyât-ı Mu'annide ve Sıkt-ı Devai
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1511	H Kioako Mütercimi: Hulusi Mustafa	Müzmin Nikotin Tesemmümü
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1517	Kilisli Rıfat	Müktesebat Ekmek Meselesi Beyaz mı İyi Siyahı ve Esmeri mi?
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12	1520	Cevad N. Zekai	Mayi'-i Dimaği-i Şevkinin Tabii ve Marazî Fizyolojisi Hakkında Bazı Noktalar
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12E	346	Hulusi Behçet	Treponem-Sprohet Pallida Taharrisinde Bazı Mülâhazât
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12E	347		Doktor Safiye Ali Hanım'a (<i>Vakit</i> Gazetesinin 2, 33 Numaralı Nüshasındaki Cevabınıza Cevaptır.)
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12E	351	İstanbul Leyli Tıp Talebe Yurdu Müdürü Operatör Akif	İskât-ı Cenin Hakkındaki Ankete Cevap
8	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1927	yok	12E	352		Yeni Kitaplar
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1553	Ahmet Fahri	Unk-ı Fahz Kûsûrunun Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1557	Haydar İbrahim	Çocuklarda Mahfi Takayyuh-ı Halemi

9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1563	Ali Şükrü	Frengili Bir Süt Çocuğunda Kâzib Hidrosefal ile Mütêrâfik İbtidâî Nezf-i Sehâyâ
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1565	İhsan Sami Garan	Tasfiye Edilmiş Difteri Serumu- Anti Toksin Difterik
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1568	Rıfat Ahmet	Kataraktın Tekevvün-i Marazîsi Hakkında İki Kaşeksiyâî Sâdd Vakası Münasebetiyle
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1572	Avni Mustafa	Hâdd-i Osteomyelitin bi'l-Ameliye Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1574	H. Kioko Hulusi Mustafa	Müzmin Nikotin Tesemmümü
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1578	Joseph Noé	Biyoplastik Adem-i Kifâye Tahte'l-Cild Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1584	Ahmet Burhaneddin	Tedavi Notları: Muharriş Cisimlerle Tedavi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1	1586	Kilisli Rıfat	İçki İbtîlâsına Karşı İttihâz Olunacak Tedbirler
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1E	353		Dokuzuncu Seneye Dühûl
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1927	yok	1E	353	Ahmet Asım	İskât-ı Cenin Hakkındaki Ankete Cevab
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1927	yok	2		1927 HAZİRAN AYI KLASÖRLERDE BULUNAMADI	
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1633	Rebi Hikmet	Tripaflavinin Belsoğukluğunda İsti'mâli
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1641	İhsan Sâmî	Çiçek Aşısı İstihzarında Yeni Bir Muvaffakiyet: Neurovaccin
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1644	Rıfat Ahmet	Dimağ Afetlerinde Huleyme Rükûdetinin Teşhis Kıymeti
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1650	Ali Eşref	Kadında Belsoğukluğu: Teşhis ve Tedavi 2
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1653	Hulusi Behçet	Tedavi Notları: Muktebesât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3	1663	Osman Niyazi	Safra Taşlarının Şerâit-i Teşekkülü
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3E	346	Hulusi Behçet	İcra-yı Tabâbet Kanunu Münasebetiyle
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3E	349	Mazhar Osman	İskât-ı Cenin Anketi Münasebetiyle
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1927	yok	3E	351	Hasan Yusuf	İskât-ı Cenin Anketi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1669	Kâzım İsmail, Ali Eşref	Turuk-ı Beviye Radyolojisinde Yeni Müktesebât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1679	Haydar İbrahim Aydar	A Frigor Felc-i Vechilerde Ameliyetle Tedavi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1682	Ahmet Süheyl	Kanda Sûrat-i Teressübün Seririyatta Ehemmiyeti
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1686	İhsan Sâmî	P H Hakkında Concentration en Ions Hydrogène
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1688	Ali Rıfat	Müktebesât: Viyana'da Prof. Zengar Usulüyle Diyabetin Protein ile Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1695	Osman Niyazi (Mütercim)	Safra Taşlarının Şerâit-i Teşekkülü
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1697	Tercüme: Kâzım İsmail	Altıncı Fransız Milli Verem Konferansı Lyon 11-13 Nisan 1927
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1702	Raportör: Cordier (Lyon)	Ri'e Tederrününde Kaş'atın Bakteriolojiyi Muayenenin Sembojik Kıymeti
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1702	Monkor ve Leonhard'ın Mesaisi, Nâkili: Selim Sabri	Frengililer Kanında Lökosit Nüvesinin Tagayyürü ile Frengi Teşhisi Koymak Mümkün müdür?
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4	1705	W.G.Willie	Çocuk İsterisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1927	yok	4E	355		Yeni Keşifler Münasebetiyle
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1927	yok	5	1707	Ahmet Burhaneddin	Makalât: Akciğer Tederrününün Cerrahi Tedavisi

9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1718	Şükrü Hazım	Muhîf Felc-i Vechîlerin Diatermi ile Tedavisine Dair
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1721	Ahmet Fahri	Bir Temezzük-i Rahim Vakası
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1723	Murat Rami	Katarakt Ameliyatında Görülebilen Avârıza, Cerhe, İntânına Manî Olabilmek İçin İttihâzı Lâzım Gelen Tedâbîr
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1728	Dr. Ahmet	Trahom Tedavisine Dair
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1733	Mütercimi: Kâzım İsmail	Altıncı Fransız Milli Verem Kongresi
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1739	Azaleetin Şadan	Çocuk İsterisi
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5	1740	Tevfik Hüseyin	Diyabet Asidozu ve Tedavisi
9	İstanbul Seririyatı	Eylül 1927	yok	5E	358	Mazhar Osman	Okuma Yazma Merakı
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6	1747	Fahreddin Kerim	Felc-i Umumîde Tedavi Usulleri
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6	1760	Hüseyin Kenan Tunakan	Felc-i Umumînin Eşkâl-i Seririyesi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6	1763	Murad Rami	Haml ve Göz
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6	1774	Ahmet Asım	Feth-i Batn Ameliyatlarından Sonra Husule Gelen Aseptik Felc-i Em'ânın Esbâbı ve Tedavisi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6E	363	Mazhar Osman	Altıncı Türk Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti'nin Konferansında: Bakırköy Müessesesinde
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Evvel 1927	yok	6E	370	Mazhar Osman	Bakırköy'de İlmi Gelişmeler
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7	1781	Şükrü Hazım	Felc-i Umumînin Etiyolojisi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7	1792	Operatör Ahmet Fahri	Cedre Ameliyesinden Sonra Vukuu Melhûz İhtilâtât
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7	1798	Mazhar Osman	Fikr-i Sabit ve İntihar
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7	1803	Mehmet Reşat	Sağ Hufre-i Emfiye-i Halfiyenin Vilâdi Atrezisi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7	1805	Ahmet Şükrü	Mayi'-i Dimağide Teamüller
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	377	Mazhar Osman	İkinci Milli Türk Tıp Kongresi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	381	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti 1
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	383	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti 2
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	384	Akademiler	Ankara Müsamerece 2
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	386		Kazanç Vergisi
9	İstanbul Seririyatı	Teşrîn-i Sâni 1927	yok	7E	387		Yeni Eserler [Mazhar Osman'ın Eserleri Tanıtılmaktadır.]
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1809	Nuri Fehmi	Trahomun Diyatermo Koagülasyon ile Tedavisi
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1811	Haydar İbrahim	Bi'l-Vasıta Tevlid-i Arz Şekliyle Mahfî İltihap Nütû-i Halminin Teşhis-i Kat'isi
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1812	Ahmet Şükrü	Mayi'-i Dimağide Teamüller 2: İki Renkli Sakız Teamülü
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1816	Ahmet Asım	Feth-i Batn Ameliyatlarından Sonra Husule Gelen Aspetik Felc-i Em'ânın Esbabı ve Tedavisi
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1817	Ahmet Muhtar	Trahomda: Manzammâ ve Gadrûfun Kal'ı
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1820	Refat Ahmet	İzmir'de Trahom
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1824	Şükrü	Mi'âi Şekilde Bir Şarbon Vakası
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1825	Mazhar Osman	Oğlunu, Kızını, Hemşiresini Sevenler
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1827	Kâzım İsmail, Ali Eşref	Şayan-ı Dikkat Bir Kanser Vakası
9	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1829	Naci Kâzım	Fevkalhad İltihab-ı Nütû-i Halmî-i Nezfi Vakası

9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1831	Mütercimi: Doktor Şaadettin Namık	Âfât-ı Ri'eviye ve Tederrün-i Ri'enin Diyatermi ile Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1834	Osman Şerafeddin	Muktebesât: Kızıl Hakkında Yeni Tedkikât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8	1837	Tarık Temel	Ağız Tarikıyla Netra İyod Verilerek Huveysal-ı Safravînin Mütalaası ve Neticeleri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8E	390		Vefat (Kasım İzzeddin Bey)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8E	392		Vefat (Abdüsselâm Bey Vefat Etmiştir.)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Evvel 1927	yok	8E	392	Mazhar Osman	Paramedikal Meselelerimiz
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1841	Mim. Kemal	Tahte'l-Maslı Neşr-i Zeyl-i Dûdî
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1842	Ali Şükrü	Hurkatü'l-Bevl ve İhtilâtnın Tripafilavin ile Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1848	Murat Rami	Göz Ameliyatlarında İbtal-i Hiss-i Mevziî
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1854	Ahmet Şükrü	Mayî'-i Dimağîde Teamüller 3
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1856	Tarık Temel	Muktebesât: Ağız Tarikıyla Tetra İyod Verilerek Huveysal-ı Safravînin Mütalaası ve Neticeleri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1858	Osman Şerafeddin	Cümle-i Sempatîyenin Tegaddî-i Ensice Üzerine Tesiri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1861	Kâzım İsmail	Naklû'd-Demin Umumi İstîtibâbâtı: 1-Cerrahi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1864	Ahmet Fahri	Batnın Tefcîri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1871	W. Uhthoff, Çeviri: Murat Rami	Tesemmümâtta Rü'yet Teşevvüşâtı (1)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9	1876	<i>Presse Médicale</i>	Dâü'l-Bühr ve Teşennüci Korizanın Röntgen ile Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9E	400	Mazhar Osman	Bu Ayın Tarihçesi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9E	401		Yeni Eserler (Ahmet İhsan Bey <i>Fizyoloji</i> Adlı Eserini Yayınlamıştır.)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9E	401		Yeni Eserler (Nejat Mazlum Bey, <i>Adem-i İktidar ve Akamet</i> adında bir eser yayınlamıştır.)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9E	401		Yeni Eserler (Gülhane Tababet-i Askeriye Tatbikat Mektebi ve Seririyatı 1925-1926 Senelik İstatistiği'ni Kader Matbaası'nda bastırmıştır.)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1928	yok	9E	402		Yeni Eserler (Muhip Nurettin Bey, <i>Frengi</i> adlı eserini yayınlamıştır.)
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1877	Ahmet Burhanettin	Batn Ameliyatlarından Sonra Hâsıl Olan Em'â Felcinin Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1881	Osman Şerafeddin	Şarbon Tedavisi Hakkında Yeni Tetkikât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1884	Nuri Fehmi	Şiryân-ı Şebekî-i Merkezi Şubelerinden Şiryân-ı Sudgî-i Süflînin İnsidâdına Ait Bir Müşahede
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1889	Ahmet Asım	Tazyik-i Havsalada Ameliye-i Kayseriye
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1893	Naci Sait	Frengi Tekevvinünde Allerji
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1896	Tarık Temel	Röntgen Şu'â'ının Hayatî Tesirleri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1900	Esad Cemçiyöz, Besim Kemal	Tarik-ı Tabii ile İhraç Edilmiş Bir Büyük Kolon Nâzil-i Cism-i Ecnebîsi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1901	Nakil: Ali Eşref	Muktebesât: Tarık-ı Bevliye Hastalıklarının Teşhis ve

							Tedavisinde Bazı Prensipler
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1905	Tarık Temel	Huveyzanın Hareketi, Tabii ve Marazi Tahliyesi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1907	Kâzım İsmail	Vilâdiyede Naklû'd-Dem
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10	1907	<i>Presse Médicale</i>	Dâü'l-Bühr ve Teşennüci Korizanın Röntgen ile Tedavisi [Mâba'd]
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10E	407		Tıpta İhtisas
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10E	409	Türk Tıp Cemiyeti	Üçüncü İctima
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1928	yok	10E	412		Hasta Bakıcı Mektebi ve Yeni Mezunları
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1913	Ahmet Fahri	Dâü'l-Efrenç-i Azmiye Dair Birkaç Vaka
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1918	Şükrü Hazım	Jackson Sendromu
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1921	Mustafa Şakir	Statüs Timo Lenfatikus ve Mesuliyet-i Tıbbiye
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1933	Kâzım İsmail	Bir Kemik Frengisi Vakası
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1935	Hakkı Hayri	Muktebesât: Cism-i Billurî İltihabına Dair Serirî ve Tecrübî Taharriyât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1937	Nuri Fehmi	Göz Hastalıklarına Ait Hulâsalar
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1940	Osman Şerafeddin	Pratik Notlar
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11	1940	Osman Şerafeddin	Türk Tababetini Terakki Ettirmek İçin İçin Nasıl Çalışmalıyız?
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11E	413	Mazhar Osman	Morg Raporu
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1928	yok	11E	419	Türk Tıp Cemiyeti	Üçüncü İctima
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1947	Osman Şerafeddin	Müller Teamülü
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1950	Ali Şükrü	Bronkopnömoni Tedavisi
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1953	İhsan Sami	Anatoksin Difterik ve Difteri Aşısı
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1961	Tarık Temel	Röntgen Şu'â'nın Hayatî Tesirleri
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1965	Rıfat Ahmet	Muktebesât
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1969	Pierre Marin, Ali Rasim	Sar'anın Esbâbı ve Tedavisi Hakkında Bazı Mülâhazalar
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12	1975	Ali Eşref	Pratik Notlar: Pratikde Müsta'mel Sondalar Ta'kim ve Muhafazaları
9	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1928	yok	12E	323		Bu Ayda
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1980		Makalat
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1981	Şükrü Hazım	Bir Nekatoryaz Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1984	Ali Şükrü	Calmette Tüberküloz Muafiyet Aşısının Tecrübevî Mütalaası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1987	İhsan Sâmî	İnsanların Difteriye Karşı Anatoksin ile Aşılanması
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1995	S. Sırrı	“Cism-i Fıkranın Merkezi İltihab-ı Azamisi”
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	1999	Tarık Temel	Bir Kemik Frengisi Münasebetiyle
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2000	Hulusi Behçet	Pratik Notlar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2003	Nuri Fehmi	Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2005	Tahsin Orhan	Turuk-ı Bevliye Muayene [ve] Tedavisinde İctinab Edilmesi Lâzım Gelen Başlıca Hatalar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2007	Ahmet Behçet (<i>Press Medikal</i> 'den Tercüme; A.Sutier)	Hâdd-i Dai'l-Küül Tedavisi

10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2009	<i>Presse Médicale</i> 'den tercüme edilmiştir. Kâzım İsmail	Solda Apandisit
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1	2010	Padel	Müzmin Romatizmanın Sebep ve Tedavisi Hakkında
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1E	433	Mazhar Osman	Muaşeret-i Tıbbiye
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1E	437	Sabri Osman	Doktor Osman Şerafeddin Beyefendi'ye
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1E	439	Türk Tıp Cemiyeti	Beşinci İçtima
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1928	yok	1E	442		Vefat
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2015	Süleyman Ethem	Derenî Nefsü'd-Demlerin Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2021	İhsan Arif	Gayr-ı Kâbil-i Mürûr Travmaî İhlîl Darlığının Neşr-i İhlîl ile Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2023	Victor Galpidi	Münassıfın Bir Verem-i Habis Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2029	Ahmet Nevzat	Entamoeba Histolyticanın Em'âda Bulunduğu Vaka
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2039	Kâzım İsmail	Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2	2044	Von Bergman (Osman Niyazi)	Kolesistopatiler
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2E	443	Mazhar Osman	Bu Ayda
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2E	445	Osman Şerafeddin	Türk Tababetine Dair
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2E	448		Yeni Kitaplar (Fahreddin Kerim Bey <i>Tıp Dünyası</i> isimli yeni bir dergi yayımına başlamıştır.)
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1928	yok	2E	448		Tabâbet-i Ruhiye
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2049	Osman Şerafeddin	Synthaline Vasıtasıyla Diyabet Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2054	Nuri Fehmi	Sıbâğısız Bir İstihâle-i Sıbâğı-i Şebekî Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2061	Zekai Muammer Tunçman	Haliç Sularında Bakteriyofaj "Derel"
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2064	Kenan Hasan	Prostat Dıhâmelerinde Röntgen Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2066	Ahmet Şükrü	Ansefalografi Arteriyel
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2067	Osman Şerafeddin	Fakrû'd-Dem-i Habis
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2070	Von Bergman (Osman Niyazi)	Kolesistopatiler
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2073	Sifemateso	İhtibâs-ı Bevlîn Tecrübî Mütalaası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3	2078	Mütercim: Sadettin Namık	Şeker Hastalığında Syntheline İsti'mâli
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3E	455		Asaf Derviş Paşa Vefat Etti.
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3E	459		Tababet ve Şuabâtı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3E	462		Yeni Kitaplar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1928	yok	3E	463		Kârilerimize
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	2083	Ahmet Asım	Rahim Sarkomu
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	2087	Rıfat Ahmet	İki Şiryân-ı Merkezî Teşennüci Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	2091	Muhammed Süleyman	Pituitrine ve Doğum
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	2095	Ali Rasim, Hasan Fehmi	İzmir'de Spiroketoz Zatürri'esi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	2098	İhsan Şükrü	İnsan Dimağında Kuduz Tagayyürât-ı Teşrihiyesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	3003	Ali Şükrü	Stafilokoktan Mütevellid Bir İntân-ı Demeviyenin Eşkâl-i Nâdiresi

10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	3004	İbrahim Zatı	Bir Katarakt Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	3005		Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	3009	Ahmet Burhaneddin	Cerrahi Müdahalelerin Enzârı Hakkında Umumi Mülâhazalar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4	3015	Ali Şükrü Şavlı	İlk Yaşta Kehf
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4E	464	Osman Şerafeddin	Cemiyet-i Akvam'da Mesâil-i Sıhhiye
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4E	465	Ahmet Şükrü, Reşat Rıza, Fethi Uzunyan, Osman Şerafeddin, Osman Nuri	Türk Tıp Cemiyeti Riyaset-i Aliyyesine
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1928	yok	4E	469		Yeni Eserler (Mazhar Osman Bey <i>Akıl Hastalıkları</i> Adıyla Yeni Bir Kitap Tab Ettiriyor. Bu Kitap Pratisyen Hekimler ve Tıp Talebeleri İçindir.)
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3017	Mehmet Kamil	Müderir ve Müzâdd-ı Dâü'l-Efrenc Bir Deva: Navasurol
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3021	E. Fahri	Tetanozun Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3026	Rıfat Ahmet	Asab-ı Basarı Muharrık Vahşî Ayn ve Tev'em-i Selâsenin Saçma Tanesi ile Tahrip Edilmesine Dair Bir Müşahede
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3029	Kâzım İsmail	Bir Dil Kanseri Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3030	Ekrem Behçet	Radî Bir Takayyuh-ı Halemî Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3032	İhsan Şükrü	İnsan Dimağında Kuduz Tagayyürât-ı Teşrihiyesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3034	İhsan Şükrü	Lüveyhât-ı Şeyhûhiyeye Dair
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3036	E. Fahri	Muktebesât: Unk Şirpençelerinin Suret-i Şakkı
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3037		Apandisitın Başlangıcında Yarakân
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3038	Zekai Muammer Tunçman	Bakteriyofaje Olmuş Kolonilerin Muzâ'af Telvîni
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3040	Nuri Fehmi	Göz Hastalıklarına Ait Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5	3040	Ali Eşref	Pratik Notlar Prostatın Usul-i Muayenesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5E	475	Kâşif Ömer	Tababetimizde Terakki Meselesi ve Bu Vesile ile Sezilen Hassasiyetler
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5E	480	August Bier	Bir Hekimin (Tabibin) Tabâbet Hakkında Düşünceleri
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5E	484		Vefat (Operatör Ömer Şevki Bey)
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1928	yok	5E	484		Başlıca Kansızların Tedavisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3045	İhsan Şükrü Sezer	İnsan Dimağında Kuduz Tagriyat-ı Teşrihiyesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3050	Cevat Kerim, Saim İsmet	Tufeyli Saç Hastalıkları Tedavisinde Hulliyet-i Thallium
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3054	Rıfat Ahmet	Cism-i Nuhâmî Uurlarının Teşhisi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3059	Ali Eşref	Erkekde Cihaz-ı Tenasüli Tederrünleri
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3066	Nâkili: İbrahim Zati	Müktebesât: Mekteplerde Göz Hıfzıssıhhası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3068	Albert Muchet	Kesri Andıran Hilâf-ı Mutad Ta'azzumlar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3069	Ahmet Refet	Müthiş Sükuta Rağmen Selâmet
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3070	Kenan Hasan	Ultraviyole Tedavisi ve Suret-i Tatbiki
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6	3073	J. Siber (Nâkili: Besim Kemal)	Kilyenin Büyük Bir Demevî Kesesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6E	487	Mazhar Osman	Yaz Tatilinde
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6E	488	Yazan: Kâşif Ahmet	Doktor Osman Şerafeddin Bey'in Makalesi Münasebetiyle

10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6E	492	Agust Bier (Tercüme: İbrahim Şükrü Yusuf)	Bir Hekimin Tababet Hakkında Düşünceleri
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1928	yok	6E	494		Yeni Neşriyat (<i>Teşrih-ı Marazî-i Hususî</i> Dr. Muallim Saim Ali Bey; <i>Akıl Hastalıkları</i> , Mazhar Osman; <i>Ruh Hastalıkları</i> , Fahreddin Kerim Bey; <i>Çocukluk ve Gençlikte Göz Hıfzıssıhhası</i> , Dr. İbrahim Zati Bey; <i>Diş Hastalıkları</i> , Şemseddin Bey)
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3075	Osman Şerafeddin	Epidemiyoloji ve Tifo
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3079	Dr. Gizer, Tercüme: Hulusi Behçet	Beynelmilel Üçüncü Lepra Kongresi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3083	G. Viteux, Tercüme: Hulusi Behçet	Frengiye Karşı Mücadele-i İctimaiye Konferansı (1928 Mayıs 31-29)
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3099	Ali Naim	Sağ Cevf-i Hicâbda Ekinokok Keyesi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3102	Fahri Celal Göktulga	Marazî Ruhiyât Nokta-i Nazarından Tasavvuf
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3106	Fahri Celal Göktulga	İslâm Tasavvufu
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3111	Dr. Şakir	Lombrozo Nazariyesi ve Mücrim Psikobiyojisi İlminin Tekâmülü
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7	3119	Berlin Cerrahi Cemiyeti	Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7E	496	Mazhar Osman	Aylık Hadiseler
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7E	497	Mazhar Osman	Tababet-i Asabiye ve Akliye Konferansında
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7E	500	Ahmet Fahri	Türk Tıp Cemiyetinde
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7E	503	Ahmet Şükrü	Türk Tıp Cemiyetinde
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1928	yok	7E	507		Yeni Neşriyat: <i>İstanbul Gureba Hastanesi Tarihçesi</i>
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3123	Ali Şükrü	Vahim Seyreden Bir Pürpura Emorajik Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3124	Dr. Terracol	Nevzatta Azmı Fekki Ulvînin Osteomiyeliti
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3130	Viktor	Rienin Şifa Bulanana Kihî Bir Koleksiyonu
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3132	Besim Kemal	Bir Mesane Frengisi Vakası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3134	Dr. Necati	Huraci Barit Derununda Askarit
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3135	Viktor	“Birmer” Fakrudemmi ve Karaciğerle Tedavi
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3138	Hasan Fehmi, Raci Talip	Otovaksenle Tedavi Edilen Bir “Menenjit Sererobispinal” Vakaası
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3141	Ali Şükrü	Muktebesât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8	3141	Dr. Tahsin	Kilye Kuluncunun Esbab Noktasından Mütenevvi Şekilleri
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8E	509		Karilerimize
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8E	509		İstanbul Hastane Hekimleri Cemiyeti
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8E	509		Ölenler
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8E	510		Yeni Kitaplar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1928	yok	8E	510		Ricalarımız ve Arzlarımız
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9	3145	Ahmet Şükrü	Mayii Dimağii Şevkide Bilama Hamızihâl ve Hamızıkibrit Tecrübesi I

10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9	3145	Osman Şerafeddin	Türk Tıp Cemiyetinde: Kızıl Hastalığı
10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9	3153	Dr. Viktor	Türk Tıp Cemiyetinde: Kızıl Seririyatı
10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9	3162	Dr. Fethi	Zatürreei Vebaiye
10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9E	511		Vefat (Necati Bey)
10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9E	512	Ahmet Şükrü	Türk Tıp Cemiyeti
10	İstanbul Seririyatı	Kânûn-ı Sâni 1929	yok	9E	514		Yeni Kitaplar
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3165	Mazhar Osman	Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Cemiyetinde
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3167	Kenan Hasan	Bir Tıbbi Adli Vakası
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3170	Ömer Lütfü	Ürotropinle Tamamen Şifa Bulan Bir Ansefalit Vakası
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3171	Mehmet Lutfi	Bir Müşahade
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3172	Besim Kemal	Anuri ve Kataterizm
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3174	Ahmet Fahri	Muktebesât
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10	3176	Legnel Lavastin, Tercüme: Ali Rasim	“Psikonevroz”larda İhatavî Teşhis Usulü
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	517	Mazhar Osman	Bu Ayın Meselesi
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	520		Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin Ankara'da İnşa Etmek Üzere Bulunduğu Hastane
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	521	Dr. İhsan Şükrü	Ankara Sihhat Yurdunu Ziyaret
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	522	Ş. Yusuf	Bir Hekimin Tababet Hakkında Düşünceleri
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	524	O. Ş.	Vefat
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	525	Dr. Ahmet Şükrü	Türk Tıp Cemiyeti Kârî'lerimize Şüun
10	İstanbul Seririyatı	Şubat 1929	yok	10E	527		Kârilerimize
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3179	Ahmet Fahri	Sinistrokoli İrae Eden Bir Vakada Hat Apandist
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3181	İhsan Şükrü Sezer	Sar'anın Anatomi Patolojisi
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3189	Mazhar Osman	Türk Tababeti Asabiye ve Akliye Kongresinde
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3192	Osman Şerafeddin, Ziya Zeynel	Malarya İhtilâtından Bir Polinevrit Vak'ası
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3193	Osman Şerafeddin	Professeur Ferdinand Vidal
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3195		Sikard
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3199		Emil Fon Behringin 75 İnci Senei Devriyei Viladeti Münasebetiyle Tezkarı Nami
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3202		Emil Fon Behringin Neşriyatı
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3204	Tarık Temel	Rie Zirvelerinin Radyolojik Muayenesi
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11	3207	Ali Eşref	Pratik Notlar – İdrar Tutulması “İhtibası Bevl”
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11E	529		Ayın Hadiseleri
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11E	532		Vefat İlânı (Şefik Hidayet)
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11E	533		Elli Yataklık Hastane – Yeni Kitaplar
10	İstanbul Seririyatı	Mart 1929	yok	11E	534	Ogust Bir, Tercüme: Şükrü Yusuf	Bir Hekimin Tababet Hakkında Düşünceleri
10	İstanbul Seririyatı	Nisan 1929	yok	12	3213	İhsan Şükrü	Kâzip Veber Sendromu 1
10	İstanbul Seririyatı	Nisan 1929	yok	12	3214	Ali Eşref	Prostat Dahamelerinde Muhtelif Tedavilerin Verdiği Netice

10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3219	İhsan Şükrü	Kurşun Tesemmümüne Merbut Apopleksiye Dair
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3221	Dr. İsrail	İzmir Dang Hastalığı
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3223	Kenan Hasan	Yine “Bir Tıbbi Adli Vakası”na Dair Münakaşât
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3224	Sezai Sami	Lipyodol ile Muhhi Şevkî ve Kihfî Dimağı Teşhisi Şuaî
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3227	Hulusi Behçet	Unna ve Brocq
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3233	Mazhar Osman	Tababeti Asabiye ve Akliye Kongresinden [Ma’bâd]
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3236	Mazhar Osman	Antifilojistin
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3236	Mazhar Osman	Evlerde Pire ve Tahta Kuruları Nasıl İmha Edilir?
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3236	Mazhar Osman	Kansızlığın En Son İlacı Ciğer Kebabı
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3237	Mazhar Osman	Havuç
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3238	Ali Rasim	Muktebesât – Psikonevrozlarda İhataî Teşhis Usulü [Ma’bâd]
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3239	Dr. Muthe	Mumyalar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12	3240	Ali Şükrü	İstanbul’da Irza Nisbeti – İstanbul’da Tufeylâtı Emalı Çocuklar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12E	537	Mazhar Osman	Paramedikal Sahifalar
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12E	538	Yazan: Ogust Bir Tercüme: Şükrü Yusuf	Bir Hekimin Tababet Hakkında Düşünceleri [Ma’bâd]
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12E	541	U. Kâtie. Ahmet Şükrü	Türk Tıp Cemiyeti
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12E	543		Karilerimize
10	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1929	yok	12E	544		Sihhat Vekâletinin Kabul Ettiği Elli Yataklık Bir Hastahane Planları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3241	Nuri Fehmi	Şebekiye Deveranının Emrazi Asabiye Ehemmiyetine Dair
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3245	İbrahim Zâtı	Bir Çene Şankrei Efrençiyesi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3246	Dr. İsrail	İzmir’de Dang (Dangın Seririyat Nokta-ı Nazarından Mütalaası) – [Ma’bâd ve Son]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3250	Dr. M. Salih	Cihazı Hazmî Hastalıklarının (Peptopankreasi-Serono) ile Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3253	Ahmet Fahri	Ameli Cerrahî
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3254	Tercüme: Sezai Sami	Muktebesât – Lipyodol ile Teşhisi Şuaî [Ma’bâd ve Son]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3260	Tercüme: Ali Rasim	Psikonevrozlarda İhateî Teşhis Usulü [Ma’bâd ve Son]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3263	Hulusi Behçet	Felix Balzer
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3263	Hulusi Behçet	Unna ve Brocq
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3266	Par D. Osman Şerafeddin et D. Roussoff	Le Traitement De La Dysantérie
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1	3270	Marion Pratik notlar; A. E	Tedavi Notları - İhlil Hastalıklarında Muayene Usulleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1E	546		Nafiz Paşa
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1E	548		Canlı Ay
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1E	551	Ogüst Bir Tercüme: Şükrü Yusuf	Bir Hekimin Tababet Hakkında Düşünceleri [Mâba’d ve Son]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1929	yok	1E	553		Yeni Kitaplar – On Birinci Sene
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2	3273	Dr. Weygandt	Sanat ve Psikopatoloji
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2	3278	Ali Şükrü	Difteri Felclerinin Tedavisi

11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2	3280	İhsan Şükrü	Paralizi Jeneral Anatomi Patoloji ve Patojeni
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2	3287	Muzaffer Şevki	Kandaki PH ve Kalevi İhtiyatın Asidosun Teşhis ve Enzarında Kıymeti
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2	3291	Osman Şerafeddin et D. Roussoff	Le Traitement de la Dysantérie Amibienne par le Spiroside
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1929	yok	2E			Mayıs Ayı
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3	3295	Dr. Weygandt	Ruh ve Dimağ (Gülhanede Verilen Konferans)
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3	3300	Ahmet Burhaneddin	Cerrahide Erken Teşhisin Ehemmiyeti
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3	3305	İhsan Şükrü	Paralizi Jeneral Anatomi Patoloji ve Patojeni [Mâba'd]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3	3308	Hulusi Behçet	İrsi Firengi ve Dahili İfraz Teşevvüşleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3	3317	Ekrem Behçet	Tromadan Sonra Difteri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1929	yok	3E	yok	yok	yok
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4	3319	Hulusi Behçet	İrsi Firengi ve Dahili İfraz Teşevvüşleri [Mâba'd]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4	3322	Ahmet Fahri	Cihâzı Hazmî İnsadalarında Gipertonik Serom Zerki
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4	3326	Avni Mustafa	Prof. Payer'in "Mafsal Cerrahisinin Vaz'iyeti Hazırası" İsimli Konferansından Muktebes
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4	3333	Kâzım Ali	Atrofi Musculaire Type Charcot et Marie
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4	3336	Ahmet Halit	Mevzîi Tedaviye Mecburiyet Hasıl Olan Nezfi Rahmillerde Tampospumanın Tesiri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1929	yok	4E	557	Mazhar Osman	Avrupa Dönüşü 1
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5	3339	Mazhar Osman	Sinir Hastalıklarının Cerrahisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5	3341	İhsan Şükrü	Tek Böbrek
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5	3342	Ali Rasim	Cümlei Asabiye Afetlerinde Malaria Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5	3344	Osman Şerafeddin	Katkutların İmtisasında Husnle Gelen Kimyevî ve Hayati Hadiseler
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5E	561	Mazhar Osman	Avrupa Dönüşü 2
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5E	564	Mazhar Osman	Ayın Hadiseleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1929	yok	5E	566	Mazhar Osman	Kanser Sari midir?
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3351	Ahmet Fahri	İltihap Mevcut İken Dişi Çıkarmak Doğru mudur?
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3355	Wimmer Nakleden: İhsan Şükrü	Malarya Tedavisile İyileşmiş Felci Umumii Mütarekkilerin Medikalegal Vaziyetlerine Dair
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3357	Ali Rasim	Cümlei Asabiye Afetlerinde Malarya Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3359	Tagowla, Lamarche, Dubar Nakleden: İhsan Şükrü	Bezli Katani Arızaları Münasebetiyle Şiryanı Şebeki Tansiyonun Kıymeti
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3360	Dr. Muhsin	Koli Basilden Mütevellit Berbah İltihapları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3364	Dr. Hazım	Neosalvarsanın Biyotropik 9'uncu Gün Eritemi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3367	Dr. W. Zinn	Ascariasis
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3368	Naciye Emin, Sertabip: Mazhar Osman Şef: Cevat N. Zekai	Mayii Dimagii Şevkide Yeni Bir Teamül
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6	3370	Ekrem Behçet	İmmunoral ile Boğaz Azasında Mevzii Muafiyet Temini
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6E	570	Mazhar Osman	Ayın Akisleri

11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6E	572	Mazhar Osman	Avrupa Dönüşü 3
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1929	yok	6E	574	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3373	Ahmet Burhaneddin	Şimali Amerika'da Narkos Usul ve Teşkilatı
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3379	Şükrü Yusuf	Süboksipital Serum Şırıngaları ile Tedavi Edilmiş 5 Tetanos Vakası
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3383	Celâl Abdi	Vigantol Hakkında Birkaç Müşahede
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3384	Avni Mustafa	Mafsalların Açık Cüruhu; Kesri Muhtelif, Hal, Cüruhu Nariye, Temezzuku Mahfaza, Cismi Ecnebi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3392	Mazhar Osman	Banisterin ile Harmin
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3394	Ali Rasim	Cümlei Asabiye Afetlerinde Malaryaterapi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3399	Hulusi Behçet	Sérologie, Frenginin Teşhis ve Tedavisi Meselesini Değiştirir mi?
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3403	Mazhar Osman	Yeni Açılan Çocuk Bahçesi Münasebetiyle
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7	3405	E. Moser Nakleden: İhsan Şükrü	Dahili Adale Pepsin Zerkinin Tesirlerine Dair
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7E	575	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7E	576	Mazhar Osman	Anadolu Hekimliğinden Birkaç Manzara
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7E	578	Ahmet Fahri	Türk Tıp Cemiyetinde (Senelik Rapor)
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7E	578		Yeni Kitaplar
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1929	yok	7E	581		Vefat
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3409	Nuri Fehmi	Göz Hastalıklarında Aşı Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3412	Hulusi Behçet	Sérologie, Frenginin Teşhis ve Tedavisi Meselesini Değiştirir mi? [Mâba'd ve Son]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3416	Ahmet Asım	Lokalanestezi ile İstisal Olunan Bir Rahim Miyomu
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3418	Ali Şükrü	Çiçek Aşısının Şırınga ile Beşere Altına Tatbiki
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3420	Şefik İbrahim	Literatürde Tesadüf Etmediğimiz Ceybi Cebhi ve Tabakai Karniye Ayn Koksidiyozu
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3426	Ali Eşref	Pratik Notlar: İhlil Darlıkları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8	3429	Kenan Hasan	Tedavii Şuaide Kanserin Biyoloji Esasatı
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8E	583	Mazhar Osman	Avrupa Dönüşü 6
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8E	587	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1929	yok	8E	587	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3435	J. Barbut	Ev'iyei Masarikiyenin Tazyikiyle Husule Gelmiş Bir İnsidadı İsna-Aşer Vakası
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3437	Avni Mustafa	Azmi ve Gudrufi İğtida Hastalıkları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3444	Hulusi Behçet	Paris Emrazı Cildiye ve Efrenkiye Kongresine Dair
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3451	Ahmet Asım	Umumî Mütezayyık Havsalada Kielland Milkatı Cenini
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3453	Kâzım İsmail	Kanserle Frenginin Münasebetine Dair Tetkik ve Müşahedeler
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3458	Kenan Hasan	Tedavii Şuaide Kanserin Biyoloji Esasatı [Geçen Nüşadan Mâba'd]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3460	Dr. H. Hanke	Ephétonine'le Tedavinin Hali Hazırı

11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3463	Ali Eşref	Pratik Notlar: Kilye Muayenesi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3464	Dr. Kemal	Malaryadan Mütvellit Purpura Emorrajika
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9	3466	<i>Monde medical</i> Mütercimi: İsmail Ferit	Mide Yarasının İnsülinle Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9E	589	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1930	yok	9E	591	Mazhar Osman	Tababet İhtisas Vesikaları Hakkındaki Nizamnamenin Tatbikine Dair Tamim
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3469	Ahmet Fahri	Tuz Ruhı ile Bevap Tazayyuku G.E. - Şifa
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3472	Nuri Fehmi	(Hypertension Intracranienne) Teşhisinde Oculistein Rolü
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3475	Hüseyin İbrahim	Gebe, Sütü, Hayiz Üzerindeki Kadınlarda İstiklâbi Esası
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3478	Besim Kemal	Orkiepididimit Papatasitik
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3479	Pr. Achard Nakili: Ali Eşref	Pyelo-Nephrite Gravidique
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3482	Dr. Hazım	Arsenobenzol Kazaları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3484	Naciye (Mazhar Osman)	Bakırköy Akli ve Asabi Müessesesi Mesaisinde Mayi Şevkide Yeni Yaş
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10	3485	Süleyman Sırrı	Hat Apandisit, Teşhis ve Tedavisi
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1930	yok	10E	595	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11	3489	Ahmet Asım	Gebelik ve Apandist
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11	3493	Osman Şerafeddin, Yazan: Ziyaettin Zeynel	Kolesterin Metabolizması ve Kilye, Kalp Afatı ile Olan Münasebatı
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11	3498	Ali Sedat, Ahmet Fahri	Zenebi Pankreasın Habis Tümörlerine Ait
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11	3503	Dr. Hazım	Arsenobenzol Kazaları
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11E	597	Ahmet Asım	Profesör Halban
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11E	598	Dr. Kilisli Rıfat	Georges Clemenceau
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1930	yok	11E	602	Dr. Maso İto	Cardiazol ile Seriri Tecrübeler
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3505	Ahmet Asım	Aşhaym (Aschheim) ve Zondek Gebelik Teamülü
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3512	Süleyman Sırrı	Midii-ısna'aşerî Gizli Neziflerin Einhorn Tübile Aranması
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3513	Tarık Temel	Lichtenberg Tecrübesi "Verit Dahiline Uroselectan Zerkile Piyelo-Uretero-Sistoradyografi"
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3515	Ali Rıdvan	Firengide İode ve İodipine
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3517	Par le Dr. G. Zılanaki	Le Têlatutene Contre L'artério-sclérose et L'hypertension
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3519	Osman Şerafeddin Yazan: Ziyaettin Zeynel	Kolesterin Metabolizması ve Kilye, Kalp Afatı ile Olan Münasebatı [Geçen Nüşadan Mâba'd]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12	3522	Dr. Hazım	Arsenobenzol Kazaları [Mâba'd]
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12E	595	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
11	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1930	yok	12E	596	Mazhar Osman	Karilerimize
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1	3523	Ahmet Burhaneddin	Ether Maskesile On Senelik Tecrübemiz
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1	3528	Dr. Kilisli Rıfat	İtanî Hastalıkların Mevsimlik Temevvüçleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1	3531	Rıfat Hamdi, Kâzım İsmail	Aver Tuberkulozu'nun Kesreti ve Apandisit Meselesindeki Ehemmiyeti

12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1	3535	Dr. Hazım	Arsenobenzol Kazaları [Mâba'd]
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1	3537	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1930	yok	1E	599	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2	3541	Nuri Fehmi	Glokom Tedavisinde (Adrenaline)'nin Ehemmiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2	3543	Ziyaettin Zeynel	Müzmin Nefritlerin Enzanı ve Kabiliyeti Nufuziyei Kilyeviye'nin Hyposulf'İte De Soude La Tâyin
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2	3550	Karl Muley	Deresden'de Sıhî Müze ve Beynelmilel Hıfzısıhha Sergisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2	3552	Dr. Kilisli Rıfat	İntanî Hastalıkların Mevsimlik Temevvüçleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2	3556	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri 2
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1930	yok	2E	603	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3561	Ahmet Asım	Ağrısız Doğum
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3569	Feyzi Taner	Kadıpte Mevcut Bir Kâzip Tümör Vakası
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3571	Nuri Fehmi	Glokom Tedavisinde (Adrenaline)'nin Ehemmiyeti [Mâba'd]
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3574	Dr. A. Remzi	Diyatermi Tatbiki ile Uzviyette Sun'i Olarak Derece-i Hararetin Yükseltilmesi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3577	Ahmet Fahri	Seririyat Kolesistografiden Ne İstifade Edebilir?
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3580	Mazhar Osman	Mücrim Mecnun Tipleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3582	Tevfik İsmail	Veremlilerin Mide ve Bağırsakta Fartı Taharrüşiyet ve Hareket ile Müterafik Hazım Bozukluklarının Tedavisi Hakkında
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3	3584	D. Puerta	Calcium Diuretine'Le Fartı Tevettürü Şiryaninin Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3E	605	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1930	yok	3E	606		Yeni Eserler
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3585	Naciye Emin	Mayii Dimağii Şevkide Naciye-Mazhar Osman Taamülü
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3589	Ali Şükrü	Sıhhi Çocuk Sütü Tedariki
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3594	Dr. Kilisli Rıfat	İntanî Hastalıkların Mevsimlik Temevvüçleri [Mâba'd]
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3598	Ahmet Asım	1929 Senesinin Velâdiye ve Nisaiye Yenilikleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3601	Dr. Feyzi	İzmir'de Üç Böbrek Kist İdatiki
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3603	Kâzım İsmail	Çocukta (Goitre)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3604	Dr. Hazım	Ekstra Jenital Şankrılar
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4	3606	Nuri Fehmi	Encéphalite Lethargique'te Göz Teşevvüşleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1930	yok	4E	607	Mazhar Osman	Meslekte İnzibat
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3610	Ahmet Asım	Maaî Müstekim Tarihiyle Yapılan Yeni Bir İptali His Usulü "Avertin Narkozu"
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3624	Şükrü Hazım	Nörolojide İfrazatı Dahiliyenin Mevkii
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3629	Besim Kemal	Bir Perisistit Vakası
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3630	Ali Şükrü	Çiçek Aşısından ve Su Çiçeğinden Sonra İki Ansefalit Vakası
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3631	Dr. Kilisli Rıfat	Cüzam Hastalığına Dair
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3632	Dr. Kilisli Rıfat	Cüzam Epidemiyolojisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3635	Valther Müller, Tercüme: Ahmet Fahri	Müktebesât Kûsur ve Hulu

12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5	3637	E. Cowis Andrus, Edwin P. Alyea Nakili: Besim Kemal	Prostatektominin Eevramı İhtilatları
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1930	yok	5E	611	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6	3641	Hulusi Behçet	Beynelmilel Kopenhag Cilt ve Firengi Kongresi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6	3644	Hulusi Behçet	Bresilya Mektupları (Darier)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6	3661	Ali Şükrü	Çocuklarda Cihazı Hazmi Vecaları ve Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6	3663	Ahmet Asım	1929 Senesinin Velâdiye ve Nisaiye Yenilikleri II
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6E	613	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6E	620	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Doktor Fehmi İsmail Bey)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1930	yok	6E	622	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Profesör Heinrich von Peham)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3667	Hulusi Behçet	Skrofulodermayı Taklit Eden, Zamgı ve Tekarruhî Bir Aspergillus Vakası
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3672	Kâzım İsmail	Solda (Appendice Herniaire)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3672	İhsan Sâmî	Beynelmilel Mikrobiyoloji Kongresi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3676	Ahmet Asım	1929 Senesinin Velâdiye ve Nisaiye Yenilikleri III
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3679	Ali Rıfat	İrdada Esas
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3681	Von Naciye	Die Neuen Reaktionen İn Der Cerebrospinalfüssigkeit 1
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7	3687	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri 5
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1930	yok	7E	225	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8	3691	Hulusi Behçet	Beynelmilel Kopenhag Cilt ve Firengi Kongresi “Münakaşa”
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8	3697	Ahmet Asım	1929 Senesinin Velâdiye ve Nisaiye Yenilikleri IV
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8	3701	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri 6
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8	3707	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8	3715	Adil Hakkı	“Hypertonie” ve Hunnakı Sadır
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8E	231	Mazhar Osman	Tıp Fakültesi Son Safhada
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8E	238	Ahmet Fahri	Türk Tıp Cemiyeti İlk Celsede Katibi Umumi Raporu
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8E	241	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Nuriye Hanım)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1930	yok	8E	241		Yeni Eserler
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3717	Hulusi Behçet	Ekzemanın Etiyolojisi ve Patojenisi Hakkında
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3723	Osman Şerafeddin	B.C.G Verem Aşısı
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3729	Lütfi Kâmil, Dr. M. Lütfi	İdrarla Hamil Teşhisi ve Buna Tekaddüm Eden İfrazı Dahili Taharriyatı
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3733	Nuri Fehmi	Guddei Nuhamiye Bezlinde Muhtelif Usuller
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3736	Ali Eşref	Turuku Beleviyenin Radyolojisine Dair (Üroselektan)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3739	Osman Şerafeddin	Eichorn Sondasile Esna Aşer ve Emai Rakika Tetkikatı
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3743	Kâzım İsmail	Müzmin Apandisit Teşhisinde Röntgen Muayenesinin Kıymeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9	3747	Mazhar Osman	Morfin İptilasını Tedavi (Türk Tıp Cemiyetindeki Beyanatından)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1931	yok	9E	242	Osman Şerafeddin	Muntazam Bir Dahiliye Servisi

12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3753	Ahmet Fahri	Mecelli Vateri Kapatan Koledok Taşı Vakası
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3758	Ahmet Burhaneddin	İtrahî Pyelographic
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3760	Kâzım İsmail	Müzmin Apandisit Teşhisinde Röntgen Muayenesinin Kıymeti [Mâba'd]
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3770	Dr. A. İzzettin	Esrar ve Erken Bunama
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3774	Osman Şerafeddin	Nuhut Yakıları Hakkında Bazı Tetkikat
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3776	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrüm Tipleri 8
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10	3780	Şükrü Hazım	Nörolojide İfrazatı Dahiliyenin Mevkii 2
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10E	247	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinin Başına Gelenler
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10E	248	Selim Sabri	Yüksek İlim Beldesi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10E	252	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1931	yok	10E	253		Vefat (Şevki Bey)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3783	Osman Şerafeddin	Tropika ile Efrençi Afatı Asabiyenin Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3787	Orhan Tahsin	Büyük Bir Cenin
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3788	Haim Chefand, Salip Hakkı	Mebiz Kislerine Dair Bir Müşahade
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3791	Dr. Fethi	Mikrofotografide: Renkerin Ehemmiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3795	Fuat Sabit	Friedmann Aşısı ile Verem Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3801	Reşad Rıza	Friedmann Aşısı Hakkında
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3805	Nurettin Rami	Friedmann Aşısı Hakkında Bakteriyolojik Tetkikler
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3807	Ali Şükrü	Sütün Evsafının Çocuk Vefiyatına Tesiri, Pastörize ve Kaynamış Sütün Mazaratları
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3810	Fahreddin Kerim	Bir Tenkidin Cevabı
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3812	Şükrü Hazım	Nörolojide İfrazatı Dahiliyenin Mevkii 3
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3815	Hulusi Behçet	Müktebesat ve Tercümeler Ekzemaların Patojenisi Hakkında
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3820	Ahmet Fahri	Meme Tüberkülozu
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3821	Mazhar Osman, Ahmet Fahri	Cemiyetler Türk Tıp Cemiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11	3822	Hüseyin Kenan	“Lumbago”nun Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11E	255	Mazhar Osman	Vefat (Dr. Haim Naum)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11E	256	Mazhar Osman	Vefat (Selanikli Mehmet Tevfik)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11E	258	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11E	259	Osman Şerafeddin	Tedris
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1931	yok	11E	261		Yeni Gazeteler
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3821	Ahmet Asım	Hamli Harici Ez Rahimde Batın ve Douglas Ponction'ların Ehemmiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3826	Osman Şerafeddin, Hulusi Behçet	Müteaddit ve Kangren Şekli Gösteren Ciltte Difteri Tekarruhatı
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3828	Fuat Sabit	Friedmann Verem Aşısına Dair
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3835	Hulusi Behçet	Sofya'da İlmî Faaliyet
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3838	Mazhar Osman	Kebet, Hadbe ve Basalada Arazını Gösteren Bir İntana Dair Görülmemiş Bir Vaka

12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3844	Osman Şerafeddin	Habis Fakrüdtem Tedavisi
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3847	Ahmet Fahri	Müktebesât ve Tercümeler – Hâmlı Miadı ve Boğucu Cudre
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3848	Kâzım İsmail	Tedavi Kısım (Dermotherma)’nın Cerrahide İstimali
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12	3849	Ahmet Fahri	Cemiyetler – Türk Tıp Cemiyeti
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	263	Mazhar Osman	Karilerimize
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	263	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	265	Süleyman Edhem	Bir Diktatör
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	266	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İsmail Besim Paşa)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	267	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Münir Ahmet)
12	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1931	yok	12E	267	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Selanikli Osman)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3851	Osman Şerafeddin, Hulusi Behçet	Menşeyini Gözden Alan Bir Cildî Difteri Vakası
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3852	Lorin Shepard	Rahimin Dışında Gebelik
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3853	Ahmet Şükrü, Mazhar Osman	Statistique Sur Les Maladies Mentales En Turquie
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3855	Ahmet Şükrü	Friedmann’dan “Calamette Açık Mektup”
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3858	Mazhar Osman	Muktebesât ve Tercümeler - Asabi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3860	Ahmet Fahri	Kalp ve Cerrahî Müdahaleler
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3865	Ahmet Asım	Pernokton Narkozu ile İptali Hissi Katanının Bir Arada Tatbiki
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3866	Hulusi Behçet	İskandinavya Memleketlerinde Viladi Firengi Mücadelesi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3870	Nuri Fehmi	Şebekiye İnfisallerinin Thérmpoponction’la Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3872	Dr. Ali	Mide ve İsnai Aşer Hafi Neziflerinin Einhorn Sondasile Tübaj Yapılarak Kan Taharisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3874	Mazhar Osman	Tedavi Kısım - Zonali Felci Veçhi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1	3875	Kenan Hasan	Bir Levze Kanserinin Radiyomla Tedavisi ve Yeni Bir Tatbik Usulü
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1E	2	Hulusi Behçet	(Gougerot)’nun Konferansı Münasebetiyle Emrazi Zührevye ile Mücadele
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1E	5	İbrahim Zati	Meslekî Mezah: Tıp Tarihinden Garip Bir Sahife
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1E	6		Beynelmîlîl Emrazi Asabiye Kongresi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1931	yok	1E	9		Etibba Odası Riyasetinden
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	27	Ahmet Burhaneddin	Postoperatif Tromboza Karşı İstidadın Etyolojisi Yeni İstidlaller
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	30	Osman Şerafeddin	Mide Frengisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	33	Hulusi Behçet	Şark Çıbanları Tedavileri ve Nadir Şekilleri Hakkında
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	37	Selim Sabri	Grip İntanında Mütevellit Ekzantem
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	38	Dr. Charperd	Halipin Kolona Garsı
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	40	Ekrem Behçet	Âmil Marazisi “Diphtherie” Basili Olan Had İltihabı Sanduka ve Nütüi Halemi Vakaası
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	40	Ali Eşref	İki Halip ve İki Huvayzalı Bir Kilye Vakası
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	42	Mazhar Osman	Müktebesât ve Tercümeler - Asabî

13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	44	Hulusi Behçet	İskandinavya Memleketlerinde Viladi Firengi Mücadelesi ve Yurtları
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	49	Kâzım İsmail	Tedavi Kısımı - El Veterlerinin Yaralarında Yeni Tedavi Usulleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2	52	Ahmer Fahri	Cemiyetler - Türk Tıp Cemiyeti
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2E	11	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2E	12	Hulusi Behçet	Fuhs ve Heyeti İctimaiye
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1931	yok	2E	14	Reli Hikmet	Tıpta Yeni Görüş Tarzları
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	55	Osman Şerafeddin	İki Salgın
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	59	Ali Eşref	Nezfi Nefritler
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	62	Şerif Korkut	Syngomyelie
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	66	Hulusi Behçet	Müşahadeler (Phithrius İngulialis)'in Nadir Bir İstilas
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	67	Hulusi Behçet	Müktebesât ve Tercümeler: İskandinav Memleketlerinde Velâdi Frengi Mücadelesi ve Yurtları
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	71	Nuri Fehmi	Şebekiye İnfisallerinin Thérmpoponction'la Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	74	Paniyes Şaton Tercüme: Dr. Turgut Nüzhet	Küli Hezeyanların Yüksek Miktarda Striknin ile Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	76	Selim Sabri	Tedavi Kısımı: Hali Hazıra Göre Göre İhmirari Lüpüslerin Tabiat ve Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	78	G. Marion, [Tercüme]: Dr. Feyzi	Mesane Tümörlerinin Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3	79	Süleyman Sırrı	Bir Düşünce
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	12	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	20	Mazhar Osman	Vefat (Haci Kemal Bey)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	21	Osman Şerafeddin	Dr. Haci Kemal Bey
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	23	Hulusi Behçet	Doktor Hacı Kemal Bey Merhum
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	25	Mazhar Osman	Vefat (Operatör Cemil Bey)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1931	yok	3E	25		Yeni Eserler
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4	81	Reşat Rıza	Lübek Hâdisesi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4	84	Ahmet Fahri	Bazedov Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4	90	Dr. Charped	Bir Müşahede
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4E	27	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4E	29	Mazhar Osman	Vefat (Hikmet Hamdi Bey)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4E	30	Osman Şerafeddin	Vefat (Eczacı Eşref Neşet)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4E	32	Mazhar Osman	Eczacı Eşref Neşet Bey
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1931	yok	4E	33		Yeni Eserler
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	93	Presse Medicale'den	Prof. (Geugerot)'nın Türkiye Seyahati İntibaâtı
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	97	Ferit İsmail	Mide Karhalarında İnsülin
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	99	Ziyaettin Zeynel	Mide Karhalarında Para Sempatı Teşevvüşâtı
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	102	Dr. Kilisli Rifat	Bu Günkü Anlayışımıza Göre “Canlı Mahluk”
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	104	Dr. Bedrettin	Pollagra Bir Avitaminose Hastalığı mıdır?

13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5	105	Nuri Fehmi	Müktebesât ve Tercümeler: Şebekiye İnfasallerinin ThérmoPONction’la Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5E	35	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5E	36	Mazhar Osman	Vefat (Merhum Prof. Forel)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1931	yok	5E	40	Osman Şerafeddin	Tababetin Atisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1931	yok	6	109	Dr. Kilisli Rıfat	Bu Günkü Anlayışımıza Göre “Canlı Mahluk” [Mâba’d ve Son]
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1931	yok	6	113	Mazhar Osman	Kızıl Aşısından Sonra Ansefalit
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1931	yok	6	115	Hulusi Behçet	Müktebesât ve Tercümeler: İskandinav Memleketlerinde Veladi Frengi Mücadelesi ve Yurtları [Mâba’d]
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1931	yok	6	118	James Mackenzie, Tercüme: Naci Said	Seriri Mesai Hakkında
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1931	yok	6E	43	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	123	Hulusi Behçet	Tardidi Mevzii Achromie
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	124	Osman Şerafeddin	(Flajelle)’lerin Tesirile Husule Gelen Em’a İltihabı
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	128	A. Rıza	Pellagra ve Vitaminler
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	131	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri 8
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	138	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	139	Hulusi Behçet	İskandinav Memleketlerinde Veladi Frengi Mücadelesi ve Yurtları
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	142	J. Darier, A. Tzank	Kopenhag Kongresinden Sonra Ekzema’nın Hali Hazır Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7	144	Mazhar Osman	Post- Encephalitique Avâriz Tedavisinde Harmine
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7E	47	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7E	52	Ahmet Fahri	Türk Tıp Cemiyetinde Okunan Senelik Rapor (1930-1931)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7E	55	Kâzım İsmail	Hartman Çekilirken
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1931	yok	7E	58	Mazhar Osman	Vefat (Nurettin Faiz, Merhum Dr. Ayet Bey)
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	147	Hulusi Behçet	(Sycosis Lupoide)’ın Diyatermie ile Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	148	Şükrü Hazım	Alkool Zerki ile Tedavi Edilmiş İki (Hemispasme Facial) Vakası
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	151	Ekrem Behçet Tezel	Ein Fall Von Otogenern Hirnabscess
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	153	Dr. Nami	Souk Isırması
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	155	Ziyaettin Zeynel	Acido-Basique Muvazenin Mihanikiyyeti “Alkaloz”
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	158	Mazhar Osman	Heroin Tiriyakileri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	160	J. Darier, A. Tzank	Kopenhag Kongresinden Sonra Ekzema’nın Hali Hazır Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	164	Nuri Fehmi	Şebekiye İnfasallerinin ThermopONction’la Tedavisi
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8	166	E. Bleuler	Schizophrenie
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8E	59	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
13	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1931	yok	8E	60	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ekonomo)

14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	175	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	178	Ahmet Asım	Modern Doğum ve Doğumu Kolaylaştıran İlaçlar
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	183	Hulusi Behçet	Iyodurden Mütevellit Vechin Fakaavi Tenebbüti Pamfigoit İndifaa
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	185	Darier, Tzanck	Kopenhag Kongresinden Sonra Ekzema'nın Hali Hazır Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	189	Dr. A. İzzettin Şadan	Schizophrenie
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	189	Mazhar Osman	Gardiazol'le En Yeni Tecrübeler
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1	193	Hulusi Behçet	Almanca Kısım
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1E	63	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1E	65	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İzzet Kamil)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1932	yok	1E	66	Mazhar Osman	Üçüncü Mintaka Etibba Odası Riyasetinden
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	197	Nuri Fehmi	Göz Angiospasme'lerinin Acecoline'le Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	199	Hulusi Behçet	El ve Ayak İlçerinde Devri Saniye Ait Sifilit Pamfikoit
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	201	Süleyman Sırrı	Aldanılabilen Nadir Vakalardan
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	202	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	204	Vefik Vassaf	Tarsus, Adana Menenjit Salgını Hakkında
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	207	Darier, Tzanck	Kopenhag Kongresinden Sonra Ekzema'nın Hali Hazır Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	210	A. İzzettin Şadan	Schizophrenie
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	211	Mazhar Osman	Tedavi Notları
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2	213	Mazhar Osman	Almanca Kısım
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2E	67	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1932	yok	2E	68	A. Burhanneddin	Yunanistan Darulfünunları Tıp Fakültelerinde Alman Tedris Sistemi Kabul Edildi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	217	Haydar İbrahim	Bademciklerin İstisali Bahsine Dair
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	219	Rebi Hikmet	Kebet, Opotharapi ve Kabili Zerk Kebet Müstahzarları
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	221	Hulusi Behçet	(Acanlhosis Migricans)'lar Hakkında Bazı Mülahazalar
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	225	Ziyaettin Zeynel	Serget-Bernard Sendromunun Basit Bir Gıripte Tezahürü Münasebetiyle
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	227	Nuri Fehmi	Fibrolysin İn Der Ophtalmologie
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	228	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3	231	Mazhar Osman	Almanca Kısım
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3E	65	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3E	77	Ahmet Fahri	Sofya Seyahati ve Bulgar Tıp Fakültesi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3E	82	Mecit Abdullah, Ekrem Galip, Abdülkadir	Doktor İbrahim Sait (1891-1932)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1932	yok	3E	82	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	235	Ali Şükrü	Raşitizm Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	239	Şükrü Emin	Modern Diyonostik

14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	241	Ahmet Fahri	Had ve Vahim Bir Peritonit Vakası
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	243	Hulusi Behçet	(Acanthosis Nigricans)’lar Hakkında Bazı Mülahazalar
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	248	Ahmet Şükrü	Veronal Tesemmümü
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	250	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	252	Vefik Vassaf	Tarsus, Adana Menenjit Salgını Hakkında
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4	261	Haydar İbrahim	Über Die Tonsillektomie
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4E	87	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4E	90	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İsmail Derviş Bey)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1932	yok	4E	91	Mazhar Osman	Halebli İdris
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	265	Kâzım Nuri, Asistan: Galip Kaşif	Sağ Rienin Nadir Anomalilerinden Azigoz Fussy ve Rie Tüberkülozu
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	271	Hulusi Behçet	(Acanthosis Nigricans)’lar Hakkında Bazı Mülahazalar
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	274	Ali Şükrü	Raşitizm Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	277	Fuat Sabit	Calemette Aşısının Muvaffakiyetsizliklerinin Friedmann Aşısındaki Muvaffakiyetlerin Biyolojik-Bakteriyolojik Sebepleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	280	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5	285	Dr. F. M. Peter	Malarya Mücadelesinde Şemoterapik Tedarikler
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5E	93	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1932	yok	5E	94	Mazhar Osman	Türk Tıp Cemiyeti
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6	291	Rebi Hikmet	İshalin Elma Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6	293	Mehmet Kamil	Midevii İsnası Karhaların Tıbbi Cerrahi Tedavileri Avakı
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6	296	Hulusi Behçet	(Poikiloderma)’lar Hakkında Bazı Mütalaat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6	300	Dr. Saim	Gayri Kabili İrca Wasserman Teamüllerinde Protein Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6	303	Mazhar Osman	Dişten Kapılan Bir Entan veya Semle
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6E	97	A. Fahri	Atina Seyahati
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1932	yok	6E	102	Tahsin Salih	Müstacel Tababet
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	314	Rebi Hikmet	Yeni Sıtma İlacı Atebrin Üzerinde Tetkikat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	318	Hulusi Behçet	Poikilodermalar Hakkında Bazı Mütalaat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	322	Fuat Sabit	Calemette Aşısının Muvaffakiyetsizliklerinin Friedmann Aşısındaki Muvaffakiyetlerin Biyolojik-Bakteriyolojik Sebepleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	326	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	328	A. İzzettin Şadan	Muktebesât ve Tercümeler
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	330	Ekrem Behçet	Hançere Seratanının Şuai Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	333	Dr. A Fahri	Rachi Anesthesie Esnasında Müşahede Edilen Hypotension’ın Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	334	Nuri Fehmi	Starbisme’nin Alcool Şırıngalarile Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	335	Ahmet Şükrü	(Thorotrast) ile (Encephalographie Arterielle)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7	335	Feyzi Taner	Böbrek Arteriographie’si
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1932	yok	7E	103	Mazhar Osman	Aydın Akisleri

14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	341	Naciye Emin	Mayii Dimagi Şevkinde Yeni Firengi Taamüllerimizden
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	345	Dr. Chepard	Müzmin Osteomyelitin Sinek Sürfeleriyle Tedavisi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	350	Selim Sabri	İdrardaki Kükürt Plançosunun Kükürt Merhemi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	354	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	359	A. Fahri	Cerrahide Gaz Carbonik
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	361	İlhami Bahri	Muktebesât ve Tercümeler
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	362	Feyzi Taner	İki Perinephretique Hurracı Vakası
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	362	Feyzi Taner	Campiodol Emülsyonile Pyelographie
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	363	A. Demnitz, W. Scholtz	Serumların İhtiva Ettikleri Albümin Mikarına Göre İmtisaları
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	363	L. Alexander	Dşğumda Gravitel ve Orasthin
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8	364	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1932	yok	8E	105	Dr. Kudsi	Zagreb Yüksek Köylü Mektebi Mesai Programı
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9	367	Ekrem Hüseyin	Mide Gışai Muhatisinin Tetkikine Dair
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9	376	Osman Şerafeddin	1931-1932 Senesi Kışı Esnasındaki Grip Salgını Hakkında Bazı Tetkikat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9	381	Rebi Hikmet	Yeni Sıtma İlacı Atebrin Üzerinde Tetkikat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9	384	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9E	107	Dr. Kudsi	Zagreb Yüksek Köylü Mektebi Mesai Programı
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1932	yok	9E	108	Fransa Doktorları	İstikbali Temin ve Muaveneti Mütakabile Cemiyeti Umumiyesi Nizamnameleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10	389	M. Hami Güven	Kahn Teamülü
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10	393	Osman Şerafeddin	Kahn Teamülü
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10	397	Hulusi Behçet	İnsan Kanının Höcre Muayenesi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10	407	Ekrem Hüseyin	Azygos Zili Hakkında Bir Mütalea
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10	410	A. Fahri	Mide ve Düodenum Karhasile Mütetrafık Düodenumun Gayri Tam İnsidadi
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10E	110	Fransa Doktorları	İstikbali Temin ve Muaveneti Mütakabile Cemiyeti Umumiyesi Nizamnameleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1932	yok	10E	114	Tahsin Salih	Müstacel Tababet
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11	413	M. Hami Güven	Frengide Yeni Teşhis Usulü
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11	425	Fuat Sabit	Friedmann Basili Hakkında
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11	428	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11	439	Dr. H. Abelsohn	İhtiyarlık Kaşıntısının Tedavisine Dair
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11	439	Young- Edimborg	Cynecologie'de Avertine 1000 Müşahade Üzerine
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11E	117	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11E	118	Mazhar Osman	Vefat İlanı
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1932	yok	11E	118	Fransa Doktorları	İstikbali Temin ve Muaveneti Mütakabile Cemiyeti Umumiyesi Nizamnameleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	441	Osman Şerafeddin	Ak Deniz Lekeli Humması
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	446	Şerafeddin Mustafa	Variole (Insau Çiçeği) Virüsünün Merkez Yavrularına Naklı

14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	451	Selim Sabri	Kükürt Merhemi Tatbikatının İnsanların Derisi Üzerinde Yaptığı Tesirat
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	453	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	455	İlhami Bahri	Muktebesât ve Tercümeler
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12	457	Fritz Gersheim Worms	Çocuk Hekimliğinde ‘Cardiazol’
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12E	125	A. Burhaneddin	Hekimlik Bilgisinin Öğrenme ve Öğretmesi Usulleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12E	133	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12E	140	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Apdullah Cevdet)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12E	143	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Sait Cemil)
14	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1932	yok	12E	144	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Babinski)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	459	A. Fahri	Omuz Mafsalında Kalsifikasyon
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	462	İsmail Hakkı	Memeleketimize Parazitoloji Noktai Nazarında Mevat Sefeliye Muayenesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	464	Zekai Muammer Tunçman	Kuduz Hakkında Birkaç Söz
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	466	Dr. Ethem	Sun'I Phömotoraksı Esnasında Tahassül Eden Bir Polynevrite Sensisivo-Motrice Vakası
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	473	Dr. L. Halberstaedler, A. Seiffert	Hançere Karsinomunun Radium Tedavisine Dair
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	475	Fuat Sabit	Bakteriler Küf Mantarının Tekamül Safhasında
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	478	Cevat Kerim	Cemiyetler ve İçimalar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	478	Dr. G. Ladato	Tropika Sıtmasında Chinoplasmine’ın Ağız Tarikile ve verit Zerki Suretile İstimali
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1	478	Dr. Thonnard	Kolombiya'da Atebrine ile Tabii Malarya Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1E	147	Mazhar Osman	Yeni Seneyi Karilerimize Meslektaşlarımıza Tebrik Ederiz
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1E	148	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Wilhelm Merck)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1933	yok	1E	149	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ekrem Emin)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	483	Dr. A. Ziya Nuri	Yukarı Teneffüs ve Yemek Yollarında Garip Cisimler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	485	Fuat Kamil	Böbrek Taşlarına Ne Zaman Ameliyat Yapılır?
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	487	Burhanettin Osman	Şıryan Tazyiki
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	495	Selim Sabri	Cilt Hastalıklarında Bugünkü Yeni Tedavi Usullerinin Tesirat ve Gayesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	497	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mucrim Tipleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	499	Hamdi Hüseyin	Rusyada İlkah Aleyhtarı Hekimliğinin Hali Hazırı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	501	Dr. Güsson-Breslau	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2	504	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2E	151	Mazhar Osman	Besim Ömer Paşa İçin Fevkalade Bir Nüsha
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2E	151	Mazhar Osman	Sıhhat Almanakı Basılıyor
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2E	151	Mazhar Osman	Türk Üroloji Cemiyeti
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1933	yok	2E	151	Mazhar Osman	Türk Çocuk Hekimleri Cemiyeti
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	507	Hulusi Behçet	Leishmaniose Cutanee Ou Bouton D'Orient
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	511	Nuri Fehmi	Dişten Menşei Alan Göz Hastalıkları

15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	514	Hamdi Hüseyin	Rusyada İlkah Aleyhtarı Hekimliğinin Hali Hazır
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	518	Ahmet Asım	Ağrısız Doğum
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	520	Mazhar Osman	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3	522	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3E	153	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1933	yok	3E	159	Mazhar Osman	Ziya Baha Bey
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	529	Dr. Refik Münir	Tevlit Müdahalelerinde Havsala Sui Şekillleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	530	Fuat Fehim	Ne Zaman Çocuk Düşürülür, Tıbbi İstibatı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	532	Ahmet Asım	Dış Gebelik
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	542	Mustafa Münif Paşa	Süt Emen Çocukların Konsolta Teşkilatı ve Süt Damlaları
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	546	Dr. Sinay	Doğumda Hypophyse Hülasaları
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	548	Zakai Tahir	Bir Hamil Hariç Ez Rahmi Batni Vakası
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	552	Tevfik Remzi	Rahim Unku Kanseriinde Biopsi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	561	Dr. İbrahim	Havsala Periviscerite'lerinde Görülen Bir Syndrome Genito-İntestinal
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	571	Kenan Tevfik	Rahim Delinmesi ve Tedavileri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	573	Mazhar Osman	Sinirlilerde Çocuk Düşürme
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4	575	Mazhar Osman	Cemiyetler ve Müsamereler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4E	161	Mazhar Osman	Besim Ömer Paşa'ya İthaf
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4E	163	Hulusi Behçet	Besim Ömer Paşa Hocamız
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1933	yok	4E	165	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Musa Kâzım)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	577	Ekrem Hüseyin	Çocuk Felcinin Halihazır Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	587	İhsan Hilmi	Süt Çocuklarının Tarzı Tağdiyesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	588	Fuat Fehim	Lohusalık Humması
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	593	Tevfik Remzi, İhsan Şükrü	Nifasi Endometrite Bağlı Kıyhi Amboli Neticesi Bir Paraplegi Vakası
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	598	Dr. K. Kırıkçı	Zarate Ameliyesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	601	Dr. Eyup	Bevli Fistüllerin Yeni Hıyata Usulile Cerrahi Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	606	Ekrem Behçet	Ses Kısıklığı, Bilhassa Gebelerde
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	611	Hulusi Hasan	Çocuklarda Kan Levhası
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	615	Mustafa Ahmet	Gayrı Kabili İstisal Bir Rahim Kanseri Vakası'nda Yapılan Açlık Ligatürü ve Anblok Lenfa Ameliyesi ve Bundan Çıkan Enteresan Neticeler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5	617	Mazhar Osman	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5E	167	Mazhar Osman	Sıhhat Almanaki
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1933	yok	5E	168	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	623	İhsan Şükrü Sezer	Malarya Aşılannmış Felci Umumilerin Dimağı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	632	Hulusi Behçet	Marsilya Kongrasında Leishmanioslar Hakkında Vaki Tebligler Münasebetiyle
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	634	Nuri Fehmi	Göz Tüberkülozlarının Tayininde Muhtelif Kenaatlar

15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	637	Osman Şerafeddin	Dalgahı Hummanın Seriri Eşkali
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	643	Ali Şükrü Şavlı	Yeni Doğmuş Çocuklarda Malarya
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	644	Dr. Naciye Emin	Mayı Dimağı Şevki Teamülü
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	645	Mazhar Osman	Reaction No Du Liquide Cephalorachidien'de Bakırköy
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	647	Dr. Lanzkoru	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	647	Dr. Osman	Kılai Ağız İltihabında Omnadine
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6	647	Dr. R. Girges	Nifasi İntan Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6E	171	Mazhar Osman	Sihhat Almanakı Bitti
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6E	171	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1933	yok	6E	179	Mazhar Osman	Vefat İlanı Rıfat Osman
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	651	Dr. Veygand	Cümlei Asabiyei Merkeziye Hastalıklarının Modern Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	658	Mazhar Osman, İhsan Şükrü	Seriri Olarak Felciumumi Arazı Veren Recklinghausen Hastalığı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	664	Ahmet Fahri	Pseudarthrose Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	670	Ali Şükrü Şavlı	Yeni Doğmuş Bir Çocukta Kızamık
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	670	Ali Şükrü Şavlı	Enteressan Bir Sifiliz Müşahedesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	671	Osman Şerafeddin	Naklûddem (Muntazam Naklûddem Teşkilatına İhtiyacımız Vardır)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	674	Hüseyin Kenan	Bünyevi Asabiyet
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7	677	Dr. Remzi	Varis ve İltihabının Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	181	Mazhar Osman	Vefat İlanı Rıfat Osman
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	181	Mazhar Osman	Sihhat Almanakı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	183	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	183	Dr. Weygandt	Prof veygandın Mektubu
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	188	Osman Şerafeddin	İki Kongre
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	189	Mazhar Osman	Vefat İlanı Mükerrerem Emin
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1933	yok	7E	190	Mazhar Osman	Vefat İlanı Abdusselam, Necmettin Haydar Bey
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	679	Nurettin Rami	Frenginin Şankr Devrinde Serolojik Teşhis Wassermann Teamülü
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	681	Dr. Saim	Wassermann'ın Standardizasyonu
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	686	Dr. Kuremenos	Hammai Mütakatıa Şeklinde Menengokoksemini
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	689	Kenan Hasan	Hipofiz Tümörlerinde Teşhisi Tefriki ve Şa Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	701	Ali Şükrü	Tetanoz Tedavisinde Bikarbonat Dösud Şırıngaları
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	702	Dr. G. Ladato	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	703	Dr. Bamler, Döbeln	G. Aşısıyla Boğmaca Öksürüğü Tedavisi ve Bu Hastalıktan Korunma
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	703	Dr. Eiekenbush Essen, Rhein.	Mafsal Hastalıkları Hakkında
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	703	Heinz Sehmeidler	Sedef Hastalığı (Psoriasis) Tedavisinde Neosalvarsan
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1933	yok	8	703	Dr. Moncorps	Seborrhee'den Mütevellit Saç Dökülmesi

15	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1933	yok	8	704	Hulusi Behçet	Cemiyetler ve İçimalar
15	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1933	yok	8E	193	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	713	Dr. Veygand	Avrupa, Amerika ve Asyada Bimarhaneler
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	719	Nazım Şakir	Bizde Ansefalit Letarjik
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	723	Haydar İbrahim	Kulak Hastalıklarında Cerrahi Müdahaleye Ne Zaman Lüzum Vardır?
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	726	Ali Şükrü	Boğmaca Aşısından Sonra Bir Polinevrit Vakası
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	726	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	730	Mazhar Osman	Saranın Yeni Bir İlacı
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	730	İsrail İzmir	İntani Hastalıklarda ve Kardiopatilerde Cardiazol (Knoll)
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	732	C. Bloedner	Hülasalar ve İktibaslar
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	733	E. I. Lichtmann	Phanodorme Hakkında
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	733	P. Sewian	Beyneladla Nevraljinin Tedavisi
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9	733	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9E	195	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9E	196	Mazhar Osman	Teşekkürler
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9E	196	Mazhar Osman	Aylık Tıp Gazetesi
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9E	196	Mazhar Osman	Yeni Mecnunlar
15	İstanbul Seririyatı	Eylül 1933	yok	9E	196	Mazhar Osman	Yeni Neşronuldu Sıhhat Almanakı
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	735	Selanikli Ethem	Kan Küreyvelerinin Teressüp Süratını Ölçmekte Yeni Bir Teknik ve Akciğer Veremi'nde Neticeleri
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	743	Akif Şakir	Mümaris Etibba Ciğer Veremi'nin Cerrahi Müdavâtı Hakkında Neler Bilmeli, Cerrahi Müdavâtın İstibatı
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	745	Dr. Kuhlmanu, Dr. Nami	Syndrom Vastibulo-Spinal
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	750	Dr. Wehner. Nürnberg	Claudication İntermittente'ta Padutine ile Tecrübeler
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	750	Dr. G. Bergman	Hülasalar ve İktibaslar
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	751	Dr. A. Krenfeld	Ruhi Sebeplere Müstenit Ademi İktidarın Tedavisi
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	751	Dr. Emil Wiener	Helmitol
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	752	Dr. Josef Singer	Belsoğukluğunun Trypaflavine ile Tedavisi
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10	752	Dr. O. Gragert	Tali Aybaşı Yokluğunda Hormon Tedavisi
15	İstanbul Seririyatı	Ekim 1933	yok	10E	199	Mazhar Osman	İçtimai Hıfısısıhhat Düşüncelerinden Yorgunluk ve Zararları
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	755	Nuri Fehmi	(Sympathome)'un Göz İhtilatlarına Dair
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	758	Şükrü Hazım	Recklinghausen Hastalığına Dair
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	763	Selanikli Ethem	Kan Küreyvelerinin Teressüp Süratını Ölçmekte Yeni Bir Teknik ve Akciğer Veremi'nde Neticeleri
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	771	Richard Mühsam	Kanser Meselesi
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	778	Neşat Halil Öztan, İhsan Şükrü	Felci Umumide (Pyrifer) Tedavisi
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	778	Süreyya Bahattin	Kanser Meselesi
15	İstanbul Seririyatı	Kasım 1933	yok	11	782	Mazhar Osman	Felci Umuminin Son Tedavisinden Aldığımız Neticeler

15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	789	Dr. Kilisli Rifat	Stovarsol Sodığın Paralize Jeneralde Tatbiki
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	790	Dr. Kilisli Rifat	Frengiden İleri Gelen Karaciğer İltihabı
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	791	F. H. Bardenheur	Hülasalar ve İktibaslar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	791	Dr. Kilisli Rifat	Hünnakı Sadır Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	792	Dr. J. Martin, Merseburg	Kulak Boğaz Burun Tababetinde Pantocaine
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11	793	Dr. R. Lindenfeld	Abrodji Zerklerinden Sonra Bilhassa İode İtrahını Nazarı İtibara Almak Üzere Dahili Verit Piyelografinin Faaliyeti Tetkik Hususunda İstimali
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11E	203	Mazhar Osman	Cumhuriyet Onuncu Senesi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1933	yok	11E	211	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	799	Mazhar Osman	Bu Seneki Ansefalitler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	801	Ömer Lütfü	Erken Bunama ve Esrar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	804	Dr. Kilisli Rifat	Yiyecekler ve Vitaminler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	812	Mazhar Osman	Üniversitede Bir Açış Dersi (Akıl Hastalıkları Seririyatı)
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	822	Dr. Kilisli Rifat	Çocuklarda Dizanteri Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	823	Dr. Kilisli Rifat	Pratik Hekimlere Yeni Tertipler
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	825	Dr. Edmund Baucks	Zatürrenin Calcium ile Tedavisi Hakkında
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	826	Dr. Resxhofskey	Üç Sene Rivanot
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	826	J. Yoshiok	Sadır Hunnakında Lacarnol
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	826	Dr. R. Schröder	Klimakterik Hastalıkların Tedavisi
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	826	Sekoma	Hıçkırık ve Compral
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	827	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12	827	Mazhar Osman	Türk Nisaiye ve Viladiye Cemiyeti
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12E	215	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
15	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1933	yok	12E	220	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Roux ve Prof. A. Calmette)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	1	Osman Şerafeddin	Protozoerlerden Mütevellit Ema Hastalıkları
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	8	Kenan Hasan	Kadınlarda Tabiatı Selim Rahin Hastalıklarında Radyum Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	16	Rifat Ahmet	Ailevi Asabi Basari İltihabı ve Etiyolojisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	23	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	27	Mazhar Osman	Akciger Erimesi (Sillürrie, Phthisie, Tuberkulosis Pulmonum, Lungen Schwindsucht)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	31	İhsan Şükrü	Dimağ Tümörlerinin Yeni Tasnifinin Asabi Cerrahide Mevki ve Ehemmiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	36	Mazhar Osman	Harem Ağaları
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	41	H. G. Riecke	Pantocaine ile Tecrübeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	41	Dr. Strubell-Harkort	Hülasalar ve İktibaslar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	42	J. Petermann	Tetanoz Antitoksinin Vakt Olarak Zerki Meselesi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	42	K. Schmücker Magdeburg	Boğaz Burun Kulak Pratiğinde Omnadin
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	42	Dr. B. Ostrowski	Çocuklardaki Vahim Yanıklar

16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	43	Dr. B. Koschucharoff	Sycosis Vulgaris'in Trydaflavine ile Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	43	Dr. Rülcker	Thrombopenique Purpura (Werlhof)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	43	M. Rodecurt Hannover	Orasthin Kullanış Şekli ve Dozaj
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1	45	Robert Worms	Kan Kaybetme Neticesi Husule Gelen Bazı Asabi Tagayyürrat
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1E	1	Mazhar Osman	Sıhhat Almanığı
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1E	2	Mazhar Osman	Teesstür
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1E	2	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ziya Nur ve Rıza Nuri)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1934	yok	1E	3	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Tahir Bey)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	56	Dr. Nissen	Birinci Harici Seriyatında Açış Dersi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	59	Nuri Fehmi	Trahom Hakkında Bir Cevap
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	67	Kenan Hasan	[Geçen Nüşhadan Mâba'd] Kadınlarda Tabiatı Selim Rahin Hastalıklarında Radyum Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	75	Kenan Tevfik	Gebelikte Rontgen
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	77	Mazhar Osman	Heroin İptilası
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	80	Şerif Korkut	Cerrahide Erken Teşhisin Ehemmiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	85	Dr. Albukrek	Bir Küçük Ampul Nasıl Boşlatılır
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	86	Josef Heller	Viladiyede ve Kadın Hastalıklarında Kompral ile Tecrübeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	86	Dr. Matyas,	Katani Anestezi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	86	Dr. Nissen	Tetanos Antitoksinin Vaki Olarak Zerki Meselesi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2	87	Dr. H. T. Schreus, F. Berntein	Salvarsan ile İşba Tedavisinden Alınan Neticeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2E	5	Mazhar Osman	Akıl Hastalıkları ve Sebepleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2E	7	Mazhar Osman	Liselerin Islahı Üniversite Açılırken
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2E	9	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1934	yok	2E	11	Mazhar Osman	Vefat İlanı Merhum Dr. Süleyman Emin Paşa
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	97	Ali Eşref	Halib Taşlarında Ameliyat İstittbabı
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	101	Dr. Nissen	Akciğer vereminin Cerrahi Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	103	Mazhar Osman	Lübek Vakasından İlmen Edilen İstifadeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	106	Dr. Salahettin	Şef. Dr. Osman Şerafeddin Koli Basilden Mütevellit Bir Septisemi Vakası
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	108	Ali Şükrü	Zaif Doğan Çocukların Bakılması
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	111	Kenan Hasan	Kadınlarda Tabiatı Selim Rahim Hastalıklarında Radyum Tedavisi [Geçen Nüşhadan Mâba'd ve Son]
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	115	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasından Mücrim Tipleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3	126	Mazhar Osman	Cemiyetler ve İçimalar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3E	15	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Cenap Şahabettin)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3E	18	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Reşit Galip)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1934	yok	3E	20	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Talha Yusuf)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	129	Ali Şükrü Şavlı	Malaryanın Teedaviinde Görülen Bazı Ademi Tahammül Vakaları

16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	130	Dr. A Rasim	Miyopatilerde İnsülin Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	133	Dr. Kilisli Rıfat	İçtimai Hastalıklardan: Kanser
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	144	Nuri Fehmi	Şebekiye Dekolmanlarının Modern Tedavisi Hakkında
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	157	Dr. Nissen	Akciğer vereminin Cerrahi Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	159	Mazhar Osman	Mecnunlar Arasında Mücrim Tipleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	162	Dr. M. Katzenstein, Dr. S. Zimmer	Hülasalar ve İktibaslar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	165	Dr. Nissen	Die Chirurgische Behandlung Der Lungentuberkulos
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4	170	Prof. Dr. Oberndorfer	Ueber Anaphylaxie Undldiosynkrasie
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4E	21	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1934	yok	4E	28	Mazhar Osman	Emilvon Behring'e Ne Borçluyuz?
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	177	Dr. Yakup Asım	Müzmin Apandisit'in İlaçla Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	186	Dr. Pberndorferin	Açış Dersi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	191	Osman Şerafeddin	Fare Isırığı Hastalığı
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	193	Mazhar Osman	Onların Hazım Borularında Bulduklarımız
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	200	Dr. Igersheimer, Çeviren: Murat Ramih	Göz Seririyatı Ordünariyusu (Prof. Igersheimer'ın Açış Dersi)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	205	Ali Eşref	Taş Anurisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	208	Rıfat Ahmet	İptidai Munzamma Sarkomu
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	216	Telat Kadri	Kıtai Süfliyei Rahimde Bir İnşıkakı Tam Vakası
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	218	Dr. H. Süss	Aslı ve Tali Kansızlığın Karaciğer Hülasası Campolon ile Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	218	Dr. M. Popescu	İdrarın Hamiziyet Derecesinde Tesir
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5	218	Dr. Tixier, Paris	Mafsal Afetlerine Müterafık Ağır Septisemik Hastalıklar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1934	yok	5E	31	Mazhar Osman	Türk Jinekoloji Cemiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	221	İhsan Hilmi	Çocuk Korumanın Ehemmiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	219	Wilhelm Liepmann	Viladiyede Rontgen Resimlerinin Kıymeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	226	Suat İsmail	Dişler Neden Çürür
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	227	Dr. Lippmann	Milli Nüfus Siyaseti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	229	Dr. M. Rahmi	Bazı Hususiyetler Gösteren Bir Miyelit Sifilitik + Morfinomanş Vakasına Dair
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	235	Kaymakam Fethi	Thomsen Hastalığı Müasebetile
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	239	Henderson Khartum	Sudan'da Atebrine ile Malarya Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	239	R. N. Chopra, Das Gupta Kalkutta	Maymunlarda Plasodium İntanına Karşı Atebrine
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	240	A. Briceno	Yeni Sentetik Maddelerle Malarya Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	240	J. Skursky	Lacarnol Hakkında
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	240	Messini	Karasu Humması Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	240	S. G. Livieratos, E. S Panaiotopoulos Atina	Malaryanın Atebrine ile Tedavisi Hakkında
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	241	Le Good	Diş Cerrahisinde Evıpan Sodique

16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	241	St. Veit Dr. J. Kimeswenger	Omnadine'in Viladiyede Vaki Olarak İstimali
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	243	Josef Igersheimer	Über Entwicklung und Fortschritte Der Augenheilkunde
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6	248	Von Wilhelm Liepmann	Der Wert Des Röntgenbildes İn Der Geburtshilfe
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1934	yok	6E	39	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	251	Dr. Nissen	Apandisit Ameliyesinin İstıtıbabına Dair
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	253	Osman Şerafeddin	Sari Hastalıklar Hakkında Mücmel Bazı Malûmat
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	256	A. Cevdet Uğur	İnfisali Tabakai Şebekiyeinin (Diathermie) Usul ile Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	263	Dr. Kilisli Rıfat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	269	<i>Zentralblatt Für Chirurgie</i> 'den	Umumi Raşianestezide Percaine ve Cardiazol- Ephedrine
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	270	Dr. M. Krutsch, Berlin	Elityran ile Zayıflama Kürü
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	270	F. Jerace, A. Giovannola	Plasmochine'in Malarya Amillerinin Gametleri Üzerindeki Halik Tesiri ve Vaki İlaç Olarak Ehemmiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	270	O. Fischer	Malaryanın Atebric'le Tedavisine Dair
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	273	Dr. Nissen	Die Indikation Zur Appendektomie
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7	275	Mazhar Osman	Ceque Nous Trouvons Dans Leur Appareil De Digestion
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1934	yok	7E	43	Dr. Mazhar Osman	Hekimliğin Mucizeleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	283	Ali Şükrü Şavlı	Veladi Sifilis Tedavisi Hakkında Bugünkü Fikirler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	286	Dr. Haydar İbrahim	A Frigor Felci Var mıdır?
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	291	Ali Rasim	Migraine Ophthalmique Şeklinde Meningite Syphilitique
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	293	Dr. Kilisli Rıfat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	297	Emil D. Russu	Katatonik Şizofrenide ve Arazi Katatonide "Harmine"
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	297	Dr. W. Denk	Şiryani Ambolilerin Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	298	F. Ronnefeldt	Çocuk Malaryasında Meselesi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8	298	Dr. Walter Wolf	Safra Kesesi Radiografisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1934	yok	8E	Yok	Yok	Yok
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	299	İhsan Şükrü	Dimağ (Argirocit- Gümüşlü Hücreler) ve Sproketta Pallidanın Devri Tekamüşü Meselesi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	304	Nuri Fehmi	Nytagmus'ü Mevzii Bir Müdahalei Cerrahiye ile Islah yahut İşfa Etmek Kabil midir?
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	305	Dr. Kilisli Rıfat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	310	Dr. Bedia H.	Kan Gurupları ve Tıbbi Adli
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	312	İhsan Şükrü	Hülasalar ve İktibaslar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9	313	Mazhar Osman	Boğaz Burun Kulak Ameliyatında Avertine
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1934	yok	9E	47	Mazhar Osman	Avrupada Beş Hafta
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	315	Kenan Tevfik	Gebelikte Röntken ile Viladiyede Röntken Resimlerinin Kıymeti Arasında Fark
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	318	Neşat Halil	Frengi Tedavisinde (Ateş Tedavisi)'nin Kıymet ve Ehemmiyeti
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	321	Dr. Şevket	Müzmin Apandisitlerde Ameliyat İstıtıbabına Dair
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	324	Dr. Kilisli Rıfat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm

16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	329	Dr. Bedia H.	Kan Gurupları ve Tıbbi Adli
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	333	J. Kiss, J. Peitler	Hülasalar ve İktibaslar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	334	Th. D. Moore	Ürografide Per- Abrodil İtrafı
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	334	Dr. Kunz	Yaradan Mütevellit Tetanos
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	334	Ernst Schmidt	Trypaflavin'le Belsoğukluğu Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	335	Dr. E. Pechaczek	Belsoğukluğunun Trypaflavine ile Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	335	Dr. Kaden	Ree Tüberkülozunun Arazi Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10	335	Rietschel	Boğmaca Aşısının Tesiri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10E	55	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10E	59	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Doktor Viktor Bey)
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1934	yok	10E	60	Mazhar Osman	Merhum Kemal Cemil
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	337	Haydar İbrahim	A Frigore Felci veçhi Var mıdır?
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	341	Dr. Kilisli Rifat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	346	Dr. Bedia H.	Kan Grupları ve Tıbbi Adli
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	351	Jeanneney	Basedow Hastalığına Tutulmuş Bir Kadını Nasıl Tedavi Etmeli
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	356	Dr. R. Klotz	Hypophysine'in Deveran İlacı Olarak İstimali
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	356	M. Hami Güven	Leishmaniose İnterne De Hususi Bir Serofloculation
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	357	Dr. E. E Joepchen	Kızılada Verit Yolundan Serum Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	357	Dr. H. Frank	Ağır Tosemmümlerin ve Merkezi Teneffüs Bozukluklarının Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	358	Dr. A. M	Sıtma Tedavisinde Atebrine ve Plasmochine
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	359	Dr. E. Manecuta	Frengi Tedavisinde Acetylarsan Tesirinin Solu Salvarsan ile Mukayesesine Ait Tecrübeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	358	M. N Fulton Boston	Böbrek ve Kalp Ödemi Tedavisinde Müdirler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	358	O. Loynaz Paez	Solu- Salvarsan'ın Teyvi Kıymeti Hakkında Tecrübeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	359	Le Cluyse	Biermer Hastalığında Karaciğer Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	360	Dr. B. Tripke	Padutine
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	360	Dr. E. Wieland	Süt Yavrularında A Vitaminose Tedavisinde A Vitamini Vogan
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	360	Dr. Gaensslen	Kansızlık Teşhis ve Tedavisinde Yeni Nazariyeler
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	361	Mazhar Osman	1934 Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Kongresi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11	365	Dr. Oberndorfer	Neure Ergebnisse Der Krebsforschung
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1934	yok	11E	63	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	372	Hami Abdi	Mahfazai Fevkalkilye Cerrahisi Hülasaları
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	374	Dr. Kilisli Rifat	İçtimai Hıfzıssıhha Tettebbularından: İhtiyarlık ve Ölüm
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	379	Dr. Bedia H.	Kan Grupları ve Tıbbi Adli
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	388	Dr. C. Hempel	Verit Yolunda Yüksek Antitoksin Miktarları ve Avertine Narkozu ile Tetanus Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	388	Dr. E. Schulz	Pfeiffer Tipi Ukteler Humması

16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	388	Dr. Gerald Slot, R. S. Mcdade	Evipan Sodique ile Tedavi Edilen Bir Rakıs Hastalığı Vakası
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	387	Dr. Ochs II	Hülasalar ve İktibaslar
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	388	F. Stobbaets	Mesane ve Halip Tümörleri
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	388	Antoniades	Dişeti İltihabı ve Ağız Kokusuna Karşı
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12	389	M. Tapia	Pyramidon ile Tifo Tedavisi
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12E	69	Mazhar Osman	<i>İstanbul Seririyatı</i> On Yedinci Seneye Giriyor
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12E	69	Mazhar Osman	Hekim Arkadaşlarımıza
16	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1934	yok	12E	69	Mazhar Osman	İtizar
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1935	yok	1	1	Nazım Şakir	Felc-i Umuminin Tifo Aşısıyla Tedavisinden Alınan Neticeler
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1935	yok	1	5	Fahreddin Kerim	Memeleketimizde Felci Umuminin Malarya ile Tedavisi Meselesi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1935	yok	1	16	Hüseyin Kenan	Felci Umumide Sıtma ve Tifo Haricindeki Ateş Tedavileri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1935	yok	1	18	İhsan Şükrü	Malarya Aşılanmış Felci Umumilerin Dimağı
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1935	yok	1E	yok	yok	Yok
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	33	Neşat Halil Öztan	Ateş Tedavisinde Seroloji
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	38	G. Marinesco	Etude Sur Mecanisme Histo-Biochimique De La Viellese Avec Considerations Sur Le Rajeunissement
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	48	G. Marinesco	Les Encephalites A Bucarest
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	53	Mazhar Osman	Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Cemiyetinde
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	56	İhsan Sâmî Garan	Türk Mikrobioloji Cemiyeti
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2	57	Kenan Tevfik	Türk Ginekoloji Kurumu
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1935	yok	2E	yok	yok	Yok
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3	59	Par D. Façon	Neuro Infections Primitives De Nature Non Determinee Observees En Roumanie Au Cours Des Dernieres
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3	74	Dr. Nissen	Dimağ Kistlerinin Cerrahi Tedavisi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3	77	Dr. Pberndorfer	Bir Beyzalı İkizlerde Dimağ Nezifleri (Boğmaca Öksürüğü Apoplexie'si)
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3	79	İhsan Sâmî Garan	Türk Mikrobioloji Cemiyeti
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3E	15	Mazhar Osman	Umum Trahom Mücadele Teşkilatı Reisi Dr. Nuri Fehmi'nin 3/1/935 Tarihinde Ankara ve İstanbul Radyoları'nda Verdiği Konferans
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1935	yok	3E	17	Mazhar Osman	Prof. Spielmeyer
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	81	Dr. J. Igersheimer	Tabes Dumuru Asabı Basarisinin Patogenisi ve Tedavisi Dair
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	88	Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel	(Hallevorden- Spatz)'ın Pallidum Hastalığı
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	96	Hami Abdi	(Neurochirurgie)'deki Bazı Yenilikler
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	101	Ali Şükrü Şavlı	Bu Seneki İstanbul Gripinin Çocuklardaki Seyri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	104	Mazhar Osman	Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Cemiyetinde
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	105	Mazhar Osman	Cerrahpaşa Hastanesinde Tıp Fakültesi Göz Kliniğinde Tıbbi Bir Akşam

17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4	107	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1935	yok	4E	21	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Ali Suad Tahsin)
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	109	Ahmet Asım	Meme Kanserine Dair
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	115	Osman Cevdet	Elektrik Kazaları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	121	Hüseyin Kenan Tunakan	Malarya Tedavisinden Sonra Görülen Delir Psychochique Sendromları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	122	Dr. Bedia H.	Kan Grupları ve Tıbbi Adli
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	129	Mazhar Osman	Radiyodaki İlk Konferansın
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5	137	Mazhar Osman	Türk Cerrahi Cemiyeti
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	5E	28	Mazhar Osman	Hekimbaşı Odası İlk Eczane Baş Lala Kulesi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6	139	Mazhar Osman	İdiş ve Kısır Etme
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6	148	Haydar İbrahim Aydar	Had ve Müzmin İltihabatı Sandukai Tabıl Husulünde Morfoloji Tesirlar
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6	154	Dr. E. Frank	Şeker Hastalığı Sahasında Büyük ve Kat-i Keşiflerin Taarihçesi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6	160	M. Hami Güven	Anatoxine Ler Yönünden Yeni Bilgiler ve Katışık Aşılar
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6E	29	Rahmi Duman	Akıl Hastalıkları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1935	yok	6E	30	Mazhar Osman	Akıl Hastalıkları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1935	yok	7	167	İhsan Şükrü Aksel	Beyin Traumalarında Görülen Nesci Tagayyürler ve Akıbetleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1935	yok	7	178	Dr. Kilisli Rıfat	Biçimsiz Neşvünemalar ve İç İfrazları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1935	yok	7E	yok	yok	Yok
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	195	Mazhar Osman	15-5-1935'te Cerrahpaşa Hastanesinde Üniversite Göz Kliniğinde İkinci Klinik Müsameresi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	199	Haydar İbrahim Aydar	Angine'lerden Sonra Görülen Septicemie'ler Hakkında
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	202	Baş Asistan: Aliye Rıza Tancıl	Tasallübü Levhvide İntrasellüler Tavazzular Hakkında
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	204	Dr. Kilisli Rıfat	Biçimsiz Neşvünemalar ve İç İfrazları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	214	Mazhar Osman	Hülasalar ve İktibaslar
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8	216	G. Maranon	Addison Hastalığının Adi Tuz ile Tedavisi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1935	yok	8E	33	Mazhar Osman	Bükreşte Toplanan Üçüncü Balkan Tıbbi Haftası
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9	221	İhsan Şükrü Aksel	Beyin Tümörlerinin Teşhisinde Biyopsiniin Kıymeti
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9	223	Dr. Rüştü Recep Duyar	Dimağ Neziflerinin Yeni Bir Tedavisi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9	227	G. Marinesco, B. Tiregol	Hülasalar ve İktibaslar
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9	232	Bersot	Gürültünün Sinir Sıhhati Üzerinde Tesiri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9	232	Schwarz	Boğulma Asfeksi Sinin Esaslı Tedavisi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9E	37	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1935	yok	9E	41	Mazhar Osman	Onbeşinci Evrensel Fizyoloji Kongresi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1935	yok	10	235	İhsan Şükrü Aksel	Röntgen Şuanın Beyin Üzerindeki Tesirleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1935	yok	10	250	Mazhar Osman	Felc-i Umumide Frengiden Gayri Tali Sebeplerin Kıymeti
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1935	yok	10	253	A. Cevdet Uğur	Asabi Basari Dumuru ve Malarya Tedavisi

17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1935	yok	10E	43	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11	259	Hans Witerstein	Die Krise Im Arztlichen Denken
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11	266	Hans Witerstein	Tıbbi Düşünüşte Buhran
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11	270	Commandent Moynier	Muharebe Gazları
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11	282	Dr. H Güvensoy	Mekteplerde Gripten Korunma
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11E	47	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1935	yok	11E	49	Mazhar Osman	Vefat İlanı Hadi Müştak
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12	285	Commandent Moynier	Muharebe Gazları II
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12	296	Mazhar Osman	Bruxelles Kongresinde Seance Solenelle'de Söylevi
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12	297	A. Cevdet Uğur	Hülasalar ve Çevirmeler
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12	301	Mazhar Osman	Miyasteninin Yeni Tedavileri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12	304	Peterson (Glasgow)	Cerrahi Olarak Tedavi Edilmiş Bir Dimag Gomu
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12E	51	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12E	54	Mazhar Osman	Vefat İlanı General Esad
17	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1935	yok	12E	55	Mazhar Osman	Vefat İlanı Şekib Habib
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	1	Nuri Fehmi Ayberk	Gözün İhtiyarlaması
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	6	Rüşti Recep Duyar	Hülasalar ve Çevirmeler
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	9	Çeviren: Dr. Kamareddin	Difteri Hastalıklarında Yatak İstirahatı Ne Kadar Lazım
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	11	Çeviren: Dr. Hami Abdi	Mide ve Duodenum Karhalarında Histidine
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	12	A. Cevdet Uğur	İhtilath İstedik Körlü
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	15	Angelo- Chiasserini	Cerhi Nuhai Katani Kıtalarında Enterkotoradiküler Anastomoz
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1	16	Dr. İshak, A. Remzi Mersin	Sari Sahaya İltihabı Hastalığının Menengokok Aşısile Tedavisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1E	1	Mazhar Osman	Sevgili Karilerimiz ve Muhterem Meslektaşlarımıza Kutlarınız
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1936	yok	1E	5	Mazhar Osman	Kurumlar ve Toplantılar
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	19	Hüseyin Kenan Tunakan	Suçlu Çocuklar
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	25	Dr. Ethem Bakar	Difteri Seromu ile Tedavi Edilmiş Asma Müşahedelerimiz
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	32	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	33	Dr. İshak, A. Remzi Mersin	Sari Sahaya İltihabı Hastalığının Menengokok Aşısile Tedavisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	37	Dr. H. Braun	Lekeli Tifo Hakkında
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2	35	Mazhar Osman	Dördüncü Arsiulusal Pedyatri Kongresi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2E	9	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. İzzet Fikri)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1936	yok	2E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Ali Haydar)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3	42	Osman Şerafeddin Çelik	Lekeli Tifonun Seririyatı Hakkında
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3	47	İhsan Şükrü Aksel	Pallidum Tekellüsleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3	51	Dr. Meyerhof, Dr. S. Habachi Çeviren: Cevdet Uğur	Her Gün Raklaj Yapma
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3	57	Mazhar Osman	Sar'Ada Reperaj Vantriküler

18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3E	11	Mazhar Osman	Vefat İlanı Raşid Tahsin
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1936	yok	3E	14	Mazhar Osman	Tebrik Dayke Paşa
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	59	Mükerrem Nuri Sarol	Düşükten Sonra Hasıl Olan ve Amilli Lhaemol. Streptokok Bir Sepsis Vak Asının Kutuluşu Hakkında
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	71	Çeviren: Dr. F.C Göktulga	Dimag Nezifleri Tedkiklerinde Yeni Fizio Patolojik Noktalar
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	73	Mazhar Osman	Yüksek Mikdarlarda Cardiazol İstimali Hakkında
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	73	Mazhar Osman	Çocuklardaki Had Kalp Zafiyetinde Cardiazol'un Kat'i Tesiri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	73	Mazhar Osman	Diures Kürleri Bilhassa Diuretin Nazarı İtibara Alınarak
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	73	Mazhar Osman	Hissi İptalin Tekamülü ve Uyandırıcı İlaçların İstimali
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	73	Mazhar Osman	Mukaşeatın Tesirsizliği
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	74	Mazhar Osman	Traitement De l'Eclampsie Par Le Sulfate De Magnesie
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	74	Mazhar Osman	Notre Experience Clinique De La Menengite Epidemique
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	75	Dr. Hilmi	La Tularemie
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	75	Mazhar Osman	Rapports Entre L'Asthme Et Les Sinusite! Resultats Du Traitement Chirurgical
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4	76	Mazhar Osman	Les Aracnoidites Optochiasmatiques
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4E	19	Mazhar Osman	Vefat İlanı Hamdi Suad
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1936	yok	4E	23	Mazhar Osman	Vefat İlanı İsmail Hurşid
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	77	Aziz Fikret	Deontolojiye Ait Birkaç Söz
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	80	Dr. Franke ve Thomas	Had Nikotin Tesemmümü Tedavisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	82	Mazhar Osman	Basedow Hastalığı Seyrinde Göz Felçleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	85	A. Cevdet Uğur	Hissi Levşinde Gayritabilik ve (Ishihara) Tabloları
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	88	Mazhar Osman	Vahim Astmlarda Sempatik Ameliyatları ve Kalsemi Üzerinde Tesirâtı
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5	89	Mazhar Osman	Röntgen ile Kastre Edilmiş Kadınların Da Klimakton ile Tecrübeler
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5E	25	Mazhar Osman	Arsiulas Mikrobiyoloji Cemiyeti'nin Esas Nizamnamesi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1936	yok	5E	29	Mazhar Osman	Kurumlar ve Toplantılar - Türk Ginekoloji Kurumu
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6	97	A. Dubols Çeviren: A. Cevdet Uğur	Şıryan İpertansiyonundan Mütevellit Tabakai Şebekiye İltihapları
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6	94	Dr. Ethem Babacan	Tifo Basillerinin Marazi Maddelerden (İsolement) ve (İdentificatin)'u
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6	91	Osman Şerafeddin Çelik	İstanbulda Görülen Tifo Vakalarında Tifo Basili Tipleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6	106	Mazhar Osman	Kurbu Şeyhi Melankolinin Patoloji ve Tedavisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6E	33	Mazhar Osman	Arsiulusal Üçüncü (Pathologie Comparee) Kongresi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1936	yok	6E	35		Kurumlar ve Toplantılar – Türk Ginekoloji Kurumu
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	7	107	Şemsettin Arif Üstel	Kanserle Mücadele Teşkilatının Nasıl Yapmalıdır?
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	7	124	A. Dubols Çeviren: Dr. A. Cevdet Uğur	Şıryan İpertansiyonundan Mütevellit Tabakai Şebekiye İltihapları
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	7	127	Y: Kracke ve Parker Çeviren: B.	Agranulocytose ve Bazı İlaçlarla Münasebeti

						T	
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	7	129	Dr. John Sharpe ve Richard young	Neurofibromatosis De Hamlin Deri Tezahüratı Üzerindeki Tesirleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	yok	yok	yok	Yok
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	8	133	Nuri Fehmi Ayberk	Glaucom'un Etioloji ve Tedavisinde Yeni Görüşler
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	8	137	M. Hami Güven	Lekeli Tifüze Karşı Yeni Aşılar ve Ödlü Aşı
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	8	142	G.B Hassin Çeviren: B.T	Hidrocefali
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1936	yok	8	148	A. Cevdet Uğur	Göz Bebeği Hareketleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1936	yok	8E	39	Rahmi Duman	Yaralı Bir Orman Perisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	9	151	Cemil Şerif	Dimiğ Huracları
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	9	160	Mazhar Osman	Trauma'dan Evvel ve Sonra Nisyan
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	9	165	A. Cevdet Uğur	Göz Bebeği Hareketleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	9E	45	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	9E	47	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hulusi Raşid)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10	171	Osman Şerafeddin Çelik	Tifo Seririyatı Hakkında Bazı Tetkikat
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10	176	Mazhar Osman	Amnesie Antero Et Retrograde Post Traumatique
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10	180	Dr. A. R. Adasal	İnsan İliminde Mütchassis Bloğunun Tehlikeleri ve Alim İnsan Telekkisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10	183	M. Hami Güven	Küçük Bakteriyoloji Teknikleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1936	yok	10	187	A. Cevdet Uğur	Göz Bebeği Hareketleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10	190	Dr. A. Cantonnet, Çeviren: Dr. A. Cevdet Uğur	Tabes'te Müstekime Vahşiyelerin Muzaaf Parezi'si
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10E	51	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10E	54	Mazhar Osman	İkinci Alman Emrazı Akliye veasabiye Kongresi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10E	56	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Kilisli Rıfat)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1936	yok	10E	58	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hubyarlı Fuat)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11	193	Osman Şerafeddin Çelik	Difteri Hakkında Bazı Tetkikat
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11	197	Mazhar Osman	Ansefalit Letarjik Tıbbi Adli Cephesinden
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11	201	Myron Prinzmetal, Wilifred Bloomberg	Narcolepsie Tedavisinde Benzedrine Kullanılması
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11	202	Mazhar Osman	Tabes'te Müstekime Vahşiyelerin Muzaaf Parezi'si
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11E	61	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11E	66	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Göz Hekimi Esat Paşa)
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1936	yok	11E	68	Osman Şerafeddin Çelik	Bir Kita Münasebetiyle
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1936	yok	12	205	Mükerrem Nuri Sarol	Gebelik Kusmalarının Tekevün ve Tedavisi
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1936	yok	12	213	Haydar İbrahim Aydar	Ceybi Kehfi Tromboflebitleri
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1936	yok	12E	75	Mazhar Osman	General Sakız Ali Vefat İlanı
18	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1936	yok	12E	76	Mazhar Osman	İsak Taranto
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1937	yok	1	1	İhsan Şükrü Aksel, Med. Üveis Masker	İnsan ve Hayvanlardaki Ültravirüslü Ansefalitlerin Mükayeseli Tetkik ve Tasnifi ve Bilhassa Hayvan Koresinde Görülen

							Teşrihi Hususiyetler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1937	yok	1	13	Mazhar Osman	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1937	yok	1	19	M. Hami Güven	Bağırsağın Mevzii Bağışıklığı
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1937	yok	1	22	Mazhar Osman	İktisat Haftası Sebebiyle Radyoda verilen Konferan
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1937	yok	1E	1	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ziya Nuri Paşa)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2	27	İsmet	Ulusal Ekonomik Savaş Münasebetiyle (Türk Tababetine Yerli İki Aletim ve Bir Usülüm)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2	38	Kemal Osman Bozkurt	Schizophrenie'nin İnsuline Şok ile Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2	36	Nuri Fehmi Ayberk	Misli Sahaya İltihaplarında Hüleyme Rükudetinin Delili Kıymeti
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2E	5	Mazhar Osman	Kabil Tıp Fakültesi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2E	10	Sadi İrmak	İki Büyük Monist
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2E	12	Mazhar Osman	Dr. Lütü Akif
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1937	yok	2E	15	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hekimbaşı Zade Muhiddin, Bafralı Yanko)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3	51	Cemil Şerif	Kafatası Travmaları
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3	60	Kemal Osman Bozkurt	Schizophrenie'nin İnsuline Şok ile Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3	48	Osman Şerafeddin Çelik	Amibli Dizanteriye Ait Birkaç Piyes
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3	43	Dr. Oberndorfer Çevr: Dr. Asım Sözmen	İkinci Beynelmlel Kanse Taharriyatı ve Kanslerle Mücadele Kongresi Müzakeratına Dair
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3E	19	Mazhar Osman	Üniversitede Umumi Konferans
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1937	yok	3E	25	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	65	Ekrem Behçet Tezel	Bademcik Meselesi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	69	Dr. Oberndorfer	Über Die verhandlungen Des 2. Interbationalen Kongresses Für Krebsforschung Und Krebsbekämpfung
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	75	Raşid Sağcı	Ascaridiose'un Cildi Teamülle Teşhisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	78	Dr. A. Böger W. Martin	Vitamin-C ve Kan
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	80	Hami Dilek	Asystolie Basdowienne ve Cerrahi Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4	82	Wilder Çeviren: Baki Tiregol	Parathyroidizm De Etiyoloji veteşis
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4E	29	Mazhar Osman	Tıbbiyeliler Bayramında Söylenilen
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1937	yok	4E	34	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Prof. Dr. Ernst Magnus-Alsleben)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5	84	Dr. H. Braun, E. Caspari	Kanarya Kuşlarının Paratifo İntanı Hakkında
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5	87	Haydar İbrahim Aydar	Meri Hastalıkları Hakkında Birkaç Müşahede
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5	89	Burhaneddin Öney	Yağ Samamesinde (Embolie) Kanda Yağ Nisbetinin Tayinin Teşhis ve İnzar Husussunda Yardımı
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5	93	Dr. Wilder, Çeviren: Baki Tiregol	Parathyroidizm De Etiyoloji ve Teşhis
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5E	37	Mazhar Osman	Vefat İlanı Abdülhak Hamid
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5E	41	Hamit Pamir	Andre Naville
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5E	47	Hami Güven	Türk Bakterioloji Şehitleri Ahmet, Hüdayi ve Kemal Cemil İçin
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1937	yok	5E	49	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu

19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1937	yok	6	97	Dr. H. Braun, E. Caspari	Ueber Paratyphusinfektion Der Kanarienvogel
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1937	yok	6	101	Louis Lebbe	Neuro vegetatifs Haller
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1937	yok	6	104	Dr. Roch, Çeviren: Kemal Osman Bozkurt	Güneş Çarpmasından Mütevellit Selim Tabiatlı Had Menenjitler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1937	yok	6	106	A. Dubols, Çeviren: A. Cevdet Uğur	Şıryan İpertansiyonundan Mütevellit Tabakai Şebekiye İltihapları
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1937	yok	6E	yok	yok	Yok
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7	119	Dr. A. R. Adasal	Erken Bunamanın Muhtelif Tedavi Usulleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7	125	Raşid Sağıcı	Timusii Lenfai Bünye-Status Thymico-Iymphaticus
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7	128	A. Dubols Çeviren: Dr. A. Cevdet Uğur	Şıryan İpertansiyonundan Mütevellit Tabakai Şebekiye İltihapları
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7	131	Çeviren: Kemal Osman Bozkurt	İlim Hakkında Düşünceler ve Bu Günkü İnsanın İhtiyaçları
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7	135	E. Birk H. Lathaus, H. Plugge	Tachycardie Paroxystique'in Tedavisine Dair
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1937	yok	7E	61	Dr. Strecker, Çeviren: B. T	Ötanazyanın Kanunen Kabulü İçin İngilizce Parlamentosunda Yapılan Müzakereler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8	137	Rüşti Recep Duyar	Bazı Psikozların Ameliyatla Tedavisi Hususunda İlk Tecrübeler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8	146	A. Cevdet Uğur	Gözbebeği Hareketleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8	155	Egr E. Velter	Dahili Cimcime Afatta Rükudeti Huleymeviyenin Semeiyolojik Kıymeti
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8	155	<i>Presse Medicale</i> 'den	Myopathie
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8	155	<i>Presse Medicale</i> 'den	Hyperinsulinisme
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1937	yok	8E	yok	yok	Yok
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9	159	Mazhar Osman	Tabesde Ataksinin Husulünde Ruhi Traumanın Tesiri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9	160	Mazhar Osman	Le Choc Moral, Cause De Declanchement De L'Aataxie Tabetique
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9	162	Raoul Leecoque, Çeviren: Rüşti Recep	Müvazenei Gıdaiye ve Vitaminler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9	170	<i>Presse medicole</i> 'den	Tabes Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9E	63	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9E	66	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Namık Kemal Zade Ali Ekrem)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1937	yok	9E	70	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Doktor Muhlis)
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10	173	Dr. H. Braun, E. Caspari	Bericht Über Den Derzeitigen Stand Der Aetiologie Der Grippe
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10	182	Mazhar Osman	Heroin Salgını ile Nasıl Mücadele Ettik
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10	185	Kurt Wolf	Opotonique ile Tecrübeler
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10	187	A. Cevdet Uğur	Çocuklarda Trahom Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10	189	Mazhar Osman	Tabes Tedavisi
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1937	yok	10E	73	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11	191	Ziya Öktem	Grip Etiyolojisi Araştırmasının Bu Günkü Vaziyeti Hakkında

19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11	199	Sadi İrmak	Anadolu Yürüklerinde Göz Keskinliğine Dair Araştırmalar
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11	203	Mazhar Osman	Ruh Tıbbının İctimaiyatta Rolü
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11	211	Mazhar Osman	Comment Nous Luttons Contre l'Epidemie D Heroirne
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11	213	Mazhar Osman	Mevsim Hastalıklarına
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1937	yok	11E	79	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	215	Dr. H. Braun, Tercümen: Osman Şerafeddin Çelik	Einige Bemerkungen Zu Der Frage Der Typhusschutzimpfung
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	219	Dr. H. Braun	Tifo Aşısı Hakkında Bazı Mütalaat
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	222	Albert Lesser ve Harold, Çeviren: Dr. İsmet	Sedimentasyon ve Had Apandisit Teşhisi Tefrikisindeki Ehemmiyeti
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	227	J. Flaks, Çeviren: Hayri	Hypophse De Hemopoietique Bir Hormonun Mevcudiyetine Dair
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	229	Fahri Celal Göktulga	Migrenler ve Tedavileri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	230	Marcel Monnier	Aschheim Zondek Teamülünün Dimağ Tümörleri Teşhisindeki Kıymeti
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	231	Osman Nuri	Neuro-Syphilis Asymptomoque
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12	232	Mazhar Osman	Mantarla Zehirlenmede Bir Tavsiye
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12E	85	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
19	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1937	yok	12E	92	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. İsmail Süleyman)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1	1	Mazhar Osman	Encphalite Post Vaccin Antiscarlatineux
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1	3	Burhaneddin Öney	Von Recklinghausenli Bir Hastada Habis İstihale Gösteren Bir Neurinom
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1	15	Dr. C. Ş. Baydür	Bir Sağ Akciğer Cismi Ecnebisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1	16	Mazhar Osman	Ölümlü Mücadele
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1E	1	Mazhar Osman	Muhterem Karilerimize İstanbul Seririyat Yeni Senenize Kutlular
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1E	2	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1E	3	Mazhar Osman	Su Şehirleri-Vişi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1938	yok	1E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Galib Hakkı)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2	21	Dr. H. Braun, Ziya Öktem	Über Die Blutgruppenverteilung Bei Türken
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2	27	P. Baillart Çeviren: A. Cevdet Uğur	Göz İçi Tevettürünün Seriri Ölçülmesi Hakkında Bazı Mülahazat
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2	24	Mazhar Osman	L'Enfant D'une Paralytique
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2	32	P. Delore Çeviren: Kemal Osman Bozkurt	Muasır Tebabetin Temayülleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2	35	Kurt Anders	Yeni Bir Ağrı Kesici ve Humma Düşürücü Sedal
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2E	13	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1938	yok	2E	17	M. Celal Duru	Hekimlik ve Akil Hoca
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	39	Dr. H. Braun, E. Caspari	Können Durch Culices Und Wanzen Bakterielle Infektionskrankheiten verbreitet Werden?

20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	46	Prof. Dr. Karl Löwenthal	Die Dritte Tagung Der Internationalen Gesellschaft Für Geographische Pathologie İn Stockholm Am 5-7-8.1937
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	50	Dr. H. Braun, Dr. Ziya Öktem	Türklerde Kan Grupları Tevziatı
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	53	Mazhar Osman	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	58	Kemal Osman Bozkurt	Klodbarnardın Felsefesi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	60	Wagner von Yauregg	Ölümlle Mücadele
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3	62	Par. Masato Hisameto Çeviren: Hami Dilek	Ameliyatla Şıfa Bulan Harici Ümmüssulbe İptidai Bir Apse Raşidiyen Vakası
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3E	21	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3E	25	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Deycke Paşa)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1938	yok	3E	30		Türk Ginekoloji Kurumu
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	65	Mazhar Osman	Bir Talebe Hastalığı Vakası Münasebetiyle (Angina Lymphomonocytaire)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	75	Kemal Osman Bozkurt	Klodbarnardın Felsefesi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	77	Kruif, Çeviren: Lahut Uzman	Ölümlle Mücadele
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	78	Samuel Berg, Michael Holzman Çeviren: Hayri Rüştü Akyürek	Sulfanilamide Tadavisi Esnasında Fatal Granulocytopenie
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	80	Dr. K. Blum	Karın Ameliyelerinde “Doryl”
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	82	Celal Öz	Arteritlerden Mütevellit Gangrenlerde Silbert Metodu
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	83	Dr. S. E. Kohn	Sulphanilamide ile Tedavi Esnasında Husule Gelen Hat Emolitik Anemi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	82	Par. Knoßlach (Königsberg)	Spordan Mütevellit Aksidan
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	71	Mazhar Osman	Şizofreniyanın Yeni Tedavileri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4	76	Mazhar Osman	Yarım Baş Ağrısı Nöbetlerinin Gynergen Sandoz La Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4E	33	İhsan Şükrü Aksel	Macaristanda Gördüklerim
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1938	yok	4E	35	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Cemiyeti
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	87	Dr. H. Braun, E. Caspari	Küleks ve Tahta Kuruları ile Bakteriyel İntani Hastalıklar İntişar Edebilirlermi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	94	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	100	Kruif, Çeviren: Lahut Uzman	Ölümlle Mücadele
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	100	Par. Delbert: H. Verden Çeviren: Hami Dilek	Cümçüme Travmalarının Likid Sefaloraşidiyen Drenajile Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	100	Mazhar Osman	Ağız Tarikile Alınan Apiol Den Sonra Görülen Polinevrit
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5	101	Mazhar Osman	İnhitat Halinin Porphyrine ile Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5E	37	Mazhar Osman	Cezayirde Toplanan Sinir Hekimleri Kongresi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5E	38	Mazhar Osman	Allocution
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5E	42	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Amiral Dr. Fuat İbrahim)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5E	42	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Mazhar Hüsnü)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1938	yok	5E	43	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu

20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	103	Mazhar Osman	L'Abces Fixation Dans Le Traitement Des Psychoses Aigues
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	106	Rahmi Duman	Encephalite Lethargique Den Sonra Teesüs Etmiş Parkinsonisme vekayinde "Caractere" Tahavvülatı
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	125	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	130	Mazhar Osman	Ölümlü Mücadele
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	133	Dr. L. Hirtzmann	Damar Kollapsüsünde Cardiovasculaire "Merek"
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6	135	Lous J. Frank	Sulfanilamide Den Mütevellid Dermatide
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	45	Mazhar Osman	Tababetin İlerleyiş Hamlelerinde Genel Bir Bakış
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	47	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	49	İhsan Şükrü Aksel	Beynelmilel Kuduz Konferansı
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	51	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Esad Raşid)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	55	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ahmet Müştak)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1938	yok	6E	57	Hüseyin Kenan Tunakan	Prof. Marinesco
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	137	Nuri Fehmi Ayberk	Quelques Considerations Sur La Lutte Contre Le Trachome En Turquie
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	141	Mazhar Osman	Had Psikozlarda Abse Döfiksasyon
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	144	Par. Le Dr. Rahmi Duman	Les Perturbations Du "Caractere" Dans Les Cas De Parkinsonisme Survenu A La Suite D'Encephalite Lethargique
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	146	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	150	Hami Dilek	Şizofreninin; Kardiazol ile Sun'ı Sara Hamlesi Tevlidi Suretile Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7	153	Chassar Moir	Ameliye ve Doğum Sonundaki İdrar Tutukluğunda Doryl
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7E	59	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7E	62	İhsan Şükrü Aksel	Yeni Kitaplar
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1938	yok	7E	62	Robert Abimelek	Tıp Fakültesi 1909 Mezunlarını Davet
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	155	Mazhar Osman	A Propos De L'Etiologie Des Meninges
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	158	Kemal Şakir Saraçoğlu	Astmada Pyreotherapie Netayicine Dair
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	161	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	167	A. Ravina Çeviren: Hayri Rüştü Akyürek	Agranulocytose Da Leucemique Kan Nakil Vasıtasıyla Tedavi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	169	Par. Askenasy Çeviren: Dr. Hami Dilek	Buteynatı Cenbiye Tümörlerinde Pnömoğrafik Tahavvülatın Tetkiki
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	171	Dr. Pedro Cossio ve Blas mola	Vitamine-B Mahrumiyetinden Kalp ve Deveran Teşevvüşleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8	171	Kruif, Çeviren: Lahut Uzman	Şifa Veren Humma
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8E	65	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8E	68	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hayvanat ve Parazitoloji Ordinaryüsü Baytar İsmail Hakkı)

20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1938	yok	8E	68	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Sermed Hüsnü)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9	175	İhsan Şükrü Aksel	Nöroşirurjide Son Yenilikler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9	178	Tönnis Çeviren: İhsan Şükrü Aksel	Dimağ Ameliyatlarından Sonra Husule Gelen Teşevvüşlerin Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9	180	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9	184	Mazhar Osman	Yabancı Memleketler Lüteratürü
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9E	71	Mazhar Osman	Bir Kara Haberin Sevinçli Tashihi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1938	yok	9E	71	İhsan Şükrü Aksel	Vefat İlanı (Prof. Dr. E. Gammer)
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1938	yok	10	190	Dr. H. Braun	Bericht Über Den Derzeitigen Stand Der Aetiologie Der Grippe
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1938	yok	10	202	Jean-Sedan et Gaetan E. Jeyle Çeviren: A. Cevdet Uğur	Tabakai Şebekiye Şıryanı Merkezisinin Teşennüçleri Hakkında Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1938	yok	10E	77	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1938	yok	10E	79	Rahmi Duman	Zonguldak-Kömür Havzasında Maden Ameleleri Arasındaki Bir Hafta
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	209	Haydar İbrahim Aydar	Fekki Süflide Stroma Metastazı
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	212	Ahmet Asım	Loğusalıkta Ergot Seigle Prophylaxiesinin Kıymetine Dair
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	216	Mazhar Osman	Ateş Tedavisinde Seroloji
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	219	P. Delore Çeviren: Dr. Kemal Osman Bozkurt	Muasır İlmin Temayülleri Hakkında Bazı Düşünceler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	222	Dr. E. Zagimayr	Cardiovasculaire “Merck”in Deveran Mukavvillği Hakkında Müşahedeler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11	223	Dr. Samuel Soskin, Dr. J. A. Mirsky	Hyperthiroidism’in Yüksek Rejimle Tedavisi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11E	85	Mazhar Osman	Yedinci Milli Türk Tıp Kongresi
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11E	87	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11E	89	Mazhar Osman	Kongreler
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11E	91	Remzi Gönenç	Birinci Türk Çocuk Hekimliği Kongresii
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1938	yok	11E	92	Remzi Gönenç	Vefat İlanı Feyzullah Hasib, Bürhaneddin Halis
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1938	yok	12	93	Mazhar Osman	Atatürk-Gazi Mustafa Kemal
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1938	yok	12E	225	Hami Dilek	Muvaffakiyetle Çıkarılmış Bir Sağ Fussu Cidari Meningiom’u
20	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1938	yok	12E	235	Ziya Öktem	Grip Etiyolojisi Araştırmalarının Şimdiki Vaziyeti Hakkında
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	1	Dr. H. Braun	Ueber Die Abtötung Von Pathogenen Mikroben Und Wurmeiern Auf Obst Und Gemüse
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	9	Osman Şerafeddin Çelik	Tetanos’dan Tevakki ve Vaki Olarak Tetanos Resumu Şıringası
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	12	Hüseyin Kenan Tunakan	Metasifilitik Hastalıklarda Thyroxine Tedavisi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	15	Hami Dilek	Bir Sağ Fussu Cephii Cidari Meningiome’u
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	22	İhsan Şükrü Aksel	Chorio- Menenjite Lymphocytaire

21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1	24	Orhan Tahsin	Türk Ginekoloji Kurumu
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1E	1	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1E	4	Mazhar Osman	Ensac Muavini Edip
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1E	4	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Prof. Dr. General Aristidi)
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1939	yok	1E	4	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Peratör İzidor Greyver Paşa)
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2	27	İhsan Şükrü Aksel, Rahmi Duman	Saranın Patogenisi Hakkında Araştırmalar
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2	35	Mazhar Osman	Öjenik-İyi Nesil Yetiştirme
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2	42	Dr. Gregorio A. Lista	Muhtelit Karaciğer Tedavisi ile (Karaciğer, Çelik ve Bakır ile) Yapılan Tedavi Hakkında Seriri Müşahedeler
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2	44	G. Wolh, Nathan Paston Philadelphia	Adiposis Dolorosa (Dercum Hastalığı)
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2	46	Çeviren: Dr. Ziyaettin Z. Tanan	Müzmin Malarya Tedavisi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1939	yok	2E	7	Mazhar Osman	Vefat İlanı veygand
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3	49	Dr. H. Braun Çeviren: Zeki Öktem	Meyva ve Sebzeler Üzerindeki Patojen Mikrobların ve Didan Yumurtalarının Öldürülmesi Hakkında
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3	57	Edward Hartmann et Louis Guillaumant, Çeviren: Dr. A. Cevdet Uğur	Süpraseller Menenjiyomların Gözdeki Sentomları
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3	63	D. Danielopolu, R. Braumer Çeviren: Hayri Rüştü Akyürek	Choline'le Anemie'lerin Tedavisi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3	66	Çeviren: Dr. Ziyaettin Z. Tanan	Müzmin Malarya Tedavisi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3E	13	Necati Kemal	Darülaceza Hakkında Dr. Necati Kemal Tarafından İstanbul Vilayetine verilen Rapor
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3E	15	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1939	yok	3E	19	Necati Kemal	Maarif Şurasında Doktora Yer
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4	80	Çeviren: Dr. Ziyaettin Z. Tanan	Müzmin Malarya Tedavisi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4	75	Hami Dilek	Dahili Kihıf İpertansiyon Sendromlarında Görülen Ani Ölümün Esbabı
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4	82	Harald Lotze	Tersiyana Malaryada Seriri Tecrübeler
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4	79	Haydar İbrahim Aydar	Yaratılışın Hastalıklar Karşısındaki Vaziyeti ve Fokal Enfeksiyonlarda Cüyunu Enfilî Halfilerin Rolü
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4	69	Hüseyin Kenan Tunakan	İsterinin Mahiyeti Hakkında Yeni Telekkiler
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4E	23	Mazhar Osman	Tıbbiyeliler Bayramında Söylenilen
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4E	32	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Liepmann)
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4E	34	Mazhar Osman	Gedaechtmsrede Auf Prof. Dr. Wilhelm Liepmann; Gehalten in der Universitaet am 2i. Maerz 1939 von Prof. Dr. Oberndorfer
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4E	37	Ahmet Asım Onur	Türk Ginekoloji Kurumu
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1939	yok	4E	38	Besim Ömer	Türk Çocuğunu Nasıl Yetiştirmeli?
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1939	yok	5	83	Med vet Ücels Masker	Hayvani Gıda Maddeleri Kontrolunun Ehemmiyeti ve

							İstanbuldaki Tatbikatan Alınan Neticeler
21	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1939	yok	5	102	Osman Şerafeddin Çelik	Difteriye Dair Bazı Müşahadat
21	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1939	yok	5	104	Aliye Rıza Tancıl	Akıl Hastalıklarında Bazal Metabolizma Tetkiki
21	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1939	yok	5	105	Mazhar Osman	Süt Çocuklarında Bevap Geçidinin Tegayyürleri
21	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1939	yok	5E	41	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1939	yok	5E	42	Mazhar Osman	Türk Nöro-Psişiyatri Cemiyeti Toplantıları
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6	107	Osman Şerafeddin Çelik	Türkiyeden Görülen Lekeli Humma Tipleri ve Yeni Bir Tip
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6	112	Mazhar Osman	Ropport Medical Sur La Toxicomanie Sur Tout Par La Cannabis En. Turquie Effets Physiologique Et Psychiques De l'Intoxication
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6	128	Edward Hartmann et Louis Guillaumant, Çeviren: A. Cevdet Uğur	Süpraseller Menenjiyomların Gözdeki Sentomları
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6	131	L. Billes	Çocuk Poliartritlerindeki Tali Kansızlığın Tedavisi
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6E	47	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	İstanbul Seririyatı	Haziran 1939	yok	6E	50	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7	131	Dr. M. Sgealitzer	Grundlagen Der Röntgenbestrahlung Des Zentralnervensystems
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7	147	Edward Hartmann et Louis Guillaumant, Çeviren: A. Cevdet Uğur	Süpraseller Menenjiyomların Gözdeki Sentomları
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7	150	İhsan Şükrü Aksel	Tavuk Ambrionunun Chorio-Allantois Gışasında Virüs Üretmesi Tecrübeleri (Kuduz ve Trahom Virüsü)
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7	152	C. Heymans ve Bayless	Çevirmeler ve Özetler
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7	153	Çeviren: Dr. Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından veraset
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7E	55	Necati Kemal	Anormal Çocuk Davası
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7E	57	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7E	58	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hüseyin Hamid)
21	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1939	yok	7E	58	Orhan Tahsin	Türk Ginekoloji Kurumu
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	157	Nazım Şakir Şakar	Üstad Mazhar Osman'ın Jübilesi Nutku
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	161	Hüseyin Kenan Tunakan	Üstad Mazhar Osman'ın Jübilesi Nutku
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	165	İhsan Şükrü Aksel	Üstad Mazhar Osman'ın Jübilesi Nutku
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	175	Mazhar Osman	Prof. Mazhar Osman'ın Cevabı
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	178	Fahri Celal Göktulga	Yirmi Beş Senelik Baştabib
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	180	Rasim Adasal	Ruhi Tababet
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8	182	Dr. N. Tozan	Ord. Prof. Mazhar Osman'ın Jübilesi
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8E	63	Mazhar Osman	Etibba Odasında
21	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1939	yok	8E	64	Mazhar Osman	(Paranoiya Deliliği) Risalesi Hakkında
21	İstanbul Seririyatı	Eylül 1939	yok	9	185	Dr. M. Sgealitzer, Dr. A. T. Berkman	Merkezi Sinir Sisteminin Röntgen Tedavisine Ait Esaslar

21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1939	yok	9	197	Ekrem Kadri Unat	Fluoreszenzmikroskopie ve Fluoreszenz Işığında Tüberküloz Basillerinin Gösterilmesi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1939	yok	9E	67	Mazhar Osman	Harbin Arifesinde Avrupa Seyahati
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1939	yok	9E	68	Mazhar Osman	Vefat İlanı
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10	205	Dr. J. Hirsch	Büyük Şehirlerde Bakteriyojik Süt Kontrolü
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10	213	Dr. Julius Hirsch	Die Bakteriologische Milchkontrolle In Den Grossstaden
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10	223	Ekrem Kadri Unat	La Microscopie A Fluorescence Et Mise En Evidence Des Bacilles Tuberculeux En Lumiere Fluorescente
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10	225	Rasim Adasal	Bir Gençte Şifa ile Neticelenen Esasi Sehayı Nezfi
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10E	71	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10E	71	Mazhar Osman	Harbin Arifesinde Avrupa
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1939	yok	10E	75	Fahri Arel	Amerikada Toraks ve Beyin Cerrahisi Hakkında Tetkikat
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11	229	Dr. H. Braun, W. Silberstein Çeviren: Ziya Öktem	Zur Vereinfachung Der Dianostik Pathogener Darmbakterien
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11	234	Haydar İbrahim Aydar	Otoskleroz Hakkında Düşündüklerimiz
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11	238	Nuri Fehmi Ayberk	Vitamin A ile Şifa Bulan Bir Ulcus Rodens Vakası
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11	241	Armand Delachauz	Demir Noksanından Olma Anemilerde Tedavi Meselesi Hakkında Mütalaalar
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11	242	G. S. Ingalis Çeviren: Hayri Rüştü Akyürek	Dalaksız Bir Hastada İnduction Malaria'sı
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11E	83	Mazhar Osman	Harbin Arifesinde Avrupa
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11E	85	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11E	87	Mazhar Osman	Amerikada Toraks ve Beyin Cerrahisi Hakkında Tetkikat
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11E	88	Mazhar Osman	Vefat İlanı Fuat Süreyya Paşa
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1939	yok	11E	89	Mazhar Osman	Türk Ginekoloji Kurumu
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	247	Dr. Halimann	Üst Çene Kemigi Boşluğunun (Sinus Maxilaris) Kontrast Madde ile Doldurulması
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	251	Dr. H. Braun und W. Silberstein Çeviren: Ziya Öktem	Patojen Barsak Bakterilerinin Teşhisinin Basitleştirilmesi Hakkında
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	256	Osman Şerafeddin Çelik	Lekeli Hummalarda Weil -Felix Teamülü
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	263	Çeviren: Cemal Kiper	Koruyucu Teababt Bakımından veraset
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	265	Dr. K. Blum	Batın Cerrahisinde Doryl
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12	249	Von Prof. Helimann	Über Die Kontrastfüllung Der Kieferhöhle
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12E	91	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
21	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1939	yok	12E	94	Mazhar Osman	Şimali Afrika'da Seyahat
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1940	yok	1	1	Burhaneddin Toker	1939 Kış Sömesterinde Birinci Şirürji Kliniğinde Verilen İlk Klinik
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1940	yok	1	8	Osman Şerafeddin Çelik	Harp ve Sari Hastalıklar
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1940	yok	1	12	Cemal Kiper	Koruyucu Teababt Bakımından veraset
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1940	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri

22	İstanbul Seririyatı	Ocak 1940	yok	1E	3	Mazhar Osman	Şimali Afrikada
22	İstanbul Seririyatı	Ocak 1940	yok	1E	6	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İsmail Hakkı, Şemseddin Ateş, Çaylan)
22	İstanbul Seririyatı	Şubat 1940	yok	2	15	Hans Siedek Çeviren: Sevinç Barias	Tuz Metabolizmasına Dair
22	İstanbul Seririyatı	Şubat 1940	yok	2	21	Çeviren: Dr. Cemal Kiper	Koruyucu Teababt Bakımından veraset
22	İstanbul Seririyatı	Şubat 1940	yok	2E	9	Mazhar Osman	Bir Psychiatre Gözü ile Hitler'e Bakış
22	İstanbul Seririyatı	Şubat 1940	yok	2E	15	Fafri Arel	Amerikada Toraks ve Beyin Cerrahisi Hakkında Tetkikat
22	İstanbul Seririyatı	Mart 1940	yok	3	25	Mazhar Osman	Ruh Hastalıklarında Yeni Tedavi Usulleri
22	İstanbul Seririyatı	Mart 1940	yok	3	36	Çeviren: Cemal Kiper	Koruyucu Teababt Bakımından veraset
22	İstanbul Seririyatı	Mart 1940	yok	3E	21	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
22	İstanbul Seririyatı	Mart 1940	yok	3E	24	Mazhar Osman	Suriye ve Filistin'de On Beş Gün
22	İstanbul Seririyatı	Mart 1940	yok	3E	30	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dağıstanlı Hüseyinzade Ali Turan, Selanikli Osman Midhat, Unkapanlı İhsan Arif, Fethi Gözalan, Nazmi, Şerif Özkaya)
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	43	Dr. H. Braun, W. Silberstein, Necmetin Ülker	Zur vereinfachung Der Dianostik Pathogener Darmbakterien
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	44	Dr. H. Braun und W. Silberstein	Patojen Barsak Bakterilerinin Teşhisinin Basitleştirilmesi Hakkında
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	44	Hami Dilek, İhsan Şükrü Aksel	Ameliyatla İyileşmiş Dimağ Tümörleri
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	54	Osman Şerafeddin Çelik	Lekeli Tifo Aşısı
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	55	İhsan Şükrü Aksel	Had Ansefalit Epidemik Tedavisinde Konvalesan Seromu Hakkında
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4E	34	Fehri Arel	Amerikada Toraks ve Beyin Cerrahisi Hakkında Tetkikat
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4	57	Çeviren: Cemal Kiper	Koruyucu Tababt Bakımından veraset
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4E	39	Mazhar Osman	Sıhhi Cebheden Belediye Terbiyesi
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4E	44	Mazhar Osman	Suriye Seyahati
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4E	47	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Besim Ömer Akalın)
22	İstanbul Seririyatı	Nisan 1940	yok	4E	50	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hasan Basri Kaygusuz)
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5	57	Dr. Oberndorfer	Ueber Die Pathologie Der Grippe Und Der Psittakosis
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5	62	Dr. Oberndorfer	Grippe ve Psittacosis'in Patalojisi Hakkında
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5	68	Ekrem Kadri Unat	Dizanterili Bir Hastanın Maddei Gaitasından Tecrid Ettiğimiz Kruse-Sonne Dizanteri Basili Münasebetiyle
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5	83	Ferrasa ün. Dr. Gaetano Baschi	M.D.Ş'nin Deveranı ve Diacephalorachidien Tedavi
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5E	52	Yazan: Paul de Krulf Çeviren: Lahut uzman	Mikrop Avcıları Pasteur ve Kuduz Köpek
22	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1940	yok	5E	56	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Rıza Rüstem)
22	İstanbul Seririyatı	Haziran 1940	yok	6	85	Osman Şerafeddin Çelik	Kruse Soner Dizanterisi İstanbul Görülen Vakalar
22	İstanbul Seririyatı	Haziran 1940	yok	6	89	Mahbube Gürsel	Infection Hastalıklarında Kan Formülü
22	İstanbul Seririyatı	Haziran 1940	yok	6	95	Çeviren: Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından veraset
22	İstanbul Seririyatı	Haziran 1940	yok	6E	57	Mazhar Osman	Konferans

22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1940	yok	6E	60	Yazan: Paul de Krulf Çeviren: Lahut Uzman	Mikrop Avcıları Pasteur ve Kuduz Köpek
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1940	yok	6E	64	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Yusuf Ziya)
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1940	yok	7	99	H. Braun, W. Silberstein, Necmetin Ülker	Mikrobiyolojide Fluoreszenzmikroskopi Hakkında
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1940	yok	7	105	H. Braun, W. Silberstein, Necmetin Ülker	Über Die Fluoreszenzmikroskopie İn Der Mikrobiologie
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1940	yok	7	112	Saliha Tuncer	Süt Çoduklarında Barsak Florası
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1940	yok	7E	65	Mazhar Osman	Kanferans
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1940	yok	7E	70	Yazan: Paul de Krulf Çeviren: Lahut Uzman	Mikrop Avcıları Pasteur ve Kuduz Köpek
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8	115	Dr. H. Braun, W. Silberstein, Necmetin Ülker	Salmonellaya Müşabih Bir Bağırsak Bakterisi Hakkında
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8	121	Dr. H. Braun, W. Silberstein, Necmetin Ülker	Über Ein Salmonellaahnliches Darmbakteri
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8	127	Aliye Rıza Tancıl	Sturge Weber Hastalığı
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8	131	Jean Haltzman	Enfekte Yaraların Üre ile Tedavisi
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8	131	W.A. Van Witt	Belsoğukluğunun Albucib ile Tedavisi
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8E	77	Yazan: Paul de Krulf çeviren: Lahut Uzman	Mikrop Avcıları
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8E	82	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hakkı Saydam, General Nail Argun)
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1940	yok	8E	83	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Doktor Esad Hatiboğlu, Doktor Yusuf İzeddin)
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1940	yok	9	133	Ferdinand Morel et Rahmi Duman	De L'Etat Des Cellules Nerveuses, De La Macroglie, De La Microglie Et De L'Oligodendroglie Dans La Sclerose Corticale Laminaire Alcoolique
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1940	yok	9	145	W. Silberstein, Çeviren: Dr. Ömer Özek	Salmonellaya Benzeyen Koli Grubunun Bir Bakteri Hakkında
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1940	yok	9	148	W. Silberstein, Çeviren: Dr. Ömer Özek	Über Ein Salmonellaähnliches Bacterium Der Caligruppe
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1940	yok	9E	85	Mazhar Osman	Vefat İlanı Selanikli Mahir Tokay
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1940	yok	10	153	Osman Şerafeddin Çelik	Zatürreye Dair Tetkikat
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1940	yok	10	162	Kemal Şakir Saraçoğlu	Bir Situs İnversus Viscerum Totalis Vakası
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1940	yok	10E	87	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1940	yok	10E	94	Mazhar Osman	Vefat İlanı Mustafa Hulusi
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11	165	Karl Hellmann	Kulak Hastalıklarının İrsiyeti Hakkında
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11	169	Von Prof. Karl Helimann	Über Erbllichkeit İn Der Ohrenheilkunde
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11	173	Aliye Rıza Tancıl	Çocukta Paralize Jeneral Progresif
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11	175	Sırrı Halil Arıksoy	Otokton Üç Çocuk Kalaazarı Vakası
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11E	95	Semih Sumerman	Cerrahın Hayat Nizami ve İntibap Şuuru

22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1940	yok	11E	97	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1940	yok	12	180	Ekrem Kadri Unat	Helminth Yumurtalarının Kapağı Hakkında
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1940	yok	12E	103	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1940	yok	12E	105	Mazhar Osman	Bursa'da Bir Hafta
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1940	yok	12E	107	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
22	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1940	yok	12E	109	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Refik Münir Keskingil)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1	1	İhsan Şükrü Aksel	Virüslerin (Florescence Microscopie) ile Tetkiki
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1	5	Osman Şerafeddin Çelik	Tüfonun Nükaha Kanile Tedavisi
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1	7	Rasim Adasal	Nadir ve Familyal İki Nörolojik Vaka
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1	9	Sami Gür	Electroencephalogramme ve Sara
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1	12	Çeviren: Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından veraset
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1E	2	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1941	yok	1E	3	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Selanikli Osman Nami)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1941	yok	2	17	Mazhar Osman	Vitamin ve Sinir Hastalıkları
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1941	yok	2E	7	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1941	yok	2E	9	Yazan: Paul de kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1941	yok	3	29	Dr. Frank	Die Chemotherapie Bakterieller Infektionen
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1941	yok	3E	13	Mazhar Osman	Lepra ile Mücadele
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1941	yok	3E	20	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Reşat Rıza Kor)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1941	yok	3E	22	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Doktor Seniye Muhtar Özden)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4	51	Ekrem Kadri Unat	Mikroorganizmlerin Fluorokromlanmasında Teamülün Rolü
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4	53	Ekrem Kadri Unat	Die Rolle Der Reektion Bei Der Fluorochromierung Von Mikroorganismen
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4	55	Necmettin Ülker	Weil-Felix Teamülünde Basiliinin Ehemmiyeti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4	57	Osman Şerafeddin Çelik	Malaryanın Kebedde Tesiri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4	60	Sami Yağız	Seriri ve Laboratuvar Muayeneleri ile Hiçbir Sebebe Bağlanamayan Ateşli Hastalıklar Seyrinde Rumatizm İntanına Mühim Bir Yer Ayırmalı
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4E	23	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1941	yok	4E	24	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Lahut Uzman	Ölümle Çarpışanlar
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1941	yok	5	62	Kemal Şakir Saraçoğlu	Parathyroide Kifayesizliği
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1941	yok	5	64	Dr. F. Morel	Korsakoff Syndrome Unun Clinique ve Anatomie Pathologique Tetkiki
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1941	yok	5	70	Faruk Bayülkem	Amerikan Tıbbındaki Yenilikler Hakkında

23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1941	yok	5	74	Dr. E. W Parade	Mide ve İsnaaşer Karhalarının Tenasül Hormonları ile Tedavisi
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1941	yok	5E	32	Mazhar Osman	Çanakkalede 1940 Temmuz’unda verilen Konferanslardan Biri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1941	yok	6	76	Osman Şerafeddin Çelik	Yalnız Sulfamidlerle Teddvi Edilmiş Sari Menenjit
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1941	yok	6	80	Semih Sumerman	Phlebite’lerin Modern Tedavisi Hakkında
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1941	yok	6	84	Sami Gür	Farady Ceryanile Tahrik Edilen Bir Sar’A Vakası
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1941	yok	6	88	Dr. E. W Parade	Mide ve İsnaaşer Karhalarının Tenasül Hormonları ile Tedavisi
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1941	yok	6E	37	Şefik İbrahim İşçil	Yabancı Dillerden Öz Türkçeye Çevirdiğimiz 12162 Sağlık Teriminden Bazı Örnekler
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7	92	F. Haurowitz	Komplemente (Alexine) Ait Araştırmalar
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7	96	Von F. Haurowitz	Untersuchungen Über Komplement (Alexin)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7	98	Kemal Şakir Saraçoğlu	K. Avitaminozu
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7E	41	Mazhar Osman	Anadoluda Küçük Bir Gezinti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7E	44	Şefik İbrahim İşçil, Ali Ulvi Elöve	Yabancı Dillerden Öz Türkçeye Çevirdiğimiz 12162 Sağlık Teriminden Bazı Örnekler
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1941	yok	7E	48	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Prof. Mouchet, Merhum Aziz Göksel)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1941	yok	8	102	Osman Şerafeddin Çelik	Örümcek Isırması
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1941	yok	8	106	Faruk Bayülkem	Myasthenie (Erb- Goldflam Sendromu) Vakası
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1941	yok	8	110	W. Neuweller, J. Hubscher	Annelerde ve Süt Çocuklarında Vitamin C Mübadelesinin Mütaleası
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1941	yok	8E	49	Mazhar Osman	Anadoluda Küçük Bir Gezinti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1941	yok	8E	51	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1941	yok	9	116	Sami Gür	Tedavide Sulfamide’lerin Toxique Arazları
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1941	yok	9	124	Çeviren: Dr. Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından veraset
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1941	yok	9	128	Dr. J. M. Lewis, Dr. L. Barrenberg	Vitamine A ile Çocukların Sıhhati Arasındaki Münasebet
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1941	yok	9E	52	Haydar İbrahim	Tıp ve Tababaet Hakkında Birkaç Söz
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1941	yok	9E	53	Mazhar Osman	Anadoluda Küçük Bir Gezinti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10	130	Dr. H. Braun, Ekrem Kadri Unat, Zatiye Delibeyoğlu	B. Coli ve B. Lactis Aerogenes’in Teşhisi Teferikisi Hakkında
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10	134	Rüştü Recep Duyar, Faruk Bayülkem	Neo-Salvarsane’a Karşı Cildi Tezahürat Şeklinde Fartı Hassasiyet Gösteren Bir Hastanın C Vitamini ile Tedavisi
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10	136	Çeviren: Dr. Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından Veraset
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10	140	Dr. Paul C. Bucy Chicago	Sülfanilamidden Mütevellit Semmi Asabı Basarı İltihabı
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10E	56	Mazhar Osman	Anadoluda Küçük Bir Gezinti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1941	yok	10E	58	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1941	yok	11	143	Mazhar Osman	Tabelle
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1941	yok	11	147	Çeviren: Dr. Cemal Kiper	Koruyucu Tababet Bakımından Veraset
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1941	yok	11	152	Mazhar Osman	Dişabetiklerde İnsülin’in Batı ve Müttemadi Şırıngası
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1941	yok	11E	61	Haydar İbrahim Aydar	Gelecek Seneler İçin Sıhhat ve Muaveneti İhtimai Vekâletinin Hazırlıkları

23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1941	yok	11E	62	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hakkı Şinasi, Mustafa Naili Tanülkü)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1941	yok	12	159	Mazhar Osman	Saranın Yeni Tedavileri
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1941	yok	12	166	Margarette Focken	Mide ve Duodenum Ülserlerin Pratik Hekmlikte Tenasül Hormonları ile Tedavisi Hakkında
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1941	yok	12E	63	Mazhar Osman	Anadoluda Küçük Bir Gezinti
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1941	yok	12E	67	Ali Rıza Atasoy	Vefat İlanı (Nuri Osman)
23	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1941	yok	12E	68	Ali Şükrü Şavlı	Vefat İlanı (Çerni)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1	1	Dr. H. Braun, W. Silberstein, Çeviren: Ömer Özek	Patojen Barsak Bakterilerinin Teşhisinin Basitleştirilmesi Hakkında III. Tebliğ
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1	5	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Zur Vereinfachung Der Dianostik Pathogener Darmbakterien
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1	9	Mazhar Osman	Saranın Yeni Tedavileri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1E	4	Mazhar Osman	Sıhhat Vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1942	yok	1E	5	Mazhar Osman	Vefat İlanı Hazım
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2	15	Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel	Münteşir Dimağ Gliomu
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2	17	Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel	Ueber Diffuse Gliome
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2	19	Saliha Tuncer	Çocuklarda Sternal Ponction
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2	26	Mazhar Osman	Otalgan
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2E	9	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2E	12	Mazhar Osman	Sıhhat vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2E	15	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Kimyager Mustafa Muhlis Ünal, Operatör Üsküdarlı Kani)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1942	yok	2E	16	Orhan Tahsin	Türk Ginekoloji Cemiyet, Cemiyetler ve Toplantılar
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3	29	Karl Hellmann, Çeviren: E. Behçet Tezel	Bademciklerin Fizyolojisi
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3	33	Karl Hellmann, Çeviren: E. Behçet Tezel	Ueber Die Physiologie Der Tonsillen
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3	38	Metine Belger	Süt Çocuklarında Ödeme İstidat
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3	41	Kutschera- alchbergen	Pnömomoklu Zatürrienin Tedavisi Hakkında Mütalalar
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3E	19	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3E	20	Mazhar Osman	Sıhhat Vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1942	yok	3E	20	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Hüseyin Suat)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1942	yok	4	43	Mazhar Osman	Yüksek Dejenereler
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1942	yok	4	54	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1942	yok	4E	20	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1942	yok	4E	21	Neşat Halil Öztan	Vefatıİlanı Emin Belig Belli
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1942	yok	4E	23	Mazhar Osman	Sıhhat vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5	56	Jullus Hirsch	Der Wirkungsmechanismus Der Sulfanilamid-Therapie

24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5	69	Karl Heliman	Yemek Borusu Yabancı Cisimlerinin Komplikasyonları Hakkında
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5	73	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5E	29	Haydar İbrahim Aydar	Teşrih ve Fizyoloji Bilgisinin Felsefedeki Kıdem ve Ehliyeti
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5E	30	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5E	32	Mazhar Osman	Sıhhat Vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1942	yok	5E	35	Mazhar Osman	Cemiyetler ve Toplantılar
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6	75	Karl Heliman	Ueber Komplikationen Nach Speiseröhrenfremdkörper
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6	79	Dr. H. Braun, Ekrem Kadri Unat	Flexner Dizanteri Basilinin Termolabil Vücut Antijenleri Üzerine
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6	85	Osman Şerafeddin Çelik	Akciğer Şarbonu
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6	88	Dr. İhsan Unaner	Yerli Serumla İyileşmiş Bir Tetanoz Vakası
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6	88	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6E	41	Mazhar Osman	Sıhhat Vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1942	yok	6E	42	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Cevad Zekai Bil)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1942	yok	7	91	Dr. Oberndorfer Çeviren: Üveis Maskar	Theophrastus Bombastus Paracelsus
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1942	yok	7	96	Eduar Melchior	Cholecystektomie Neticelerine Dair
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1942	yok	7	105	Jullus Hirsch Çeviren: Şaban Örnektekin	Sulfanilamid Tedavisinin Tesiri Hakkında Mikrobiyolojik Araştırmalar
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1942	yok	7E	45	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Refik Saydam)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1942	yok	7E	47	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8	109	Bazillus Flexner	Über Thermolabile Leibesantigene Des Ruhr
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8	115	Jullus Hirsch Çeviren: Şaban Örnektekin	Sulfanilamid Tedavisinin Tesiri Hakkında Mikrobiyolojik Araştırmalar
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8	121	Haydar İbrahim Aydar	Kanserde Profilaksi
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8	122	Sami Gür	(Heyecan)'ı Ruhi Tababette Nasıl Anlıyoruz
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8	126	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1942	yok	8E	50	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ahmet Fikri Tüzer, Kenan Tevfik Sezenel)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9	129	Dr. H. Braun, Ömer Özek	Über Den Spinatnahrboden Von A. Besredka Und E. Salamon
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9	134	Selim Uzel	(Ultraseptyl) ile Tedavi Edilen (125) Gonore ve İhtilatları Vakası Münasebetiyel
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9	139	Ord. Prof. Karl Helimann	Burnun Bir Travmatik Epitel Kisti Hakkında
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9	141	Von Karl Helimann	Ueber Eine Traumatische Epithelcyste Der Nase
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9	143	Osman Şerafeddin Çelik	İstanbul Farelerinden X19 ve X2 Aglutinasyon Tecrübeleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9E	53	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Rıza Nur)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1942	yok	9E	55	Mazhar Osman	Günün Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1942	yok	10	157	İhsan Şükrü Aksel	İhtiyarlık Psikozları
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1942	yok	10	168	Osman Şerafeddin Çelik	(B) Vitamini ile Tedavi Edilmiş Bir Asystoli Vakası
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1942	yok	10	147	Eduar Melchior	Über Folgezustände Der Cholecystektomie

24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1942	yok	10E	57	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1942	yok	10E	59	Mazhar Osman	Sıhhat vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1942	yok	11		kasım yok	Kasım Yok
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1942	yok	11		kasım yok	Kasım Yok
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1942	yok	11E	61-64	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1942	yok	11E	64	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Esad Şerafeddin, Malatya Mebusu Hilmi, Operatör Kerim Sebati)
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12	189	Ömer Özek	Yoğurt Patojen Bakterileri Öldürür mü?
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12	194	Ömer Özek	Tötet Yoghurt Darmptogene Bakterien Ab
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12	195	Ali Ekrem Vardar	Brucellos Lar ve Teşhisleri
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12	201	J.M. Barnes, MB. Cambridge	Ctab: Yeni Bir Dezenfeksion ve Temizleme Vasıtası
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12E	65	Mazhar Osman	Tıp Fakültesi Binaları
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12E	68	Lahut Uzman	Penicilin
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12E	69	Mazhar Osman	Vefat İlanı Ulvi Kâzım, Nazım Hamd
24	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1942	yok	12E	70	Mazhar Osman	Sıhhat vekâletinin Mustakbel İcraat Programı
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1	1	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Beitrage Zur Kenntnis Des verwendungsstoffwechsels Darmptogener Bakterien
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1	9	Dr. M. Sgealitzer	Trigeminus Nevraljisinin Röntgen Şualarına Tabi Tutulması Hakkında
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1	10	Dr. M. Sgealitzer	Zur Röntgenbestrahlung Der Trigeminusneuralgie
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1	12	Hüseyin Kenan Tunakan	Psikonevrozlarda Cinsiyetin Rolü
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1E	6	Lahut Uzman	Penicilin II
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1943	yok	1E	6	Mazhar Osman	Vefat İlanı Naci Doğancı
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1943	yok	2	19	Dr. H. Braun, Dr. W. Silberstein	Beitrage Zur Kenntnis Des verwendungsstoffwechsels Darmptogener Bakterien
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1943	yok	2	25	Esad Eğilmez	Bakteri İntanlarının Şimik Yollarla Modern Tedavisi ve Ultraseptil ile Tedavi Edilmiş (106) Pnömoni Vakası
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1943	yok	2E	7	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1943	yok	2E	9	Lahut Uzman	Prof. Szent -Györgyi
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	47	Dr. H. Braun, Dr. T. Paterfi ve Dr. W. Silberstein	Sentetik Vasatlar Üzerinde Bakterilerin Bir Tek Hücreden Kültürlerini Yapmak Mümkün müdür?
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	52	Dr. H. Braun, Dr. W. Silberstein	Beitrage Zur Kenntnis Des Verwendungsstoffwechsels Darmptogener Bakterien
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	57	Hüseyin Kenan Tunakan	Psikonevrozlarda Cinsiyetin Rolü
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	56	Dr. H. Braun, Dr. W. Silberstein	Patojen Barsak Bakterileri Kullanış Metabolizmasının Tanınması Hakkında Deneyler
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	59	M. Rouhunkoski	Metropathia Haemorrhagica'nın Paradoxe Hormon Tedavisi Hakkında
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1943	yok	3	61	Mazhar Osman	Hülasalar ve Çevirmeler

25	İstanbul Seririyatı	Mart 1943	yok	3E	11	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Mart 1943	yok	3E	14	Mazhar Osman	Vefat İlanı İhsan Sami
25	İstanbul Seririyatı	Nisan 1943	yok	4	71	Dr. H. Braun, Ömer Özek	A. Besredka ve E. Salamon'un İspanaklı Vasatı Hakkında
25	İstanbul Seririyatı	Nisan 1943	yok	4	75	Julius Hirsch Çeviren: vedia Göksu	Lokantalarda Besi ve Bazı Türk Yemeklerinin Besi Değeri
25	İstanbul Seririyatı	Nisan 1943	yok	4	63	Mazhar Osman	Psychodiagnostik
25	İstanbul Seririyatı	Nisan 1943	yok	4E	17	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Nisan 1943	yok	4E	20	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Fehmi Rıza, Operatör Hazım)
25	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1943	yok	5	81	Karl Helimann, Hatice Bodur	Burun Allerjisi
25	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1943	yok	5	85	Hüseyin Kenan Tunakan	Psikonevrozlarda Cinsiyetin Rolü
25	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1943	yok	5	92	Ertuğrul Kuluğ	Miasthenie Myopathie Müşterek Sendromu
25	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1943	yok	5	94	Cemal Kiper	Poliomyelit Te Sister Kenny Tedavisi ve Diğer Mihaniki Usuller
25	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1943	yok	5E	23	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Haziran 1943	yok	6	101	T. De Lehoczky	Experiments Therapeutiques Avec Le Triphosphate D'Adenosine Et La Vitamine B Dans Les Maladies Nerveuses Degeneratives
25	İstanbul Seririyatı	Haziran 1943	yok	6	106	Von Karl Helimann	Über Allergie Der Nase
25	İstanbul Seririyatı	Haziran 1943	yok	6	111	Cemal Kiper	Endüstriyel Kazalar ve Korunma Çareleri
25	İstanbul Seririyatı	Haziran 1943	yok	6E	27	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7	117	T. De Lehoczky	Dejeneratif Asabi Hastalıklarda Trifosfat D'Adenosine B Vitaminile Tedavi Tecrübeleri
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7	121	Rasim Adasal	Ruhi Araz veren Bir Thalamus Tümörü Münasebetiyle Physiopatholojiye Ait Yeni Bilgiler
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7	125	Cemal Kiper	Endüstriyel Kazalar ve Korunma Çareleri
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7	127	Dr. H. Gaspralı	Aqua Bidistillata ile Sıtma Tedavisi Hakkında İptidai Tebliğ
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7	128	P. Demoulin	Referanslar
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7E	31	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1943	yok	7E	34	Lahut Uzman	Lepre'nin Epidemiolojisine Dair
25	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1943	yok	8	130	Von Julius Hirsch	Die Sekretion Eines Glukose-Oxydierenden Enzyms Mit Bakteriostatischer Wirkung Durch Penicillium Notatum Fleming
25	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1943	yok	8	148	Dr. Emanuelidis	Mide Ülserlerinin Folikül Hormonu ile Tedavisi Hakkında
25	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1943	yok	8E	37	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1943	yok	8E	38	Lahut Uzman	Encephalophone
25	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1943	yok	8E	38	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İbrahim Melek)
25	İstanbul Seririyatı	Eylül 1943	yok	9	151	Julius Hirsch Çeviren: Sıtkı Velicangil	Penicilium Notatum Fleming İn Bakteriyostatik Tesirle Beraber Glukozu Okside Eden Enzym İfrazı
25	İstanbul Seririyatı	Eylül 1943	yok	9	153	Sami Gür	Çiçek Aşısından Mütevellit "Nevrite" ve "Encephalite"
25	İstanbul Seririyatı	Eylül 1943	yok	9	158	Kâzım Dağyolu	Cardiazol Krizleri Esnasında Meydana Çıkış Bir Malarya

							Vakası Münasebetiyle
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1943	yok	9	160	İngiliz Tıp Neşriyatı'ndan	Referanslar
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1943	yok	9E	39	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1943	yok	9E	40	Mazhar Osman	Vefat İlanı Kimyager İbrahim Ethem Ulagay
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10	163	Mazhar Osman	Psikozlarda ve Psikonevrozlarda Erken Teşhis ve Erken Tedavinin Faydaları
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10	166	Neşat Halil Öztan	Asabi Cümle Frengisinde Malaria Tedavisi ile Diğer Tedavi Vasıtaları Arasındaki Fark
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10	169	Muhtar Aybey	Morfinomanide Beyin Kanaması
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10	171	İngiliz Tıp Neşriyatı'ndan	Referanslar
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10E	43	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1943	yok	10E	48	Mazhar Osman	Vefat İlanı Senni
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11	175	Dr. H. Braun, Ekrem Kadri Unat	Flexner Dizanteri Basilinin Termolabil Antijenlerinin Teşkilinde Beslenmenin Etkisi Üzerine
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11	176	Dr. H. Braun, E. K. Unat	Über Den Einfluss Der Ernährung Auf Die Bildung Der Thermolabilen Antigene Des Ruhrbazillus Flexner
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11	189	İhsan Şükrü Aksel	Dimağ Teşevvüşleri Gösteren Bir Hepatitis Vakasında Virüs Araştırmaları
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11	193	İhsan Şükrü Aksel	Sur La Recherche Du Virus Dans Un Cas D'Hepatitis Epidemique Accompagne De Troubles Psychique
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11	194	Mazhar Osman	Referanslar
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11E	48	İngiliz Tıp Bülteni'nden	İhbar
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1943	yok	11E	48	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Server Kamil)
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1943	yok	12	195	Safiye Yanılmaz	Sulfoguanidin ile Kanlı İshal Tedavisi
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1943	yok	12	200	Rahmi Duman	Konuşma Melekesinin Ait Teşevvüşlerden Aphasie'ler
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1943	yok	12	209	İngiliz Tıp Neşriyatından	Referanslar
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1943	yok	12E	49	Hasan Ali Yücel	Maarif vekilinin Mesajı
25	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1943	yok	12E	53	Mazhar Osmn	Vefat İlanı (Mazhar Şefik)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1944	yok	1	1	Julius Hirsch çev: Sıtkı velicangil	Penicillin Araştırmaları ve Tadavisinin Gelişimi ve Bugünkü Durumu
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1944	yok	1	17	Şevket Hüsnü Taray	Albucid ile Tedavi Edilen Bir Menenjit Vakası
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1944	yok	1E	1	Mazhar Osman	Üniversite Rektörünün Açış Söylevi
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1944	yok	1E	9	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Tevfik Yavedut, Rüşti Eringer)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1944	yok	2	21	Dr. H. Braun, Ekrem Kadri Unat	Erfahrungen Über Antikörperbildung Des Menschen Nach Intravenöser Injektion Abgetöteter Fleckfieber-Proteus-Bazillen
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1944	yok	2	39	Rahmi Duman	Konuşma Melekesine Ait Teşevvüşlerden Aphasie'ler
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1944	yok	2E	11	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1944	yok	2E	14	Mazhar Osman	Penicilin
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3	45	İhsan Şükrü Aksel	Elektroencefalografi

26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3	51	Rasim Adasal, Sami gür	Üç Sulfanilamidique Polynevrite Vakası
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3	56	Dr. İclal Ataer	Kısa Dalga Diaterminin Abse Tedavisindeki Faideli Tesiri
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3	58	Rahmi Duman	Konuşma Melekesine Ait Teşevvüşlerden Aphasie'ler
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3	60	İngiliz Tıp Bülteni'nden	Referanslar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3E	15	Mazhar Osman	Penicilin
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1944	yok	3E	16	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Oberndorfer, Rükneddin Fethi)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4	63	F. Haurowitz, P. Tanaşoğlu	Serum Globulins and Antibodies
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4	65	Mazhar Osman	Pellagra ve Sinir Sistemi Hastalıkları
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4	74	Malde Aysayın	Sydenham Koresinin Patojenisi ve Histopatolojiai Hakkında
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4	79	İngiliz Tıp Bülteni'nden	Referanslar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4E	17	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1944	yok	4E	17	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hasan Vasıf)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1944	yok	5	83	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Über Salmonella Anatum
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1944	yok	5	94	Von Julius hirsch	15 Jahre Penicillin - Forschung
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1944	yok	5	106	İngiliz Tıp Bülteni'nden	Referanslar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1944	yok	5E	19	Mazhar Osman	<i>İstanbul Seririyatı</i> Yirmi Beş Yaşında
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1944	yok	6	111	Niyazi Eryol, Lahut Uzman	Denaturation Enzymatic Hydrolysis And Serological Specificity Of Proteins
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1944	yok	6	113	Rasim Adasal, Nevzat Akabay	Bülber Arazla Müterafık İki Taraflı Pons Emiplesjisi (Çifte Millard- Gübler Sendromu)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1944	yok	6	116	Muammer Hüsnü Öztürk	Bir Morbus Bahçet Vakası
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1944	yok	6	120	İngiliz Tıp Bülteninden	Referanslar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1944	yok	6E	21	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Cevdet Nasuhi Savran)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1944	yok	7	121	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Über Salmonella Anatum
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1944	yok	7	130	İhsan Şükrü Aksel, Hami dilek	Frontal Sendom
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1944	yok	7	134	Dr. İsrail	Kızamığın Seyri Esnasında Zuhur Eden Bir Fievre Typhoide Vakası
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1944	yok	7E	24	Mazhar Osman	Yeni Kitaplar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1944	yok	8	137	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Über Salmonella Anatum
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1944	yok	8	145	Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'u
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1944	yok	8	151	Lawrence P. Garod	Yaraların Antiseptik Tedavilerinde Son İlerilikler
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1944	yok	8E	25	Mazhar Osman	Yeni Kitaplar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1944	yok	9	155	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Über Salmonella Anatum
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1944	yok	9	164	Dr. Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'u
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1944	yok	9E	29	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hüsameddin Şerif)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1944	yok	10	171	Dr. H. Braun, W. Silberstein	Über Salmonella Eastbourne
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1944	yok	10	181	Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'u
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1944	yok	10E	31	Mazhar Osman	Ankara'da Çocuk Cezaevi
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1944	yok	10E	33	Mazhar Osman	Ayın Akisleri

26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1944	yok	10E	34	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dış Hekimi Hurrem Kani Narter)
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	185	Mazhar Osman, İhsan Şükrü	Akıl Hastalıkları ve Kanseri
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	187	Mazhar Osman, İhsan Şükrü	Maladies Mentales Et Cancer
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	188	British Medical Journal	İntani Sarılık
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	189	Archives of Disease in childhood	Sihhat ve Hastalık Hallerinde Böbreğin Çalışması
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	190	Journal of pathology and bacteriology	Esasi İpertanssyonda Esaslı Böbrek Arteriyosklerozi
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11	192	Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'u
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1944	yok	11E		Mazhar Osman	Yeni Kitaplar
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1944	yok	12	199	Julius Hirsch Çev: Sıtkı Velicangil	Tabii ve Sentetik Böcek Öldürücü Temas Zehirlerinin Tesirinin İlmi Esasları
26	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1944	yok	12E		Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1	1	Kâzım Dağyolu	Kronik Şizofrenide Psikoşürüj
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1	4	Loo Ti- Li	İngilterede Anti- Malaria Araştırmaları
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1	7	L. Lahut Uzman	Lepranın Epidemiolojisine Dair
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1	9	Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'u
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1	11	Z. V. Yermoliev Çeviren: Haydar Palavan	Penisilin- Krustozin
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1E	1	Mazhar Osman	Türkiye'De Tıbbın Tarihi
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1E	2	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1E	6	Mazhar Osman	Vefat İlanı Faik Naim
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1945	yok	1E	7	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ali Osman)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1945	yok	2	13	Ertuğrul Kuluğ	Hipotalamus ve Bu Nahiye Fonksiyonlarına Ait Yeni Görüşler
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1945	yok	2	20	Neşat Halil Öztan	Sinir Frengisinde Malaria Tedavisi ve Frengi Tedavisinde Ateş Tedavisinde Önemi
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1945	yok	2	27	Selahattin Cimcoz	Kömür Amelesinin Tuberculopneumoconiose'U
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1945	yok	2E	9	Mazhar Ozman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1945	yok	3	29	Mazhar Osman	Saranın Yeni İlacı
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1945	yok	3	32	İhsan Şükrü Aksel	Talamus Sendromu ve Yüz Hemiatrofisi Vakası Münasebetiyle
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1945	yok	3	40	Mazhar Osman	Referanslar
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1945	yok	3E	13	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1945	yok	3E	15	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Nazmi Aziz)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4	45	Mazhar Osman	Vampirizm
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4	47	İhsan Duydal	Adenoidites T. B.'ler Hakkında Tetkikatımız
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4	50	C. Geoffrey Mortlock	İngiltere'de Kitle Halinde Pensilin İstihali
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4	51	Julia Bell	Büyük Britanya'da Tıbbi Etütlerin Gelişimi: II Hastalığın Cephesi
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4	54	İngiliz Tıp Bülteninden	Referanslar
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4E	17	Mazhar Osman	Aydın Akisleri

27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1945	yok	4E	18	Mazhar Osman	Vefat İlanı Osman Şerafeddin Çelik
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1945	yok	5	59	L. Lahut Uzman	Spondylitis Ankylopoetica Or Spondylitis Ossificans Ligamentosa
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1945	yok	5	66	Kâzım Dağyolu	Havagazı Zehirlenmesine Bağlı “Post- Intervallaire” Psikoz
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1945	yok	5	70	Kâzım Dağyolu	Post-interval Psychosis Due To Carbon Monoxide Poisoning
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1945	yok	5E	21	Mazhar Osman	16-18 / V/ 1945 Tarihinde Toplanan Yüksek Sıhhat Şurası Raporu
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6	73	Mazhar Osman	Yeni Had Ansefalit Vakaları Münasebetiyle
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6	77	Samî Gür	Beyin Dolanımı Fizyopatolojisi
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6	82	By Halvor N. Christensen	A Note On The Amino Acid Composition Of Tyrocidine
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6	84	Kâzım Arısan	Kısırlıkta Sistematiik Muayenenin Ehemmiyeti
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6E	25	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6E	28	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Ruşuklu Hakkı, Zühtü Rıza ve Operatör Şevket)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1945	yok	6E	29	Mazhar Osman	16- 18/ V/ 1945 Tarihinde Toplanan Yüksek Sıhhat
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1945	yok	7	87	İhsan Şükrü Aksel, Rahmi Duman	Lokalizasyonları Nadir ve Klinikte Teşhis Edilmiş Beyin Tüberkülomları
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1945	yok	7	92	F. A. Robinson	B2 Vitamini Kompleksinin Mahiyeti
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1945	yok	7	98	Kâzım Dağyolu, Nüzhet Altınlı	Psikoanemik Sendrom
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1945	yok	7	102	Kâzım Dağyolu, Nüzhet Altınlı	Psychoanaemic Syndrom
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1945	yok	7E	33	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8	105	Ekrem Kudri Unat	Yerli Bir Salmonella Easrbourne Suşu Üzerine
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8	107	Ekrem Kudri Unat	Über Einen Fall Von Infektion Mit S. Eastbourne
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8	107	Rasim Adasal, Ertuğrul Kutluğ	Vitaminler ve Asabi Cümle
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8E	34	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8E	35	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. İbrahim Zati Öget)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1945	yok	8E	36	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Naci Erim)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1945	yok	9	121	H. Braun	Bakterienreinkulturen Als Zellfamilien
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1945	yok	9	129	M. Kamil Berk	Sağ Merak Tabliyeti ile Karaciğer Matitesinin Örtülmesi
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1945	yok	9E	37	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1945	yok	9E	39	Mazhar Osman	16- 18/ V/ 1945 Tarihinde Toplanan Yüksek Sıhhat
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1945	yok	10	135	H. Braun	Bakterienreinkulturen Als Zellfamilien
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1945	yok	10E	42	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1945	yok	10E	43	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Süreyya Hidayet)
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1945	yok	10E	44	Mazhar Osman	16- 18/ V/ 1945 Tarihinde Toplanan Yüksek Sıhhat
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1945	yok	11	147	H. Braun, Ömer Özek	Teşhis Amacıyla Salmonella Bakterinin Metabolizmasının Sentetik Besi Yerlerinde Araştırılması Hakkında
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1945	yok	11	148	H. Braun, Ömer Özek	Über Die Methodik Der Untersuchung Des verwendungsstoffwechsels Der Salmobella Bakterien In Synthetischen Nahrlösungen Für Diagnostische Zwecke
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1945	yok	11	156	Ömer Özek	Sarımsağın Bakteriler Üzerindeki Etkisi Hakkında

27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1945	yok	11E	47	Mazhar Osman	Vefat İlanı Suphi Neş'et Beken
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1945	yok	11E	48	Mazhar Osman	Vefat İlanı Selanikli Ethem Bakar, Çerkes Aziz ve Sicil Müdür Muavini Fuat Şahinler
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12	164	A. Süheyl Ünver	Ölümünün Ellinci Yılında Pasteur'un Ahlaki Meziyetleri ve Sözleri Hakkında
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12	166	Zekai Muammer Tunçman	Büyük Pasteur'un Kuduz Aşısı Bulumu Hakkında
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12	171	Muzaffer Bekman	Pasteur'un Veteriner Tababete Hizmetleri
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12	176	Haydar Palavan	Elye Meçnikov
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12	178	Sadeddin Yazar	Pasteur
27	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1945	yok	12E	yok	yok	Yok
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1946	yok	1	1	Dr. H. Braun, Ömer Özek	Über Die Methodik Der Untersuchung Des Verwendungsstoffwechsels Der Salmobella Bakterien İn Synthetischen Nahrlösungen Für Diagnostische Zwecke
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1946	yok	1	8	L. Lahut Uzman	Psychoses İn Pregnancy
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1946	yok	1E	1	Mazhar Osman	Cumhuriyetin 22'nci Yılında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının İç Durumu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1946	yok	1E	5	Mazhar Osman	Aziz Karilerimize
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1946	yok	2	15	W. C. W. Nixon W. Laqueur Mehmet Başar	Gebelikte Hemoglobin Ölçüsünün Değeri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1946	yok	2	20	W. C. W. Nixon W. Laqueur Mehmet Başar	Haemoglobin Estimations İn Pregnancy
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1946	yok	2	25	Julia Bell, M.A, F.R.C.P	Büyük Britanya Tıbbi Etütlerin Gelişme: II. Hastalığın Cephesi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1946	yok	2E	7	Neşat Halil Öztan	Meslek Şerefi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1946	yok	2E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı Şerif Yusuf Soylu, Şükrü Kamil Talimcioğlu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3	27	Dr. E. Frank	Bakteryel İnfeksiyonların Şemoterapisinde Yeni Terakkiler
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3	33	Rasim Adasal, Sabit Ogan	Üç Vaka Münasebetiyle Dimağ Tüberkülozu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3	39	Ertuğrul Kuluğ	Nadir Görülen Konbine Bir Miyopati ve Charcot-Marie-Tooth Tipi Adele Dumuru Vakası
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3	40	Dr. O. A. G. Milchell ve G. A. H. Buttle	Referanslar
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3E	15	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1946	yok	3E	17	Mazhar Osman	Ankara Hastanesi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1946	yok	4	41	Mazhar Osman	Thyrototoxicose'e Karşı- Basedow Hastalığının Yeni İlacı
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1946	yok	4	47	Mazhar Osman	Sıtmanın Atebrin ile Tedavisinde Görülen Psikozlar
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1946	yok	4E	21	Mazhar Osman	7 Şubat 1946 Tarihinde Toplanan Yüksek Sıhhat Şurası'nın Bulaşıcı Hastalıklar Raporu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1946	yok	4E	24	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5	51	H. Braun, Ömer Özek	Zur vereinfachung Der Dianostik Pathogener Darmbakterien
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5	57	Cemal Kiper	Rh Faktörü ve Klinik Ehemmiyeti
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5	61	Dr. İsrail	Plazmokinle Üç Tesemmüm Vakası

28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5	65	<i>Presse Medicale</i> 'den	Mevzii Kaşıntıların Violet De Gentiane ile Tedavisi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5E	27	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1946	yok	5E	28	Mazhar Osman	Vefat İlanı Medeni
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1946	yok	6	69	H. Braun, Ömer Özek	Patogen Barsak Bakterilerinin Teşhislerinin Sadeleştirilmesi Hakkında
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1946	yok	6	75	Feyzi Taner	Travmatik Bir Halip Yırılması Vakası
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1946	yok	6E	31	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1946	yok	6E	32	Mazhar Osman	Paludrine (İngiliz Alimleri Tarafından Keşf Edilen Sıtmaya Karşı Bir İlaç)
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1946	yok	7	81	Rasim Adasal ve Sabit Ogan	Üç Vaka Münasebetiyle Dimağ Tüberkülozu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1946	yok	7	87	Lahut Uzman	Gebelikte Psikoz
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1946	yok	7	93	Mc Gavack, T. H. and Schwimmer	Referanslar
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1946	yok	7E	37	Mazhar Osman	Bulaşıcı Hastalıklar Durumu ve Mücadele İşleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1946	yok	8	95	Ertuğrul Yenen	İrreperabl vesico-Vaginal Fistüllerde Basit Üreter Emplantasyonu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1946	yok	8	99	Kâzım Dağyolu	Tabes- Hemiplegie Vakası
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1946	yok	8	101	Glibert Meyrat Çeviren: Dr. S. Becerano	Psikiyatride Antihistamin Tedavisi ile Tecrübeler
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1946	yok	8E	41	Mazhar Osman	Üniversite Çalışmaları
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1946	yok	8E	43	Mazhar Osman	Üniversiteler Kanunu
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1946	yok	9	107	H. Braun, Ömer Özek	Zur Bakteriologie Der Salmonella- Gruppe
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1946	yok	9	124	C. Savoy ve Dr. S. Becerano	İhtilaca Karşı Tedavi Metodları
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1946	yok	9E	45	Mazhar Osman	Vefat İlanı Rıza Nuri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1946	yok	9E	46	Mazhar Osman	II. Türk Mikrobiyoloji Kongresi Konuları
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1946	yok	10	127	H. Braun, Ömer Özek	Salmonella Grubunun Bakteriyolojisi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1946	yok	10E	yok	yok	Yok
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1946	yok	11	143	İhsan Şükrü Aksel, Kemal Saracoğlu	Neuro- Brucellose
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1946	yok	11E	47	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1946	yok	11E	50	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1946	yok	11E	52	Dr. R. Menairwilson	İngiliz Hastane Sistemi
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1946	yok	11E	54	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Faik Muhittin Adam, Operatör Fikret)
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1946	yok	12	151	A. Tevfik Berkman	Total Tele- Röntgentherapie
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1946	yok	12E	55	Mazhar Osman	Üniversite Muhtariyetinden Sonra Rektörün Açılış Nutku
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1946	yok	12E	61	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1946	yok	12E	66	Mazhar Osman	Yurdun Bulaşıcı Hastalıklar Durumu ve Mücadele İşleri
28	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1946	yok	12E	70	Mazhar Osman	Üniversite Kanunu
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1947	yok	1	1	A. Tevfik Berkman	Total Tele- Röntgentherapie
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1947	yok	1	9	Mazhar Osman	İkinci Türk Mikrobiyoloji Kongresi

29	İstanbul Seririyatı	Ocak 1947	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
29	İstanbul Seririyatı	Ocak 1947	yok	1E	3	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Ocak 1947	yok	1E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Galib Atac)
29	İstanbul Seririyatı	Ocak 1947	yok	1E	10	Mazhar Osman	Üniversite Kanunu
29	İstanbul Seririyatı	Şubat 1947	yok	2	21	L. Lahut Uzman, Buston	Constantine The African
29	İstanbul Seririyatı	Şubat 1947	yok	2	39	Cevad Genceli	Bir Lösemi Vakasında Üretan'ın Tesiri
29	İstanbul Seririyatı	Şubat 1947	yok	2E	13	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Şubat 1947	yok	2E	16	Mazhar Osman	Spazmodik Felç Hastaları İçin Bir İngiliz Kurulu
29	İstanbul Seririyatı	Mart 1947	yok	3	43	Sami Gür	Beyin Elektriki
29	İstanbul Seririyatı	Mart 1947	yok	3	50	Mazhar Osman	Colum Uteri Kanserinin Poliklinik Teşhisi
29	İstanbul Seririyatı	Mart 1947	yok	3	52	Mazhar Osman	Depistage Pre-Clinique Du Cancer Du Col Uterin
29	İstanbul Seririyatı	Mart 1947	yok	3E	19	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Mart 1947	yok	3E	25	Mazhar Osman	Üniversite Kanunu
29	İstanbul Seririyatı	Nisan 1947	yok	4	55	Hüseyin Kenan Tunakan	Uyku Tedavileri Tekniğinin Islahı
29	İstanbul Seririyatı	Nisan 1947	yok	4	59	Vedia Hepoer	Şok Tedavileri
29	İstanbul Seririyatı	Nisan 1947	yok	4E	29	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp
29	İstanbul Seririyatı	Nisan 1947	yok	4E	34	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Nisan 1947	yok	4E	38	Mazhar Osman	Adliye ve Kültür Bakanlığı Milli Sahil Üniversitesi
29	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1947	yok	5	69	Ferit Erkök	Saranın İlaç ve Rejim Tedavisi
29	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1947	yok	5E	41	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 2
29	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1947	yok	5E	48	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1947	yok	5E	51	Mazhar Osman	Deli Masalları
29	İstanbul Seririyatı	Mayıs 1947	yok	5E	53	Mazhar Osman	Tıbbi Haberler
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6	85	Selahattin Doğulu	Primer Serebellum Atrofileri
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6	92	Beyza Erim	Bizdeki Alkol Psikozları Hakkında
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6	95	Mazhar Osman	Referanslar
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6E	55	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 3
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6E	60	Mazhar Osman	Harpten Sonra Seyahat
29	İstanbul Seririyatı	Haziran 1947	yok	6E	62	Mazhar Osman	Ankara Nümune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
29	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1947	yok	7	97	Yani S. Auuastasiadis	Rorschach Testi ile Paranoia ve Diğer Psychose'ların Tetkiki
29	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1947	yok	7	109	Yani S. Auuastasiadis	Etude De La Paranoia Et Des Differentes Psychoses Au Moyen Du Test Rorschach
29	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1947	yok	7E	69	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
29	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1947	yok	7E	72	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 4
29	İstanbul Seririyatı	Temmuz 1947	yok	7E	74	Mazhar Osman	Vefat İlanı Halit Naci Tekin
29	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1947	yok	8	117	Mazhar Osman	İkiyüz Hastada Electro-Choc Tedavisi
29	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1947	yok	8	124	Kâzım Dağyolu	Şizofrenide Yeni Tedavi: Electronarcosis
29	İstanbul Seririyatı	Ağustos 1947	yok	8E	75	Yazan: Paul de Kruif Çeviren: Cüimut Uzman	Tanrı İlacı (1946)

29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1947	yok	8E	77	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 5
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1947	yok	8E	84	Mazhar Osman	Yüksek Sağlık Şurası'nın 24 Şubat 1947 Günü Toplantısına Sunulan Yurdun Bulaşıcı Hastalıklar Durumu Ait Rapor
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1947	yok	8E	88	Mazhar Osman	Ankara Nümune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9	129	Sami Gür	Yalnız Sağda Lokalize Bir Miyotoni Vakası
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9	134	Dr. Hüsrev Polat	Nadir Bir Priyapızım Vakası
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9	137	Dr. Necdet Erenus	İkiz Placentalarında Damar Anastoözlarının Rolü
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9E	90	Mazhar Osman	Ayın Akisleri
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9E	92	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 6
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9E	98	Mazhar Osman	Ankara Nümune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9E	104	Mazhar Osman	Üniversiteler Kanunu
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1947	yok	9E	106	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Kimyager Arif Korle)
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1947	yok	10	141	L. Lahut Uzman, Buston	Afrikanlı Konstantin (Garn'in Hocası ve Mükemmel Bir Eser Benimseyicisi "Müntahil")
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1947	yok	10	148	Vedia Hepoer	Psikozlarda Yaş, Cins ve Mevsimin Rolü
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1947	yok	10	152	Kâzım Dağyolu	Beyin Suyu ve Kan-Beyin Seddi
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1947	yok	10E	107	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 7
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1947	yok	11	157	İhsan Şükrü Aksel, Zakai M. Tunçman	Kuduz Aşısının Beyin-Kan Seddi Üzerine Tesiri
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1947	yok	11	161	Kâzım Dağyolu	Beyin Suyu ve Kan-Beyin Seddi
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1947	yok	11	169	L. Lahut Uzman, Buston	Afrikanlı Konstantin (Garn'in Hocası ve Mükemmel Bir Eser Benimseyicisi "Müntahil")
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1947	yok	11E	117	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Celal Muhtar)
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1947	yok	11E	120	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Salim Sıtkı Selek, Ali Agah, Adnan Uras, İhsan Ali İris, Mavridis)
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12	176	Mazhar Osman	Lepra ile Mücadele (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına)
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12	181	L. Lahut Uzman, Buston	Afrikanlı Konstantin (Garn'in Hocası ve Mükemmel Bir Eser Benimseyicisi "Müntahil")
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12E	123	Mazhar Osman	Harbin Sinirlere Tesiri
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12E	128	Mazhar Osman	Bizde Adli Tıp 8
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12E	128	Mazhar Osman	İngiltere'de Müstemlekelerin Sağlığı
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12E	131	Mazhar Osman	Ankara Numüne Hastanesi Tıbbi Toplantıları
29	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1947	yok	12E	133	Mazhar Osman	Vefat İlanı Süleyman İhsan Duydal, Aziz Fikret Derlen
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1948	yok	1	1	Kâzım Dağyolu	Klinikte Elektro-Ansefalografinin Kıymeti
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1948	yok	1	14	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar 1
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1948	yok	1E	1	Mazhar Osman	Hekimciliğin Çirkin Bir Şekli
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1948	yok	1E	2	Mazhar Osman	Vefat İlanı Enver Gemicigil
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1948	yok	1E	5	Mazhar Osman	Ankara Numüne Hastanesi Tıbbi Toplantıları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2	21	Mutemit Yazarı	Avitaminoz Psikozları I
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2	29	Şemsi Özdilek	Penisin Tam Kesilmesi

30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2	31	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar 2
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2	37	Mazhar Osman	Küçük Notlar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2E	7	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2E	8	Mazhar Osman	Vefat İlanı Operatör Orhan
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1948	yok	2E	10	Mazhar Osman	Vefat İlanı Fahire Ethem Akif, Nevzad Eşref Bengin
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1948	yok	3	41	A. Tefvîk Berkman	Milletlerarası Döndürücü Kanseri Araştırma Kongresinden Notlar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1948	yok	3	47	Mutemî Yazarı	Avitaminoz Psikozları 2
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1948	yok	3	53	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar 3
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1948	yok	3E	13	Yazan: Ernie Pyle Çeviren: Gülmut Uzman	Cüzzamlılar Memleketi - Kalauoaoa
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1948	yok	3E	16	Mazhar Osman	Vefat İlanı Hulûsi Behçet
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1948	yok	4	58	Gıyas Ünsal	Ruhi Düşkünlerde (Depres) İntihar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1948	yok	4E	19	Mazhar Osman	Vefat İlanı: Salih Bekir, Osman Sonat, Macid, Setrak Keklikyan, Muzaffer Münir Hanım, Sofululu Mustafa
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5	77	Muhtar Aybey	Multipl Skleroz
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5	88	Mutemî Yazarı	Avitaminoz Psikozları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5	90	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar 4
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5E	29	Y. Mimar Sedat Çetintaş	Sosyal Sağlık ve Eğitim Bakımından Türk Evi
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5E	35	Mazhar Osman	Keyif veren Zehirler Dair Amerika'da Alınan Son Karar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5E	36	Mazhar Osman	İstanbul Belediyesi'nin İki Güzel Eseri
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1948	yok	5E	39	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Zihni Ülgen, General Raif)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1948	yok	6	101	Mutemî Yazarı	Psikoanemik Sendrom
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1948	yok	6	104	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar 5
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1948	yok	6E	41	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Neşet Ömer İrdep)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1948	yok	6E	43	Neşat Halil Öztan	Vefat İlanı (Dr. Zihni Ülgen)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1948	yok	6	93	Yani S. Auuastasiadis	Rüyalar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1948	yok	7	111	Hüseyin Kenan Tunakan, Mihail Taydioğlu	Sanatın Tekevvünü - Ruhisi ve Maduniyet Duyguları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1948	yok	7	119	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1948	yok	7E	47	Yazan: Selwyn James Çeviren: Cülmüt Uzman	Euthanasia, Doğru mudur?
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8	129	Neşat Halil Öztan	Lepranın Yerli İlaçla Tedavisi
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8	132	Kâzım Arısan	Rh Faktörü
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8	138	Kenan Şenol	Kriminalite ve Psikozlar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8E	49	Mazhar Osman	IV. Milletlerarası 1949 Nöroloji Kongresi Hazırlık Komitesi Çalışmaları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8E	52	Mazhar Osman	1950'de Paris'te Toplanacak Birinci Milletlerarası Psikiyatri Kongresi Hazırlık Komitesi Kararları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1948	yok	8E	54	Mazhar Osman	Ankara Nümune Hastanesi Tıbbi Toplantıları

30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9	143	H. Braun, Faruk Yalım	Zur Kenntnis Der Chromatinkörperchen Der Bakterien
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9	155	W. Laqueur, Faysal Nashat	Farelerde Diyet Proteinleri ve Karbon Tetrachlorür Zehirlenmesi
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9E	57	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9E	58	Mazhar Osman	Birleşik Devletler Akıl Hastalıklarının Tezayüdü
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9E	59	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Operatör Rasih Emin, Milaslı İsmail Hakkı)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1948	yok	9	157	W. Laqueur ve Faysal Nashat	Dietary Proteins and Carbon Tetrachloride Poisoning İn Trats
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1948	yok	10	161	H. Braun, Faruk Yalım	Bakterilerin Kromatin Cisimcikleri Hakkında
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1948	yok	10	178	Talha Yücel, W. Laqueur	Generatif Olaylarla İlgili Morfolojik Değişikliklerin Takibi İçin Histoşimik Metodların Ehemmiyeti Hakkında İptidai Deney, Netice ve Düşünceler
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1948	yok	10E	61	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1948	yok	10	172	Mazhar Osman	Atypique Hypogiyecmique Comalar Hakkında
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1948	yok	11	185	Halit Aybars	Erken Vilâdi Frengide Penicilin Tedavisi
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1948	yok	11	189	Hüseyin Kenan Tunakan, Kâzım Dağyolu, İhsan Şükrü Aksel, Mihali Tavdioğlu	Bir Nevrose Obsessionelle Vakasının Narco- Analytique Tedavisi Münasebetiyle Bu Tedavi Hakkındaki Mülahazalar
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1948	yok	11E	65	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1948	yok	11E	68	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12	201	Mazhar Osman	Çiçek Aşısından Sonra Nevrsit
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12	204	Vedia Hepoer	Baş Ağrıları
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12	213	Mazhar Osman	Psikoşirürji
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12E	73	Mazhar Osman	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan (Vefatı)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12E	77	İhsan Şükrü Aksel	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan (Vefatı)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12E	78	Rahmi Duman	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan (Vefatı)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12E	79	Lâtif Ülgür	Dr. Hüseyin Kenan Tunakan (Vefatı)
30	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1948	yok	12E	80	Mihail Tavdioğlu	Babanın Ölümü
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1	1	By L. Uzman, D. Denny- Brown	Amino- Aciduria İn Hepato-Len-Ticular Degeneration (Wilson's Disease)
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1	14	Mihail Tavdioğlu	Psychosomatique Tababet
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1E	1	Mazhar Osman	Gülhane Hastanesinin Ellinci Yılı
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1E	2	Mazhar Osman	İşçi Sigorta Kurumu İstanbul Hastanesi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1E	3	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Kadri Raşid Paşa)
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1949	yok	1E	5	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Yusuf İzzet)
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1949	yok	2	23	A. Erdoğan Noyan	Ekstrapiramidal Sistem Fizyolojisi ve Fizyopatolojisi Hakkında
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1949	yok	2	30	Mihail Tavdioğlu	Psychosomatique Tababet
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1949	yok	2E	7	Mazhar Osman	Yüksek Sıhhat Şurası
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1949	yok	3		Mart/ yok	Mart/Yok
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1949	yok	3E	19	Mazhar Osman	Üniversitede Ecnebi Profesörler

31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1949	yok	3E	19	Mazhar Osman	Vefat İlanı: Akil Muhtar
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1949	yok	4	51	Kâzım Dağyolu	Psikiyatri'de Anfetamin Şokun Kıymeti
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1949	yok	4	54	Ömer Şevki Düşürken	Ataksi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1949	yok	4E	25	Mazhar Osman	Gelir vergisi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1949	yok	4E	26	Mazhar Osman	Patoloji Kompare Kongresi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1949	yok	4E	27	Mazhar Osman	Yüksek Sihat Şurası
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1949	yok	5	67	Mazhar Osman	Ruh Hastalıklarında Yeni Tedaviler
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1949	yok	5	73	Ömer Şevki Düşürken	Uyku
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1949	yok	5E	31	Mazhar Osman	Enternasyonal Patoloji Kompare Kongresi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1949	yok	5E	34	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Hayrûnnisa Batu)
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1949	yok	6	83	Kâzım Dağyolu	Psikoşimik Faktörlerin Psikiyatride ve Adli Tıpta Önemi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1949	yok	6	88	Müeyyet Boratav	Zamanımızda Histeri Hakkındaki Düşünceler
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1949	yok	6	95	Ravina'dan	Vereme İlaç
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1949	yok	6E	37	Mazhar Osman	1949 Yılı Başından Nisan Ayı Sonuna Kadar Yurtta Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Durumu
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1949	yok	6E	39	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1949	yok	7	99	Cemal Kiper	Gıda ve Karakter
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1949	yok	7	102	Yani S. Auastasiadis	Freud, Adler ve Jung'un Psikopatolojik Teorileri
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1949	yok	7	108	J. V. Benbanaste	Postansefalitik Parkinson'da Hazım Cihazı Üzerinde Araştırmalar
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1949	yok	7E	41	Mazhar Osman	Borçlu Olduklarıma
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1949	yok	7E	41	Mazhar Osman	Irak'ta Tıp
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8	115	Mazhar Osman, Lâtif Ülgür, Hüseyin Kenan Tunakan, Michel Tavdioğlu	Le Traitement Des Obsessions Par L'Electrochoc
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8	119	Ömer Şevki Düşürken	Serebellum Hakkında Son Düşünceler
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8	127	Mazhar Osman, Lâtif Ülgür, Michel Tavdioğlu	İctere Nekahati Esnayı Seyrinde İnfarct Eden İki Paranoide Hezeyan Vakası
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8	127	Mazhar Osman, Lâtif Ülgür, Michel Tavdioğlu	Heredo- Familia Bir Vasıf Taşıyan Beş Psychasthenie Vakası
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8E	45	Mazhar Osman	Tıp Fakültesinde Lisan Meselesi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1949	yok	8E	47	Mazhar Osman	1949 Yılı Başından Nisan Ayı Sonuna Kadar Yurtta Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Durumu
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1949	yok	9	129	Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel, Hami Dilek, Kâzım Dağyolu	Etude Anatomique- Clinique Et Electro- Encephalographique Traitement Neurochirurgical De Diverses Tumeurs Du Cerveau
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1949	yok	9	133	Ömer Şevki Düşürken	Sinir Hücrelerinin Regenerasyonlarında Nükleolun Rolü
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1949	yok	9	138	Dr. V. Kundakçı	Medulla Basıları
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1949	yok	9E	53	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1949	yok	10	145	Mazhar Osman, İhsan Şükrü	Un Cas De Meningiome Frontal Simulant Le Tableau De La

						Aksel, Beyza Erım	Maladie Alzheimer
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1949	yok	10	147	Kâzım Dağyolu	Psikiatrik Sendromların Electrobiochimique Anlamı
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	10	157	Mazhar Osman, İhsan Şükrü Aksel, Kâzım Dağyolu	L' Epilepsie Myoclonique et L' Examen Electro- Encephalo-Lographique
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	10E	57	Mazhar Osman	Ord. Prof. Fahreddin Kerim Gökay İstanbul Valisi ve Belediye Reisi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	10E	58	İhsan Şükrü Aksel	Fransa'da Sinir ve Beyin Hastalıklarını İlgilendiren Üç Büyük Kongre
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	11	159	Rıdvan Cebiroğlu	Cüzzamın Yeni Tedavisi Hakkında
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	11	160	Dr. Raphail	Hallucinationlar
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	11	170	Kendall B. Corbin M. D Tercüme Eden; Ömer Ş. Dürüşken	Amerikada Son Zamanlarda Parkinsonlu Hastalarda Muvaffakiyetle Kullandıkları Yeni İlaç “Trihexyphenidil”
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	11E	67	Mazhar Osman	Vefat İlanı Cemil Bilsel, Kemal Cenap Berksoy, Saim Erkun
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1949	yok	11E	69	Mazhar Osman	Şükran ve İtizar
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12	181	Dr. N. M. Bekir, M. D. Oliver R. Brommer	Diet Rehberi I
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12	178	P. Padovani ve M. Behçet	Ampute’lerin Bazı Ağrılarının Psychotherapie’si Teşebbüsü
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12	173	Mazhar Osman	Müzmin Alkoliklerin Tedavisi
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12E	73	Mazhar Osman	Son Aylarda Neler Oldu
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12E	78	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Neşet Usman)
31	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1949	yok	12E	79	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Rıza Tevfik)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1950	yok	1	1	G. Mauric	Asri Bir Tedavi Vasıtası Olan Sentetik Antihistaminik Maddeler Bahsinin Bugünkü Hali
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1950	yok	1	9	Specia Rhone- Poulec	Sayın Doktorlara Açık Mektup
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1950	yok	1	10	Dr. N. M. Bekir, M. D. Oliver R. Brommer	Diet Rehberi II
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1950	yok	1E	1	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2	15	Yani S. Anastasiadis	Szondi Testi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2	22	Şükrü Emed, Ömer Şevki Düşürken	Tetra Chlor De Carbone ile Zehirlenmeler
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2	25	Şükrü Emed, Ömer Şevki Düşürken	Atipik Familial Optik Atrofiller
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2	29	Dr. N. M. Bekir, M. D. Oliver R. Brommer	Diet Rehberi III
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2E	7	Mazhar Osman	Lepra Mücadelesinde Yeni Adımlar
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2E	9	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2E	12	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. İhsan Arif Derman)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1950	yok	2E	12	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Dr. Fuat Sorağman)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1950	yok	3	33	İhsan Şükrü Aksel, Beyza Erım, Yani S. Anastasiadis	Narkoanaliz

32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1950	yok	3	37	Dr. U. Bekir	Diet Rehberi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1950	yok	3E	13	A. Tefvik Berkman	Kliniklerin Organizasyonunda Radyolojinin Durumu
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1950	yok	3E	22	Mazhar Osman	Hekimlerin Her Zamanki Derdi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1950	yok	3E	24	Mazhar Osman	Hugo Braun
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4	41	Mazhar Osman	Sur La Psychiatrie Au Proche-Orient
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4	45	Vasil Yağcıoğlu	İnsulin Şok Tedavisinin Yeni Bir Tekniği
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4	49	Mihail Tavdioğlu	Narco- Analyse Maksadiyle Damara Yapılan Tiobarbitürat Zerklerini Müteakip, Görülen Psikolojik Değişikliklerin Tecrübi Ölçümü
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4E	29	Mazhar Osman	Hekimlerin Siyaset İptilas
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4E	32	Mazhar Osman	Oms Tarafından Tertiplenen (Frenginin Serodiagnostiği) Beynelmilil Koferansı
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4E	33	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1950	yok	4E	36	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Jak Barbut, Aldo Mei, Osvald Bumke)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5	55	Selahattin Doğulu	Paris Hatıraları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5	65	M. Hulûsi Dosdoğru	Parkinson Sendromunun (Phenergan) ile Tedavisi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5	68	Vasil Yağcıoğlu	Yeni Bir Pnömoansefalografi Vakası
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5	70	Ömer Şevki Düşürken	Eroinomanların Likorlarında Morfin Alkoloitlerin Bulunması
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5E	39	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5E	40	Mazhar Osman	Congres International De Psychiatrie
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5E	42	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1950	yok	5E	44	Mazhar Osman	Vefat İlanı (İhsan Unaner, Baki Trigol)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6	73	İhsan Şükrü Aksel, Kâzım Dağyolu, V. Hepoer	Nervus Auriculo- Temporalis Sendromuna Bağlı Hiper-Hidrozi Vakası Münasebetiyle
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6	76	Vasil Yağcıoğlu	Un Nouvel Appareil De Pneumoencephalographie
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6	77	Rıdvan Cebiroğlu	Bir Ağır Miyasteni Vakası Münasebetiyle
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6	81	Dr. U. Bekir	Diet Rehberi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6E	45	Mazhar Osman	Kütle Ruh
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6E	46	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6E	49	Mazhar Osman	Veremle Savaş
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1950	yok	6E	52	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1950	yok	7	87	Mazhar Osman	Heroinciler I
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1950	yok	7	94	Ömer Şevki Düşürken	Atrophies Optiques Familiales Atypiques
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1950	yok	7	98	Dr. U. Bekir	Diet Rehberi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1950	yok	7E	55	Mazhar Osman	Hastane İhtiyacı
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8	108	Dr. Bekir Beler, Dr. A. Karatanasiu	Bir Muannit Ürtiker Vakası
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8	101	Mazhar Osman	Heroinciler II
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8	110	Dr. U. Bekir	Diet Rehberi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8E	61	Mazhar Osman	Adli Tıbbın Düzeltilmesi

32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8E	63	M. U. Bekir	American Academy Of Neurology
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8E	64	Mazhar Osman	Amerikan Nöroloji Akademisi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8E	64	Mazhar Osman	Londra'da Milli Veremle Mücadele Birliğinin Konferansı
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1950	yok	8E	66	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1950	yok	9	115	Mazhar Osman	Un Cas de Öeningiome Frontal Simulant Le Tableau de La Maladie d'Alzheimer
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1950	yok	9	117	Mazhar Osman	Heroinciler Inı.
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1950	yok	9E	71	Mazhar Osman	Kongre Ayları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1950	yok	9E	73	Fahri Celâl	Zaruri Bir Cevap
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Eylül 1950	yok	9E	75	Mazhar Osman	Zaruri Bir Cevap
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10	123	İhsan Şükrü Aksel, Kâzım Dağyolu, M. U. Bekir Erim, M. Kebeci	Erken Görülen Bir Paralizisi Jeneral Vakası Seyrinde İkinci ve Üçüncü Devir Frengi Gösterileri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10	125	İhsan Şükrü Aksel, Kâzım Dağyolu, V. Hepoer	
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10	128	Mazhar Osman	Heroinciler IV
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10	130	Mazhar Osman	Kimya Cephesinden Araştırmalar
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10E	87	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10E	90	Behçet Kamay	III. Milletlerarası Adli Tıp ve Sosyal Tıp Kongresi
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ekim 1950	yok	10E	91	Mazhar Osman	Ankara Numune Hastanesi Tıbbi Toplantıları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11	137	Mazhar Osman	Veremde Ruhi Değişiklikler
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11	140	Camille Simonin, Çeviren: Behçet Kamay	Neurologi Traumatique'de Adli Tıp Kaideleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11	148	Mazhar Osman	Heroinciler V
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11	151	İhsan Onaner	Beyin- Omurilik Suyunun Fizio - Patoloji'si
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11E	95	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Kasım 1950	yok	11E	97	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Mustafa Hayrullah Diker, Hüseyin Hakkı Toyman, Akif Tefvik)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12	155	J. Delay, P. Pichot, L. Bertagna, K. Dağyolu	Oligofrenji ve Nükleer İkteler. Çocuk Ansefalopatilerinde "Rhesus Uyuşmazlığının Rolü"
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12	157	Mazhar Osman	Organik Beyin Hastalıklarında Görülen Çeşitli Psikoz Levhaları
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12	165	Mazhar Osman	Heroinciler VI
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12	167	İhsan Onaner	Beyin- Omurilik Suyunun Fizio - Patoloji'si II
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12E	101	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12E	102	Mazhar Osman	Veremle Savaş (Sıhhat Şurasından)
32	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Aralık 1950	yok	12E	104	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Raif Ziya)
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1	1	Par Feridun Timur	Un Cas De Neurofibromatose Generalisee Avec Tumeur Royale Sur Le Nerf Pneumogastrique
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1	4	Vedia Hepoer	Klinikde Görülen Atipik Sendromlar Münasebetiyle

33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1	10	Vasil Yağcıoğlu	Hipoglisemik Şokta Kardio - Vasküler Sistemi Alakadar Eden Bir “Triade Symptomatique”
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1	10	Vedia Hepoer	A Propos Des Psychoses Atypiques Observees a La Clinique
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1E	1	B. Baker President	American Academy of Neurology
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1E	2	Mazhar Osman	Fakülte Klinikleri ve Şehir Hastaneleri
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ocak 1951	yok	1E	4	Mazhar Osman	Aydın Akisleri
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2	15	Lâtif Ülgür	Bir Eunuque’de Görülen Delire d'Imagination
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2	18	Yani S. Anastasiadis	C. G. Jung'un Analitik Psikolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2	23	K. Elbirlik	Alkolizmin Tedavisinde Yeni İlaçlar
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2	25	İhsan Onaner	Beyin - Omirilik Suyunun Fizio-Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2E	7	Mazhar Osman	Siyasetten Mesleğe Rücu
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Şubat 1951	yok	2E	9	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Nureddin Rahim, Rıza Abud)
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1951	yok	3	29	Mazhar Osman	Türkiye'de Lepranın Coğrafyası
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1951	yok	3	34	Ayhan Songar	Freud Teorisinde Doğumdan Puberteye Kadar “Libido’nun Tetkiki
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1951	yok	3E	13	Mazhar Osman	Ceremeye Ortak
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1951	yok	3E	19	Mazhar Osman	Uludağ Verem Sanatoryumu
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mart 1951	yok	3E	20	Mazhar Osman	Vefat İlanı (Tevfik Recep, Hadi Faik, Şükrü Derviş)
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4	39	Ayhan Songar	Freud Teorisinde Doğumdan Puberteye Kadar “Libido’nun Tetkiki
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4	42	Mehmet Kebeci	Karakteroloji ve Kretschmer
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4	47	İhsan Onaner	Beyin - Omirilik Suyunun Fizio Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4E	25	Mazhar Osman	Operatör Cemil Paşanın Hatıraları
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4E	29	Mazhar Osman	Vefat İlanı Ord. Prof. Tevfik Recep Örensoy
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Nisan 1951	yok	4E	31	Mazhar Osman, Kâzım Dağyolu, Ayhan Songar, Aydın Uluyazman	Türk Nöro-Psikiyatri Cemiyeti Toplantıları
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1951	yok	5	49	Pr. D. Kouretas	Le Complexe Oedipien De Person Nage D' <10> Dans Les <Supplantes Et Le <Promethee Enchaine> D' Eschyle
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1951	yok	5	57	Mehmet Kebeci	Karakteroloji Kretschmer
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1951	yok	5	64	İhsan Onaner	Beyin - Omirilik Suyunun Fizio-Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Mayıs 1951	yok	5E	37	Mazhar Osman	Hugo Braun
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6	67	Arif İsmet Çetingil, İhsan Şükrü Aksel	Bir Narkolepsi Vakası Münasebetiyle
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6	70	Mehmet Kebeci	Karakteroloji Kretschmer
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6	75	İhsan Onaner	Beyin - Omurilik Suyunun Fizio-Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6	81	Ömer Şevki Düşürken	Eroinomanların Likorlarında Morfin Alkolitlerin Bulunması
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6E	39	Mazhar Osman	İstanbul Üniversitesi Rektör Seçimi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6E	39	Mazhar Osman	Prof. Kâzım İsmail’in Hal Tercemesi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Haziran 1951	yok	6E	39	Kâzım Dağyolu	Paris'te Sinir ve Beyin Hastalıklarını İlgilendiren Milletlerarası Toplantılar

33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7	85	Kâzım Dağyolu, Beyza Yener	Tedavi Esnasında Komplikasyon Gösteren Bir Laktasyon Psikou Vak'ası
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7	87	Mehmet Kebeci	Karakteroloji ve Kretschmer
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7	93	İhsan Onaner	Beyin - Omirilik Suyunun Fizio-Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7	99	Ömer Şevki Düşürken	Apomorfin ve Vitamin Kombine ile Tedavi Gören Bir Vaka Münasebetiyle Alkoliklerin Tedavilerine Bir Bakış
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7E	43	Mazhar Osman	Hekime Yabancı Dil Lüzumu
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Temmuz 1951	yok	7E	45	Mehmet Ali Sebük	Adli Tıp Müessesesinin Islahı Çareleri
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8	101	Kâzım Dağyolu, Dr. B. Arıdurı-M. Alazraki	Alexander'in Pratik Zeka Testi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8	105	İhsan Onaner	Beyin - Omirilik Suyunun Fizio-Patolojisi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8	109	Ömer Şevki Düşürken	Eski Bir Psiko-Nörozda Narkoanaliz Neticesi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8E	5	Fahri Arel	Vefat İlanı (Ord. Prof. Dr. Burhanettin Toker)
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8E	49	Mazhar Osman	Milletlerarası Nöroloji Kongresi Organizasyon Komitesi
33	<i>İstanbul Seririyatı</i>	Ağustos 1951	yok	8E	52	Halil Çıray	Vefat İlanı Dr. Feyzi Taner